

20.000

HAUS - BIBLIOTHEK
DES
JOHANN SCHISCHEGG
BUCH Nr. 6.

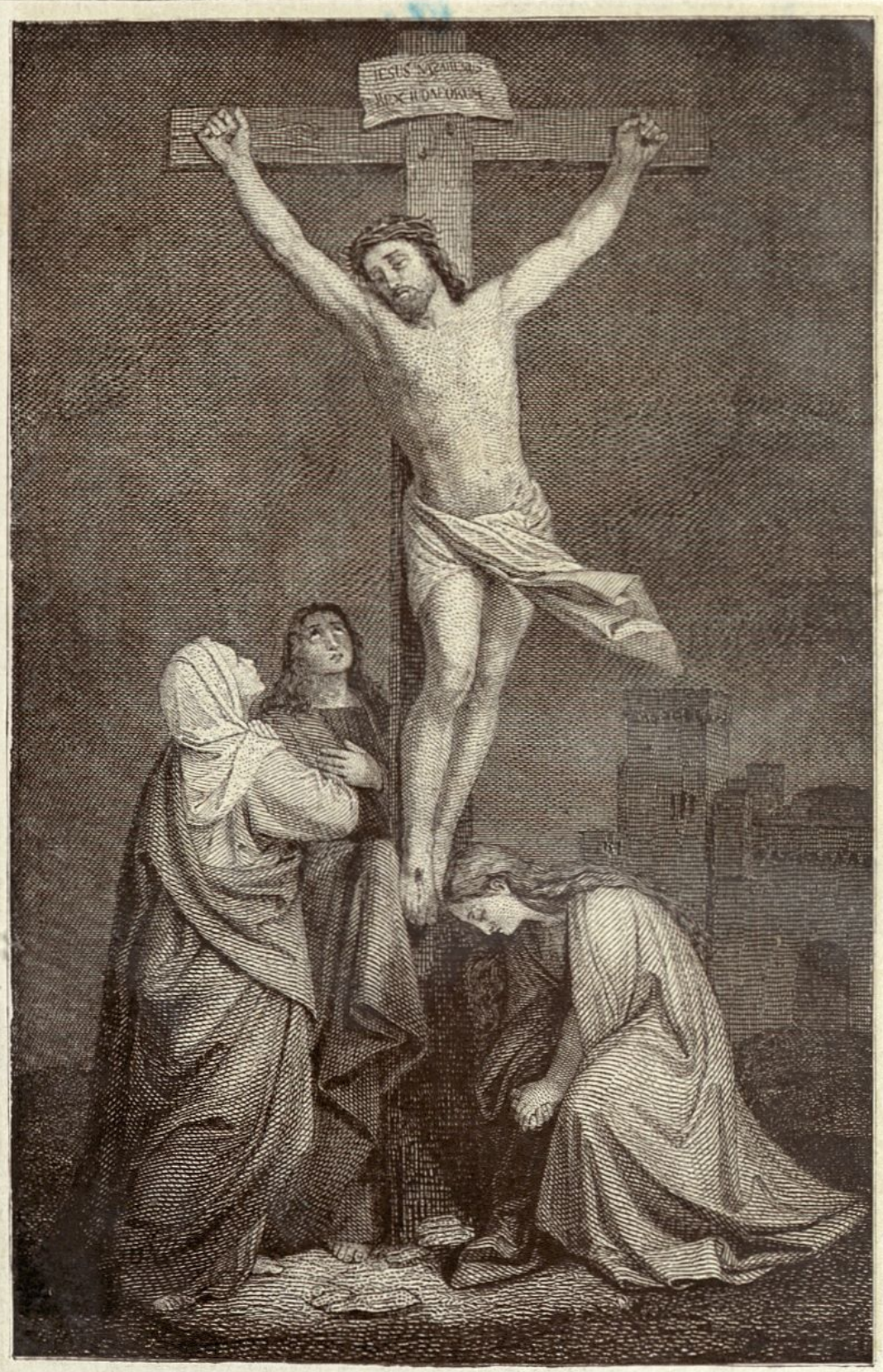

Benziger i Sp. Depos. Einsiedeln (Szwajcary.)

Razlaga

SVETE MAŠE

po

č. oč. Martinu Cochem-u.

Domače in molilne bukve.

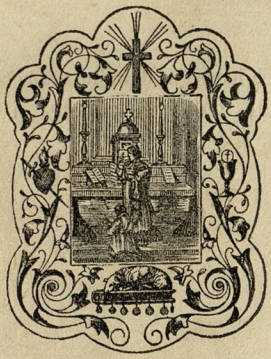

Druzega natisa.

V LJUBLJANI, 1879.

V zalogi pri Henrik Ničman-u.

390284

390284

Natis teh bukev je dovolilo visoko častitljivo ljubljansko škofijstvo 23. decembra 1874. l., št. 1369.

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

28. X. 1988

N 98800844

Predgovor.

Imamo že veliko dobrih mašnih in molilnih bukev v domačem jeziku; tudi podobno razlago sv. maše po Pekcu 1834. l. tiskano, toda s čerkami, ktere se več ne rabijo. Ker je pa sveta maša središče kerščanskega življenja, se je pri izdavanji pričujočih bukev mislilo, kako naj bi se z njimi pomanjkanje takega branja odpravilo.

Po izreku sv. Gregorja papeža zgled budi in vnema; zatoraj se nahajajo mnoge dogodbe v razlagi sv. maše, kako čudapolnega se je Bog skazoval tistim, ki so v dobrem in pravem namenu sv. mašo obiskovali. Iz tega ozira se je razlaga strogo poslovenila po izvirniku.

Ptuja imena so večjidel po izvernem pisana, vdomačena so po materno vstrojena.

Sv. pismo se razun oblik navaja po slovenski odobreni prestavi, da si vsak po svojem ne prestavlja in ne kuje novih besed.

Razlagi so se pristavile kratke navadne molitve, da posestnik razlage sv. maše ima ob enem tudi molilne bukve.

Založniki teh bukev nimajo nikakor namena, delati časen dobiček; veliki trud in mnogotere stroške darujejo vernim Slovencem, da bi v njih sercih zbujali spoštovanje in ljubezen do sv. maše, da bi jo prav umevali, pridno obiskovali in se je vdeleževali v svoj večni in časni prid; zatoraj se vsem bralcem priporočujejo v pobožno medsebojno molitev.

Dobro se je pazilo, da bi se kaj zoper sveto vero in kerščansko nravnost ne vsejalo; ako bi se vendar kaj takega nahajalo, se v pokorščini do svete cerkve njeni razsodbi poklada.

Naj toraj razlaga sv. maše roma kot domače duhovno branje in molilne bukvice po milem Slovenskem!

Ljubljana, 30. marca 1875.

Pervo poglavje.

O bistvu svete maše.

1. Sveta maša se imenuje po latinskem „sacrificium“, beseda, ktera se ne more prestaviti v slovenšini v pravem pomenu. Prestavlja se sicer z besedo „daritev“, vendar pomenja beseda „daritev“ veliko manj kakor „sacrificium“. Daritev je p. že to, ako se daruje samo vinar na altar, nikakor pa „sacrificium“, ker je „sacrificium“ veliko več kot daritev. Kaj je toraj „sacrificium?“ „Sacrificium“ je vnanji dar, kterega je na duhovni način posvetil postavno postavljen in posvečen služabnik in kteri se najvišjemu Bogu samemu daruje v spoznanje in dokaz njegove najvišje oblasti nad vse stvari. Beseda „sacrificium“ pomenja toraj veliko več kot „daritev“ in kadar bomo rabili v ti knjigi besedo daritev, jo bomo rabili v tukaj razloženem pomenu besede „sacrificium“. Spominjaj se zraven, da je to tako imeniten dar in tako visoka služba božja, ktera gre samemu neskončnemu Bogu in nobeni ustvarjeni reči.

2. Že sveti Avguštin iz obče misli vseh ljudstev spričuje, da se daritev Bogu samemu spodobi. „Kdo je kdaj terdil“, pravi on (lib. 10. de civ. cap. 4.), „da se more komu drugemu darovati, kakor

samo tistemu, o kterem se ve ali vsaj misli, da je Bog?“ In zopet (Tom. VI. Lib. 1. cap. 18. cont. Advers. leg.): „Hudič bi od svojih nikakoršne daritve ne zahteval, ako bi ne vedil, da se taka le pravemu Bogu spodobi. Mnogo imenitnih gospodov je tirjalo nektera taka spoštovanja, kakoršna se le pravemu Bogu skazujejo; toda prav malo jih je bilo, kteri so zahtevali, da se jim imajo tudi božje daritve opravljati. Tisti pa, kteri so to zahtevali, so hoteli biti bogovi“. Iz teh besedi svetega Avguština razvidiš, da je „sacrificium“ služba božja, ktera se ne spodobi ne človeku, ne svetniku, ne angelju.

3. Sv. Tomaž Akvinski (2. 2. q. 85. a. 1.) govori: „Natorna postava je, da se mora Bogu darovati; brez določne postave in brez posebnega opominjevanja se čuti človek po svoji natori k temu zavezanega“. To vidimo pri Abelnu, Noetu, Abrahamu, Jobu in drugih očakih, kteri so brez božje zapovedi iz samega natornega čutila Bogu darovali.

Še več. Ne samo pravoverni, tudi nejeverniki so svojim malikom, ktere so za prave bogove imeli, po natornem nagibu prinašali darove. Izraelcem je Bog zapovedal v postavi, naj mu vsak dan, zlasti o vseh večih praznikih, s posebno slovesnostjo darujejo, naj mu pa jagnjet, ovac, telet in volov ne samo darujejo, ampak mu jih po posvečenih mašnikih z gotovimi molitvami in obredi izročujejo, jih koljejo, oderejo, altar s kervjo oblijejo, meso na altarju sožigajo, med tim opravilom trobentajo in pesmi pojejo. Takošne so bile judovske daritve, s

kterimi se je dajala Bogu dolžna čast in se pripoznavalo njegovo najvišje gospodarstvo nad vse stvari.

4. Ker je tedaj daritev v človeški natori tako globoko vkoreninjena, da so z njo, razun molitve, hvalnih pesmi, milošine in drugih dobrih del, vsi narodi in vsa ljudstva Bogu ali izmišljenim bogovom spodobno čast skazovali: bilo je potrebno, da je tudi Kristus svoji cerkvi daritev ali unanjo službo božjo odločil, s ktero naj bi pravoverni svojega Boga častili in mu tako najbolj všečno delo opravljali. Pameten človek si ne more misliti, da bi bil mogel Kristus pri svoji cerkvi, ktero je tako lepo vredil, na to najvišjo službo božjo pozabiti in jo v tako imenitni stvari nepopolno pustiti; na ta način bi bila cerkev za judovstvom zaostala, ktero je imelo tako lepe daritve, da so si hodili ogledovat celó imenitni pagani judovsko bogočastje ter donašali denar v pospeševanje judovskih daritev. (II. Mak. 3.)

5. V vesoljnem tridentinskem zboru nas uči sveta cerkev, kakošno daritev je Kristus v novem zakonu vstanovil. Izrekla je naslednje (Sess. 22. c. I.): „Ker je bilo v starem zakonu po spričevanju sv. Pavla (Hebr. 7. pogl.) zavoljo nezmožnosti levitovega duhovstva vse nepopolnoma, je bilo potrebno, da se vzdigne po določbi Očeta usmiljenja nov mašnik po Melkizedekovem redu, naš Gospod Jezus Kristus, kteri edini je premogel pravo daritev vpeljati. Ko se je tedaj ravno tisti Gospod in naš Bog — akoravno se je hotel s svojo smertjo na altarju križa v večno odrešenje dati pa ne s to smertjo svojega mašništva vničiti — ko se je tedaj ravno

tisti Gospod in naš Bog pri zadnji večerji, preden je bil izdan, na vekomaj za mašnika po Melkizedekovem redu razglasil: je daroval v podobah kruha in vina svoje telo in svojo kri Bogu Očetu, in zapustil s tim svoji preljubljeni nevesti sveti cerkvi vidno daritev, kakoršno zahteva človeška natora. Ta vidna Kristusova daritev ima predstavljati tisto daritev, ktera se je na križu le enkrat opravila, ta vidna daritev ima spomin kervave daritve na križu do konca sveta ohraniti in svojo blagodejno moč v odpušenju naših vsakdanjih pregreškov kazati. Potem je dal Kristus pod onimi podobami aposteljnom samega sebe v jed, je postavil aposteljne v tem trenutku za mašnike novega zakona ter je ukazal njim in vsem njihovim naslednikom to daritev ponavljati ko je djal: „To storite v moj spomin!“ Tako je že od nekdaj sv. Cerkev to razumevala in učila“.

6. To in še več učí sv. cerkev ter nam veleva verovati, da Kristus pri zadnji večerji ni samo kruha in vina v svoje telo in kri spremenil, ampak da je tudi Bogu Očetu daritev opravil, toraj daritev nove zaveze ustanovil in pokazal, da je on duhoven po Melkizedekovem redu. O Melkizedeku govori sv. pismo (I. Mojz. bukve 14. p.): „Melkizedek pa, salemski kralj, je kruha in vina prinesel, zakaj duhoven je bil Boga najvišjega, in je Abrahama blagoslovil“. Sv. pismo tukaj sicer ne pravi naravnost, da je Melkizedek najvišjemu Bogu daroval, vendar je to sv. katoliška Cerkev že od začetka tako razumevala in tako so razlagali tudi sveti očetje. Da, že David razlaga to na enak način, ko

poje v 109. psalmu: „Gospod je prisegel in se ne bo kesal: „„Ti (moj sin) si duhoven vekomaj po Melkizedekovem redu““. Da sta pa Melkizedek in Kristus darovala, spoznamo lahko iz sv. Pavla, ki tako-le piše Hebrejcem (8. pogl.): „Vsak veliki duhoven je postavljen, da daruje darove in klavšine“. Še očitneje ravno tu govori (5. pogl.): „Vsak veliki duhoven, izmed ljudi zbran, je za ljudi postavljen v to, kar Boga zadeva, da daruje dari in daritve za odpušenje grehov“. Potem pristavlja: „In nihče si ne vzame časti, razun kteri je poklican od Boga kakor Aron. Tako tudi Kristus ni sam sebe poveličal, da bi bil veliki duhoven, temuč tisti, kteri je govoril k njemu: „„Moj Sin si ti, danes sem te jaz rodil. Ti si duhoven vekomaj po Melkizedekovem redu!““ Od tega imamo velike reči govoriti, kar pa je težko razlagati, ker ste slabi postali za poslušanje“.

7. Iz teh svetopisemskih besedi je očitno, da sta Kristus in Melkizedek — ker sta bila oba velika duhovna — oba najvišjemu Bogu daritve in darove opravljala. Melkizedek ni daroval živali kakor Abraham in verni tistega časa, ampak po navdaji sv. Duha je zoper takratno navado kruh in vino z gotovimi obredi in molitvami posvetil, povzdignil, najvišjemu Bogu kot prijeten dar daroval in je zaslužil postati po tem takem predpodoba Kristusa in daritve novega zakona. Ker je toraj Bog Oče Kristusa po Melkizedekovem redu, kteri je daroval kruh in vino, in ne po redu Aronovem, ki je živali daroval, za mašnika pomazilil: je Kri-

stus v svojem življenji tudi res z darovanjem kruha in vina mašniško službo opravljal.

8. Vprašuje se zdaj, kdaj je opravil Kristus mašniško službo po Melkizedekovem redu? Odgovarjam: V evangelijih se o kaki daritvi kruha in vina nikjer drugde ne govori, kakor samo pri popisu zadnje večerje, kjer se to-le bere: „Kadar so pa večerjali, je vzel Jezus kruh, je zahvalil, ga posvetil, razlomil, svojim učencem dal in rekel: Vzemite in jejte, to je moje telo, ktero bo za vas dano; to storite v moj spomin!“ Ravno tako je vzel tudi kelih, je zahvalil, jim ga podal in rekel: „Pijte vsi iz njega, ker to je moja kri novega zakona, ktera bo za mnoge prelita v odpušenje grehov“.

9. S temi besedami sicer še ni naravnost povedano, da je Kristus kruh in vino daroval, vendar ja to v celi zvezi tako očitno, da ni bilo treba določne omenitve. Dalje pravim: Če Kristus še pri zadnji večerji ni kruha in vina daroval, tega sploh nikoli ni storil; ako pa bi tega ne bil storil, bi ne bil mašnik po Melkizedekovem redu, ko vsaj sv. Pavl njegovo mašništvo tako krasno popisuje ko govori: „Drugi so brez prisege duhovni postali, ta pa s prisego po njem, kteri mu je rekel: „„Prisegel je Gospod in ne bo se kesal: Ti si duhoven vekomej po Melkizedekovem redu““. On pa, ker ostane vekomaj, ima večno duhovstvo“. (Hebr. 7.)

10. Res je tedaj, kar je sklenila v tridentinskem zboru (Sess. 22. c. 1.) sv. katoliška cerkev: „On je pri zadnji večerji svoje telo in svojo kri

pod podobami kruha in vina Bogu Očetu daroval ter aposteljnom in njihovim naslednikom ukazal, naj ga pod ravno tistimi podobami darujejo, rekoč: „To storite v moj spomin!“ ktere besede je razlagovala katoliška cerkev vedno v tem pomenu. In to je tista čista daritev, ktera se ne more z nikakoršno hudobijo in nevrednostjo darovalca omadeževati, ktero je Gospod Bog po preroku Malahiju (I. 11.) kot čisto daritev oznanil in ktera se ima povsod darovati njegovemu imenu“.

11. O ti čisti daritvi piše prerok Malahija tako-le (1. p.): „Nimam dopadajenja nad vami (t. j. nad duhovni stare zaveze), pravi Gospod vojskinih trum, in daru ne bom več sprejemal iz vaših rok. Zakaj od solnčnega vzhoda do zahoda bo moje ime veliko med narodi, na vseh krajih se bo darovalo, in čista daritev se bo opravljala mojemu imenu“. To je prerokovanje daritve sv. maše, ktero se od vseh očetov tako razlaga in ktero se ni v starem ampak v novem zakonu spolnilo. V novem zakonu se je pa tudi vresničilo, kar je Bog Oče svojemu Sinu v 2. psalmu obljubil: „Moj Sin si ti, danes sem te rodil. Prosi me in dal ti bom narode v delež“. Vsi vemo, da se je to takrat zgodilo, ko so aposteljni nevernike k veri spreobernili. Malahijevo prerokovanje se pa ne more o tisti daritvi razumeti, ktero je Kristus na križu opravil, kakor to nekatoličani terdijo; kervava daritev se namreč ne nahaja povsod, ampak le na gori Kalvariji. Malahijevo prerokovanje tudi ne pomenja hvale božje ali naših dobrih del, ker le-ta niso čiste, ampak zeló nečiste

daritve, kar nekatoličani sami pravijo in iz preroka Izaija to dokazovati skušajo, ki pravi v 64. poglavju: „In mi vsi smo bili kakor nečednik in vsa naša pravičnost je kakor s kervjo omadeževana ruta“.

12. Malahijevo prerokovanje se more toraj le o sveti maši razumevati, o sv. maši, ki je edina in prava daritev novega zakona, ki je popolnoma čista in sveta, ktero opravlja na vseh krajih in o vseh časih Kristus sam po mašnikovih rokah Bogu Očetu. Kristus sam je namreč najimenitniši in najvišji duhoven, navadni duhovni so le njegovi služabniki, kteri mu posojujejo svoje roke in svoja usta v opravljanje te vidne daritve. Ker je Kristus neviden, daritev pa za nas, da jo vidimo in čutimo, vidna biti mora: potrebuje on pomoči duhovnov, po kterih jo opravlja. Ta daritev bo ostala do konca sveta; še-le tedaj jo bo odpravil Antikrist po Danielovi prerokbi (11. in 12. pogl.).

13. Nekatoličani nam očitajo, da se ne nahaja beseda „maša“ v svetem pismu. Res je to, toda tudi besede „sveta trojica“ ne najdemo v sv. pismu, vendar nam je dolžnost vanjo verovati. Tudi ne najdemo v sv. pismu zapisanega, da se ne sme ob nedeljah delati in da se morajo že majhni otroci kerševati, in vendar smo se dolžni tega deržati. Če toraj besede „maša“ ne najdemo v sv. pismu, najdemo jo v spisih svetih papežev in cerkvenih učenikov p. v pismih sv. Klementa, tretjega papeža za sv. Petrom, v spisih sv. papeža Evarista in sv. papeža Aleksandra, ki sta živela v pervih stoletjih po Kristusu. Sv. Avguštin, sv. Ambrož, sv. Krizo-

stom in drugi rabijo besedo „maša“, če govore o daritvi novega zakona. Tako pravi sv. Ambrož (Lib. 5. Epist. 33.): „Ostal sem v svoji službi, začel sveto mašo brati in med darovanjem Boga pomoči prositi“. Sv. Avguštin (serm. 91. de temp.) piše: „V berilih, ktera moramo pri sv. maši brati, bomo slišali“. Glej, ta dva cerkvena učenika, ki sta 300 let po Kristusu živela, oba besedo „maša“ rabita, kar je znamnje, da je bila že takrat v navadi.

14. V življenju aposteljnov beremo, da so tudi oni to daritev opravljali. Svetega Matevža so med sv. mašo pred altarjem prebodli. O sv. Andreju se bere, da je odgovoril sodniku Egeju: „Vsak dan vsegamogočnemu pravemu Bogu darujem, pa ne mesa volov, ne kervi kozlov, ampak nedolžno jagnje božje na altarju“. Po sv. Jakobu in sv. Marku imamo še mašne liturgije (t. j. obrede in molitve pri sv. maši), kterih ena se je rabila v Jeruzalemu, druga v Aleksandriji v Egiptu. (I. zv. Bibliot. PP.) Pravijo tudi, da izvira od sv. Petra kanon sv. maše, t. j. del od sanktusa do zavživanja; le nekaj pristavkov, kteri so se dostavili pervotnemu kanonu, izvira od poznejših svetih papežev. Iz tega sledí, da je bila sv. maša že od začetka cerkve v navadi in da je veljala vedno za pravo daritev novega zakona.

Kako so krivoverci sveto mašo spodbijali.

15. Visoka cena svete maše se spoznava tudi iz silnega boja zoper to presveto daritev, s kterim

so jo preganjali sovražniki v raznih časih in v mnogih krivoverstvih. Da se ni daritev nove zaveze v pervih tisoč letih v svojem bistvu napadala, se iz tega razlaga, da so Judje in pagani že po natornem nagibu daritev za središe svoje vere imeli. V onih časih se ni upalo ne najzaničljivše krivoverstvo te daritve dotakniti, ker drugače bi ne bilo pridobilo nobenega priverženca. Nasprotnik, hudobni duh, je moral poprej marsikaj drugega omajati in se je moral dolgo na to pripravljati, da je očitno pokazal v ti reči svojo nesramnost.

16. Pervo orodje v njegovi roki je bil napuhnjeni in prisegolomni Berengar iz Turona, ki je živel od 1015. do 1088. l. Vernil se je vendar nesrečnež še 8 let pred smertjo k pravemu uku nazaj in je umerl ko skesani otrok katoliške cerkve. Seme pa, ktero je zasejal, je na tihem dalje kalilo in rodilo nekaj desetletij pozneje brezbožno in sprideno ločino Albigencev, kterim je bila nečistost dopušena stvar, prepovedana pa daritev svete maše, posebno če se je vpričo več ljudstva obhajala. Bere se o velikih hudobijah, ktere so imeli prestajati mašniki pred Albigenci. Blaženi Cezarij iz Heisterbaha, ki je umerl okoli 1240. l. in toraj ob času teh dogodkov živel, nam pripoveduje (Lib. 7. c. 24.) naslednje:

17. „Albigenci so z najostrejimi kaznimi strahovali duhovne, ki so opraljali zasebne ali privatne maše. Pobožen, za čast in slavo svete daritve goreč duhoven se vendar vkljub vsemu grozenju in vsem prepovedim ni bal svojo službo opravljati. Ko

to krivoverci izvedo, ukažejo pobožnega moža pred sodbo pripeljati. „Za gotovo smo izvedeli“, pravijo sodniki, „da si ti maševal zoper našo prepoved in s tim veliko pregreho storil, zavoljo ktere smo te tu sem poklicali, da nam poveš resnico“. Brez strahu odgovori duhoven: „Apostelјni, od judovskega zbora vprašani, če so res zoper prepoved Kristusa oznanovali, so odgovorili: Boga je treba bolj slušati kakor ljudi. Tako vam tudi jaz odgovarjam in zato sem vkljub vašemu krivičnemu ukazu sveto mašo bral v čast božjo in v čast Matere božje“. To nevstrašeno govorjenje je gospode tako raztogotilo, da so jeli pobožnega mašnika zasramovati in semtertje porivati; slednjič mu izterga rabelj vpričo vsega ljudstva jezik iz ust. Bogaboječi duhoven je prenašal to veliko terpljenje in to veliko sramoto z vso poterpežljivostjo, je odšel s kervavečimi ustmi v cerkev, ponižno pred ravno tisti altar pokleknil, kjer je bral poprej sveto mašo, Materi božji svojo britko bolečino potožil in se (ker ni mogel govoriti z ustmi) s sercem izročil varstvu te visoke gospe. Tukaj sem ne spada, kakošno pomoč je prejel, ker s tim zgledom smo hoteli samo pokazati, s kako satansko jezo so ti krivoverci tiste mašnike preganjali, pri kterih je bila gorečnost do svete daritve veča, kakor strah pred vsem žuganjem“.

18. Da je ta zgodba resnična, nas blaženi Cezarij sam prepričuje z besedami, s kterimi svojo izgledno knjigo pričenja; tukaj pravi: „Boga kličem za pričo, da v ti knjigi ničesar nisem pisal, kakor to, kar sem z lastnimi očmi vidil ali pa od takih

mož slišal, ki bi raje umerli, kakor se zlagali". Takošnih čudovitih zgodb, ktere je pripuševal Bog v spričevanje svete maše, okoli 50 najdeš v ti knjigi. Z njimi boš poterjen v veri in vedno večjo gorečnost si boš pridobival do presvete daritve.

19. Krivoverstvo Albigencev, ki so hoteli zraven boja zoper sv. mašo tudi vse meščanske dobre navade zatreti in so zato z mečem v roki svoje brezboštvo razširjali — se je poslednjič tudi z mečem zaterlo prav po Kristusovih besedah: „Kdor prime za meč, z mečem pogine". Vojska, ki se je bojevala od 1209. do 1227. l., je Albigence tako razkropila, da so zginili pozneje popolnoma z zemlje.

20. Če vendar sovražniki našega Odrešenika Jezusa Kristusa kako reč preganjati začnejo, ne položé kmalo orožja iz rok in za pervim zatertim krivoverstvom prikaže se drugo. Ako so stareji krivoverci iz zgoraj omenjenih vzrokov daritev sv. cerkve v miru pustili, se od tega časa dalje nobena kriva vera ni pokazala, ktera bi se ne bila lotila zraven drugih zmot tudi daritve svete maše.

21. Nesrečni Martin Luter, ki je poprej mirno in tiho živel, je pričel 1517. l. svoj odpad od cerkve ter to božjo skrivnost napadal, tajil in zasramoval. Tega pa ni storil od sebe in tudi ne precej v začetku odpada, ampak po nagibu hudobnega duha nekaj let pozneje. Da bi ves svet to izvedel, je pripustil Bog, da je Luter tisti dolgi pogovor, kterega je imel s satanom, z lastno roko in v lastno osramotenje popisal. Tukaj bereš nekaj malega iz omenjenega pogovora:

22. V svoji knjigi „O zakotni maši in farškem posvečevanju“. (Tom. VII.) Luter tako-le piše: „Prigodilo se je, da sem se v neki noči naenkrat zbudil in glej, tu je hudič pri meni, se jame z mano kregati in tako-le govoriti: „He, slušaj me, ti učeni doktor Luter; ali ti je še v spominu, da si 15 let vsak dan maševal? kaj ko bi bile take zakotne maše gerdo malikovanje? Kaj, ko bi ne bilo na altarju telesa in kervi Kristusove, tako da si moral biti prazen kruh in samo vino molil?“ Odgovorim mu (pravi Luter) tako-le: „Posvečen mašnik sem, po škofu odbran in pomaziljen; vse to sem delal zavoljo povelja in iz pokoršine do svojih prednikov, kako bi toraj ne bil mogel v resnici podob spremeniti, če sem resno izgovarjal Kristusove besede in z veliko gorečnostjo mašo opravljal?“ Hudič: „Dobro, tudi Turki in pagani v svojih tempeljnih vse iz pokoršine delajo in se resno derže svojih obredov, pa pri vsem tem so brezbožni. Kaj ko bi bil tvoj poklic napčen in brez pomena tvoje posvečenje, kakor so turška in paganska posvečevanja brez pomena? opravljal si zato znabiti ravno tako kakor le-tí napčno službo božjo? Saj ti je vendar dobro znano, da ob času, ko si bil še papežu pokoren, Kristusa poznal nisi in prave vere imel nisi; ti namreč in s tabo vsi mašniki in škofje ste imeli Kristusa le za grozovitnega sodnika, da ste bežali od njega k Mariji in k svetnikom, kteri so bili sredniki med Kristusom in med vami! Na ta način ste Kristusu spodobno čast jemal, česar ti ne moreš tajiti in papež ne. Zatoraj pravim: posvečeni, po-

maziljeni in ostriženi ste kakor pagani, kako ste mogli toraj mašo brati in posvečevati?“ V ti stiski, govori Luter dalje, sem se hotel braniti ter sem odgovoril, kakor sem imel še pod papežem navado govoriti: „Če tudi jest prav veroval nisem, je vendar cerkev prav verovala in njena vera mi zadostuje“. Hudič: „Kje stoji vendar zapisano, da je že vera cerkve zadosti? Če mi tega ne moreš iz božje besede dokazati, vedno lahko terdim, da je gola laž ves nauk katoliške cerkve!“ To in še veliko več je govoril satan; jaz pa, Luter, sem iz tega to-le posnel: „Spoznati sem moral pred hudičem, po božji besedi premagan, da sem se z branjem maše pregrešil in se z Judežem vred pogubil“. Glej, dragi bralec, tu spoznava preslepljeni človek sam, da ima svoj nauk od hudiča, akoravno je prepričan, da satan vse dobro sovraži in nič dobrega učiti ne more. Ali si ni mogel Luter misliti: če bi bila maša malikovanje, zakaj jo hudič zatira? moral bi jo še-le hvaliti, da bi se malikovanje razširjevalo, najvišjemu Bogu pa toliko veča sramota skazovala!

23. Toda ne samo Luteranci, tudi Kalvinisti, Cvinglijanci in vsi krivoverci, ki so za Lutrom nastali, so tajili najsvetejšo daritev, s tim najimenitnišo versko službo razdirali ter sami sebi zeló veliko škodo naklonili. Pa ni jim bilo še tega zadosti: zašli so tako daleč, da Kalvinisti v svojem Heidelberškem katekizmu učijo, najsvetejša skrivnost krvave Kristusove daritve je gerdo malikovavstvo.

24. Ne bom zgubljal veliko časa, da to sramotenje zavernem, enega vendar ne morem zamol-

čati. Če bi bil ta krivoverski uk resničen, bi iz tega sledilo, da se ni od Kristusovih časov sem noben človek, tudi noben apostelj ali mučenik izveličal. Aposteljni namreč in vsi mašniki so sv. mašo brali in jo najvišjemu Bogu darovali; vsi sveti mučeniki in spoznovalci so bili pobožno pri nji nazoči in so jo za najvišjo božjo službo imeli. Če bi bila tedaj sv. maša malikovanje, če bi se bila z njo kervava daritev Kristusova na križu uničevala in tajila: bi bili aposteljni in vsi verni sami malikovalci, s tim bi bili najvišjega Boga zeló žalili, ter bi bili zato večno pogubljeni. Kakor tega nobeden pameten človek terdil ne bo, ravno tako nikdo ne bo verjel, da je Kalvinov uk resničen. Raji toraj kakor Kalvinu in Lutru verujem svetemu Avguštinu, ki (Tom. 3. de fide ad Petrum c. 19.) tako-le govori: „Terdno se derži tega in za gotovo bodi prepričan, da je edinorojeni Sin božji za nas človek postal in se za nas vsegamogočnemu Bogu kot najprijetniša daritev daroval. Temu vsegamogočnemu Bogu prinaša zdaj katoliška cerkev po celem svetu v veri in ljubezni daritev kruha in vina in tega nikoli ne be opustila“. Zdaj sodi sam, komu imaš verjeti: visokorazsvetljenemu cerkvenemu učeniku ali odpadnikoma Lutru in Kalvinu.

25. Bistroumni Peter iz Clugny govori (Lib. 1. epist. 2.) tema odpadnikoma: „Če bi svet vajin nauk sprejel, zgodilo bi se v tem milostipolnem času to, kar se ni nikoli v času jeze zgodilo; če bi namreč kristijani daritev sv. maše opustili, bi zginila služba božja, ki je bila vedno na svetu, popol-

noma s sveta. Zato, sovražniki božji, terdi cerkev, da brez daritve ne more biti; pri vsaki priložnosti podučuje tudi svoje otroke, da daruje pri sv. maši telo in kri svojega Odrešenika in da to, kar je on enkrat s svojo smertjo opravil, vselej ponavlja, kadar daritev novega zakona obhaja".

26. Varujmo se zato, da se nam kaj enakega ne zgodi, kar se je milovanja-vrednim krivovercem pripetilo. Tem je sovražnik človeškega rodu v njih lastno škodo vplenil sv. mašo; nas katoličane je pa ker nam svete maše vzeti ne more, oslepil in v dušno spanje zazibal, da svete maše ne razumemo in njene velike dobrote ne spoznamo. Gotovo je satanova zvijača kriva, da se pusti tako malo ljudi o ti skrivnosti podučiti in da večina ostaja v nevednosti, to pa iz tega vzroka, ker se tako redko o ti skrivnosti govori in piše, da, se še celó navadnim ljudem prikriva, kteri zato sv. mašo iz lenobe zamujajo ali so raztreseni med sveto daritvijo.

27. Da bi se ta škoda odpravila, je katoliška cerkev v tridentinskem zboru dušnim pastirjem zapovedala, da morajo pogosto pridigovati o sv. maši. Ta ukaz se tako-le glasi (Sess. 22. c. 8.): „Sveti zbor veleva vsem duhovnim pastirjem, da naj med sveto mašo večkrat bodisi sami, bodisi po drugih posamezne dele tega, kar se v sv. maši bere, razlagajo ali razkladajo kako skrivnost presvete daritve. To se ima goditi posebno ob nedeljah in praznikih". Glej, to so besede te cerkvene zapovedi, po kteri se imajo vsi duhovni ravnati. Vendar so žalibog taki, ki se tega derže, precej redki;

nasproti jih je veliko, ki to zapoved v nemar pušajo in s tim cerkvi veliko škodo napravljajo. Ker namreč navadno ljudstvo nič ne ve o neskončni ceni sv. maše, je tudi ne ljubi in ne spoštuje; opuša jo ob delavnikih, ob nedeljah in praznikih je pa brez pobožnosti pri nji nazoče, da! še zamuja jo brez vse vestí in iz najmanjih vzrokov.

28. Tega zlá so najbolj krivi tisti dušni pastirji, ki skoraj nikoli o sveti maši k ljudstvu ne govore; pred Bogom tega nikakor ne bodo mogli zagovarjati. Če bi namreč cerkveno zapoved spolnovali in le nekolikokrat med letom o veliki moči svete maše govorili, bi pač ne bilo mogoče, da bi ljudstvo te dragocenosti bolj ne spoštovalo in serčnejše ne ljubilo, ko vendar v katoliški cerkvi ni imenitnejše, ni koristnejše skrivnosti, kakor skrivnost presvete maše. In če bi prosti ljudje to skrivnost spoznali, gotovo bi tudi ob delavnikih ne zamujali radi svete maše.

Drugo poglavje.

O preimenitnosti svete maše.

1. Čeravno je imenitnost sv. maše tako velika, da je sam angelj dosti vredno izreči ne more: upam si vendar jaz o tem govoriti in če se mi posreči o ti preimenitnosti le slab zaumen izreči, smo si že

veliko pridobili. Sv. Frančišek Salezijanski daje sveti maši posebno častna imena, pravi namreč (Introductio ad vitam devotam): „Sveta maša je solnce duhovnih vaj, ona je serce in duša pobožnosti, plamen božje ljubezni, globočina božje dobrote in predrago sredstvo, po kterem nam Bog svojo milost skazuje“. O, kako so to lepe besede! Kako krasna so ta častna imena! O, koliko časa bi potreboval, da bi jih popolnoma razložil! Sv. Frančišek hoče s tim reči: Kdor hoče prav pobožen postati, kdor hoče od ljubezni božje vžgan biti: ta naj hodi pridno k sv. maši in s tim najboljšim pripomočkom si bo milost božjo pridobil.

2. Učeni oče Ozorij ima sv. mašo za najvišjo skrivnost naše vere ko (Tom. VI. conc. de Missa) govori: „Izmed vseh reči, ktere nahajamo v cerkvi, je daritev sv. maše najvišja in najdražja, tukaj se posvečuje najsvetejši zakrament, sv. Rešnjo telo, in se najvišjemu Bogu daritev opravlja“. Z njim se zlaga bivši namestni škof bamberški Forner, ki (conc. 65. de Pass.) pravi: „Sveta maša stoji zavoljo svoje vrednosti nad vsemi drugimi svetimi zakramenti“. Potem (conc. 69.) pristavi: „Veličastni so zakramenti, toda veliko veličastneja je daritev sv. maše. Uni so posode usmiljenja za žive, le-ta pa je neizmerno morje božje dobrotljivosti za žive in mertve“. Zapomni si, kako krasno ta učenik sv. mašo povzdiguje in svetim zakramentom predstavlja. Premislimo zatoraj, zakaj je sv. maša tako dragocena in iz česa to spoznamo.

3. Preimenitnost sv. maše spoznavamo najprej

iz obredov in molitev pri blagoslovljenju in posvečevanju cerkev in altarjev. Ker so namreč katoliške cerkve v to odmenjene, da se med njihovim zidovjem, na njihovih altarjih ta daritev opravlja: se iz resnobe in globokega pomena posvečevalnega načina in posvečevalnih molitev lahko na daritev samo sklepa. Ker jih ima le malo srečo, da bi bili pri posvečevanju nove cerkve nazoči, ali če bi že tudi nazoči bili, vseh molitev ne slišijo in ne razumejo, hočem tukaj na kratko način cerkvenega posvečevanja razložiti.

§. 1.

O katoliškem cerkvenem posvečevanju.

4. Medtem ko se škof na tistem kraju, kamor so se prejšnji dan svetinje prenesle, oblačijo, molijo z drugim duhovstvom s skoraj tihim in ponižnim glasom sedem spokornih psalmov; potem gredo z duhovni pred zaperta cerkvena vrata (le diakon ostane v cerkvi), prosijo Boga pomoči pri tem opravilu in blagoslove vodo, potem ko so se na koru litanije vseh svetnikov do besedi: „Vsega hudega“ itd. odpele. Zdaj pokrope z blagoslovljeno vodo samega sebe in okolistoječe, govoreči: „Pokropi me, o Gospod, s hisopom in bom očišen; umij me, in bolj bom bel kakor sneg“, gredo v procesiji okoli cerkve in krope njene zunanje stene na višjem kraju v podobi križa z besedami: „V imenu Očeta † in Sina † in svetega † Duha“. Potem berejo Izaijevo prerokovanje (II. 2.), kjer se pripoveduje, da se bo o Mesijevem času hiša božja na verhu gore zidala in da bodo

vsa ljudstva k nji vrela. V sledeči molitvi, ktero molijo, ko so zopet k vratom nazaj prišli, do Boga Stvarnika in Gospoda celega sveta, prosijo božjega varstva ti hiši, ktero je prav za prav Bog sam postavil, in molijo, da bi se mogla v nji vedno čista služba obhajati in brez vseh opovir bogoljubnost gojiti. Potem stopijo k cerkvenim vratom, vdarijo ob nje s škofovo palico in pravijo z glasnimi besedami: „Odprite svoja vrata, knezi, odprite se večna vrata in vstopil bo kralj časti“. Diakon, ki je v cerkvi, praša: „Kdo je ta kralj časti?“ in škof odgore: „Gospod, močni in mogočni, Gospod, mogočni v boju“. Ko so šli z ravno takimi šegami in z ravno tistimi molitvami še dvakrat okoli cerkve in so škof v pervič podlago, v drugič srednji del zunanje stene z blagoslovljeno vodo blagoslovili, so v eni molitvi rekli, da je Sin božji kot pravi vogelni kamen dve nasprotni steni, judovstvo namreč in paganstvo, združil, v drugi pa Boga prosili, da bi svojo obljubo spolnil in zato vse sprejel, kar bodo duhovni sprejeli ter vse blagoslovil, kar bodo duhovni blagoslovili — ko se je vse to opravilo, stopijo škof tretjič pred vrata ter odgovore vedno vprašajočemu diakonu v cerkvi, kdo je kralj časti? „Gospod vojskinih trum, On sam je kralj časti!“ Zdaj zavpijejo vsi zunaj stoječi: „Odprite! odprite! odprite!“ Vrata se odpro, škof s palico prag prekrižajo in govore: „Glejte znamnje križa! bežati imajo vsi hudobni duhovi!“ Perva škofova beseda pri vstopu v cerkev je: „Mir bodi ti hiši!“ Na to diakon odgovarja: „In vašemu vhodu“. Pevci zapojejo pesem

miru, kjer se nahajajo evangeljske besede: „Cahej, hitro stopi doli“ itd. in se pesem sklepa z besedami: „Danes je ti hiši od Boga zveličanje došlo“.

5. Ko so prišli škof v sredo cerkve, poklecnejo in pričnejo pesem: „O pridi Stvarnik, sveti Duh!“ (Veni creator Spiritus!). Za tim sledijo litanije vseh svetnikov, kjer se tudi moli: „Da ta kraj obišeš!“ in „da ga varstvu angeljev izročiš!“ Poslednjič se reče trikrat: „Da to cerkev bla†goslovíš, po†svetiš in po†svečuješ!“ Ko so se litanije in dotične molitve dokončale, se poje Caharijeva hvalna pesem (Luk. 1, 68—79), vsaki kitici pa se pristavljajo besede očaka Jakopa: „Kako strašen je ta kraj! Resnično, tukaj je hiša božja, tukaj so vrata nebeška!“ Med petjem zapišejo škof v podobi križa najprej gerški in potem latinski ABC na cerkvena tla, ki so na tem kraju s pepelom potrešena; blagoslove sol, pepel in vino, vse to med vodo pomešajo in potem posvečevanje velikega altarja pričnejo.

6. Posvečevanje velikega altarja pričnejo ško z ravno tisto antifono in z ravno tistim psalmom, s kterim se sv. maša pričenja. Antifona se glasi: „Stopil bom pred božji altar, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost“ in 42. psalm: „Sodi me o Bog in razsodi mojo reč od nesvetega ljudstva“ itd. Med molitvijo pomočijo palec v ravno kar blagoslovljeno vodo, narede križ po altarnem kamnu ter prekrižajo med blagoslovom njegove štiri vogle. V naslednji molitvi spominjajo nebeškega Očeta tiste daritve, ktera se je opravila na lesu križa in pro-

sijo blagoslova za altarni kamen, čegar predpodoba je bil po Jakopu postavljen kamen in kterega je predstavljal kamen, na kterem so bile pisane božje zapovedi. Precej potem pričnejo škof antifono: „Pokropi me, o Gospod, s hisopom“ itd. in pevci začnejo peti 50. t. j. 5. spokorni psalm. Medtem gredo škof, kakor Izraelci pri razdjanju Jerihe, sedemkrat okoli altarja, ga z blagoslovljeno vodo krope in vselej iz novega antifono ponavljajo. Dalje gredo trikrat okoli notranje cerkve ter krope njene stene: najprej spodej, potem v sredi, slednjič na verhu. Tačas se pojejo ti-le psalmi: a) 121., v kterem je o pravičnem, mirnem, velikem in srečnem Kristusovem kraljestvu govorjenje; b) 67. od 27. verstice dalje, kjer se pošiljatev aposteljnov k nejevernikom oznanuje; c) 90., kteri obljubuje tistim ki so v varstvu božjem, varnost pred pogubo in pred sovražniki.

7. Po končanju obhodov in spevov stopijo škof v sredo cerkve, se spomnijo Jakopove lestve, po kteri so hodili angelji božji gori in doli, prosijo ti hiši božji najobilnišega blagoslova, se vernejo k altarju nazaj in narede z blagoslovljeno vodo malto, ki ima služiti za vzidanje altarnega kamna. Zatim gredo s procesijo na tisti kraj, kamor so se prejšnji dan svetinje prenesle, in ktere nesejo sedaj v cerkev med molitvijo teh-le antifon: „O kako krasno je kraljestvo, kjer se veseli Kristus s svojimi belo oblečenimi svetniki, le-ti sledijo Jagnjetu kamorkoli gre!“ „Pot pravičnih je ravna in gladka!“ „Pridite vi svetniki božji v Gospodovo mesto; zidana

vam je nova cerkev, kjer bo molilo ljudstvo Gospodovo veličastvo“ itd. Pri cerkvenih vratih vsi obstanejo in škof začnejo ljudstvu govoriti o časti, ktera se cerkvi spodobi. Če so namreč že Judje Gospodov šotor, ki je bil le senca naših cerkva, tako visoko častili, koliko bolj moramo mi svoje cerkve spoštovati! Potem poprašajo ustanovitelja cerkve, kakošne pravice ji izroči, na kar se jim poda ustanovno pismo.

8. Po kratki molitvi pomazilijo škof cerkvena vrata s sv. krizmo v podobi križa ter odidejo s svetinjami k velikemu altarju. Svetinje se prinesejo na altar z besedami: „Veselijo naj se svetniki v svoji slavi, ki so iz ljubezni do Kristusa svojo kri prelili in tako hodili po njegovih stopinjah“. Blagoslovi se zdaj za svetinje odločeni prostor in se le-te vanj polože in vzidajo z besedami: „Pod božjim altarjem ste si svoj sedež izvolili, svetniki!“ „Pod božjim altarjem sem slišal glas umorjenih!“ „Vekomaj bodo živela svetnikov trupla!“ i. t. d. Vse te besede so vzete iz sv. pisma.

Ko se je prostor za svetinje zazidal, pomazilil in pokadil, se prične maziljenje in kajenje vseh štirih altarjevih strani; to opravijo najprej škof, potem drug duhoven. Medtem se molijo sledeči psalmi: a) 83., kjer hrepeni David po tempeljnu na gori Morija; b) 91., v kterem se oznanuje hvala božja; c) 44., ki je ženitvanjska pesem in zapopada prednosti, moč, čednosti in milosti Kristusove in katoliške cerkve; d) 147., kjer se poveličuje Bog, ki je tako krasno cerkev ustanovil. Ko se je vse to od-

molilo, pomazilijo škof zid na dvanajsterih krajih, kamor se obesijo aposteljski svečniki, ktere tudi precej pokadijo. Vernivši se k altarju, blagoslove kadilo, ki se ima na altarju sožgati. To se s tim zgodi, da se dene pet kadilnih zern v podobi križa na petere križe altarnega kamna; čez to se polože lične vošene sveče in se vse skupaj sožge. Med šviganjem peterega ognja pokleknejo škof na stopnice altarjeve ter molijo: „Aleluja! Pridi sveti Duh, napolni serca svojih vernikov in vžgi jim ogenj svoje ljubezni“. K temu dostavljajo še druge molitve; vse te pa sklepa zadnja posvečevalna molitev, ki se tako poje kakor predglasje. Zatim prosijo Boga: „Vterdi to, kar si med nami v svojem svetem tempeljnu storil, ki je Jeruzalem. Aleluja!“ Kor poje zdaj 67. psalm, v kterem prepeva cerkev Kristusu zmagovalno pesem. Po posvečenju altarnih pertov in altarnega kinča pričnejo škof veliko mašo.

9. Tisti, ki so že bili pri posvečevanju kake cerkve, nikakor ne morejo dosti občudovati raznoverstnih obredov, maziljenj, blagoslovljanj in molitev, s kterimi se cerkev posvečuje. Zakaj je vendar vsega tega treba? Zakaj je treba za posvečevanje cerkve toliko časa, toliko truda, toliko stroškov? Zato da se more v cerkvi vredno opravljati najvišjemu Bogu preimenitna daritev sv. maše, zato da se more na posvečenem altarju vredno darovati na duhovni način najčistejše in najsvetejše Jagnje božje.

10. Naj spoznava iz vsega tega kristijan, kako

svete so naše cerkve, kako sveti altarji in v kaki veliki časti jih moramo imeti! Salomonov tempelj je bil le senca in le predpodoba naših cerkva, vendar so ga Judje in nejeverniki zelo čislali; koliko veče spoštovanje zaslužijo naše posvečene cerkve! Pri blagoslovljenju Salomonovega tempeljna (III. Kraljev) je daroval Salomon dva in dvajset tisoč volov in sto in dvajset tisoč ovnov; le-te so duhovni zaklali, očistili in kos za kosom na altar položevali. Med glasno Salomonovo molitvijo — glej čudo! — pride ogenj iz nebes ter sožge klavne darove. Ves tempelj se napolni z meglo in dimom in veličastvo božje se prikaže v svetišču. Vse ljudstvo, ki je videlo ogenj in božjo slavo, popada s čeznatornim strahom napolnjeno na svoje obličje in moli Gospoda Boga. Kralj Salomon pa poklekne na vzvišenem kraju in govori na glas: „Se more li verjeti, da Bog pri ljudeh na zemlji stanuje? Če Te nebesa in nebes nebesa ne morejo obseči, koliko manj hiša, ktero sem Ti sozidal?“

11. Kdo tega ne občuduje? In kdo premore veličastvo tega svetega tempeljna zadostno razumeti? Vendar je bil le predpodoba in le pomen, da, samo senca naših keršanskih cerkva. V njem je bila skrinja zaveze, v kteri ste bili kamnitni Mojzesovi tabli shranjeni z oglednimi kruhi in s cvetečo Aronovo palico. Judovske daritve so bile zraven kruha, pečenega testa in vina samo zaklane in sožgane živali. Naše cerkve so pa nepremerljivo večje vrednosti; posvečene in pomaziljene so s sv. oljem in sv. krizmo, pokropljene z blagoslovljeno vodo, po-

kajene z blagoslovljenim kadilom, posvečene z večkratnim znamnjem sv. križa — posvečene z daritvijo svete maše. Namesto skrinje zaveze je v njih sveta monštranica, v kteri se hrani pravi nebeški kruh, najsvetejši zakrament, sv. Rešnje telo, pravo telo in prava kri Jezusa Kristusa. Če se je toraj Salomonov tempelj po zasluženju tako visoko častil: koliko večo čast zaslužijo naše cerkve, v kterih Bog osebno stanuje!

12. Naše cerkve se po pravici imenujejo „hiše božje“, kajti v njih Bog vedno osebno stanuje. Njegove angeljske trume mu tukaj strežejo, ga molijo, hvalijo, časte in naše prošnje k njemu donašajo. Oznanjeno je bilo to že po prikazni, ktero je imel očak Jakop (I. Mojz. buk. 28.). Ko se je vlegel po noči na polju, je videl v spanju lestvico od zemlje do neba segajočo. Po njej so se sprehajali angelji gori in doli, na verhu je pa stal Gospod Bog. Jakop se prestrašen zbudi in zakliče: „Kako strašen je ta kraj! Resnično, tukaj je hiša božja, tu so vrata nebeška“. Pomazilil je kamen, na kterem je spal, z oljem, postavil ga za altarni kamen ter daroval najvišjemu Bogu na njem, ko se je vernil s popotvanja. To je bila predpodoba keršanske cerkve, v kteri se altarni kamen s svetim oljem in s sveto krizmo mazili, da se tukaj veliko bolj lahko izkliče: „Kako strašen je ta kraj! Resnično, tukaj je hiša božja, tu so vrata nebeška!“ Angelji stopajo iz nebes doli na ta kraj, ter nosijo naše molitve k Bogu. Naše cerkve so tisti kraj, o kterem govori prerok Izaija v 56. poglavju: „Nje popeljem na

svojo sveto goro, in jih bom razveselil v svoji molitveni hiši; njih žgavni in klavni darovi mi bodo dopadli na mojem altarju, ker moja hiša se bo imenovala hiša molitve za vsa ljudstva".

13. Iz tega poznavaš, kako svete so naše cerkve in v kaki časti jih moraš zato imeti. Ker so namreč hiše božje, v kterih ima Kristus od angeljev obdan svoje stanovanje, moramo cerkve čez vse spoštovati in pobožno v njih moliti. S strahom bi hodili v posvečene cerkve, v največji ponižnosti bi molili ondi Jezusa v presvetem zakramentu in pričujoče angelje častili, ako bi imeli živo vero. To je delal David, kakor sam pravi v 137. psalmu: „V tvojo hišo bom šel in te s strahom v tvojem svetem tempeljnu molil. Vpričo angeljev ti bom prepeval in tvoje sveto ime poveličeval". Kdor se toraj v cerkvi med službo božjo pogovarja, smeja ali se na kak drug način pregreši in Boga žali: ta zelo oskrunja božje veličastvo in posvečeno hišo božjo. Če greš tedaj v cerkev, terdno skleni ne ene same nepotrebne besede spregovoriti ali slušati. Nikar se tudi radovedno ne oziraj, ampak dolžnost ti je z zbranim duhom moliti, Boga častiti, grehe obžalovati in se očiševati. Prepričan bodi, da ti bo skazal zato Gospod Bog usmiljenje svoje.

§. 2.

O mašnikovem posvečevanju.

14. Preimenitnost sv. maše se spoznava dalje iz blagoslovov, kteri se dele altarjevim služabnikom in brez kterih bi najmanjše službe opravljati ne

smeli. Teh blagoslovov je sedem in biti jih mora vsakdo vreden, kdor hoče postati mašnik Gospodov. Štirji nižji blagoslovi imajo ta pomen, da se tisti, ki so jih prejeli, v cerkveno službo sprejmejo in mašnikom pri daritvi sv. maše strežejo. Nobeden pa se še ne sme keliha, patene, korporala ali purifikatorija dotakniti; peto posvečenje, subdiakonat, jih dela še-le za to sposobne. Brez tega petega svetega reda nima nikdo purifikatorija, korporala, patene ali keliha s samo roko prijemati, če nima posebnega dovoljenja ali če ni potrebe, kakor ni smel po Mojzesovi postavi nihče drugi kakor sami levitje posvečenih posod prejemati ali snažiti. Ravno tako imajo prav za prav edino le subdiakoni, diakoni in mašniki oblast, posvečenih posod, ki se za daritev sv. maše potrebujejo, se dotikovati in jih snažiti. Spodobi se namreč, da so vse posvečene za daritev sv. maše odločene reči popolnoma snažne in čedne, ker se rabijo pri najvišji službi božji in so s Kristusovim najčistejšim telesom v tesni zvezi. Zato imajo subdiakoni, diakoni in mašniki lastne postave, ki jim pod težkim grehom ohranjenje snažnosti teh posod velevajo, in tudi ni dvomiti, da čaka duhovne, ki to sveto dolžnost zanemarjajo, težek odgovor.

15. Ta odgovornost zna pa tudi celo cerkveno srenjo zadeti, ktera se malo meni za revšino svojega božjega hrama in ji je vse eno, če mora duhoven tudi v strohnjeni mašni srajci, v stergani mašni obleki, z zarujavelim kelihom pred altar stopati, ki je tako vmazan in vprašen, kakor najslabša

stanica, ter kot berač reven in zapušen, medtem ko srenjčani z lepo in po novi šegi vkrojeno obleko v cerkev dohajajo. Njihovi preddedje so to hišo božjo popolnoma prenovili in lepo okinčali, a otroci se ne menijo več za-njo in menijo, du mora njena oprava tako dolgo kot kamnje terpeti. Sramota je za celo srenjo, ako se v njeni cerkvi prav nič drugega ne vidi, kakor to, kar je že najmanj 100 let staro, vmazano in raztergano. Tako ljudstvo očividno kaže, da preimenitnosti najvišje daritve novega zakona več ne spoznava.

16. Velika vrednost svete maše pa se razvidi prav posebno iz mašnikovega posvečevanja, ki se tako-le godi. Diakon, ki se ima za mašnika posvetiti, mora imeti na sebi poramnico (humerale), albo ali dopetnico, pas (cingulum) in nadramnico (štolo), ki je po levem ramenu razpeta in na desni strani zvezana. Tako oblečen poklekne pred škofa, ki sedijo na stolu zraven altarja. Kličejo mu v spomin, kako težko opravilo ima prevzeti in vprašajo potem ljudstvo, če ga ima za vrednega mašniške službe. Ako se nihče ne oglasi, škof pokleknejo in glasno litanije vseh svetnikov molijo; diakon pa se vleže na obraz ter s škofom vred litanije moli. Ko je to končano, mu položijo škof svojo roko na glavo, molijo dotično molitev in dolgo predglasje ter mu denejo nadramnico (štolo) okoli vrata in mašno obleko čez glavo. Zdaj dolgo časa na glas molijo in pristavijo ti molitvi himno: „Veni Creator Spiritus!“ (Pridi Stvarnik, sveti Duh!) Potem se vsedejo, in pred njimi klečeči mašnik položi svoje roke na nji-

hovo naročje. Le-te najprej na dlani v podobi križa s sv. oljem pomazilijo, zatem perste in vsako roko posebej, govoreči: „Posveti in blagoslovi o Gospod! te roke po našem maziljenju in blagoslovu“. Na to roke prekrižajo z besedami: „Kar bodo te roke blagoslovljale, bodi blagoslovljeno in kar bodo posvetile, bodi posvečeno v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa. Amen“. Zvežejo mu zdaj s platnenim robcem roko, mu podajo kelih z vinom in vodo, s pateno in hostijo ter govore: „Prejmi oblast božjo, daritev opravljati in sveto mašo brati za žive in mertve v imenu Gospodovem. Amen“. Ko se je robec odvezal, si novi mašnik roke umije; škof pa nadaljuje sv. mašo. Pri darovanju daruje novi mašnik gorečo svečo, ktero poljubi in škofu v roke da; potem poklekne z mašnimi bukvami v rokah za škofa, z njimi od besede do besede sv. mašo bere in prejme pri zavživanju iz škofovih rok sv. Obhajilo. Ko se je odmolila vera, mu škof svoje roke na glavo položé, govoreči: „Prejmi svetega Duha; komur boš grehe odpustil so mu odpušeni, in komur jih boš zaderžal so mu zaderžani“. Najposled mašnik svojemu škofu pokoršino obljubi, oni pa ga blagoslove z besedami: „Blagoslov Boga Očeta, Sina in sv. Duha se na-te izlij, da si blagoslovljen v mašnikovem posvečevanju in da opravljaš vsegamogočnemu Bogu spravne daritve za grehe ljudstva“.

17. Na popisani način, po kterem morajo biti vsi mašniki rimsko-katoliške cerkve posvečeni, se verši toraj mašnikovo posvečevanje. Kdor te obrede sam pri sebi natanjčneje premišljuje, mora gotovo

zelo čislati starodavno navado sv. cerkve, ki tako slovesno in veličastno zakrament mašnikovega posvečevanja podeljuje. Pa čemu vse to? Zakaj se mora mašnik tolikokrat, s tolikimi molitvami, obredi in maziljenji posvečevati? S tim se naznanja, da mora biti čist, svet in zato vreden, najčistejšo, najsvetejšo in najčastitljivšo božjo daritev svete maše neskončnemu veličastvu božjemu opravljati.

18. Preimenitnost svete maše se razvidi dalje tudi iz mnogih reči, ki se pri sv. maši potrebujejo in ktere hočem tukaj zaporedoma našteti.

I. Sveto mašo more darovati le posvečen mašnik, ki Kristusa pred altarjem namestuje.

II. Za sv. mašo je treba posvečenega altarja, ki mora v vseh cerkvah in kapelah na vzvišenem kraju stati. Le-ta predstavlja goro Kalvarijo, kjer se je zaklalo in povišalo nedolžno Jagnje božje.

III. Mašniška oblačila, ki so naslednja:

1) Poramnica (humerale), ktero mašnik čez glavo verže in okoli vrata ovije. Poramnica pomeni platnen robec, s kterim so Judje v Kajfovi hiši Kristusu obraz zakrili in ga norčevaje se vpraševali: „Prerokuj nam Kristus, kdo te je vdaril?“

2) Dopetnica (alba, mašna srajca), ki pomenja belo obleko, ktero so Kristusu v Herodovi hiši ogernili, da so ga s tim zasramovali.

3) Pas (cingulum), vezan iz platna. Z njim se mašnik prepasuje ter se zraven spominja vervi, s ktero so Judje Kristusa na oljski gori vjeli in zvezali.

4) Naročnica (manipel), ktero nosi mašnik na levi roki in se spominja vervi, s ktero je bil Kristus na ramah zvezan.
5) Štola, ktero mašnik okoli vrata dene, in naskriž čez persi priveže; ta naj bi očem predstavljala železne verige, ktere so obsojenemu Kristusu položili okoli vratu.
6) Kazula ali mašno oblačilo, ktero poméni škerlatasto oblačilo, s kterim so brezbožni vojaki zasramljivo Kristusa ogernili pri venčanji.
7) Križ na mašnem oblačilu spominja na križ, na kterega je bil Kristus pribit. Steber na njem pomeni tisti steber, pri kterem je bil Kristus bičan.

IV. Posode pri darovanji:

1) Posvečeni kelih, ta pomeni Kristusov grob, kakor tudi bridkega terpljenja kelih, kterega je moral piti.
2) Pala, s ktero mašnik kelih, pokrije; ona pómeni štirivogelni nagrobni kamen.
3) Patena ali zlati plošček; pomeni skledico, v kteri so bila mazila (dišave), s kterimi je bilo maziljeno Kristusovo truplo.
4) Korporale ali štirivogelna platnena rutica (tančica), na kteri stoji kelih; ono pomeni mertvaški pert, v kterega je bil Kristus zavit.
5) Purifikatorij ali rutica, s ktero obriše mašnik kelih, nam predstavlja tančice, s kterimi so obrisali Kristusovo truplo.
6) Velum ali svilnato ogrinjalo, s kterim se kelih pokrije; ono naj bi nas spominjalo zagrinjala

v tempeljnu, ktero se je samo razdvojilo pri Kristusovi smerti.

7) Dva verčka; ta dva pomenita dve posodi, ktere ste bile napolnjene z žolčem in jesihom.

Razun tega je k veljavni daritvi sv. maše še potrebno: opresen, pšenični kruh in vino iz terte z vodo; dva svečnika s svečami; mašne knjige; ena blazina ali stolček, na kterega se položijo mašne knjige, trije perti, kteri altar pokrivajo; rutica, s ktero si mašnik roke obriše pri umivanji; zvonček ali zvenčkulja; razpelo (križ) sredi altarja stoječe, in mašni služabnik (strežaj), kteri mašniku pri altarju streže ter v imenu ljudstva odgovarja.

Skoraj vse te reči so tako potrebne, da mašnik greši, ako brez njih sv. mašo bere; izjema je samo v veliki stiski.

V ta namen povem naslednji zgeld.

Ko so si Zamorci iz Afrike večji del Španjske dežele podjarmili, se je zgodilo, da se usmili kralj Karavaški kristjanov, kterih je imel več vjetih, potem iz zapora spusti in vse k sebi pokliče. Vsakterega vpraša, kaj je njegovo rokodelstvo ali v kteri umetniji se odlikuje in jim dovoli s tisto rečjo se pečati.

Med vjetimi kristjani je bil tudi mašnik, kteri, vprašan za njegovo umetnijo, resnobno odgovori: „Jaz se razumem na umetnijo, s ktero pokličem vsegamogočnega Boga z nebes“. Ko mu kralj zapove, da naj pokaže to umetnijo, odgovori: „Tega ne morem storiti, ako mi kristjani ne prinesó vseh za mašo potrebnih rečí. Kralj reče mašniku, da naj

vse potrebne reči zapiše, ter jih zapové prinesti iz kristjanskega kraja. Mašnik zapiše vse imenovane reči natanko, vendar pa pozabi na razpelo. Ko so služabniki vse prinesli in on začne maševati, zapazi, da ni nobenega razpela na altarji. Zavoljo tega stoji dolgo, bridko premišljevaje, bi li nadaljeval ali nehal. Kralj misli, da ne zna svoje umetnije popolnoma in ga vpraša, zakaj je tako zmešan (preplašen). Mašnik mu odgovori: Pozabil sem razpelo in zarad tega dvomim in ne vém, bi li maševal ali nehal.

Ko med tem Boga pomoči prosi, glej, razpoči se kamniten, terden obok sobe, v kteri je mašnik pred altarjem stal, in dva angelja bliščeča ko solnce in v drazih oblačilih, prideta iz razpokljine in prineseta v rokah lesen svitel križ, komolec dolg, ter ga postavita na altar veleča mašniku naj začne maševati. Kralj in vsi zamorci, ki so bili v sobi, mislijo, da sta angelja dva boga, preplašeni padejo na svoj obraz k tlam in ležé tako dolgo, da sta angelja zginila. (Beyrlinck verbo: Credo.) To je zgodovina španjskega križa, kteri se še dandanes hrani v Karavaki z velikim spoštovanjem in se vsako leto kaže ljudstvu tisti dan, kterega sta ga prinesla angelja z nebes. To zgodbo sem navedel, da vsakteri spozna, kako zlo moramo paziti, da so pri darovanji svete daritve vse potrebne reči pri rokah, in sklepamo na veliko vrednost sv. maše iz skerbi, ktero ima cerkev, da se jemljejo za najmanjše potrebe posvečene reči.

19. Imenitnost (velika vrednost) se dalje spozna

iz obredov, kteri se morajo pobožno spolnovati pri vsaki sv. maši; navedel bom le imenitniše. Mašnik se prekriža šestnajstkrat. Oberne se proti ljudstvu šestkrat. Altar poljubi osemkrat. Na persi se terka desetkrat. Vzdigne enajstkrat oči proti nebu. Poklekne desetkrat. Roke sklene štiri in petdesetkrat. Z glavo se priklone eden in dvajsetkrat. Z ramami se priklone sedemkrat. Globoko se prikloni osemkrat. Blagoslovi daritev s sv. križem eden in tridesetkrat. Položi z dlanjo obe roki devet in dvajsetkrat na altar. Moli z razpetimi rokami štirnajstkrat; s sklenjenimi pa šest in tridesetkrat. Položi sklenjene roke sedemkrat na altar. Levo roko položi na altar devetkrat. Položi levo roko na persi enajstkrat. Vzdigne obe roki k nebu osemkrat. Tiho moli enajstkrat. Moli na glas trinajstkrat. Odkrije in pokrije kelh desetkrat. Gré sem in tje dvajsetkrat.

Zraven teh 350 velikokrat ponovljenih reči mora mašnik še na 150 obredov paziti in tako je vsih obredov skupaj 500. Vsak mašnik mora še verh tega ravnati se po štiristo rubrikah ali pravilih; ako se še ta pravila prištejejo k obredom, mora tedaj vsak mašnik, kteri bere sv. mašo po rimskem obredu, devet sto členov vediti in se po njih ravnati; tudi ne sme najmanjše reči zavreči. Kajti vse te reči imajo duhovni pomen in povišujejo lepo in pobožno djanje najčastitljivše in nezapopadljive daritve. Zavoljo tega so sv. papež Pij V. zapovedali ojstro pokoršino, da mora vsak kardinal, nadškof, škof, prelat in mašnik na ta in nobeden drugi način

sv. mašo brati in najmanjše reči ne sme spremeniti ali pridjati ali odstraniti. Zanemarjenja bi ne bila majhne napake, ampak veliki pregreški, ker bi bilo tako ravnanje zoper čast in imenitnost prečastitljivega in presvetega Božjega opravila, kakor tudi zoper ojstro zapoved blaženega Pija V.

Nobeden ne more znajti spodobnišega gibanja rok, ali pripravnišega ponašanja telesa ali sploh lepšega obnašanja, kakor ga je cerkev zapovedala in človek je pri sv. maši, pri kteri se vsi obredi natanko spolnujejo, z veliko bolj zbranim duhom, kakor pa, če se ne godi vse tako.

20. Iz tega lehko razvidiš, da mašnik ne zasluži majhne hvale od tebe, kteri sveto mašo z vestno natančnostjo bere, da bi te ne motil v tvoji pobožnosti, ampak veliko bolj podpiral, ne gledé na to, da vsaki človek zasluži spoštovanje, ako natanko spolnuje svoje dolžnosti. Ti boš sam krepkeje molil in mašnik bo bistveno pomagal, da se ti usliši tvoja molitev.

§. 3.

Od najimenitnišega duhovna svete maše.

21. Akoravno dostojnost svete maše spoznamo iz obredov in molitev pri blagoslovljenji cerkev in altarjev, kakor tudi iz mašnikovega posvečevanja in iz načina darovanja, se vendar imenitnost njegova nikoli tako ne kaže, kakor iz osebe onega, kteri to nebeško daritev opravlja. Kterega si pač misliš, da daruje? Mar mašnik? Ali škof? Ali papež? O ne! Misliš ti, da angelj ali kteri svetnik, ali

kraljica in venec vsih svetnikov, Marija? Nobeden drugi ni kakor mašnik mašnikov, škof škofov, edinorojeni sin najvišega Očeta je, Jezus Kristus, od Očeta maziljeni najviši mašnik, večni mašnik po redu Melkizedekovem. Ta daje sveti daritvi ono dostojnost, ktera vse časti preseže, in keršansko daritev delo Božje naredi.

Da je Kristus mašnik, dokažem po sv. Krizostomu, kteri (hom. 8 in Matth.) tako govori: „Mašniki so samo namestniki, oni pa, ki daritev posvečuje in spreminja, je Kristus; oni, kteri je pri zadnji večerji kruh in vino spremenil, on je, ki še tudi sedaj kruh in vino spreminja. Zategadelj, ti neduhovnik! ako vidiš mašnika darovati, ne vervaj, da mašnik to dela, ampak bodi zagotovljen, da nevidljiva roka Božja daritev po mašniku opravlja". S temi besedami sv. Krizostom jasno dokazuje, da Kristus sam v lastni osebi najimenitniša dela mašne daritve opravlja, da namreč z nebes pride, kruh in vino v svoje telo in svojo kri spremeni, sam sebe Bogu Očetu v zveličanje sveta daruje, in kot zvesti srednik za blagor ljudi prosi. Mašniki pa so samo služabniki Kristusovi, mu posodijo usta, svoj glas in svoje roke, da Kristus z njih pomočjo to sveto daritev opravi.

Ako bi pa znabiti kdo sv. Krizostomu ne hotel verjeti, navedem drugi dokaz, kteremu se ne more zoperstaviti in ne sme. Opomnim namreč spričevalo sv. katoliške cerkve, ktera v Tridentinskem zboru (seja 22. poglavje 2.) tako govori: „Ker je v tej Božji daritvi, ktera se v sveti maši opravlja,

ravno tisti Kristus pričujoč, ker se tukaj nekervavo daruje, kakor se je sam na altarju križa enkrat daroval, določuje sv. zbor, da je ta daritev sv. maše resnična spravna daritev in da se po Jezusu samem daruje". Glej, s temi besedami nas uči cerkev, in nas opominja verovati, da so mašniki samo služabniki Kristusovi in da se on ravno tako dobro in krepko daruje na altarju kakor se je daroval na križu viseč. O kako velika čast, kako velika milost, kako neprecenljiva dobrota je to, da se naš Zveličar poniža, biti naš mašnik, naš srednik in zagovarjalec in da se sam v lastni osebi Bogu Očetu predstavlja in daruje.

23. Sv. apostelj Pavel v tej zadevi (Hebr. 7. pogl.) tako piše: „Spodobilo se je namreč, da imamo tacega velikega duhovna, svetega, nedolžnega, neomadežanega, odločenega od grešnikov in višega, ko so nebesa. Zakaj Mozes je postavil le slabotne ljudi kot mašnike; beseda prisege pa, ktera je za postavo prišla, je postavila Sina vekomaj popolnega". Niso to krasne besede, s kterimi nam sv. Pavel predočuje, kako visoko nas ljubi Bog ceni, ker nam ni dal slabotnega, grešnega človeka kot mašnika in srednika, ampak svojega edinega sina, kteri je poln svetosti in čednosti.

24. Zdaj pa hočemo premisliti, zakaj Kristus ni zročil te daritve nobenemu človeku. Najvažniši vzrok je bil, ker je morala biti ta njegova daritev popolno čista in neomadežana, kakor je prerokoval prerok Malahija, kteri pravi: „Na vseh krajih", govori Gospod, „se bo opravljala mojemu imenu čista

daritev", v kteri zadevi cerkev v Tridentinskem zboru tako govori: „To je tista čista daritev, ktera se ne umaže z nobeno nevrednostjo in hudobijo darujočih". Ako bi bili namreč mašniki darovalci, bi se gotovo velikokrat daritev sv. maše onečistila in omadeževala in vedno bi lahko dvomili, ali se je najvišemu Bogu opravila prijetna daritev. Zavoljo tega je Bog Oče hotel, da bi njegov najsvetejši sin dobil ime in opravilo mašnikovo, kakor sam govori (ps. 109): „Ti si mašnik na vekomaj po redu Melkizedekovem". Akoravno mašniki sv. mašo berό, vendar niso pravi darovalci, ampak samo služabniki najvišega mašnika Jezusa Kristusa. Kakor služabnik, kteri dobi od svojega Gospoda zlat, da bi ga daroval v romarski cerkvi, tega darila ne bi mogel onečistiti, ako bi tudi v smertnem grehu daritev opravil: ravno tako tudi mašniki ne morejo onečistiti in omadežati najdražje daritve, ktero darujejo v imenu Kristusovem.

25. Zakaj ni hotel Kristus nobenemu angelju, ali kakemu svetniku, ali svoji najčistejši materi izročiti te daritve, ko so vendar ti vsi sveti, polni milosti, in tudi ne bi te najčistejše daritve onečistili, ampak bi jo popolno opravljali? Kajti, o moj ljubi Bog, kako bi bila sveta, pobožna tista sv. maša, ktero bi bral sv. Peter ali sv. Pavel ali kak Kerub ali najvišji Seraf! O kako serčno veseli in pobožni bi bili oni ljudje, kteri bi bili lahko pri taki maši; ako bi z lastnimi očmi gledali, kako Seraf pobožno, častitljivo in pazljivo bere sv. mašo. Gotovo bi njih serca sladkost občutila od zgolj pobožnosti, in

vzplamtéla od božje ljubezni! Ako bi se to zgodilo pri sv. maši po nebeškem Serafu, kaj bi se še-le zgodilo potem, ako bi sama mati Božja svojega ljubega sina darovala na altarju? Ona je sv. Mehtildi (bukve 1. pogl. 19.) razodela: „Jaz sem na svečnico svojega sina s tako veliko pobožnostjo in hvaležnostjo darovala Bogu Očetu, da, ako bi se pobožnost vseh svetnikov v eno človeško serce zlila, se ne bi mogla primerjati z mojo pobožnostjo“. Ako je Marija tako delala, ko je še na zemlji živela, kaj bi ona zdaj storila, ko v nebesih stanuje, in je vsa polna vseh čednost in božjih milost! O kako krepko, kako pobožno, kako nezapopadljivo sveta bi bila ona sveta maša, ktero bi mati Božja darovala najvišjemu Bogu!

26. Akoravno bi bila taka mašna daritev kakega velikega svetnika, ali visokega Serafa, ali preblažene device Marije nezapopadljivo zveličavna, bi vendar ne bila neskončno svetemu Bogu ne enake vrednosti, ne dosti sveta, ker se Bogu taka daritev spodobi, ki je njegovemu veličastvu enaka ali enakomerna. Zategadelj Kristus najsvetejše mašne daritve ni hotel in mogel zročiti angelju, svetniku, ali celo grešnemu človeku, ampak prideržal si jo je sam sebi, da vsaki dan svojemu vsemogočnemu Očetu daruje za zveličanje vernikov enakomerno daritev in jo opravlja tako na neskončno visoki in nezapopadljivo krepki način.

Le taka daritev si lahko pridobi dopadajenje Božje.

27. Iz tega sledí, da je vsaka sveta maša ne-

zapopadljive veljave in da jo Kristus sam s tako pobožnostjo, spoštljivostjo in prijaznostjo bere, opravlja in daruje, da tega ne zapopade ne um angeljski ne človeški. To je Kristus sv. Mehtildi (knj. 2. pogl. 31.) s slednjimi besedami razodel: „Jaz sam vém in popolno razumem, kako se vsak dan na altarju za zveličanje vernikov darujem, česar pa ne Kerubi in Serafi, in vse nebeške moči popolno ne morejo zapopasti“. O moj Bog! Kako izverstna, kako mogočna in kako neprecenljiva mora biti ta daritev Kristusova pri sv. maši; ker jo najmodrejše nebeške moči ne morejo obseči, še manj pa zapopasti. O moj preljubi Jezus! kako nezapopadljiva mora biti ta daritev, ker ti spričuješ, da jo samo ti po svoji božji modrosti popolno poznaš in zapopadeš. O kako srečen mora potem oni človek biti, kteri je pri sveti maši, in s tem zasluži, da se ta nezapopadljiva, najmogočniša in najsvetejša daritev zanj opravlja!

28. Vtisni si vendar te besede v serce, ljubi bralec, in premišljuj, koliko ti koristi, ako si pri sv. maši, ker se v njej tisti Kristus sam za-te daruje, se postavlja kot srednik med božjo pravico in tvojo človeško krivico ali popolno odvrača ali vsaj zaderžuje pravično maščevanje, ktero zavoljo svojih grehov vsaki dan zaslužiš. O, ako bi ti to prav spoznal, kako bi ljubil sv. mašo, kako hrepenel po njej in kako pobožen bi bil pri njej in kako nerad bi jo zamudil. Da, ti bi rajši škodo terpel pri časnem dobičku, kakor pa sam sebi tako zlo škodoval z zamudo tako zveličavne sv. maše. To so storili

pervi kristjanje, kteri so bili pri sv. maši tako radi in jo tako zlo ljubili, da so rajši svoje življenje zgubili, kakor da bi bili hoteli sv. mašo zamuditi. V tej zadevi pripoveduje Baroni od 306. l. zlo znamenito zgodbo na ta način:

29. Ko je bilo v Afriki, v mestu Aluti, kjer so bile vse cerkve razdjane, mnogo mož in veliko žensk zoper povelje cesarja Galerija v neki hiši pri sv. maši zbranih, so jih pagani zasačili, zvezali in pred sodnika postavili na očitnem tergu. Tukaj so vergli mašne knjige z drugimi sv. knjigami, ktere so pagani kristjanom pobrali, z velikim zaničevanjem v ogenj, Bog jih je pa z naglo ploho, ktera je ogenj pogasila, obvaroval, da niso zgorele, zarad česar se sodnik tako prestraši, da vjete, 34 mož in 17 žen, k cesarju pošlje v mesto Kartago. Kristjanje so šli tjekaj z veseljem vso pot psalme in hvalne pesmi prepevaje. Ko so bili cesarju predstavljeni, ga častnik nagovori: „Te hudobne kristjane, glej cesar, smo zasačili v mestu Aluti v neki hiši, ko so zoper vaše povelje bili zbrani pri vražji božji službi“. Cesar koj zapove, enega izmed kristjanov sleči, na tezavnico razpeti in z ojstrimi kremplji razmesariti. Med tem zavpije eden izmed kristjanov, Telika po imenu, na ves glas: „Zakaj mučiš samo tega, o trinog! mi vsi smo kristjanje in smo bili vsi pri sv. maši zbrani“. Sedaj zapove sodnik tudi tega sleči, zraven unega obesiti in razmesariti ter reče: „Kdo je bil sklical vaš shod?“ On odgovori: „Mašnik Saturni in mi vsi skupaj; ti pa, o hudobnež! delaš zoper vsako pravico, ker nas mučiš zavoljo tega.

Saj nismo morivci in roparji, in nismo ničesar krivičnega storili". Sodnik odgovarja: „Ti bi bil imel spolnovati naše povelje in vašo krivično božjo službo opustiti". Telika reče: „Jaz ne pazim na drugo povelje, kakor na to našega Boga, za kterega sem pripravljen tudi umreti". Zdaj zapove cesar mučenika odvezati in brez jedi in pijače v ječo vreči.

30. Potem nastopi sv. Viktorije paganski brat in zatoži Dativa, kteri je bil svetovalec, ker je njegovo sestro Viktorijo k sv. maši peljal. Svetnica pa odgovori: „Ne zavoljo kakega človeškega prigovarjanja, ampak prostovoljno sem šla k hiši in sem bila pri sv. maši, kajti jaz sem kristjanka in sem dolžna, pokorna biti Kristusovemu povelju". Njeni brat jej reče: „Ti bledeš in govoriš kot neumnica". Ona odgovori: „Jaz nisem neumnežka, ampak kristjanka". Zdaj cesar reče: „Hočeš zopet iti z bratom domu". Ona odgovori: „Nočem; kajti jaz tega ne spoznam za svojega brata, ampak jaz sem kristjanka in imam tiste za svoje brate in sestre, kteri zavoljo Kristusa terpé". Cesar odgovori: „Prizanesi sama sebi in poslušaj svét svojega brata!" Ona ga zaverne: „Jaz ne grem od svojih bratov in sester; saj spoznam, da sem bila ž njimi pri sv. maši in ž njimi prejela najsvetejši zakrament". Sedaj zapove sodnik, da jo odpeljejo v ječo in naj vse pomočke poskusijo, da jo odvernejo od njene vere, ker je bila zelo lepa in plemenite rodovine v mestu. Ko so jo hoteli njeni starši zoper njeno voljo zaročiti, skoči skoz okno in si da po mašniku Saturniju lase odrezati.

31. Potem se oberne hudobnež k temu mašniku Saturniju in reče: „Si ti zoper naše povelje zbral vso množico?“ On odgovori: „Na povelje Gospodovo sem jih zbral in mi smo njegovo božjo službo opravljali“. Cesar vpraša: „Zakaj si to storil?“ On odgovori: „Ker ne smemo opustiti sv. maše“. Cesar vpraša: „Si ti sklical ta shod, in si ti vse k temu pregovoril?“

On odgovori: „Jaz sem jih sklical in jaz sem sv. mašo bral“. Zdaj ga zapove sodnik sleči in z železnimi kremplji tako dolgo tergati, da se mu čeva prikažejo. Poslednjič ga reče od natezalnice odpeljati v ječo k drugim.

32. Potem zapove sv. Emerika pripeljati in mu reče: „Kdo si ti?“ On odgovori: „Jaz sem začetnik tega shoda; ker v moji hiši se je brala sv. maša“. Cesar reče: „Zakaj si jim to zoper naše povelje dovolil?“ On odgovori: „Ker so moji bratje, zategadelj jim nisem mogel braniti; tudi mi ne moremo biti brez sv. maše“. Potem je bil tudi on razpet, razmesarjen in v ječo veržen. Med tem reče sodnik drugim: „Jaz upam, da se bodete spametovali nad temi revčiki in ne bodete tako lahkomišljeno zapravili življenja. Sveti mučeniki so pa kakor z enim glasom kričali: „Mi smo kristjanje in hočemo Kristusovo povelje spolniti, ako tudi zavoljo tega kri prelijemo“. Sodnik reče enemu, kteremu je bilo ime Feliks: „Jaz ne vprašam, ako si kristjan, ampak če si bil pri shodu in pri maši“. Sv. Feliks odgovori: „Kako nespametno je to vprašanje? kakor da bi kristjan mogel biti brez sv. maše in

kakor da bi se sv. maša lahko brala brez kristjanov? Ti ljuti hudobec, jaz te zagotovim, da smo bili z veliko pobožnostjo zbrani in da smo pri sv. maši pridno molili". Zavoljo teh besedi se trinog tako razserdi, da zapove sv. mučenika na tla vreči in ga s poleni usmertiti.

33. Na ta način je besni sodnik ves dan porabil z mučenjem sv. mučenikov in ko je noč nastopila, reče vse ťiste, ki so še nekoliko dihali, v veliko ječo zapreti in zažuga stražnikom s smertjo, ako bi jim kdo kaj piti ali jesti dal. Njih starši, žene, otroci in prijatelji so sicer prišli k ječi in so prinesli skrivoma pod obleko nekoliko živeža, stražniki so pa vse natanko preiskali, vse odvzeli, posode pobili in grozno pretepavali pobožne ljudi. Vendar so ti zvesti prijatelji ostali po noči in po dnevu pred ječo, ter se jokali in tožili, misleči da bodo primorali tega trinoga k usmiljenju proti zapertim.

Ali trinog je bil v svoji hudobnosti tako oterpnjen, da je pustil da so vsi služabniki in služabnice Kristusovi onemogli in lakote pomerli.

34. Ta zgodba, ktero je Baroni iz starih sodnijskih bukev od besede do besede prepisal, jasno dokazuje, da se je sv. maša precej v pervih časih po Kristusu brala in da so bili kristjani pri njej zbrani. Ona nam pa tudi kaže, kako velika pobožnost je perve kristjane vodila k sv. maši, ker so raji najgrozovitniše muke terpeli in strašno smert prestali, kakor pa, da bi bili sv. mašo zamudili. Od kod je prihajala taka pobožnost? Od tod, ker so veliko vrednost sv. maše spoznali in so se

hoteli vdeležiti njenega sadu. To se moramo od njih učiti, in po njih zgledu navdušeni dobivati novo veselje in ljubezen do sv. maše.

§. 4.

Kako drag dar se daruje pri sv. maši.

35. Akoravno smo od imenitnosti sv. maše do sedaj že veliko povedali, moramo vendar še eno važno reč premisliti, namreč kako drag je dar, kteri se sv. Trojici pri sv. maši daruje. Sv. Pavel (Heb. pog. 8.) piše: „Zakaj vsak veliki duhoven je postavljen, da daruje darove in klavšine“. Ker je Kristus tudi od Očeta mašnik postavljen, je zategadelj potrebno, da ima tudi on kaj, kar daruje. Sv. Pavel ne omenja, kaj ima Kristus, da daruje, ampak prepusti našemu premišljevanju. Tako nastane vprašanje, kteri dar Kristus daruje svojemu Očetu, v svojem velikomašnikovem opravilu.

36. To gotovo ni kaj nizkega, navadnega, ampak mora imeti nadčloveško ceno, da je vredno, da se neskončnemu Gospodu daruje. Zakaj čim večji in imenitniši je Gospod, tim dražji in imenitniši mora biti dar, ki se daruje. Zakaj, ko bi kdo kakemu cesarju pest boba podelil, bi slabo zahvalo zaslužil, da imel bi več sramote, kakor pa hvaležnosti. Vsemogočni Bog je pa Gospod takega veličastva in imenitnosti, da sta nebo in zemlja primeroma nanj manj vredna, kakor pest boba v primeri s kraljem. Poslušaj kaj modri (pog. 11.) govori: „Kakor prah na tehtnici, tako je pred Bogom vesoljen svet, in kakor kaplja jutranje rose, ktera na

zemljo pade". Ako je po nezmotljivem spričevalu sv. pisma ves svet kakor kaplja rose v primeru z Bogom, kaj bi se pač na vsem svetu najdlo, da bi bilo vredno njemu darovati? Kaj bi pač Kristus razun Boga v vseh nebesih najdel, da bi mogel presv. Trojici darovati kot vreden in dopadljiv dar?

37. Kaj misliš pač ti, da Kristus v sv. maši najvišemu Bogu daruje? Poslušaj čudež! v vseh nebesih in na vsem svetu najde samo eno reč, ktera je vredna, da se daruje neskončnemu Bogu, namreč svojo najsvetejšo neomadežano, prečastito človeštvo, to je: svoje najsvetejše telo, rešnjo kri in svojo presveto dušo. Sv. Krizostom (govor de Cruce et Sacro) govori od tega tako: „Kristus je bil in je mašnik in dar; mašnik po duhu, dar po mesu. On sam daruje in je darovan". Ravno tako govori sv. Avguštin (k psalmu 26.): „Samo Kristus je bil tak mašnik, da je bil ob enem daritev! kajti on ni ničesar druzega daroval kakor samega sebe". Zavoljo tega sam sebe daruje, ker v vsem bogastvu nebes in zemlje ni mogel ničesar najti, kar bi bil lahko rabil za daritev presv. Trojici.

38. To njegovo človeštvo je najizverstniša in najdražja reč, ktero je ustvarila roka Božja, kakor je mati Božja (knj. 3. pogl. 13.) sv. Brigiti razodela: „Človeštvo Kristusovo je najdraža reč, ktera je kedaj bila in je še. Vsaj je radodarna roka Božja podelila temu človeštvu tolike in posebne milosti, bogastva, čednosti, svetost, modrost, izverstnost in prostost, da mu jih več in popolniših dati ni mogla,

ne kot da bi Bog večjih dati ne mogel, ampak ker to človeštvo večjih sprejeti ni moglo.

Akoravno je mati Božja za nas nezapopadljivo lepa, sveta in blažena, se vendar v primeri s človeštvom Kristusovim ne sme bolj čislati, ko goreča svetilnica proti solnčni svetlobi. Zarad te najvišje izverstnosti so častili na zemlji človeštvo Kristusovo ne samo pobožni ljudje, ampak tudi angelji in ga še zdaj poveličujejo v nebesih z najvišjim spoštovanjem; ker enako češčenje se ni nobeni stvari kdaj spodobilo, ko njemu, veliki glavi človeškega rodu.

39. Najradodarniši Bog je podaril pri stvarjenju angeljem neprecenljivo in nebrojno svetost popolnomasti in preimenitnosti; tudi mnogim pobožnim ljudem in velikim svetnikom je dodelil pri stvarjenju marsiktero veliko milost, čednost in svetost iz svoje dobrotljivosti; pa nad vsemi je oblagodaril preblaženo devico Marijo ne samo pri njenem stvarjenju, ampak tudi v njenem sv. življenju z mnogimi nezapopadljivimi milostmi, posebnimi pravicami in popolnomastmi. Toda ti darovi so posamezni pri različnih svetnikih. Vse skupaj pa je pri stvarjenju dobrovoljno podelil sv. Duh človeštvu Kristusovemu; verh tega je še temu božjemu človeštvu vsadil in vlil mnogo drugih, skoro bi rekli, brezkončnih milost, bogastev, posebnih pravic in nebeških zakladov. Zdaj sodi, kako nezapopadljivo blago, lepo, ljubeznjivo, razumljivo, preimenitno in slavno je človeštvo Kristusovo, ktero obdaja in obsega neizmerno morje vsih popolnomast.

40. Najdražje in prečastitljivo človeštvo Kri-

stusovo je edini dragi dar, kterega najviši duhoven, edinorojeni sin božji Jezus Kristus, na najprijazniši način vsak dan pri vseh sv. mašah ponuja in daruje presv. Trojici. Da, on ne daruje samo tega, ampak daruje z njim vred vse ono, kar je njegovo človeštvo s serčno ljubeznijo storilo in z najbridkejšimi bolečinami prenašalo na zemlji v 33. letih v večjo čast in slavo presv. Trojice, namreč vse poste, bdenje, molitve, potovanja; vsa pokorila, pridige in zatiranja; vsa preganjanja, zaničevanja, zasramovanja in psovke; vse bolečine, vdarce z bičem, ternjeve bodeže, pribitje, rane, muke in terpinčenja; vse solze, kervavi pot, vodo iz strani in rešnjo kri. Vse to predučuje Kristus pri vsaki sv. maši presv. Trojici in daruje vse tako veljavno in prijazno, kakor je to sam storil na zemlji v svojem sv. življenju in terpljenju.

41. Naj bolj izverstno pa je, da Kristus ne daruje samo človeštva, ampak da ga daruje ob enem z božjo natoro združeno. Akoravno se pri sv. mašah ne daruje božja natora sama za sé pri sveti Trojici, ampak človeštvo Kristusovo, je vendar to človeštvo v nerazločljivi zvezi z božjo natoro in tisti popolnomasti, ktero je zadobilo po osebnem zedinjenju z božjo natoro. Vsled tega zedinjenja je povzdignjena človeška natora v božjo, obogatena z brezkončnimi božjimi zakladi in je neizmerne vrednosti. Iz tega zdaj lahko sklepamo, kakšno predrago daritev ponuja naš Zveličar pri vsaki sv. maši najvikšemu Bogu, darovaje mu svoje božje človeštvo na nezapopadljiv, vzvišen način.

42. Slednjič naj se tudi še pomisli, da Kristus ne daruje svojega človeštva v tisti podobi, kakor je v nebesih, ampak v taki podobi, kakor je na altarju. Ker v nebesih je to človeštvo tako slavljeno in veličastno, da se tresejo tudi sv. angelji pred njegovim veličastvom. Na altarju je tako pohlevno in ponižno, da se angelji nad tem čudijo in stermé. Ker tukaj je božje človeštvo pod podobo sv. hostije kakor v rašovnik oblečeno, res, kakor v ozko ječo zaperto. Ker podobe sklepajo telo Kristusovo in je v njih tako uklenjeno, da se tudi ono mora premikati iz enega kraja na druzega, če se preneso podobe iz enega kraja na druzega, in dokler so podobe nespremenjene, se tudi ono ne more ločiti od njih z nobeno močjo. Neumerljivo telo Kristusovo, ktero je v nebesih v naravni velikosti, ni nič večje na altarju, ko podoba sv. kruha. Da, ono je v najmanjšem kosčeku, ki pade od večje posvečene hostije, ravno tako majhno, ko isti kosček sam. V takem majhnem kosčeku, kakor tudi v celi sv. hostiji ne more stegniti svojega sv. telesa, ne rok in nog premikati, tudi dela ne doveršiti, ktero s telesnimi udi opravlja, ampak leži notri kakor v najmanjši ječi, stisnjen in tako rekoč oropan vse svoje oblasti in moči. V taki majhni, pohlevni in ponižni podobi se predučuje Kristus presv. Trojici in se ji daruje tako ginljivo, da se čudi in stermi nad tem vsa nebeška truma.

43. Kaj si nek misli ali pravi presv. Trojica, ko gleda to naj bolj slave vredno človeštvo Kristusovo v tako ponižni podobi kot zaničljivega červička

vidi pred nogami ležati! O kako veliko čast s tem skaže vsemogočnemu nebeškemu očetu, ko zagleda svojega sina v največjem ponižanju, dobro vedoč, da on opravlja vse to v njegovo večjo očetovsko čast. O kako neprecenljivo veliko moč in preimenitnost zadobi presv. daritev s tem, ko se pri njej godé in zveršujejo te največje božje skrivnosti! O kako veliko blaženost in korist zadobé ljudje, za ktere se opravlja in daruje najsv. daritev! O kolika tolažba in okrepčava za duše v vicah, za kterih odrešenje se beró sv. maše!

44. Vsaj je znano, da duše v vicah ne morejo nič več za-sé storiti, kar bi moglo čas njihovega hrepenenja okrajšati. Kakor dobiva platno na belilu le s pogostim polivanjem in naslednjočim sušenjem solnčnih žarkov svojo lepo belo bliščečo barvo, tako tudi duše v vicah; spokorne solze iz oči na svetu zapušenih so hladilo revnih duš; pa milost Jezusa Kristusa, solnca pravičnosti, ki se kakor v zažigavnem zerkalu pri sv. maši združuje; to so solnčni žarki, ki dajejo dušam lepoto, ki jih vredne stori, da grejo v kraljestvo božje. Spoznaj iz tega veliko moč sv. maše, da se spodbujaš prav rad, velikrat in pobožno biti pri sv. maši, da moreš svojim terpečim bratom v vicah veliko pomagati.

45. Vsakdanje maše so orožje milost, so moči usmiljenja in klavna daritev vsemogočnega Boga, kterim se ne more nič v bran staviti, ako smo s pobožnostjo pri sv. maši. Prizadevajmo si tudi našemu najzvestejšemu Zveličarju priserčno se zahvaliti, ker je postavil za nas reveže premogočno

daritev in se daruje samega sebe po sebi presv. Trojici vsak dan, da, vsako uro. Zahvalujmo se mu, da nam je dal toliko močnega orožja, s kterim si moremo božje milosti pridobiti, in moč usmiljenja božjega krepko izsiliti.

46. Zdaj hočemo k večji slavi sv. maše spregovoriti, kako je Kristus sam pel sv. mašo in jo z veliko slavo opravljal pri posvečevanju kapelice pri Mariji v puščavi (Einsiedeln). V življenju sv. Majnrada se bere, da je prosil v 80. letu po njegovi smerti Eberhard, pobožen samotarec, rodu kneževskega, sv. Konrada, škofa v Konstancu, ko bi on hotel kapelico sv. Majnrada posvetiti. V noči pred posvečevanjem, ko je hotel sv. Konrad v to kapelico iti, da bi molil, je slišal v njej petje angeljev, ki so predpeve in odpeve peli iz obredov zgoraj omenjenega cerkvenega posvečevanja. Vstopivši je zagledal v kapeli polno angeljev, in Kristusa po škofovsko oblečenega, ki jo je posvečeval. Nad tem se je tako močno zavzel, da bi bil kmalo umerl in da je nepremakljivo stal na tistem kraju. Natanko je pazil in slišal je, da je Kristus rabil ravno tiste besede in obrede, ktere navadno škofi rabijo pri posvečevanju cerkvá. Vsi štiri evangelisti so stali in hodili za njim in so mu škofovsko kapo postavljali ali pa z glave jemali, kakor je bilo potreba. Angelji so imeli zlate kadilnice in so kadili okoli altarja. Sv. Peter je stal zraven Kristusa in mu je podajal škofovsko palico in sv. Jur je stal zraven sv. Petra in je nosil škropilnik. Sv. Avguštin in sv. Ambrož sta pomagala Kristusu pri obredih.

Sv. Štefan je deržal škrinjico za sv. krizmo in sv. Lorenc pušico za sv. olje. Sv. Mihael bil je glasovodja in angelji so odpevali vse responzorije, verze in psalme. Mati Božja, kteri v čast sta bila altar in kapela posvečena, je stala na altarju v najlepši krasoti, bolj bliščeča ko solnce, in bolj leskeča ko blisk. Po dokončanem posvečevanju se je oblekel Kristus v vijolično-višnjevo mašno obleko, šel je z mnogimi strežaji k altarju in je pel sv. mašo z naj večjo slovesnostjo; sv. Štefan je bral list in sv. Lorenc evangelij. Angeljski kori so peli tako prijetno, da je bil sv. Konrad kar zamaknjen.

47. Sanctus so peli tako-le: „Svet, svet, svet Bog, v veži častitljive Device, usmili se nas. Nebo in zemlja sta polna Tvoje slave. Hosana po višavi. Naj bo hvaljen sin Marijin, vladajoč na veke, ki pride v imenu Gospodovem, hosana po višavi". Agnus Dei (Jagnje božje) so tako peli: „O jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se živih, ki v té verujejo. O Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se mertvih, ki v tebi mirno počivajo. Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe sveta, daj mir živim in mertvim, ki v tebi srečno vladajo". Pri Dominus vobiscum (Bog z vami) so angelji odgovarjali: „Ki sediš nad kerubi in gledaš v brezen". *)

48. Po dokončani sv. maši je zginila sv. množica in je popustila sv. Konrada samega polnega veselja in sladkosti. Šel je v posvečeno kapelo,

*) To angeljsko posvečevanje, kakor ga imenujejo, se je godilo 14. sept. 948. l., in ga pripoveduje škof Konrad sam v svoji knjigi (de secretis).

zagledal je Kristusove stopinje v potresenem pepelu in vidil je, da je stena s sv. krizmo pomaziljena. Pričujoči gospodji so hotli na jutro, da naj posveti kapelo. On pa je rekel: „Ne smem je posvetiti, ker je že posvečena z nebes“. Ko je bil zdaj prisiljen, blagoslovljenje vendar pričeti, slišijo vsi skupaj glas nebeški trikrat klicati: „Stoj, brat! Bog sam je kapelo posvetil!“ Potem neha jo posvečevati in je pisal o tej čudni prikazni v Rim.

49. Kar tukaj nek imeniten škof pripoveduje, to se je vse tako zgodilo pri ustanovitvi nekervave daritve na veliki četertek. Takrat je Kristus bral sv. mašo v bistvenem, kakor jo zdaj obhajamo. In zdaj vprašam, ko bi bili pri enem ali drugem opravilu pričujoči, kakošno veselje in pobožnost bi bili občutili in imeli!

Tretje poglavje.

O skrivnostih sv. maše.

1. Ker mi je govoriti o največjih in tako mnogoterih skrivnostih sv. maše, sem prisiljen s preroškim pevcem Davidom vsklikniti in vsemu svetu razjasniti, prepevaje z njim (psalm 45.): „Pridite in glejte dela Gospodova, kaka čuda je storil na zemlji!“ Mnogo čudežev in znamenj je sicer storil Kristus na zemlji, meni se pa dozdeva,

da ni storil med vsemi višjega in čudovitejega, ko ravno takrat, ko je pri zadnji večerji najsvetejšo daritev postavil. To je kratek zapopadek vsih prečudnih del božjih, in čudež tolikih skrivnost, da se je sv. Bonaventura (Tom. VI. de Sacram. virtute lib. 6. c. 19.) derznil reči in pisati: „Sv. maša ima v sebi toliko skrivnost, ko morje kapljic, zrak prahú, obzorje zvezd in nebo angeljev. Ker pri njej se godi vsak dan toliko skrivnosti, da ne vem, če je vsemogočna roka Najvišjega kedaj bolj imenitne skrivnosti delala".

2. O zares čudne in skoro neverjetne besede! Je li mar tedaj res, da ima sv. maša toliko skrivnosti, da se še prešteti ne morejo? Oče Sanchez (in Thesaur. Missae c. 1.) se strinja s sv. Bonaventurom rekoč: „Pri sv. maši dobimo tako čudne in resnične zaklade, tako drage nebeške darove, toliko blaga za sedanje življenje, in tako gotovo upanje za prihodnje, da potrebujemo, da to spoznamo, darú čeznatorne vere". Hotel je reči: Pri sv. maši dobimo več dobrot za sedanje in prihodnje življenje kakor verovati moremo; in ko bi nam Bog ne dal čeznatorne vere, po kteri sprejmemo tudi ono, kar ne moremo umeti, bi ne mogli nikoli verjeti, kako koristna nam je sv. maša. Zatoraj pristavlja omenjeni Sanchez: „Kakor zamoreš iz morja ali iz kake reke dosti vodé zajeti, in je vendar ne pomanjšaš, tako moreš tudi pri sv. maši storiti. Zakaj neizmernost njena je tolika, da se ne more samo izprazniti, ampak tudi ne v naj manjem zmanjšati". Iz te lepe skrivnosti lahko natanko posnameš,

koliko milost in skrivnost da ima sveta maša in koliko dušnih in telesnih dobrot da lahko vsak dan iz nje zajemaš.

3. To hočem pojasniti z neko znamenito povestjo, da vnamem vse bravče k večji pobožnosti do sv. maše. V življenju sv. Janeza od Fakundo, iz reda sv. Avguština, se bere, da ta pobožni mašnik nikoli ni opustil sv. maše in da jo je bral vsako jutro za rano, zakaj njegovo hrepenenje in njegova vnema, da bi Kristusa daroval in ga sprejel, je bila tolika, da ni mogel dalje čakati. Bral pa je sv. mašo tako počasi, da so mu mašni strežaji ušli od altarja in mu nihče ni hotel več streči. Ko je tedaj predstojnika prosil, da naj bratom zapove, da naj mu strežejo, je ta nevoljno odgovoril: Zakaj mašujete tako počasi in spravljate brate v nevoljo? Zatoraj Vam zapovem, da zanaprej mašujete ko drugi mašniki. To povelje je bilo sv. možu sicer zelo težavno, vendar ga je spolnoval nekoliko dni. Potem pa je padel na kolena pred predstojnikom in ga je ponižno prosil, da bi ga zopet oprostil tega povelja. Ta pa je djal: Ne morem tega storiti, ker s predolgimi mašami brate preveč mučite. Sv. mož je odgovoril: „Zarad gotovih vzrokov ne morem hitro maševati“. Predstojnik je hotel vediti vzroke, toda Janez mu jih ni hotel drugače, kakor pri spovedi odkriti. Ko se je to zgodilo, je zapovedal predstojnik bratom, naj strežejo očetu pri sv. maši, ko bi še daljše imel maševati. Rad bi bil tudi drugim odkril skrivnost; zato je prosil Janeza dovoljenja in dobivši ga, je djal nekemu zaupljivemu sobratu:

„Verjemi mi gotovo, da naš oče Janez zato tako dolgo mašuje, ker mu Bog razodeva velike skrivnosti, ki se godé pri sv. maši, ktere so tako velike, da jih nobeden človek ne more zapopasti s svojim umom. O tih skrivnostih mi je pripovedoval tako visoke reči, da sem skoro iz uma prišel vsled sv. strahu in da bi se bil skoro kakor mertev na tla zgrudil. Verjemi mi gotovo, da se Kristus prikazuje temu očetu v pravi podobi, se z njim prijazno pogovarja, svoje petere rane kaže in iz njih tako svitlobo na sv. moža lije in ga na telesu in duši tako okrepčava, da bi lahko živel brez jedi in pijače. Oče Janez vidi tudi telo Kristusovo ko bliščeče solnce in spoznava njegovo brezkončno slavo in lepoto. Da, on vidi previsoke nebeške reči, ktere ne more pretuhtati in izgovoriti nobeden človek. Pri sebi premišljevaje, kako velike in skoro brezkončne dobrote dobivamo pri sv. maši, sem resno sklenil, nikoli sv. maše ne opustiti, in da bom tudi druge spodbujal k temu presv. opravilu“. (Henschen. in actis Sanct. ad XII. diem. Junii.) Zelo znamenite so besede mniškega predstojnika, ko je govoril: Skrivnosti, ki se godé pri sv. maši, so tako velike in vzvišene, da jih nobeden človek ne more zapopasti s svojim umom. O tih skrivnostih mi je pripovedoval tako visoke reči, da sem skoro iz uma prišel vsled sv. strahu in da bi se bil skoro kakor mertev na tla zgrudil. Iz teh besedi lahko natanko spoznamo, koliko skrivnost da ima sv. maša in kako visoko da jo imamo častiti.

4. Zraven skrivnost se spolnujejo in skoraj ponavljajo pri sv. maši tudi podobe in spomini, ki so se godili v starem zakonu, kar hočem tu popisati.

Perva predpodoba sv. maše bila je daritev pobožnega in pravičnega Abelna, ki je iz prave pobožnosti od pervencev svojih pitanih jagnjet daroval klavščino Bogu v spoznanje njegovega brezkončnega veličastva. Da je dopadla ta sv. daritev Bogu, spričuje sv. pismo (Gen. 4.), rekoč: „In Gospod je pogledal na Abelna in njegove dari“. Te besede je prestavil Teodotion tako-le: „Gospod je zažgal Abelnov dar“, namreč med tem, ko je pobožni Abel položil svoj dar z dervi na altar in tistega daroval z molitvijo, je padel ogenj z nebes in požgal meso zaklanih jagnjet. Enako se godi tudi pri naši daritvi, na ktero božji ogenj sv. Duha iz nebes pride, daritev kruha in vina zažge in spremeni v pravo telo in pravo kri Kristusovo, ako mašnik kruh in vino na altarju daruje Bogu in ako je izgovoril nad njimi pred povzdigovanjem sv. besede. Abelnova daritev je zelo dopadla vsemogočnemu Bogu, pa neprimerljivo bolj mu dopade daritev keršanstva; zakaj če povzdigne duhoven svoj dar in ga daruje Bogu, govori nebeški oče ravno tiste besede, ktere je govoril pri kerstu Kristusovem (Mat. 3.): „Ta je moj ljubi sin, nad kterim imam dopadajenje“.

5. Druga predpodoba sv. maše bila je daritev sv. očaka Noeta, o kterem je (Gen. 8.) pisano: „Noe pa je postavil altar Gospodu, in

je vzel od vseh čistih žival in ptic in je daroval žgavne darove na altarji". In prijetni duh je bil všeč Gospodu, in je rekel: „Nikdar več ne bom preklel zemlje zavoljo ljudi". Če je Noetov dar tako dopadel razžaljenemu Bogu, da mu je bil njegov duh všeč, da je obljubil, da ne bo več kaznoval zemlje s potopom, akoravno so mu bile darovane le nič vredne živali, koliko bolj mu bo potem dopadla mašnikova daritev, pri kteri se mu daruje njegov najljubši sin z najsladkejšim in prijetnišim duhom. O tem govori sv. Pavel (Ephes. 5.) tako-le: „Kristus nas je ljubil in se za nas dal v dar in klavšino Bogu v prijeten duh". Kar je sam storil, to storiti je tudi zapovedal svojim aposteljnom in njih naslednikom rekoč: „To storite v moj spomin!" Tedaj darujejo duhovni vsakdan vsemogočnemu Bogu tak dar, od kterega se vzdiguje v nebo najslajši duh čednosti in svetosti Kristusove in je vsemogočnemu Bogu neskončno prijeten!

6. Tretja predpodoba sv. maše so različne daritve sv. očaka Abrahama, o kterem se večkrat bere v sv. pismu: „Abraham je postavil altar Gospodu in je klical tukaj njegovo ime". Ravno to se bere tudi o Izaku in Jakobu, ki so bili pravi služabniki božji in so po zgledu vsih služabnikov božjih večkrat darovali žgavne in klavne daritve Gospodu vseh gospodov. Vsi duhovni novega zakona so zvesto posnemali te velike služabnike božje in so o različnih časih in na raznih krajih pobožno darovali najvišemu Bogu najprijetnišo daritev sv. maše, kar se ponavlja s toliko vnemo, da

dan današnji vsak duhoven, ki v resnici Boga časti, njemu vsak dan opravlja najsvetejšo daritev.

7. Četerta predpodoba sv. maše bila je daritev sv. kralja in velikega duhovna Melkizedeka, ki je, ko se je očak Abraham zmagovalno vernil iz vojske zoper svoje sovražnike; daroval iz hvaležnosti vsemogočnemu Bogu novo daritev, darovaje mu kruha in vina po gotovih obredih in z molitvami, o čemur je bilo že zadosti povedano v pervem poglavju.

8. Peta predpodoba bila je daritev Aronova in vseh duhovnov Mojzesove postave, ktero je bil zapovedal Bog sam. Zakaj pred onim časom so darovali klavne dari pobožni očetje le iz proste volje, kot jih je naravna luč gnala, kakor, kdaj in kjer so hotli. Po postavi pa je Bog zapovedal, da naj mu vsi Judje posebno trojne daritve darujejo, namreč žgavno, mirno in spravno daritev. Pri vsakdanji daritvi, ktera je bila tudi po postavi zapovedana, so darovali dve jagnjeti, od teh so eno zaklali zjutraj ob devetih, drugo popoldan ob treh. Vse te judovske daritve so trajale le do Kristusa in so bile jasni spomini daritve Kristusove na križu. Po terpljenju Kristusovem pa so zgubile veljavo in judovska daritev se je spremenila v kerščansko, namreč v sv. mašo.

9. Vse te stare božje daritve, posebno pa daritev Abelnova, Abrahamova in Melkizedeka, velikega duhovna, se naravnost jemljejo v misel pri sv. maši, pri kteri mašniki koj po povzdigovanju tako-le molijo: „Darujemo tvojemu prečudnemu veličastvu od

tvojih darov in dajatev ta čisti † dar, ta sveti † dar, ta brezmadežni † dar: sveti † kruh večnega življenja in kelih † večnega zveličanja. Milostno poglej na te dari s potolaženim in milostljivim obličjem in sprejmi jih; kakor si blagovoljno vzel dari svojega služabnika, pravičnega Abelna, in daritev našega očaka Abrahama, in brezmadežni sveti dar, ki ti ga je daroval Melkizedek, tvoj viši duhoven". S temi besedami nam natanko pokaže sv. Cerkev, da so bile omenjene daritve le predpodobe najsvetejše daritve in so bile najvišemu Bogu le za to prijetne in dopadljive.

10. Pri tej molitvi pa se moti mnogo pobožnih katoličanov in se togoté nekatoličani; ker menijo, da duhoven Boga kliče, da bi hotel njegov dar tako prijazno sprejeti, kakor mu je bila prijetna daritev Abelnova, Abrahamova in Melkizedekova, ker je vendar nedvomna resnica, da je sv. maša, pri kteri se daruje najsvetejše telo in kri Kristusova Bogu, njemu neskončno bolj dopadljiva, ko živali, in kruh in vino, ktero sta mu darovala Abraham in Melkizedek. Tu se pa mora vediti, da mašniki ne molijo, da bi ljubi Bog to milostljivo sprejeti hotel, kar mu darujejo; ker to, kar mu darujejo, Kristus Jezus, njegov ljubi sin, mu je neskončno bolj dopadljiv, ko vse zemeljske stvari, ampak duhovni le prosijo, da bi ljubi Bog njih dar, to je način darovanja, ali pobožnost, s ktero sv. mašo opravljajo, ravno tako milostljivo sprejeti hotel, kakor je milostljivo sprejel pobožnost Abel-

novo, Abrahamovo in Melkizedekovo, s ktero so darovali.

11. Kar se tiče skrivnost sv. maše, se mora vediti, da se nam predstavljajo in zaznamujejo naj imenitnejši dogodki vsega življenja in terpljenja Kristusovega: To nam hoče pokazati David, ko (v 110. ps.) poje: „Spomin svojih čudežev je naredil milostljivi in usmiljeni Gospod“. In da bi spoznali, da je govoril to o daritvi sv. maše, ki se posvečuje na altarju, zopet pravi: „Nočem biti pri tvojem altarju, da čujem hvalni glas, in vsem bom oznanoval tvoja čuda“. Ravno to je izgovoril tudi Kristus, ko je postavil sv. mašo in svojim apostelnom maševati zapovedal, rekoč: „To storite v moj spomin“, kakor bi reči hotel: ker se ločim od vas, da grem po doveršenem človeškem odrešenju k svojemu nebeškemu očetu, postavim sv. mašo, edino daritev novega zakona, v kteri so skrite vse skrivnosti vsega mojega življenja in terpljenja in da se zmiraj predočuje mojim vernim, da tega nikoli ne pozabite in da ostane med vami v vednem spominu.

12. Da je temu tako, bom na kratko dokazal in razložil. Pervič se ne predstavlja samo presv. skrivnost milosti polnega v č l o v e č e n j a Kristusovega, ampak resnično ponavlja. Zakaj kakor je poklonila in Bogu darovala presv. devica Marija k doveršenju včlovečenja Božjega telo in dušo, posebno pa svojo najčistejšo kri in je sv. Duh iz njene deviške kervi naredil telo Kristusovo in po ustvarjenju preblage duše sklenil božjo natoro s človeško, ravno tako pokloni duhoven kruh in vino, ga

daruje vsemogočnemu Bogu in sv. Duh ga spreminja vsled besedi, ki se pri povzdigovanju zgovarjajo, v pravo telo in kri Kristusovo. Na tak način se ponavlja božja skrivnost včlovečenja Kristusovega in mašnik ima tako Kristusa v rokah, kakor ga je nosila mati božja v svojem deviškem telesu. Zatoraj lahko vsak duhoven o sebi reče, kar je o sebi rekel sv. Avguštin (Lib. de dignitat. Sacerdotum): „Tisti, ki me je vstvaril brez mene, se vstvari z mojo pomočjo; in tisti, ki je vstvaril vse iz nič brez mene, mi je podelil (če smem tako reči) vstvariti Njega samega“. Ali ni to velika skrivnost? Ali ni to čudež vseh čudežev, da človek vstvarja svojega stvarnika in določi resnično njegovo osebno pričujočnost?

13. Enako se ponavlja in se nam jasno predočuje milosti polna skrivnost r o j s t v a. Zakaj kakor je bil Kristus rojen iz sv. deviškega telesa, tako se rodi pri sv. maši iz ust mašnikov; in ako mašnik zadnjo besedo pri posvečevanju izgovori, ima in nosi na svojih rokah resnično in gotovo včlovečenega Jezusa samega, samo v drugačni podobi.

To pokaže s tem, da pade na kolena, moli ponižno svojega pravega Boga in stvarnika na svojih rokah, ga povzdigne pobožno nad glavo in ga pokaže z veseljem pričujočemu ljudstvu. Kakor je pokazala ljubeznjiva Mati Božja svoje novorojeno dete pobožnim pastirjem zavito v plenice, da bi ga molili, tako pokaže tudi mašnik ljudstvu ravno tistega Kristusa v podobi kruha, kakor v plenice zavitega, da bi ga vsi spoznali in kakor svojega Boga

in gospoda molili. Kdor to stori iz serca, je več vredno, kakor so storili pobožni pastirji; ker ti so vidili s svojimi očmi človeško natoro v Kristusu, mi pa vidimo le zunanjo podobo, pa vendar terdno verujemo, da je v nji skrita božja in človeška natora Kristusova.

14. Pri sv. maši je tedaj ravno tisti Kristus pričujoč, kterega so sv. trije kralji molili, kterega je vzel sv. Simeon na svoje naročje in kterega je darovala Mati Božja Bogu Očetu v tempeljnu. Te tri posnemamo pri sv. maši, če ponižno molimo Kristusa, in si zaslužimo večno plačilo. Tukaj slišimo, kako Kristus oznanuje svoj evangelij po mašniku, ter si zajemamo blagor in neizrečeno plačilo. Tukaj ga vidimo delati čudeže, ker spremeni vino v svoje presveto kri, kar je veliko večji čudež, kot uni, ko je spremenil v Kani vodo v vino. Vidimo ga pri sv. maši obhajati zadnjo večerjo, kjer spremeni kruh in vino zopet v svoje pravo telo in kri. Pri povzdigovanji ga vidimo povišanega na križu in slišimo ga prositi za nas rekoč: „Oče, odpusti, saj ne vedo, kaj delajo“, ne vedo kako zelo tebe žalijo s svojimi grehi. Tega sicer ne vidimo s telesnimi očmi, verujemo pa v sercu in s to vero zaslužimo večje plačilo, kakor tisti, ki so to vidili, ker Kristus pravi pri sv. Janezu (20. pogl.): „Blagor jim, ki niso vidili, pa verujejo“. Kolikor višji je skrivnost, toliko več je vredna naša vera in toliko večje bo naše plačilo v nebesih. Zato pravi o. Sanchez (in Thesaur. Missae c. 2.): „Ko bi si kristjan vedil to v

prid oberniti, bi po eni sami sv. maši bolj obogatel, kakor po vsih od Boga stvarjenih rečeh".

15. Pri sv. maši spolni Kristus zvesto svojo obljubo, ktero nam popisuje sv. Matevž v zadnjem poglavji rekoč: „Glejte, jaz ostanem pri vas vse dni do konca sveta". S tem nam ni obljubil svoje pričujočnosti le po božji natori, ampak tudi po človeški, s ktero je pri sv. maši in v presv. Rešnjem Telesu pričujoč. Tukaj je vedno, po dnevi in po noči osebno pri nas, je vselej pripravljen naše prošnje uslišati in nam pomagati v naših potrebah. Pri sv. maši ni le osebno pričujoč, on je tudi naša daritev, naš priprošnik in sprava za naše grehe, ker namreč Kristus pri sv. maši opravlja svojo duhovsko službo, „daruje", kakor pravi sv. apostel Pavel (Hebr. 5.), „nekervavo in kervavo daritev za grehe ljudstva", ker se daruje svojemu Očetu za ljudstvo, kakor se je daroval zanj na sv. križu. Iz tega je razvidno, da je med sv. hostijo v monštranci in pri sv. maši velik razloček, čeravno je Kristus v obeh enako pričujoč, ker v manštranci se nam izpostavi Jezus, da ga molimo, pri sv. maši pa se daruje za nas po mašnikovih rokah svojemu nebeškemu Očetu v spravo. V monštranci stopi z nebes k nam, pri sv. maši pa se vzdiguje od nas proti nebesom; v monštranci nam je zakrament, da zadobimo milost, pri sv. maši pa je daritev, nam delí milost; v sv. zakramentu ga sprejmemo mi v živež, pri sv. maši ga sprejme nebeški Oče v spravo.

16. Da hoče ljubi Jezus vedno pri nas biti do konca sveta, je več vzrokov. Ker je on glava svoje

cerkve ali pravovernih kristjanov, in pravoverni so njegovo telo, mora glava pri telesu biti na zemlji, ker telo ne more biti pri glavi v nebesih. Drugič: ker je Kristus ženin in cerkev njegova nevesta, s ktero je tesneje zvezan in sklenjen, kakor so posvetni ženini in neveste sklenjeni, ga vedno ljubezen naganja, da je vsaki čas pri svoji ljubi nevesti. Lepo popisuje sv. apostel Pavel ljubezen Kristusovo do svoje neveste v listu na Efežane (5. pogl.): „Možje, ljubite svoje žene, kakor je ljubil Kristus svojo cerkev, da se je sam zanjo daroval, da bi jo posvetil in očistil v kerstu vode z besedo življenja, da bi storil cerkev veličastno, ki nima madeža ne gube ne kaj drugega, temuč da je sveta in brez madeža". Vsi ljudje so udje cerkve in so bili v sv. kerstu lepo okinčani, kakor sveti angelji; zato Kristus bolj ljubi čisto dušo, kakor zamore ljubiti ženin najlepšo nevesto. Zatoraj ne more biti ločen od svoje ljube neveste, ki ima toliko čistih duš, temuč hoče ostati pri nji vse dni do konca sveta.

17. Da je pa Kristus nevidljivo pri svoji ljubi nevesti, sv. cerkvi, sledi iz tega, ker je z njo duhovno zaročen po veri in ne telesno, ker sam govori po preroku Ozeju (2. pogl.): „Zaročil se bom s teboj na veke, v pravici in resnici, v usmiljenju in milosti in v veri, in vedila boš, da sem jaz gospod". Ker se je tedaj Kristus v veri zaročil s svojo cerkvijo, mora ostati skrit, da sv. cerkev, to je verni verujejo in si vedno večje plačilo pridobivajo v nebesih.

Tretjič: ker je Kristus ženin svoje cerkve, mora

svojo nevesto vladati, ji dajati potrebni živež in zvesto skerbeti za njen blagor. To vse in še več stori pri sv. maši, pri duhovnem in resničnem prejemanju presv. zakramenta, ter pokaže v djanji, da je zvest ženin svoje ljube neveste in ji da vse potrebno za časni in večni blagor.

18. Keršanska duša! Ako živiš v smertnem grehu, si nevesta hudičeva in satan ima oblast čez te, če si pa v stanu gnade božje, si nevesta Kristusova, tvoj ženin te serčno ljubi in te preskerbi z vsem, kar ti služi v zveličanje. Koliko milost in dobrot ti bode tvoj ljubi ženin skazal pri sv. maši, koliko pripomočkov ti bo podal, da ti bo mogoče v čednosti rasti in si večno zveličanje pridobiti! Poslušaj in čudi se! resnično ti povem in dokazati ti hočem, da ti bo skazal tvoj ljubi Jezus samo iz ljubezni do tebe pri vsaki sv. maši, pri kteri si brez smertnega greha pričujoč, pobožno in zbrano moliš, sedem in sedemdesetero milost in veliko zasluženje.

Da to spoznaš in veruješ, ti jih hočem po versti našteti.

Sedem in sedemdesetero milost, ktere izvirajo iz pobožne pričujočnosti pri sv. maši.

1. V tvoj blagor pošlje Bog Oče svojega ljubega sina z nebes.

2. K tvojemu zveličanju spremeni sv. Duh kruh in vino v pravo telo in kri Kristusovo.

3. Zavoljo tebe pride Sin Božji z nebes in se zakrije pod sv. hostijo.

4. Se tako poniža, da je v najmanjšem delu sv. hostije pričujoč.

5. V tvoje zveličanje ponovi veliko skrivnost včlovečenja.

6. Tebi v zveličanje se pri vsaki sv. maši zopet duhovno rodi.

7. V tvoj dobiček opravlja na altarju pobožnosti, ktere je opravil na zemlji.

8. Tebi v prid ponovi svoje bridko terpljenje, da te ga stori deležnega.

9. V tvoje zveličanje umerje zopet na duhovni način in daruje svoje drago življenje zate.

10. Tebi v zveličanje prelije na duhovni način svojo sveto kri in jo daruje Bogu zate.

11. S to sveto kervjo pokropi tvojo dušo in jo očisti vseh škodljivih madežev.

12. Zate se daruje Kristus v pravo žgavno daritev in daje Bogu visoko čast, kakoršno si sam želi.

13. Če to čast Bogu daruješ, mu poverneš vso čast, ktero si mu opustil kdaj skazati.

14. Zato se daruje v hvalni dar in skaže Bogu vso hvalo, ktere mu ti nisi skazal.

15. Ako daruješ to hvalo Kristusovo Bogu, mu skažeš večjo hvalo, kakor jo skazujejo angelji.

16. Zate se daruje Kristus v popolni zahvalni dar in nadomesti, kar si se ti Bogu premalo zahvalil.

17. Če to zahvalo Kristusovo Bogu daruješ, mu poverneš vse dobrote, kar ti jih je skazal.

18. Zate se daruje Kristus v mogočen spraven dar in razserdenega Boga zopet s tabo spravi

19. Odpusti ti vse male grehe, kterih se varovati si prizadevaš.

20. On zadosti za mnoge zamude, ktere si storil z opušenjem dobrega.

21. Popravi mnogo zanikernost, ktere si storil pri opravljanji dobrih del.

22. Odpusti mnoge neznane in pozabljene grehe, kterih se nisi nikdar spovedal.

23. Daruje se v dar zadostenja in plača velik del tvojega dolga in kazni.

24. Z vsako sv. mašo zbrišeš več kazni, kakor bi jih mogel zbrisati s kakim drugim delom Zveličarjevim, ker:

25. Kristus ti da del svojega zasluženja, kterega daruješ Bogu Očetu za svoje grehe.

26. Kristus se daruje zate v prosilni dar in prosi zate tako priserčno, kakor je prosil na križu za svoje sovražnike.

27. Njegova sveta kri prosi zate s tolikimi besedami, kolikor kapljic je teklo iz njegovega telesa.

28. Njegove svete rane kličejo zate s tolikimi glasovi, kolikor jih je bilo na njegovem telesu.

29. Zavoljo toliko tako močnih prošenj bodeš poprej uslišan, kakor zunaj sv. maše.

30. Tvoja molitev pri sv. maši je veliko močneja, kakor drugi čas, ker:

31. Kristus jo sklene s svojo molitvijo in jo daruje nebeškemu Očetu.

32. Tvoje potrebe in nevarnosti Bogu potoži in skerbi posebno za tvoje zveličanje.

33. Vsi pričujoči angelji prosijo zate in darujejo tvojo slabo molitev Bogu.

34. Mašnik bere sv. mašo zate in odvrača hudobnega duha od tebe.

35. Tudi svojo sv. mašo bere zate in jo daruje v tvoje večje zasluženje.

36. Ako si pri sv. maši, si na duhovni način sam mašnik in Kristus ti da oblast darovati sv. mašo zase in za druge.

37. Če daruješ sv. mašo, skažeš sv. Trojici najprijetniši dar.

38. Daruješ ji tako prijeten dar, da je več vreden ko nebo in zemlja.

39. Daruješ ji tako prijeten dar, da je toliko vreden ko Bog sam.

40. S to daritvijo skažeš Bogu tako veliko čast, kakor zasluži.

41. S tim darom neskončno razveseliš sv. Trojico.

42. Ta neskončni dar daruješ Bogu kot svoj, ker ti ga je Kristus sam dal.

43. Ako si spodobno pri sv. maši, skažeš Bogu najvišjo službo.

44. S sv. mašo skažeš človeški natori v Kristusu najvišjo službo in vredno češčenje.

45. S tem častiš terpljenje Kristusovo in se vdeležiš njegovega sadu.

46. Tudi Mater Božjo s tem vredno častiš in povikšaš njeno veselje.

47. Vse angelje in svetnike s sv. mašo bolj častiš kakor z drugimi molitvami.

48. S pobožno pričujočnostjo pri sv. maši na duši bolj obogatiš, kakor z vsako posvetno rečjo, ker:

49. S tem storiš največje dobro delo.

50. Odlično pokažeš s tem svojo pravo vero in si zaslužiš veliko plačilo.

51. Če se prikloniš v duhu in resnici proti sveti hostiji ali posvečenemu kelihu, s tem Boga moliš.

52. Kolikorkrat se ozreš verno na sv. hostijo, se združiš z angelji v nebesih.

53. Kolikorkrat se ponižno in skesano na persi terkaš, storiš nebesom veselje.

54. Ako si v stanu smertnega greha pri sv. maši, ti vselej ponuja Bog milost spokorjenja.

55. Ako si v stanu gnade božje pri sv. maši, se pomnoži božja dobrovoljnost do tebe.

56. Pri sv. maši ti je telo in kri Kristusova v duhovno jed in pijačo.

57. Tu zadobiš milost pogledati Jezusa in tudi on se nate ozira.

58. Prejmeš mašnikov blagoslov in Kristus ga pomnoži v nebesih.

59. Če pridno k sveti maši hodiš, boš imel časen in večen blagor.

60. Obvarovan bodeš mnogo nesreč, v katere bi sicer padel.

61. Zadobil bodeš moč zoper skušnjave, ktere bi te sicer premagale.

62. Pri vsaki sv. maši si pridobiš milost srečne smerti, če si v dobrem stanoviten.

63. Zavoljo sv. maše bodeš dobil moč in tolažbo v zadnji potrebi od angeljev in svetnikov.

64. O tvoji smerti ti bodo sv. maše, pri kterih si bil pričujoč, v tolažbo in ti bodo dajale terdno zaupanje v milost božjo.

65. Šle bodo staboj pred sodbo božjo in ti bodo sprosile pri ostrem sodniku milostno sodbo.

66. Upati smeš, da bode čas očiščevanja zelo skrajšan. Ker s sv. mašami si zbrisal mnogo neznanega in skritega dolga in kazni, ker:

67. Z vsako sv. mašo bolj zmanjšaš kazni očiščevanja, kakor s kakim drugim dobrim delom.

68. Sv. maša, pri kteri si bil v življenji sam pričujoč, ti bo več koristila, kakor več sv. maš, ki se bodo po smerti zate brale.

69. V nebesih bodeš imel zato gotovo primerno stopinjo slave in sicer vekomaj, ker:

70. Vsaka sv. maša zelo pomnoži tvoje zveličanje.

71. Za svoje prijatelje nimaš boljšega, kakor če daruješ sv. mašo zanje.

72. Svojim dobrotnikom se s sv. mašo najlepše zahvaljuješ.

73. Revnim, bolnim in umirajočim skazuješ s sv. mašo najboljo pomoč in največjo tolažbo.

74. Veliko grešnikom z daritvijo sv. maše sprosiš spreobernjenje.

75. Pri sv. maši sprosiš vsem vernim kristjanom velik blagor.

76. Z daritvijo sv. maše revnim dušam veliko pomagaš.

77. Ako ne moreš dati za svoje umerle prijatelje sv. maše brati, jim lahko pomagaš s pričujočnostjo pri sv. maši.

Dokaz vsih teh milost najdeš v teh bukvah.

Kaj se ti tedaj zdi, pobožna duša? Kaj misliš o sv. maši? Ti je morebiti znano kako drugo dobro delo na svetu, s kterim bi si pridobil toliko milost in sadu, kakor s sv. mašo?

Veruješ tedaj resnično, kar pravi o. Sanchez (in Thessaur. miss.): „Ko bi si kristjan to vedil v prid oberniti, bi po eni sami sv. maši bolj obogatel, kakor po vseh od Boga stvarjenih rečeh“. O kako velik zaklad je sv. maša! srečen je, kdor si z malim trudom pridobi take zaklade! Kdo tedaj ne bi rad k sv. maši hodil? Kdo bode sv. mašo malomarno zamujal? O ljuba duša! ne zamujaj sv. maše, pusti vse, kar ti dopusti tvoj stan brez škode, in hiti k sv. maši.

Pomisli, kako žalosten bi bil, ko bi na dan sedem in sedemdeset krajcarjev, da ne rečem srebernjakov moral zgubiti ali zaigrati. Gotovo bi se sedem in sedemdesetkrat na čelo vdaril ter obžaloval svojo škodo in svojo zgubo.

Koliko več bi moral obžalovati, ako na dan iz lenobe in zanikernosti sv. mašo zamudiš. Pa ti toliko sv. maš zamudiš, pa ti ni kar nič žal, kakor bi ne imel nikake škode, to je znamnje, da dragega zaklada sv. maše ne spoznaš in ne čislaš. Ako bodeš pa to knjigo prebiral, bodeš gotovo za naprej ta nebeški zaklad bolje spoznal, višje cenil in skerbneje iskal. To daj ljubi Bog! Amen.

Četerto poglavje.

Pri sv. maši ponavlja Kristus svoje včlovečenje.

1. V prejšnem poglavji smo skrivnosti sv. maše le kratko in poveršno omenili, zdaj bomo pa vse skrivnosti, drugo za drugo premišljevali in razložili in sicer najpred visoko skrivnost včlovečenja Kristusovega. Da se pri vsaki sv. maši ponavlja včlovečenje Kristusovo, dokažem najpred s spričevalom imenitnega in zveličanega Marhancija, ki tako piše (v Horto pastorum Tract. IV. lect. 19. Candel. mistici): „Sv. maša je živa in popolna predstava, pravo ponovljenje včlovečenja, rojstva, življenja, terpljenja in smerti Jezusa Kristusa in dopolnjenega odrešenja?“ V resnici čudna in skoraj neverjetna beseda, kteri bi marsikdo ne verjel! Da pa to vsakdo spozna, hočem v tem poglavji pokazati, kako Kristus vsaki dan pri sv. maši ponavlja svoje včlovečenje.

2. O kako veliko, kako rodovitno in nezapopadljivo dobroto je skazalo božje usmiljenje človeškemu rodu takrat, ko je Sin Božji zavoljo ljudi in zavoljo našega zveličanja prišel z nebes, ko je bil od sv. Duha v Mariji Devici spočet in se je včlovečil. To nezapopadljivo skrivnost moli mašnik, ko med „Vero“ pri besedah: „in spočet je bil“ ne le

glave, ampak tudi kolena pripogne, in skaže s tem božjemu usmiljenju za tako veliko ponižanje največjo zahvalo.

3. Sveta cerkev je tudi modro vravnala, da verni vsako leto v adventu to visoko skrivnost premišljujejo in se usmiljenju božjemu zato ponižno zahvaljujejo. Sveta cerkev je namreč vredila, da se v adventnem času vsaki dan berejo maše „Rorate“ ali angeljske maše, ktere se začnejo z besedami: „Rosite nam nebesa in dežujte nam oblaki pravičnega; odpre naj se zemlja in nam rodi Zveličarja!“ in vsa maša se nanaša na včlovečenje Sinu Božjega. S temi mašami naj bi se v nas zbudilo hrepenenje po rojstvu Zveličarja sveta, vnela naj bi se pa tudi naša serca k veselju in zahvali. Kristus nam je s milostipolnim včlovečenjem skazal toliko dobroto in je v človeškem telesu za nas toliko storil in terpel, da se mu ne moremo zadostno zahvaliti ne v življenju, pa tudi ne tam na vso večnost.

4. Pa, o čudež! ljubemu Jezusu ni bilo zadosti, da se je samo enkrat včlovečil, znašel je v svoji neskončni modrosti visoko skrivnost svete maše, da ponavlja in pomnoži vsaki dan veselje, ktero ima nebeški Oče in sv. Duh nad včlovečenim Sinom, ker ponavlja pri sv. maši tako živo svoje včlovečenje, kakor bi se vnovič godilo, da, godi se v resnici, sicer le duhovno, pa vendar resnično. V dokaz nam je spričevalo sv. cerkve, ki moli v deveto nedeljo po binkoštih pri sv. maši: „Kolikorkrat se ponavlja spomin te daritve, se ponavlja delo našega odrešenja“. Cerkev ne pravi „se spominjamo na-

šega odrešenja, ampak „se ponavlja delo našega odrešenja“. Naše odrešenje pa je včlovečenje, rojstvo, terpljenje in smert Kristusova, in vse to se ponavlja pri sv. maši.

5. To nam spričuje tudi sv. Avguštin (Serm. de Sacerd. dignit.): „O visoka služba mašnikova, v čegar rokah se Kristus včloveči! O nebeška skrivnost, ktero storijo Bog Oče, Bog Sin in Bog sv. Duh po mašniku“. Sv. Janez Damascen piše (Lib. 4. cap. 14.): „Ako bi kdo vprašal, kako se spremeni kruh v telo Kristusovo, mu odgovorim: Sv. Duh obsenči mašnika in stori tisto, kar je storil v Mariji“. Tudi sv. Bonaventura uči to z jasnimi besedami (Tom. IV. de Instit. Novit. p. 1. c. 11.): „Bog nič manj ne stori, ko pride vsak dan z nebes na altar, kakor je storil takrat, ko je prišel z nebes in se je včlovečil“. Ali niso to jasne besede, ko pravi ta serafinski učenik, da Kristus pri sv. maši nič manj ne stori, kakor je storil pred osemnajststo leti, ko se je včlovečil!

6. To nam nadalje dokazuje spričevalo Kristusa samega, ki je zveličanemu Alanu de Rupe (in lib. ejusdem part. 4. c. 27.) sledeče govoril: „Kakor sem se po pozdravu: Češena Marija, včlovečil v Mariji, tako postanem pri vsaki sv. maši zopet Bog človek“. Kako se to zgodi, mu Jezus sam razloži rekoč: „Kakor se je beseda Božja včlovečila po angeljovih besedah, ravno tako postane ravno tista Beseda božja po besedah mašnikovih pri spreminjevanji Bog — človek, sicer na drug način, pa vendar po obsenčenji ravno tistega sv. Duha“. Glej

očitno spričevalo Kristusovo, ki nas poduči, da postane po besedah mašnikovih, po obsenčenji sv. Duha Bog in človek ravno tako, kakor se je včlovečil v Marijnem telesu po obsenčenji sv. Duha.

7. Zaklicati moram s sv. Avguštinom: „O visoka služba mašnikova, ker v njegovih rokah se Bog zopet včloveči“. O kolika je čast katoliškega krstjana, za kterega se Kristus vsak dan pri vseh sv. mašah včlovečuje! Zakličimo s Kristusom pri sv. Janezu (3. pogl.): Kako velika je ljubezen božja do nas revnih grešnikov! „ker Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega sinu“. Kako sladka tolažba je to za nas revne grešnike, ker nas Bog tako priserčno ljubi, da stopi vsak dan z nebes in ponovi milostipolno včlovečenje za nas! Nam ni li to v veliko tolažbo? Se li ne bomo tega serčno veselili?

8. Sv. Tomaž Kempčan o sv. maši tako-le piše v 4. bukvah „Hoje za Kristusom“ (2. pogl.): „Ako sv. mašo bereš, ali si pričujoč, ti bodi to tako veliko, tako novo in ljubeznjivo, kakor bi stopil takrat Kristus z nebes v deviško telo Marijino in se včlovečil“. Ali niso to ljubeznjive besede? ni li to tolaživno za nas! Kako velika tolažba bi bila za nas, ko bi se Kristus še le zdaj v telesu Matere Božje včlovečil in bi nam bilo to razodeto. Kdo bi se ne veselil tega? Kdo bi ne hitel tje, kdo bi ne molil Jezusa v deviškem telesu, ter ga prosil milosti in usmiljenja? Poglaviten vzrok je, ker nam manjka žive vere in ne spoznamo velike dobrote božje.

9. Poglejmo pa, kako Kristus ponavlja svoje

včlovečenje in koliko čudežev takrat stori. Naša sv. vera nas uči, da ima mašnik, ko derži pred povzdigovanjem hostijo, le navaden kruh v rokah, ko pa besede spreminjevanja čez-nj zgovori, se v tistem trenutku spremeni kruh v živo telo Kristusovo. Pa tu ni samo telo, pričujoča je tudi kri, ker živo telo ne more biti brez kervi. Mašnik ima tedaj namesto kruha, ki ga je pred trenutkom v rokah deržal, Jezusa Kristusa, pravega živega Boga, v svojih rokah. O neizmerna skrivnost! predrag čudež, s kterim je sklenjenih mnogo velikih čudežev.

10. Ali ni to čudež vseh čudežev, da postane iz kruha Bog, in iz natornega vina natorna in živa kri Kristusova?

Ali ni to čudež vseh čudežev, da so sicer podobe kruha in vina še ostale, ali hruh ni več kruh in vino ni več vino? Sveta hostija namreč ima še zmiraj barvo, podobo in okus, kakor poprej. Tudi kri ima še barvo, duh in okus vina, kakor pred povzdigovanjem. Čudež vseh čudežev je, da zunanje podobe ostanejo in se ohranijo na čeznatorni način; kar je tako velik čudež, kakor ko bi kdo vso hišo poderl, in bi streha sama v zraku obvisela. Za nas popolnoma nerazumljiv čudež je tudi, da Kristus, ki ima natorno telo, je vendar v tako majhni hostiji celo v njenem naj manjšem delu ves pričujoč. (Glej 2. poglavje, št. 42.)

11. Te in še veliko druzih čudežev dela Kristus med povzdigovanjem v prid naših duš in nam skazuje neizmerne dobrote. V skrivnem razodenji

svete device Jederti (lib. 3. c. 6.) beremo, da je enkrat ravno pred povzdigovanjem té besede govorila k Kristusu: „O presladki Jezus! delo, ki ga hočeš zdaj storiti, je tako vzvišeno, neprecenljivo in veličastno, da si ne upam pri njem biti pričujoča. V naj večji ponižnosti hočem pričakovati svoj delež; ker to povzdigovanje je blagor za vse izvoljene". Kristus ji odgovori: „Če je tvoja volja in si pripravljena, mi tudi v naj večjih težavah pomagati, da bi vsem živim in mertvim kristjanom v korist namenjena daritev popolni uspeh imela, tedaj mi boš pri mojem delu veliko koristila".

12. Premisli tudi pred povzdigovanjem, kolika čuda dela Bog na altarju v tvoj prid in obudi serčno želje, da bi bila s tvojo pripomočjo daritev svete maše v povekšanje božje časti in v prid vsem vernim in prosi z besedami svete Jederti:

„O presladki Jezus! delo, ki ga hočeš zdaj storiti, je tako neprecenljivo in veličastno, da si jaz vbog grešnik ne upam pri njem pričujoč biti. V globočini svoje ničevnosti hočem pričakovati nezasluženi delež, ker vsi izvoljeni iz daritve sv. maše pomoč zadobijo. Dovoli, o presladki Jezus, da bom tudi jaz kaj pripomogel k daritvi; storil bom, kar in kolikor mi bo mogoče in stal bom, če tudi v naj večjih težavah na tvoji strani, da bo daritev živim in mertvim kristjanom v prid in da bo dosegla svoj namen. Prosim te, dodeli milost vsem, ki sv. mašo beró ali so pri nji pričujoči, da bodo prečastitljivo daritev v večjo čast božjo in v prid vsem vernim darovali. Amen".

13. Premislimo tudi, koliko oblast je dal Kristus mašnikom, da z malo besedami storijo naj večji čudež, ko kruh in vino v njegovo najsvetejše telo in kri spremenijo. O ti mašnikovi oblasti je govoril nekdaj Kristus zveličanemu Alanu de Rupe (in ejus. lib. part. 4. c. 27.): „Oblast Boga Očeta je tako velika, da je iz nič vstvaril nebo in zemljo; oblast mašnikova pa, da samega Sinu Božjega v zakrament in daritev spremene, Bogu Očetu darujejo in zaklade, ki jih je Kristus s svojo daritvijo pridobil, vernim delijo“. In Kristus pravi dalje: „Daritev sv. maše je naj večji del časti božje; naj večji delež prijatlov Matere Božje; veselje zveličanih; naj boljša pomoč živim; in naj večji tolažba mertvim“.

14. O čudovita moč besedi, s kterimi mašnik Kristusa vnovič včloveči, ker po Kristusovih lastnih besedah je daritev sv. maše naj večji del časti božje. Ravno tako tudi Marijo zelo častimo, če gremo k sveti maši, ker s tem, da njenega vdrugič rojenega sina molimo, skažemo nji naj večjo čast. „Tudi živim je daritev sv. maše velika pomoč in mertvim naj slajše tolažilo“ (pog. 12. in 22.).

15. Zopet moram s Kristusom zaklicati: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega sina, da vsak, ki v njega veruje, ne bo pogubljen, ampak ima večno življenje“. To veliko ljubezen je Bog najpoprej svetu skazal, ko je svojega sina na svet poslal, da se je za nas včlovečil. In to veliko ljubezen skazuje človeštvu še vsak dan, ko svojega sina z nebes pošlje, da včlovečenje ponavlja. S

pervim včlovečenjem je Kristus razveselil nebo in zemljo in razveseljuje še zmiraj z daritvijo sv. maše. S pervim včlovečenjem je pridobil neprecenljive zaklade božje milosti, in ko včlovečenje ponavlja, razdeluje one zaklade vsem tistim, ki so pobožno pri sv. maši. V dokaz temu sledeči znameniti zgled.

16. V mniških zgodovinah (par. 3. lib. 2.) beremo (Pizan popisuje obširno), da je zveličani Janez Fermoški ali Alverniški sv. mašo vselej z naj večjo pobožnostjo bral in med svetim opravilom toliko sladkost občutil, da so jo njegove slabe moči komaj prenašale. V praznik Marijnega vnebovzetja je pel sveto mašo in občutil toliko notranjo prijetnost, da ni mogel svetega opravila končati. Ko je namreč pred povzdigovanjem premišljeval neskončno ljubezen Kristusovo, ki je zavoljo nas na svet prišel in še pride med vsako sveto mašo, storilo se mu je tako milo in njegove telesne moči so tako opešale, da ni mogel besed spreminjevanja izgovoriti. Samo perve besede: „To je, to je namreč“ je še, akoravno silno težko izrekel, drugih dveh več ni mogel. Ko to oče gvardijan zapazi, prihiti z enim sobratom k altarju, da bi mu pomagal besede izreči. Posvetna gospoda, ki je bila v cerkvi, je mislila, da se je očetu kaka nesreča prigodila. Po mnogem trudu izgovori oče še zadnje besedi: „moje telo“ in kakor hitro so bile besede izgovorjene, spremenila se je podoba hostije, ki jo je deržal v rokah, v otročiča, novorojenega Kristusa, ki ga je toraj ta svetnik v svojih rokah deržal in spoznal. Ne-

skončna ponižnost in ljubezen Kristusova, ki se je za nas včlovečil, ga je tako presunila, da se je brez zavesti na zemljo zgrudil. Gvardijan in zraven stoječi sobrat ga vzdigneta, drugi verniki v cerkvi pričujoči pomagajo, da se zavé in sv. mašo do zavživanja opravi, in zavžije telo in kri Kristusovo.

Po obhajilu pa je tako ob vso moč prišel, da so ga mogli v zakristijo nesti. Terd in merzel kakor merlič je ležal, in perste na rokah je imel tako stisnjene, da jih mu niso mogli raztegniti. Tako je ležal nekoliko ur in nazoči so ga kot merliča obžalovali. Ko se je iz omotice prebudil, prosijo ga vsi, da bi jim povedal, kaj se mu je pri altarju zgodilo in kaj je v zamaknjenji vidil. Po silni in večkratni prošnji začne pripovedovati: „Ko sem pred povzdigovanjem neskončno ljubezen Kristusovo, ki se je za nas včlovečil in se še pri vsaki sv. maši včlovečuje, premišljeval, postalo je moje serce mehko, kakor vosek in nisem imel več toliko moči, da bi se bil na nogah obderžal in izgovoril presvete posvečevalne besede. Ko pa sem po velikem trudu vendar zamogel besede izgovoriti, vidil sem namesto hostije prenežno dete, Jezusa, v svojih rokah, in en sam pogled nanj mi je serce tako presunil, da sem omedlel“.

To in še veliko druzega je pravil zveličani oče pobožnim poslušalcem, dokazovaje, kako veliko ljubezen skazuje Kristus nam ubogim grešnikom, ko vsaki dan svoje včlovečenje ponavlja in dobrote, ki iz njega izvirajo, v naš prid obrača.

17. Iz tega zgleda, o Boga ljubeča duša, lahko sprevidiš, koliko veselje nam prihaja z nebes, ko se studenec vseh nebeških dobrot izliva na altar. To veselje je občutilo veliko svetih duš in gotovo bi ga tudi ti občutil, ko bi bil z večjo pobožnostjo pri sv. maši. Pomisli tudi, da dobrote, ki za nas izvirajo iz ponavljanja Kristusovega včlovečenja, je Kristus pri pervem včlovečenji pridobil in jih zdaj deli tistim, ki so pobožno pri sv. maši. Milosti, ktere je z nebes prinesel, ko je pervikrat na svet prišel, prinaša še zmiraj in sicer med sv. mašo in jih deli pri sv. opravilu nazočim po njih zmožnosti in vrednosti. S svojim globokim ponižanjem potolaži pravično jezo Božjo in odvrača od nas zaslužene kazni. Za te in veliko druzih dobrot, ktere nam skazuje, se mu ne moremo dosti zahvaliti, da je daritev sv. maše postavil, pri kteri svoje včlovečenje in vse skrivnosti svojega svetega življenja in smerti ponavlja. Naj bolj se mu pa za to zahvalimo, če smo vsaki dan, ali kolikorkrat nam je mogoče, pobožno pri sv. maši in jo presveti Trojici v zahvalo za vse skazane dobrote ponižno in pobožno darujemo.

Peto poglavje.

Pri sv. maši ponovi Kristus svoje rojstvo.

1. O skrivnosti rojstva Kristusovega poje po vsem svetu sv. katoliška cerkev: „Tisti dan bo na gore padla sladka rosa in po gričih bo teklo mleko in med“. In v resnici; na dan presvetega rojstva edinorojenega Sinu Božjega iz deviškega Marijnega telesa je padla po gorah sladka rosa in po gričih je teklo mleko in med. Ker s prihodom tistega, ki je sladkejši kot mleko in med, s tistim, pravim, ki je živ studenec sladkosti, je prišla sladkost na vso zemljo; z njim je prišlo pravo veselje na svet; on je oznanil mir onim, ki so svete volje; potolažil je žalostne in s svojim milostnim prihodom je blagoslovil svet.

2. O kako vesela je morala biti za nebeškega Očeta noč, v kteri je bil njegov preljubi, od vekomaj rojeni sin zopet rojen iz njegove naj ljubše hčere Marije! O koliko veselje je bilo za Sinu Božjega, ko ni imel več samo očeta v nebesih, ampak tudi mater na zemlji! O koliko dopadajenje je imel sv. Duh, ko je videl onega, kterega je od vekomaj z Očetom sklenil, po svoji pripomoči s človeško natoro tako zedinjenega, da ste dve neskončno različne natori v eni osebi zedinjene!

O kolike sladkosti je občutila presveta Devica Marija, ko je svoje novorojeno dete z dušnimi očmi

gledala in spoznala v njem ne samo svojega sina, ampak tudi pravega sina Boga Očeta!

3. O kako srečni so bili tadanji ljudje, ki jih je božja previdnost vredne spoznala, presveto dete s telesnimi očmi viditi, vzeti na svoje naročje in poljubiti! Kako veseli so bili gotovo pastirji, ko so jim angelji še tisto noč naznanili rojstvo Odrešenika svetá! Kako so hiteli proti Betlehemu, da bi molili dete in mu skazali svojo vdanost z darovi! Nihče ni ostal doma, celo otroci ne. Koliko veselje je bilo vsem pobožnim Izraelcem, da je že davno obljubljeni in pričakovani Odrešenik sveta rojen, in so jim to sporočali pastirji, potem modri z jutrovega in Simeon in Ana!

4. Akoravno so bili ti ljudje srečni, je vendar naša sreča še večja, ker mi zamoremo ravno tisto presladko dete vsak dan z očmi sv. vere gledati in veselja pri njegovem rojstvu deležni biti. Sveti papež Leon I. (Serm. de Nat.) piše: „Evangeljske in preroške besede nas tako vžigajo, da ne mislimo več, da je rojstvo Kristusovo že davno bilo, ampak mislimo, da se ravno zdaj godi in ga gledamo. Ker kar je angelj govoril pastirjem, slišimo tudi mi. „„Glejte, oznanujem vam veliko veselje, danes je rojen Odrešenik sveta““. Pri tem milosti polnem rojstvu smo v resnici lahko vsak dan, celo, če gremo k sv. maši, gledamo ga s svojimi očmi; ker pri vsaki sv. maši je Kristus vnovič in sicer v naš prid rojen.

5. V skrivnem razodenji sv. Hildegarde (Lib. 2. visione 6.) beremo: „Ko se je pri sv. maši kruh

in vino v presveto Kristusovo telo in kri spremenilo, pokazala so se tudi kakor v ogledalu znamenja včlovečenja in rojstva Sinu božjega, ki so se spolnila, ko je bil Kristus na svetu". Iz tega resničnega in od cerkve poterjenega spričevanja sv. Hildegarde spoznamo, da se med sv. mašo Kristusovo rojstvo ravno tako godi, kakor se je godilo pred osemnajststo leti. Če hočeš vediti, kdo in kako Kristusa rodi, poslušaj kaj sv. Hieronim (Epist. ad Heliod.) piše: „Posvečena usta mašnikov pokličejo Kristusa v življenje", kakor bi bil hotel reči: Usta mašnikov rodijo Kristusa in sicer takrat, ko izgovarjajo posvečevalne besede. To spričuje tudi papež Gregor XV., ki priporočuje mašnikom sledečo molitev pred mašo: „Opraviti hočem daritev sv. maše in narediti telo in kri našega gospoda Jezusa Kristusa".

6. Pred oči nam stavlja to tudi sv. cerkev, ko zapoveduje med mašo péti hvalno pesem, ktero so peli angelji na sveti večer, namreč: „Čast Bogu na visokosti in mir ljudem na zemlji, kteri so svete volje". Ko slišiš te besede, misli si, da ponavlja angelj, kar je govoril pastirjem: „Oznanujem vam veliko veselje, danes je rojen Odrešenik in najdli boste dete v plenice povito in v jaslice položeno". Misli si, da angelj varh tebi pravi: „Veseli se, ker zdaj pri ti sv. maši se zopet tvoj Odrešenik rodi v tvoj naj večji blagor in vidil ga boš v podobi svete hostije". Če tudi ti angelj varh ne reče teh besedi, pové ti jih pa sv. vera in gotovo in v resnici se to godi. Ali ne boš neizrečeno vesel,

če to terdno veruješ in se obnašaš proti svetemu detetu, kakor so se obnašali tisti, ki so bili vredni ga gledati s telesnimi očmi.

7. V starih legendah beremo večkrat, da je včasih kak svet človek vidil v najsvetejšem zakramentu podobo deteta na altarju ali v mašnikovih rokah. Taka legenda se pripoveduje v življenji cerkvenih očetov (Lib. de provid. num. 13.) o nekem mašniku, po imenu Pleg. Vendar, kar je vidilo takrat telesno oko, vidi naše dušno oko vsak dan in povsod med povzdigovanjem pri sv. maši. Iz življenja svetega Ljudovika, francoskega kralja, se pripoveduje: ko mu so sporočili, da se blizo Pariza pri sv. maši, ktero nek častitljiv duhoven daruje, Kristus v podobi deteta prikaže, je na prigovarjanje, da bi sam šel in pogledal toliki čudež, odgovoril: „Neverni naj gredó gledat, ker jaz pri nobeni sv. maši ne vidim drugega, kot živega Kristusa“.

8. Te zglede sem navedel, da bi, dragi bralec, spoznal in veroval, da je pri sv. maši presveto dete Kristus v resnici pričujoče, in sicer ne samo v mislih, ampak resnično in telesno; pri sv. maši namreč je ravno tisti Kristus rojen, kterega je Marija v Betlehemu rodila in so ga trije Modri z jutrovega molili. Obraz pa si zakrije s plenicami, v ktere ga je zavila Marija in v kterih so ga najdli pobožni pastirji. Plenice so podobe posvečene hostije, ktero s telesnimi očmi vidimo, preljubega, v njih skritega deteta pa s telesnimi očmi ne moremo viditi; ampak vidimo ga z notranjimi očmi razuma, ki razsvetljen terdno veruje, da je pod vidnimi

podobami skrito presveto dete Jezus. Mimo mnogo druzih vzrokov se posebno zato v pravi podobi ne pokaže, da imamo mi priložnost se v sv. veri vaditi in pri vsaki sv. maši si veliko plačilo pridobiti. Da bi mi bolj terdno verovali v Kristusovo osebno pričujočnost v sv. hostiji, pokazal se je večkrat pobožnim kristjanom, da celo judom in krivovercem. Povedati hočem več zgledov.

9. Albert Kranci popisuje (de rebus Sax. l. 2. c. 8.) večletno vojsko kralja Karola Velikega z nevernimi Saksonci, pri kterih je skušal vpeljati Kristusovo vero. Akoravno jih je velikokrat v vojski premagal in so že popustili malike, jih je vendar njih vojskovodja Vitikind le še pregovoril, da so začeli zopet malikovati. Ko je šel cesar Karol dvanajstič z veliko vojsko na Saksonsko, bil je ravno postni čas, in ko so se približali velikonočni prazniki, je zapovedal cesar, da naj vsi vojaki prejmejo svete zakramente in praznike spodobno obhajajo. Saksonski vojskovodja Vitikind pa bi bil rad enkrat z lastnimi očmi vidil kristjanske obrede pri službi božji. Svojo drago obleko je v ta namen zamenjal s slabo, stergano, da bi ga kdo ne spoznal in je šel v sovražni tabor, proseč vbogajme. Pregledal je skerbno ves tabor in zapazil, da so bili veliki petek cesar in njegovi vojaki vsi nekako poterti, žalostni, so se postili, goreče molili, veliko saboto šli vsi k spovedi in veliko nedeljo k obhajilu. Ko je veliko nedeljo prišel mašnik pri sv. maši do povzdigovanja, vidil je z lastnimi očmi prelepo dete v mašnikovih rokah in v sebi je občutil neko

nepopisljivo sladkost in ves čas do konca sv. maše je zerl nepremakljivo v mašnika. Stermè je vidil med obhajilom mašnika, dati vsakemu vojaku posebej ravno tisto lepo dete zavžiti. Zavživanje pa ni bilo pri vseh enako. K nekterim je hitelo dete z nepopisljivem veseljem, pri drugih pa se je branilo z rokami in nogami, pa se je vendar moralo vdati. Vojskovodja se ti neskončni skrivnosti ni zamogel dosti načuditi. Po dokončani službi božji sede zopet med reveže, ki so čakali pred cerkvijo daril. Cesar je dal vsakemu revežu in tako tudi vojskovodju, kterega pa je neki cesarjev služabnik spoznal na krivem perstu. Služabnik cesarju tiho reče: „Vaše Veličanstvo, ta je saksonski vojskovodja Vitikind, poznam ga na krivem perstu“. Cesar ga da v šotor poklicati in ga vpraša: „Vojskovodja saksonski, zakaj si se oblekel kot berač?“ Vitikind se prestraši in mislè, da ga bodo zaperli kot ogleduha, pravi cesarju: „Vaše Veličanstvo, nisem storil tega iz slabega namena, ampak hotel sem samo kristjansko božjo službo bolj natanko viditi“. „Kaj pa si vidil“, ga vpraša cesar. „Tako čudne reči“, odgovori, „da nisem še nikdar o njih slišal in si jih nikakor ne vem razložiti“. Potem pove vse natanko, kar je vidil in prosi cesarja, da bi mu te skrivnosti razložil. Cesar se zelo začudi, da je Bog terdovratnemu krivovercu toliko milost skazal in mu s telesnimi očmi dal viditi, kar je zakril celo svetnikom. Cesar mu razloži potem vse skrivnosti žalosti na veliki petek, posta, spovedi, sv. obhajila, sv. maše in poprej terdovratnega malikovavca tako

omeči, da prestopi k keršanski veri in po potrebnem poduku prejme zakrament sv. kersta. Poklical je tudi nekaj duhovnov v svojo deželo in kmalo je verovalo vse saksonsko ljudstvo v Kristusa.

10. Iz te povesti lahko spoznaš, da je presveto dete Kristus pod podobami posvečene hostije resnično pričujoče, da se ni le pobožnim kristjanom ampak tudi judom in krivovercem večkrat, kakor boš še doli bral, v pravi podobi pokazalo. Naše grešne oči sicer ne vidijo prelepe Kristusove podobe, ali vidi jo Bog Oče in vse nebeške množice, kterim se pri vsaki sv. maši pokaže v čeznatorni lepoti, in sicer presveti Trojici v neskončno slavo, Materi Božji, angeljem in svetnikom pa v veliko veselje. To ravno je po besedah Kristusovih, ki jih je govoril zveličanemu Alanu, naj večji del božje slave, naj večje veselje Matere Božje in svetnikov.

11. Ko nebeški angelji zagledajo novorojeno dete, padejo ponižno na kolena in ga molijo, kar je že sv. Pavel (Hebr. 1.) hotel naznaniti z besedami: „Ko je zopet svojega edinorojenega sina na svet poslal, je rekel: „Na sveti večer je Bog Oče pervikrat svojega edinorojenega sina na svet poslal, pri vsaki sv. maši pa ga zopet pošlje, da bi se na altarju za nas daroval in nam z rojstvom pridobljene milosti delil. Na altarju ga molijo angelji z besedami: „Po kterem tvoje veličanstvo hvalijo angelji, molijo gospodstva, se tresejo moči; po kterem se nebo, nebeške moči in zveličani Serafi zedinijo v skupno slavo“, kakor so peli angelji na sv. večer: „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji,

kteri so svete volje". Tudi mi častimo in hvalimo presveto dete, ker zavoljo nas pride z nebes in deli zasluženja, ki jih je z rojstvom pridobilo, vsem, ki so pri sv. maši.

Koliko veselje imajo nebesa, in kolik blagor zadobi svet pri ponavljanji rojstva Kristusovega?

12. Človeški razum je preslab, da bi si zamogel tako veliko skrivnost po vrednosti razložiti, ampak treba je angeljske modrosti, ker samo angelji vidijo vsak dan veselje, ktero vlada v nebesih, ko se na zemlji opravlja daritev sv. maše. Ne moremo sicer vediti, koliko veselje ima presveta Trojica, vendar nas uči naša sveta vera, da ima svojo blaženost sama iz sebe in da božje osebe si med saboj veselje razodevajo. O nevstvarjeni modrosti, namreč Sinu Božjem, pravi sv. pismo (Sap. 7.): „Modrost je bliščˇ večne luči, čisto ogledalo božjega veličanstva in podoba njegove dobrote". To ogledalo je že od vekomaj pred očmi nebeškega Očeta, v njem vidi Bog Oče svojo podobo in ima neskončno veselje; v njem gleda se, kako velik, slaven, moder, vsemogočen, silen, lep, bogat, srečen in neskončen je in bo ostal na veke. Da Bog v tem nebeškem ogledalu sam sebe spozna in gleda brez konca, je zanj tako bistvena in popolna sladkost, da bi že samo zavoljo nje večno blažen in zadovoljen bil.

13. To čisto ogledalo je bilo pri rojstvu Kristusovem na nov način pred očmi božjimi, ko je

namreč Kristus v najpopolniši človeški natori z najlepšimi čednostmi obdarjen bil. Veliko veselje je bilo za Boga Očeta, ko je pogledal v to čisto ogledalo in delil ga je z vsemi nebeškimi prebivalci. Zato so peli zveličani duhovi v velikem veselji tako lepe pesmi, da se je zemlja z njimi veselila in so se čudili pobožni pastirji. Prepevaje „Slava Bogu na višavah“ hitele so angeljske množice proti Betlehemu, pokleknile pred novorojenim detetom in ga molile.

14. Kar se je božično noč godilo, godi se še vsak dan pri vseh sv. mašah, ko se po mašnikovih besedah edinorojeni Sin Božji vnovič rodi in v njih rokah postane človek. Besede, ki jih mašnik pri povzdigovanji govori, ne vstvarijo novega Kristusa in ne naredé več njegovih oseb, ampak pmnožé njegovo osebno pričujočnost in ga vtelesijo tam, kjer poprej ni bil s svojo človeško natoro. Je sicer samo eden Kristus, in ostane samo eden; je pa vendar duhovno in telesno resnično pričujoč.

Tudi ostane v podobah svete hostije tako dolgo pričujoč, dokler niso podobe spremenjene. Ko so se pa podobe spremenile, neha tudi osebna pričujočnost Kristusova, tako da bi Kristus popolnoma jenjal biti po vžitku podob, in da bi ne bilo več Kristusa, ne v nebesih ne na zemlji, ako bi ga ne bilo nikjer drugje, kakor ravno v podobah, ki smo jih zavžili.

15. Ako se toraj ta edinorojeni Sin Božji iz mašnikovih ust zopet rodi, in ako mašnik to zerkalo, svitlo kot solnce, ozaljšano z raznoterimi

božjimi lastnostmi povzdigne, ter ga z ljudstvom Bogu Očetu daruje, kakšno veselje in radost mora pač občutiti nebeški Oče nad njim? Gotovo nima nič manjše radosti, kot jo je imel v sveti božični noči nad svojim ljubim sinčekom. Na obeh krajih namreč vidi ravno tistega sina, o kterem je (Mat. 3.) sam govoril: „Ta je moj ljubi sin, nad kterim imam svoje dopadajenje“. Samo ta razloček je, da je bil takrat Kristus obdan z umerljivim telesom, v sveti hostiji pa je ozaljšan s častitim telesom in okinčan s peterimi dragimi kamni, s peterimi svetimi ranami. Takrat je bil rojen telesno, zdaj pa se rodi duhovno, vendar pa se resnično rodi.

16. Tukaj tudi vedi, da se Bog Oče ne raduje samo pri gledanji tega božjega zerkala, temuč da ga to zerkalo, ki je živo, in sicer njegov najljubši Sin, tudi z otročjo vdanostjo ljubi in ga neizmerno razveseljuje. Ta radost in sladkost, ki jo prejema Bog Oče od Kristusa, presega vse veselje, ki ga prejema od vse angeljske slave, od časti vseh svetnikov in od službe vseh pobožnih, kajti najčastitljivša človeška natora v Kristusu sama, ki je z božjo natoro v eno osebo sklenjena in zavoljo te sklenitve tako rekoč v božjo spremenjena, premore in ve Boga po svoji neskončni visokosti vredno častiti, ljubiti in razveseljevati. To vidimo iz lastnih besed Kristusovih, ki jih je govoril k sveti Mehtildi (Lib. 2. c. 21.): „Jaz sam vem in razumem popolnoma, kako se vsak dan na altarji za blagor vernih darujem, kar ne morejo ne Kerubi ne Serafi ne vse nebeške moči popolnoma razumeti“. Kakor

pa samo Kristus to ve, tako tudi samo on ve, kako naj se vsak dan na altarji Bog vredno ljubi in razveseljuje. Vse to pa opravlja s tako sladkostjo in ljubeznjivostjo, da ne morejo ne Kerubi ne Serafi in tudi ne vse nebeške moči popolnoma razumeti še manj pa storiti. Vsa nebeška množica gleda sicer začudena in zavzeta, vendar pa ne more razumeti načina neskončnega radovanja. Ker se to vsak dan v kakih sto tisuč sv. mašah ponavlja, kdo more razumeti in dopovedati, koliko sladke radosti prejema presveta Trojica iz vsakdanjih sv. maš? O pač serčno veselje! sladka radost! božje darovanje! O moj ljubi Bog! veselim se tvoje radosti in ne želim nič drugega, kakor da bi ti jaz ne kalil veselja z malomarnostjo pri sv. maši. Prosim te, o Jezus! da bi ti v vseh svetih mašah namesto mene presveto Trojico ljubil in razveseljeval ter obilno nadomestil ljubezen in veselje, kar sem jaz opustil.

17. K koncu hočemo še viditi, koliko sreče prejema grešnik pri vsakdanjem ponavljanji milostnega duhovnega rojstva Kristusovega pri vseh svetih mašah. O pervem rojstvu je prerokoval prerok Izaija (cap. 9.): „Dete nam je rojeno in Sin nam je dan“. Ravno to rečem tudi od duhovnega rojstva Kristusovega, ki se godi in ponavlja v vseh svetih mašah. Dete nam je rojeno in sinček nam je dan. O pač bogat dar! drago darilo! Najdraži zaklad nebeški, najljubši Sin najbogatejšega Očeta. Ta Sin pride pri vsaki sveti maši iz daljne rajske dežele, iz vzhodnje Indije, iz prerodovitnega nebeškega raja ter nam prinaša neizrekljiva bogastva in nebeške

zaklade. Prinaša nam milost božjo, kes in odpušenje grehov, poboljšanje življenja, milost srečne smerti, povišanje nebeške slave; ravno tako tudi časne darove, hrano, varstvo pred nesrečo in grehom, poslednjič nebeški blagoslov. Vse te in še veliko drugih milost je pripravljen radodarno deliti vsem tistim, ki so s pravo pobožnostjo pri sveti maši.

18. Ako pa prerokovanje Izaijevo bolj prevdarimo, vidili bomo še več, kar nam je razodel v našo tolažbo. Naravnost pravi: da je nam dete rojeno in nam sinček dan. Ako se Kristus pri sv. maši za nas rodi, potem je naša lastnina, potem je vse kar ima, naše, kar na altarji dela, dela za nas. Po tem takem je češenje, hvala, služba ki jo skazuje presv. Trojici, naša lastnina. Ali ni to velika tolažba za človeka pri sv. maši pričujočega, ako pomisli, da ni samo sv. maša, ampak tudi Kristus njegova lastnina? Ako bi bil ti v sveti noči v betlehemskem hlevu pričujoč in presladko dete v naročje vzel, ter nebeškemu Očetu daroval proseč, da bi se te zavoljo ljubega deteta usmilil, kaj meniš da bi te ne bil milostno sprejel in ti vseh grehov ne odpustil? Stori toraj ravno to pri sv. maši zlasti v adventnem in božičnem času. Stopi v duhu pred altar, vzemi dete v naročje ter ga daruj nebeškemu očetu.

19. Še nekaj, kar je tukaj posebno znamenito, moramo tu razjasniti, namreč da se Kristus na altarji ne samo duhovno rodi, temuč da vzame tudi ponižno podobo nase, nad čimur se nebo in zemlja

čudita. Pervo včlovečenje in rojstvo Kristusovo popisuje nam sv. Pavel, kazaje nam čudovito ponižanje njegovo, rekoč (Fil. 2.): „Bratje! ravno to mislite med seboj, kar Kristus Jezus, kteri ko je bil v božji podobi, ni v rop štel Bogu enak biti, pa je sam sebe v nič storil, ko je podobo hlapca na-se vzel, ljudem se upodobil in po vnanjem najden bil kakor človek. Ponižal je sam sebe in je bil pokoren do smerti, smerti pa na križu".

20. To so spomina vredne in pomenljive besede, s kterimi nam sv. Pavel neizmerno ponižnost Kristusovo razlaga, ter njegovo nizkost predočuje. Kdor pa duhovno rojstvo Kristusovo pri sv. maši premišljuje, našel bo še veliko večo in globokejšo ponižnost. Kajti pri rojstvu je bil vsaj človeku enak, ker je vzel na-se podobo prelepega deteta. Pri duhovnem rojstvu pa vzame podobo kruha na-se tako, da ne vidimo nič druzega kot košček kruha. Da, se celo tako globoko poniža, da se skrije tudi pod najmanjši košček, ki ga z očmi komaj vidimo.

21. O pač neizrekljiva ponižnost! Nezaslišana nizkost! Od nje lahko Kristus po vsej pravici govori, kar je govoril David o svoji osebi (Ps. 21): „Červ sem pa ne človek, v smeh ljudem in v zaničevanje ljudstva". Kdo namreč pazi na tako majhen košček? Kdo ga spozna za svojega Boga? Kdo mu skazuje Božjo čast in spoštovanje. Skoraj nihče posvetnih, tudi mnogo mašnikov ne. Oh kako se poniža Kristus pri sv. maši za nas! Kako se oropa vsake veljave in časti? Kje je tista slava, ki pristuje njegovemu častitljivemu telesu? Kje je

njegova vsemogočnost, ktero bi morali vsi moliti? Kje je njegovo prevzvišeno veličastvo, ki napolnuje vse nebo s strahom in trepetom? Vse to je odstranil in namesto tega je prevzel zaničevanje. Tisti, ki je večna beseda Boga Očeta, ne more tukaj besedice spregovoriti. On, ki je vstvaril nebo, ne more geniti tukaj ne roke ne noge; ki ga nebesa ne morejo zapopasti, obdaja ga tukaj mala hostija, ter ga zapre tako rekoč v ječo. On, ki sedi na nebeškem prestolu božjega veličastva, leži tukaj kakor zvezano jagnje na altarji in je pripravljeno za nas še enkrat zaklano biti. O pač nezapopadljiva ponižnost najvišega gospoda nebes in zemlje! Neprecenljiva ljubezen najzvestejšega ljubitelja človeških otrok!

22. Razun tega se podverže tudi vsem mašnikom, ne samo pobožnim, temuč tudi malomarnim in mlačnim, izroči se jim v roke, da po svoji volji ravnajo ž njim. Še več, poniža se tako zelo, da se pusti od njih blagosloviti, akoravno sv. Pavel (Heb. 7.) piše: „Brez godernanja pa naj se da, kar je nižjega od višjega blagosloviti“. Kako more Kristus, ki je neskončno popolnoma, od mašnika blagoslov prejeti? Vendar pa blagoslovi mašnik sveto hostijo ne samo pred povzdigovanjem, temuč tudi po spremenenji kruha in vina v telo in kri Kristusovo, in sicer ne samo enkrat, temveč petnajstkrat. O pač nezapopadljiva, neizmerna ponižnost! Ko je Kristus k sv. Janezu prišel, da bi ga kerstil, ga je zavernil sv. Janez rekoč: „Jaz bi moral biti od tebe blagoslovljen, in ti, o najviši Bog, hočeš od mene revnega grešnika blagoslov prejeti“. Pa ne smeš

napačno razumeti, kakor da bi mašnik kot človek blagosloveči križ čez sv. hostijo naredil, on naznanja s tem blagoslovom veliko več gospostvo Boga Očeta nad darom, in ob enem predočuje pričujočemu ljudstvu zvezo med daritvijo na križu in med sv. mašo. Vedno pa ostane čudovito, da se Bog posluži človeka, da blagoslovi najviši dar in mi imenujemo to po pravici čudež. Zakaj pa se Kristus tako poniža? Ako hočeš vediti vzrok, poslušaj in čudi se.

23. Eden pervih vzrokov je ta, da on s svojo neizmerno ponižnostjo razžaljenega Boga tolaži ter zasluženo kazen od grešnikov odvrača. Vsaj ni boljšega sredstva sovražnika pomiriti, kot da se pred njim ponižamo in ga za odpušenje prosimo. To vidimo nad hudobnim kraljem Ahabom, o kterem nam sv. pismo to-le pripoveduje (II. Kralj. 21.): Ko mu je bil prerok Elija na božje povelje prerokoval, da bo Gospod njega, njegovo ženo in njegove otroke zavoljo njegovih velikih hudobij hudo kaznoval, tako da ne bo nobeden iz med njih pokopan, temuč da bodo njih mertva trupla psi in krokarji žerli; je pretergal svoje kraljevo oblačilo, ogernil se s spokornim oblačilom ter raševino oblekel in s poobešeno glavo hodil. Na to reče Bog Eliju: „Ali si vidil, kako se Ahab pred teboj ponižuje?“ „Se ve da“, reče prerok. In Bog mu reče: „Ker se je zavoljo mene ponižal, mu nočem v njegovem življenji nič žalega storiti, po njegovi smerti pa se bom maščeval nad njegovo hišo“.

24. Ako je toraj najhudobniši kralj Ahab, od kterega sv. pismo govori, da njemu enakega ni bilo,

s poniževanjem vsemogočnega Boga tako omečil, da je svojo besedo preklical in zažugano kazen odvernil, kaj bo še le najglobokejša ponižnost Kristusova na altarji pri Bogu premogla, ker se zavoljo grešnikov, ki pravičnega Boga s svojim napuhom in s svojo hudobijo v maščevanje kličejo, neizmerno bolj ponižuje, kot se je Ahab? Vsaj dene obleko veličastva od sebe, se skrije pod podobo sv. hostije, kot spokorno obleko, poslednjič ne hodi samo s pobitim obrazom, temuč leži na altarji kot vničen in kliče iz dna svojega serca k Bogu Očetu za odpuščenje grehov in za odvernenje kazni. Ali ne bo rekel Bog k svojim angeljem, kar je govoril k preroku: „Ali ste vidili, kako se moj sin pred menoj ponižuje?“ „Vidimo“, porečejo angelji, „mi vidmo vse to in skoraj nam je poginiti od neskončne ponižnosti našega Gospoda in Boga“. Na to poreče Bog: „Ker se je moj sin zavoljo grešnikov tako ponižal, nočem grešnikom nič hudega storiti in jih tudi ne bom zavoljo njih velikih grehov kaznoval, kakor zaslužijo“.

25. Poslušaj, o grešnik, kar Bog govori, ter spoznaj od kod pride, da ti pravični Bog življenje tako zdaljšuje in da te ni že zdavno po meri tvojih hudobij kaznoval. Jaz menim, da pride od tod, ker si bil pogosto pri sveti maši in si postal priprošnje Kristusove deležen. On se je na altarji za té potegnil in se namesto tebe pred Bogom ponižal, da je zasluženo kazen od tebe odvernil. Bodi toraj svojemu priprošniku hvaležen in moli iz globočine svojega serca k njemu: „Hvala in čast bodi

tebi o presladki Jezus! Zahvalujemo se ti zavoljo tvoje neskončne ljubezni, s ktero se ponižaš pri vsaki sv. maši z nebes priti, kruh in vino v svoje meso in svojo kri spreminjati ter se skriti pod slabe podobe, da bi s svojo neizmerno ponižnostjo jezo svojega pravičnega Očeta potolažil in zasluženo kazen od nas odvernil. Zavoljo teh neprecenljivih dobrot se ti iz serca zahvalujemo; hvalimo, častimo in poveličujemo te iz vse moči. Prosimo tudi nebeške vojskine množice, da te ob enem z nami hvalijo in nadomestijo, kar naši zahvali primanjkuje. Prosimo te tudi ponižno, razsvetli naš um, da milostne skrivnosti, ki jih vsak dan pri svetih mašah ponavljaš, prav spoznamo, vredno častimo in k povišanju našega zveličanja obračamo. Amen.

Šesto poglavje.

Pri sv. maši ponavlja Kristus svoje življenje.

1. Med vsemi stvarmi, ki oči in ušesa razveseljujejo, so perve gotovo gledišne igre, kjer se dogodbe živo predstavljajo. Nad njimi imajo nečimerni in radovedni ljudje toliko veselja, da bi bili noč in dan radi pričujoči. Ako velike skrivnosti sv. maše prav prevdarimo in si jih živo predočujemo,

kako Kristus kot v praznični obleki nastopi, nam skrivnosti svojega čudovitega življenja predstavlja in zopet ponavlja, gotovo bomo pri pervem klicu zvoná hiteli v cerkev ter se z gorečimi željami te ljubeznjive igre vdeležili; zlasti iz vzroka, ki ga imenuje Sanchez (Thesaur. Missae 1.) da „se nam zasluženja našega Zveličarja v tej sveti igri brezplačno delijo“. Obžalovati moramo toraj, da rajši drago plačane igre gledamo ter čas tratimo, kakor pa se svete maše vdeležimo, kjer tako bogate darove prejemamo.

2. Pa bi znal kdo reči: Ni čuda, da radovedni ljudje rajši k igram kot k sv. maši hitijo, ker se pri igrah vesele in prijetne reči predstavljajo, pri sv. maši pa ni ničesar, nad čemur bi se oči in všesa pasli. O pač velika slepota nečimernih ljudi, ki nimajo drugih oči, razun pod čelom, na umu pa so popolnoma oslepljeni. Ko bi imeli pač oči terdne vere, gotovo bi občutili veliko serčnega veselja pri tej sveti igri. Sveta maša je namreč zapopadek vsega Kristusovega življenja in ponovljenje vseh skrivnosti. Ni toraj izmišljena predstava dogodivšin, kakor so igre, temuč resnično ponovljenje tega, kar je Kristus na zemlji delal in terpel.

3. Pri sv. maši imamo ravno tisto dete, ktero so pastirci v plenicah našli, vendar pa še v slabših plenicah, namreč v podobah kruha in vina. Trem kraljem je došla sreča, da so dete molili in Simeon ga je sprejel celo v naročje; tudi mi ga imamo na altarji, da ga molimo ter z rokami serčne ljubezni objemamo. Pri sv. maši slišimo brati evangelij, akoravno se to godi po mašniku, vendar nam nič

manj ne koristi, kakor ko bi ga slišali iz ust Kristusa samega. Vidimo ga tukaj še veči čudež storiti, kakor v Kani Galileji. Tam je spremenil vodo v vino, tukaj pa spremeni vino v svojo kri. Pri sv. maši ponovi tudi zadnjo večerjo in posveti tukaj ravno tako kruh in vino, kot je takrat spremenil. Pri sv. maši je zopet zaklan, pa ne od hudobnih morivcev, temuč od posvečenega mašnika, ki ga daruje Bogu v spravno daritev. O tem govori P. Sanchez (Thesaur. Missae c. 2.) pomenljive besede: „Kdor hoče od nje koristi imeti, zadobi pri sv. maši ravno tako odpuščenje svojih grehov ter nebeške darove, kakor ako bi bil pri vseh skrivnostih ob odrešenikovem času osebno pričujoč“. Iz tega se razvidi, kako koristna je sv. maša in koliko more človek pri njej zaslužiti.

4. Tukaj naj navedem, kako zveličani Dionizi Kartuzianec ponovljenje skrivnosti Kristusovega življenja pri sv. maši razlaga: On govori („de vita curat. art. 16.“): Vse življenje Kristusovo, ki ga je prebil na tem svetu, je ena sama velika daritev sv. maše, pri kteri je bil on sam altar, tempel, mašnik in dar.

5. Mašnikovo oblačilo je oblekel v sveti zakristiji maternega telesa s tem, da je naše meso nase vzel, ter oblekel se v oblačilo umerljivosti. Iz zakristije je prišel sveto noč ter je pričel „začetek“ sv. maše s tem, da je prišel na svet. „Gospod usmili se nas“ je pel, ko je v jaslih ležeč svoje ročice po pomoči stegoval. „Hvala Bogu na višavah“ so peli angelji v oblakih, med tem ko je

mašnik t. j. dete mirno v hlevcu ostalo. „Molitve“ je opravljal, ko je vso noč prečul v molitvi in božjo milost klical nad nas. „List“ je bral, ko je Mozesa in preroke razlagal. „Evangelij“ je pel, ko je po judovski deželi hodil in svoj nauk oznanoval. „Darovanje“ je opravil, ko se je vsak dan Bogu očetu v rešenje človeštva daroval, ter se ponudil vse preterpeti. „Predgovor“ je pel, ko je namesto nas Boga neprenehoma hvalil in poveličeval. „Svét“ je pelo judovsko ljudstvo na cvetno nedeljo, ko je klicalo: „Češen bodi, ki pride v imenu gospodovem, hozana na višavah“. „Posvečenje“ je doveršil pri zadnji večerji, ko je kruh in vino spremenil v svoje telo in svojo kri. „Povzdigovanje“ se je veršilo, ko je na križu pribit izpostavljen bil vsemu svetu. „Oče naš“ je molil, ko je govoril sedem zadnjih besedi na križu. „Prelomljenje“ svete hostije se je godilo, ko se je njegova sv. duša od telesa ločila. „Jagnje Božje“ je pel stotnik s svojo četo, ko so se terkali na persi rekoč: „Resnično, ta je sin Božji“. „Obhajilo“ se je veršilo, ko je bilo telo maziljeno in v grob položeno. „Blagoslov“ na koncu sv. maše je podelil, ko je pri vnebohodu na Oljski gori svoje učence s povzdignjenimi rokami blagoslovil.

6. Glej to je velika daritev in dolga maša, ki jo je opravil Kristus na zemlji in ki jo njegovi apostelnji in mašniki vsak dan mnogo okrajšano opravljajo. O njej govori Borner (Miserere conc. 80.): „Sv. maša je kratek zapopadek življenja Kristusovega, kjer se v pol uri godi, kar je Kristus v

33. letih opravil". Kakor računar v svoji računski knjigi natanko zapiše koliko je prejel in potrošil in potem na koncu knjige vse številke sešteje, da dobi konečni ostanek: ravno tako se tudi sestavijo vse skrivnosti življenja in terpljenja Kristusovega pri sv. maši v kratek pregled. Zatoraj smo ravno tako srečni, če ne srečnejši, kot uni, ki so s Kristusom hodili po zemlji. Kajti uni so samo eno, zlo dolgo sv. mašo slišali in vidili, mi pa lahko vsak dan veliko sv. maš slišimo in si z manjšim trudom sad Kristusovega življenja pridobimo. Da bomo pa še bolj spoznali, da Kristus vse skrivnosti svojega življenja pri sv. maši ponavlja, hočem tukaj spomina vredni izgled povedati.

7. Tomaž Kantiprat, posvečeni škof v Veliki-Kameri piše, da je nek mašnik 1267. l. v nizozemskem mestu Duay o velikonočnem času v cerkvi sv. Amata med mašo sv. obhajilo delé zagledal, da ena sv. hostija v prahu na zemlji leži. Grozno se prestraši ne vedoč kako se je to zgodilo, pade na kolena ter jo hoče s spoštovanjem pobrati. Naenkrat pa vidi čudo, kako se je sama vzdignila od zemlje ter v zraku plavala. Imel je en sam korporale pri rokah, na kterem je stal ciborij, toraj vzame purifikatorij, s kterim se kelih briše, ga podloži pod sv. hostijo ter jo na ta način vjame. Potem jo nese z veseljem na altar ter prosi kleče Kristusa za odpušenje zavoljo nečasti, ki se mu je prigodila. Ravno ko je sveto rešnje Telo z odpertim očmi gledal, vidi z velikim začudenjem, da je podoba sv. hostije zginila, ter se spremenila v podobo prijaznega dečka.

Od prevelike čutljivosti prevzet začne na glas vpiti, da so vsi korarji iz kora hiteli, da bi pomogli mašniku. Tukaj vidijo vsi podobo lepega deteta, kar jih je tako ginilo, da so bili prišli vsi raz sebe zavoljo velikega veselja. Vse ljudstvo, ki je bilo v cerkvi, je hitelo, da bi vidilo veliki čudež ter se prepričali Kristusove pričujočnosti. Pa glej novi čudež! Akoravno so korarji vidili dete, ga vendar posvetnjaki niso mogli viditi, marveč vidili so Kristusa v svoji moški postavi in v svojem božjem veličastvu. Kakošna groza in zavzetje jih je obšlo, si niso mogli dopovedati in tudi ne pozabiti vse svoje življenje. Spoštovaje so pobesili oči, kmalo pa so se ga zopet upali pogledati, dokler se je pustil Kristus gledati, kar se je godilo celo uro. Kakošno radost, kakošno veselje so čutili tisto uro v svojem sercu, se ne da dopovedati. O Bog, ko bi pač tudi mi imeli milost, kaj tacega viditi! Potem ko se je velika množica ljudstva sešla in ko je Jezus odtegnil se njih očem, zaperl je mašnik presveto hostijo v tabernakelj, ljudstvo pa je pripovedovalo povsod ta čudež. Ko je zgoraj imenovani škof o čudežu slišal, popotoval je do mesta Duay in prišel k dekanu cerkve sv. Amata. Tukaj je izprašal dekana, jeli je resnica, kar je slišal od prikazni Kristusove. Dekan mu na njegovo vprašanje tako-le odgovori: „Resnica je, da se je Kristus v sveti hostiji dal mnogim viditi, in da se še zdaj mnogim v človeški podobi da viditi“.

Zdaj se mi obudi želja, piše dalje škof, da bi tudi jaz Kristusa vidil, toraj prosim dekana, da bi

tudi meni sv. hostijo pokazal. Greva toraj do cerkve in z nama gre velika množica, da bi Kristusa še enkrat vidili. Dekan odpre s strahom tabernakelj, vzame iz njega presveto rešnje Telo z velikim spoštovanjem, ter podeli ljudstvu z njim blagoslov. O čudež! Ljudstvo začne jokati in na glas klicati: „O Jezus! O Jezus!“ Prašam toraj, kaj pomeni vpitje in jok. Na to mi rečejo: „S telesnimi očmi gledamo našega ljubega Zveličarja“. Jaz pa nisem nič druzega vidil, kakor podobo sv. hostije, bil sem toraj zelo žalosten, misleč, da zavoljo svojih grehov nisem vreden, da bi vidil svojega odrešenika. Na to sprašam svojo vest natanko, in ko nisem nič posebnega našel, prosim Kristusa z objokanimi očmi, da bi tudi mene vrednega storil gledati mili obraz s telesnimi očmi. Po moji serčni molitvi je bila moja prošnja uslišana in vidil sem s svojimi nevrednimi očmi telesno podobo popolnega moža. Vidil sem Kristusa čisto natanko od obličja do obličja; njegove oči so bile čudno svitle in mile, njegovi lasje so padali na ramena, njegova brada je bila precej dolga; njegovo čelo je bilo gladko in široko, njegova lica bleda in njegova glava nekoliko nagnjena. V tej lepi podobi sem gledal svojega odrešenika Jezusa Kristusa precej dolgo in bil sem od gledanja tako ginjen, da je moje serce od velikosti, ljubezni in sladkosti skoraj skopernelo. Ko sem že dolgo časa užival to veliko radost, spremeni se naenkrat telesna podoba obličja Kristusovega v žalostno podobo in vidil sem ga, kakošen je bil v svojem britkem terpljenji, namreč venčan s ternovo krono in oblit s kervjo, ki je

tekla od njegovega čela po obrazu. Ta grozni pogled me je tako presunil, da sem gorke in grenke solze točil, ter objokoval grenko terpljenje Kristusovo. Zdelo se mi je, da jaz čutim ojstro ternje v glavi, kakor da bi bil jaz obdan od bolečih ran. Tudi pričujoče ljudstvo je vpilo in jokalo, vsak po svojem, kar je kdo vidil. Nekteri so ga videli v ravno tistem trenutku v podobi milega deteta, drugi v podobi krasnega dečka, drugi v podobi dorašenega mladenča, zopet drugi v podobi postavnega moža, še drugi v terpljenji.

Ginjenost njih serca, obljube, ktere so sklepali, čutila, ki so jih navdajala, potoke radostnih in britkih solza, vse to popisati mi ni mogoče, to naj si vsakdo sam misli. (Cantip. lib. Apom. cap. 40. parte 2.)

8. O kako lep, kako ljub, kako drag, kako tolaživen izgled! O da bi bil tudi jaz takrat v Duay! Tudi meni bi bila došla milost, ki jo je vživalo pobožno ljudstvo; gledal bi bil z lastnimi očmi svojega Boga in Odrešenika v tako mnogoverstnih podobah! O kako bi se bil veselil, kako sladkost bi bil občutil! Nikoli, o Jezus! te nisem vidil v sv. hostiji telesno v tvoji pravi podobi pričujočega, vendar terdno verujem, da resnično bivaš v nji in da se nebeškemu Očetu takošen daruješ, kakoršen si nekdaj hodil po zemlji. Lahko ti je to storiti, to mi priča tvoja vsemogočnost, ki nima konca ne kraja. Tudi moje dušno oko, živa vera te zamore viditi ali slavljenega ali pa terpečega in umirajočega, kedar premišljevaje s taboj delim ali terpljenje ali veselje. Telesnim očem pokažeš se le takrat, kadar

je tvoja sv. volja, hotel si pa že od nekdaj, da te verniki gledajo v duhu pri vsaki sv. maši, tu namreč daruješ svoje življenje in terpljenje nebeškemu Očetu, sv. Duhu vpričo svoje ljube matere, vseh angeljskih zborov in množice svetnikov ravno tako, kakor bi se to sveto djanje vnovič veršilo.

9. Kristus se jim razodene ležeč v maternem telesu in v jaslicah, vnovič zopet obrezan in darovan v tempeljnu, zopet beži v Egipt in terpi ondi dve leti pomanjkanje; odkrije jim, kako se je postil in oznanoval besedo božjo, kako je hodil od kraja do kraja, oni gledajo ga preganjanega, prodanega, izdanega, zatoženega, bičanega, s ternjem venčanega, križanega, vmorjenega in pokopanega; veselé se njegove slave, kedar vstane iz groba, kedar se popne v nebo ter tako konča življenje in terpljenje. Tako živo predstavljaje in ponavljaje svoje življenje in terpljenje razveseljuje Boga Očeta in sv. Duha, pa tudi vse nebeščane ravno tako, kakor za časov svojega pozemeljskega bivanja. Zategadel se ne veselé nebesa nobene stvari, nobenega djanja bolj, kot daritve sv. maše.

10. Tega veselja ne rodi le živo spremljanje Kristusa pri ponavljanji življenja in terpljenja, ono je tudi sad čutil in želja, ki jih človeška natora Kristusova pošilja Bogu med sv. mašo. Pri vsaki sv. maši namreč časti, hvali, ljubi, služi in preslavlja Kristus presveto Trojico, kar le premore njegova božja in človeška natora, slavi jo iz vsega serca tako neizmerno, tako neizrekljivo, da s tem neskončno presega vso ljubezen in hvalo angeljsko,

ter prekosi vso čast in slavo svetnikov, ktero so mu nekdaj na zemlji skazovali. Iz tega razvidimo, koliko daritev sv. maše, če se je prav vdeležimo, pri Bogu premore. Kako pa Kristus še na drugi način pri sv. maši svojega Očeta poveličuje, o tem bomo pozneje obširneje govorili.

11. Končaj to poglavje premišljevaje, kolike koristi nam prinaša sv. maša, in koliko zasluženja si ž njo pridobimo. Kristus, naš skerbni oče, se je tri in trideset let trudil na zemlji zbiraje bogati zaklad zasluženja ne zase, temveč za nas, ki smo njegovi ubogi otroci. In še sedaj ne neha delati za nas, nadaljevaje pozemeljski trud, kakor sam priča (Jan. 5.): „Moj Oče dela doslej, in tako delam tudi jaz“; on ne množi sicer več svojih zaslug, le nas hoče pripravniše storiti za vdeležbo njegovega zasluženja. Zato vnovič oživi pri vsaki sv. maši, ter ponovi pri sv. daritvi, kar je storil v tri in tridesetih letih. Vso svojo delavnost položi pred obličje svojega Očeta, da nas sprijazni ž njim. In tako razveseli Očeta, odvzame mu vso nevoljo, ki so jo naši grehi zakrivili. Daruje se svojemu Očetu, da bi našo krivdo popravil in kedar smo pri sv. maši, nas stori po svoji sv. previdnosti deležne sadu zasluženja svojega, da smo v stanu prikrajšati si zaslužene kazni.

12. Zahvali se torej svojemu naj zvestejšemu prijatlu, ki je toliko zate storil, ter ti je tako dragocen zaklad pripravil! Spoznaj njegovo dobrotljivost, ki ti ta naj dražji zaklad dan za dnevom odpira, hotè ti ga darovati! Ne zamudi torej noben

dan sv. maše, malo truda te bo stalo, ali prejel boš zato velik del onega zaklada. Kako bi se podvizal, kako hitel, kako v skerbeh bil, ako bi si tako lahko mogel pridobiti bogastvo in posvetno blago! In tu se ti ponujajo večni zakladi, večno bogastvo, pa si tako malomaren, ali se ti ne zdi škoda izgubiti takšen zaklad? Razsvetli naj Bog tvojo slepoto, izbudi naj te k delavnosti, vname naj v tebi blago hrepenenje, da se pogostoma v svojo korist vdeležiš sv. maše. Amen.

Sedmo poglavje.

Pri sv. maši ponavlja Kristus svojo molitev.

1. Ljubljenec Kristusov, sv. Janez, piše (v 1. pismu 2. pogl.): „Besednika imamo pri Očetu, Jezusa Kristusa, pravičnega, ki je sprava za naše grehe“. Ali nam ne zagotavlja s tem za terdno sv. pismo našega zveličanja, rekoč, da se sam Sin Božji poteguje pri božji pravici za žive in mertve, da je naš zagovornik in besednik pri Bogu.

2. Tu pa nehotè vprašamo: kdaj in kje opravlja Kristus to službo? Katoliška Cerkev veruje in uči, da Kristus ne-le v nebesih, temveč tudi na zemlji za nas prosi, priporočevaje nas Bogu.

To priča učenjak Suarez (Tom. 3. disp. 79. sect. 2.), ker pravi: „Kolikorkrat se daritev sv. maše opravlja, tolikokrat prosi Kristus za darovalca in za tiste, za ktere se sv. maša daruje“. Kristus prosi namreč za mašnika berečega sv. mašo in za vse tiste, kterih se mašnik in pričujoči posebno pri sv. maši spominjajo.

3. Kako Kristus za nje prosi, popisuje sv. Lavrencij Justinjan (Serm. de corp. Christi): „Kedar se Kristus na altarji daruje, kliče svojega Očeta kazoč mu telesne rane, ter goreče prosi, da bi zavoljo njih človeški rod bil oprosten večne kazni“. Zares krasne besede! one so nam živa priča, kako verno ljubeznjivi Jezus za nas prosi, kako iskreno se za nas poteguje. Kako je bivajoč na zemlji za naš blagor skerbel, to nam dokazuje marsikaka v vedni molitvi prečuta noč, tako piše sv. Luka (6. pogl.): „Šel je molit na goro, in je prenočil v molitvi pred Bogom“. In to se ni zgodilo le enkrat, sv. Luka mnogokrat govori o molitvi Zveličarjevi; (tako v 21. pogl.): „Učil je po dnevu v tempeljnu, po noči pa je hodil in ostajal na gori, ktera se Oljska imenuje. In (v 22. pogl.) pristavlja: „In je šel proti večeru po navadi na Oljsko goro“. Iz tega razvidimo, da je imel ljubi Jezus navado prenočevati v molitvi pod milim nebom na Oljski gori. Česa je prosil, za koga je molil, kaj misliš? Sv. Ambrož (Lib. 3. in Luc.) odgovarja: „Gospod ni prosil za-se, molil je, da bi zame kaj prejel“. Torej ne za-se, zame in za-te in za vse ljudi je prečul Zveličar toliko noči v molitvi, da bi nas

rešil večne pogube, kakor pravi sv. Lavrencij Justinjan. Kristus je vidil v duhu, koliko milijonov ljudi odrešenih s predrago kervjo bode požerlo peklensko brezno, zato je objokoval v goreči molitvi pogubljenje toliko duš, zato je terpelo njegovo usmiljeno serce.

4. Vse te vnete molitve, ki so nekdaj v tihi noči puhtele proti nebesom, vse ponavlja ter navdihnjene s svetim ognjem zopet pošilja nebeškemu Očetu pri vsaki sv. maši, vnovič dosežejo Božji prestol, in ž njimi združene se prikažejo pred Božjim obličjem tudi grenke solze, ktere je točil Odrešenik za blagor svojih otrok, serčni izdihljeji, kterim vzrok so bili grešniki, dolge noči, ki jih je premolil za grešnike. Vse to daruje Zveličar svojemu Očetu za blagor vesoljnega sveta, posebno pa za blagor tistih ljudi, ki so pričujoči pri sv. maši. Sedaj pomisli, kako sveta, kako pobožna, kako vspešna mora biti ona molitev, ktero moli najsvetejši svetnik, Jezus Kristus, Sin Božji, z vso močjo, kar jo le ima njegova božja in človeška natora. O Bog! Kako koristna mora biti ta molitev tistim dušam, kterim je namenjena! kako prijetna mora biti nebeškemu Očetu, kterega tako goreče prosi! Bog, kako dopadljiva mora biti ta molitev presveti Trojici, ker se nji prinaša v dar!

5. Kristus pa ne moli le na altarji za vse pričujoče, da bi njegova molitev imela veči vspeh, se tudi Bogu daruje za njih blagor. Kdo ve ceniti veličastnost, mogočnost, krepkost tega daru? kdo to spozna? kdo to zapopade? kdo razloži? Čuj čudo,

ki nam ga hrani razodenje sv. Jederti (lib. 2. cap. 62.): „Pri povzdigovanji sv. hostije je vidila sv. Jedert Kristusa dvigajočega z lastnimi rokami presladko serce v podobi zlatega keliha, postavil ga je pred svojega Očeta ter se sam tako neizrekljivo in neprecenljivo daroval za svojo Cerkev, da tega nobena stvar nikakor razumeti ne more“.

6. Premišljuj vendar, kako velika skrivnost je sv. maša. Glej ter si vzemi k sercu, kako častitljiva božja daritev je to. Glej ter občuduj, kako neizrekljivo, kako čudežno se naš presladki Zveličar pri vsaki sv. maši svojemu Očetu daruje za blagor vseh pravovernikov, zopet teče na duševni način njegova kri, ali ni to daritev naj častitljivša, naj večja? Ni ga človeka, ni ga angelja, ne svetnika, ki bi jo popolnoma spoznal, da še celo mati Božja je popolno ne zapopade. Da bi še bolj razjasnil ter poterdil svojo besedo, je razodel Kristus blaženi Mehtildi, sestri sv. Jederti, to-le (Lib. 2. c. 31.): „Jaz sam vem in spoznam popolno, kako se vsaki dan na altarji darujem Bogu Očetu v blagor vernikov, tega razumeti niso v stanu ne Kerubi ne Serafi, tega zapopasti ne morejo vse nebeške moči“. Jako pomenljive so te besede, one ti razodevajo, kako vneto kako neprestano ljubeznjivi Jezus na altarji ne samo prosi za svoje vernike, posebno za tiste, ki so pričujoči pri sv. maši, ampak se za-nje tudi daruje, tako imenitno, tako nezapopadljivo, da tega celo najvišji nebeški duhovi čisto razumeti ne morejo. O kolika milost za nas! O kolik blagor!

7. Razun tega je treba pomniti, da se Kristus

pri sv. maši ne daruje v svojem nebeškem veličastvu, temveč v naj večji ponižnosti, v naj večji pohlevnosti. Na altarji namreč ni le v podobi hostije resnično pričujoč, ampak tudi v naj manjšem koščeku, ki se oddrobi od sv. hostije. Kako neznaten, kako zaničljiv je v takem drobcu, lahko obrača nase besede Davidove, ki govori o njem (v 21. ps.): „Červ sem in ne človek, v zasmehovanje ljudem in v zaničevanje ljudstva“, in to zategadel, ker malokdo tako majhni posvečeni drobtini izkazuje dostojno čast, malokdo spozna in moli v njej svojega Boga.

8. Skrit v tako majhni podobi, globoko ponižan kliče z altarja proti nebeški visočini k Bogu tako močno, tako glasno, da se delé oblaki, da se odpre nebo, ter njegov klic prihiti do Božjega usmiljenja. O Ninivljanskem kralju beremo pri preroku Jonu (pogl. 3.): „da je izvedevši mestu preteči pogin vstal s prestola, odvergel kraljevsko obleko, oblekel žimnato odejo, ter zapovedal vsemu ljudstvu, naj iz vse moči kliče k Bogu“. Taka ponižnost in spokornost mu je pridobila milost pri Gospodu; odvernila je zasluženo kazen od spridenega mesta. Če je že torej ponižnost paganskega kralja potolažila ter k usmiljenju nagnila Boga, koliko prej bo to mogoče ljubeznjivemu Jezusa, ki veliko več stori pri sv. maši; ali ne bode on vsega od Boga Očeta prejel, česar ga prosi? Saj on zapusti svoj kraljevski sedež, verže od sebe svoje veličastvo, obleče ostro raševino zakrivši se s podobo presvete hostije, ter milo prosi vsemogočnega Boga usmiljenja svojemu ljudstvu rekoč:

9. O predragi Oče nebeški! ozri se na mojo pohlevnost, glej moje globoko ponižanje; červu sem enak, ne človeku, tako sem ponižan. To storim zavoljo grešnikov in grešnic, za-nje to delam, da bi našli pri Tebi usmiljenje. Vperli so se tebi, jaz pa se ponižujem pred teboj. Žalili so te s svojimi grehi, jaz pa te bom potolažil s svojo ponižnostjo. Zaslužili so pravično maščevanje, jaz pa bom odvernil od njih pretečo šibo nenehoma proseč. Prizanesi jim zatorej, o ljubi Oče, zavoljo mene; ne kaznuj jih kakor zaslužijo. Ne daj jih v roke zoperniku, in ne pogubi jih na veke. Nikakor ne smejo poginiti, ker moji so, in z lastno kervjo sem jih drago odkupil. Posebno pa Te prosim, ljubi Oče, da pričujoče grešnike in grešnice obvaruješ večne smerti, saj darujem sedaj zopet svoje življenje zanje, ter prelivam v duhu za-nje predrago kri.

10. O Jezus Kristus! kolika je ljubezen tvoja do vernikov; tako krepko se poteguješ za-nje, toliko storiš za njih blagor na altarji, tako vneto moliš za-nje! Tolike ljubezni, tolike zvestobe nismo v stanu dovolj ceniti, zamoremo jo le po nekoliko vračati s pridnim vdeleževanjem sv. maše. Kdo ne bi bil rad in pogostoma pri daritvi sv. maše, vedé, da Jezus Kristus sam za-nj Boga prosi, za-nj ponavlja britko terpljenje, njemu v prid prinaša neizrekljivi dar podpirajoč ž njim svojo molitev? Kdo ne bi zaupal taki priprošnji? kdo bi si ne želel, takega priprošnika? O kako lahko si ga pridobiš! Saj tudi za-te prosi, kadar si zbran pri sv. maši. Gotovo je Kristus viseč na križu svojemu Očetu

posebno priporočil pod križem stoječe vernike, ter njih posebno vdeležil sadu svojega terpljenja. Zato tudi pri sv. maši brez dvombe Kristus ravno to stori pričujočim, posebno kedar se njegovi priprošnji priporočajo, proseči ga, da se za-nje daruje. In tedaj ravno tako iskreno za-nje moli, kakor nekdaj na križu za svoje sovražnike. Kako velikanski vspeh bode imela ta molitev! Koliko milosti nam bo pridobila! Kako terdno, kako nepremakljivo mora biti naše upanje v večno zveličanje, ker vemo, da edinorojeni Sin Božji vsaki dan za nas prosi, da nam nevrednežem zagotovi večno srečo.

11. Kako veselje bi občutil, ko bi preblažena devica Marija stopila z nebes, ter se ti prikazala tolažeča te: „Preljubo moje dete! ne boj se! obljubim ti, da si bom vse prizadevala, da te zveličam, prosila bom svojega Sina brez prenehanja, dokler mi ne obljubi tvojega zveličanja“. Poskakoval bi same radosti pri teh besedah, iz dna serca bi zaklical: Potolažena je moja duša, sedaj ne dvomim več nad svojim zveličanjem, ker mati Božja se mi je prikazala, ter mi zagotovila, da mi izprosi večni blagor. Po pravici bi se lahko veselil, ako bi ti bila došla ta milost in tudi jaz bi se radoval, če bi mi mati Božja tako dobroto skazala ter mi obljubila svojo mogočno priprošnjo.

12. Če torej po pravici toliko zaupanje stavimo v krepko priprošnjo prečastitljive matere Božje, zakaj ne zaupamo ravno tako, in še veliko bolj naj mogočnišemu priprošniku, Sinu Božjemu samemu? On nam ni le obljubil pospeševati našega zveličanja

ter prositi svojega Očeta za našo večo blaženost, marveč zares tudi pošilja pri vsaki sv. maši, ktere se osebno vdeležimo, goreče prošnje pred prestol Najvišega, ter prisili tako božjo pravico, da nas ne kaznuje zavoljo storjenih krivic, kakor zaslužimo, temveč nam milostljivo prizanese ter nas zveliča. Ne moli sam, ž njim se združijo njegove solze, spremljane s tolikimi prošnjami, kolikor solznih kapljic je priteklo iz njegovih oči. Ž njim prosijo presvete rane, vse, kolikor jih je pokrivalo njegovo truplo. Ž njim vkupaj prosijo one neštevilne kaplje kervi, ki so izvirale iz njegovih bolestnih ran. Ž njim združeno prosi njegovo božje serce in vsi izdihljeji, kteri so tolikokrat kipeli iz njega. Ta glas sv. kervi, to vpitje ran, solzá in izdihljejev je vsemogočno, preseže oblake, razdeli nebo ter predre serce nebeškega Očeta. Ali ne bo vsega prejelo, česar le poželi? ali nam ne bo izprosilo vseh milosti? nas mar ne bo obvarovalo vsega zla?

13. Če torej dobro veš, da Kristus pri sv. maši posebno prosi za vse pričujoče, zakaj ne greš k sv. maši, zakaj se ne vdeležiš tudi ti njegove molitve? Tolikokrat tožiš ter zdihuješ, da nisi v stanu zbrano moliti; zakaj ne hodiš k sv. maši, da bi tu Kristus za tebe in namesto tebe prosil ter tvoje slabosti popravil? Saj te tako prijazno vabi k sebi rekoč (Mat. 11.): „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil“. Tako je klical bivaje še na zemlji. Iz altarja pa se mi zdi, da kliče: „Pridite k meni vsi, ki ne morete pobožno moliti, in jaz bom za vas molil“.

Zakaj ne izpolniš Kristusu volje, borni človek? zakaj ne hitiš k njemu, ki hrepeni po tebi pri vsaki sv. maši? Saj v nadlogah še okoli ljudi letaš tožé jim svoje nadloge in britkosti ter se jim priporočaš v molitev. Če imaš toliko zaupanje do človeške molitve, zakaj se ne zaneseš toliko bolj na vsemogočno molitev Kristusovo? Obložen si z nadlogami, da jih komaj nosiš, tvoja naj veča nadloga pa je očitna nevarnost večnega pogubljenja; vprašali so učenci Kristusa (Mat. 10.): „Gospod! kdo bo zveličan?“ On pa jim je odgovoril: „Pri ljudeh je nemogoče, pri Bogu pa ne“. Čuj Kristusa samega, sam se ne boš zveličal, pravi, iz svoje moči ne boš dosegel večnega življenja, išči torej v toliki nevarnosti pogubljenja vsaki dan pomoči pri sv. maši, zateci se k Kristusu, on bo molil za-te ter ti izprosil pri Bogu zveličanje.

14. Morda pa porečeš: Oh, jaz ubogi človek, ne zaslužim ter tudi nisem vreden, da bi Kristus za-me prosil. Ne bodi takih misli, ker zagotovim te, da en sam zaupljiv izdihljej k Kristusu pri sv. maši ti bo naklonil njegovo priprošnjo, da, primoral ga bo za-te prositi. Saj piše sv. Pavel (Hebr. 5.): „Vsak veliki duhoven, izmed ljudi izbran, je za ljudi postavljen v to, kar Boga zadeva, da daruje dari in daritve za greh“. Ker pa je po naredbi Boga Očeta Jezus Kristus naš najvišji duhoven, in ker pri sv. maši izveršuje duhovsko službo, zato mora zbog te svoje službe prositi za svoje ljudstvo ter sv. mašo zanj darovati. Tega pa ne stori le za vse v obče, marveč moli in daruje tudi za vsakega

posebej ravno tako, kakor je za vse sploh, pa tudi za vsakega posamezno terpel in kakor sedaj za vse ljudi v obče, in tudi za vsakega posebej skerbi. Ne dvomi zatorej nad molitvijo Kristusovo, bodi temveč terdno prepričan in zagotovljen, da se ona vselej, kedar si pri sv. maši, zate pošilja proti nebesom.

15. Iz doslej povedanega lahko spoznaš, kako verno, kako vneto ljubi Jezus na altarji za nas prosi in kako blagonosna je nam ubožcem njegova sv. molitev. Veže te še ena dolžnost, da svojo molitev skleneš z molitvijo Kristusovo, ali pa ga prosiš, da jo sam združi s svojo molitvijo. Tako združena je mogočniša, je krepkejša, kot marsiktere druge molitve. To dokazuje Forner, škof Hebronski (Miser. conc. 83. num. 10.) rekoč: „Molitve, združene z daritvijo sv. maše, prekose vse druge pobožne, dolgo časa trajajoče molitve in nebeška premišljevanja zavoljo velikih zaslug terpljenja Kristusovega, ki pri sv. maši tako obilno siplje milosti in nebeške dobrote“. „Kakor je namreč glava naj ponosniši del telesni — nadaljuje Forner svoj dokaz — ter po dostojnosti preseže vse ude, tako prekosi tudi molitev, ki jo naš glavar Kristus pri sv. maši za nas opravlja, zedinjeno molitev vseh kristjanov, ki so udje Kristusovi“.

16. Kedar torej človek svojo slabo molitev, ki jo opravlja pri sv. maši, združi z naj popolnišo molitvijo Kristusovo, tedaj se požlahni ter popravi kakor bakreni denar v raztopljenem zlatu, tedaj se dviga vkupej z božjo molitvijo Kristusovo proti nebesom ter pride kot prijeten dar pred Božje obličje.

Iz tega sledí, da je slaba molitev opravljena pri sv. maši mnogo boljša od pobožne domače molitve. Zatorej ne ravnajo prav duhovni in svetni, opravljaje navadne molitve doma, ker bi se lahko med tem vdeležili sv. maše, ter si pridobili tako večje zasluženje. Pri sv. maši pričujoči bi zbrano sledili mašnika pri vseh molitvah, ponavljali bi tako molitve Kristusa samega, ter ž njim vred darovali naj veličastneji dar; mnogo koristniše je tedaj pri sv. maši moliti, kakor pa doma ali na polju. Kdor spolnuje ta svèt, ta se vdeleži vseh milosti, o kterih se govori v teh bukvah, ter si nakopiči bogat zaklad zasluženja v nebesih.

Osmo poglavje.

Pri sv. maši se ponavlja terpljenje Kristusovo.

1. Izmed vseh skrivnost Kristusovega življenja je naj koristniše, naj vredniše premišljevanje britkega terpljenja in smerti, ki nam je kupila življenje in zveličanje. Sv. očetje to posebno priporočajo obljubovaje častivcu terpečega Kristusa bogato plačilo od Boga. Mnogotero se lahko pobožno spominjamo britkega terpljenja, vendar vsa ta premišljevanja presega po mojih mislih zbrana molitev pri sveti maši. Zveličar je na altarji resnično pri-

čujoč, tu vnovič terpi, vnovič umira; naj lepša priložnost je toraj tu premišljevati to sveto skrivnost.

2. Kristusovo terpljenje se resnično ponavlja pri sv. maši, to vidimo na pervi pogled, ker vsako djanje nas na to spominja, vsaka stvar pomeni le-to. Kamor se ozremo, povsod se bleskeče znamenje sv. križa. V altarni plošči je izsekano pet križev, ktere so škof posvečevaje zaznamovali z mnogimi stotinami križev. Na altarji stoji podoba sv. križa in v mašnih bukvah pred kanonom je naslikan na križu viseči Zveličar. Na naramnici je všito znamenje sv. križa, ravno tako na manipelnu, na štoli, na mašnem plašču in na pateni. Mašnik sam se prekriža šestnajstkrat, dar pa devet in dvajsetkrat. Mar ne pomenijo vsi ti križi kervave daritve Kristusove na križu, oznanovaje zbranim vernikom, da Kristus zopet terpi, zopet umira.

3. Pri zadnji večerji je Kristus sicer rekel: „To storite v moj spomin“, vendar daritev sv. maše ni le spomin, marveč tudi obnovitev terpljenja Kristusovega. Tako uči tudi katoliška Cerkev (Trid. sess. 22. can. 3.): „Če bi kdo terdil, da je daritev sv. maše zgolj spomin daritve, ki se je veršila na križu, bodi izobčen“. In (v 2. pogl.) nadaljuje: „V tej božji daritvi, ki se opravlja pri sv. maši, je ravno tisti Kristus pričujoč ter se nekervavo daruje, kakor se je nekdaj kervavo daroval na altarji sv. križa“. Jasno določilo sv. Cerkve nam zadostuje, njene besede zatró v nas vse dvombe, saj kar ona izreče, to smo dolžni verovati,

ne smemo se protiviti tudi naj manjši njeni določbi. Cerkev pa uči, da je ravno tisti Kristus, ki se je svoje dni na križu kervavo daroval, pri sv. maši resnično pričujoč, ponavljaje nekervavo in brez bolečin ono pervo daritev.

4. Sv. Cerkev dokazuje to s temi besedami: „Zakaj dar je ravno tisti in ravno tisti darovalec, ki se je nekdaj sam na altarji sv. križa daroval poslužujoč se mašnikov le kot sredstva; le način darovanja je drugačen“. Sv. Cerkev hoče reči: Pri obeh daritvah, namreč pri oni na križu in pri daritvi sv. maše, je ravno tisti klavni dar in tudi tisti, ki daruje je povsod eden, to je Kristus; način pa, kako se tu in tam daruje, je različen; zakaj na križu je sam sebe daroval, čeravno so ga brezbožneži zaklali, na altarji pa se daruje po rokah mašnikov, ki ga po njegovi volji zopet duhovno zakoljejo.

5. Besedo „klati“ (latinsko immolare) rabi sv. Cerkev pogostoma v mašnih bukvah. Ravno tako jo najdemo pri sv. Avguštinu (Epist. 31. ad Bonif.), ki pravi: „Kristus je bil sicer le enkrat sam v sebi zaklan, vendar se ponavlja to klanje v prid ljudstvu vsaki dan pri sv. maši“. Ta beseda je jako pomenljiva in sv. pismo jo več kot stokrat rabi pri opisovanji klavnih daritev živalskih. Ker se torej Cerkev te besede poslužuje pri sv. maši, naznanja s tem, da se Kristus med sv. mašo ne daruje le s samimi besedami mašnikov, tudi ne samo pri povzdigovanji prečastitega zakramenta, temveč da med sv. mašo kot klavno jagnje na

duhovni način terpi, umira ter je zaklan. To čemo natančneje dokazati.

6. Sv. Ciprijan piše o tem (Ep. 63. ad Caecil.) tako-le: „Terpljenje Kristusovo je dar, ki ga darujemo“. Hotel je s tem reči: kedar beremo sv. mašo, ponavljamo to, kar se je pri Kristusovem terpljenju godilo. Še jasneje razlaga to sv. Gregori (hom. 137.): „Akoravno Kristus več ne umerje, terpi vendar pri sv. maši skrivnostno in duhovno za nas“. Ravno tako jasno govori sv. Teodoret (v 8. pogl. Hebr.): „Ravno tisti dar mi darujemo, ki se je daroval na križu“.

7. Še več enakih dokazov bi lahko naštel, pa pustim jih, da ne postane reč predolga in omenim le nezmotljivo spričevalo sv. Cerkve, ki moli pri sv. maši deveto nedeljo po binkoštih sledeče: „Dodeli nam, te prosimo, o Gospod, da to skrivnost vredno obhajamo, ker, kolikorkrat se obhaja spomin tega sv. daru, se godi delo našega odrešenja“. Tu pa nastane vprašanje, kaj je delo našega odrešenja? Nato vedo odgovoriti celo otroci. Ako jih vprašaš: Kako se je zgodilo naše odrešenje? ti odgovorijo: „Po terpljenji Jezusa Kristusa“. Ker pa sv. cerkev uči, da se pri vsaki sv. maši naše odrešenje ponavlja, sledi iz tega, da se ponavlja tudi Kristusovo terpljenje. Ravno tako moli sv. Cerkev pri spominu več mučenikov: „Naj pride tvoj obilen blagoslov, da ti stori našo daritev prijetno, nam pa skrivnost odrešenja“. S tim sv. cerkev ne pravi, da smo po sv. maši vnovič odrešeni, temuč da se vdeležimo po sv. maši odrešenja, kakor moli sv. Cerkev (fer.

III. p. Dom. 3. Quad.): „Ta sv. zakrament naj nam bode v odrešenje“.

8. O tem govori Mansi (verbo Missa. Disc. 5. 1.): „Sv. maša je ponavljanje našega odrešenja“. Kaj lepo govori Melina (Tract. 4. de Missa cap. 9.): „Sv. maša neizmerno prekosi vse druge darove, ker ni le predstava, temuč pravo naše odrešenje, napolnjeno s skrivnostmi in v resnici storjeno“. Ta spričevala nam poterjujejo resnico, da je sv. maša ponavljanje in nadaljevanje terpljenja Kristusovega in da se pohlevno jagnje Božje pri vseh sv. mašah duhovno zopet zakolje. To kažejo nekteri izgledi.

9. Amerumnes, knez Saracenski, pošlje nekdaj sina svojega brata v Sirsko mesto Amplono, kjer je bila imenitna Cerkev v čast sv. Gregorija. Ko Saracen od daleč Cerkev zagleda, reče svojim služabnikom: „Peljite velblodi v Cerkev in položite jim klajo na altar“. Ko hočejo hlapci to storiti, pravijo duhovniki vladarju: „Gospod! ne stori tega, ker ta hiša je svetišče Gospodovo, ki se ne sme oskruniti“. Pa knez vendar zapove peljati velblodi v Cerkev, pa te se zgrudijo mertve na tla. Saracen se prestraši, in zapove mertve velblodi spraviti iz Cerkve. Bil je pa tisti dan velik praznik in veliko ljudstva zbranega v Cerkvi pri sv. maši. Mašnik začne s strahom sv. mašo, ker se je bal, da bi Saraceni sv. zakrament onečastili. Knez se vstopi zraven altarja, da bi vidil, kake obrede imajo kristjani. Ko mašnik po greškem obredu spremenjen kruh z darovalnim nožem prereže, vidi Saracen v mašnikovih rokah majhno dete, čegar razrezano

meso mašnik položi na pateno, kri pa zlije v kelih. Čez to se Saracen tako razserdi, da hoče mašnika pri altarji prebosti, pa radovednost, kaj se bo dalje zgodilo, ga zaderžuje. Pri sv. obhajilu zopet vidi, da mašnik del mesa zavžije in njegovo kri iz keliha izpije; vidi tudi, kako daje mašnik vsem ljudem, ki so pristopili k sv. obhajilu, koščeke detetovega mesa vsakemu posebej v usta. Saracen se tako razserdi, da pravi sam pri sebi: „Kristjani so vendar trinogi, pri svojem malikovanju zakoljejo malo dete in jedo enako divji zveri človeško meso. Za ta grozoviti umor se hočem maščevati nad njimi in te človekojedce tudi grozovito pomoriti“. Po sv. maši blagoslovi mašnik kruh, ga razdeli med ljudstvo in da tudi Saracenu košček. Ta pa zavpije arabsko: „Kaj je to?“ Mašnik mu odgovori: „To je posvečen kruh“. „Ali nisi kruha daroval, nesramni pes, divji morilec! mar nisem vidil z lastnimi očmi, kako si lepo dete zaklal, njegovo kri zlil v kelih in meso zrezal na štiri kose ter položil na krožnik? Mar nisem vidil tega z lastnimi očmi, brezbožni, nesramni, grozoviti morilec? Vidil sem, kako si jedel detetovo meso in pil njegovo kri in dal to tudi drugim zavžiti“. Mašnik se začudi in reče: „Gospod, jaz sem grešnik, nisem vreden, da bi take skrivnosti gledal; ker si jih pa ti vidil, terdno verujem, da si velik pred Gospodom“. Uni pa odgovori: „Ali mar ni tako, kakor sem vidil?“ Mašnik mu pravi: „V resnici, tako je, moj Gospod! toda jaz te velike skrivnosti ne vidim, ker sim grešnik, jaz vidim le kruh in vino, ktero mi posvetimo in

spremenimo v telo in kri Jezusa Kristusa". To Saracena zelo prestraši, reče svojim hlapcem in kristjanom iz Cerkve iti, prime mašnika za roko ter reče: „Zdaj vidim, da je keršanska vera mogočna; prosim te tedaj, moj oče, sprejmi me v njo in kersti me po keršanski šegi". Mašnik pa odgovori: „Odpusti mi, gospod, tega ne smem storiti; ako zvé to brat tvojega očeta, bi me umoril in bi razdjal to svetišče. Ako pa hočeš biti keršen, pojdi na goro Sinaj k škofu, povej mu, kaj se ti je prigodilo, on te bo podučil v keršanski veri in te kerstil". Nato se poda Saracen k svojim, pa od vsega tega jim nič ne pove, kadar pa so vsi zaspali, gre skrivaj k temu mašniku, odloži svojo zlato obleko, obleče terd rašovnik in gre skrivaj na goro Sinaj. Tu pove škofu vzrok spreobernenja, bil je keršen in imenovan Pahomi ter sprejet v redovniški stan. Ko se je tri leta ostro postil, se poda z dovoljenjem višjih k svojemu očetu, da bi ga spreobernil; pa tu so ga slabo sprejeli; zgrabili so ga, ga strašno mučili in poslednjič s kamni pobili. (Bollandus ad vitam s. Georgii Mart. 23. Apr.)

10. V ti povesti se nam pokaže resnica, da ni le Kristus pri sv. maši resnično in osebno pričujoč, temuč da se v resnici tudi daruje, sicer ne telesno, ampak duhovno. Da je pa Saracen vidil mašnika, ko je dete v koščeke razrezal, se je zato zgodilo, da je prišel nevernik najprej k začudenju, k preiskovanju in spoznanju, poslednjič pa k keršanski veri. Bog je tudi hotel, da se je ta prigodba zapisala, da bi se bolj podučili o ti

skrivnosti ter se v veri bolj vterdili. Akoravno se pri sv. maši Kristus ne daruje telesno, ter ne terpi v resnici, kaže vendar nebeškemu očetu žalostne prigodke tako živo, kakor bi v resnici zopet terpel za svet.

11. Zato piše Lancicius (de Miss. num. 223.): „Sv. maša je predstava terpljenja in smerti Kristusa, ne sicer v besedah, kakor pri žaloigrah, ampak v resnici in bistvu. Zato imenujejo sv. očetje sv. mašo ponavljanje terpljenja Kristusovega ter pravijo, da Kristus pri sv. maši zopet terpi in se duhovno zakolje“. To so lastne besede imenitnega učenika, ki je veliko in učeno pisal o ti visoki skrivnosti. Povem pa še en zgled, da se bolj vterdimo v veri v to visoko skrivnost.

12. V življenji starih očetov (Lib. de provid.) beremo, da je živel nekdaj star, priprost in neučen pušavnik, ki si ni mogel misliti, da bi bil Kristus v presvetem Rešnjem telesu pričujoč ter je govoril onim, ki so ga obiskovali: „V presvetem zakramentu ni telo, ampak le predpodoba Kristusa“. Ko dva druga pušavnika to zvesta, se podasta k njemu, da bi ga o zmoti prepričala. Da bi pa resnico zvedela, mu rečeta: Oče, slišala sva, da je nek brezvernik rekel, „kruh, kterega zavživamo, ni telo Kristusovo“. On jima pa reče: „Jaz sem tisti“. Ona pravita: „Oče, ne verjemi tega, ampak veruj, kar nas uči sv. katoliška Cerkev!“ Potem mu razložita nauk sv. Cerkve ter mu to dokažeta z izreki sv. pisma. Pušavnik pa pravi: „Vem, da sta veliko učeneja od mene ter veliko govorita, pa vendar

vama ne morem verovati, ako ne vidim tega v resnici". „Prosila bova tedaj ta teden prav priserčno Boga, mu odgovorita, ter terdno upava, da nama to resnico razodene". Molijo potem vsi trije tisti teden prav priserčno ter se snidejo v nedeljo v cerkvi. Pokleknejo v klop blizo altarja ter nadaljujejo svojo iskreno molitev. Ko zgovori mašnik besede spreminjevanja, vidijo, da leži mesto hostije malo dete na altarji. Zelo se tega razveselé ter se milo ozirajo na dete. Ko hoče mašnik hostijo prelomiti, vidijo stopiti angelja z nebes, kteri dete zakolje z nožem ter zlije kri v kelih. Zatoraj se prestrašijo in napolni jih žalost, ker mislijo, da je angelj dete v resnici vmoril. K sv. obhajilu pervi pristopi neverni pušavnik s strahom; pa ko mu hoče mašnik najsvetejši zakrament podeliti, vidi pušavnik, da ima v roki kervavo meso detetovo. Obide ga tak strah, da kervavega mesa ne more pogledati in ne zavžiti. Zatoraj glasno zavpije: „O Gospod Jezus! spoznam svojo nevero ter obžalujem svojo terdovratnost. Terdno zdaj verujem, da je posvečen kruh tvoje pravo telo in v posvečenem kelihu tvoja prava kri. Prosim te, o Bog! spremeni zopet to presveto telo v podobo kruha, da te zamorem v zveličanje svoje duše prejeti".

Njegova želja se precej spolni in prejme sv. zakramet s posebno pobožnostjo. Zahvali se Bogu in unima redovnikoma, da sta ga oprostila dvoma, in pripovedoval je vsem, ki so ga obiskovali, kaj je pri sv. maši vidil.

13. Tudi ta zgodba nam kaže, da ni Kristus

v sveti hostiji le osebno pričujoč, temuč da ponavlja tudi pri sv. maši za nas svoje terpljenje. Dvom, kterega je Bog pripustil pri tem pušavniku, koristi tudi nam, ker vsi dokazi te skrivnosti sv. vere prešnjih časov veljajo tudi nam in ti čeznatorni dokazi dobrote božje naj tudi v nas odpravijo vse dvome. Tudi učeni možje so veliko storili, da bi te dvome zmanjšali in odpravili. Častitljivi Marchant piše (horto post. Cand. myst.): „Sv. maša ni le predstava, temuč je duhovno in nekervavo ponovljenje terpljenja Kristusovega. Kakor je nekdaj grehe sveta nase vzel, da bi jih s svojo kervijo zbrisal, tako naložimo vsak dan svoje grehe nanj, da zbriše naše hudobije Jagnje, ki se daruje na altarji". Tukaj vidimo vzrok, zakaj Kristus pri vsaki sv. maši ponavlja svoje terpljenje; natančneje bomo vidili v prihodnjem oddelku.

Zakaj ponavlja Kristus pri sv. maši svoje terpljenje?

14. V pervem delu tega poglavja smo vidili, da Kristus pri sv. maši v resnici ponavlja svoje terpljenje. Ker je pa vzrok tega znabiti marsikomu neznan, bomo to premišljevali v tem oddelku. Učeni Segneri nam to (Hom. Christ. disc. 12.) lepo razjasni, ker o ti reči tako-le piše: „Ko je živel Kristus na zemlji ter vidil s svojo božjo vsegavednostjo, da se bode, čeravno bo veliko terpel, vendar veliko miljonov ljudi pogubilo, ter se ne vdeležilo odrešenja njegovega, in ker je zveličanje ljudi

neskončno ljubil, kakor pravi brat, ter neskončno žaloval zavoljo njih pogubljenja, se je ponudil svojemu očetu, da ne bo le tri ure, ampak do sodnjega dne živ na križu visel, da bo s tim dolgim terpljenjem, z vednim prelivanjem kervi, s priserčnimi prošnjami in zdihljeji ojstro pravico božjo tolažil, ter ganil milostljivo usmiljenje božje, da bi znašlo pripomoček, kako bi se vstavila prevelika poguba toliko miljonov duš".

Da hoče Kristus do konca sveta na križu viseti, nam poterjuje tudi sv. Bonaventura v svojih premišljevanjih; z njim se sklepa zveličani Avila v svojih govorih, kakor tudi Gautier in Andries v popisovanji vednega terpljenja Kristusovega. Kristus sam je tudi velikokrat razodel, da je pripravljen za vsakega grešnika posebej vse to terpeti, kar je terpel za ves svet.

Ker se je ljubi Jezus ponudil svojemu očetu, da bi visel do sodnjega dne živ na križu, mu je oče to prošnjo odrekel, rekoč, da je to zadosti, da visi tri ure živ na križu; kdor se dobrot njegovega terpljenja ne vdeleži, si je sam kriv večnega pogubljenja.

15. Po tem odgovoru nebeškega očeta ni vgasnil ogenj ljubezni Kristusove do nas ljudi, vžgal se je še bolj, da bi nam revnim grešnikom pomagal. Znašla je tedaj njegova božja modrost drugo sredstvo, da ostane še po smerti pri nas na zemlji, nadaljuje svoje milostipolno terpljenje in prosi, kakor živ na križu višeč, neprenehoma Boga za naše zveličanje. To sredstvo je daritev sv. maše, kjer

vsak dan, neprenehoma duhovno na križu viseč za nas terpi ter prosi z močnim glasom Boga usmiljenja za nas.

16. Bollandus piše v življenju sv. device Colete (6. marca), da je imela ta služabnica božja posebno ljubezen do sv. maše ter bila vsaki dan z veliko pobožnostjo pri sv. maši. Ko je bila neki dan pri sv. maši, ktero je bral njen spovednik, začne naenkrat pri povzdigovanju z velikim glasom vpiti: „O moj Bog, o Jezus, o angeli in svetniki. O vsi ljudje in vi grešniki, glejte in poslušajte, čudež, čudež!“

Tako govori in zdihuje dolgo časa. Po sv. maši jo vpraša spovednik, zakaj je tako vpila in jokala. Ona odgovori: „Vidila in slišala sem tako čudne reči, da bi bili vi gotovo še bolj vpili, ko bi bili vidili enake reči“. „Pa kaj si vidila“, jo vpraša? Začne mu pripovedovati: „Akoravno so te reči tako čudne in visoke, da jih človek ne zamore izgovoriti, hočem vendar nekaj povedati, kar zamore človek razumeti. Ko ste presveto Rešnje telo povzdignili, sem vidila Kristusa visečega na križu s kervavimi ranami in slišala prošnjo do nebeškega očeta: „„Poglej moj oče to podobo, v kteri sem visel na križu, ko sem terpel za svet. Poglej moje rane, poglej mojo prelito kri, premisli moje terpljenje in mojo smert. Vse to sem terpel zato, da bi bili revni grešniki rešeni in bi se ne pogubili. Tvoja pravičnost jih hoče pogubiti zavoljo grehov in dati jih satanu. Kdo mi poverne moje terpljenje? Kdo mi poverne mojo grenko smert? Zaverženi grešniki mi

ne bodo dajali hvale, ampak preklinjali bodo vekomaj moje terpljenje. Ako bi bili pa zveličani, bi me vekomaj častili in mi peli hvalo za mojo bridko terpljenje. Zatoraj te prosim, o preljubi oče, zanesi revnim grešnikom zavoljo mene, zavoljo bridkega terpljenja jih obvaruj večnega pogubljenja!“

17. Iz teh besedi razvidiš, kako ljubi Jezus priserčno prosi za nas pri sv. maši, ter kliče k nebeškemu očetu, da se nas usmili; ker se namreč pri sv. maši ponavlja terpljenje Kristusovo, se mora pri nji goditi vse, kar se je godilo na križu. Takrat je zavpil Jezus z velikim glasom in solznimi očmi: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!“ Ravno tako kliče pri sv. maši na altarju, sicer za vse grešnike, posebno pa za tiste, ki so pričujoči. Pa njegov glas ni slab in onemogel; vsemogočen je in neskončno močen, ker razdeli oblake, predere nebo in pride do očetovega serca.

Tu je Kristus naš besednik, kakor piše sv. Janez (1. p. 2.): „Pri očetu imamo besednika Jezusa Kristusa, pravičnega, ki je sprava za naše grehe“. In sv. Pavel piše v pismu do Rimljanov (8.): „Jezus Kristus, ki je umerl in je vstal, ki sedi na desnici očetovi, priserčno prosi za nas“. On prosi sicer tudi v nebesih za nas, posebno pa na altarji, ker opravlja tu svojo duhovsko službo, ker je opravilo duhovnikov po besedah sv. Pavla (Hebr. 5.) prositi za grešno ljudstvo.

To nam spričuje tudi sv. Lavrenci Justinian, (Sermo de Corp. Christi): „Ko se daruje Kristus na altarju, kliče k svojemu očetu, kaže mu rane na

svojem telesu, da bi rešil po svoji priprošnji ljudi večnega terpljenja? O koliko milost nam sprosi Jezus na altarji s svojo prošnjo! Kolikokrat bi bile pokončane dežele in ljudstvo, ko bi jih ne bil Kristus s svojo priprošnjo ohranil!

Koliko zdaj zveličanih bi bilo pogubljenih, ko bi jih ne bil Kristus s svojimi prošnjami rešil! O grešnik, o grešnica! hodi z veseljem k sv. maši, da se vdeležiš priprošenj Kristusovih in se obvaruješ mnogo nesreč, da zadobiš po tem mogočnem besedniku pri Bogu to, kar bi sam od sebe ne zadobil.

18. Iz vsega tega razvidimo pervi vzrok, zakaj ponavlja Kristus pri sv. maši svoje terpljenje, namreč, da za nas prosi in nebeškega očeta s ponavljanjem svojega terpljenja k usmiljenju nagne. Premislimo pa še drug vzrok, ki je nam še koristneji in zelo tolaživen, namreč, da nas stori po sv. maši deležne zasluženja svoje daritve na križu. Kristus je namreč v vsem svojem življenju, posebno pa s terpljenjem nabral neskončen zaklad zasluženja in tega so se vdeležili takrat le nekteri pobožni. Iz tega zaklada deli darove vsak dan, posebno pri sv. maši. Beremo (Pädag. Christ. par. 2. cap. 8. §. 2.): „Kar se je zgodilo na križu, je daritev odrešenja, sv. maša pa je daritev prilastitve, pri kteri se zasluženje in moč daritve na križu vsakemu človeku posebej prilastuje“. Kaj lepe in tolaživne besede, nad kterimi naj se grešnik serčno veseli. Mi grešniki nismo bili pričujoči pri daritvi na križu na gori Kalvariji, da bi se vdeležili njegovega za-

služenja; ako smo pa s pobožnostjo pri sv. maši, se vdeležimo sadu in zasluženja terpljenja Kristusovega, in sicer vsi skupaj, pa vsak po svoji pobožnosti.

19. Vidimo tedaj, kako velik dobiček je za nas, da ponavlja Kristus pri sv. maši svoje terpljenje in nas vdeleži svojega zasluženja. In kaj misliš, zakaj dela vse to? Zato, da bi rabili njegovo terpljenje kakor lastnino ter ga darovali Bogu v naš prid. Kako veliko nam pa koristi tak dar, nam pove sv. Mehtilda, h kteri je Kristus tako govoril (lib. 1. cap. 14.): „Glej, darujem ti vso grenkost svojega terpljenja, da ga zopet kot lastnino daruješ meni in mojemu očetu“. Da bi pa vedeli, da nam Kristus daruje svoje terpljenje posebno pri sv. maši, govori dalje: „Kdor mi daruje terpljenje, ktero sem mu jaz dal, temu ga darujem dvojno; in kdor mi ga večkrat daruje, se mu vselej dvakrat poverne, to namreč pomenijo besede, ktere sim govoril pri sv. Matevžu (19.): „Stoterno bo prejel in posedel večno življenje“.

20. O moj Bog, kako tolaživne besede so to! Ali nismo neizmerno srečni pri sv. maši, ker nam daruje Kristus tako velik zaklad, kterega lahko pomnožimo! Ako le govoriš besede: „O Jezus, darujem ti tvoje bridko terpljenje,“ ti odgovori: „Moj sin, dam ti svoje terpljenje dvakrat.“ Ako zopet zgovoriš: „Darujem ti tvojo presveto kri,“ ti zopet odgovori: „Moje dete, dam ti jo dvakrat“. Kolikorkrat tedaj mu daruješ terpljenje, ti poverne pomnoženo. Kako dobre obresti so to! Kako lahko obogateti.

21. Pa še drug vzrok je, zakaj Kristus pri sv. maši svoje terpljenje ponavlja, namreč: da imajo verni, ki niso bili pričujoči pri daritvi na križu, pa so pri sv. maši, toliko zasluženja, kakor bi bili stali pod križem, če so le z enako pobožnostjo. To misli Belei (in Can. Leck 85. lit. K.): „Glej, kako velika je naša daritev, ker ni le spomin daritve na križu, ampak je ravno tista daritev; deli namreč tiste milosti, ktere je delila daritev na križu“. Ali niso to mogočne in skoraj neverjetne besede? Tedaj je sv. maša ravno tista daritev, kakor je bila na križu? Tedaj deli ravno tiste milosti, ktere je delila daritev na križu? Ako je temu tako, je v resnici velika in mogočna daritev! O. Melina (Missa tr. 4. c. 5.) to poterjuje:

22. „Kristus je vredil, da njegova Cerkev daruje tisto daritev, ktero je sam daroval na križu, sicer ne, kakor on, kervavo, ampak nekervavo, pa vendar ravno tisto, ker je v bistvu, in vsem kar spada k bistvu, ravno tisti dar. Ko pravim „ravno tista daritev“, rečem, da je sv. maša neskončne vrednosti in milosti; ker je ravno tista daritev, kot je bila na križu, deli tudi ravno tiste milosti in zasluženje ter je očetu ravno tako prijetna, kakor daritev na križu. Da je sveta maša ravno tista daritev, izvira iz tega, ker je ravno tisti dar, ravno tisti veliki duhoven, daruje se ravno tistemu Bogu. Le v tem je razloček, da se daruje sv. maša na drugi način, kakor daritev na križu, ker takrat se je daroval Kristus kervavo in v bolečinah, zdaj se pa daruje nekervavo in brez bolečin.

23. Pomisli, ljubi bralec, te visoke in pomenljive besede in pomisli, kako neprecenljivo draga daritev je sv. maša in koliko milost deli. Sv. katoliška Cerkev sama uči, da je sv. maša in daritev na križu ravno tista daritev kakor sem že omenil. (Trid. sess. 22. c. 2.)

24. Iz vsega tega sledi, da je Kristusu ravno tako všeč, ako smo pri sv. maši ter si pridobivamo ravno toliko zasluženja, kakor bi bili stali pod križem na gori Kalvariji, če smo le s tako pobožnostjo pričujoči, kakor bi bili pod križem. Ali nismo tedaj presrečni, da smo lahko vsaki dan pričujoči pri terpljenju Kristusovem ter se vdeležimo njegovega zasluženja? Ali nismo neskončno srečni, da lahko telesno stojimo pod križem ljubega Jezusa, ga z lastnimi očmi gledamo, se z njim pogovarjamo, mu pomagamo v njegovem terpljenju, mu potožimo svoje nadloge ter zadobimo pomoč in tolažbo, kakor tisti, ki so v resnici stali pod križem. O kristjani, čislajte visoko to milost, ktero vam Kristus vsaki dan skazuje; ne zamudite nikdar milosti, ktero vam Jezus vsaki dan deli! O kristjani, vdeležite se vendar, če je mogoče, vsak dan milosti, ktero vam Kristus ponuja!

Deveto poglavje.

Pri sv. maši se ponavlja smert Kristusova.

1. Po sv. Janezu (15. p.) govori Kristus: „Nihče nima večje ljubezni kakor tisti, ki dá življenje za svoje prijatelje“. Človek nima dražjega in prijetnejega, kakor življenje, tedaj ne more dati dražjega in prijetnejega, kakor življenje. Ljubezen Kristusova do nas ljudi je neprimerno večja, ker ni dal življenja le za prijatelje, ampak za najhuje sovražnike, in sicer najdražje, sveto življenje. Po sv. Janezu (10. p.) govori Kristus: „Jaz dam življenje za svoje ovce“. Te besede imajo nekaj posebnega v sebi, ker ni rekel: „dal bom življenje za svoje ovce“, tudi ne: „dal sem“, ampak „dam življenje za svoje ovce“. Hotel je namreč reči: vsak dan dam življenje za svoje ovce, in to stori pri sv. maši, pri kteri svojo smert ponavlja. To se pa tako godi:

2. V nekterih krajih imajo navado, da predstavljajo terpljenje Kristusovo v žaloigri, obesijo človeka na križ, ki začne po dolgih mukah umirati, kaže se onemoglega, kakor bi moral samih bolečin umreti ter gane gledalce do solz. To se pa pri sv. maši ne godi: tu ne predstavlja druga oseba terpečega Zveličarja, ampak on sam umerje. Gospod

Jezus ni naložil opravila te daritve kakemu angelu ali svetniku, ker je dobro vedil, da razun njega nihče tega storiti ne more; hotel je pa pokazati s tem, da vsaki dan umerje vpričo svojega očeta in vseh nebes, kako grozovita je bila njegova smert na križu; Kristus tedaj sam predstavlja pri sv. maši svojo smert na križu. To naj nam pojasni zgled in potem nauk cerkvenih učenikov.

3. O. Cezari iz samostana v Haisterbachu piše (lib. 3. c. 12.): „Bil je pri nas nek duhovnik, Godschalk po imenu, z gradu Volmenštajnskega. Med sv. mašo, ki jo je služil pred šestimi leti na sv. večer o polnoči pri nekem stranskem altarji, prelivajoč pobožne solze, vgleda po povzdigovanji mesto sv. hostije v svojih rokah dete, tako lepo, tako krasno, da bi se celo angeli čudili njegovi lepoti. Vzame ga v naročje, ga poljubuje vživajoč nepopisljivo veselje. Čez nekaj časa zgine dete in menih dokonča sv. mašo s posebno pobožnostjo; kmalo potem zboli ter razodene pred smertjo predniku to prikazen. Ta pove čudežni dogodek duhovniku Adolfu Dajfernskemu, ki se zdihovaje o tem tako-le izrazi: „Zakaj neki razodeva Bog take reči svetnikom, ki imajo že tako dovolj terdno vero; rajši naj bi meni ubožcu in drugim enakim grešnikom to storil, ki nas večkrat dvomi nadlegujejo o tem sv. zakramentu“. Ne dolgo potem bere ta precej lahkomišljeni duhovnik sv. mašo. Dospevši v sv. maši do „Jagnje Božje“ hoče prelomiti sv. hostijo, kar naenkrat zagleda v svojih rokah prelepo dete, ki se mu prijazno smehlja. S pervega se zelo

prestraši, zavedevši pa radostno pogleduje detece. Čez nekaj časa hoče vediti, kaj bi bilo na oni strani hostije, in glej, obernivši jo, vidi križanega Kristusa, kako nagnuje glavo ter umira. Tako milo se stori mašniku pri tem pogledu, da skoro obolí; veliko njegovo sočutje pa razodeva množina bridkih solz. Gledaje pred seboj umirajočega Zveličarja ne ve, bi li nadaljeval sv. mašo ali pa prenehal. Osupnjeno ga pogleduje ljudstvo, zavzame se nad njegovimi solzami, stermè opazuje dolgo prenehanje ne vedè, kaj se je pripetilo mašniku; medtem zgine podoba umirajočega Jezusa, zopet se prikaže sv. hostija in duhovnik zverši sv. mašo prelivaje gorke solze. Ljudstvo po vsi sili hoče vediti, kaj se je zgodilo, znati če, zakaj je tako dolgo trajala sv. maša in od kod toliko solz. Zatorej stopi mašnik na leco ter razloži ljudem čudno prikazen deteta Jezusa, hoteč jim tudi opisati žalostno podobo umirajočega Odrešenika; pa preveč je ginjen v svojem sercu, prepolno je oko bridkih solz, iz njegovih ust ne pride druzega kot izdihljej, ni mu mogoče spregovoriti razumljive besede, jokajoč zapusti leco, kesa se storjenih grehov, premišljuje bridko terpljenje in smert Kristusovo, pripovedovaje pobožnim ljudem, kako se mu je prikazal Zveličar. Ta dogodek se mu tako živo vtisne v spomin in serce, da je slovo dal lehkomišljenosti, pokoril se zavoljo doprinešenih pregreh ter zanaprej svojim ovčicam dajal lep zgled.

4. Iz te pripovedi lahko posnamemo, kako živo naš Odrešenik med sv. mašo kaže bridko terpljenje

Bogu Očetu in sv. Duhu, pa tudi vsem nebeščanom, kako globoko ga vtisne v njih sv. serca, ni mu namen, žaliti jih s tem, ampak hoče, da bi do cela spoznali veliko ljubezen, ktera je bila vzrok tako strašne smerti, vzrok odrešitve sveta. O, ko bi tudi mi imeli toliko milost, kakor Adolf Dajfernski, ko bi tudi mi smeli gledati umirajočega Jezusa v sv. hostiji, kako pobožno bi bili pri sv. maši in kako usmiljenje bi imeli s svojim Zveličarjem! Toda, če ga tudi ne vidimo s telesnimi očmi, gledamo ga vendar popolnoma nedvomljivo z dušnimi očmi, z očmi sv. vere. Kolikorkrat obudimo to vero, vselej opravimo službo božjo ter si pridobivamo zasluženje. Da bi pa terdneje verovali, zato nam daje Kristus med sv. mašo nektera jasna znamenja svoje smerti, ktera bogoslovci tako-le razlagajo:

5. Posvetivši svoje sv. telo in svojo kri pri zadnji večerji ni hotel Jezus tega naenkrat in pod eno podobo storiti, marveč je posvetil dvakrat in v dveh podobah, da nam tako prav živo pokaže svojo smert. Lahko bi bil nad kruhom izgovoril besede: „To je moje telo in moja kri“; le-to storivši, bi bil sicer kruh njegovo živo telo in njegova živa kri, ali jasno bi si nikakor ne mogli predstavljati bridke smerti, ako bi bila le ena podoba posvečena. Zatorej je spremenil naj poprej kruh sam s čudežno besedo v svoje presveto telo, potem še-le vino, ter tako oboje, kruh in vino, vsako posebej podal učencem; in ravno tako je navdihnil s sv. Duhom svojo Cerkev, ki zapoveduje mašnikom, da prej sv. hostijo posveté v sv. telo, potem še-le vino v njegovo

sv. kri; ker ločitev mesa in kervi razodeva ljudstvu jasno njegovo smert.

6. O tem piše Lancicij (Tom. 2. de Missa c. 5.) tako-le: „Ker navadna smert popolnoma razdruži kri od telesa in ker je Kristus ravno tako umerl na križu doveršivši kervavo daritev, zato tudi pri sv. maši njegovo smert predstavlja ločitev kervi od telesa; zakaj besede, izgovorjene pri spreminjevanji, store, da imamo telo le v podobi kruha pred seboj in ravno tako tudi kri le v podobi vina; in to je pravo in resnično zaklanje Kristusa, pri kterem se bistvo kruha in vina zatre in spremeni".

7. Ravno to razlaga o. Gervazi (Tom. V. dist. 2.) rekoč: „Kar se pri sv. maši daruje, to je Kristus, ne daruje se sicer v ravno tisti podobi, ki jo ima v nebesih, temveč v podobah kruha in vina, ki nam ga predóčuje kot umorjenega, saj tu ni v stanu ne z nogo ne z roko gibati, ni mu mogoče s svojimi udi kaj telesnega izveršiti, vendar pa lahko dela duševno, z umom namreč in z voljo i. t. d". Ravno tako razjasnujejo vsi učeni to veliko skrivnost. Neučenim ljudem naj še na drugi način razložim Kristusovo smert pri sv. maši. Pri spreminjevanji mašnikovem zadobi Kristus novo pričujočnost ter novo življenje; zakaj pred spreminjevanjem ni bila njegova človeška natora pričujoča na altarji, po spreminjevanji pa je tudi kot človek nazoč na altarji. Novo življenje in osebna pričujočnost Kristusova nam jako mnogo koristi, ker tako iskreno na altarji za nas prosi, tolažeč jezo Očetovo. Novo življenje si je rad prihranil

in sicer zato, da bi nebesa bolj razveselil, svetu prinesel večji blagor, dušam v vicah večjo tolažbo. Neskončna ljubezen ga je nagnila, da na altarji ne ponavlja le svojega življenja, temveč tudi svojo smert, razkrivajoč jo svetu in nebesom; zategadel ni veleval mašnikom le spreminjevati, ampak tudi obhajati se ter tako zavživati najsvetejši zakrament. In kedar mašnik to stori in sv. hostijo povžije, takrat izgubi Kristus zopet ono bistvo in življenje, ktero je imel od spreminjevanja; pokopan je v telesu mašnikovem. Ponavljaje tako svojo smert, dokazuje Bogu Očetu, kako je v bolečinah dal življenje za svet in dušo daroval za svoje ovce.

8. Kako zelo pa ponavljanje bridke smerti Kristusove vsemogočnemu Bogu dopade, to dopovedati ni mogoče človeškemu jeziku. Nekaj malega vemo, in nekoliko razumemo. Ker Kristus ponavlja pri sv. maši vpričo Boga Očeta svojo smert, mu daruje in skazuje s tem vnovič težavno pokornost, s ktero se mu je radovoljno podvergel. Bil mu je sicer v vseh rečeh popolnoma pokoren, vendar pa ni bila nobena pokornost njegovi natori bolj zoperna, kot ona, ki mu je ukazovala, naj zapusti blago življenje in terpi grenko smert, ki tako zelo nasprotuje njegovi natori. To težko pokornost popisuje sv. Pavel (Filip. 2. 8.) tako-le: „Sam sebe je poniževal ter bil pokoren do smerti, smerti pa na križu“. Kako prijetna, kako dopadljiva pa je bila ta težavna pokornost Bogu in kako obilno jo je poplačal, to nadalje pripoveduje apostelj rekoč: „Zato ga je tudi Bog poveličal in mu dal ime čez vsa imena“. To

izverstno pokorščino daruje Kristus med sv. mašo svojemu Očetu, ž njo vred daruje tudi one junaške čednosti, s kterimi se je poslavil umirajoč, namreč naj čistejšo nedolžnost, naj večjo ponižnost, nepremagljivo poterpežljivost in gorečo ljubezen ne le do svojega Očeta, marveč tudi do svojih križavcev in sovražnikov ter do nehvaležnih grešnikov.

9. Pokaže mu tudi grenke bolečine, ki jih je umirajoč preterpel, smertne vdarce, ki so zadeli njegovo serce, smertni trepet, ki ga je prevzel, pokaže mu, kako so mu razmesarili vse ude in kako mu je naposled neusmiljena sulica presunila sveto serce. Vse to mu tako živo predstavi, kot bi se vnovič godilo, gledaje vse to obhaja nebeški Oče zopet ono neizmerno dopadajenje, ki ga je občutil nekdaj pri smerti preljubega Sina, videč ga radovoljno terpečega njemu v čast naj bridkejšo smert. Kakor je takrat Kristus potolažil jezo svojega Očeta, milost zadobil grešnikom in svet sprijaznil z Bogom, ravno tako dela pri vseh sv. mašah prisluževaje nam milosti, kterih poverniti nismo v stanu.

10. Spoznati čemo sedaj in z besedami duhovnih učenikov dokazati, kolike koristi nam deli ponavljena smert Jezusa Kristusa. Sv. papež Gregorij (Homil. 37. in evang.) pravi: „Klavna daritev obvaruje na posebni način duše večnega pogina s tem, da predstavlja v blaženi skrivnosti smert edinorojenega Sina Božjega“. O tolaživne besede za vse, ki se zavoljo svojih pregreh tresejo pred večnim breznom! Sv. Gregorij, ki ga je, kakor terdi staro sporočilo, sam sv. Duh navdihoval pri spiso-

vanji, naravnost priča, da duhovna smert Kristusova, ki pri sv. maši predstavlja in ponavlja grenko smert na križu, toliko premore, da brani duše na posebni način večne smerti. Če toraj nočeš večno pogubljen biti, pridno hodi k sv. maši, premišljuj in časti grenko smert Kristusovo in jo daruj Bogu Očetu.

11. Učeni Mansi (in vero Ecclico, lib. I. c. 6.) piše: „Ker se je edinorojeni Sin Najvišjega na altarji križa daroval v kervavi klavni dar ter pri sv. maši ravno to ponavlja, zategadel je daritev sv. maše ravno tolike vrednosti, kot sama smert našega Zveličarja“. Da je res tako in kako naj te besede razumevamo, to bode iz naslednjega jasno.

12. Kardinal Hosi (de Euchar. c. 41.) piše: „Kristusa ne umorimo zopet pri sv. maši, vendar pa si njegovo smert tako prisvojimo kakor bi ravno sedaj umerl. V nekervavi daritvi sv. maše je nekervavo in duhovno pričujoč, in vendar rodi ravno tisti sad, ki je nekdaj izviral iz kervave smerti, in sicer tako, kakor bi bila smert Kristusova resnično pričujoča. Ali niso to čudapolne, znamenite besede razodevajoče nam, koliko moč ima ponavljena ali duhovna smert Kristusova, in koliko prida nam prinaša, namreč ravno toliko, kolikor kervava in boleča smert. To poterjuje kardinal tako-le: „Pri sv. maši si ravno tako prilastimo Kristusovo smert in njen sad, kakor da bi Kristus zares umerl“. Koliko premore tedaj sv. maša, kolike dobrote dodeli vsakemu, ki se je pobožno vdeležuje? Ko bi bil na gori Kalvariji pričujoč pri smerti Zveličarjevi, moj Bog! kolik blagor, kolike milosti, kolike du-

hovne dobrote bi bil zadobil? Ravno tolike, ravno tako velike dobrote si lahko prilastiš pri vsaki sv. maši, če si ravno tako zbrano, tako pobožno pri nji, kakor bi bil na gori Kalvariji pod Kristusovim križem. Opat Rupert (in c. 6. Joann.) pravi o tem to-le: „Tako resnično, kakor nam je Kristus na križu viseč izprosil odpuščenje grehov, tako resnično zadobi tudi v podobah kruha in vina vsem vernikom odpuščenje storjenih grehov“.

13. Kako nam sv. maša dodeli odpuščenje grehov, to bomo vidili v 15. poglavji. Jako tolaživne so za nas te besede Rupertove, one nas zagotove, da si lahko s pobožnim vdeleževanjem sv. maše zbrišemo mnogo kazni, ki smo si jih z grehi nakopali.

14. O tej reči govori tudi o. Segneri (in Homine Christi disc. 12. c. 9.): „Daritev na križu je bila občni vzrok zatertja grehov. Daritev sv. maše pa je posebni vzrok, ki dodeluje posameznim moč prelite kervi Kristusove. Smert in terpljenje Kristusovo je skupilo zaklad, sv. maša pa ga razdeli. Smert Kristusova je občna blagajnica, sv. maša pa je ključ do nje“. O tolaživne besede spodbujajoče vse tiste, ki imajo malo zasluženja, k pridni vdeležitvi sv. maše, ki bogatí njih ubožnost. Kedar si namreč pri sv. maši pričujoč, ti izroči Kristus ključe, odpirajoče ti prebogato blagajnico, dovoli ti toliko si prisvojiti, toliko odnesti iz nje, kolikor si zaslužil s svojo pobožnostjo.

15. O. Segneri nadaljuje rekoč: „Dobro pomnite, kaj je to, sv. mašo brati in pri nji pričujoč

biti. To je ravno toliko, kot storiti, da tisti Bog, ki je za vse ljudi sploh umerl, za-me in za-te in za vsakega, ki je pri sv. maši, zopet umerje, za vsakega posebej terpi britko smert". K sercu si vzemi te besede, predragi bralec, in dobro prevdari ljubezen, ki ti jo Bog skazuje, če si iz ljubezni do njega pri sv. maši. Poverne ti to tako obilno, da še enkrat svoje življenje za-te daruje, ponujaje ti zasluženje svoje smerti. Za-te umerje duhovno, in bi bil pripravljen za-te še enkrat po telesno umreti, ako bi bilo mogoče in potrebno!

16. Mati Božja je rekla nekemu velikemu služabniku božjemu: „Moj Sin ljubi tako zelo tiste, ki so pogostoma pri sv. maši, da bi za vsacega, ako bi bilo treba, tolikokrat umerl, kolikorkrat je bil v življenji pobožno pri sv. maši pričujoč. Njegovo neskončno zasluženje pa vse to nadomesti". (P. revid. par. 2. c. 7. n. 26.) O čudopolne besede, presegajoče skorej našo vero! primerne pa so neskončni ljubezni Kristusovi, ki ga sili, da ne umerje le po duši enkrat na dan za grešnike, temveč tisučkrat in še večkrat. To naj te spodbada, da kolikor mogoče vsaki dan greš k sv. maši ter se je z največjo pobožnostjo vdeležiš; vodi naj te misel, da spremljaš Kristusa gredočega na goro Kalvarijo ter si pričujoč pri njegovem terpljenji in pri njegovi smerti. To uči tudi blaženi Tomaž Kempčan (de imit. lib. 4. c. 2.) rekoč: „Kedar bereš sv. mašo, ali pa si nazoč pri nji, vselej naj se ti zdi to djanje tako veličastno, tako novo in tako ljubeznjivo, kot bi se ti zdelo, ako bi Kristus

ravno ob tem dnevu z nebes prišel, oblekel deviško telo, človek postal in na križu viseč terpel in umerl ljudem v zveličanje". In zares, Jezus terpi in umerje po duši za vsakega pri sv. maši pričujočega in temu vzrok je ravno tista ljubezen, s ktero je za vse grešnike sploh telesno smert prestal.

O Bog! kolika ljubezen! o Bog! kolika milost! Jezus Kristus, Sin Božji, umerje duševno za vse obiskovalce sv. maše, kakor je poprej po telesu umerl za vesoljni svet. O kolik prid nam izvira od tod! kolik blagor lahko po tej poti dosežemo, in kako obilno zasluženje si zamoremo pridobiti? Ali meniš, da bi ti ne bil nebeški Oče odpustil vseh pregreh, ko bi mu bil daroval na Kalvariji naj britkejše smertne težave umirajočega Sina? O gotovo bi ti bil skesanemu grešniku odvzel usmiljeni Oče vse krivde in kazni zavoljo grenke smerti preljubega Sina. Stori vendar to pri sv. maši, kar bi bil učinil pod križem, saj je tudi tukej ljubeznjivi Jezus telesno pričujoč in terpi za-te dušno smert.

Deseto poglavje.

Pri sv. maši Kristus zopet preliva svojo kri.

1. Sv. Pavel (Hebr. 9.) popisuje navado, ki je v starem zakonu velevala, naj se poškropi ljudstvo

s kervjo darovanih živali, da postane vse čisto in sveto. Tako-le piše: „Ko je namreč Mojzes vso zapoved postave vsemu ljudstvu bral, je vzel kervi juncev in kozlov z vodo in škerlatno volno in hisopom, in je bukve in ljudstvo pokropil rekoč: To je kri zaveze, ktero je Bog z vami storil. Tudi šotor in vse posode za službo je ravno tako s kervjo pokropil. In skorej vse se po postavi s kervjo očiščuje in brez prelivanja kervi ni odpušenja". To prelivanje kervi in kropljenje z njo je bila predpodoba Kristusove prelite kervi, ki nas mnogo bolj očiščuje grehov, kakor Jude v starem zakonu kri zaklanih živali. Saj pravi sv. Pavel: „Zakaj če kri kozlov in juncev ognjusene posveti v telesno očiščenje; koliko bolj bo kri Kristusova našo vest očistila od mertvih del, da bomo služili živemu Bogu!"

2. Marsikdo bi vtegnil reči: Kristus je prelil terpeč sveto kri in takrat živeče vernike ž njo pokropil, mi še takrat nismo bili na svetu, torej nam ni došla ta velika milost. Ne žaluj zategadel, dragi kristjan, ker Kristus je sv. kri ravno tako za nas prelil, kot za tedajne vernike. Kristus je namreč iznajdel sredstvo, ki stori, da vsaki dan teče njegova kri kropeča in očiščevajoča naše duše. To se godi pri vsaki sv. maši, kar ti bom obširneje popisal.

3. Kot pervo pričo navajam sv. Avguština, ki (Serm. 11. d. S. S.) pravi: „Pri sv. maši se preliva za grešnike Kristusova kri". Njegovim prejasnim besedam ni treba razlage, njegovemu spričevanju se nihče ne protivi. Drugi spričevalec je sv. Krizostom,

ki (de Euchar.) tako-le govori: „Jagnje božje je za-te zaklano, kri teče po duhovno na altarji in ta kri v kelihu se zajemlje iz neomadežane strani Kristusove zato, da bi bil ti očiščen“. O. Kiseli hoté razlagati ta izrek sv. Krizostoma (Alveo 2. conc. 36.) piše: „Kristus je enkrat svojo kri vidno in bolestno prelil, in tedaj nismo bili pričujoči. Pri sv. maši pa se slednji dan to prelivanje kervi nevidno ponavlja, saj tu se nevidno ranijo njegove roke, prebodejo noge, odpre se njegova stran in iz vseh teh ran teče njegova kri. Njegove neskončne zasluge pa si lahko v prid obernemo z gorečimi željami, s kesom in žalostjo nad grehi, s sv. obhajilom, posebno pa z obiskovanjem sv. maše“. Zapomni si te besede, ki kažejo pot, ki naj lože privede do vživanja zaslug Kristusovih. Naposled še pristavlja učeni menih to-le: „Pri sv. maši zajema mašnik z besedami, ki jih izgovarja pri spreminjevanji, sv. kri iz Kristusove strani, da tebe ž njo opere, posveti in ti pridobi odpuščenje grehov“.

4. Te besede so jako znamenite; slavni pridigar če namreč reči: kedar mašnik pri spreminjevanji izgovarja nad kelihom čudopolne besede, takrat zajema rožnato kri iz strani Kristusove, ta kri teče v kelih ter se izliva iz njega duševno na duše vseh vernikov. Koliko čudo je to, kar nam ta oče pripoveduje, da so namreč pri sv. maši v duhu ranjene roke, noge in Jezusova stran in da ravno na ta način kervavé! Lahko bi še mnogo prič in dokazov naštel, ki bi poterjevali resničnost mojega mnenja; le ena priča naj še govori; Peter Natalis

(I. lib. 2. c. 6. 2. 1.) pravi: „V kelihu je ravno tista kri, ki je Kristusu tekla iz strani, daruje se tu zopet na duhovni način v odpuščenje naših grehov, kar razodevajo besede pri spreminjevanji“.

5. „To je kelih moje kervi i. t. d., ki je prelita za vas in za vse v odpuščenje grehov“, to so one spreminjevalne besede, ktere je Kristus izrekel, ko je spremenil vino v svojo kri. Te besede izgovarjajo tudi mašniki spolnovaje povelje Kristusovo in sicer jih ne izrekujejo le pripovedovaje, kaj je Kristus govoril nad kelihom — kdor bi to storil, ta bi ne posvetil — oni govore marveč poterjevaje resnico, oni zapovedo, da se vresniči, kar se tudi zgodi, vino se namreč spremení v pravo kri Kristusovo.

6. Mašnik ne pravi le: „To je kelih moje kervi“, ampak pristavlja tudi: „ki je za vas in za vse prelita v odpuščenje grehov“. Perve besede se spolnijo natanko, toraj se morajo tudi poslednje. Presveta kri se tedaj pri sv. maši resnično preliva. „Za vas in za vse“, dé mašnik, t. j. za vas pričujoče in za tiste, ki sicer niso nazoči pri sv. daritvi, ki so pa najeli sv. mašo, tudi za one, ki bi bili radi pri sv. maši, pa jim ni mogoče: ker jih ali bolezen ali kaj drugega zaderžuje, ali pa zaradi važnih opravil ne morejo v Cerkev priti, zato je Kristus poskerbel, da je tudi njim, akoravno niso pričujoči, v prid sad, ki ga rodi prelivanje kervi pri sv. maši. Zatorej naj sv. mašo doma Bogu darujejo ter naj se priporoče zasluženju Kristusovemu;

ker tudi v odpuščenje njihovih grehov pretaka Kristus pri sv. maši presveto Rešnjo kri.

7. Ta dokaz prekosi vse druge, nam odkrije resnico, ki jo je izustil Bog sam. Ali ni tedaj to velika skrivnost? Ali ne bližči iz nje neizrekljiva ljubezen Kristusova do nas ubozih grešnikov? Je li verjetno, da ljubi Jezus, ki je za nas predrago kri do zadnje kaplje prelil, to še zmeraj neprenehoma, vse dni, vse ure ponavlja, da bi nam odvzel grehe, da bi nas zveličal? O koliko milost, kolik blagor vživajo tisti, ki so pobožno pri sv. maši! Za nje teče sv. Rešnja kri, v odpuščenje njihovih pregreh kervaví Kristus, saj pravi sv. Ambrož: „Kolikorkrat teče Kristusova kri, tolikokrat se pretaka v odpuščenje grehov". Kdo se ne bi torej z veseljem vdeleževal sv. maše vedè, da se tam očisti dušnih madežev. Da je pa v kelihu prava Kristusova kri, to je dokazal Bog z mnogimi čudeži; čujte enega!

Pobožni o. Cezari iz Hajsterbacha piše (lib. 9. c. 22.) o neki puščavnici, ki je o njegovem času, okoli 1220. l., v kolonjski nadškofiji živela; odtegnila se je popolnoma svetu, dala si postaviti hišico tikoma pri Cerkvi ter vedno zaperta v njej prebivala. Tako življenje ni bilo nič nenavadnega v tistem času, mnogo jih je bilo, ki so tako samotno v svetosti živeli. Tudi ona se je zelo pokorila, posebno veselje pa je imela do sv. maše, ktere se je pogostoma vdeleževala skozi okence svoje sobe, ki je bilo obernjeno v Cerkev. Sovražnik njenega zveličanja jo je že delj časa skušal, pa vse zastonj, ona ne gre v nastavljeno mrežo; kar ji vrine v misel

da vino, ki je spremenjeno v kelihu, ni prava kri Kristusova. Ta skušnjava je tako velika, da se ji šibka devica ne more zoperstaviti, privoli v njo ter prodaja ta dušni strup tudi prijatljicam, ki so jo obiskovale ter se ž njo pri okencu pogovarjale. Ljubemu Bogu pa se usmili služabnica, reši jo s čudežem hudiču iz žrela in sicer tako-le: Nek župnik opravljaje sv. mašo v Cerkvi, zraven ktere je stanovala puščavnica, zverne ponevedoma in z Božjim dopuščenjem posvečeni kelih. Zelo se prestraši; še veči strah pa ga prevzame zapazivši, kako se je spremenila razlita podoba vina v rožnato kri. Ves v skerbeh nadaljuje sv. daritev. Po sv. maši izmiva skrivaj v zakristiji kervavi korporale, deržeč ga nad kelihom. Zastonj je njegovo prizadevanje, zastonj njegove solze, kervave kaplje ostanejo v korporalu. Poskusi še z merzlim vinom, ali tudi ta ne pomaga; groza ga obide, ne boji se toliko naj težje cerkvene kazni, trese se marveč pred ojstro šibo Božjo, ki mu morda preti. Ni ga skorej sredstva, kterega bi ne bil čez teden poskusil, kesa se storjenih grehov, moli in prosi Boga, da bi izginile kervave kaplje s korporala, toda njegova prošnja ni uslišana. V nedeljo vzame korporale s seboj na leco, pove ljudem, kaj se je zgodilo ter jim naposled jokaje pokaže okervavljeni korporale. Tu ni bilo nikogar, ki bi ne bil ginjen v dnu serca, gledaje pravo kri Kristusovo. Prosi jih, naj vneto Boga prosijo, da izbriše kervave sledi; verniki molijo, duhoven pa izpira pred njihovimi očmi kervavi korporale; vse zastonj. Sedaj spozna, da mora Bog tu kak po-

seben namen imeti, odpravi se tedaj v Kolonijo k stolnemu školastiku Rudolfu, ki je takrat slovel daleč na okoli, ter mu pove, koliko si je že prizadajal s korporalom. Sveti strah se je polastil školastika pri pogledu sv. Rešnje kervi, ponižno pade na kolena, pobožno poljubuje sv. pert ne vedè kaj bi rekel, kako mu odgovoril. Naposled spregovori: „Nam v zveličanje se je zgodilo to čudo, tega tajiti nihče ne more, ž njim če Bog pešajoče v veri na ta sv. zakrament poterditi. Ali je morda kdo v vaši duhovniji, ki dvomi nad presv. zakramentom?“ „Da — odgovori duhoven — neki puščavnici se jako dvomljiva dozdeva pričujočnost Kristusove kervi, to pričajo njeni pogovori“. „Gotovo je Bog v korporalu zato vidne sledi presvete kervi vtisniti hotel, da bi se puščavnica, vidè vse to, znebila dvomov ter si oživila vero v ta sv. zakrament. Idi tedaj tje, pokaži ji korporale ter ji resno prigovarjaj, naj da slovo vsem dvomom“, tako mu svetuje stolni školastik; zadovoljen in potolažen se poslovi duhoven, napoti se k puščavnici, ter jo izprašuje, kaj da misli o pričujočnosti Kristusovi v kelihu. „Jaz verujem sicer — mu obstane — da je v sv. hostiji resnično telo in kri Kristusova pričujoča, tega pa ne morem razumeti, da bi bila ravno tista kri tudi v kelihu, saj Kristus nima kervi drugde, kot v svojem telesu“. Duhoven ji razjasni, da vsled besedi izgovorjenih pri spreminjevanju postane v kelihu sv. kri; ker pa živa kri brez telesa biti ne more, zato je tudi Kristusovo telo v kelihu združeno s kervjo. Pa vse njegove besede niso izdale

nič, zaslepljenega serca ne more razsvetliti, ne more je spreoberniti. Naposled seže po kervavi korporale, razprostre ga pred njo pripovedovaje ji, kaj se je zgodilo, ko pa puščavnica sv. kri zagleda, se tako prestraši, da se zgrudi, svojo zmoto vroče objokuje in vse pričujoče odpuščenja prosi.

Potem glasno reče: „Verujem terdno, da je v posvečenem kelihu resnična in prava Kristusova kri, ktero je prelil za nas na križu, in v tej veri želim živeti in umreti“. Na to je umil mašnik še enkrat korporale, in glej čudo! naenkrat je zginila kri. Puščavnica bila je o tem še bolj prepričana in spoznala je hvaležno, da se je to čudo le k njenemu zveličanju zgodilo.

8. Nasprotno je dvomil o. Peter od Lavagnelas (reda svetega Hieronyma lib. 2. Chron. S. Hieron.), kterega je dolgo in močno vznemirjala misel, je li sv. kri Kristusova tudi v sv. hostiji. Ko je nekega dne zopet maševal in prišedši po povzdigovanju do besed: „Ponižno te prosimo, vsegamogočni Bog, reci prinesti te dari po rokah svojega sv. angela na svoj visoki altar, pred obličje svojega Božjega veličastva i. t. d.“, se pri teh besedah po mašnem pravilu globoko pripognil, glej, je padel gost oblak na altar, da ni mogel ne keliha ne sv. hostije viditi. Na tem se močno prestraši ne vedoč, kaj da to pomeni in kako da se bo reč končala. Malo potem je vidil, da je odnesla nevidna roka sv. hostijo s kelihom vred, in ni vedil, kam da jo je nesla. Prestraši se misleč, da ga Bog nima zadosti vrednega, da bi bral sv. mašo; zatoraj je obudil pravi kes

nad svojimi grehi in je prosil Boga prav pobožno, da bi ga rešil iz te zadrege. Ko je dolgo jokal in zdihoval, je bila uslišana njegova prošnja in vidil je z lastnimi očmi, kako je bil prinešen kelih s sv. kervjo in nad njim sv. hostija. Začel se je veselja jokati in hvaliti Boga, da mu je nazaj dal sv. zakrament. Premišljevaje s pobožnimi očmi visečo sv. hostijo, glej, tu je zapazil, da je priteklo iz nje ravno toliko kervavih kapljic, kolikor kapljic vina je bil poprej vlil v kelih. Zelo se je nad tem začudil, ni več dvomil ampak v prihodnje terdno veroval, da je tudi v sv. hostiji pričujoča prava Kristusova kri.

9. Te pripovedki nam kažete, da je telo in kri Kristusova ob enem v obojih podobah pričujoča, akoravno je vsled besed, ki se izgovarjajo pri povzdigovanju, telo posebno v sv. hostiji in kri posebno v kelihu, in ga tako molimo. Tu pa hočemo natančneje premišljevati, kako velika milost se nam skaže, ko imamo najsv. kri Kristusovo pri sv. maši pred seboj. Ni ga večjega in dražjega svetišča v celi katoliški Cerkvi, ko je to; zakaj ena sama kapljica Kristusove kervi osebno združena z božanstvom je več vredna, ko vsi zakladi vsega sveta, in vseh prebogatih nebes. Najdražja kri Kristusova ni samo pri sv. maši pričujoča, ampak je tudi naša lastnina, in je ravno tako naša, kakor kakemu podeljeno blago. Ker je Kristus pri sv. maši naša lastnina, je naša lastnina tudi njegova sv. kri in jo lahko kot našo lastnino darujemo Bogu.

Kako se izškropi sv. kri Kristusova pri sveti maši.

V pervem delu tega poglavja smo slišali, da se preliva sv. kri Kristusova pri vseh mašah, zdaj pa nam je razlagati, kar je tudi prav važno, kako se izškropi. Zatoraj vedi, kakor se pri sv. maši blagoslovljena kri Kristusova zares preliva, ravno tako gotovo se tudi duševno izškropuje nad vse pričujoče in se izliva nad njih revne duše. O tem imamo lep spomin v starem zakonu, kterega razlaga sv. Pavel (Hebr. 9.), da je namreč Mojzes prelito kri telet in kozlov nad ljudstvo razlil in pri tem govoril: „To je kri zaveze, ktero je Bog z vami sklenil“. Skoraj ravno tiste besede je govoril Kristus pri zadnji večerji nad kelihom: „To je kelih, nova zaveza v moji kervi“ i. t. d. Sv. Pavel še pristavi: „Predpodobe nebeških reči se morajo tedaj s tako kervjo očiščevati; nebeške reči pa zahtevajo boljše klavne darove“. S tem je hotel reči: Judovska shodnica bila je predpodoba Cerkve katoliške in bila je očiščena s pokropljenjem kervi kozlov in juncev; katoliška Cerkev pa se očisti s kervjo zaklanega božjega Jagnjeta. Tedaj se ne more nič s kervjo ali vodo očistiti, razun če se z njo kaj pomoči ali poškropi. Ker se tedaj očiščujejo naše duše pri sv. maši s kervjo Kristusovo, se morajo z njo poškropiti, kar hočem koj dokazati.

11. Sv. Krizostom (lib. 3. de Sacer. c. 4.) pravi: „Ako vidiš pri sv. maši, da se Kristus zakolje, ako vidiš, da se zbrano ljudstvo z lepo ru-

dečo kervjo pokropi, ali meniš, da stojiš še med ljudmi na zemlji?“ Vsaj tukaj pravi ta izverstni cerkveni učenik, da se ljudstvo pokropi in pomoči pri sv. maši s kervjo. Iz tega sledi tedaj, da se sv. kri pri sv. maši ne preliva samo za nas, ampak se izliva tudi čez nas. Z njim se strinja tudi Marchant, rekoč: „Sv. kri se preliva pri sv. maši kot sv. daritev, in zbrani verni se duševno pokropijo s tisto kervjo“. Z bolj jasnimi besedami pa se ne da povedati, kakor piše sv. Janez (Apoc. c. 1.): „Kristus nas je ljubil in nas opral od naših grehov v svoji kervi“. Glej, sv. Janez pravi tedaj določno, da nas Kristus ne pokropi samo, ampak nas opere in koplje v svoji kervi.

12. Še določneje nam to predočuje sv. Pavel, pisaje do Hebrejcev (12. p.): „Pristopili ste k Jezusu, Sredniku nove zaveze in k očiščevavni kervi, ktera bolje govori ko Abelnova“. Vprašam: kdaj pristopimo k Jezusu, našemu Sredniku?

Odgov. Pri sv. obhajilu prav blizo k njemu pristopimo in ga sprejmemo v naša serca; tu ne pristopimo samo k njemu kot našemu Sredniku, ampak k njemu kot naši dušni jedi. Pri sv. maši pa stopimo k njemu kot našemu pravemu Sredniku in Besedniku; zakaj on tu zastopa službo in osebo mašnikov, čigar opravilo je, prositi za ljudstvo. Ako tedaj stopimo pri sv. maši k njemu kot našemu Sredniku, stopimo ob enem k poškropljenju kervi, po besedah sv. Pavla, ki se duševno poškropi pri vseh sv. mašah, poškropijo se namreč ne naša telesa, ampak naše duše. Pri svojem terpljenju je

prelil Kristus svojo sv. kri, ta pa je tekla na roke in obleko njegovih preganjavcev, tekla je celo na kamenje in zemljo; pri sv. maši pa preliva ravno tisto kri; ta pa ne teče več na zemljo ali na telesa, ampak na duše pričujočih. Kakor je poškropil Mojzes ljudstvo judovsko s kervjo zaklanih žival in duhovnik poškropi keršansko ljudstvo z blagoslovljeno vodo, tako poškropi Kristus duše s svojo sv. kervjo, ktera se preliva za nje pri sv. maši.

13. To duševno pokropenje nam koristi veliko več ko telesno. To se razvidi iz tega, ker so beriči z zbranimi Judi bili pokropljeni z božjo kervjo na rokah in obrazih in vendar se niso ne očistili ne spokorili, ampak še bolj so bili oterpnjeni in raztogoteni. Ko bi bil pa terpeči Jezus pokropil njih duše, bi jih bil gotovo s tem omečil, spreobernil in očistil. Prav malo bi tudi nam koristilo, ko bi bila pri sv. maši naša telesa poškropljena s sv. kervjo Kristusovo; prav veliko pa nam koristi, ako se pokropijo naše duše z lepo rudečo kervjo, ker se one s tem očistijo in posvetijo, ter čez mero lepo ozaljšajo.

14. Poslušaj še, kaj o tem pravi sv. Magdalena Paciška (in Monitis vitae suae annexis c. 4. n. 14.): „Ko sprejme duša kri, zadobi tako čast, kakor da bi jo oblekli z drago obleko; bliščí in sveti se tako lepo, da bi jo vsak koj kot božji odsvit častil, ko bi mogel viditi bliščobo svoje duše, ktera je pokropljena s sv. kervjo“. Prečudne besede! Srečna tista duša, ktero zaljša taka lepota! Srečno oko, ktero je vredno, gledati prečudno lepoto. Ljubi

bralec, pojdi vendar večkrat k sv. maši, da se pri njej pokropiš s kervjo Kristusovo in se ogerneš z dragimi oblačili, v kterih se prikažeš večne slave vreden pred vsemi angeli in svetniki. Da pa še terdneje veruješ, da se izlije čez nas pri sv. maši Kristusova kri, ti bom povedal sledeči zgled.

15. Platina, ki je popisal življenje rimskih papežev, pripoveduje v življenju papeža Urbana IV., da je bil okoli 1263. l. v Bulsini, mestu ne daleč od Rima, nek duhoven, ki je spregovorivši pri povzdigovanju pri sv. maši nad sv. hostijo besede, začel po navdihnjenju hudičevem dvomiti, če je ta hostija pravi Kristus. Mislil in djal je pri sebi: Vsaj nič ne vidim od tega, ne voham in zapazim nič; tedaj ni res, da je Kristus, ampak je le sam kruh. Na ta način ni samo dvomil, ampak celo tajil pričujočnost Kristusovo, zabredel je v preklicano krivoverstvo, vendar je še nadaljeval sv. mašo in povzdigoval posvečeno hostijo. Pa glej in slušaj čudež, ki se je zdaj zgodil! Iz povzdignjene sv. hostije je začela kri teči, kakor nežen dež iz oblakov rosi, nad tem se je prestrašil tako močno, da ni vedil, kaj bi počel. Stal je dolgo časa nepremakljivo in začuden gledal, kako milo je tekla iz sv. hostije lepo rudeča kri. Pričujoče ljudstvo, viditi ta prizor, je bilo tako ginjeno, da je začelo na glas klicati: „O sv. kri! kaj pomeni to? O božja kri! kdo je vzrok tvojega prelivanja?“ Drugi so vpili: „O lepo rudeča kri, teci na naše duše in umij nas naših grehov. O draga kri! odpusti nam naše grehe in kliči k Bogu za odpušenje“. Kratko, eden je vpil to,

drugi uno; eden se je terkal na persi, drugi je prelival gorke solze. Med zmešanim krikom ljudstva se je duhoven zopet zavedil, spusti sv. hostijo in hotel jo je položiti na korporale; vidil pa je, da je bil tako pomočen s sv. kervjo, da je bil komaj prostorček, na kterega je mogel položiti svojega Boga v podobi posvečene hostije. Naenkrat so se mu odperle notranje oči; spoznal je svoje napake in obžaloval je svojo nejevero iz vsega serca. Sv. mašo je sicer dalje bral, vendar s tolikimi solzami, da je moral večkrat jokaje prenehati. Po zauživanju zloži korporale, ga zakrije, kakor je mogel in hoče veliki čudež zakriti. Toda po sv. maši vre ljudstvo k njemu, vprašaje ga, kaj je bilo, in ako je bilo tudi v resnici, kar so vidili. Primoran je tedaj korporale razgerniti in pokazati. Ko ga pobožno ljudstvo vidi vsega kervavega, je tako presunjeno, da pade na kolena, se na persi terka, bridko joka in kliče božje usmiljenje. Ta dogodek se je slednjič tako razširil, da je prihitela množica ljudi v Bulsino in je hrepenela veliki čudež viditi in slišati. Tudi papež Urban IV. je to zvedil. Ta je pozval mašnika s korporalom k sebi. Mašnik je prišel z velikim strahom, padel je pred papežem in vsemi zbranimi kardinali in duhovni na kolena in prosil z jokajočimi očmi za milost svojih grehov. Papež ga vprašajo, kaj da je storil hudega; ta jim razloži svojo prejšnjo dvombo, kakor tudi prelivanje kervi, in jim pokaže kervavi korporale. Papež z vsemi kardinali in duhovni padejo na kolena, molijo sv. kri, poljubujejo častitljivi korporale in so pri

njegovem pogledu kar presunjeni. Papež dajo sozidati na čast sv. kervi v Bulsini krasno Cerkev in zapovejo, da naj se korporale shrani tam s častjo in da naj se vsako leto tisti dan, ko se je zgodil ta čudež, v slovesnem sprevodu nese. Ta čudež je bil glavni vzrok, da se je začel praznik sv. Rešnjega Telesa.

16. Kar se zgodilo v Bulsini pred nekoliko sto leti, se še vsak dan godi v vseh Cerkvah pri vsaki sv. maši. Kadar mašniki med naj večjo božjo službo povzdignejo hostijo in kelih, teče iz obeh božja, lepo rudeča kri, kakor pohleven dež iz oblakov, pa ne na zemljo, tudi ne na človeške glave, ampak na serca, duše in misli pričujočih; ne samo na pobožne, ampak tudi na hudobne. Pobožne očiščuje, snaži in lepša, stori jih rodovitne za vsa dobra dela, okrepčuje jih v slabostih, hladi žerjavico skušnjav in dela po sposobnosti vsacega veliko dobrega. Hudobne si prizadeva pobožne storiti, oterpnjena serca omehčati, grešnike spokoriti in ponuja vsem Kristusovim sovražnikom milost in božje prijateljstvo. Je pa grešnik oterpnjen, da noče božje milosti sprejeti, kliče vendar še sv. kri za njega k Bogu in zaderžuje pravično božjo jezo.

17. Glej tedaj, koliko dobrega stori milosti polna kri pri pobožnih in hudobnih: spoznaj iz tega, kako koristno je pobožnim in hudobnim, pridno hoditi k sv. maši, ker ona jih očiščuje grehov, kakor pravi sv. Janez (Epist. I. cap. I.): „Kri Sina božjega nas očiščuje naših grehov“; tudi hudobne bi rada očistila; ker pa nočejo biti očiščeni, jih počasi

pripravlja k očiščevanju. Pomisli tedaj bogoljubna duša, kaka milost te doleti, ako si resnično pri sv. maši z lepo rudečo kervjo Kristusovo pokropljen, očiščen in olepšan.

O ko bi se mogel v taki krasoti in lepoti viditi sam sebe, kako bi se veselil, serčno Boga zahvalil in kako vneto bi potem hodil k sv. maši!

18. Ko bi bil stal na gori Kalvariji pod križem Kristusovim, in bi bil s kervjo s križa tekočo pokropljen, ali ne bi smel imeti to za naj večjo milost od Boga? Gotovo bi storil to in bi imel tudi vzrok. Tedaj je pa vendar prav gotovo, da si ravno tako s sv. Kristusovo kervjo na duši pokropljen, in da resnično v duhu pod sv. križem ali pri sv. križu stojiš, kakor da bi bil pokropljen pod sv. križem na telesu z ravno tisto kervjo, če si pri sv. maši. Recimo tedaj, ti bi bil pri sv. maši s tako pobožnostjo, s kakoršno bi bil pod križem, koristila bi ti pokropitev s sv. kervjo pri sv. maši toliko, kolikor bi ti koristila na gori Kalvariji.

Kako kliče sv. kri pomoči za nas.

19. Najimenitniša med drugimi dobrotami in milostmi, ktere dobivajo, ki so pri sv. maši, je ta, da božja kri Kristusova, kadar se preliva na altarju, kliče za nje k Bogu in jim sprosi usmiljenje. Kako koristno in blago je to klicanje za grešnike! kako močno odvrača od njih jezo božjo! Vsi smertni grehi, ki jih storimo, kličejo k Bogu za maščevanje

in ga dražijo, kakor vemo iz svetega pisma. Kot v 1. Mojzesovih bukvah (18. p.) beremo, je rekel Bog: „Vpitje iz Sodome čedalje večje prihaja in njih hudobija je grozovitno velika. Doli bom tedaj stopil in pogledal, ali so vpiti nehali“. Tu tedaj vidimo, da kličejo smertni grehi k Bogu in kličejo na maščevanje zoper grešnike. Sv. Jakob pravi (5. p.): „Plačilo, ki ste ga utergali delavcem, vpije; in njih vpitje je prišlo do ušes božjih“. Pri preroku Izaiju (5. p.) imenuje Bog vse grehe vpitje, rekoč: „Postavil sem ljudstvo moje kot vinograd in pričakoval sem od njih, da bi storili kar je prav, pa glej! ne slišim druzega, ko vpitje ali grehe“. Iz tega vidimo, da se veliko vpitje vseh grehov vzdiguje k Bogu, napolnuje njegova božja ušesa in tirja pravično maščevanje zoper svet.

Kdo je tedaj oni, ki to brezkončno jezo potolaži? Kdo je, ki odvrača to strašno maščevanje? Nihče ne v nebesih ne na zemlji ni za to bolj sposoben, ko glas božje, rudeče kervi Jezusa Kristusa. Akoravno je vpitje mnogih grehov tako veliko, da vpije v visoka nebesa, je glas prelite kervi Jezusove vendar veliko močneji, zakaj on je vsemogočen in brezkončen, in ne obsega samo zraka, ampak tudi vsa široka nebesa in sega v božje očetovo serce. Akoravno razdraži vpitje toliko pregreh in krivic božje serce in ga žali, vendar je ljubeznjivi glas prelite kervi tako brezskončno sladek in prijeten, da prežene vso zamerzo in nejevoljo iz serca božjega in ga potolaži v tisti meri, kakor je bilo razžaljeno od vpitja grehov.

20. Pa vendar bi vprašali, more li sv. kri klicati v nebo, ker vendar nič ne slišimo in ne zapazimo na zemlji? Na to odgovorim: Kako je mogla kri Abeljnova vpiti v nebo, ki je bil že mertev ter mu je tekla kri mirno iz ran? In vendar je djal Bog Kajnu: „Kri tvojega brata kliče z zemlje k meni v nebo“. Ta glas ni bil tedaj telesen, ampak duševen, pa vendar tako močen in krepek, da je priderl z zemlje v nebo, presunil serce božje in klical Boga na maščevanje zoper bratovskega morivca. Ravno tako je tudi glas prelite kervi Kristusove pri sv. maši duševen pa vendar tako močen, da sili razžaljenega Boga k usmiljenju. Da vpije kri Kristušova pri sv. maši k Bogu, terdi sv. Pavel (Rim. 12. c.) rekoč: „Prestopili ste k Kristusu, sredniku in k pokropenju kervi, ktera bolj kliče, ko kri Abeljnova“. (Da pristopimo pri sv. maši k Jezusu, našemu sredniku in pokropenju z njegovo kervjo, smo zadosti pokazali v prejšnem odstavku.) Iz tega tedaj sledi, da vpije kri Kristusova k Bogu, kadar pristopimo k temu pokropenju. Sv. Pavel ne pravi, da kliče kri, ampak da kliče pokropenje ali prelivanje Kristusove kervi, kar jasno zvemo tudi iz latinskih besed. To se lahko sklepa tudi od tod, ker kri Kristusova, ko je bila še v njegovem sv. telesu, ni govorila, ampak molčala. Ko pa je bila v njegovem bridkem terpljenju boleče in nedolžno prelita, klicala je z vsemogočnim glasom usmiljenje za grešnike.

21. Kadar se preliva draga kri pri sv. maši, kliče z mogočnim in donečim glasom k vsemogoč-

nemu Bogu tako-le: „Glej in prevdari, o Bog! kako sem bila jaz, najdražja kri tvojega edinorojenega Sina, sramotno, boleče, obilno in ljubeznjivo prelita. Glej in premisli, kako posilno, zasramovavno in grozovitno sem bila oskrunjena, zapljuvana, preklinjevana in z nogami teptana, to vse sem preterpela z največjo poterpežljivostjo, da bi bili po meni grešniki očiščeni in zveličani. Ti pa, o pravični Bog, jih hočeš zarad njih grehov v pekel pahniti in vekomej pogubiti. Kdo mi poverne potem mojo sramoto, ktero sem preterpela? Pogubljeni grešniki gotovo ne, marveč me bodo s peklenskim sovraštvom preklinjali, ako pa bodo po meni zveličani, vekomaj bi me slavili in kolikor nar bolj mogoče hvalili. Slušaj tedaj, usmiljeni Bog! mojo prošnjo in podeli zavolj mene grešnikom milost, da se v življenju spokorijo in poboljšajo. Pravičnim pa dodeli zavolj mene pomnoženje milosti in stanovitnost v vsem dobrem“.

22. Ako tedaj tako kliče presv. kri Kristusova k Bogu, kako je vendar mogoče, da bi ne uslišal Bog takega vpitja? Kajti če je nedolžno prelita Abeljnova kri s tako močnim glasom vpila od zemlje v nebo, da je poklicala Boga samega z nebes na zemljo, in ga silila na maščevanje zoper bratovskega morivca, kakor to spričuje Bog sam (Gen. 4.) rekoč: „Glej! kri tvojega brata Abeljna vpije z zemlje do mene, zato bodi preklet na zemlji, ktera je odperla svoja usta in je prejela kri tvojega brata iz tvoje roke“; jaz rečem, če je toliko premogla prelita kri Abeljnova, da je klicala Boga na mašče-

vanje tega umora, kaj bo še le premogla najnedolžniša kri Kristusova, če se zopet preliva pri sv. maši in daruje Bogu? Sv. Pavel pravi: „Pristopili ste k prelivanju kervi, ki kliče bolje in močneje, ko kri Abeljnova“, kajti ta je klicala na maščevanje, kri Kristusova kliče za usmiljenje. Vendar pa je Bog bolj nagnjen k usmiljenju ko k maščevanju, kakor moli sv. Cerkev: „O Bog! ki se vedno usmiliš in prizaneseš“, in sv. Peter pravi: „Bog noče, da bi bili nekteri pogubljeni, temuč da bi se vsi k pokori obernili“. Veliko ložje tedaj zadobi sv. kri usmiljenje, ko Abeljnova kri maščevanje.

23. Božja kri je pri obrezovanju, kervavem potu, bičanju, kronanju in križanju Kristusovem klicala k Bogu za spravo sveta in jo je tudi dobila, kakor pravi sv. Pavel (2. Kor. 5.): „Kristus je svet z Bogom spravil“. Ravno ta sv. kri vpije tudi pri sv. maši ne z enim glasom, ampak s toliko, kolikor se prelije kervavih kapljic, vpije s presunljivim in vsemogočnim glasom, kliče z vse božje in človeške moči, ne kliče samo pri eni, ampak pri vseh sv. mašah; ne kliče sama, ampak ž njo prosijo tudi Kristusove rane s toliko besedami, kolikor jih je bilo na Kristusovim telesu; ž njo prosi tudi serce Jezusovo s toliko prošnjami, kolikor udarcev je v tem sercu bilo, in slednjič prosijo tudi Kristusova usta tolikrat, kolikor zdihljejev je iz njih prišlo. Ali bi bilo mogoče, da bi te petkratne vsemogočne prošnje, izhajoče iz kervi Kristusove, iz serca Kristusovega, iz ran Kristusovih in iz duše Kristusove, ne omečile božjega serca očetovega, ko

bi se še tako vsled naših grehov od nas odtegnilo? — Ko bi že Bog bil sklenil, grešnikov ne se več usmiliti, ampak jih po svoji pravičnosti kaznovati, ima vender še sv. kri Kristusova moč in preimenitnost, da se ji vse umakne, kar je v nebesih in na zemlji in da ji božja pravičnost ne more take prošnje odreči. V dokaz hočem povedati čudovit zgled.

24. V Odenvaldu, v nekdanjem nadškofijstvu Mogunškem, je mestice po imenu Walthurn, kjer je 1330. l. duhoven Oton pri sv. maši zvernil vsled nepazljivosti posvečeni kelih in zlil presv. kri na korporale. In glej! v sredi se prikaže naenkrat Kristus na križu viseč, in na obeh straneh božjega razpela enajst kronanih in okervavljenih Kristusovih glav, tako naravno in umetno, da jih nobeden slikar ne more tako natanko naslikati. Nad tem čudom se duhoven tako prestraši, da se strese in boji, da ga bo Bog kaznoval in duhovska gosposka. Po dokončani sv. maši, ko je šlo ljudstvo iz Cerkve, vzame nek kamen z altarja, položi vanj kervavi korporale, ter ga skrije kakor ga more. Od tega časa ga vedno vest muči in to ga tako gani, da kmalo smertno zboli. Smertne hude težave ga tako mučijo na duši in telesu, da si želi umreti. Ko se dolgo bori s smertjo in ne more ne živeti ne umreti, mu pride na misel, da vse to morebiti izhaja od tod, ker je zakopal s kervijo namočeni korporale. Pokliče toraj bližnjega duhovna, mu odkrije, da je vsled nepazljivosti zlito sv. kri s korporalom zakopal in potem umerje. Po njegovi

smerti poišče omenjeni duhoven korporale, ga najde, spodobno poljubi, ljudstvu pokaže in mu vso prigodbo pove. Da bi se pa ta čudež povsod zvedil, se poda k duhovni gosposki in na njeno povelje v Rim k tačasnemu papežu Urbanu V., ki mu vse to poterdi in dodeli odpustkov vsem, ki ta kraj obiščejo.

25. Tu se tedaj vpraša: Zakaj je Bog hotel, da se je ta razlita sv. kri prikazala v podobi križa in enajst kronanih glav Kristusovih? Jaz menim, da je med drugimi vzroki tudi ta, da bi pokazal, da kliče prelita kri Kristusova za usmiljenje k Bogu, in ravno zarad tega je Bog hotel, da se prikaže 11 glav in 11 ust na tem korporalu, ker je morebiti enajst kapljic priteklo iz posvečenega keliha. Ta pripovedka je tem bolj važna, ker so se sv. glave vidile več stoletij in so privabile mnogo romarjev iz bližnjih in daljnih krajev.

26. Zraven vsemogočne prošnje kervi Kristusove, ki sega do serca božjega, je opomniti tudi še nebeško dopadajenje, ki se razliva nad vse, kar je v duševni dotiki in verni zvezi z njo. O judovskih žgavnih daritvah je Bog govoril (Num. 28. cap.): „Žgavne daritve delajte vsak dan ognju v kurjavo in Gospodu v nar prijetniši duh, ki se vzdiguje iz žgavne in vsaktere pitne daritve“. Če je bil duh, ki se je vzdigoval iz žgavnega mesa in prelite kervi darilnih žival proti nebesom, kot v prijeten in spraven dar z vsemogočnim Bogom, kaj bo potem še le najslajši in naj močneji duh lepo rudeče kervi

Kristusove storil, ki se preliva in daruje na altarju vsemogočnemu Bogu v vreden žgavni dar?

27. Kadar mašnik kelih daruje, pravi: „Darujemo ti, Gospod kelih zveličanja, tvojo milost prosijoči, naj gre pred obličje tvojega božjega veličastva v prijeten duh za naše in za zveličanje vsega sveta!“ S temi besedami daruje kelih zato, ker se vino, ki je v kelihu, spremeni v najslajšo kri Kristusovo. Sv. Pavel pravi: „Kristus nas je ljubil in se za nas dal klavšino Bogu v prijeten duh“. (Ef. 5. p.)

Ko je bila darovana draga klavna daritev na križu in njena kri boleče prelita, se je vzdigoval k nebesom prijeten duh, ki je pregnal smrad, ki se je vzdigoval od sramotnih malikovavskih daritev in tudi mnogih človeških grehov; ker Bog ima nad bridko smertjo in prelito Kristusovo kervjo večje dopadajenje, kakor pa je nedopadajenje nad vsemi grehi celega sveta. Če se tedaj draga klavna daritev na altarju daruje in najslajša kri duševno preliva, se vzdiguje vsak dan nov prijeten duh k Gospodu in tudi ta prijetni duh preganja nedopadajenje božje nad grešnim svetom.

28. Ko je hotel stari, oslepljeni očak Izak svojega sina Jakoba, ki je bil oblečen z obleko Ezavovo, poljubiti, pravi sv. pismo (Genes 27.): „In ko je čutil prijeten duh njegovega oblačila, ga je precej blagoslovil, rekoč: Glej duh mojega sinú je kakor duh polne njive, ktero je blagoslovil Gospod“, in mu želi vspeh in blagor pri časnem blagu.

Ravno tako stori Kristusova presveta kri Boga

Očeta milostljivega vsem pobožnim ljudem, kterim deli, če mu daritev sv. maše ponižno darujejo, svoj nebeški blagoslov in še več druzih nebeških darov. Vsi svetniki se veselijo sv. maše, ker prijetni duh svete kervi se tako ljubeznjivo vzdiguje proti nebu, da občutijo vsi nebeški prebivalci neskončno blaženost. Skleni toraj, preljubi kristjan, da boš pri vsaki sv. maši presveto kri pobožno častil, molil in neskončnemu Bogu ponižno daroval.

Enajsto poglavje.

Sveta maša je naj imenitniša žgavna daritev.

1. V starem zakonu so imeli štiri klavne daritve: žgavno daritev v priznanje in hvalo naj višjega veličastva božjega in v zahvalo za prejete dobrote; prosivno daritev, da bi si sprosili božjo pomoč; spravno daritev v odpušenje grehov; slednjič spokorno daritev v odpušenje zasluženih kazni. Vsaka teh daritev se je opravljala na poseben način in po postavi ni bilo dopuščeno dvojno daritev na enak način opravljati.

2. Od začetka sveta do Kristusa so darovali vsegamogočnemu Bogu brez števila žgavnih daritev, ktere so mu bile kakor spričuje sv. pismo, posebno všeč. Po Mojzesovi postavi so morali judje daro-

vati vsak dan dve enoletne jagnjeti, in sicer eno zjutraj in eno zvečer; v saboto pa zjutraj dve in zvečer dve. O mlaju so darovali sedem jagnjet, dve teleti in enega ovna. O veliki noči in binkoštih so morali sedem dni po versti po toliko darovati. Na praznik šotorov pa je bilo zapovedano darovati sedem dni zaporedoma po 14 jagnjet, 13 telet, dva ovna in enega kozla. Zraven teh zapovedanih daritev darovali so po razmeri tudi še: volove, teleta, ovce, jagnjeta, ovne, golobe, vino, kruh, kadilo, sol, mlince in opresnike in vsako se je darovalo na poseben način.

3. Iz tega, predragi kristjan, lahko spoznaš, kako drage, težavne in neznamenite daritve so imeli nekdaj očaki in judovski duhovni; in s temi, akoravno dragimi in težavnimi daritvami so vsegamogočnemu Bogu vendar le majhno čast skazali in si le majhno plačilo zaslužili. Sv. Pavel pravi (Hebr.): „Bile so Bogu prijeten duh“, ker so bile podobe Kristusove kervave daritve na križi. Kako srečni smo kristjani v primeri z judi: ker predobri Jezus nam je zapustil táko žgavno daritev, ki se dá z malimi stroški in z majhnim trudom opraviti, ki je vendar najprijetniša božjemu veličastvu, naj veselejša za nebesa, svetu naj koristnejša in vicam v naj večjo tolažbo.

4. Ko bi bil kdo vse žgavne darove, kolikor se jih je darovalo od začetka svetá do Kristusa, z lastno roko in posebno pobožnostjo zaklal, sežgal in Bogu daroval, gotovo bi to bilo Bogu v veliko čast in posebno dopadajenje. Vendar bi še vse te

daritve ne bile Bogu v toliko čast, kakor mu je ena sama sv. maša, ki jo vbog duhoven bere in priprost človek Bogu daruje. Moj Bog! kdo bi mogel to verovati? Moj Bog! kako je to mogoče? Da pa boš veroval in spoznal, da je to mogoče, razložil ti bom žgavno daritev sv. katoliške Cerkve in ti razjasnil njeno bistvo.

5. Kristjanska žgavna daritev je zunanja daritev, ki je namenjena Bogu samemu in pri kteri pooblasteni služabnik vidno reč v priznanje naj višjega vladarstva božjega nad vsemi stvarmi posveti in daruje. Sv. Tomaž pravi (2. 2. q. 85. a. I.): „S tako daritvijo priznavamo, da je Bog začetek vsega stvarjenja, slednji namen vse blaženosti, naj višji vladar vseh reči, ki mu mi v priznanje dolžne vdanosti vidno, njegovemu naj višjemu veličastvu primerno daritev opravimo“. To je z malo besedami razložena naša žgavna daritev. Morebiti je to komu nekoliko nejasno; pa mu bo jasno iz naslednjega.

6. Žgavno daritev je Bog sebi prihranil in ni nikdar dovolil, da bi se komu druzemu opravljala. Prerok Izaija piše (p. 42.): „Jaz sem Gospod, to je moje ime; svoje časti ne dam nikomur“. Iz teh besed se spozna visokost žgavne daritve, ker se nobeni stvari, celo Materi božji in svetnikom ne sme darovati, ampak samo Bogu, ki nam je dovolil, da smemo svetnike hvaliti, ljubiti, častiti, jih na pomoč klicati, pred njimi poklekniti, jim kadilo zažigati, luči prižigati in jim sploh spoštovanje skazovati; ali žgavne daritve njim na čast opravljati

nam je prepovedal. Zato pravi tridentinski zbor (Sess. 22. c. 3.): „Akoravno ima Cerkev navado brati sveto mašo v spomin svetnikov, vendar ne uči, da bi se jim smelo darovati, ampak daruje se Bogu samemu, ki je svetnike poveličal“. Mašnik tedaj ne pravi: o sv. Peter, ali o sv. Pavel, darujem ti sv. mašo; ampak: „o Bog, darujem ti sv. mašo v zahvalo in v večjo čast in veselje svetnikov: kličem jih na pomoč in prosim, da bi za nas v nebesih prosili, kterih spomin danes na zemlji obhajamo“.

Sveta Cerkev nas toraj uči, da ne smemo sv. maše svetnikom, ampak Bogu v večjo čast darovati.

7. Poglejmo žgavne daritve bolj natanko, da bomo njih imenitnost ložje razumeli. Pri judovskih žgavnih daritvah se je požgalo vse meso; pri vseh druzih so se sožigali samo nekteri deli; kar je ostalo, je bilo v živež duhovnom in darujočim. Pri žgavnih daritvah se je vse sožigalo v znamnje, da je vse, kar imamo, božje in božji časti namenjeno. Bog bi v ostri pravičnosti lahko zahteval, da bi mu vsak človek moral darovati svoje življenje, kakor je zapovedal Abrahamu, da naj mu daruje svojega sina Izaka. Pa ko je vidil Abrahamovo pokoršino, bil je zadovoljen. V starem zakonu je zahteval Bog pervorojence v daritev, rekoč: „Ti so moji“; ali zadovoljen je bil, če so matere prinesle otroke v tempelj in jih zopet z majhnim denarjem odkupile.

8. Jezus je bil edinorojeni sin božji, in vendar ga je morala Marija kot pervorojenca darovati, in akoravno ga je odkupila, ni bilo zadosti, ker gledati je morala, kako so ga malo poznej grozovito

terpinčili in umorili, da je s svojo drago smertjo odkupil vse ljudi in jih oprostil dolžnosti, darovati življenje Bogu v žgavni dar. O tem piše sv. Pavel (2. Kor. 5.): „Sodimo: Je eden za vse umerl, so tedej vsi umerli; in za vse je umerl Kristus“. S tem hoče sv. Pavel reči, da je bilo življenje Kristusovo več vredno, kot življenje vseh ljudi, in njegova smert Očetu bolj dopadljiva, kot smert vseh ljudi. Ker se tedaj pri vseh sv. mašah Kristus na ta način Bogu daruje, sprejme Bog Oče iz ene same sv. maše več časti, kot ko bi se njemu na čast vsi ljudje v žgavni dar darovali.

9. Zato piše o. Gervazij (Tom. V. trac. 3. disp. 2. q. 1.): „Daritev sv. maše je izmed vseh pobožnih del naj imenitniše“, in sicer zato, ker z djanjem daritve pokažemo, da bi Bog od nas lahko naše življenje v daritev zahteval. Žgavne daritve starega zakona so imele ravno ta pomen. Darovalec je darovaje hotel reči: „Jaz, o Gospod, sem s svojimi pregrehami zaslužil, da bi se tebi moral darovati in ti bi lahko zahteval moje življenje; toda v svojem usmiljenju si zadovoljen s smertjo nadomestovajoče živali in jaz ti z daritvijo živali dam svoje življenje“.

10. Sanchez (in Thess. Missae c. 12.) pravi: „Pri sv. maši skažemo Bogu toliko čast, da bi mu ves svet ne mogel večje skazati; ker spričujemo, da je njegovo veličastvo vredno naj večje daritve, ko mu ne darujemo življenja telet in kervi kozlov, ampak naj dražje življenje in kri njegovega sina“. Zapomni si vendar, kako visoko ta dva učenika

cenita daritev sv. maše in da z njo neskončno čast vsegamogočnemu Bogu skazati zamoremo. Hodimo tedaj radi k sv. maši, da bomo vsegamogočnemu Gospodu skazali potrebno čast. Če sv. mašo zamudimo, kratimo Bogu čast, ktero bi mu bili sicer lahko skazali.

11. Poslušaj, kaj pravi Marchant (Candel. myst. tr. 4. lect. 19.): „Sv. maša je vsakdanje poslanstvo neprecenljivega darila, ktero pošiljamo presveti Trojici v priznanje naj višjega vladarstva nad vsemi stvarmi in v dokaz ponižne vdanosti. Vladarju življenja in smerti daruje vsak dan vojskovalna Cerkev v zvezi z zmagovalno življenje in smert Kristusovo, da bi z njo edinemu in trojnemu Bogu vse stvari naj večjo čast skazovale tudi njegovo naj višjo moč, modrost in dobroto, ki iz te skrivnosti izvirajo, po zasluženju častile. Gotovo je Bogu zelo dopadljivo, če zemlja in nebo njegovo moč in veličastvo priznavata“.

12. Skrivnost sv. maše kot prave žgavne daritve je tako imenitna, da se mora ljudstvu velikokrat razlagati in posebno priporočevati. Nebo in zemlja pomagata pri sv. maši Boga častiti in hvaliti. Angeli nesejo daritev proti nebesom in jo darujejo Bogu. V dokaz te resnice beremo (Spec. Exemp. V., angeli exemp. 10.), da je neki duhoven iz Savienskega samostana vidil med sv. mašo veliko angelov v lepi obleki okrog altarja stati in posebno pobožno med povzdigovanjem Boga častiti in moliti. Ko se je mašnik pri besedah: „Vsegamogočni Bog! ponižno te prosimo, dovoli, da tvoj

svet angel nese ta dar na tvoj veličasten altar pred obličje tvojega božjega veličastva", globoko priklonil, je vidil enega izmed angelov, ki je bil po podobi in obleki lepši od druzih, kako je presveto hostijo z altarja vzel, z velikim veseljem kviško dvignil in spoštljivo podal nebeškemu veličastvu. Okrog stoječi angeli so se veselili s tim angelom, mu vošili srečo in pomagali sv. hostijo na altar položiti. Vse nebeške trume, pravi Marchant, so bile pričujoče in so pomagale lepemu angelu presveti zakrament darovati. Okrog altarja stoječi angeli so se tako veselili pri daritvi, kakor bi bil vsak sv. hostijo v nebesa nesel. Mašnik je stal pri altarju ves zamaknjen in gledal z veseljem in začudenjem lepega angela, ki je presveti zakrament v nebesa nesel. Čez nekaj časa pogleda zopet na altar in najde sv. hostijo na prejšnem mestu čudè se, kako je tako hitro zopet z nebes prišla. Ves vesel zavoljo prikazni, končal je sv. mašo z velikim tolažilom in posebno pobožnostjo. Pozneje je povedal prikazen nekterim svojim sobratom in jih prosil, da naj z njim Boga hvalijo. Ta pripovest nam očividno pokaže pomen poprej omenjenih besed pri sv. maši in poterdi resnico, da nam pri daritvi sv. maše angeli in svetniki pomagajo.

13. Naj večjo čast pa skaže Bogu z žgavno daritvijo Kristus sam: ker samo on spozna neskončno velikost in mogočnost božjega veličastva; samo on vé in spozna, kakošna čast se mora Bogu skazovati, in zato premore samo on božjemu veličastvu spodobno darovati. Akoravno angeli in ljudje k

božji časti lahko pripomorejo, vendar ni ta čast v nikakoršni primeri z ono, ktero Kristus skazuje božjemu veličastvu.

14. Ko bi tedaj turki našo deželo oropali in rekli: „Ako ne zatajite Kristusa in ne sprejmete Mohamedove vere, dal vas bom terpinčiti in žive sožgati“ — in mi bi vsi enoglasno odgovorili: „stori kar hočeš, mi ne odstopimo od Kristusa“ — in ko bi nas vse skupaj terpinčil in potem umoril; — ali ne mislite, da bi bilo tako ravnanje vsegamogočnemu Bogu zelo všeč in bi veliko pripomoglo k časti živega Boga? Da, gotovo! Vendar čast, ktero bi mi s tem Bogu skazali, bi bila še nič proti časti, ktera se njemu spodobi. Ko pa se sin božji, gospod neskončnega veličastva, pred sv. Trojico tako zelo poniža, da je tako rekoč vbog červ pred njo in ko ji v toliki ponižnosti svoje spoštovanje skazuje, kdo bi tedaj še primerjal to poveličevanje in našo slabo daritev?!

15. Ko se tedaj ravno tisti sin božji v našo oblast izroči, da ga kot nedolžno jagnje duhovno zakljati in presveti Trojici v pravi žgavni daritvi darovati zamoremo, nam je mogoče Bogu skazati čast, kakoršna se mu spodobi. Samo z božjo žgavno daritvijo skažemo Bogu toliko čast in toliko dopadajenje, kolikoršno se njemu spodobi. Ko bi ne bil Kristus te žgavne daritve postavil, bili bi mi vedni dolžniki božji in bi bili morali z grehi obloženi umreti. Ali nam ni tedaj preljubi Jezus skazal naj večje dobrote, ko je za nas iz same ljubezni postavil naj imenitnišo žgavno daritev? Ali nismo dolžni,

se mu za njo preserčno zahvaliti in jo porabiti v odpušenje grehov? Judje so imeli drage žgavne daritve in so se zelo trudili, da bi Bogu dolžno čast skazali; mi nasproti imamo neskončno drago daritev, ki nas nič ne stane, ampak Kristus jo je nam pridobil, da bi z njo presveti Trojici dolžno hvaležnost in potrebno čast skazovali. Mnogi pa drago kupljene daritve nečejo vzeti in darovati Bogu in gospodu. Da se ne boš enkrat težko zagovarjal, pritergaj si toraj pri opravilih toliko časa, da boš šel k sv. maši in Bogu prijetno žgavno daritev opravil.

Dvanajsto poglavje.

Sveta maša je naj višja hvalna daritev.

1. Ne angeli, ne ljudje ne morejo izreči, kaj je Bog. Njegovo bistvo je neskončno, svetost nerazumljiva, veličastvo neprecenljivo in bogastvo nezmerno. On je naj večja pravica, naj milejša usmiljenost, naj ljubeznivša prijaznost in naj prijetniša lepota. Akoravno ga vsi svetniki in angeli iz dna serca ljubijo, se tresejo vendar pred njegovim veličastvom in ga na kolenih ponižno molijo. Iz vseh moči hvalijo in častijo njegove neskončne popolnosti in se nikdar ne naveličajo, ga hvaliti. Hvalo Bog od njih zahteva, ker se njemu

naj bolj spodobi in se mu zavoljo neskončne svetosti skazovati mora.

Od vekomaj, preden je kaj ustvaril, hvali Bog samega sebe in božje osebe so se veselile svojega veličastva. Bog Oče hvali neskončno modrost sinovo; Bog Sin hvali dobroto sv. Duha in ta hvali vsegamogočnost Očetovo. Kristus je sv. Mehtildi razodel (1. b. 35. p.): „Če me hočeš hvaliti, časti in poveličuj me v zvezi z onim veličastvom, ktero sta mi Bog Oče v svoji mogočnosti in sv. Duh v svoji dobroti od vekomaj skazovala; v zvezi z onim veličastvom, ktero sem jaz v nezmerni modrosti Očetu in sv. Duhu od vekomaj skazoval in s ktero sv. Duh v svoji dobroti poveličuje Očeta in mene od vekomaj".

2. V neskončni dobroti je ustvaril Bog nebo in zemljo, angele in ljudi in vsakoverstne stvari, da bi ga kolikor mogoče hvalili in častili. Sveto pismo poterjuje to z besedami (proverb. 16. c.): „Bog je vse zavoljo samega sebe naredil"; da bi ga namreč vse stvarí spoznale, častile, hvalile in molile. To so delali angeli po svojem ustvarjenji, delajo še zdaj in bodo delali na vekomaj. Delalo je tako solnce, luna in zvezde, kakor Bog sam v Jobovih bukvah govori (p. 38.): „Kje si bil, ko sem zemlji podlage stavil, ko so me jutranje zvezde hvalile in se veselili vsi otroci božji?" Ti otroci božji so angeli, ktere je Bog poprej ustvaril, kakor zemlji podlage stavil. Vse stvari, krotke in divje živali, vsa drevesa in rastline, železo in kamnje hvalijo Boga, vsako na svoj način in po svoji zmo-

žnosti in skazujejo svojemu stvarniku čast in hvalo, ker jih je ustvaril. V dokaz temu pravi Kristus sv. Mehtildi (lib. Revel. cap. 28.): „Ko mašnik pri sv. maši poje: „„Po kterem hvalijo angeli njegovo veličastvo““, hvali me tudi ti v zvezi z ono hvalo, s ktero se sv. Trojica sama hvali in ktero mi tudi Marija, vsi angeli in svetniki dajejo. Potem moli en „oče naš“ in daruj mi ga v zvezi s hvalo, ktero mi skazujejo nebo, zemlja in vse stvari“.

3. Če tedaj po Kristusovih besedah vse stvari Boga hvalijo, moramo ga tim bolj mi hvaliti in častiti, ker smo posebno zarad tega ustvarjeni in z umom obdarjeni. Izmed vseh očakov stare zaveze je David to naj bolj spoznal in v ta namen veliko psalmov spisal, v kterih zapoveduje sebi, svojemu ljdstvu, naravi, da naj Boga hvalijo in tudi nam je zapustil način, po kterem naj Boga častimo. Nebo in zemlja in vse stvari naj po njegovih besedah hvalijo Boga. Da bi tudi njegovi nasledniki Boga vredno hvalili, zapustil je duhovnom in levitom sto in petdeset psalmov in jim zapovedal z njimi Boga vsak dan med službo božjo hvaliti in častiti. Trije mladenči v ognjeni peči so Davidovo zapoved zvesto spolnovali, ko so v sredi ognja Bogu hvalo prepevali in vsem stvarem priporočali božjo hvalo prepevati rekoč: „Hvalite gospoda vsa njegova dela, hvalite in poveličujte ga vekomaj, angeli gospodovi, častite gospoda, nebesa gospodova, hvalite gospoda i. t. d.“

4. Ker so tedaj očaki in judovsko ljudstvo Boga tako vneto hvalili, koliko bolj smo ga dolžni

mi kristjani, ker nas je v ta namen storil otroke božje, kakor sv. Pavel Efežanom (1. p.) piše: „Bog nas je izvolil v posinovljenje, v hvalo svoje častitljive milosti“, t. j. Bog je nas vzel za svoje otroke, da bi njegovo milost in veličastvo hvalili in častili. To je naša dolžnost in sicer tolika, da se pregreši zoper Boga, kdor je ne spolnuje. Celo pobožni cesarji, kralji in sploh vladarji so v ta namen zidali prelepe Cerkve, vstanovili samostane, da bi bil neskončni gospod nebes in zemlje noč in dan, tako rekoč neprenehoma hvaljen in časten. Zato je tudi Cerkev zapovedala, da mora vsak duhoven potem ko je pervi višji blagoslov prejel, do smerti vsak dan sedem delov brevirja moliti in stori smerten greh, ako to brez veljavnega vzroka opusti. Ravno to dolžnost imajo skoraj vse nune in vsi menihi, ktere je veselje poslušati, ko po dnevu in po noči svojega Boga in stvarnika časté in hvalijo.

5. K posebni hvali božji nas opominja Sirah (43. p.): „Častite gospoda, kolikor le morete, on je še vendar viši, ker njegova visokost je čudovita. Častite gospoda in povikšujte ga, kolikor morete; večji je vendar, kakor vsa hvala“. David poje v zadnjih psalmih: „Hvalite gospoda v njegovih močeh, hvalite ga po obilnosti njegove velikosti“. Kdo pa premore to, ko je njegova velikost neskončna in nerazumljiva, in nad vso angelsko in človeško hvalo? Kaj je tedaj treba storiti? Kako bomo spolnili svojo dolžnost?

6. Da bi ljudje neskončnega Boga dovolj in vredno hvaliti in častiti zamogli, je Kristus pri

zadnji večerji postavil sv. mašo, in to hvalno daritev opravlja Cerkev vsak dan in vsako uro po dnevu in po noči. Mašniki pri altarju izgovarjajo večkrat: „Darujemo ti, o gospod, hvalno daritev“. Pri sv. maši se poje in mašnik izgovarja Bogu naj večjo hvalo z besedami: „Čast Bogu na višavah, hválimo, častimo, molimo, poveličujemo te“ i. t. d.

Po predglasju pravi mašnik: „Svet, svet, svet je gospod Bog Sabaot, nebo in zemlja sta polna njegovega veličanstva. Hozana na višavah, hvaljen bodi, ki pride v imenu gospodovem; hozana na višavah!“ Ali ni to velika hvala božja? Niso li peli nebeški serafi trikrat sveto? Niso li mali otroci navdihnjeni od sv. Duha peli hvale po višavah? Ker se ta pesem prepeva v nebesih in na zemlji v čast božjo, ponavlja jo sv. Cerkev prevelikokrat in z njo hvalijo in častijo mašniki Boga pri vseh sv. mašah.

7. Gotovo je toraj Bog nas zato ustvaril, da bi ga hvalili in častili in sicer na nenavadni, posebni in neskončni način. Neskončna vrednost božja zasluži neskončno hvalo. Kdo bi bil v stanu tako hvalno pesem Bogu zložiti, da bi vse njegove lastnosti po vrednosti častila? Ker tega človek ne zamore, moramo Kristusu neskončno hvaležni biti, da nam je s sveto mašo dal tako hvalno pesem, da zamoremo Boga po vrednosti hvaliti in častiti.

8. O tem piše sv. Lavrenci Justinian (Serm. de corp. christ.): „Gotovo je, da ne moremo Boga z drugo rečjo bolj hvaliti, kakor z daritvijo sv. maše, ktero je Kristus postavil, da bi Cerkev z njo Boga hvalila“. Naj bolj tedaj Boga hvalimo, če hodimo

k sv. maši in mu jo pobožno darujemo. Kako se to godi, popisuje lepo slavni Molanija (tract. 3. c. 9.): „Pri sveti maši darujemo Bogu Očetu njegovega edinorojenega sina s častjo, ktero je Kristus na zemlji Bogu Očetu skazoval. In tako skazujemo Očetu neskončno hvalo, namreč božjo hvalo njegovega sina. Kristus hvali Boga po zasluženji, kar bi ne angeli, ne svetniki, še manj pa ljudje storiti zamogli; ravno zato zadobi Bog v eni sami maši več časti, kakor bi je mu vsi angeli in svetniki dati zamogli".

9. Sveti Irenej piše (citatus a P. Segneri in Hom. Christ. disc. 12.): „Neka devica je iskreno želela Boga kolikor mogoče hvaliti. Večkrat je zdihovala iz dna serca: O ko bi imela tisuč jezikov, da bi z vsemi Boga hvalila. O ko bi zamogla vse ljudi napeljati, da bi Boga hvalili. Ko bi zamagla vsem brezumnim stvarem um in serce dati, da bi Boga večno hvalili in častili. Ko bi zamogla nova nebesa ustvariti in jih s samimi serafi napolniti, da bi Bogu hvalo peli, bi ne odjenjala, dokler ne bi dosegla. Kako srečna bi bila, ko bi te zamogla toliko častiti, hvalit in moliti, kolikor te hvalijo vse nebeške množice!" Tako je želela pobožna, od ljubezni do Boga goreča duša. Ko je bila nekega dne posebno vneta za božjo slavo, slišala je na enkrat glas z nebes: „Bodi pozdravljena, moja hči in vedi, da mi je ena sama sv. maša v večjo hvalo in čast, kakor bi mi jo ti želeti mogla. Hodi tedaj pridno in pobožno k sv. maši in daruj

mi hvalo, ktero s sveto mašo zadobim; s tem me lahko hvališ kakor želiš".

10. Iz tega, o pobožna duša, lahko spoznaš, kako visoka daritev je sv. maša; ker po nji zadobi Bog večjo hvalo in čast, kakor bi mu jo vsi nebeški duhovi skazati mogli. Ko bi šli vsi nebeški prebivalci v kolikor mogoče veliko hvalo in čast presvete Trojice v naj lepšem in veličastnišem obhodu in bi sama Mati Božja ga vodila in bi jo spremljevale brezštevilne množice svetnikov in zveličanih s petjem in godbo; gotovo bi bila tako veličastna procesija Bogu v posebno veliko hvalo in čast. Ako bi pa k sklepu takega obhoda sv. Cerkev poslala le enega duhovna, da bi v čast in hvalo presv. Trojice sv. mašo bral, kaj misliš, ali bi njegova hvala vse prekosila? Zagotovim te, da bi duhoven z eno samo sv. mašo presv. Trojico bolj počastil, kot imenovani veličastni obhod, toliko bolj, kolikor višji in večji je Sin božji mimo vseh stvari!

11. To je vzrok, zakaj moramo Kristusa bolj ljubiti in hvaliti, ker nam je s tem, da je postavil najsvetejšo daritev sv. maše, podelil tako dober pripomoček, da lahko presv. Trojico dostojno častimo ter jo po obilnosti njene velikosti in moči hvalimo in častimo. To premišljevanje naj bi nam vzbudilo gorečo željo, da bi pridno hodili k sv. maši in spolnovali veliko dolžnost, Boga hvaliti. Da smo dolžni Boga hvaliti, vemo, ker nas je Bog zarad tega ustvaril.

Zavoljo tega pravi sv. Pavel (Efež. 1.): „Odločeni smo, da hvalimo njegovo veličastvo". S tem

je hotel reči: Bog nas ni samo v svojo hvalo ustvaril, ampak nas je tudi poklical k veri, da ga zavoljo te velike in nezasluženе milosti hvalimo in to njegovo hvalo razširjamo; in to je njegovemu veličastvu posebno všeč in v posebno čast, ker v 49. psalm. sam govori: „Hvalna daritev me bo častila“.

12. Da to dolžnost spolnujemo, nam je Kristus v sv. maši podelil pomoček, ker ga s tem bolj in vredniše lahko hvalimo, kakor so ga vsi angeli in svetniki hvalili in hvaliti mogli, kar bom kratko dokazal. Ako hočem kterega hvaliti, moram vediti, kaj je na njem hvale vrednega; ako vém veliko dobrega o njem, lahko tudi veliko dobrega od njega povém; — in tako je pri Bogu.

Angeli in svetniki vedó neizrekljivo veliko dobrega in lepega od Boga; kajti oni ga gledajo od obličja do obličja in vidijo toliko v njem, da tega ne morejo ne dovolj hvaliti ne izgovoriti. Zavoljo tega hvalijo najviše božje veličastvo po svoji moči in preslavljajo nezapopadljivo popolnost. Vendar njih hvala ni več, kakor angelska in ustvarjena, in ni nikdar tako visoka, kakor neskončna božja visokost zasluži hvaljena biti.

13. Človeštvo Kristusovo samo popolno spozna, zavoljo osebnega združenja z božjanstvom, kako neskončno veliko je božestvo in kako zlo zasluži hvaljeno biti; in zavoljo tega je samo človeštvo, po kterem se povsod, kjer je pričujoče, neskončno veličansko božestvo tako hvali in časti, kakor zasluži hvaljeno in češeno biti.

To pa Kristus dela zlasti na altarju med sv. mašo, ker je hvalna daritev v slavo Najvišega. Zdaj pa pazi, kar sledi: Hvala, ktero Kristus opravlja božestvu na altarju, daruje on zlasti v imenu onih, kteri so pri sv. maši pričujoči in popravi tako, kar so v hvali božji zamudili. Da, on jim celo podari to svojo hvalo božestvu, da jo oni božestvu kot svojo lastnino darujejo in svoj dolg popravijo. Ako človek to stori in v svojem sercu govori: „Moj Bog, jaz ti darujem ono hvalo, ktero ti daje tvoj sin na altarju“, potem daruje vsemogočnemu Bogu višo hvalo, kakor so jo vsi angeli in svetniki dajali in tudi dati mogli; kajti ti dajó in darujejo samo angelsko in ustvarjeno, tak človek mu pa daruje božjo in neskončno hvalo.

14. Da pa ne misliš, da le po svoje govorim, ti hočem navesti nektera spričevala duhovnih učenikov, kterim lahko terdno veruješ. O. Janez Angelski, zlo razsvitljen mož (Tract. 2. p. 13.), piše: „Ako mislim na visoke skrivnosti sv. maše, se mi dozdeva sv. maše hvala in božja slava tako izverstna, da primeroma z njo vsi angelski zbori in trume svetnikov ne vzročujejo take sladkosti. Ako tudi angeli in svetniki svojemu Bogu in Gospodu najimenitniše službe opravljajo in najvrednišo slavo pojó, se vendar ta hvala še ceniti ne dá, primeroma na ono, ktero presv. Trojica prejemlje iz sv. maše. Ko mašnik (in kteri je pri sv. maši) daruje nebeškemu očetu njegovega včlovečenega sina, mu daruje Boga, in to je gotovo neskončna hvala“.

To so pač premišljevanja vredne besede duho-

vitega moža, in one nam kažejo, da vsemogočni Bog pri sv. maši večo hvalo dobiva od človeštva Kristusovega, kakor od vseh stvari.

15. Da tudi nebesa pri sv. maši Boga hvalijo, beremo v od Cerkve poterjenem razodenji sv. Brigite (lib. 8. p. 56.), kjer se bere: „Ko je enkrat nek mašnik sv. mašo bral in do povzdigovanja prišel, se mi je zdelo, govori svetnica, kakor da pojejo solnce in luna z vsemi zvezdami in planeti, da celo vsa nebesa s svojim vertenjem z najsladkejšimi glasi in kakor da bi se njim petje daleč na okoli razlegalo. Poleg tega je bila brezštevilna množica nebeških pevcev, kterih najslajši glas je nemogoče razumeti, veliko manj pa popisati. Prišli so zbori angelov, so pogledali mašnika in so se pripognili pred njim z največo spoštljivostjo. Hudiči so pa bežali od tod in se tresli strahu. Bila je tudi taka množica svetih duš pričujoča, da moje oči niso pregledale dolgosti, širokosti, visokosti in globočine in vsi ti so častili in hvalili skupno z angeli Boga, in so skazovali čast jagnjetu Božjemu“.

16. To nam predočuje, koliko angelov in svetnikov je pri sv. maši pričujočih in kako veličastno hvalno pesem oni pojó, poduči nas tudi, kako se celo solnce, luna in zvezde k hvali družijo. V sredi teh angelov in svetnikov stojiš ti, o pobožna duša, ako si pri sv. maši in jim pomagaš Boga hvaliti in častiti. Le pomisli, kako imenitna je hvala, ktera se opravlja pri sv. maši Bogu! Ali akoravno je velika, je vendar ona hvala, ktero sv. maša sama Vsemogočnemu daje, neskončno večja. Od te hvale

se bere (Paedagog. Christ. part. 2. c. 4. Sect. 3.): „Daritev je tako veličastna in Bogu tako dopadljiva, da se ne morejo ž njo primeriti vse čednosti in dobra dela kakor tudi vsa hvala, čast in služba angelov in ljudi. Ker je Kristus sam klavna daritev in mašnik, kdo ne bo terdil, da hvala in slava zavoljo neskončne imenitnosti osebe daritve in mašnika presega hvalo vse stvari?“ O. Malobitzk (in Regali Sacerdotio part. 3. cap. 2.) govori: „Kolikorkrat se ponavlja božja mašna daritev, se dvigajo valovi ljubezni v morju božestva in se preselijo iz Sina v Očeta in iz Očeta v Sina“.

17. Iz tega razvidimo, kako neskončno ljubezen, kako hvalo in kako čast presv. Trojica po vsaki maši dobiva in kako se ta na drug način nedosegljiva hvala obilno povračuje. Ona je protitežje zoper vsa zasmehovanja in preklinjevanja, ktera se vsaki dan zoper Boga store. Ako bi ne bilo sv. maše, bi bilo nemogoče, da bi svet še stal, ker se v njem in po njem toliko preklinjevanja zgodi. Kako zlo Bog taka preklinjevanja studi, nam prerok Izaija (p. 52.) pove: „Kaj hočem tukaj dalje delati, ker se ves dan preklinja moje ime?“

S tem je hotil reči: Kaj hočem še dalje ostati na svetu, na kterem sem zmirom zasramovan, preklinjan in žaljen. Zapustiti hočem svet in ga prepustiti satanu. Hočem ga razdjati in njegove preklinjevalce pahniti v pekel. Bog bi imel gotovo dovolj vzroka, da bi to storil; ker je gotovo, da je smerten greh ali preklinjevanje božje dovoljni vzrok, da bi se ves svet pokončal. Zakaj pač ne stori

Bog tega? Kaj ga zaderžuje? Samo najsvetejša mašna daritev je, ki to zaderžuje; ker kakor se božje veličastvo po brezbožnih neprenehoma preklinja, ravno tako se tisto božje veličastvo po mašnikih pri daritvi toliko sv. maš časti ter se po Kristusu samem dostojno hvali in slaví. Hvala Kristusova in mašnikov pa preseže vsa preklinjanja in hudobnosti in tako se odvzame božestvu vsa sramota, ktero mu delajo preklinjevalci božji.

Mar nimamo dovolj vzroka Kristusu se serčno zahvaliti, da je ustanovil sv. mašo, po kteri se brezbožni svet ohrani, hudobneži rešijo pred peklenskim breznom, naše zamude v hvali Božji popravijo in neskončni Bog najdostojniše hvali, časti in slavi.

Naj ti toraj, o najdobrotljivši Jezus! neskončno hvalo in večno slavo skazujem jaz in vsi katoliški kristjani, da! vsi prebivalci vse zemlje, zavoljo velike dobrote, ktero si nam skazal po ustanovljenji svete mašne daritve in ktero nam skazuješ vsaki dan in slednjo uro. Kako se ti pa moremo drugač hvaležne skazati, kakor da pridno in pobožno k sveti maši hodimo in tebi darujemo ono hvalo, ktero ti svojemu lastnemu božestvu skazuješ! Da bi mi Bog dal, da bi vse ljudi spodbudil, da bi pridno k sv. maši hodili in da bi jim vlil duha pobožnosti! Ali, kar jaz ne zamorem, popravi ti, o Jezus! vlij v moje in vsih ljudi sercá duha pobožnosti, da nam raste poželjenje, da bi bili pri sv. maši, in da bi jo vsaki dan čezdalje z večo pobožnostjo tebi darovali. Amen.

Trinajsto poglavje.

Sv. maša je največa zahvalna daritev.

1. Dobrote, ktere od dobrotljive roke božje vsak dan prejemamo, so tako velike in mnogoverstne, da jih ne moremo prešteti, še manj pa poverniti. Kajti Bog nas je ustvaril, nam je dal pet počutkov, nam je podaril zdrave telesne ude, nam je vdihnil dušo, ktera je ustvarjena po njegovi podobi, in ktero je sv. Duh pri svetem kerstu z vodo očistil, posvetil in z veliko lepoto olepšal in tako za svojo nevesto zvolil. Dal nam je v brambo angela, nas živi kot svoje otroke, nam odpuša v sv. spovedi naše grehe, nas živi s svojim najsvetejšim mesom in kervjo, poterpežljivo prenaša sramoto, ktero mu delamo, čaka zmirom na čas našega spreobernjenja, nam daje dobra opominovanja, nam pride naproti s svojo gnado, nas podučuje po pridigah, nas varuje zla, usliši našo ponižno prošnjo, nas tolaži v stiskah, nas krepča v skušnjavah, sprejemlja naša dobra dela milostljivo ter nam skazuje brezštevilne druge dobrote.

2. Te velike dobrote nam je skazal dobrotljivi Bog in ne bo nehal skazovati še mnogoterih. Da, kakor bi bile vse te dobrote premajhne, je dodal še novo milost ktera vse druge preseže, vzel nas je namreč za svoje otroke. To neprecenljivo

milost preslavlja sv. Janez s sledečimi besedami (I. p. 3.): „Glej! kakošno ljubezen nam je skazal Oče, da se otroci božji imenujemo in smo“. In sv. Pavel (Rim. 8.): „Ker smo otroci božji, smo tudi dediči božji“. Ni to tedaj velika milost, da je vsemogočni Bog in Gospod nas vboge reveže vzel za svoje otroke in postavne dediče?

3. Ali tudi ta dobrota ni zadnja, še veliko veča jo prekosi; namreč: ker smo zavoljo grehov prišli v oblast satanovo, nas je rešil po svojem Sinu iz njegovih verig. To največo dobroto je hotel Jezus Kristus globoko vtisniti v naš spomin, ko pri sv. Jan. (p. 3.) govori: „Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina zanj“, da bi ne samo človeške natore na-se vzel, ampak da bi najgrozovitnišo smert za nas terpel.

Pri tem pa pomisli, Bog nam teh dobrot ni skazal ko svojim prijatlom, ampak kot sovražnikom, kar si je sv. Pavel zlo k sercu vzel in tudi nas opominja, da bi premišljevali, ko Rimljanom (p. 3.) piše: „Bog je pokazal svojo ljubezen nad nami; ker smo bili mi grešniki, je umerl Kristus za nas“. Ta ljubezen božja je pa tako velika, da je ne moremo nikdar poverniti.

4. Ako bi ti Bog sicer nobene milosti ne bil skazal, kakor to, da bi te bil samo enkrat s prijaznim pogledom pogledal, gotovo bi se mu ne mogel dovolj zahvaliti za to dobroto, veliko manj pa poverniti; ker se je on, kakor gospod veličastva, ponižal, tebi ubogemu zemeljskemu červiču skazati svojo ljubezen, če tudi le za trenutek; — kako mu

hočeš potem poverniti, ako ti dodeli, da ga telesno gledaš, in ako on, da bi se to zgodilo, revno živi in verh tega prav sramotno in najbridkejše umerje.

5. Osorij (Tom. IV. conc. de Missa) govori: „Ako od koga prav veliko dobrot prejmeš, si mu dolžan, obilno poverniti, da se ne skažeš nehvaležnega“. Ker smo od Boga toliko dobrot prejeli, smo tudi dolžni skerbeti in na to misliti, kako bi mu to dostojno povernili in zavoljo tega moramo velikokrat z Davidom reči: „Kaj hočem Gospodu poverniti za vse, kar mi je dal“. In s prerokom Mihejem (p. 6.): „Kaj morem Gospodu vrednega darovati?“ Govóri velikokrat z mladim Tobijem: „Kakošno plačilo mu bomo dali in kaj je skazanih dobrot vredno? Mi smo po njem z vsemi dobrotami napolnjeni in kako mu moremo te vredno poverniti“. Kakor so ti svetniki govorili, bi morali tudi mi govoriti in Bogu hvaležni biti, drugač se zlo pregrešimo zoper Boga.

6. Kaj hočeš storiti, o ubogi človek? kako hočeš svoj velik dolg poplačati? Poslušaj tedaj, kaj David svetuje: „Daruj Bogu hvalni dar in spolni Najvišemu svojo obljubo“. Naj veči dar, kterega moreš Bogu darovati, je sv. mašna daritev, in zavoljo tega ne moreš po svetu kralja Davida svojemu največemu dobrotniku boljše zahvale skazati, kakor če pridno k sv. maši hodiš in jo v povernitev dobrot daruješ. Tako govori (lib. 4. contra Haer. c. 22.) sv. Irenej: „Božja daritev je zavoljo tega ustanovljena, da bi ne bili nehvaležni svojemu Bogu“. S tem je hotel reči: Ako bi ne imeli sv.

mašne daritve, bi ne imeli na svetu ničesar, s čimur bi prejete dobrote dostojno poverniti mogli. Jezus je tedaj sv. mašo ustanovil, da bi imeli krepko hvalno daritev v povračilo božjih dobrot.

7. Da je sv. maša resnična hvalna daritev in da se kot taka za prejete dobrote Bogu daruje, lahko razvidimo iz besed v mašnih bukvah, ko mašnik pri gloriji govori: „Hvalimo te, častimo te, molimo te, poveličujemo te, dajemo ti hvalo zavoljo tvoje velike slave, Gospod Bog, nebeški kralj, Bog vsemogočni Oče“. V predglasju moli mašnik: „Hvalimo Gospoda, našega Boga; zares vredno in prav je, dostojno in koristno, da te zmirom in povsod hvalimo, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, po Kristusu Gospodu našem“. V teh besedah je tako visoka hvala zapopadena, da bi se komaj veča mogla peti vsemogočnemu Bogu.

8. Pri povzdigovanju mašnik sledeče besede govori: „Vzel je kruh v svoje svete in častitljive roke in je z očmi, obernjenimi proti nebesom, k tebi, Bog, kot svojemu vsemogočnemu Očetu, se tebi zahvalil“. O kako ljubo in prijazno je preljubi Jezus svoje oči povzdignil! O kako močna zahvala, ktera presega vsako angelsko in človeško zahvalo! Ker ne moremo se Bogu dovolj zahvaliti, je Kristus že takrat zadostil naši pomanjkljivosti. Kar je pa Kristus pri zadnji večerji storil, to dela še vsak dan pri vseh sv. mašah, kjer svoje mile oči k Očetu povzdigne in se mu za vse dobrote serčno zahvaljuje. Ker se ta zahvala godi po božji osebi, tudi ne more drugačna, kakor neskončna biti, in

ker je neskončna, ne more Bog veče zahtevati, mu mora tudi najbolje dopasti.

9. Kolikorkrat si tedaj pri sv. maši, združi svoje serce in svojo voljo s sercem in voljo Kristusovo in zahvali se Bogu iz vseh moči in počutkov. Da bo tvoja hvala tem krepkeja, daruj Očetu ono hvalo, ktero mu njegov ljubi Sin opravlja, ko sam sebe daruje pod podobami kruha in vina in se namesto tebe za vse tebi skazane dobrote preobilno zahvaljuje.

10. Iz tega sledi, da, ako bi bil ti od mladih let do sedanje ure Boga zmirom kleče za prejete milosti in dobrote hvalil, ne bi z vsem tem toliko storil, kakor če le pri eni sami sv. maši pobožno moliš in Boga hvališ. Gremo še dalje in rečemo, ako bi bil v pomnoženje zahvale vse pobožne duše povabil, da bi ob enem s teboj ljubega Boga hvalile za skazane dobrote in ako bi bile te ves čas svojega življenja vso mogočo hvalo Bogu dajale, bi vendar vse skupaj ne bile skazale Bogu tolike hvale, kakor ena sama sv. maša. Da, ako bi vso nebeško trumo poklical, in bi ona s teboj in z vsemi pobožnimi dušami neprenehoma z nebeško pobožnostjo Boga častila in hvalila, bi mu vendar ne skazala tolike hvale, kolikšna se mu skazuje pri vsaki sv. maši.

11. Nedvomljivo se ti čudiš nad tem in zahtevaš zveditи vzrok; ti ga bom povedal z malo besedami. Modrijani pravijo v nekem pregovoru: „Končljivo nima z neskončljivim nobene enakošnosti, ampak neskončno preseže končljivo na neskončni

način“. Tako je tudi hvala vseh nebeških in zemeljskih stvari končljiva in ima časno veljavo, zahvala pa, ktero Sin Božji pri sv. maši Očetu skazuje, je pa neskončna, in ima neskončno moč, in neskončno veljavo. Ravno zavoljo tega je ona Bogu Očetu neskončno bolj všeč, kakor vse hvale nebes in zemlje. To neskončno zahvalo skazuje Kristus na altarju svojemu Očetu posebno za-te, ako si pri sv. maši, ter ti jo podeli kot tvojo lastnino, in to lahko daruješ Bogu kot lastno hvalo. Ako to storiš, ne skazuješ Bogu končljive ali človeške, ampak neskončno in božjo hvalo.

12. O Bog! ako bi mi le prav spoznali, kako velik zaklad imamo v sv. maši, kako srečni bi mi bili! kako presrečne bi se cenili! kako goreče bi bili pri sv. maši! Sv. Pavel piše (1. Kor. 1. 4.) in kliče vsem ljudem: „Zahvalim Boga vselej za vas zavoljo gnade božje, ktera Vam je dana v Kristusu Jezusu; ker ste po njem v vsem obogateli, da vam ne manjka nobenega darú“. Mi smo tedaj po sveti maši tako obogateli, da nam ničesar več ne manjka in mi moremo vse milosti obilno zajemati iz daritve sv. maše, v kteri so večji zakladi nebeških bogastev shranjeni, kakor jih ves svet obsega, kar lahko iz naslednjega spoznaš. Vse zahvaljevanja, ktera skazuješ v molitvi in dobrih delih Bogu, se gledé na njegovo neskončno veličastvo in tvoje veliko zadolženje, ne morejo više ceniti, kakor ako bi bil ti komu deset tisoč funtov zlata dolžan, pa bi mu za plačilo prinesel samo deset vinarjev. Ako si samo pri eni sv. maši pobožno nazoč, in daruješ

Bogu le ono hvalo, ktero Sin božji svojemu nebeškemu Očetu v sv. Duhu daruje, hvališ Boga bolj in mu večo hvalo izrekuješ, kakor ga vsi nebeški in zemeljski prebivalci morejo hvaliti. Kajti ti mu dajó samo angelsko in človeško hvalo, ti mu pa skazuješ božjo in neprecenljivo hvalo. Resnično smo po sv. maši v vsem obogateli v Kristusu Jezusu, tako sicer, da nam ničesar ne manjka v kterikoli milosti.

13. V sv. maši imamo najvišo žgavno daritev, najvišo hvalno daritev, najvišo zahvalno daritev, najvišo prosivno daritev, najvišo spravno daritev, najvišo zadostivno daritev in daritev zveličanja vsega keršanstva. Sv. maša je največa korist vernih, najserčniše veselje pobožnih, naj zdatniša pokora za grehe, najmočnejša tolažba umirajočih in najboljša pomoč umerlih. To in še veliko druzega imamo v sv. maši in vsaka sv. maša se v teh različnih pomenih lahko daruje ali z vsako sv. mašo se zadobi ves ta sad, in v resnici se lahko reče, da smo po sv. maši v vsem obogateli v Kristusu Jezusu, tako sicer, da nam ne manjka ničesar v kterikoli milosti.

14. Tukaj moram k sklepu pristaviti, kar Segneri (in Hom. Chr. disc. 12.) govori: „Premisli, o kristjan! koliko smo dolžni Zveličarju zavoljo ustanovitve sv. maše; kajti brez nje bi ne mogli biti Bogu dovolj hvaležni, ampak bi bili zmirom nehvaležni za prejete dobrote“. To je bila tedaj neskončno velika ljubezen proti nam, da nam je dal Kristus sredstvo, po kterem se lahko dostojno za-

hvaljujemo Bogu za mnoge dobrote. O da bi pač to srečo dovolj cenili in si ž njo prav zlo koristili. Ako smo pri sv. maši nazoči, je Kristus, kteri je za nas zaklan, in Bogu Očetu darovan, naša lastnina; ako je pa Kristus naš, so tudi njegova zasluženja naša. Mi jih tedaj lahko večkrat Bogu Očetu darujemo in si tako težko breme, ktero nas tako zlo teži, lahko polajšamo.

15. Te lepe besede bistroumnega očeta moramo premišljevati in sami sebi koristiti. Ker one nam jasno kažejo, kako veliko dobroto nam je Kristus skazal, ko ni le za nas sv. maše ustanovil, ampak tako močno hvalno daritev naredil, da po njej lahko vse prejete dobrote Bogu obilno povernemo. Prepevam ti tedaj, o Kristus Jezus, in vse stvari neskončno hvalo in veliko zahvalo, ker si nam ustanovil sv. mašo in skazal brezštevilne milosti in dobrote. V povračilo darujem tebi in po tebi presv. Trojici vso hvalo in zahvalo, ktera se ti je skazovala v vseh sv. mašah in se ti bo skazovala do konca sveta. Prosim tudi vse zbore angelov in svetnikov, da oni z nami tebi zahvalo prepevajo, in te na vse veke hvalijo, slavé in časté. Amen.

Štirnajsto poglavje.

Sv. maša je najkrepkejša prosivna daritev.

1. V Mojzesovi postavi je Bog judom zapovedal, da naj v čast božjo ne darujejo samo žgavnih daritev, ampak tudi pomirivne daritve, da dosežejo časne dobrote in si odvernejo škodljiva zla. Te pomirivne daritve kakor tudi prosivne so bile pri judih velike veljave. Darujoči take daritve so zadobili veliko dobrot ter so si odvernili mnoga zla.

V 1. bukvah kraljev (7. p.) beremo: „Ko so Filistejci Izraelove otroke hotli napasti, so rekli Samuelu, da naj za-nje k Bogu vpije. Samuel je pa daroval za-nje jagnje in je vpil k Gospodu. Filistejci so se kar prestrašili, so bežali in bili so udarjeni pred Izraelom“. Ko je Bog ljudstvo udaril s kugo, mu je daroval David mirno daritev in Bog je odvernil od ljudstva strašno kugo; — in tako beremo v sv. pismu, da je bilo ljudstvo večkrat uslišano zavoljo pomirivnih daritev.

2. Ker je ljubi Bog terdovratnim judom tako krepko prosivno daritev dal, koliko bolj smemo terditi, da je kerščanstvu tem krepkejšo daritev podaril, da si po nji sprosimo mnogo telesnih in dušnih dobrot od Boga in odvernemo mnogotero zlo. Ako

je jagnje, ktero se je v mirno daritev zaklalo in darovalo, darujočim zadobilo toliko milost, ktero moč mora pač nedolžno Jagnje božje imeti, ako se za nas na altarju zakolje in ako ga mi z zakladom njegovih zasluženj Bogu Očetu darujemo.

3. Koliko srečniša je Cerkev, kot shodnica judovska! Kajti v shodnici so bile žgavne daritve v spoznanje najvišje oblasti božje zapovedane, spravne daritve v odpušanje grehov in prosivne, da so si od Boga kaj sprosili. Vse te daritve so se morale darovati vsaka na poseben način. Sv. Cerkev pa, ako ima tudi le eno daritev, jo vendar lahko daruje v kteremkoli namenu in si več zadobi s to edino daritvijo, kakor so si judje sprosili z vsemi žgavnimi, spravnimi in prosivnimi daritvami.

4. Da se sv. maša iz raznega namena lahko daruje, uči sv. Cerkev v Trid. zboru (ses. 22. c. 3.): „Ako kdo terdi, da je daritev sv. maše samo hvalna in zahvalivna daritev, ali samo spomin daritve na križu, in ne tudi spravna daritev, ali: ona koristi samo darujočemu, in se ne sme za grehe, kazni, v zadostenje in za druge potrebe živečih in mertvih darovati; naj se izobči iz Cerkve". Te besede so verski člen, kteremu ne sme nobeden nasprotovati, ako hoče ostati ud edine Cerkve, ktera je steber in podlaga resnice. Gotovo je tedaj, da se sv. maše iz raznih namenov beró in da se po njih zadobi in sprosi od Boga veliko milosti. Sem tedaj lahko pri sv. maši ali jo brati dam v večo čast božjo, v veče veselje Matere božje, v večo čast angelov in svetnikov, v naše zveličanje in naš blagor, da si

sprosim ali ohranim zdravje, odvernem nesreče, v odpušenje grehov, v poboljšanje našega življenja in da si sprosim srečen konec i. t. d. Vse to lahko prosim za prijatle in vse verne, tako sem tudi pri tisti maši nazoč ali jo najmem v rešenje ubogih duš v vicah.

5. Kako krepka da je ta prosivna daritev, nas uče bogoslovci, tako piše Marchant (Candelab. mystico tr. 4. lect. 15. prop. 3.): „Daritev ima neskončno moč, da se kaj izprosi zavoljo neskončne veljave in časti te daritve, in sicer je tako močna ta daritev, da ni tako velike milosti ali dobrote, ktera bi se ne mogla sprositi po darovanju te daritve. Tudi število oseb ni nikdar tako veliko, da bi se jim ne sprosilo vsega, kar si žele, bodisi da sami darujejo ali prosijo, da se v njihovem imenu daruje in sicer zavoljo tega: ker Kristus najimenitniši darovalec, Bogu neskončno dopade, ker so zasluženja, ktera se Bogu Očetu darujejo, neskončne veljave, in ker njegovo terpljenje, njegova kri in njegove rane neskončno veliko premorejo.

6. Jasno nam je toraj, odkod zajema sv. maša toliko moč, namreč: iz častitljive osebe J. Kr., ki kot naj imenitniši duhoven sam daruje in ker je to, kar daruje: zasluženje, terpljenje in smert, neprecenljive vrednosti. Ker Kristus več daruje, kot Oče tirja, kako bi mu Oče kako prošnjo odrekel?

7. S tem se strinja sv. Lavrenci Justinian (Sermo de corp. Chr.), ko pravi: „Nobena daritev ni veča, nobena koristnejša in nobena božjemu veličastvu ljubša, kakor daritev sv. maše, v kteri se

rane našega Srednika: zaničevanje, bičanje i. t. d. zopet poveličujejo in Očetu doprinašajo. Tudi se mu daruje človeštvo njegovega Sinú, da bi spoznal, koga da je poslal na svet, da bi zadobili po njegovi priprošnji grešniki odpuščenje in spravo, pravični pa življenje". Če tedaj mašnik in ljudstvo, ktero je pri sv. maši, nebeškemu Očetu predočuje in daruje terpljenje, smert, rane in zasluge Kristusove, bodo pač lahko dosegli ti darovi vsako pravično prošnjo.

8. V starem zakonu (Deut. 16.) je zapovedal Bog sodnikom, da ne smejo nikakovih darov sprejeti, ko je rekel: „Ne glej osebe, in ne jemlji daril; zakaj darila oslepé oči modrih, in spremené besede pravičnih". Po pravici je Bog prepovedal sprejemati darove, ker je komaj mogoče, da ne bi bogato darilo škodovalo pravičnosti sodbe; vsaj ga ni tako terdega in surovega serca, ktero bi se z darili ne omečilo in nagnilo darujočemu. Celo tehtnica ni tako natanka, da bi se ne nagnila na tisto stran, kjer leži denar. Kdo bi tedaj ne verjel, da nam bo Bog naklonjen, ako mu pri sv. maši prinesemo tako dragocen zaklad? Gotovo nima Bog ni železnega ni kamnitega serca, temveč nježno in milostno. Kako bi bilo mogoče, da ne bi tako blagega daru, svojega naj ljubšega Sina, z veseljem sprejel in vidno zlajšal že izrečeno sodbo? Akoravno pravi sv. pismo: „da darila oslepé oči modrih", vendar ne smem reči, da taki darovi oslepijo oči naj modrejšega Boga; po tem takem ne terdim, da Bog zavoljo darovanja kake sv. maše začne drugače

soditi in spremljevati že izrečeno sodbo. Pri tem namreč smo mi zagotovljeni, da se v tem vdeležuje nekoliko tudi božja pravičnost, ker mora, ako je iz naših rok prejela tako dragocen dar, ob enem z božjo usmiljenostjo naše želje odobriti, in tako rekoč z lastno roko podpisati našo prošnjo, ker je prejela od nas tako dragocen dar. Vsaj se je v resnici zadostovalo božji pravičnosti.

9. Kiseli piše (Alveo. 2. conc. 36.): „Pri sv. maši ne prosimo le za dobrote božje usmiljenosti, temveč darujemo božji pravičnosti tudi plačilo, ktero je Kristus zaslužil s svojim terpljenjem“, in na tak način kupimo tako rekoč od Boga zaželjeno milost za drago plačo. Pomisli toraj, kako dragoceno milost darujemo pri sv. maši in kako drago kupimo od Boga zaželjene dobrote. Darujemo mu blago človeštvo Kristusovo, ktero je bilo v povzdigo božje slave bičano, s ternjem venčano in križano. Darujemo mu človeško natoro, ktera je bila z božjo v eno osebo združena in po tem zedinjenju neskončno oplemenitena. Darujemo rane, solze in drago kri, ktero je to blago človeštvo prelilo.

10. Ako bi bili natančni, bi morali spoznati, da z daritvijo sv. maše Bogu več damo, kakor moremo s svojimi molitvami prositi, zatorej bi smeli reči, da ga ni vzroka, zakaj ali na kak način bi Bog mogel našo pravično prošnjo odbiti; kar mi namreč prosimo, ni nič druzega, kakor kaj stvarjenega ali zemeljskega, kar pa darujemo, so same božje in neprecenljive reči. Mar nam radodarni Bog, ki je sam govoril, da bo bogato odškodoval požirek

merzle vode, ne bo poplačal, ko mu kelih, poln kervi njegovega Sinu, ktero zopet preliva pri sv. maši, pobožno darujemo? Tudi kliče ta božja kri k Bogu Očetu za gnado in prosi za usmiljenje.

11. Kristus je govoril pri zadnji večerji: „Resnično, resnično vam povem, kar boste prosili Očeta v mojem imenu, vam bo dal“. Kje pa moremo Očeta v imenu Sinovem bolje prositi, kakor pri sv. maši, pri kteri ga v lastni osebi predočujemo Očetu, in z molitvami, ktere je na zemlji opravljal, Očetu darujemo. Sv. Bonaventura pravi: (Tom. IV. in Expos. Missae): „Če kakega vojvodo vjamejo, ne izpusté ga pred, dokler se ne odkupi z velikim zneskom denarja“. Tako naj tudi mi Kristusa, kterega imamo pri sv. maši tako rekoč vjetega, pred ne izpustimo, dokler nam ne odpusti grehov in ne obljubi nebes. Zato mašnik povzdigne Kristusa altarju in kliče ljudstvu: „Glejte, tisti, kterega svet obseči ne more, je naš jetnik. Nočemo ga pred spustiti, dokler ne dosežemo, česar ga prosimo“. To je gotovo dober svet, kterega se lahko vsak poslužuje in reče s starim Jakobom (Gen. 23.): „Nočem te spustiti, dokler me ne blagosloviš“. Koliko premore zaupanje v sv. mašo, bomo razvidili v nekterih zgledih.

12. V letopisih kapucinskih se bere, da je živela 1582. l. v mestu Spelo pobožna žena, ki je imela hudobnega moža, kteri jej ni le vsak dan sramote delal, temveč jo je tudi mnogokrat pretepal in ranil. Nekoliko let prenaša tako težavno življenje in skoraj obupa. — Nekega dne prideta dva

kapucina, Laktancij in Franc Nurzijski, v njeno hišo miloščine prosit, žena jima zdihovaje in jokaje pripoveduje svojo nadlogo. Brata jo tolažita in svetujeta, naj se podviza vsak dan k sv. maši iti in darovati svojo revo s sv. mašo vred nebeškemu Očetu ter jo zagotovita, da bo njen divji mož mehkeji postal po moči sv. maše in njo zanaprej bolj spoštoval. Žena obljubi to storiti, se jima zahvali za svet ter ju obdari; nato gresta zopet dalje. Mož je bil pa tako terd do nje, da jej ni nikdar dovolil, ob delavnikih iti k sv. maši, kar je ženo zelo žalostilo, ker ni mogla spolnovati sveta onih bratov. Kmalo potem se poda mož na dolgo pot, kar da ženi priliko vsak dan iti k sv. maši. S posebno pobožnostjo hodi v Cerkev in priporoča sebe in svojega hudobnega moža med sv. mašo ter kliče iz serca k Bogu, da bi njenemu možu druge misli navdihnil. Ta pride prej nazaj, kakor se je ona nadjala, in ko stopi v hišo ter deklo vpraša, kje da mu je žena, odgovori strežnica, da je šla v Cerkev, kamor je zahajala ves čas njegovega popotovanja. Hudobnež se jezi in tako razserdi, da jo izroča hudiču in preti usmertiti. Ko stopi žena v sobo, jo zagrabi z obema rokama ter jo hoče udušiti. Žena kliče k Bogu in prosi Kristusa z močjo sv. maše za rešitev in pomoč. In glej božjo pomoč; roke razserdenega moža zastanejo in ni mogel ne žene zadušiti ne rok od nje odtegniti. To ga še bolj razjezi, meni, da je njegova žena čarovnica in si na vso moč prizadeva, umoriti jo; a njegove roke postajajo zmirom bolj merzle in terde.

Tu še le spozna kazen božjo, kesa se svojega greha in obljubi ženi poboljšanje, če ga s svojo molitvijo reši te kazni. Žena pa koj ne verjame njegovim besedam in obljubam ter si misli, rajši imam hromovega moža kot pa ljutega mučilnika. Vendar jej pa mož z vso resnobo obljubi, svoje hudobno življenje poboljšati ter jo spoštovati kot svojo zakonsko ženo. Oba se združita v molitev in z obljubami kličeta božje usmiljenje, dokler se jima res ne spolni prošnja. Kazen je možu toliko koristila, da je svoje obnašanje premenil, ženo bolj čislal in večkrat celo z njo k sv. maši šel.

13. Res je, in vsak lahko skusi v svojem življenju, če le na to paziti hoče, kar piše Molina (tract. 3. c. 10. §. 1): „S tako prijetno in dragoceno daritvijo sv. maše, more človek vse, česar si želi za svojo zveličanje, dobiti od Boga in njegovih svetnikov, in ni drugega pomočka, s kterim bi gotovejše prišel do svojega namena, če se pomoči potreben prikaže pred svojim večnim Očetom, nego je najsvetejši dar sv. maše“. To pa je ravno, kar menimo, da smo v tem poglavju zadosti dokazali. Zakaj pri sv. maši ne moli samo človek, ampak z njim in zanj mašnik, angeli, da! Kristus sam. Človek ne moli samo, temveč prinese Gospodu tudi dar, ki je njemu enako neskončen. Če bi se mu toraj pri taki priliki prošnja odrekla, kedaj in kje bi se mu potem uslišala? Zato je resnično, da si človek ne more z nobenim drugim sredstvom pridobiti, kar se mu odreče po daritvi sv. maše.

14. Znal bi morebiti kdo vprašati: Če je

sv. maša tako draga daritev, od kod tedaj to, da Bog tistih ne usliši, kteri mu jo darujejo? Na to vprašanje odgovori o. Gobat (Alph. de Sac. aud. num. 74.): „Vsi ne prejmó, kar prosijo, akoravno namreč lože s sv. mašo Boga izprosimo, kakor s čim drugim, vendar odvisí vspeh sv. maše od nekterih pogojev, ki se pri malokterih dobé". Še bolj jasno naznani to kardinal Bona (de missa c. 1. §. 9.): „To je že v natori molitve, da ima prošeni prostost, po svoji volji ali dati ali pa odreči. Pri prošnji navedemo sicer vzrok, in mislimo, Boga omečiti, toda prisiliti ga ne moremo, da bi nas uslišal. Zavolj tega pa vendar sv. maša ne zgubi svojih vspehov". Če tedaj tega, kar prosimo, ne prejmemo, bomo gotovo kaj drugega dobili, kar nam je še koristneje; in če tudi tega v tistem trenutku ne prejmemo, nam bo pa došlo v tistem času, kterega je Bog odločil. Zato si naj ne domišljujemo, da moramo koj pri pervi nazočnosti pri sv. maši vsaktero gnado ali milost zadobiti, temveč potrebna je, kakor pri vsaki molitvi, tudi tu stanovitnost in nadaljevana gorečnost, sv. mašo s pobožnostjo obiskovati.

15. Iz odgovora Kristusovega sv. Jederti (lib. 3. Revel. 33.) to lahko sprevidimo. Ko je enkrat prašala Kristusa: „kako je to, da moja molitev tolikokrat nima vspeha?" jej odgovori: „če jaz, ki sem nezapopadljiva modrost, včasih tvoje molitve ne uslišim po tvojih željah, zaukažem pa vselej koristnejše stvari za to, ker ti zavoljo človeške slabosti ne moreš razločiti boljših reči". S tem je hotel reči: Ker ne veš, kar je tebi ali drugemu

koristno, zato ti ne dam vselej, kar prosiš, ampak samo to, kar v svoji božji modrosti spoznam kot koristno in dobro za-te ali za druge. — Drugi pot je vprašala Kristusa: „Kaj koristi mojim prijatlom da tako zelo zanje molim, če pa ne vidim poboljšanja?“ In Kristus odgovori: „Ne čudi se, da ne vidiš očitnega sadu svoje molitve; kajti način uslišanja vravnam po svoji neskončni modrosti. Vendar pa ti rečem: kolikor pogostnejše se za koga moli, toliko blažji bo postal, ker nobena zvesta molitev ne ostane brez sadu; pot moje milosti je namreč skrivnostna“. (Lib. 3. Rev. c. 30. §. 15.)

16. S tem odgovorom se lahko tolažimo, ker Kristus zagotavlja, da nobena pobožna molitev ne ostane brez sadu in plačila. Če pa nobena molitev ne ostane brez sadu in plačila, kakor Kristus pravi, kako bi mogla potem kaka brana ali slišana sveta maša biti brez sadu, ko je vendar sv. maša naj boljša molitev na svetu, kar bomo pozneje obširneje slišali. Pa vedi dobro, da je Kristus govoril: „nobena zvesta molitev ne bo brez sadu“. Zvesta molitev pa obstoji pred vsem v tem, da se opravlja z največjim zaupanjem in gorečnostjo. Kdor pa brez zaupanja moli, bo malo ali nič dobil, kakor se vidi iz naslednjega zgleda.

17. V životopisu sv. opata Severina piše Surij (2. januar): „Nekdaj obsedi v okolici grada Kotulskega nebrojna množica kobilic in naredi veliko škodo na sadju in drevju. Ljudstvo se zateče k svetniku ter ga prosi, naj bi jim s svojo molitvo v tej hudi sili na pomoč prihitel. Sočutni opat po-

kliče ljudstvo v Cerkev, ga opominja k pokori in molitvi ter konečno reče: „Ker boljše molitve ne poznam, kot je daritev sv. maše, zato jo hočem zdaj v odvernitev te nadloge opraviti in vas opominjam, da v ta namen z menoj vred sv. mašo Bogu darujete in zvesto v sv. daritev zaupate". Stiskano ljudstvo res pridno spolni ta opomin izvzemši enega samega občana, ki je rekel ljudstvu: Vaše upanje je zares prazno in zastonj; ker če ste pri vseh sv. mašah in ves dan molite, vendar se ne bo s tem ni ena kobilica prepodila. Po teh besedah se poda domu, opravlja svoje delo, drugi pa vsi ostanejo v Cerkvi, so s posebno pobožnostjo pri sv. maši in prosijo za odvernitev te šibe. Po opravljeni pobožnosti gredo vsi na svoje njive gledat, kaj so dosegli s pobožno nazočnostjo pri sv. maši in glej! naenkrat se vzdignejo vse kobilice in leté proč, nad čemur se serčno vesele in s povzdignjenimi rokami Boga hvalijo. Maloverni občan je tudi nazočen, vidi v svoje začudenje vse kobilice se vzdigniti v zrak, in komaj verjame svojim očem. Da bi pa spoznal greh svoje nezaupnosti in prejel zasluženo kazen, glej, kar se verne vsa tropa kobilic, ki je bila že odletela, leti na njegovo njivo in jo jame popolnoma pokončavati. Z žalostnim sercem gleda ubogi občan svojo revo, kliče k Bogu s solznimi očmi, ali pomoči izprositi ne more; ker ne vzleté pred proč, dokler niso objedle vse njive.

18. Iz tega popisa Surijevega se dvojno učimo: pervič, moč sv. maše in pa zaveržljivost njenega zasramovanja in zasmehovanja. Ne posnemajmo

toraj tega malovernega občana, ampak pobožno ljudstvo in stavimo veliko zaupanje v sv. mašo. Poslušaj toraj, kako nas resno opominja sv. Pavel (Hebr. 12. c.): „Z zaupanjem tedaj stopimo pred milostni prestol, da zadobimo usmiljenje in o pravem času najdemo pomoč“. Kje pa je milostni prestol, h kteremu nas sv. Pavel vabi? Nebo ni, ker gori ne moremo stopiti; tudi ni milostni prestol, ki je bil na skrinji zaveze, ker ta je bil le podoba našega milostnega prestola; temveč ta prestol je sveti altar, na kterem se daruje Jagnje božje in za nas življenje da, da bi nam milost in usmiljenje izprosilo. K temu prestolu pristopimo vsak dan, in tukaj iščemo pomoči v svojih potrebah. Pristopiti pa moramo s pobožnostjo, s spoštovanjem in z zaupanjem; ker je prestol milosti, ne pa maščevanja, — prestol usmiljenja in ne pravičnosti; je prestol, kjer najdemo pomoč, ne pa zaverženja, in če imaš kaj prositi pri sv. maši, govori prav zaupno: Glej, o usmiljeni Oče! med to sv. mašo stopim k tvojemu prestolu, da dobim usmiljenje za svoje grehe in pomoč prejmem v svoji nadlogi. Naj višje zaupanje imam na daritev sv. maše in se terdno nadjam, z njeno daritvijo vse prejeti od tebe; ker je vrednost te daritve neskončna; dar, ki se ti daruje, je po svoji ceni neskončen in zato mora tudi moč sv. maše neskončna biti. Ta trojna neskončnost tebe, o moj Bog, omejuje, in te tako rekoč sili meni skazati naprošeno dobroto (če ni zoper čast in zveličanje). Zato te prosim z naj večim zaupanjem po neskončni dopadljivosti, ktero

imaš nad sv. mašo, da mi dodeliš k svoji večji časti prošeno milost in pomnožiš moje zaupanje v milostipolno sv. mašo. Amen.

Petnajsto poglavje.

Sveta maša je naj močnejša spravna daritev.

1. Da hudobna človeška natora, ki tolikokrat greši, spravne daritve potrebuje, nas um uči, in častitljivi očaki so to spoznali že pred Mojzesovim zakonom. O pobožnem Jobu beremo, da je vsak osmi dan svojih desetero otrok k sebi poklical, jih blagoslovil in opravil za-nje spravno daritev; rekel je sam pri sebi: „Morebiti so se moji sinovi pregrešili s svojimi dnevnimi deli in Boga preklinjali v svojem sercu“. Iz tega vidimo, da so stari očaki že po navodu svoje pameti vsemogočnemu Bogu doprinašali spravni dar in ga prosili odpuščenja. V Mojzesovi postavi je Bog sam ukazal spravno daritev (Lev. 5.), ko je rekel: „Če je kdo grešil, naj daruje jagnje in duhoven naj moli zanj in njegov greh, ako pa ne more darovati živinčeta, naj daruje dva goloba in sicer enega v žgavni in enega v spravni dar, duhoven pa naj zanj in za njegov greh prosi, in mu bo odpušeno“.

2. Če je stari zakon, ki je le senca novega,

v tolažbo in zveličanje judov imel spravno daritev, gotovo se še bolj spodobi, da ima tudi Cerkev ali kerščansko ljudstvo spravno daritev, in toliko bolj imenitno, kolikor višje stoji kerščanstvo nad judovstvom. Kervava daritev na sv. križu ima sicer neskončno spravno moč — je postavljena v sredi zemlje in časa kakor studenec sprave, toda bilo je tudi želeti, da se je milost sprave naklonila vsakemu dnevu in vsaki občini posamezno; zato se je zahtevala druga spravna daritev, ktera bi se lahko za naše vsakdanje grehe darovala. O tem govori katoliška Cerkev (Trid. Sess. 22. c. 1.): „Akoravno se je Kristus s svojo smertjo na altarju križa samo enkrat daroval v neprenehljivo rešitev, vendar ni nikakor hotel s svojo smertjo razrušiti svojega duhovstva; zato se je imenoval pri zadnji večerji, preden je bil izdan, duhovna po redu Melkizedekovem, je daroval svoje telo in kri pod podobami kruha in vina Bogu Očetu, in ko se je bil dal pod temi znamnji svojim aposteljnom v jed, je zapovedal njim in vsem njihovim naslednikom v duhovstvu, da naj tudi oni darujejo, rekoč: „to storite v moj spomin“, tako je katoliška Cerkev od nekdaj razumevala in učila“.

3. To so besede sv. kat. Cerkve, s kterimi nam pove, da je Kristus pri zadnji večerji resnično sv. mašo postavil in zapovedal svojim aposteljnom in mašnikom jo obhajati. Vzrok pa pristavi Cerkev z besedami: „Da bi svoji ljubljeni nevesti, Cerkvi, zapustil vidno daritev, s ktero bi se predočeval kervavi dar, ki se je imel na križu doprinesti, in ktera

naj bi pokazala svojo zveličavno moč v odpuščenji naših vsak dan storjenih grehov". Te besede so verski člen, kteremu nihče ne sme oporekati in nam jasno kažejo, da je sv. maša spravna daritev, ker jo je Kristus v ta namen postavil, da bi njegova Cerkev imela daritev za odpuščenje vsakdanjih grehov. O, gotovo zveličavna naredba! kako srečna je katoliška Cerkev, ki ima tako mogočno spravno daritev!

4. Da je sv. maša res prava spravna daritev in da se opravlja v odpuščenje grehov ljudstva, pokaže mašnik s tem, da globoko priklonjen v začetku sv. maše na glas moli očitno spoved, da se trikrat na persi poterka in potem, ko je strežnik v imenu ljudstva to tudi storil, nad ljudstvom govori: „Usmili naj se vas, vsemogočni Bog in po odpuščenju vaših grehov naj vas pripelje v večno življenje. Amen". Na to se zaznamova s sv. križem, rekoč: „Milost, odvezo in odpuščenje naših grehov nam dodeli vsemogočni in usmiljeni Gospod. Amen". Kmalo potem glasno kliče usmiljenje božje za odpuščenje grehov, ko govori: „Gospod, usmili se nas! Kriste, usmili se nas!" Ni-li to pohlevno in pobožno klicanje, ktero prodere do božjih ušes v nebesih in nam izprosi usmiljenje in spravo?

5. Tudi v mnogih skupnih, tihih in sklepnih molitvah prosi mašnik za odpuščenje grehov in spravo s pravičnim Bogom. Glasno tudi reče trikrat: „Jagnje Božje, ki odjemlješ grehe svetá, usmili se nas!" kar jasno priča, da je sv. maša spravna daritev in da se bere v odpuščenje grehov.

6. O tem piše Marchant (in Candel. myst. tr. 4. l. 15. pr. 4.) tako-le: „Kakor je terpeči Kristus grehe vsega sveta na-se vzel, da bi jih izbrisal s svojo kervjo, ravno tako mi nanj pokladamo, kakor na klavni dar, ki se na altarju žertvuje, svoje grehe, da bi se namesto nas zanje spokoril“. To pokaže duhoven že pri začetku sv. maše, ko se na stopnicah altarjevih prikloni in se v pohlevnem duhu nebeškemu Očetu predstavi, kakor da bi bil obložen z grehi vsega ljudstva, da bi mogel giniti usmiljeno serce Očetovo. Na tak način predstavlja Kristusa na oljski gori, ki je zavoljo velike teže človeških grehov, ki mu je bila naložena, na obraz padel, kervavi pot potil in klical k svojemu Očetu za spravo. Tako moli tudi mašnik, namestnik Kristusov, za svoje in vseh nazočnih grehe, za ktere se kupna cena, ki se je enkrat že za naše odrešenje plačala, zopet ponovi in zasluži, da se naše vsakdanje zadolženje izbriše.

7. Te besede so tako lepe in tolaživne, da bi lahko vsak grešnik zajemal iz njih posebno gorečnost za sv. mašo. Saj sprevidi iz tega, da Kristus njegove storjene grehe na-se vzame, jih izbriše s svojo sv. kervjo proseč svojega Očeta namesto grešnika in zanj daruje bogat zaklad človeškega odrešenja in tako zanj odpuščenje dobi.

Poslušajmo pa zdaj še, kaj o tej spravni daritvi sveti očetje govoré, in kako jo razlagajo.

8. Sv. apostelj Jakob piše v svoji sv. maši: „Darujemo ti, o Gospod! nekervavo daritev za svoje grehe in slabosti ljudstva“. Vedi toraj, da veliko

grehov storimo, ki jih zavoljo nespameti ne spoznamo in se jih tudi ne spovemo, a vendar se moramo za-nje odgovarjati. Da so pa ta nezavedna djanja vendar le grehi, se učimo od Davida, za njih odpuščenje prosečega (24. ps.): „Ne spomni grehov moje mladosti in moje nevednosti“. V 18. ps. govori: „Kdo spozna pregreho? Očisti me mojih skrivnih grehov in zavoljo ptujih zanesi svojemu hlapcu“. Da toraj ne pridemo neočiščeni svojih skrivnih grehov pred božje obličje, zato moramo pridno hoditi k sv. maši, o kteri pervi škof jeruzalemski, sveti Jakob, priča, da se daruje za grehe, ktere je ljudstvo storilo v nespametni nevednosti.

9. Ravno tako piše Marchant (Cand. myst. tr. 4. lect. 13. prop. 4.): „Daritev sv. maše, ki se Bogu daruje, služi tudi za smertne grehe, posebno pa za nezavedne grehe, t. j. za tiste, kterih se pri skerbnem izpraševanju vesti vendar ne moremo spomniti. Sv. maša ne izbriše grehov, temveč nam pridobi kesanje, posebno zavoljo nezavednih grehov“. — Sv. Gregorij piše: „Pravični se ne bojé zarad svojih spoznanih grehov, ker so se tistih spovedali in zanje pokorili; bojé se tem bolj zbog svojih nezavednih grehov, o kterih pravi sv. Pavel (1. Kor.): „Nič sicer nimam na vesti; toda v tem nisem opravičen: Gospod pa je, ki me sodi (ki ima bistreje oči, kot jaz)“. Ker moramo mi revni ljudje pri sodbi velik strah in nevarnost prestati zavoljo nezavednih grehov, zato je koristno, da vse sv. maše Bogu darujemo za odpuščenje neznanih grehov. To ima tudi mašnik v mislih, ko govori (Dom. V. p.

Ep. in Secr.): „Darujemo ti, o Gospod! klavni dar sprave, da se nas usmiliš in naše grehe odvežeš“. Ker ne poznamo svojih grehov, zato se jih tudi ne moremo spovedati mašniku; spovemo se jih pa nasproti Bogu in mu darujemo sv. mašo za spravo, ker ga prosimo, naj bi nam jih izbrisal.

10. Sv. papež Aleksander piše o spravni daritvi (I. Ep. I. c. 4.): „S to daritvijo se Gospod potolaži in odpusti tudi naj večje grehe“. Čuj tedaj, kako lahko zadobiš z daritvo sv. maše odpuščenje svojih grehov, kar bi razun sv. maše ne bilo mogoče. Sv. papež in mučenik Julij pravi (Ep. ad Episcp. Aeg.): „Vse hudobije in grehi se zbrišejo z obhajanjem te daritve“. Ali ni to tolaživno za vsakega grešnika, ako sliši, da mu bodo zbrisani vsi grehi brez razločka z daritvo sv. maše. Tudi sv. Atanazij govori o tem tako-le (Orat. pro def.): „Daritev nekervave klavne žertve je sprava za naše grehe“. Cele bukve bi napolnil, ko bi hotel vsa mnenja sv. očetov navesti; zato naj samo še tu pristavim, kar je določila sv. Cerkev v tridentinskem zboru (ses. 22. c. 2.): „Sv. zbor uči, da je daritev sv. maše resnično spravna daritev in da ako z dobrim sercem in terdno vero, s strahom in spoštljivostjo, z žalostjo in kesom pred Boga stopimo, usmiljenje dosežemo. Z obhajanjem te daritve podeli nam potolaženi Gospod milost in dar pokore, in odpusti hudobije, še celo naj veče grehe“. Kako tolaživne in sladke so te besede! Kak blagor in kaka milost izhaja iz tega cenjenega daru! Kako veliko hvalo in slavo smo Kristusu dolžni, ker nam je za-

pustil tako močno daritev, s ktero nam je mogoče potolažiti jezo božjo.

11. Tu bi pa znal kdo vprašati: „Čemu pa je spravna daritev, ker lahko brez nje s pravim kesanjem jezo božjo potolažimo?“ Odgovorim, da je sicer res, da s pravim kesom jezo božjo lahko potolažimo; toda od kod pa dobi grešnik resnično kesanje? Iz samega sebe mu je tako malo mogoče, kakor se mertev sam ne more obuditi, ker če bi grešnik sam od sebe mogel obuditi pravo kesanje, bi se jih le malo pogubilo, ker bi slehern na smertni postelji obudil kes in žalost in bi z Bogom spravljen umerl.

S pridnim poslušanjem pridig in z branjem duhovnih bukev vtegnemo sicer pravi kes obuditi pa ne brez posebne milosti božje. Razžaljeni Bog nam ni dolžan dati te milosti in je tudi ne da, ako ga zanjo ne prosimo. Pa nič Boga bolj ne gane ne v nebesih ne na zemlji, nam podeliti to milost, kakor daritev sv. maše. O. Gobat (in Alphab. Sacr. aud. n. 528.) govori: „Sv. maša je pričujočim spravna daritev, ker jim podeli Bog milost, da morejo to storiti, kar jim je potrebno, da prejmejo odpuščenje smertnih grehov“. Bog jim namreč podeli milost, da svoje grehe prav spoznajo, jih obžalujejo in se jih spovedó.

12. Kako lahko se z daritvijo sv. maše zadobi odpuščenje, povedo besede, ktere je govoril Kristus k sv. Jederti (lib. 4. c. 75.), ko se je pela veliki teden antifona: „Darovan je bil, ker je sam hotel“. Rekel je namreč: „Ako veruješ, da sem bil na križu

darovan Očetu, ker sem hotel tako darovan biti, verjemi tudi, da sem vsaki dan pripravljen s tisto ljubeznijo za vsakega grešnika darovati se svojemu Očetu, kakor sem se daroval na križu v zveličanje vsega sveta. Zatoraj vsak grešnik, naj bo še s tako težkimi grehi obložen, lahko zadobi odpuščenje, ako daruje mojemu Očetu moje nedolžno terpljenje in smert in zraven veruje, da zadobi s tem odpuščenje grehov".

13. O zares sladke in tolažljive besede božjega učenika! Se tedaj sme v resnici verjeti, da je ljubezen Kristusova tako močna, da se želi vsaki dan darovati nebeškemu očetu za vsakega grešnika posebej s tisto ljubeznijo, s ktero se je daroval na križu v zveličanje vsega sveta? On tedaj hrepeni pri vsaki sv. maši z neizrekljivo ljubeznijo za nas ljudi darovati se! Spolni tedaj sveto hrepenenje Kristusovo, o revni grešnik! Daruj vsaki dan, ne le enkrat, temuč večkrat Bogu očetu nedolžno terpljenje in bridko smert njegovega ljubega sinu zase ter zaupaj na obljubo Kristusovo, da zadobiš odpuščenje grehov. To lahko storiš pri sv. maši, pa tudi zunaj sv. maše, z ustmi ali s sercem.

14. Ako je že ta duhovna daritev tako mogočna, kako mogočna in silna je še le prava daritev pri sv. maši? Pri sv. maši ne daruješ Kristusa le z besedo ali v duhu, temuč daruješ ga po mašnikovih rokah resnično in telesno; daruješ namreč ravno tisto, kar daruje mašnik; on pa daruje pravo telo in pravo kri Jezusa Kristusa in sicer v imenu vseh pričujočih, vseh vernih; precej po povzdigo-

vanji moli mašnik: „Spominjamo se mi tvoji služabniki, tvoje sveto ljudstvo, o Gospod, tvojega svetega terpljenja i. t. d. ter darujemo tvojemu neskončnemu veličastvu tvojih darov in milost čisti † dar, sveti † dar, brezmadežni † dar“. (Od te daritve več v 25. pogl.)

15. Kristus je rekel o spravni daritvi sveti Mehtildi (lib. 5. Revel. c. 18.): „S tako krotkostjo pridem k sv. maši, da ni tako velikega grešnika pričujočega, da bi ga ne prenašal poterpežljivo in ako le želi, mu z veseljem odpustim vse grehe“. Te ljubeznjive besede nam kažejo, kako močna spravna daritev je sv. maša, da celó Kristusa potolaži; in ako še tako velik sovražnik njegov k sv. maši pride, ga ne zaverže, ga ne zaničuje, ampak z razpetimi rokami ga objame, kakor najdražjega prijatla in ako le skesano zdihne zavolj svojih grehov, mu jih rad odpusti.

16. V življenju starih očetov (lib. 5. in fine) imamo o tem lepo povest. O sv. Pavlu pušavniku beremo, da je prejel od Boga milost, zveditи tudi najskrivnejše misli serca; zato se je vstopil v nedeljo, ko so šli pušavniki v Cerkev pred vrata, in ako je vidil koga obteženega z grehi, mu je to razodel ter ga opominjal k poboljšanju. Ko nekdaj zopet stoji pred cerkvenimi vrati, vidi nekoga priti s černim obličjem in temnim telesom; hudiči ga peljejo vklenjenega ter ga sem in tje vlačijo. Njegov angel varh pa stopa žalostno od zadej. Sveti Pavel začne britko jokati, se terka na persi in obžaluje žalostni stan revnega grešnika. Pušavniki

pridejo k njemu in ga prosijo, naj gre k sv. maši; toda on ostane med vratmi ter milo joka in zdihuje. Ko po sv. maši duhovniki odidejo iz Cerkve, pazi zopet na omenjenega grešnika, pa vidi, da ima svitlo, jasno obličje in njegov angel varh stopa vesel zraven njega. Tedaj poskoči sv. Pavel veselja in zakliče: „O neizmerno božje usmiljenje! o nezapopadljiva dobrota!“ Potem stopi na stopnjice in reče: „Pridite, o bratje in glejte čudež božji; poslušajte kaj se je prigodilo. Vidil sem tega moža černega, obdanega s hudiči, ko je šel v Cerkev; ko se zdaj vrača iz Cerkve, je lep in njegov angel varh stopa z njim“. Na to pravi svetnik unemu možu: „Daj Bogu čast in odkrij nam svoj stan“. Mož odgovori: „Velik grešnik sem in dolgo časa sem nespodobno živel. Ko sem pa slišal danes v listu besede preroka Izaija (1. 16.): „Umite se, očistite se, hudobnost svojih misel spravite spred mojih oči i. t. d.; ako bi bili vaši grehi kot škerlat, bodo beli kot sneg“, sem zdihnil pri teh besedah k Bogu: O Bog! ti si prišel na svet, da bi zveličal grešnike, spolni to obljubo nad menoj revnim grešnikom; te misli so me navdajale pri sveti maši in sklenil sem: Gospod! obljubim ti terdno, da tega greha ne bom storil nikdar več! O Gospod, sprejmi me! s temi besedami sem šel iz Cerkve“. Ko drugi to slišijo, vpijejo glasno: Kako velika so tvoja dela, o Gospod! ker ti spreoberneš grešnika z močjo sv. maše ter ga zopet milostljivo sprejmeš.

17. Zdihniti moramo s pobožnimi pušavniki: O častitljiva daritev sv. maše, kako velika je tvoja

moč in kako mogočno tvoje delo v spreobernjenji grešnikov! Koliko terdovratnih grešnikov se je po tebi spreobernilo in se rešilo večnega pogubljenja! Ali nismo tedaj Zveličarju dolžni velike hvale, ker nam je zapustil tako mogočno in drago daritev sprave, s ktero razžaljenega Boga potolažimo in plačamo dolg za grehe. Kako nepopolne so proti ti daritvi živalske daritve starega zakona, ki so le senca in predpodoba spravne daritve nove zaveze, ki niso imele moči le en greh zbrisati, pa so vendar večkrat veliko stale. Sv. Pavel piše v listu do Hebrejcev (10. pogl.): „Nemogoče je, da bi bili s kervjo juncev in kozlov grehi odvzeti“. Ko bi pa morali za vsak greh darovati le eno ovco, kje bi dobili zadosti ovac? Ker imamo tedaj tako močno daritev, da z njo brez denarja lahko plačamo dolg za vse grehe, kako hudo se pregrešimo, če to daritev iz malomarnosti in lenobe zamudimo! Kaj bi bili storili, ko bi živeli pred Kristusovim rojstvom? Koliko krivico storimo, ker toliko sv. maš zamudimo ter odlašamo pokorjenje za grehe na drugi svet? Zadostuj tedaj za svoje pregrehe z novo gorečnostjo in daruj Bogu spravno daritev kolikorkrat vtegneš.

Kako sv. maša pridobi odpuščenje grehov in spreoberne terdovratne grešnike.

18. Da ima sv. maša moč sprave z Bogom, spričuje sv. Tomaž Akvinski (part. 3. q. 49. art. 4.), ko piše: „Pravi sad svete maše je ta, da se po

nji z Bogom spravimo". To nam dokazuje s sledečo priliko: „Kakor odpusti človek storjeno mu škodo, ako se mu da velik dar ali se mu skaže kako dobro delo, ravno tako se spravi Bog z nami zavoljo prijetne službe, ktero mu skažemo s sveto mašo in zavoljo prijetnega daru, kterega mu skažemo z daritvijo telesa in kervi Kristusove". To so besede angelskega učenika, ktere poterjujejo sv. pismo in vsi učeniki.

19. Ko je očak Jakob svojega brata Ezava razžalil, ker mu je vzel očetov blagoslov in pravico pervorojenstva in se je bal, da se bo Ezav maščeval nad njim, je rekel sam pri sebi (gen. 32.): „Z darili ga bom potolažil, morebiti se bo dal spraviti z manoj". Poslal mu je velblodi, osle, vole, krave in ovce in je spravil s tem razserdenega brata. Ako pa ti pri sv. maši daruješ nebeškemu očetu čednosti in zasluženje, terpljenje in smert, rane in bolečine njegovega sinu, ga bodeš gotovo ložje spravil, kot Jakob Ezava, svojega brata, ker ti darovi so neskončne vrednosti in Bogu Očetu silno všeč. Tvoji grehi vpijejo za maščevanje, pri sv. maši prelita kri pa vpije za usmiljenje; ker je pa to vpitje močneje, predere tudi dalje kot tvoji grehi. Zato govori Albert Veliki (de Euchar. dist. 2. tr. 2. c. 1.): „Vso božjo jezo in nevoljo zbrišemo s to drago daritvijo".

20. Da moč sv. maše skesane grešnike zopet z Bogom spravi, nad tem nihče ne dvomi. Nastane pa tu vprašanje: ali spravi tudi nespokorne grešnike z Bogom? ali se spravi z Bogom, ki je v stanu

nespokornosti in smertnega greha pri sv. maši, ali jo da za-se brati: ali si s tem zadobi spravo in milost božjo? Ne! ker noben grešnik ne pride iz greha v milost božjo, razun z resničnim kesanjem. Ako je tedaj grešnik brez kesanja pri sv. maši ali jo da brati za-se, ostane brez sprave in v grehu, kakor poprej.

21. Lahko bi kdo vprašal: „Kaj pa grešniku pomaga taka sv. maša?“ Odgovor: Koristi mu prav veliko, časno in večno, varuje ga nesreče, pridobi mu veliko blagra in sreče. Vzrok je, ker po katoliškem nauku ljubi Bog po svoji neskončni dobrotljivosti tudi najmanjšega dobrega dela ne pusti brez plačila, toliko manj še sv. mašo, ki mu je najljubša daritev. Vsaka sv. maša zasluži večno plačilo; ker pa grešnik večnega plačila ne more biti deležen, mu poverne ljubi Bog po svoji dobroti časno, da mu podeli srečo, ga obvaruje nesreče. Tako mu koristi vsaka sv. maša, pri kteri je bil pričujoč, vsaj na časnem blagu.

22. Pa tudi duhovnih darov mu podeli sv. maša; ker po nauku bogoslovcev in učenih sprosi sv. maša milost božjo, da pride grešnik k spoznanju in sovraži smertni greh. Pridobi mu tedaj božjo pomoč, ktera ga nagne k kesanju ter ga tako reši greha. Beremo (Rhodus disp. I. de Missa p. 3. lect. I.): „Pomoč božja, ktera se zasluži pri sv. maši, ni pri vsakem enaka; ako grešnik, ki je pri sv. maši ali za kterega se daruje, ni popolno terdovraten, ampak ima voljo pravi kes obuditi, zadobi pri sv. maši novo pomoč, da pride hitreje do pra-

vega kesanja. Če je pa popolno oterpnjen ter ima sklep še dalje v grehu živeti, mu sicer Bog ponuja pri sv. maši svojo pomoč, ktere bi mu sicer ne ponudil, pa grešnik jo zaničuje in zaverže ter si s tem naklada novo težko odgovornost".

23. Akoravno tedaj grešnik ponujano mu pomoč in milost božjo zaverže, ostane vendar sv. maša spravna daritev. O tem uči sv. Cerkev (Trid. s. 22. c. 3.): „Ako bi kdo rekel, da sv. maša ni spravna daritev, naj bo izobčen". Imenuje se spravna daritev, pravijo bogoslovci, ker podeli grešniku iz zasluženja Kristusovega pomoč, da svoje grehe spozna in jih obžaluje. Ta pomoč je gotova in vsi se je vdeležijo, ki so pri sv. maši pričujoči. Ako ravno to v sv. pismu ni zapisano, je vendar gotovo, in vemo iz nauka sv. Cerkve. Ako bi ne bilo tako, bi ne imela sv. maša večje moči nas vdeležiti Kristusovega odrešenja, kot kako drugo dobro delo, ktero daruje pobožen človek za grešnika. Akoravno tedaj sv. maša grešnika precej ne ozdravi, odstrani vendar zapreke spreobernjenja in pripravlja pot milosti božji. Primeriti se da z zdravilom, ktero rabi zdravnik pri bolniku. Da! to zdravilo je pripravil Kristus na križu, in sicer iz svojih ran, svojih solz, svojih potnih kapljic, iz svoje prelite kervi in prenešenih bolečin; to zdravilno mazilo položi na smertne rane, da jih omeči in pripelje do popolnega ozdravljenja.

24. Ni potrebno, da se precej pokaže sad sv. maše, ali da se grešnik precej spreoberne; Bog bode že našel pripraven čas. Znano nam je, da je

Kristus s solznimi očmi prosil na križu za grešnike in daroval zanje svoje terpljenje, pa so se vendar malokteri spreobernili, malo jih je bilo, ki so skesano terkali na svoje persi, rekoč: „V resnici, ta je Sin božji“. Drugi pa so ostali terdovratni v svoji hudobiji ter so zaničevali ponujano jim pomoč in milost božjo. Binkoštno nedeljo pa, ko je bilo njih serce ginjeno po govoru sv. Petra in jih je sv. Duh omehčal, ondaj je pokazala daritev na križu svoj sad, ko se je okoli tri tisuč ljudi spreobernilo. Ravno tako tudi sv. maša ne gane precej grešnika, ampak le o pripravnem času, kadar je serce pripravljeno in zmožno sprejeti milost božjo in so odstranjene vse zapreke. Tako pozneje spreobernjenje grešnika se ima pripisovati daritvi sv. maše, pri kteri je bil sam pričujoč ali se je zanj brala. To nam spričuje Marchant (Candel. myst. tr. 4. lect. 15. prop. 4.) ko piše: „Sv. maša ne zbriše grehov, pridobi nam pa kesanje ali vsaj želje po pravem kesanju. To občutimo včasih že med sv. mašo, včasih pa še le pozneje o pripravnem času, pa vendar zavolj sv. maše. Večkrat se zgodi, da se mnogi čez dolgo časa po posebni milosti božji spokore, pa ne vejo, da se je to zgodilo po zasluženji sv. maše. Večkrat pa se grešniki ne spreobernejo, ker ne sprejmejo milosti, ktero jim Bog ponuja ali jo še celo zlorabijo“.

25. Tako piše učeni Marchant in dokazuje, kako velika moč v spreobernjenje grešnikov je v sv. maši. Ako tedaj daruje Bogu sv. mašo ginjen in k spokorjenju pripravljen grešnik v spravo, jo

Bog milostljivo sprejme in mu da milost poboljšanja. To spričuje sv. katoliška Cerkev (Trid. s. 22. c. 2.) z besedami: „Ako stopimo z žalostjo in kesom pred Boga, zadobimo usmiljenje, ker po ti daritvi nam dodeli potolaženi gospod milost in dar prave pokore ter nam odpusti hudobije in naj hujše pregrehe“. Koliko tolažbe dajo te besede grešniku, koliko upanje malovernim in obupljivim! Po teh besedah smejo se terdno zanesti, da po daritvi sv. maše spravijo razžaljenega Boga, ki spremeni storjeno sodbo, jim odpusti storjene hudobije ter jih sprejme v svojo milost in prijateljstvo. Spolni se tukaj, kaj je modri Sirah že davno prerokoval (Eccl. 35. 8.): „Daritev pravičnega (ali skesanega grešnika) altar omasti in je prijeten duh pred obličjem Najvišjega“; daruje namreč reven grešnik večnemu očetu njegovega edinorojenega sinu v spravno daritev, daruje mu njegovo zasluženje, da potolaži jezo božjo. Tako govori tudi modri mož (Prov. 11.): „Skriven dar ugasne jezo, in darilo v nedrije naj hujši serd“. Kaj je ta skriven dar druzega, kakor telo in kri Kristusova v podobah kruha in vina; kaj je darilo v nedrije druzega, kakor Jezus v Marijnem naročji? To drago daritev, ta skrivni dar darujmo pri sv. maši in ugasnili bomo jezo božjo in potolažili njegovo nevoljo.

26. To stori mašnik v imenu vseh pričujočih, kakor pravi sv. Bonaventura (Tom. 7. in explicat. can.), ki moli med povzdigovanjem presvete hostije: „O nebeški oče! mi revni grešniki smo grešili in te zelo razserdili; pa poglej obličje svojega mazi-

ljenca, kterega ti pobožno kažemo; naj te on nagne od jeze k usmiljenju. Nikar ne obračaj svojih oči od sina, od kterega si sam govoril: „„Ta je moj ljubeznjivi sin, nad kterim imam dopadajenje““; zatoraj nas spreoberni“. S takimi prošnjami in zdihljeji so mnogi grešniki milost spokorjenja zadobili, kar bi sicer ne bili zadobili, ker daritev tega spravnega daru ima moč, da omeči terda serca in spreoberne terdovratne grešnike, kar nam kaže Cerkev, ko moli: „Potolaži se, te prosimo, o gospod, po teh svetih darovih, ktere smo pričeli, in nagni tudi naše nasprotno hrepenenje k sebi“. (Sab. ante Dom. pass.) Tega bi Cerkev od Boga na altarji ne zahtevala, ako bi ne vedila, da se najterdovratneji grešniki po ti spravni daritvi spokoré in so se že večkrat spokorili. Vsak grešnik, še s tako velikimi hudobijami obtežen, naj bi bil večkrat pri sv. maši in ponavljal besede: „Potolaži se, te prosim, o gospod, s to daritvijo, ktero sem pričel in nagni mene nasprotnika milostljivo k sebi“, in Bog mu bode gotovo po sv. maši dodelil milost spokorjenja.

27. Mislil bi pa kdo: Kaj bo pomagala taka molitev, ker pravi sv. pismo (Prov. 28.): „Kdor svoja ušesa odvračuje, da ne sliši postave, njega molitev bo pred Bogom gnusoba“. Na to vprašanje odgovori angelski učenik sv. Tomaž Akvinski (22. p. 83. a. 15.): „Akoravno sv. pismo na mnogo krajih govori, da molitev smertnega grešnika Bogu ne dopade, vendar dobrotljivi Bog molitve ne zaverže, ki izvira iz dobrega natornega navdihnjenja,

temuč jo sprejme milostljivo v svoji neskončni dobroti".

28. Ako bi razžaljeni Bog ne hotel uslišati molitve terdovratnega grešnika, je vendar gotovo, da sv. maše ne zaverže, ktero mu grešnik daruje, ampak jo sprejme dobrovoljno. Ne rečem, da je molitev, ki jo daruje grešnik pri sv. maši, Bogu prijetna in neskončno dopadljiva. Ako bi ti n. pr. tvoj sovražnik poslal v dar več stotin denarja, ali bi jih sprejel? Mislim, da bi jih sprejel in rekel: Akoravno sovražim nasprotnika, vendar toliko denarja rad vzamem.

29. Zaklicati moramo: „Poslušajte, kaj ta krivični človek govori, ki od sovražnika dar sprejme. Ali tedaj pravični Bog od grešnika, kterega sovraži in zaničuje, ne bo sprejel daru telesa in kervi svojega sina ter govoril pri sebi: Akoravno je ta moj sovražnik, in pred mano gnusoba, mi je vendar daritev, ktero mi prinese z dobrim sercem, neskončno ljuba in prijetna; ker mi jo tedaj daruje, mu bodem v oziru na to ponudil svojo milost; ako jo sprejme, hočem pozabiti vso meni storjeno sramoto in skleniti hočem z njim prijateljstvo".

30. Cerkveni zbor Tridentinski uči, da z daritvijo sv. maše se Bog z nami spravi in nam odpusti vse smertne grehe in hudobije. O kako prijetna in vsem grešnikom tolažljiva beseda! Zaupaj, obupljivi grešnik, pričakuj spreobernenje in zveličanje svoje, ter teci iz verig obupljivosti k spravni daritvi! Akoravno pravi sv. pismo (Sap. 14. 8.): „Bog sovraži hudobnega in njegovo hudobijo", ven-

dar pridno obiskuj sv. mašo in jo preserčno daruj usmiljenemu Bogu. Čeravno tičiš v smertnem grehu, s tem vendar vnovič smertno ne grešiš, ker tukaj zadobiš pomoč, vzdigniti se iz pregrešnega stanu.

31. Ravno to se tudi zgodi, ako pobožen človek sv. mašo za hudobneža obiskuje ter jo daruje Bogu v njegovo spreobernenje, kar nam kaže lepa povest v razodenji sv. Jederti (lib. 3. c. 3.): Ko prosi nekdaj med sv. mašo, da bi Kristus grešnikom, ki se bodo spreobernili in zveličali, svojo milost ponudil in jih zavoljo neskončne daritve sv. maše pred odločenim časom spreobernil, bi rada prosila tudi za zaverženе grešnike in grešnice, da bi zadobili od Boga milost spokorjenja, ker zelo se ji smilijo; pa ne derzne prositi, ker se boji, da bi ne bila uslišana; zato ji reče Kristus, da bi odpravil njeno malovernost: „Ali ne zasluži pričujočnost in čast mojega čistega telesa in predrage kervi toliko, da se tudi tisti, ki so sedaj zaverženi, spreobernejo?“ Nad temi tolažljivimi besedami se sv. Jedert zelo začudi, premišljuje jih v svojem sercu in zdihne z velikim zaupanjem k Bogu: „Prosim te, o dobrotljivi Zveličar! po pričujočnosti tvojega čistega telesa in presvete kervi, pripelji vsaj nektere grešnike, ki so v nevarnosti se večno pogubiti, k svoji milosti. S to prošnjo darujem tebi in po tebi presv. Trojici neskončni dar sv. maše z vsem, kar storiš na altarju v zveličanje grešnikov“. Bog sprejme gorečo molitev ter jo zagotovi, da je njeno molitev uslišal, več grešnikom podelil svojo milost ter jih sprejel v stan zveličanja.

32. O kako lepa povest! O jasni dokaz velike moči sv. maše! Zajemaj tedaj, revni grešnik, novo zaupanje, da se boš zveličal. Hodi pridno k sv. maši, bodi pobožno pričujoč in jo daruj vsemogočnemu očetu v svoje spreobernenje in druzih terdovratnih grešnikov.

Pri sv. maši zadobimo odpuščenje odpustljivih grehov.

33. Tudi odpustljive grehe zbriše spravna daritev, kteri Boga hujše žalijo, kakor navadno mislimo. Dokazal bom to v priliki.

Nek oče je imel sina, ki ga je vsak dan večkrat nalašč razžalil. Pri delu je bil len in vse je opravljal le poveršno, bolj mu je bila všeč igra, pri kteri je zapravljal očetov denar; očetovih opominjanj ni poslušal, prišel je še celo tako daleč, da je očeta večkrat z iglo zbodil ali ga s komolcem sunil. Oče toži in joka nad hudobnim sinom, sin pa se zgovarja, rekoč: „Zakaj pa vendar moj oče toži o meni? Vsaj ga nikdar ne ranim, ne zlomim mu noge, tudi po življenju mu ne strežem“.

34. Ta prilika zadeva nas in nebeškega očeta. Vsak dan grešimo, akoravno z morivsko roko ne napadamo življenja našega Boga, to je, akoravno smertno ne grešimo, vendar se tako obnašamo, da Bog z nami ni zadovoljen in se nad nami jezi. Vsak dan si nakopamo božjo nevoljo ter množimo tako njegovo jezo in našo kazen. Ako bi tedaj ne imeli spravne daritve, s ktero bi jezo božjo tolažili,

kam bi prišli? Akoravno naši vsakdanji grehi niso smertni temuč le odpustljivi, vendar zelo potrebujemo spravne daritve, da nas ne zadene jeza božja in nas Bog ne zapodi kot zanikerne sinove iz svoje hiše.

35. Da bi to odvernil, je postavil ljubi Jezus močno spravno daritev, neskončno daritev sv. maše, ktera nam zadobi odpušenje smertnih, pa tudi odpustjivih grehov. To nam spričuje sv. Cerkev (Trid. ses. 22. c. 1.) z besedami: „Kristus je postavil pri zadnji večerji sv. mašo, da po moči te prekoristne daritve zadobimo odpušenje tistih grehov, ktere storimo vsak dan“. To so lastne besede sv. Cerkve, kterih ni potreba razlagati, ker nam jasno kažejo, da je Kristus postavil sv. mašo posebno v spravo vsakdanjih ali odpustljivih grehov.

36. Še jasneje o tem piše sv. Paskazi (de Corp. et Sang. Christ. c. 9.): „Daritev se vsak dan ponavlja, ker vsak dan grešimo in storimo take grehe, kteri so človeški slabosti prirojeni. Ker tedaj kristjan vsak dan pade, se Kristus vsaki dan daruje. Kristus nam je sicer dal več pomočkov, s kterimi zbrišemo vsakdanje grehe: molitev, prostovoljno ponižanje, nezasluženo terpljenje, kes, blagoslove sv. Cerkve i. t. d.; pa noben pomoček ni tako zdaten, kakor obiskanje in darovanje sv. maše“.

37. Enako govori tudi učenec Suarez (Tom. 3. dist. 79. sec. 5.): „Verjetno je, da oni, ki v ta namen darujejo sv. mašo, zadobijo odpušenje odpustljivih grehov, se vé, da le po prošnji, ker imajo voljo odpustljivim grehom nasprotno“. S tem hoče

reči: Ker se po nauku bogoslovcev noben odpustljiv greh ne odpusti brez žalosti, pričujočnost pri sv. maši z namenom zadostiti za grehe pa je znamnje žalosti, zatorej sme grešnik, kteri sv. mašo obiskuje, upati, da mu bodo odpustljivi grehi odpuščeni. O. Golat (in Alphab. Sacr. audiendi mun. 528) uči: „Sv. maša je daritev, s ktero zadobijo pričujoči odpušenje tistih odpustljivih grehov, ktere so poprej radi doprinašali pa so zdaj veselje do njih zaterli in to prav gotovo, ako so zato pri sveti maši, da bi zadobili odpušenje grehov“. Ako toraj sv. mašo obišemo in jo Bogu darujemo v odpušenje naših odpustljivih grehov, ako tudi nagnjenje in veselje do njih v svojem sercu zatremo, ondaj imamo prelepo tolažbo v sv. maši, in kdo bi ne bil rad pri sv. maši vedé, da s tem naj lažje opravi pokoro za vsakdanje grehe?

38. Da sv. maša zares veliko pripomore k odpušenju odpustljivih grehov, dokazuje Suarez tako-le: „Kristus je ustanovil daritev in ji dodelil vrednost svoje smerti, ž njo nam odpira svoje zasluženje v odpušenje vsakdanjih grehov“. Hotel je s tem reči: Ker pri sv. maši Kristus zopet umerje, zato nam odpušča z močjo svoje smerti naše odpustljive grehe. Tako uči tudi Osorij (4. conc. de Missa): „Daritev sv. maše odjemlje kazni za grehe, da tudi mali grehi se nam odpušajo z njih kaznijo vred“. Moč Kristusovega terpljenja nam toraj pri sv. maši ne izbriše le kazni za odpustljive grehe, marveč tudi odpustljive grehe same.

39. Jakob Stratius (de Sacrif. Miss. sect. I.

c. 8.) pravi: „Sad sv. maše je jako obilen, rodi nam neizmerno bogastvo zasluženja in zadostovanja Kristusovega. Odpustljivi grehi se tope pri sv. maši kakor vosek pri ognju, in mnogo zavolj grehov zasluženih kazni sv. maša s svojo močjo od nas odverne“. In zares! zakaj odpustljive grehe raztopi in požge ogenj božje ljubezni, goreč pri sv. maši na altarji, kazni za nje pa izbriše smert Kristusova, ki se duhovno ponavlja pri sv. maši. Izdihni zatoraj, kadar mašnik pri začetku sv. maše moli očitno spoved ter reci: „O pravični Bog! vse pregrehe, kar sem jih storil v svojem življenji, polagam skesano in zaupljivo na ta sv. altar, da jih ogenj božje ljubezni pokonča, da jih predraga kri Jezusova izbriše in jih s svojim neskončnim zasluženjem popolnoma poplača. Amen“.

40. Naj še omenim, kaj Marchant (Tract. 4. lect. 15. prop. 4.) o tem piše: „Gotovo je, da daritev sv. maše premore že vsled svoje ustanove izbrisati odpustljive grehe, zakaj Kristus je vedil, da je naša natora slabotna in vsled podedovanega greha k hudemu nagnjena, zato je poskerbel za nas ukazavši, da se za vsakdanje grehe opravlja tudi vsakdanja daritev“. Za toliko dobroto se ne moremo Odrešeniku dovolj zahvaliti, ne moremo je dostojno ceniti; pomislimo le, koliko breme pregreh bi prinesli k sodbi božji, če bi ne bilo te sv. daritve, ali če bi nam ona ne odvzela pokore za odpustljive grehe! Kolike muke bi morali zato še na unem svetu terpeti! O teh pregrehah govori David: „Moje pregrehe so se pomnožile bolj kot lasje na moji

glavi". To so tisti grehi, o kterih pravi Cerkev: „Grešil sem večkrat, kot je peska na dnu morja". To so grehi, kterim David ne ve števila ter zato vsklikne: „Kdo spozna pregrehe?" Mnogo jih je, ki se jih še ne zavemo, veliko jih je, kterih se ne spovemo, kterih ne poravnamo. Izbriše jih spravna daritev, ki nam jo je naš naj večji dobrotnik podaril.

41. Če hočeš tedaj pri sv. maši odpušenje odpustljivih grehov zadobiti, posnemaj sv. Jedert, o kteri se to-le (lib. 8. c. 15.) bere: „Ko je nekega dne mašnik daroval pri sv. maši, ki je prava in resnična sprava za vse človeške krivice, najsvetejši klavni dar, ga je darovala sv. Jedert Gospodu, da bi jo očistil vseh pregreh; to je dopadlo Bogu Očetu, ki jo je vzel v svojo milost". Te besede nam živo pričajo čudovito moč, ki jo ima darovanje sv. maše; sv. Jedert ni nikdar v svojem življenji smertno grešila, in izgovorivši pri povzdigovanji presv. zakramenta besede: „Najsvetejši Oče! darujem ti to presveto daritev v spravo in odpušenje vseh svojih grehov" je zadobila milost, da je bila očiščena vseh madežev in še več, Bog jo je vzel v milosti v svoje naročje.

42. Posnemaj to sv. devico in reci pri povzdigovanji sv. hostije: „Nebeški Oče! s pobožnostjo in zaupljivostjo sv. Jederti ti darujem po mašnikovih rokah to presv. hostijo, ki je pravo telo in kri tvojega Sina, da mi popolnoma odpustiš vse smertne in odpustljive grehe, ki sem jih storil. O dobrotljivi Oče! ker najsvetejša klavna daritev spravo deli človeški krivici, zatorej se vtolaži zavoljo nje,

prizanesi mi neštevilne pregrehe, odvzemi mi za nje zaslužene kazni". Vselej, kedar tako ravnaš, odpravljaš bolj in bolj odpustljive grehe; premišljuj večkrat čeznatorno moč daritve sv. maše; popisujejo ti jo te bukve in spoznal boš, da je tolika, da prav lahko odpravi vse tvoje grehe in prestopke.

43. Sv. maša pa ne izbriše le odpustljivih grehov, temveč opere tudi našo dušo vseh madežev. Tako uči sv. Damascen (lib. 4. c. 14.) rekoč: „Neomadežana in nekervava daritev sv. maše popravi vso škodo, omije vso nesnago". To je Bog tudi preroku Ecehijelu (36. 25.) razodel govoreč: „Izlil bom na vas čiste vode, da bote vseh svojih gnusob očiščeni". In zares, očiščuje nas presveta voda, ki je pritekla iz prebodene strani Kristusove; o nji govori sv. Janez (19. 34.) tako-le: „Eden vojakov je s sulico njegovo stran odperl in zdajci je tekla kri in voda iz nje". To se ni zgodilo po naključbi, božja previdnost je hotla tako. Dobrotljivi Jezus je hotel ranjen biti v desno stran, da nam zapusti po smerti studenec, svojo globoko rano, da iz nje zajemamo večno življenje.

44. O tem studencu je že prerokoval Caharija (13. 1.) tako-le: Odperl se bo studenec Davidovi hiši v očiščevanje grešnika. Iz tega sv. studenca teče neprenehoma sv. rešnja kri in vsakdo sme pristopiti k njemu, da si vtolaži žejo ter si opere omadežano dušo. Vsaj ne teče za nikogar drugega kot za tistega, ki se približa tej živi vodi, vsaj koristi le tistemu, ki jo zajemlje, ki se spira ž njo. Pri vsaki sv. maši teče ta zdravilni studenec

za vse pričujoče, ker se rana Kristusova iz nova odpre. O kolika sreča za nas, da nas očiščuje ta božji studenec! Kako srečni smo, ker nam nikdar ne vsahne, vedno teče ponujaje bližajočim se vode v obilnosti, daje nam jo zastonj. Koliko grešnikov se je zateklo tje, koliko jih je že radostno zajemalo iz njega blagodišeč balzam, kakor je že prerokoval prerok Izaija (12. 3.): „Zajemali bote v veselji vodo iz studencev zveličarjevih“. Pa tudi one grešnike, ki iz vnemarnosti ne hodijo tje ter rajši tičé v grešni mlaki, tudi nje prijazno vabi k sebi (55. 1.): „Pridite vsi žejni k vodi, in vi, ki nimate denarja, hitite, kupite in jejte; pridite, kupite brez denarja in brez vse menje vina in mleka“. Ravno tako nas vabi sv. Janez v skrivnem razodenji (22. 17): Duh in nevesta rečeta: „Pridi! In kdor sliši, reci: Pridi! In kdor je žejen, pridi; in kdor hoče, vzemi žive vode zastonj“.

45. Glej tedaj, kako ljubeznjivo nas vabita prerok Izaija in apostelj Janez k temu studencu, ki teče pri sv. maši; dobro vesta, kako milostna, kako koristna nam je voda zveličarjeva. Ta studenec je zdravilna kopelj, v kteri se naše duše kopajo, očiščujejo in posvečujejo. Le priti moramo, ter zajeti naj žlahnejšo, naj dražjo biserno vodo zastonj, ne kupimo si je z denarji, ne zamenjamo je za kaj drugega. Biserna voda, tekoča iz strani Kristusove, je dražja od najžlahnejšega vina; le ena kapljica te vode je več vredna, kot vsa kraljestva; ali bi bilo tedaj mogoče, da jo zastonj zajemljemo, da brez vspeha v nji kopljemo in očiščujemo svoje duše?

Šestnajsto poglavje.

Sveta maša je najpopolniša zadostovalna daritev.

1. Da se to poglavje dobro razume, je treba vediti, da rodi vsak greh dvoje zlo, namreč zadolženje in kazen. Dolg, ali nemilost božja se nam odpusti, kedar vredno prejmemo zakrament sv. pokore, kazen pa, bodi si večno ali časno, nam odvzame popolnoma sv. kerst, nepopolnoma tudi sv. pokora. Večna kazen sicer tudi v spovedi iz posebne milosti božje preneha, časne kazni pa se nam tim rajši odpuščajo, čim večji kes imamo, čim bolj smo vneti za sv. pokoro in čim resnejšo voljo imamo poboljšati se. Ker pa je navadno naše kesanje tako slabo, spoved tako pomanjkljiva, pokora tako majhna, zato se nam večjidel časne kazni le neznatno zmanjšajo. Kar jih še ostane, se moramo zanje pokoriti z molitvijo, s postom, z bdenjem, z milodari, s spovedjo in sv. obhajilom, z vdeleževanjem sv. maše in z odpustki. Vsa ta pokorila so jako zoperna naši mesenosti, zatoraj jih mnogi opuščajo. Kaj je tedaj storiti, ker se nočemo pokoriti, še manj pa v vicah grozne muke terpeti?

2. Posnemajmo evangeljskega hlapca, o kterem pravi Kristus (Mat. 18. 23.): „Nebeško kraljestvo

je podobno kralju, ki je hotel obrajt delati s svo-imi hlapci. Ko je začel rajtati, je bil predenj postavljen eden, kteri mu je bil dolžan deset tisoč talentov. Ker pa ni imel s čem plačati, je padel na kolena in ga prosil, rekoč: „Poterpi z menoj in vse ti bom povernil“. Kdo bi se ne čudil temu prederznežu, ki ni hotel prositi odpuščenja ali zmanjšanja svojega dolga, temveč si je prosil odlog in poterpljenje, rekoč: Poterpi z menoj, imej me še nekaj časa v službi, podaljšaj mi še za nekoliko življenje, in vse ti natanko poplačam. Kako bi bilo vendar mogoče, da bi ta ubogi hlapec mogel poverniti tolik dolg! ni ga v stanu, če bi tudi živel dve sto let; zakaj vrednost vseh 10.000 talentov je veliko miljonov. Kako bo hlapec tako velik znesek plačal?!

3. Ta dogodba ni resnična, je le prilika. Hlapec pomenja velikega grešnika, ki je mnogokrat hudo grešil. Ti, o grešnik! si tisti, o kterem Kristus (Skriv. raz. 3. 17.) pravi: „Ti ne veš, da si reven in usmiljenja vreden, in ubog in slep in nag“. Ti ne veš in ne verjameš, v kolike dolge si zabredel. Kako boš z vsemi dobrimi deli, kar jih imaš, plačeval deset tisoč talentov, vsaj še enega ne zaslužiš celo svoje življenje? En sam smertni greh ti nakoplje toliko kazen, da je ne poplačaš iz svojih moči, tudi ne, če bi se trudil vso večnost. Ne obupaj, še imaš sredstvo, ki te lahko oprosti tolikih dolgov. Padi kakor evangeljski hlapec na kolena pred svojega Gospoda in Boga, proseč ga: „Gospod, poterpi z menoj, daj mi še nekaj časa,

da delam pokoro, in ves dolg bom obilno poplačal". Ker mi ni mogoče, sv. maš nalašč najemati, zatorej bom toliko pridniši in pobožniši pri njih pričujoč, daroval ti jih bom, da ti povernem grozni dolg, ki sem ga s svojimi grehi zakrivil.

4. To nam svetuje tudi učeni Sanchez (in thes. Missae c. 9.) rekoč: „Kedar si pri sv. maši, pomisli, da je sv. daritev tvoja lastnina in da ti jo je podaril Bog Oče, in ravno tako tudi Bog Sin". Da je res tvoja last, to ti pričajo mašnikove besede, ki jih obernivši se k pričujočim izgovori: „Molite, bratje, da bo moja in vaša daritev prijetna Bogu Očetu vsemogočnemu". S tem poterdi, da daritev ni le njegova, ampak tudi vseh pričujočih vernikov. Premisli dobro le-to, oberni se k Bogu ter reci: „Kolik je moj dolg, o Bog? Ali sem ti morda dolžan sto ali tisoč ali celo sto tisoč talentov? Gospod! jaz spoznam svoj velik dolg in sem pripravljen, ga poplačati. Moje zasluženje je premajhno, da bi zadostovalo tolikemu dolgu, poplačal ga bom z obilnim zasluženjem tvojega Sina, saj si mi ga dal v popolno last. Ta zaklad ti darujem, vzemi toliko, kolikor sem ti dolžan". Tako premišljevanje, sklenjeno s terdno vero, je jako tolaživno, nam ubogim grešnikom vlije blagi mir v serce, ker vemo, da imamo zaklad neskončne vrednosti, ki poravna in poplača ves dolg in to je sv. maša. Čuditi se moramo, da bogoslovci toliko moč sv. maši pripisujejo, — pravijo namreč, da sv. maša sama na sebi (ex opere operato) duhovne kazni odvzame vsled zasluženja Kristusovega. Tako go-

vori Forner, škof Hebronski (Conc. 69. in Pass.): „Sv. maša ima že sama na sebi (ex opere operato, s tem, da se opravlja) čudovito moč, da zatre časne kazni za grehe“. To uče tudi drugi cerkveni očetje in učeniki. Vsi razločno pravijo, da sv. maša odjemlje kazni za odpuščene grehe tistemu, ki jo bere, ki jo najme, pa tudi vsem, ki so pri nji pričujoči, vsak pa, ki hoče to milost doseči, mora imeti spokornega duha.

5. Tu naj ti razložim, kaj pomeni: sv. maša sama na sebi (ex opere operato) odjemlje kazni za spovedane in odpuščene grehe. Če namreč najsvetejšo daritev opravlja postavno posvečen mašnik tako, kakor zapoveduje Cerkev, tedaj ima sv. maša toliko moč, da je ne pomnoži pobožnost darovalca, pa tudi ne zmanjša njegova pregrešnost. Ako se toraj sv. maša postavno in veljavno daruje, tedaj pokaže svojo moč.

Ravno tako je tudi pri druzih sv. zakramentih, n. p. pri sv. kerstu. Pobožen duhovnik ne kersti deteta bolje, kakor hudoben, le djanje sv. kersta se mora postavno goditi t. j. sv. kerst dela sam na sebi.

6. To enoglasno mnenje in nauk bogoslovcev tolaži vse uboge grešnike, zagotoví jih, da se jim odpusti, kedar so pri sv. maši pričujoči, del zasluženih kazni in terpljenja. Njihova pričujočnost pa ne sme biti le telesna, oni morajo tudi v duhu biti pri sv. maši; le tako se smejo nadjati te milosti; vendar pa odpušenje časnih kazni ni sad njih lastnega sodelovanja pri daritvi, to učini dar sam na

sebi vsled zasluženja Kristusovega. To spričuje Marchant (Candel. myst. tr. 4. lect. 13. prop. 3.): „Zadostenje je odvisno od volje Kristusove, ki jo je imel ustanovljaje to daritev, hotel je namreč, da vsakdo, ki je pobožno pri sv. maši pričujoč, zadobi kako posebno zadostenje in odpušenje kazni“. Iz tega sledi, da tisti, ki gre k sv. maši z dobrim namenom ter z mašnikom vred pobožno moli, pa tudi oni, ki želi biti pri sv. maši, poplača velik del odmenjenih mu kazni z zasluženjem Kristusovim. Koliko kazni se iznebi torej tisti, ki z naj večo pobožnostjo sledi posamezne dele sv. maše ter jo z mašnikom vred Bogu daruje; saj pravijo cerkveni učeniki, da ako je že tistemu, ki je le osebno pričujoč pri tem sv. djanju, ter se ga nič ne vdeleži, odpuščen del zasluženih kazni, koliko bolj sme to pričakovati oni, ki je ves pobožen pri sv. daritvi ter jo daruje Bogu?

7. Vprašuješ me, odkod nek toliko zasluženja, odkod toliko povernitev dolgov? To vse je odtod ker si prilastujemo zasluženje Kristusovo, to priča že omenjeni Marchant, ki (supra lect. 19.) pravi: „Sv. maša je najizdatniše prilastovanje zasluženja Kristusovega, ona nam odpira bogat zaklad, iz kterega zajemljemo nebeške dobrote, da ž njimi svoje dolgove poplačamo“. Prav ima ta modri učenik s perstom kazaje nam skriti zaklad sv. maše. Pri sv. maši deli Kristus obilno svoje zasluženje, obdarovaje vsakega, ki je brez smertnega greha pobožno pričujoč pri sv. maši.

8. Da to bolje razumeš, ti je treba vediti, da

si je Kristus v življenji in terpljenji, posebno pa umirajoč na križu, tolik zaklad zasluženja pridobil da ne zadostuje le vsem sedanjim in prihodnjim grešnikom, da poplačajo ž njim storjeni dolg, temveč ostane ga še toliko, da se vtopi v njem ves dolg neskončne verste svetov. Ta bogati zaklad deli Kristus mnogokrat, in sicer pri sv. kerstu, vselej, kedar prejmemo zakrament sv. pokore, kedar gremo k sv. obhajilu ali kedar storimo kako dobro delo. Nikdar pa nam tako obilno ne siplje tega zaklada, kakor pri sv. maši. To priča in uči sv. Cerkev (Trid. sess. 22. cap. 2.) tako-le: „Sad kervave daritve se naj obilniše dobiva pri tej nekervavi daritvi (namreč pri sv. maši)“. Zakaj sv. maša je izmed vseh djanj, kar jih obsega božja služba, naj zveličavniša, Bogu naj prijetniša in ljudem naj koristniša; in da bi ljudje rajše hodili k sv. maši, zategadel jim Kristus pri nji toliko obilniše milosti deli iz svojega zaklada.

9. To razdelitev pa si misli tako-le: Kristus stopi med sv. mašo z altarja, hodi od druzega do druzega deléč vsakemu nebeški dar, da ga plača za njegovo pričujočnost pri sv. maši. Nikogar ne izpusti, le onemu odtegne svoje milosti, ki je v smertnem grehu, ali ki pri sv. maši šepetá, se smeje, norčuje, izvedljivo okoli sebe zija, ali druge pri molitvi moti ali ki med sv. mašo spi. Vse druge obdaruje nektere bolj, nektere manj, kakor s svojo pobožnostjo zaslužijo. Prejeti talent naj obdarovanci prav obernejo, darovaje ga Bogu Očetu, poplačajo naj ž njim storjeni dolg, pridobé naj si čednosti,

pomnožijo božje milosti povikševaje tako namenjeno jim prihodnjo slavo. To premišljevanje naj nagiba vse uboge grešnike, da iščejo pomoči v Cerkvi pri sv. maši, kedarkoli store kak greh, sv. mašo naj pobožno Bogu Očetu darujejo, da jim odpusti grehe, da nadomesté s tem preteče kazni ter poboljšajo svoje življenje; omehčalo se jim bo serce, spreobernila se bode njih volja, in če ne zaveržejo prejete milosti, bode sprava z Bogom kaj lahka. To je naj krepkejši pripomoček, zadobiti odpuščenje, spokoriti se za zaslužene kazni ter se pred novim padcem vbraniti.

10. Koliko bi se tu lahko povedalo, kako ginljivo bi bilo slišati, kako je ta in oni grešnik po tej poti prišel do zveličanja! Pa nam ni dana naloga, da bi sledili pota, po kterih usmiljenje božje grešnike k sebi vodi. Naš namen je le v temni ječi odpreti okence, skozi ktero se vidi lepa in prijetna pot, ki vodi v nebesa, in njeni začetek je daritev sv. maše.

11. Prav velikokrat hôdi, dragi bralec, k sv. maši, nikar naj te ne zaderžujejo skušnjave sovražnika tvoje duše, ki bi tako rad odvzel grešnikom, ki jih ima v svojih mrežah, vse upanje, rad bi jih oropal vsake nade, moti jih govoreč: „tvoji grehi ti zapirajo pot nazaj, oni so zapreka, da se nisi v stanu poboljšati, vse ti nič ne pomaga, če bi bil še tolikrat pri spravni daritvi“. Potolažen mu odgovori: „moji grehi so veliki in množni, pa še

obilniši in mogočniši je sad odrešilne smerti Jezusa Kristusa in le-ta sad se mi ponuja posebno pri sv. maši".

Koliko kazni si lahko zbrišemo s pričujočnostjo pri sv. maši.

12. Če si prejšnje poglavje pazljivo prebiral, bi gotovo rad izvedil, koliko kazni za grehe ti odvzame pričujočnost pri sv. maši. Povem ti le-to dokazavši nezmerno vrednost svete maše iz besed o. Lancicija, ki (lib. 2. de Missa num. 294.) pravi: „Vrednost daritve sv. maše je neskončna, zakaj to, kar mašnik daruje, je zavoljo darovalca ravno toliko vredno, kot ono, kar je Kristus pri zadnji večerji daroval svojemu Očetu. To pa je bil dar nezmerne vrednosti, ker so vsa djanja, ki jih je Kristus storil na zemlji, neskončne vrednosti in sicer zavoljo neskončne časti njegove božje osebe. Iz tega sledi, da ima tudi daritev sv. maše neskončno vrednost".

13. O. Lancicij pravi sicer, da ima sv. maša nezmerno ceno, ne reče pa, da se pri sv. maši pričujočim v neskončni meri prilasti; če bi se to zgodilo, bi nam bilo mogoče z eno samo sv. mašo poplačati vse kazni in dolgove in ne bi nam bilo treba vprihodnje delati pokore. To pa nasprotuje nauku sv. katoliške Cerkve. Mnogo kazni lahko zbrišemo, mnogo dolgov lahko poplačamo, le to je gotovo; ker če smo prav pobožno pri sv. maši, se nam odpuste vse manjše kazni, to pa le tedaj, kedar obudimo pri sv. maši goreč kes zavoljo storjenih

grehov. Saj sem že omenil, da ni mogoče izbrisati si kazni, predenj se ne odpravi greh in to se zgodí s popolnim kesanjem. O kako hvaležni moramo biti Kristusu, ker nam je podaril predragi dar, ker nam je izročil takove pripomočke, da ž njimi poplačamo velike dolgove.

14. Oziraje se na to, pravi sv. Lavrenci Justinian (in Serm. de Corp. Christ.): „Denite vsa dobra dela na zlato tehtnico, namreč molitev, post, bdenje, milošnjo, zatajevanje i. t. d. in v drugo skledico položite le eno samo daritev sv. maše in videli bote, da ni tu enakosti; zakaj pri sv. maši se daruje tisti, v kterem prebiva vsa polnost božestva telesno, kakor pravi sv. Pavel (Kol. 2. 9.) in so vse zaloge modrosti in znanja skrite, kterega priprošnja je vsemogočna".

15. Ali čuješ, kako visoko ceni ta svetnik eno samo sv. mašo? Ali tudi razumeš, kaj on pravi? Morda se čudiš njegovim besedam ter jim ne moreš verjeti, hočem ti jih torej razložiti: Če vsa gori omenjena spokorna dela opravljaš darovaje jih Bogu z naj večjo pobožnostjo in ljubeznijo, mu gotovo zelo vstrežeš, če je pa kdo drugi pri sv. maši pobožno pričujoč ter jo prav priserčno Bogu daruje, mu le-ta še veliko ljubši in prijetniši dar prinese, vstreže mu še mnogo bolj. Vsaj ti si le človeška dela daroval, ki so v primeru z neskončno popolnostjo božjo jako malovredna; uni pa ne prinaša Bogu človeških darov, temveč božje, namreč: zasluženje Kristusovo, rane Kristusove, terpljenje in čednosti Kristusove, celo edinorojenega Sina božjega

samega, in sicer ga ne daruje tako veličastnega, kakor je v nebesih, marveč ponižnega, skritega v podobi majhne hostje, daruje ga kot nedolžno jagnje, ki je zopet zaklano in ki Boga Očeta z le-to duhovno smertjo neskončno časti in poveličuje. Sedaj lahko spoznaš, koliko kazni za grehe je v stanu poplačati ena sama sv. maša, ker je na tehtnici božje pravice težja od vseh človeških spokornih del.

16. Mnogo sem že povedal o vrednosti in moči sv. maše, ali to še ni vse. O. Ljudovik Argentanski, provincijal v Normandiji, jako učen mož, piše (in Exerc. Christ. int. Tom. 2. exerc. II. §. 3.): „Visoko cenim sicer vsa spokorna dela, ki jih v odpušenje grehov opravljamo, vendar pa sem terdno prepričan, da, če bi se kdo vse svoje žive dni ob suhem kruhu in vodi postil, vse posvetne zaklade razdal ubožcem, če bi do konca sveta neprenehoma pobožno molil, ter bi ta dela na tehtnico božje pravice položil s kervjo Kristusovo vred, terdno sem prepričan, da bi bila veliko ložja. S tem pa ne pravim, da so spokorna dela odveč, jako potrebna so, da poboljšamo ž njimi svoje življenje ter izrujemo s korenino slabe navade.

17. Da pa teh izrekov učenih mož napačno ne razumemo, je treba pomniti, da se tu vrednost daritve sv. maše po veljavi ceni, ki jo preljubeznjivi Sin vživa pri Očetu, s tem pa ne pravijo učenjaki, da spokorna dela, ki jih grešnik sam opravlja, niso potrebna in kolikor toliko vredna. Ravno nasprotne misli so, spokornost grešnikova jim je znamenje, da je vreden izvanredne pomoči božje,

ki se deli pri sv. maši; zato preslavljajo tako sv. mašo in njeno ceno, ki jo ima v oziru na zadostenje za storjene grehe, s tem nas priganjajo, da se poprimemo vneto spokornih del, vsaj je dovolj znano, da nespokornežem tudi Kristusova smert na križu nič ne koristi.

18. Marsikdo bi še rad poizvedel, kakov vpliv ima naj svetejša daritev na odpušenje kazni v vicah; tega sicer ne vemo, ker nam ni znano, kakovo je razmerje med časom kazni v vicah in pa med časom kazni na tem svetu; lahko si mislimo, da na unem svetu kazen neprimerno dalje terpi; to pa je gotovo, da ga ni dela v tem življenji, ki bi bilo pripravniše v dar usmiljenemu Bogu za terpeče duše v vicah, kot je nekervava daritev Kristusova; — saj je že velika tolažba tem ubožcem pobožni izdihljej, ki ga sorodniki za-nje pošljejo nebeškemu Očetu, kolika neizrekljiva tolažba jim še le izvira iz daritve sv. maše, če se daruje s posebno pobožnostjo za-nje! Ker pa terpeča Cerkev nima več tistih postav, ki so v navadi v vojskujoči Cerkvi Kristusovi na zemlji, zategadel le po priprošnji zamoremo darovati sv. mašo za duše v terpeči Cerkvi, ne moremo tedaj določiti, koliko časa terpljenja v vicah se jim odpusti. Vse to ima v rokah usmiljeni Bog, ki popolnoma prosto nam v neznani meri prizanaša.

19. Tudi, kar smo sedaj premišljevali, naj nas spodbuda, prav pogostoma in prav pridno hoditi k sv. maši; sedaj smo še na zemlji ter vživamo veliko moč sv. maše, če ta pripomoček zanemarimo,

bomo morali kazni, ki bi nam jih odvzela sv. daritev, v vicah terpeti.

20. Misli si, da si zavoljo velike pregrehe obsojen, naložili so ti težavno kazen, pa so ti na voljo dali, za to pri eni sv. maši biti; kaj ne, zvolil bi biti raj pri sto sv. mašah, kot pa hudo terpljenje prestati!

Akoravno ne vemo, kakšne kazni se nahajajo v vicah, toliko pa le vemo, da so enake žgečemu ognju in da ta ogenj duše ravno tako čisti, kakor čisti navadni ogenj zlato, duše morajo biti toraj popolnoma očiščene ter obdane z neminljivo lepoto.

21. Tukaj bi lahko kdo opomnil rekoč: ako že pričujočnost pri sv. maši toliko kazni izbriše, koliko kazni je še le tistemu odpuščenih, ki da sv. mašo za-se brati? Odgovor: Kdor da sv. mašo v življenji za-se brati, njemu se veliko več kazni odpusti, kakor pa če je sploh pri sv. maši nazoč; kajti s tem si pridobi poseben del zasluženja, ki mu ga odloči Bog. Koliko kazen je pa na ta način odpuščenih, Kristus ni razodel. Ako je pa tisti za katerega se sv. maša bere, nazoč pri njej, ga opominjam, da naj bo posebno zbranih misli, ter naj mašnika v molitvah povsod spremlja, vedoč da mašnik posebno za njega govori, moli in daruje; ako to stori, pridobil si bo veliko zasluženja, kot piše učeni Marchant (Candel. myst. tr. 4. lect. 15. prop. 3.): „Kdor da za sv. mašo in je pri njej pričujoč, ima veliko več koristi, kakor pa, ako bi ne bil nazoč; akoravno namreč tudi nenazoč prejme korist, ki mu jo mašnik pridobi, vendar pa ne prejme toliko zasluženja“. To se

tudi samo ob sebi razume, kajti nenazoč ne more prejeti tistih milost, ktere prejme, ki je pri sv. maši nazoč.

22. Tukaj opomnimo na važni nauk, ki je malokomu znan: Ako namreč priprosti ljudje prinesejo za sv. mašo, na čast kakemu svetniku ali pa, da bi prijeli kako milost od Boga, ali tudi da bi jih varoval zla, naročijo si jo morda s tem-le besedami: Tukaj dam za sv. mašo na čast Matere božje ali pa: rad bi, da bi se brala sv. maša za bolno dete i. t. d. S tem so res določili komu na čast naj se sv. maša daruje in kako milost želé z njo doseči, niso pa določili, morda tudi ne pomislili, komu hočejo oberniti na korist zadostilno moč sv. daritve. Če daš toraj za sv. mašo na čast kakemu svetniku, ali če si morda v kaki stiski, moraš vselej pomisliti, da hočeš zasluženje sebi v korist oberniti, na ta način imaš dvojni dobiček od sv. maše; pervič častiš s tem Mater božjo, ali svetnika, kojemu na čast se sv. maša bere, v drugič si pa odslužiš tudi veliko kazni, ki bi jih moral terpeti za svoje grehe. Ako pa najmeš sv. mašo, da bi kaj dosegel od Boga boš gotovo tudi prijel, ako ti je v zveličanje, verh tega pa odslužiš tudi nekoliko kazni, ki si jih zaslužil za svoje grehe.

23. Iz vsega tega spoznamo, da nam je treba nove gorečnosti pri sv. maši, in da si moramo prizadevati vsak dan pri sv. maši biti; ob nedeljah in praznikih pa, ako je mogoče, bodimo še pri več sv. mašah, da zaostale dolgove na tem svetu poplačamo.

24. Posebno pa naj to delajo veliki grešniki, ki so se mnogokrat smertno pregrešili, vendar pa še malo pokore opravili. Gotovo je, da ostra pravica božja vsak greh kaznuje. Resničen je toraj pregovor: pokoriti se ali pa goreti. Veliko boljše je toraj za te, o grešnik! da si grehe na tem svetu sam izbrišeš, kot pa da te ostri sodnik na unem svetu kaznuje. Ako pa težke pokore ne moreš opravljati, prevzemi z veseljem lahko pokoro, pa kadar je mogoče, vdeleži se sv. maše, tako se boš veliko gnad vrednega skazal.

Sedemnajsto poglavje.

Sveta maša je najimenitnejše delo svetega Duha.

1. Ker smo že v raznih poglavjih slišali, v kaki razmeri sta Bog Oče in Sin z daritvijo sv. maše, poglejmo zdaj, v kaki razmeri je sveti Duh. V ta namen bom razlagal v tem poglavji, kaj sv. Duh pri sv. maši dela, in to je posebno primerno za binkoštni čas.

2. Koliko dobrot sv. Duh keršanstu skazuje, ne moremo popolnoma razumeti, še manj pa izreči. On je božja ljubezen in usmiljenje in si vedno prizadeva, da bi potolažil božjo pravico ter rešil uboge grešnike pogube. On je tista božja oseba, ki je delo

odrešenja pričela, nadaljevala in doveršila. V deviškem telesu Marijinem je delo pričel, ko je iz neomadeževane kervi vpodobil presveto telo Kristusovo, v njega vdihnil nad vse vzvišeno človeško dušo ter z obema sklenil večno božjo natoro Sinu božjega v eno osebo; nadaljeval je to delo, ko je Kristusa v Jordanu tako rekoč mazilil, vterdil in mu izročil njegov posel; doveršil je delo, ko je na binkoštni praznik pokazal se vernim v podobi gorečih jezikov, ter jih napolnil z ognjem svoje ljubezni, grešnike pa, ki se s čudeži in terpljenjem Kristusovim niso omečili, je spreobernil, s svojo prijaznostjo. On tudi vedno ostane pri svojih vernih in akoravno ga mnogi ne spoštujejo, vendar jih nikdar ne zapusti, temuč terka na njihovo serce, ter želi pri njih ostati. Zato tudi pričenjamo rožni venec: „Kterega si Devica od šv. Duha spočela“, ter ga končujemo z besedami: „Ki si nam sv. Duha poslal“, kar za tem pride: „Ki te je v nebesa vzel in v nebesih venčal“, je hvala za sad odrešenja, in Marija se tukaj imenuje namesto vsega človeštva.

3. Razvidno je toraj, da se je zlasti tudi sv. Duh vdeleževal dela našega odrešenja in po pravici smem toraj reči, da je sv. maša najimenitniše delo sv. Duha. Dokaz tega je naslednji: Vsi bogoslovci terdijo, da je včlovečenje Kristusovo največi čudež, ki ga je Bog storil, ker je sklenil neizmerno natoro božjo s slabo človeško natoro v eno osebo. Največi čudež pa je storil sv. Duh, kar tudi v molitvi izgovarjamo in v veri terdimo, rekoč: „Ki je spočet od sv. Duha“. Akoravno je ta čudež

neizmeren, vendar je pa čudež, ki se godi pri sv. maši še veči, ker se tu neizmerna božja visokost in popolno človeštvo Kristusovo tako poniža, da je v najmanjših koscih sv. hostije osebno pričujoč.

4. Da je ta čudež delo sv. Duha, nam spričuje obrednik (liturgija) sv. maše, ki se pripisuje sv. Jakobu. V tem obredniku se berejo ravno pred povzdigovanjem te-le besede: „Prosimo te, o Gospod, naj pride tvoj sv. Duh in naj s svojo sveto častitljivo pričujočnostjo posveti naše darove; naj spremeni kruh v telo in kelih v predrago kri tvojega sina Jezusa Kristusa!“

5. Skoraj ravno te besede se nahajajo v liturgiji sv. papeža in mučenika Klementa, kjer beremo: „Prosimo te, o Gospod! da pošlješ svojega sv. Duha nad to daritev, da spremeni kruh v telo in kar je v kelihu v kri tvojega sina Jezusa Kristusa“. Iz tega razvidiš toraj, da so v prejšnjih časih spremenenje kruha in vina prilastovali sv. Duhu, in da so njega klicali, da bi storil ta čudež. Kakor je sv. Duh doveršil včlovečenje Sinu Božjega po besedah angela Gabriela: „Sv. Duh bo prišel v té in moč Najvišega te bo obsenčila“; ravno tako tudi nadaljuje božje včlovečenje pri vsaki sv. maši.

6. Ravno to naznanja tudi mašnik, kadar pred pervim križem nad darovano hostijo svoje oči proti nebu vzdigne, roke razprostre in zopet sklene, ter potem s serčno pobožnostjo sv. Duha pokliče, da bi darove kruha in vina posvetil, rekoč: „Pridi posvečevalec, vsemogočni večni Bog in blagoslovi

ta dar, ki je tvojemu sv. imenu pripravljen". Ni toraj dvombe, da sv. Duh pride z nebes in sv. dar z lastno roko blagoslovi in posveti. Ravno to prosi tudi sv. Ambrož v svojih mašnih molitvah, rekoč: „Naj pride, o Bog! nevidno veličastvo tvojega sv. Duha k nam, kakor je prišlo nekdaj nad klavne daritve očakov".

7. Tu hočemo viditi, kako sv. Duh spremenjenje doverši: V ta namen piše sv. Hildegarda: „Ko je neki mašnik v mašni obleki pred altar stopil, vidila sem, da je prišla velika svetloba z neba, ki je obdala ves altar in tako dolgo trajala, da je mašnik po dokončani maši odšel od altarja. Ko je pa mašnik prišel do sanktusa, glej tu je prišel žareči ogenj z neba nad kruh in vino, ter obe podobi tako razsvetlil in prevzel, kakor razsvetli solnčna svetloba steklo. Med tem je vzdignila ta svetloba kruh in vino proti nebu, in zdaj ni bilo nič drugega, kot meso in kri, akoravno so ljudje vidili samo kruh in vino. Ko sem zagledala meso in kri, pričelo se je koj včlovečenje, rojstvo, terpljenje in smert našega odrešenika, kakor v zerkalu, in sicer ravno tako, kakor se je godilo, ko je Jezus živel še na zemlji". (Lib. 2. Rev. c. 6.)

8. To so lastne besede sv. Hildegarde, ki nam pripoveduje, kako se godi spremenenje kruha in vina s tem, da božji ogenj, sveti Duh, podobi prešini. Kakor navadni ogenj les prevzame in ga spremeni v goreče ogle, tako se godi tudi pri spremenjenji kruha in vina v meso in kri Jezusa Kristusa. Kar je ta svetnica takrat vidila, to se godi pri vsaki

sv. maši, ko nebeška svetloba altar obda, kjer ostane do konca sv. maše, kakor tudi to, da pride pri spremenjenji žareč ogenj z nebes, ki spremeni dar v telo in kri Jezusa Kristusa.

9. To ste naznanovale tudi lepe predpodobi v starem zakonu. Perva predpodoba je bil dar Aronov, od kterega se bere (Levit. 9. 23.): „Slava Gospodova se je prikazala vsi množici: in glej ogenj je šinil od Gospoda in je povžil žgavno daritev, ki je bila na altarji, ko so trume to vidile, so padle na svoje obličje in hvalile Gospoda“. Ravno to se je zgodilo tudi pri posvečevanji Salomonovega tempeljna (II. kron. 7. 1.), kjer se bere: „Ko je Salomon dokončal molitev, je prišel ogenj z nebes in povžil žgavne in klavne darove in veličastvo Gospodovo je napolnilo hišo. Vsi Izraelovi otroci so vidili priti ogenj z nebes in veličastvo Gospodovo nad hišo, in so padli z obrazom na tla, ter so molili in hvalili Gospoda“.

10. To ste bile jasne predpodobe svete maše, pri kteri vsakokrat ogenj sv. Duha z nebes pride, kruh in vino prešini ter spremeni v telo in kri Kristusovo. Akoravno mi ubogi grešniki nimamo milosti, da bi vidili ta ogenj, vendar se to v resnici godi, kar so nekteri tudi že z očmi gledali. Metafrast piše od svetega Klementa škofa in mučenika to-le: „23. januarja ga pošlje cesar Dioklecjan k svojemu sovladajočemu cesarju Maksimijanu. Ko pride na otok Rod, ga prosi ondotni škof sv. Fotin, da bi bral sv. mašo. Sv. Klement jo bere in glej čudež: komaj je besede pri spremenjenji izgovoril,

že se je spremenila sv. hostija v žareče ogle, in vsi pri sv. maši pričujoči so to vidili. Tudi so vidili, kako je neizmerna množica angelov prišlo z nebes, ki so obdajali sv. hostijo ter se veselili in radovali. Nazoče ljudstvo ni moglo prenašati bliščobe, popadalo je toraj na obraz, ter ostalo na obrazih ležeče do zauživanja, ker takrat se je podoba svete hostije zopet vernila, ktero je sv. Klement z veliko pobožnostjo zavžil".

11. Ravno tako piše tudi Baronij od svetega Ignacija, očaka Carigrajskega. Ko je sv. Ignacij sveto mašo poln ljubezni do Boga in gorečnosti do sv. Duha bral, se je večkrat zgodilo, da je posvečeni kruh svojo podobo spremenjeval v goreč ogenj z nebeško svitlobo. Gerška Cerkev, ktere ud je bil sv. Ignacij, nima hostij pri sv. maši kot mi, temuč bel pšeničen kruh, toraj je še manj mogoče, da bi se oči motile. Te pripovedke imajo namen skrivnostne resnice predočiti, ter zlasti dokazati delovanje sv. Duha pri spremenjenji. Sv. Duh je namreč čist ogenj, kakor se je tudi razodel binkoštni praznik v namenu, nas prepričati, da je on ljubezen Boga Očeta in Sina.

12. Poslednjič beremo v življenji (44. p.) blaženega Jožefa iz Kupertina, da ga je vselej groza obšla, ko je imel izgovoriti besede spremenjenja; in le z velikim trudom je izgovarjal te svete besede; ko ga je pa minula groza, jih je pa koj lahko izgovoril. Njegov predstojnik ga torej praša nekdaj, kako da te svete besede tako težko in potem lahko izgovarja; na to prejme odgovor: „Te presvete

besede so mi kakor goreč ogenj v ustih. Ravno tako se mi godi, kakor onemu, ki vzame vročo jed v usta, ker je pa použiti ne more, jo premetava iz ene strani v drugo, tako dolgo, da poslednjič jed pogoltne".

13. Tako je toraj! nebeški ogenj, ki vse zemeljsko použije, je v teh besedah; izgovorjene po človeku storé, da se po božji vsemogočnosti Stvarnik v stvarjenih rokah zopet včloveči. Kako presunljive in mogočne so morale biti besede, s kterimi je Stvarnik stvaril solnce; po teh besedah se pa še veče reči godijo; Stvarnik sam pride na altar.

14. Da navzočnost sv. Duha pri sv. maši in sicer pri spremenjenji še bolj spoznamo, naj povem tukaj neko prigodbo po Baroniju. V Formeli blizo Rima je bil nek škof, ki je svojo službo zvesto opravljal in zlasti sv. mašo z veliko pobožnostjo bral. Vendar pa je bil pri papežu Agapitu zatožen, da ima navado iz posvečenih posod jesti, in da s tem ljudstvo pohujšuje. Papeža je to hudo žalilo, ki pošlje dva duhovna k njemu, da bi ga v ječo zaperla. Ko je bil tri dni v ječi, se prikaže v nedeljo jutro papežu v spanji angel, ter mu reče: „Danes ne smeš ne ti ne kak drug prelat opravljati velike maše, temuč škof naj jo bere, ki si ga dal zapreti". Papež se zbudi ter premišljuje sanje, rekoč: „Kako, škof naj bere mašo, ki je tolike hudobije obdolžen?" Ko potem zopet zaspi, sliši vnovič glas: „Rekel sem ti, da naj zaperti škof sv. mašo bere". Ko je papež še dvomil in ni imel rad, da bi zatoženi škof imel veliko opravilo, sliši v

tretje glas: „Varuj se, da bi kdo drugi, kot zaperti škof pred teboj sv. mašo bral“. Prestrašen se zbudi papež, pokliče škofa ter mu reče: „Kakošno je tvoje življenje in kaka dela opravljaš?“ Škof mu odgovori: „Jaz sem grešnik“. Papež zopet reče: „Ali ne ješ iz posvečenih posod?“ Škof mu zopet odgovori: „Jaz sem grešnik“. Ko papež ni mogel spraviti druge besede iz njega, mu reče: „Danes boš bral pred nami veliko mašo“. Ponižni škof se sicer močno izgovarja, pa papež mu reče: „Danes boš pred manoj in vsemi kardinali imel veliko opravilo“. Pobožni škof gre toraj z mnogimi služabniki pred altar, prične sv. mašo, pride do pervega križa, ki se naredi nad hostijo in nad kelihom ter reče: „Pridi posvečevalec, vsemogočni večni Bog in blagoslovi ta dar, ki je pripravljen tvojemu svetemu imenu“. To molitev je izgovoril štirikrat in ni hotel dalje; tako da so bili vsi drugi nevoljni. Nazadnje reče papež: „Zakaj se obotavljaš, in tolikokrat izgovarjaš molitev? Škof odgovori: „Odpusti mi sv. oče, zato ponavljam tolikokrat to molitev, ker še nisem vidil sv. Duha priti nad dar. Prosim pa naj bi Vaša svetost diakonu, ki stoji na moji strani rekli oditi, ker si ga ne upam sam odpraviti“. Papež koj ukaže, da naj diakon odide. Komaj se je to zgodilo, zagleda papež in tudi škof, da je prišel sv. Duh z nebes, ki je ogernil oba, kakor tudi diakone z oblakom, kar je terpelo tri ure. Iz tega je spoznal papež nedolžnost in svetost škofovo in je bil jako žalosten, da ga je ukazal v ječo vreči.

15. Kar je vidil v povedani prigodbi škof z telesnimi očmi, to se godi pri vsaki sv. maši, da pride sv. Duh s svojo močjo na altar in blagoslovi sv. daritev. O tem piše Mansi: „Nekervava daritev je tako častitljiva in sveta, da sam sv. Duh pride, jo posveti in se angeli okoli daritve zbirajo“. S tem je hotel reči: Ko pride sv. Duh z nebes na altar, da bi spremenil kruh in vino v telo in kri Jezusa Kristusa, zbirajo se angeli okoli njega, čudeči se nad velikim čudežem.

16. O kako sveto opravilo mora pač biti sv. maša, ker njo blagoslovi in posveti studenec svetosti, tretja božja oseba, sv. Duh sam! Kako moč in sladkost mora imeti ta nebeški kruh, ki ga pripravlja sam sv. Duh ter ogreva z žarki svoje ljubezni!

17. Žareča ljubezen sv. Duha ne pripravlja samo sv. hostije v našo jed, ampak po njem postane tudi daritev, ktero darujemo neskončnemu Bogu v čast, nam pa v zveličanje. Kako draga in neizrekljiva je ta daritev! Kaj ne dela sv. Duh pri ti daritvi! Koliko si prizadeva, da bi bila ljudem v časni in večni blagor! Od sv. Duha piše sv. Pavel: „Ravno tako podpera tudi Duh našo slabost; ne vemo namreč, kaj bi prosili, kakor se spodobi; sam Duh pa prosi za nas z neizrekljivimi zdihljeji. On pa, kteri serca pregleduje, vé kaj Duh želi; ker po Bogu prosi za svete“. (Rim. 8. 26.)

18. To so besede sv. Pavla, veditи je pa tudi treba, da božje osebe ne prosijo druga druge; kajti vse tri božje osebe so enake in imajo vse enako

zapovedovati in deliti. Ker se pa Očetu pripisuje pravičnost, Sinu modrost, sv. Duhu pa dobrota in milost, zato zdihuje božje usmiljenje v sv. Duhu k božji pravici v Očetu, da bi grešnikov ne kaznovala po njih zasluženji, ampak jih zveličala v milosti. To je hotel sv. Pavel z onimi besedami reči, namreč da sv. Duh za nas prosi. Zdaj pa nastane vprašanje, kdaj sv. Duh zlasti za nas prosi! Odgovor: Akoravno je gotovo, da sv. Duh vedno za nas prosi, vendar dela to posebno pri sv. maši.

19. To lahko iz tega posnamemo, ker tudi angeli za nas prosijo, od kterih sv. Krizostom takole piše: „Pri sv. maši ne prosijo samo ljudje, temuč tudi angeli vklanjajo svoja kolena, pa tudi arhangeli prosijo za nas“. Vzrok je ta-le: „Oni imajo lepo priložnost, kajti kazaje na sv. daritev prosijo za človeški rod“. Kakor angeli zlasti pri sv. maši, kot ob času usmiljenja za nas prosijo, ker spravna daritev Boga tolaži, tako tudi sv. Duh posebno takrat božjo jezo tolaži, kadar človeška natora Jezusa Kristusa za nas prosi, ko rane in kri Kristusova za usmiljenje kličejo in ostro pravičnost pogovorijo. Bog pa, ki serca preiskuje, hoče, da sv. Duh za nič drugega ne prosi, kakor za to, kar je Bogu všeč in nam v zveličanje.

20. Iz tega razvidiš, kako velika je dobrota sv. Duha, ker se tako poteguje za naše zveličanje, kakor da bi šlo za njegov lastni blagor, in da ne prosi samo za nas, temuč da tako rekoč s posebno silo božjo milost nam nagiba. Mi bi skoraj ne verjeli, ko bi ne bilo v sv. pismu zapisano. Kdo

bi toraj ne verjel, da je sv. Duh naš zvesti prijatelj? Terdno toraj zaupaj v tega prijatla in ljubi ga iz vseh moči. Ker pa zlasti pri sv. maši za te prosi, daruj iz ljubezni do njega sv. mašo njemu v čast in veselje.

Osemnajsto poglavje.

Sv. maša je veselje Matere Božje.

1. Kraljica Estera ni imela v svojem življenji večega veselja, kot tisti dan, ko jo je kralj Asuer izmed vseh devic izvolil, z lastnimi rokami venčal ter postavil za kraljico svojega kraljestva. Ravno tako smem reči, je imela Marija, Mati Božja, takrat največo čast in veselje, ko jo je njen Sin v nebeško slavo pripeljal, povzdignil nad angele ter venčal jo kot kraljico nebes in zemlje. Ne umemo čistosti, vzvišenosti in velikosti tega veselja, ker nas zaderžuje naše zemeljsko telesno življenje, v kterem so dušne radosti ptuje in nerazumljive; ta prihod v nebeško kraljestvo pa je najviša stopinja dušnega veselja. In vendar sem rekel iz začetka poglavja, da je sv. maša največe veselje Matere Božje. Kako bom to dokazal? To hočem dokazati iz lastnih besed Kristusovih, ki jih je govoril k zveličanemu Alanu, zvestemu služabniku svoje Matere.

2. Kakor je božja modrost izvolila eno samo devico, iz ktere je imel biti rojen odrešenik sveta,

ravno tako je tudi Zveličar sam mašništvo ustanovil, da zaklade svojega odrešenja po daritvi svete maše ljudem vseh časov deli. To je največi del Marijinega veselja, radost svetnikov, gotova pomoč živim, največja tolažba mertvim". To so besede, ki jih je govoril Kristus k Alanu ter mu zapovedal, da naj jih zapiše in oznanuje.

3. Po teh besedah, ki naj imajo za nas samo tako veljavo kot izreki svetih od Boga razsvetljenih mož, je v sv. maši za nebeško kraljico nekaj veselja. Da to prav razumemo, je treba vediti, da ima Mati Božja, kakor tudi svetniki, dvojno veselje, bistveno in nebistveno. Bistveno veselje je gledanje in vživanje Boga, in slava, ki je po zasluženi svetosti različna. V tej slavi ostane svetnik na vekomaj ter ne more ne više priti ne niže. Nebistveno veselje pa je tista slava, ki ga ljudje pri raznih priložnostih skazujejo na zemlji; ako n. pr. praznujemo praznik kakega svetnika, smemo se zanesti, da je tisti svetniku v posebno radost v nebesih. Gotovo mu takrat angeli v veselje prinašajo kot dragi dar molitve in dobra dela, ki jih njemu na čast opravljajo. Kar človek na zemlji svetniku na čast moli in opravi, to mu daruje angel varh kot dišečo cvetlico in prijeten dar. Od tega se veliko bere v razodenji sv. Jederti. To je toraj nebistveno veselje, ki ga more imeti Kristusovo človeštvo, angeli in svetniki, kakor piše sv. Luka (15. 7.): „Povem vam, da bo v nebesih veselje nad enim grešnikom, ki se spokori". To veselje angelov in svetnikov je nebistveno, ki se ponavlja, kolikorkrat se grešnik

spreoberne; zgubi se pa zopet to veselje, ako spokorjen grešnik zopet greši.

4. Iz tega lahko pozvemo, kak pomen imajo besede Kristusove: „Sveta maša je največi del veselja moje Matere“, namreč največji del njenega nebistvenega veselja; ker akoravno Mater Božjo na razen način lahko častimo in razveseljujemo, vendar presega veselje, ki ji ga skazujemo pri sv. maši vse drugo nebistveno veselje; to hočem koj razložiti. Ako njej na čast opraviš rožne vence, litanije, duhovne ure, psalme in druge molitve; drug pa ji daruje v čast sv. mašo in ž njo njenega ljubega Sina, ki je na altarji osebno pričujoč, kteri izmed vaji jej bo daroval prijetniši dar in jej toraj pripravil veče veselje? Jaz pravim tisti, ki njej na čast opravi največo službo, ki jej predstavi njenega ljubega Sina, ter ga položi njej v naročje; kajti ta njen najljubši Sin ji vzročuje s svojo novo nazočnostjo neizmerno veče veselje in radost, kakor ti z vsemi drugimi dobrimi deli.

5. Tudi zato ji sv. maša dela veliko veselje, ker ljubi in želi pred vsem čast božjo in zveličanje duš. Znano pa je in zadostno smo dokazali, da skazujemo z darovanjem sv. maše sv. Trojici največjo čast, ji dajemo dostojno hvalo in darujemo najdražji zaklad. Ako dalje njenega preljubega Sina s pravo vero moliš, ako se pred njim ponižno prikloniš, ako se s skesanim sercem na persi terkaš, serčno prosiš odpušenja grehov, ako kažeš Bogu Očetu bridko terpljenje Kristusovo, ako mu daruješ njegovo presv. kri v svoje očišenje in si s posebno pobožnostjo pri sv. maši; ali ji ne bo to neskončno

prijetno, ker s tem si naj gotoveje skerbiš za zveličanje.

6. Ako ima tedaj Mati Božja tako veselje nad pobožnostjo pri sv. maši, kako bogato bo obdarovala one, ki so nji v čast pri sv. maši! V ta namen ti bom povedal zgled, ki se je zgodil nekdaj sv. Dominiku pri sv. maši. Ko je ta svetnik nekdaj v Londonu na Angleškem vpričo kralja, kraljice in obilne množice z veliko pobožnostjo sv. mašo bral v praznik Marije in prišel do spomina živih, se je naenkrat zamaknil in ostal tako celo uro. Njegov obraz je rudeč in svitel, raz glave mu teče pot, telo je nepremakljivo, oči povzdignjene. Vsi pričujoči se zelo začudijo, ginjeni so v sercu in ne vejo, kaj bode iz tega. Kralju in njegovemu spremstvu traja to predolgo, zatoraj zapove služabniku, naj dregne moža. Ko hoče služabnik to storiti, ga obide velik strah in ne derzne dotakniti se sv. Dominika. Čez nekaj časa zapove drugemu služabniku, naj se le malo mašne obleke na sv. možu dotakne; pa tudi temu se zgodi kakor pervemu, od straha se skoraj na tla zgrudi. Nihče več se ne upa služabnika božjega motiti, vsi morajo čakati, da se čez eno uro zopet zave. Potem zopet nadaljuje sv. mašo in vsi pričujoči so zavoljo čudeža, ki se je zgodil, posebno pobožni. Ko pa sv. Dominik povzdigne presveto hostijo, zagleda kralj, kraljica in več kot tri sto pričujočih v mašnikovih rokah namesto hostije neizrečeno lepo dete Kristusa; vsi se zelo razvesele tega pogleda, nekteri pa se tako prestrašijo, da se komaj vpitja zderžé; potem zagledajo tudi Mater

Božjo, odzad za njenim ljubim sinom v solnčni svetlobi, obdano z vencem in dvanajst zvezd, ki vzame svojega ljubega Sinu v naročje, mu vzdigne desno roko, akoravno se dete brani in stori z njo križ nad pričujočim ljudstvom. Nato občutijo vsi nenavadno in neizrekljivo sladkost v svojih sercih, in to jih tako gine, da vsi jokajo. Vse to jih napolni s tako prijetnostjo, da je vsak iz sebe, pa nihče ne more drugemu povedati, kaj občuti. Pri povzdigovanji keliha vidijo zopet vsi zbrani, kako se vzdiguje iz keliha križ, na kterem visi Kristus, kakor je na Golgati v resnici visel na križu. Iz peterih ran teče tako obilno njegova presv. kri v kelih, da se skoraj izliva. Pa Mati Božja jo zajema z rokami iz keliha, jo razliva na pričujoče ljudstvo, potem pa na vse keršanstvo v zveličanje in v duhovno ozdravljenje vseh narodov. Ko so vsi pokropljeni s presv. kervjo, spoznajo tako natanko svoje grehe, da vidijo njihovo težo in velikost, in njih serce se nad tem zelo prestraši. Vsi občutijo tudi tako serčno žalost, da glasno zdihujejo in obilne solze jim tekó po obrazu in obleki. Nekteri pa občutijo tako žalost, da jim hoče serce počiti, smertni strah jih obdaja. V tako žalost vtopljeni ostanejo pri vsi sv. maši in kdor jih vidi, mora z njimi jokati. Po dokončani sv. maši stopi sv. Dominik, ki je vse to med mašo opazil, na prižnico in za izrek pridige si zbere besede 97. psalma: „Pojte Gospodu novo pesem, ker je čuda storil“. Potem nadaljuje: „Vsi ste vidili z očmi in občutili s sercem, kako čudne reči je storil Gospod Jezus v presv. zakramentu

med vami. Vidili ste z očmi in spoznali s pametjo, kako je bil Jezus, Zveličar sveta, sin Marije, za vas zopet rojen in križan. V ti božji, nezapopadljivi skrivnosti sv. maše, kjer ni goljufije in zmote, ste vidili velike, svete, čudne reči. Ne samo eden, vsi ste vidili ta čudež. Ako je le iskrica sv. Duha, le žilica ljubezni do Kristusa v vas, skažite se Bogu hvaležne, pojte mu hvalo in oznanujte njegovo moč in veličastvo i. t. d.“ (Ex lib. intit. B. Alanus rediv. par. 3. c. 22.)

7. To in še veliko drugega je govoril sv. Dominik ljudstvu in razlagal, koliko milost in dobrot sta jim skazala Jezus in Marija prj sv. maši. Pa kar se je tu očitno pokazalo, se popolno vjema s tem, kar smemo pričakovati od sv. maše, in resnica tega, kar smo vidili, napolnuje naše serce tudi brez te povesti; verujemo namreč, da Marija to, kar je storila tukaj očitno prav velikrat, posebno ob svojih praznikih nevidljivo dela in blagoslovi vse tiste pobožne, ki so nji v čast pri sv. maši, z rokami Jezusovimi in jih pokropi z njegovo kervjo. Da pa ne občutimo v sercu tega, kar so uni telesno občutili, pride od tod, ker je naše serce terdo, ker nismo zadosti pobožni, timveč mnogokrat raztreseni in nemarni. Uči se iz tega, da vse sv. maše daruješ Materi božji v čast in moliš ponižno Jezusa v njenem naročji. Prosi jo pa tudi, naj te blagoslovi z Jezusovimi rokami, in te pokropi z njegovo kervjo. Ako si v veliki potrebi, nikjer ne dobiš gotoveje pomoči, kakor če se po tem potu približaš sedežu božjemu. Ker s sv. mašo Mariji največjo čast

skažeš, Bogu pa največjo službo, zadobiš gotovo milost, ktero prosiš.

8. Imenitni zgodovinar Baronij pripoveduje, da se je podal 998. l. Robert, francoski kralj, v vojsko in oblegal grad sv. Germana blizo mesta Anjou z veliko močjo. Oblegani se hrabro branijo in napravijo kralju veliko škodo; kar kralja tako razserdi, da šesti dan obleganja svoje vojščake resno opominja, naj grad obstopijo in ga naenkrat z naskokom vzamejo. Oblegani se zelo bojijo tega napada in iščejo pomoči pri zvel. Gislebertu, mašniku iz reda sv. Benedikta. Ta jih opominja, naj se zaupljivo obernejo do Matere božje in grejo nji v čast k sv. maši. Sam bere sv. mašo v najimenitniši cerkvi na altarju Matere božje, in vse ljudstvo je z veliko pobožnostjo pričujoče. Med tem nastane gosta megla okrog po polju, da sovražnik gradu ne vidi in ga ne more napasti; oblegani pa z višine vse gibanje sovražnikovo natanko razločijo, in mu s svojim orožjem veliko škodujejo. Kralj viditi, da se njegova vojska manjša in je v nevarnosti, da se popolno pobije, zapusti grad z veliko jezo.

9. Bodisi temu vzrok kar hoče, verno serce rado veruje, da je Bog na Marijino prošnjo meglo v brambo njenih častilcev raztegnil! Akoravno se taka čuda ne godijo vedno, vendar priprošnja Marijina nikdar ni zastonj in njena priprošnja je toliko mogočneja, kolikor bližej je Bogu mimo vseh drugih svetnikov; ona sama je razodela nasledne:

10. 1) „Karkoli Marija od Boga prosi, gotovo zadobi. 2) Bog je sklenil vsakemu skazati usmi-

ljenje, za kogar Marija prosi. 3) Pri vladanji sveta Marijina priprošnja veliko velja. 4) Marija ljubi grešnike bolj, kakor človek človeka. 5) Zveličanje grešnikov tako želi, da je pripravljena, ako bi Bog pripustil, vsak dan vse muke sveta preterpeti za vsakega grešnika posebej. 6) Čast, ki jo skažemo Mariji, če tudi samo z angelskim češenjem, več koristi, kakor čast, ki jo skažemo drugemu svetniku. 7) Samo ena „Češena Marija“ je večje dobro, kakor vse dobrote telesa in življenja. 8) Nad častjo, ki se skaže Mariji, imajo veselje vsi svetniki. 9) Čast, ktero skažemo svetnikom, je enaka srebru, ktero pa skažemo Mariji, enaka zlatu. 10) Čast, ktero skažemo Jezusu, je kakor drag kamen; ktero skažemo sv. Trojici, je enaka zvezdam na nebu. 11) Marija reši vsaki dan veliko grešnikov. 12) Kolikor je nebo večje od zvezd, toliko večje je usmiljenje Marijino od usmiljenja svetnikov“. (B. Aln. rediv. c. 9.)

Te milosti so kakor venec dvanajsterih zvezd, kterega je vidil sv. Janez na Marijini glavi. Kdor to dobro premisli, tega serce sili Marijo častiti. Kdo ne bi molil „Češene Marije“ njej v čast, ker ve, da je to več vredno, kakor vse natorne dobrote telesa in življenja? Kdo bi ji ne služil, ki veruje, da je najmanja nji v čast storjena služba večja, kot vseh svetnikov? Služi ji tedaj pridno, posebno s pobožno pričujočnostjo pri sv. maši in daruj ji ljubo dete Jezusa; ker pri vsaki sv. maši se Kristus zopet duhovno rodi in materna čast se ponovi, kar vemo iz Jezusovih besed, ktere je govoril zvel.

Alanu (part. 4. cap. 46.): „Ako opusti mašnik sv. mašo darovati, oropa mojo mater njene materne časti“. Iz tega se učimo, da mašnik pri vsaki sv. maši ponavlja Marijino čast, ker pri sv. maši Marija zopet svojega sinu rodi ter vnovič zadobi radost, ktero je občutila, ko se je Jezus rodil.

Sv. maša je veselje svetnikov.

11. Ko smo vidili, koliko časti in veselja darujemo Mariji s sv. mašo, poglejmo še, koliko časti in veselja skažemo svetnikom božjim s sv. mašo. Kako se povikšuje čast svetnikov, smo slišali; tukaj le še pristavim, zakaj svetniki želé, da jih verni časté: Pervi vzrok je, ker je volja božja, da častimo zveste služabnike božje; potem, ker čednosti, ktere so si pridobili in nam živo pred oči postavljajo, zaslužijo tako češenje. Kristus sam pravi (Razod. 3. 4.): „Hodili bodo z menoj v belih oblačilih, ker so vredni“. In Bog govori (1. Kralj. 2. 30.): „Kdor mene časti, njega bom častil; kdor pa mene zaničuje, bodi zaničevan“. Razun še mnogih drugih povem še le en vzrok, zakaj moramo svetnike častiti: ker so v svojem življenju čast zaničevali, se ponižali in zatajevali, brezbožni ljudje so jih zaničevali, zasramovali in preganjali: zato pa Bog hoče, naj se pokaže njih nedolžnost, da jih kristjani hvalimo in častimo.

12. Zgled imamo nad Mardohejem; akoravno je bil pobožen mož in služabnik božji, ga je vendar prevzetni Aman preganjal in k smerti obsodil.

Pa pravični Bog je uničil ta naklep in storil, da je vse ljudstvo častilo njegovega zvestega služabnika; ko je namreč kraij Amana vprašal (Ester. 6. 6.): „Kaj s mora zgoditi možu, kterega želi kralj častiti?“ Odgovori Aman: „Človek, kterega želi kralj častiti, se mora v kraljeva oblačila napraviti in posaditi na konja, ki je kralju za ježo in prejeti kraljevo krono na svojo glavo. Pervi zmed kraljevih poglavarjev in oblastnikov naj derži njegovega konja in po mestnih tergih gredé naj vpije in govori: Tako se časti, kogar hoče kralj počastiti“. In rekel mu je kralj: „Hiti, vzemi oblačilo in konja, in stori judu Mardoheju, kakor si govoril“.

13. Če je neverski kralj Asuer Mardoheju zavoljo zveste službe skazal tako čast, koliko čast bo Bog skazal in z njim vsi nebeščani svojim zvestim služabnikom, posebno tiste dni, ko gredo v nebesa in ko se njih spomin obhaja po vsem svetu? Po sv. Duhu je naročil svoji cerkvi, naj se njegovi zvesti služabniki one dni častijo z molitvami in pobožnostimi, s pridigami in petjem, s procesijami in božjimi poti, posebno pa z daritvijo sv. maše. „Ker tako se naj časté, ktere želi nebeški kralj častiti“.

14. Največja čast, ki se zamore skazati svetnikom, je daritev svete maše, ako se njim v čast bere ali posluša, in se nebeškemu očetu daruje njim v čast in slavo. Velikašem v čast se večkrat igrajo igrokazi ali predstavljajo dogodbe iz preteklih časov. Akoravno se v takih igrah velikaš nič ne omeni, so mu vendar prijetne, ker se to godi njemu v čast in ga veseli. Akoravno je sv. maša spomin

terpljenja in smerti Kristusove in se daruje nebeškemu Očetu, imajo vendar svetniki posebno veselje nad tem, ker se to godi njim v čast in razveseljuje vsa nebesa.

15. Ako se pa pri sv. maši imenujejo in se daruje ravno njim v čast, jim mora biti gotovo prav všeč po spričevanji sv. Krizostoma, ki govori (Hom. 21. in acta): „Ako se obhaja slava kraljeve zmage, se po imenu kličejo vsi tisti, ki so bili ž njim v vojski in so se hrabro bojevali zoper sovražnika. Ravno tako je tudi svetnikom v posebno čast in slavo, ako se pri sv. maši vpriča svojega gospoda (čegar terpljenje in smert se zmagoslavno obhaja) po imenu kličejo in se slavijo njih dela v boju zoper peklenskega sovražnika“. Tudi vsemogočnemu Bogu se izrekuje zahvala za moč, ktero jim je skazal in za milost, da jim je podelil zmago. O tem piše Molina (tract. 4. c. I.): „Svetnikom se ne more večja čast skazati, nego da se v njih imenu vsemogočnemu Bogu daruje sv. maša, se mu zahvaljuje za njim skazane dobrote, se spominja njih zasluženja, ki ga darujemo s sv. mašo presveti Trojici“.

16. Kdor pa hoče veselje kakega svetnika pomnožiti in mu pripraviti novo nebeško poveličanje, mora sv. mašo ali Kristusa v presv. hostiji Bogu v ta namen darovati, da se svetnik počasti. Tako je delala sv. Jedert in učila sosestre. Vidila je večkrat v duhu, koliko stori tako darovanje. V njenem razodenju se bere (lib. 4. c. 55.) naslednje:

17. „V praznik sv. Mihaela daruje pri sv. maši presv. zakrament telesa in kervi Kristusove Go-

spodu, rekoč: „„K časti tvojih pervakov ti darujem, o ljubeznjivi Gospod, ta veliki zakrament, darujem ti ga v slavo in povikšanje veselja tvojih svetnikov, v čast in slavo vseh angelov““. Potem vidi, kako Bog sprejme daritev ter iz nje angelskim duhovom nezapopadljivo veselje vliva. Zato pridejo vsi angeli po verstah spoštljivo k sv. Jederti in se ji zahvaljujejo“.

18. To so besede onega razodenja, ktero so mnogi učeni in redovniki preiskovali in odobrili. To se nam zdi sicer čudno in komaj verjetno, da samo ena sv. maša podeli vsem angelskim duhovom tako veselje, da zadobijo po eni sami sv. maši preobilno veselja, ko bi ga poprej prav nič ne imeli; pa vendar je tako. Kako močna je tedaj daritev sv. maše! kolik blagor izvira iz nje nebeščanom in ljudem! Sv. Jedert ni darovala sv. maše angelom, ampak Bogu Očetu, on je dar sprejel in razlil nad vse angele neskončno veselje. Ravno tako se zgodi, ako darujemo Bogu sv. mašo v čast kterega svetnika.

19. Da to bolj razvidimo, poglejmo zgled v ravno tistem razodenju (lib. 5. c. 4.): „Ko umerje neka sv. devica iz samostana sv. Jederti v Helpedi na Saksonskem, daruje neka druga redovnica iz tistega samostana zanjo sv. mašo in govori pri povzdigovanji svete hostije: „„Nebeški Oče! darujem ti to sveto hostijo telesa in kervi Jezusa Kristusa za umerlo sestro; s to presv. hostijo ti darujem vso zvestobo nar slajšega serca Jezusovega, ktero ti je vedno skazovala““. Bog ji odpre duhovne oči in

vidi, da njena sestra že uživa plačilo svetega življenja na zemlji, pa zdi se ji, kakor bi bila po ti daritvi višje povzdignjena, postavljena na višjo stopnjo zveličanja, oblečena z bolj svitlim oblačilom in obdana od svetejših služabnikov".

20. Mislimo si, da je redovnica vse to v duhu vidila, ondaj se poterjuje poprej rečeno, da sad te daritve je pomnoženo veselje zveličanih. Pa misliš si znabiti: Je li mogoče, da se po daritvi sv. maše povikša slava svetnika, da je obdan z večjo krasoto in mu strežejo svetejši služabniki? Pa pomisli, da pravi razodenje, da se ji je le zdevalo, kakor bi bila v večjo slavo povikšana, ne pa, da je bila v resnici povikšana, ker višja stopinja slave spada k bistvu zveličanja, ktero se ne more pomnožiti. Pa vendar je občutila zveličana sestra veliko pomnoženje veselja; ker okinčana je kakor nevesta v dan poroke z dragim lepotičjem in odbrani služabniki ji strežejo z veliko častjo.

21. Iz tega lahko razvidiš, koliko čast skažeš svetniku in koliko veselje mu napraviš z daritvijo sv. maše. Ako bi njemu v čast vse psalme zmolil, bi mu ne povikšal toliko veselja, kolikor redovnica s pobožno daritvijo sv. maše. Ako hočeš tedaj svoje patrone častiti, pojdi k sv. maši in pri povzdigovanji svete hostije daruj Bogu ljubega Jezusa v čast in slavo svetnika. S tem jih boš zelo častil in to ti bodo bogato povernili. V dokaz povem nektere zglede.

22. V življenji sv. Ferdinanda, španjskega kralja se bere, da so se 1380. l. Španjci vojsko-

vali s Portugalci in nek mornar iz Sevilje je napravljal Portugalcem veliko škodo. Pa Portugalci vjamejo mornarja in veliko Španjcev in jih veržejo v temno ječo. Ko mornarjeva žena to zve, hiti v kapelo sv. Ferdinanda, ga kliče na pomoč z gorečo molitvijo, obljubi, da bo 30 sv. maš njemu v čast brati dala in verh tega še kaj darovala. Ko se pervi dan sv. maša bere, glej, skrivna roka odpre ječo, v kteri je lakote skoraj omedleli mož, postavi pred-nj gorečo svečo, darovani kruh in vino. Mornar se temu zelo začudi, prekriža sebe in kruh, pokliče na pomoč Boga in se s kruhom in vinom poživi. Tudi prihodnji dan se tako zgodi in ponavlja osem dni. Osmi dan pa pride jetničar po naključbi ravno takrat, vidi prižgano svečo, kruh in vino in misli, mornar si je to s čarovno močjo pridobil, zato mu preti, da ga bode mučil, ako mu ne pove resnice. Ta pa mu reče: „Nepotrebno je, da bi me mučili, saj vam tako rad resnico povem. Že osem dni je, kar mi neznana roka vsak dan prižge svečo in postavi pred me kruh in vino. Kdo pa prinese in kje dobi, si ne morem misliti in tudi ne prašati“. Jetničar pove to kralju, ki zapove, naj mu pripelje jetnika; ta mu vse natanko pove. Nato pravi kralj: „Priseži mi pri Bogu, da se zopet verneš in spustim te domu, da natanko zveš, kakšno dobro delo so zate storili“. Mornar mu priseže, gre domu na Španjsko in dvajseti dan pride v Seviljo. Njegova žena je ravno v cerkvi pri dvajseti sv. maši za oprostenje svojega moža; ko pride domu, ga najde zdravega in srečnega v hiši.

Pripovedujeta si, kaj sta storila in vidila in ko spoznata, kako velik čudež se je zgodil na prošnjo sv. Ferdinanda, se podasta oba v kapelo in se iz serca zahvalita Bogu in svetniku. Ko mož nektere dni počije, gre zopet na Portugalsko ter pripoveduje kralju, kaj je žena zanj storila med časom, ko je bil v ječi. Akoravno je bil smert zaslužil za svoja prejšnja dela, mu vendar dá kralj življenje in prostost".

23. Vidiš toraj, kaj so dosegle obljubljene sv. maše pri sv. Ferdinandu: mornar je rešen smerti in ječe. To bi se gotovo ne bilo zgodilo, ko bi žena ne bila iskala pomoči pri sv. maši. Ker so bile sv. maše svetniku bolj všeč, kakor vsa druga dobra dela, je bil skoraj primoran skazati se hvaležnega. Ravno to velja tudi o druzih svetnikih, ki nam bodo poprej pomagali, ako darujemo njim v čast sv. mašo, kakor če njim v čast opravljamo druge molitve.

24. Več takih zgledov najdemo v življenji sv. Antona Padovanskega in druzih svetnikov, ki nam kažejo, kako radi pomagajo svetniki, ako jih prav častimo. Darujmo tedaj Bogu sv. mašo njim v čast in ljubi Jezus, ki je na altarju pričujoč, bo njih priprošnjo za nas uslišal. Kako hvaležni nam bodo, kaže naslednja prigodba:

25. V življenji zveličane device Pasideje (par. 2. c. 5) beremo, da je šla nekdaj s svojim duhovnom v bolnišnico obiskat bolnikov. Med drugimi pride do neke deklice, ki je sama v sobi in že umira. Naenkrat pa odpre oči, pogleda proti nebesom in se sladko smehlja. Ko to vidi Pasideja, reče duhovnu:

To smehljanje pomeni nekaj posebnega, ker pri umirajočih to ni navadno; prosimo tedaj Boga, da zvemo, kaj pomeni to smehljanje. Poklekneta toraj in prosita Boga, in precej se deklica zave; prašata jo, zakaj se je tako smejala. Ona pravi: „Imela sem v življenji navado, da sem o praznikih svetnikov rožni venec molila njim v čast; vsi svetniki, ktere sem v rožnem vencu častila, so zdaj prišli mi pomagat in me spremit v nebesa. Od veselja sem se smejala in hotla iti z njimi, pa vidva sta me z molitvijo zaderžala in prisilila, da vama to razodenem“. Nato umerje.

26. Ta zgodba nam kaže, kako hvaležni so svetniki svojim častivcem in kako jim povernejo skazano čast. Če je že rožni venec toliko milost zaslužil, koliko bo še le sv. maša? Sv. maša, pri kteri smo njim v čast pričujoči in jo darujemo Bogu, jim dela neskončno več veselja in slave, kakor rožni venec. Pozvedi toraj, predno greš v cerkev, kterega svetnika spomin je in pri sv. maši mu reci: „O sveti N., tebi v čast darujem to sv. mašo“. Pri povzdigovanji govori: „Moj ljubi Bog, darujem ti to sv. mašo v večjo čast in veselje svetega N.“ Kaj si bodeš s tem zadobil, zvedel bodeš vsaj na smertni postelji.

Devetnajsto poglavje.

Sveta maša je za verne največji dobiček.

1. Ker bom v tem poglavju pisal o koristi sv. maše, sem v zadregi, kaj bi zbral, ker sveti očetje in učeniki so toliko pisali o tem, da se težko pregleda. Med pervimi je sv. Lavrencij Justinian, ki (lib. de obed. c. 24.) tako piše: „Noben človeški jezik ne more zgovoriti, kako bogat sad izvira iz nje: Po daritvi sv. maše se grešnik z Bogom spravi, pravičen postane še pravičneji; hudobije se odpušajo, pregrehe zgubljajo, čednosti množijo, zasluženje zvekša in zvijača hudičeva premaguje“.

2. Ti izreki so toliko bolj pomenljivi, kolikor natančneje jih premišljujemo. „Gotovo ne more nihče s človeškim jezikom izreči, kako bogat sad izvira iz daritve sv. maše“.

Kaj večjega in boljšega moremo povedati v hvalo sv. maše, kakor to, da zadobijo tisti, ki jo darujejo, tolik in tako velik sad, da ga človeški jezik zgovoriti ne more? Veliko reči se lahko pové o moči in koristi sv. maše, pa po izreku sv. Lavr. Justiniana je vse to skoraj nič proti vrednosti sv. maše.

3. Častitljivi o. Anton Wollna, učen kartuzijanec na Španjskem, je v svojih bukvah o časti

mašništva tako lepih reči napisal o daritvi sv. maše, da morajo vsako serce nagniti k ljubezni do nje. Tukaj omenimo le nekaj (tr. 3. c. 10. §. 2.): „Nič ni koristneje ljudem, nič močneje revnim dušam, nič pripravneje pridobiti si duhovno bogastvo, kakor daritev sv. maše in sicer v taki meri, da so vsa dobra dela, ki jih storimo noč in dan, združena z najpopolnišimi čednostmi, komaj iskrica vrednosti proti sv. maši, ako se prav daruje". To so gotovo visoke in tolažljive besede, ki presegajo vso človeško pamet". Kdo bi verjel, da je prava daritev sv. maše toliko vredna, da se vsa naša dobra dela, ki jih storimo po noči in po dnevi, tudi tista, ki jih storimo s pravo pobožnostjo, s popolno zbranostjo, z veliko ponižnostjo, z gorečo ljubeznijo in najboljšim namenom, še primerjati ne morejo s sv. mašo? Resnico tega bodeš pa ložje zapopadel, ako si dozdajno razlago pazljivo bral in premišljeval. Da pa to ložje veruješ, bom povedal več spričevanj.

4. Forner, Hebronski škof, piše o 50. psalmu „Usmili se" (Conc. 38.): „Kdor je brez smertnega greha in pobožno pri sv. maši, pridobi več zasluženja, kakor ako bi v božjo čast najtežje delo opravil ali šel na božjo pot; ker dobra dela nimajo samo bistva, ampak tudi vrednost in čast od reči, v kteri obstoje. Kaj pa je večje, dražje in veličastneje kakor presveta daritev?" Pač imenitne besede! tolažljiv izrek! Tukaj naj vsi odprejo svoja serca, ki si hočejo pridobiti duhovni dobiček in opravljati Bogu prijetna dela. Ta učeni škof toraj piše, da

oni, ki je v stanu gnade božje in pobožno pri sv. maši, več zadobi od Boga, kakor ako bi opravil najtežje delo iz ljubezni do Boga, ali romal na najdaljo božjo pot. Kdo bi tedaj ne hodil rad k sv. maši, s ktero si pridobi toliko zasluženja in skaže Bogu toliko čast. Kdor se ni zaobljubil na božjo pot, naj doma raj k sv. maši gre, da ne zamudi z romanjem marsiktere sv. maše, pri kteri lahko in v kratkem času toliko dobrega stori!

5. O koristi sv. maše piše Marchant pomenljive besede: „Katoliška cerkev ne more storiti nič svetejšega, nič boljega, Bogu nič višjega, Jezusu in Mariji nič prijetnejega, angelom in svetnikom nič slajšega, pravičnim in grešnikom nič koristnejega, revnim dušam nič vrednejega, kakor če daruje sv. mašo njim v čast in zanje“. Glej, kako se učeniki vjemajo in daritev sv. maše višje cenijo, ko vsa druga dobra dela. Vjemaj se tedaj tudi ti z njimi in ceni sv. mašo višje, ko vse drugo. Pa poslušaj dalje.

6. V mašnih bukvah, prestavljenih 1634 l. opominja predgovor vse tiste, ki sv. mašo berejo: „naj spoznajo visok pomen sv. maše, da se z daritvijo ene same sv. maše Bogu večja čast skaže, kakor če bi obudil vse čednosti in veliko terpel iz ljubezni do Boga“. (Lohner in Biblioth. tom. lit. 28. §. 10.) O čudne in nezapopadljive besede! Kako jih dokazati? Od kod pride to? Od tod, ker Kristus pri sv. maši zadobi vse čednosti in s temi daruje nebeškemu Očetu vse terpljenje. Vse čednosti hvale, ljubezni, časti, molitve in zahvale, ktere

skaže Kristus pri vsaki sv. maši presv. Trojici, so veliko več vredne, kakor hvala angelov in služba svetnikov in sicer toliko, da, ako bi kdo daroval vsa spokorna dela, molitve, službe in čednosti apostoljnov, mučenikov, spoznovalcev, devic in vseh svetnikov presv. Trojici, bi to ne bilo toliko, kakor sv. maša, ki jo daruje zadnji mašnik.

7. Še močnejši dokaz nam daje sv. katoliška cerkev v Tridentinskem zboru (Sess. 22. in Decreto de observ. in Missa): „Moramo spoznati, da verni kristjani ne morejo opraviti svetejšega in vrednejšega opravila, kakor to skrivnost, v kteri oživljajočo klavno daritev mašnik daruje na altarju, v spravo z Bogom Očetom“. Ko bi ne imeli druzih dokazov, bi nam že ta zadostil in nas pripravil vsak dan k sv. maši iti.

8. Pomisli, kristjan, kaj nam sveta katoliška cerkev, ki ne more goljufati, ne goljufana biti, z onimi besedami dokazuje, da katoliški kristjan ne more darovati Bogu svetejše in dražje daritve, kakor je skrivnost sv. maše. Pa ne misli, da govori te besede sv. cerkev le o mašnikih, da ti ne morejo storiti svetejšega dela, kakor brati sv. mašo! Ne, tako ne govori sv. cerkev, temuč govori razločno; da kristjani ne morejo storiti boljšega dela; toraj ponavljam: mašnik ne more storiti svetejšega in boljšega dela, kakor če bere sv. mašo, drugi ljudje pa ne morejo svetejšega darovati, kakor pri sveti maši biti, jo darovati, mašne molitve moliti in se med sv. mašo z mašnikom v molitvi združiti. Ker

je to delo najsvetejše, je tudi naj koristneje in neskončno zaslužljivo.

9. Poglej bogoljubna duša, in poslušaj, občuti v svojem sercu, kaj govori in uči v tvojo tolažbo in tvoje zveličanje mati katoliška cerkev! Veliko dobrih del vtegneš storiti v večjo čast božjo in svetnikov, nič pa ne moreš storiti, kar bi bilo tako sveto, tako veličastno in njim tako všeč, kakor daritev sv. maše. Veliko dobrega lahko storiš v svoje večje zveličanje, v svoj prid in zasluženje, nič pa ne moreš storiti, kar bi ti bilo tako zveličavno, tako koristno in zaslužljivo, kakor pobožna pričujočnost pri sv. maši; ker to je po nauku sv. cerkve več vredno, kakor vsa druga dela. Kakor prekosi solnce vse zvezde v svitlobi in gorkoti in zemlji več koristi, kakor vse zvezde skupaj, ravno tako preseže pobožna pričujočnost pri sv. maši vsa dobra dela celega dneva po veljavi in koristi; in kakor je košček zlata več vreden, kakor velik kos svinca, ravno tako je pobožna pričujočnost pri sv. maši več vredna, kakor mnoge molitve in spokorna dela. Kako tedaj, da si večkrat pri sv. maši tako raztresen, jo večkrat zamudiš in tako velik zaklad zavolj slabega dobička zapraviš?

10. Sv. Frančišek Saleški sv. mašo tako ceni, da mu je več vredna, ko premišljevanje, akoravno vsi učeniki premišljevanje višje cenijo, ko molitev. Ko nekdaj redovnici svojega reda na drugem kraju samostan zidati ukaže, ji piše kmalo po odhodu naslednje pismo (Lib. 3. Epist. 11.): „Ljuba hči, prosim, postavite najpred kapelico, da bote vsak

dan pri sv. maši. Če tega ne morete v vaši hiši, pojte vsak dan pobožno v bližnjo cerkev k sv. maši; ker je močna bramba duši čez dan, ako smo zjutraj Zveličarju, ki je v presv. daritvi resnično pričujoč, tako blizo". Na to piše redovnica, Ivana Frančiška Fremiot po imenu, svojemu duhovnemu očetu: „Naj premišljevanje pretergam ali še celo opustim, da grem k sv. maši? ali naj o delavnikih sv. mašo opustim, da vtegnem premišljevati?" Svetnik ji odgovori: „Je veliko koristneje, da greš vsak dan k sv. masi, kakor da jo z izgovorom, da doma premišljuješ, zamudiš; ker telesna pričujočnost pri daritvi telesa in kervi Kristusove se ne da nadomestiti s pričujočnostjo v mislih, posebno pa, ker katoliška cerkev toliko želi, da smo vsak dan pri sv. maši.

11. Iz tega odgovora in nauka sv. Frančiška Sal. se učiš, da je pričujočnost pri sv. maši več vredna, kakor premišljevanje, posebno tistim, ki premišljujejo in preiskujejo, pa imajo malo duhovnega dobička od tega. To nam spričuje škof Forner (Conc. 83. in miser.): „Molitev pobožnega, ki je pri sv. maši in jo daruje zase, je veliko več vredna, kakor vse druge še tako dolge molitve in premišljevanja". Vzrok temu je, pravi: „To se pa zgodi po moči zasluženja in terpljenja Jezusa Kristusa, ki pri sv. maši svojo moč z neskončno obilnostjo milost in nebeških dobrot skazujo". Premisli te besede, pobožna duša, in našla boš, da so prišle od zgoraj in zapopadejo v sebi koristen nauk; okleni se jih in spoznal boš njih sad.

12. Ako si pa drugih misel in hočeš življenje in terpljenje Kristusovo prav premišljevati, nikjer tega bolje ne storiš, kakor pri sv. maši, kjer imaš pred očmi vse skrivnosti življenja in terpljenja Kristusovega, ktero se v resnici ponavlja pri sv. maši. Če si hočeš Kristusa prav živo predstaviti in z njim govoriti, tu je osebno pričujoč ko Bog in človek. Mašnik te v premišljevanji ne bo motil, ker to ni raztresenost, temuč prava pazljivost, ako prav premišljuješ mašnikovo delo in pomen obredov.

13. K sklepu tega poglavja povem še znamenit zgled, kterega nam popisuje Luka Pinellus (lib. 2. de Missa c. 3. Forner. in Pers. conc. 72.), iz kterega jasno spoznamo veliko korist sv. maše. Nek reven rokodelec je imel posebno pobožnost do sv. maše, in ako je le vtegnil, je ni nikdar zamudil. Neko jutro vstane zgodaj in gre na terg ter čaka tam dela po navadi tistega mesta z mnogimi drugimi delavci. Med tem zvoni k sv. maši, pusti vse druge delavce ondi in gre sam k sv. maši. Pri nji je tako pobožen, da ostane še po sv. maši nekaj časa v cerkvi in prosi Boga vsakdanjega kruha. Ko pa pride zopet na terg, so odšli že vsi na svoje delo in nihče ne pride, da bi tudi njemu dela dal. Po dolgem čakanji se poda domu in se še skoraj kesa, da je zamudil s sv. mašo svojo delo. Tu ga sreča bogat gospod in ga vpraša, zakaj je tako žalosten? Potoži mu, da je zamudil s sv. mašo svoje delo. Gospod mu reče: „Ne žaluj, pojdi v cerkev k sv. maši, daruj jo zame in povernil ti bom zaslužek za danes“. Dobri delavec gre vesel v

cerkev in je pri vseh sv. mašah, ki so se brale v samostanu. Ko pride potem k bogatinu, mu da dobro kosilo, kruha in denarja. Dninar se lepo zahvali in gre vesel domu. Na potu ga pa zopet sreča prav imeniten gospod in ga vpraša, zakaj je tako vesel. Revež pove vse in hvali dobrotljivost bogatinovo. Pa gospod mu reče: „Bogatin ti je premalo dal za toliko svetih maš, pojdi tedaj nazaj in reci mu, naj ti da več, ako ne, se mu bo slabo godilo“. Delavec gre k bogatinu, mu pove, kaj mu je rekel gospod, ki ga je srečal in mu popisuje njegovo lepo postavo in prijaznost. Bogatin meni, to mora biti kak velik svetnik, mu da pet tolarjev in mu reče, naj moli zanj. Dobri dninar hoče vesel hiteti domu in oznaniti ženi in otrokom veliko srečo; pa zopet mu pride uni gospod nasproti in ga vpraša, koliko je dobil. Delavec zopet bogatina hvali in mu reče, da je dobil pet tolarjev. Pa gospod mu pravi: „Pojdi zopet nazaj in reci mu, ako ti ne da sto tolarjev, jutri ne bode več živel“. Revež se ustavlja, da ne more od bogatina zahtevati denarja, pa gospod ga prisili, da se verne in pove bagatinu, kar mu je bil gospod rekel. Nad tem se bogatin prestraši, ker bil je velik grešnik in se ni svojih grehov nikdar prav spovedal; zato rajši da delavcu sto tolarjev, kakor da bi umerl nagle smerti. Prihodnjo noč se mu prikaže v sanjah Kristus in mu reče: „Jaz sem tisti, ki sem revnega dninarja nazaj poslal in sicer zato: hudič je tirjal od moje pravične sodbe maščevanje nad taboj in sem te obsodil in dal tvojo dušo v oblast satanovo zavoljo tvojih

velikih pregreh, kterih se nisi nikdar spovedal. V tvojo srečo pa je bil ta revni dninar v cerkvi in je tako pobožno molil zate, da sem sodbo preklical in ti dal čas pokore; spokori in pobolšaj se, bodi dobrotljiv in hvaležen revnemu dninarju". Vse to je bogatin natanko spolnil in bil zanaprej prav pobožno pri sv. maši. Sv. maša mu je tedaj več pomagala, kakor vse njegovo bogastvo, ker sv. maša ga je rešila časne in večne smerti in ga spreobernila v pobožnega moža.

14. Če to premišljujemo, nastane vprašanje, ali se zamore sv. maša prodati? Odgovor: To se nikakor ne moro zgoditi, ker to bi bila prava Judova kupčija, ki je Kristusa prodal za 30 srebernikov. Pa rekel bodeš: Saj vzamejo mašniki vendar denar za sv. mašo. Odgovor: To storijo zato, ker pravi sv. Pavel (I. Kor. 9. 13.): „Kteri altarju služijo, od altarja delež prejemajo". Mašniki tedaj vzamejo denar za trud in v pripomoček za življenje, ne pa kot plačilo za zasluženje Kristusovo, ki se ponavlja pri sv. maši, in se tistim prilastuje, za ktere se sv. maša bere; to bi bila „Simonija", t. j. hudobija, ki ima ime od Simona čarovnika, ki si je hotel kupiti za denar od apostoljnov darov sv. Duha. Ako bi n. pr. rekla revna ženica bogati gospej: „bila sem danes pri sv. maši in si pridobila zasluženje J. Kr.; ako mi pa daste kaj jesti, vam prepustim svoje zasluženje", bi bilo to slabo delo in ženica bi za časni dobiček zamenjala večno zasluženje. Zamenjava bi bila tudi neveljavna, ker plačila za sv. mašo Bog ne odlaša tako dolgo.

Ko je bila revna ženica pri sv. maši, ji je Bog zasluženje precej plačal, ako jo je sicer darovala zase; ako jo je pa komu drugemu v prid darovala, je Bog precej onemu plačal. Ako je pa ni nikomur darovala, gre zasluženje v cerkveni zaklad, do kterega pa ženica nima ključa. Iz tega tedaj razvidiš, da se zasluženje po sv. maši nikomur ne more darovati. Kar velja o tej ženici, velja tudi o tebi in o vseh. Po sv. maši tedaj zasluženja ne moreš nikomur dati, stori namen pred sv. mašo, za koga prideš k sv. maši ali komu hočeš nakloniti zasluženje in zadostenje sv. maše.

15. Ko bi pa rekla revna žena bogati gospej: „če mi daste jesti, bodem danes ali jutri za vas pri sv. maši“; bi bilo to prav in veljavno, kakor uči o. Gobat (Alph. Sacri audiendi num. 534.), ker to je toliko, kakor bi govorila: „Plačilo, ktero bodem danes pri sv. maši od Boga zaslužila, bom sebi odtergala in tebi prilastila“. Ženica bi ti dala veliko več, kakor bi ji dal ti, čeravno jo bogato obdariš; ker vsak človek, ki je pri sv. maši, dobi iz sv. maše same na sebi t. j. zavoljo moči presv. daritve del zasluženja J. Kr., s kterim poplača del svojega dolga in si pridobi nebeško bogastvo. Ker ti kak revež za nektere krajcarje dá prostovoljno tolik zaklad, si tako bogato zamenjal, da ni bogateje zamenjave. Skerbi tedaj, da tudi večkrat kak reven človek daruje zate sv. mašo, da tako zbrišeš svoj dolg in si povikšaš nekdaj slavo v nebesih.

Dvajseto poglavje.

Sv. maša povikša milost in nebeško slavo.

1. V mestih in večjih tergih je navada, da se vsako leto napravi sejm; vsakoverstne koristne reči se tam prodajajo. Tako napravi tudi cerkev, da, nebo samo vsaki dan sejm in prodaja najdražje blago. Kaj pa prodaja? Odgovor: Milost božjo in nebeško slavo. Pa te reči so dragocene, bi rekel kdo, kje imamo denar, da jih kupimo? Bodi brez skerbi za denar; akoravno je blago zelo dragoceno, je vendar prav dober kup, kupi se še celo brez denarja. Prerok Izaija nas kliče na ta sejm, ko govori (55. 1.): „Vi, ki nimate denarja, hitite, kupite in jejte; pridite, kupite brez denarja in brez vsake menje“. Tudi kralj David pravi, da milost in slavo bode dal Gospod. Daje jo sicer večkrat, pa nikdar v večji meri, kakor pri sv. maši in to hočem dokazati v tem poglavju. Poprej pa hočem še razložiti, kaj je gnada.

2. Gnada božja je čeznatoren dar, ki stori človeka pravičnega, Bogu prijetnega in vrednega večnega življenja. Ta milost je z dušo sklenjena in ostane v nji, ako je s smertnim grehom ne zgubimo. Gnado razločimo dvojno. Perva stori, da

pride človek iz stanu smertnega greha v stan pravičnega; postane v trenutku iz sovražnika božjega pravičen; druga je pa, ako raste človek po dobrih delih v gnadi in dospe do nove stopinje v nji.

3. Koliko je gnada vredna, uči sv. Tomaž (I. 7. 9. 113. art. 9.): „Dobrota samo ene gnade je večja, kakor vse zlato sveta“. Ko bi kak angel gnado cenil, moral bi spoznati, da je najmanjša več vredna, kakor vse bogastvo celega sveta. To je komaj verjetno, nikakor pa zapopadljivo, pa je vendar gotova resnica. Ker, če ima človek le kapljico ali iskrico gnade, je prijatelj božji in ako v gnadi umerje, mu da Bog vse bogastvo nebes, celo samega sebe v plačilo, kakor je rekel Abrahamu (Gen. 15. 1.): „Jaz sem tvoj varh in tvoje veliko plačilo“. Ker so tedaj vsi zakladi nebes in zemlje v Bogu, ker je Bog neskončno več vreden, kakor vse, kar je v nebesih in na zemlji, je gotovo da, ako dobi človek, ki je v gnadi, Boga samega v plačilo, neprimerljivo več dobi, kakor ko bi si zaslužil ves svet z vsemi zakladi.

4. Vemo tudi, da si pobožen človek z vsakim dobrim delom gnado pomnoži, pa ne le z velikimi dobrimi deli, temuč z vsakim, postavim: z vsako dobro mislijo, z vsakim sklepom dobro storiti, z vsakim poniżnim spoštovanjem in z vsakim serčnim zdihljejem. Vse take misli, besede in djanja pomnožijo gnado v človeku in za vsako dobimo vnovič pomnoženo gnado in veliko plačilo v nebesih po besedah Kristusovih (Mat. 10. 42.): „Kdorkoli da piti komu izmed teh nar majnših le kozarec merzle

vode, vam povem, ne bo zgubil svojega plačila“; ker bo dobil veliko čast in veselje v nebesih, Bog sam se mu podeli, se mu dá bolje spoznati, da ga serčneje ljubi in bolj uživa. Ker se tedaj gnada tako lahko pridobi, z njo pa se zasluži tako veliko plačilo za vsako nar manjše delo, kdo bi ne delal dobrega in ne služil Bogu z vsem sercem? Poslušaj pa, kaka čuda dela milost na duši.

5. Dodeli *a)* duši neizrekljivo lepoto, stori jo prijetno in ljubeznjivo, da se ji ne more primerjati lepota solnca, zvezd in cvetlic. Ko bi vidil dušo, ki je v gnadi božji, bi spoznal, da je vsa lepota v naravi proti nji gerda. Tako velika je lepota, da se Bog sam razveseljuje nad njo in bi rajši, da zgineta nebo in zemlja, kakor da se mu odvzame ta lepota le za trenutek s smertnim grehom. To stori vsaka gnada; kdor pa ima več in večje gnade, ima tudi višjo in večjo lepoto.

6. Pridobi gnada duši *b)* prijateljstvo božje in stori, da sta si Bog in duša, kakor dva zvesta, ljuba in zaupljiva prijatla. Da, Bog takšno dušo toliko ljubi, da bi bil rajši pri nji, kakor v nebesih, ako se le duša vname ljubezni božje in se nagne k Bogu; če tudi duša tega ne stori, je vendar ne zapusti, dokler ga s smertnim grehom siloma ne prežene. Potem se težko loči od nje, in občuti huje to nezvestobo, kakor si človek misli; pa ne beži popolno od duše, ampak stoji od daleč, terka in kliče skoraj proseč, naj ga zopet sprejme, kakor govori v skrivnem razodenji (3. 20.): „Glej, stojim

pri vratih in terkam, ako mi kdo vrata odpre, pojdem noter k njemu".

7. Iz tega prijateljstva izhaja, da je *c)* tudi Bog duši dobrotljiv in deli svoje bogastvo z njo. Dá ji čednosti: pobožnost, tolažbo, dobre želje in notranje veselje. Varuje jo in jo krepča, vodi jo in vlada, daruje se ji samega sebe in se popolno z njo sklene, kakor pravi sv. pismo (2. Petr. 1. 4.): „Nam je naj veče in naj drajše obljube dal, da bote po njih deležni božje natore". Niso li to bogati darovi? Če že prijaznost in milost visokih gospodov čislamo in skerbno išemo, koliko skerbneje naj išemo prijaznost in gnado božjo, ki nas tako neskončno obogati?

8. Slednjič *d)* postane duša po gnadi božji tako plemenita, da ne postane le prijatelj, ampak otrok božji. Ko bi sprejel cesar kakega siromaškega otroka za svojega, kolika čast bi bila za otroka? Kolikokrat večja čast je za dušo, ki jo sprejme neskončni Bog v svojega otroka? Nad tem se čudi sv. Janez, ko pravi (I. 3. 1.): „Poglejte, kakošno ljubezen nam je skazal Oče, da se božji otroci imenujemo in smo". Sv. Pavel (Rim. 8. 17.) dostavi: „Ako smo pa otroci, smo tudi deleži". O koliko bogastvo, ako smo dediči božji! Kakor je nemogoče zapopasti, kako velik in neskončen je Bog, tako je tudi nemogoče spoznati, kako visoka čast in milost je, ako smo otroci in dediči božji.

9. Iz tega razlaganja tedaj spoznaš, koliko je vredna gnada božja, da toraj zasluži, da si z vso močjo prizadevaš si jo pridobiti. Pervo gnado si

pridobiš s kesom; drugo ali pomnoženje gnade pa z vsakim dobrim delom. Kolikor boljše je delo, kolikor popolniše in z boljšim namenom ga storiš, toliko višje in večje gnade si pridobiš. Iz tega lahko sklepaš, koliko gnad si zaslužiš s pobožno pričujočnostjo pri sv. maši, ker je izmed vseh dobrih del najboljše, kakor si že slišal. Da pa sv. maša v resnici povikša gnado božjo in nebeško slavo, nam spričujejo bogoslovci z naslednjimi besedami:

10. „Ne le mašnik, ampak tudi tisti, ki daje sv. mašo brati, kakor tisti, ki so pri sv. maši, zadobijo po svoji vrednosti (de condigno) povikšanje posvečujoče gnade in nebeške slave in to pomnoženje zadobijo zato, ker se vdeležijo daritve (ex opere operantis)". Tako piše o. Gervazi (Tom. 5. de Missa num. 45.). Ta izrek bogoslovcev priča, da posebno mašniki zadobijo po sv. maši pomnoženje gnade. Koliko gnad zadobijo, se ne da določiti, gotovo pa toliko več, kolikor so bolj pazljivi na obrede, kako živa je njih vera, pa tudi notranja pobožnost, s ktero opravljajo daritev. Ako je pobožnost velika, je tudi dobiček velik, ako je pa majhna ali je prav nič ni, je tudi dobiček majhen, znabiti jih zadene še velika odgovornost, posebno, ako so brezbožni, prehitri in v obnašanju pohujšljivi.

11. Pomnoženje gnade zadobijo po prejšnjih besedah tudi tisti, ki dajo sv. mašo zase brati ali za druge, ako so v gnadi božji.

12. Zadobijo tudi oni, ki so pobožno pri sv.

maši pričujoči veliko pomnoženje gnade in slave, ne toliko zavoljo pobožnosti, s ktero so pričujoči, temuč zavoljo toliko čednost, v kterih se vadijo: pri sv. maši obudijo vselej kes in žalost, kolikorkrat se v spoznanji svoje slabosti ponižno na persi terkajo; vadijo se v čednosti vere, ker terdno verujejo, da je Kristus v presv. hostiji resnično pričujoč in se na altarju svojemu Očetu daruje za nas uboge grešnike.

To je eden najimenitniših členov naše katoliške vere, in akoravno presega našo pamet, vendar ni zoper našo pamet, kar smo že drugod dokazali. Da pa ostane naša vera v to božjo resnico stanovitna, moramo svojo pamet ponižno neskončni pameti božji podvreči, in ako radovoljno verujemo v to resnico, smo v posesti imenitne kreposti. Kolikorkrat si toraj pri sv. maši in verno oči na altar k svojemu Odrešeniku oberneš, tolikokrat si zadobivaš milosti za življenje in slavo po smerti.

13. Zraven vere se vadiš tudi v čednosti molitve vselej, kadar pred Bogom kolena uklanjaš ali mu notranje in vnanje spoštovanje skazuješ. Čeravno je to tvoja dolžnost, ima vendar Kristus veliko dopadajenje nad zvestimi in ponižno ga ljubečimi otroci ter jim gotovo ne bo odrekel plačila. Kadar povzdigueš pri povzdigovanju presv. hostije in kervi svojo dušo od svetnih skerbi k Bogu, vselej čednost lepe in zelo zaslužljive pobožnosti opravljaš; in če telo in kri Kristusovo daruješ, mu skazuješ največjo službo in najvišjo čast, ker tako velika je ta daritev, da se po nji sam Bog ljudem

dolžnega čuti. Da! kolikorkrat pri sv. maši moliš: „Moj Bog! darujem ti tvojega ljubega Sina; darujem ti njegovo bridko terpljenje; darujem ti njegovo grenko smert“ itd. — tolikokrat se vadiš v čednosti radodarnosti do Boga, toliko novega plačila in novih milost prejemaš. Če govoriš: „Gospod! to sv. mašo ti darujem za žive in mertve, zlasti za tiste, za ktere sem najbolj dolžan moliti“ — se vadiš v čednosti ljubezni do bližnjega in gotovo ne boš zgubil svojega plačila. Če se vdeležiš duhovnega obhajila ali če gojiš željo, telo in kri Kristusovo z mašnikom vred prejeti — za posebno milost prosiš in boš v resnici na duhovni način nasiten in napojen. Pred vsem pa vedi, da je pobožna navzočnost pri maši eno najboljih, najbolj zasluljivih in Bogu naj dopadljivših dobrih del, ker cerkev pravi: „Spoznati moramo, da ne morejo verniki nobenega drugega tako svetega in božjega dela opravljati, kakor je ravno ta častitljiva skrivnost“. (Trid. sess. 22. in decr. de observ. in Missa.) Zato si nabiraš pri sv. maši zdatno pomnoženje milosti in slave. Ker nekatoličani sv. mašo zasmehujejo in za malikovanje razglasujejo, Bogu neskončno dopada, če jo zato mi toliko bolj častimo in zasramovanje s svojo pobožnostjo plačujemo. Iz tega vzroka nam podeluje Bog posebnih milost, kakor terdijo sveti očetje.

14. Sv. Ciril (Cat. 5. Mystagogica) pravi: „Tisti, ki so spodobno pri sv. maši, obilno duhovnih darov prejemajo“. Sv. Ciprijan (sen. de Cerena) govori: „Čeznatorni kruh in posvečeni kelih

pomaga človeku k življenju in zveličanju". Papež Inocencij III. (lib. 3. de Missa, c. ult.) piše: „Daritev sv. maše vse naše čednosti pomnožuje ter nam deli obilno vseh milost". „Kristijan daritve svete maše nikoli ne sme zamuditi", pravi Maksim, „zavoljo milosti sv. Duha, ktera se med pričujoče razliva". Forner (conc. 83. in Miser.) piše: „Moč zasluženja Kristusovega terpljenja se mogočno kaže pri sv. maši v mnogoterih milostih in nebeških darovih". Ali niso ta spričevala svetih očakov najbolji dokaz božje milosti, ki se bogato celo prebogato pri sv. maši dobiva?

15. Temu spričevanju dodam še Osorijeve besede, ki (Tom. 4. conc. de Missa) tako-le govori: „Če bi dal oče sinu deset tisuč talentov denarja, da bi kupčeval: bi si mar ne pridobil z majhnim trudom velikega dobička? Gotovo bi v kratkem času obogatil!" Zdaj pa premisli, ljubi moj, kako veliko bogastvo ti tvoj nebeški Oče pri sv. maši ponuja, da bi bil podoben kupčevalcu, ki iše dragocenih biserov in bi rad veliko pridobil. Bog Oče ti daje pri sv. maši svojega edinorojenega Sina, v kterem polnost božjega bitja telesno prebiva in v kterem so shranjeni vsi zakladi modrosti božje. Če je svojega Sina za nas vse dal; kako da bi nam ne bil tudi z njim vsega podelil? (Rimlj. 8. 32.) Bog Oče ti toraj pri sv. maši lastnega Sina podeluje in z njim vsa bogastva, vsa zasluženja in zadostovanja! Daje ti njegovo telo in kri, njegove pridobljene zaklade in njegovo bogastvo. Glej, kakošne in kako velike darove vsak

dan prejemaš in kako se lahko z majhno pridnostjo obogatiš, če svojemu Bogu njegovegu Sina z vsem njegovim zasluženjem in bogastvom nazaj daruješ!

Kolikorkrat namreč pri sv. maši telo in kri Kristusovo z vsem njegovim zasluženjem in bogastvom daruješ, tolikokrat Bogu Očetu tako rekoč denar šteješ, s kterim nebeško blago kupuješ ter že prejete dobrote raznoverstno pomnožuješ.

16. Če toraj imenovane milosti in dobrote pobožne nazočnosti pri sv. maši, k unim, o kterih je bilo v 3. poglavju govorjeno, prištevaš: moraš pač spoznati, da ga ni dela na svetu, s kterim bi se moglo toliko zasluženja pridobiti, kakor z daritvijo sv. maše, ako jo pobožno bereš ali poslušaš.

Daritev sv. maše pomnožuje slavo.

17. O kako nezapopadljiv dar je nebeška slava, za ktero smo stvarjeni, po kteri zdihujemo in tako goreče hrepenimo! Kaj hočem vendar še-le o njenem pomnoženju reči, ko je že najmanja tako velika in sladka, da po besedah sv. Pavla „nobeno oko ni vidilo, nobeno uho slišalo, nobeno človeško serce čutilo, kar je Bog tistim pripravil, ki ga ljubijo!“ Katoliška cerkev (Trid. Sess. 6. can. 24.) pravi sicer, da se pridobljena gnada božja z dobrimi deli ne samo ohrani, ampak tudi množi; ne pove pa in tudi reči ne more, koliko milost in slave nam naklonijo dobra dela. Sveti Jederti je rekel Kristus (lib. 2. c. 18. §. 3.): „Kolikorkrat si človek

prizadeva pobožno pri sv. maši pričujoč biti, tolikokrat si pomnožuje in zbira zasluženja za večno življenje". To so Kristusove lastne besede, s kterimi hoče povedati, da si tisti, ki sicer ni pobožen, pa bi vendar rad pobožen bil in si zato pridno prizadeva pobožno pri sv. maši nazoč biti, pri vsaki sv. maši nebeško slavo zbira in pomnožuje. Ravno tako piše sv. Luka (6. 38.): „Dobro, natlačeno, potreseno in zverhano mero vam bodo dali v vaše naročje", s kterimi besedami kaže, da plačilo ne bo majhno, ampak veliko in obilno.

18. To je gotovo, da si pridobi človek z vsako sv. mašo, ktero pobožno sluša, višjo stopinjo nebeške slave, ravno tako, kakor da bi se po lestvi prestopal. Kakor se namreč s pomočjo lestve vedno više in više pride, tako se stopa s pomočjo svete maše od stopinje do stopinje višje v nebesa. Kdor pa s posebno vnemo sv. mašo sluša, ta naenkrat dve stopinji prekorači; da, tri ali še več jih prestopi, ki jo sluša s posebno gorečnostjo ter se približuje Bogu toliko bolj, ga spoznava, ljubi in uživa toliko bolj, kolikor više se vzdiguje. Pri vsaki stopinji postaja lepši, svitlejši, boljši, bogatejši, slavnejši. Kolikorkrat sv. mašo slušaš, tolikokrat je to dobro delo v nebesih zaznamovano, in ti je višja stopinja v nebeški slavi odločena. To slavo ti more le smerten greh odvzeti; z obujenjem kesa se ti pa zopet v zgubljeni stopinji poverne. Če si bil tedaj v vsem svojem življenju vsak dan pri sv. maši, kaka čast ti je v nebesih odmenjena! kako veselje te ondi pričakuje!

19. Zato poslušaj, kar o tem sv. Pavel (2. Kor. 4. 17.) piše: „Naša sedanja, kratka in lahka nadloga nam pripravlja nezmerno, visoko čast, ktera vse preseže“. Premisli te besede in vzemi jih k sercu, ker sežejo tako visoko, da zamoreš komaj va-nje verovati, koliko manj jih še le prav ceniti. Kdo bo precej veroval, da bo lahka kratka bolečina neskončno, preobilno in večno slavo v nebesih donesla? Če tedaj sv. Pavel lahkemu in kratkemu terpljenju tako bogato povračilo pripisuje: pač ložje še jest pobožnemu slušanju sv. maše to obljubujem, kajti zelo majhen in kratek trud te stane po gerdih nevarnih in težavnih potih k sv. maši hoditi. Če po zimi med sv. mašo zmerzuješ, če zavoljo maše bolj zgodaj vstajaš, če je maša predolga, če s tem potrebno delo zamudiš, če zavoljo slušanja sv. maše majhen dobiček zgubiš in če včasih pri sv. maši nobene prave pobožnosti nimaš: so take in enake težavnosti le majhne in kratke nadloge, kterih nimaš zavoljo kake posvetne reči prestajati, ampak zavoljo božje službe, zavoljo najvišjega dobrega dela vsega sveta. Iz tega sledi, da ti pripravljajo te kratke in nepomenljive britkosti neskončno slavo v nebesih.

20. Nekoliko malega o ti veliki slavi ti kaže zgled, kterega frančiškan Pelbart iz Temešvara (conc. in Dedicat.) pripoveduje. Nek kmetič je hodil vsak dan v svojem življenju prav pridno k sv. maši; če je bil tudi na polju ali v gozdu in je k sv. maši zvoniti slišal, vselej je pustil plug in vole ter hitel v cerkev. Ti lepi navadi, ktero je

pričel že od mladih nog, je ostal zvest do sive starosti. Ko je šel nekega jutra s polja v cerkev ter se mu je pot zavoljo slabega vremena prav težavna zdela, je tako-le pri sebi govoril: „Postaral sem se že in ne morem več tako urno hoditi, kakor v mladih letih; zato mislim, da mi Bog ne bo zameril, ako v prihodnje ne bom več s polja tako daleč k sv. maši hodil. Od doma bom sicer še vedno k sv. maši hodil, s polja se pa ne bom več v cerkev vračal, ampak v božjem imenu bom naprej delal“. Komaj je zadnje besede izgovoril, ko začuje za seboj korake; oberne se in — o čudo! — pred njim stoji angel s cvetečimi vertnicami. Angel je bil tako lep, da ga je imel kmetič za samega Boga; zato pade pred njim na kolena in zakliče: „Ljubi Bog! odkod ta milost, da se ponižaš k meni priti?“ Angel mu odgovori: „Nisem Bog, le tvoj angel varh sem“. Kmetič reče: „Ljubi angel, kako sem vreden, da smem gledati v tvoje obličje?“ Angel odgovori: „Bog me je poslal, da te vselej spremljam, kadar hodiš s polja k sv. maši“. „Zakaj vendar to? vpraša kmetovalec. „Kolikor korakov si v cerkev grede storil, mu odgovori angel, toliko vertnic je pod tvojimi nogami pognalo! le-te sem vedno pobiral in v nebesa nosil“. Pri teh besedah mu pokaže vertnice ter pravi: „Glej, te vertnice sem danes za tabo pobral; svetujem ti zato, da ne boš tega storil, kar si danes sklenil, hodi marveč še zanaprej s polja v cerkev, kakor si iz mladosti navajen; če se boš hvalevredne navade do konca deržal, ovenčal ti bom pri smerti glavo s cvetlicami ter

okinčal z njimi pripravljen ti nebeški sedež v tvojo večno čast in slavo". Zdaj angel zgine, kmetič pa s solznimi očmi svoje stopinje poljubuje ter se zahvali nebeškemu Očetu za to preveselo prikazen, ktere nikoli več ni mogel pozabiti. Zavoljo angeleve lepote in prijetnega duha vertnic so se mu nebeške reči tako priljubile, da se mu je vse posvetno gnjusilo. Po ti prikazni ni živel več dolgo časa, zakaj vzrok njegove smerti niso bile toliko bolečine bolezni kolikor želje po nebeškem veselju.

21. Vidiš, vsaka stopinja tega pobožnega moža, ktero je storil zavoljo sv. maše, je bila v nebesih zaznamovana ter z nevenljivimi nebeškimi cvetlicami poplačana; zdaj se veseli v svitu nebeškega veličastva. In če je bila že njegova težavna hoja v tempelj Gospodov Bogu toliko všeč, koliko bolj mu je morala dopasti njegova zbrana pričujočnost pri sv. maši? Tega sicer ne vemo in tudi razumeti ne moremo: zvedili pa bomo v nebesih ter z njim vred vživali obilno plačilo svoje pobožnosti pri ti presv. daritvi.

O duhovnem obhajilu.

22. Duhovno obhajilo t. j. serčna želja Kristusa prejeti in se z njim združiti, božjo milost in nebeško slavo zelo pomnožuje. Kristus se namreč brez telesnega vživanja tudi lahko na duhovni način prejme, kar se zgodi z gorečim hrepenenjem po njegovem sv. telesu in kervi. Kakor je namreč še na zemlji bivajoč veliko bolnikov s tem ozdravil, da je na-nje svoje sv. roke pokladal: ravno tako so

zadobili po njem celo taki zdravje, ki so bili od njega oddaljeni in ga še vidili niso, p. hči kananejske žene, hlapec stotnikov itd. Enako Kristus ne deli samo onim, ki ga v sv. zakramentu vredno prejemajo, obilno milost: podeluje jih tudi onim, ki imajo serčno hrepenenje po njegovem prejetju. Saj je rekel sam (Jan. 6. 35.): „Jaz sem kruh življenja: kdor k meni pride ne bo lačen, in kdor v mene veruje, ne bo nikoli žejen“. Ker kaj se pravi „k Kristusu iti“ drugega, kakor v njega verovati, na njega upati, njega ljubiti? Kdor toraj to dela ali vsaj to delati skuša, se duhovno obhaja in vekomaj ga ne bo žejalo. Kristus ne deli svojih gnad samo v sv. zakramentih, tako da bi se brez le-tih ne mogle dobivati; marveč včasih nekterim po duhovnem obhajilu celo večo gnado podeluje, kakor drugim po pravem prejetju Kristusovem, in sicer takrat, kadar imajo pervi večo željo po njegovem telesu kot drugi. Kolikor bolj iskreno je hrepenenje, tolikor veča milost izvira iz duhovnega obhajila.

23. Kako pa se moramo duhovno obhajati? Bistroumni Forner, škof hebronski, nam odgovarja (conc. 83 in Miserere): „Vsi tisti, ki so s pravo pobožnostjo pri sv. maši, prejmejo na duhovni način po mašnikovih ustih telo Kristusovo; moč sv. maše je namreč tako velika, da vsi tisti, ki se z mašnikovim namenom sklenejo in presv. daritve vredni biti žele, z mašnikom vred to daritev vživajo in sad te duhovne jedi prejemajo“. Zelo tolaživen je ta nauk posebno za tiste, ki bi se radi duhovno obhajali, pa ne vedo, kako jim je to storiti. Po uku učenega

Fornerja že zadostuje, če le mislijo: „Svoj namen sklepam z mašnikovim namenom, se želim z mašnikom vred obhajati in sv. daritve popolnoma deležen postati“. Da se le-ti ravno tako duhovno obhajajo, kakor mašnik telesno, dokazuje Forner z naslednjimi primerami:

24. „Kakor telesni udje ravno tisto jed vživajo, kakor usta, akoravno ne jedo udje, ampak usta: tako se nasitujejo ljudje, ki so pri sv. maši pričujoči, na duhovni način po mašnikovih ustih, čeravno ne prejmejo sv. obhajila. Pristojno je, da kdor z mašnikom pri altarju duhovno služi, se tudi duhovno obhaja. Zelo nespodobno bi bilo, ako bi se kdo, ki je pri kraljevi mizi stregel, lačen spustil: enako ne moremo misliti, da bi se mogel tisti brez duhovne hrane verniti, ki je pobožno slušal sv. mašo“. Glej, ljubi moj, v ti primeri terden dokaz, da prejmeš pri vsaki sv. maši duhovno obhajilo! Forner govori dalje: „Kakor novo vino v kleti zrak tako s svojim duhom napolnuje, da bi pri vhodu skoraj pijan postal: enako prejemajo ljudje v cerkvi od te presv. daritve obilno milost, ki jih vsega zlega varujejo in napolnujejo z nebeško sladkostjo“. — Te lahko umevne primere nam kažejo, kako sv. maša vse pričujoče nasituje in kako jih Kristus duhovno obhaja.

25. O tem hočem še lep zgled povedati, kterega nam Piner (in Fornicario lib. I. c. 1.) pripoveduje: „Blizo mesta Norimberga je živel kmet, ki je pobožno Bogu služil in se z delom svojih rok pošteno preživljal. Najbolj pa je bil vnet do sv.

maše in nikoli je ni opustil brez posebnega vzroka. Pazljivo je pri njej mašnika spremljal ter premišljeval v svoji priprostosti Kristusovo terpljenje. Kadar se je duhoven obhajal, je občutil veliko željo po Kristusovem telesu. Ker je bila vendar o tistem času navada, da so hodili ljudje le dvakrat med letom k sv. obhajilu, je ta pobožni kmetič večkrat zdihoval: „Gorje mi revežu, ki ne morem tega sv. zakramenta večkrat prejemati in ne vživati sadu njegovega. Tebi, o sladki Jezus! je najbolj znano, kako rad bi te prejel, kako rad se s tabo sklenil! Ker mi to ni dovoljeno, te ponižno prosim, da bi me vsaj duhovno nasitil s tem sladkim kruhom nebeškim“. Tako je s serčnim hrepenenjem molil in vselej, kadar se je mašnik obhajal, usta odperl ter jezik pomolil, kakor da bi hotel Kristusa v resnici prejeti. Tu se prigodi nekega dne, ko je bil v enako premišljevanje vtopljen, da čuti naenkrat košček na jeziku nevede, odkod bi to prišlo. S popolnim spoštovanjem košček zavžije ter čuti nebeško sladkost v svojem sercu. Od tega časa mu hrepenenje po sv. obhajilu vedno večje postaja in res dobivlja vsak dan košček na jezik. Ko se hoče enkrat iz radovednosti prepričati, kaj mu vendar na jezik prihaja, se ust s perstom dotakne ter spozna, da je prejeti košček sv. hostija. Zelo se prestraši ter ga hitro povžije, toda iz serca mu je žal, da se je dotaknil z neposvečenim perstom prečastitega zakramenta. Zavoljo te prederznosti mu tudi Bog skazano milost odtegne, da v prihodnje ni več prejel sv. hostije na jezik. Pač pa je ohra-

nil še zanaprej goreče hrepenenje po duhovnem obhajilu, s kterim je krepčal vsak dan svojo dušo".

26. Sveto in zelo koristno je hrepenenje, s kterim si človek toliko milost nabira. Sv. cerkev pravi (sess. 13. c. 8.) v tridentinskem zboru: „Kdor z živo vero, ki je v ljubezni delajoča, ta nebeški kruh duhovno vživa, bo gotovo njegov sad in njegovo korist okusil". S tem hoče cerkev reči: Kdor ima goreče hrepenenje po tem nebeškem kruhu, bo sadu te jedi ravno tako deležen, kakor da bi bil v resnici prejel sv. obhajilo.

Eno in dvajseto poglavje.

Sveta maša je upanje umirajočih.

1. Kako grenka da je smert, ve le tisti, ki jo je okusil; njeno grenkobo si vendar vsak lahko predstavlja, ki je že kdaj stal pri smertni postelji umirajočega ter z lastnimi očmi gledal njegov boj, njegov merzel pot, njegovo globoko zdihovanje. Zato smemo pač z Aristotelom reči: „Izmed vseh strašnih reči je smert najstrašnejša". Pa ne samo iz tega vzroka je najstrašnejša, ker je ločitev duše od telesa, ampak veliko bolj zavoljo tega, ker pelje k vratom večnosti in pred ostro sodbo božjo. Živ spomin teh dveh reči umirajočemu tak strah pri-

zadeva, da se mu jame serce v persih tresti in merzel pot liti po obrazu.

2. Kaj je v ti veliki potrebi storiti? S čim se mora umirajoči tolažiti, da ne obupa? Česa se deržati, da ga ne pahne hudič v obupnost? Odgovor: Terdno naj v Boga zaupa in nikar naj ne pozabi usmiljenja njegovega. Sv. Gregorij pravi (Moral. I. 2. c. 14.): „Kdor je vse svoje dolžnosti opravil, ta naj stanovitno v božje usmiljenje upa, ktero ga tudi ne bo zapustilo; kdor pa ni vsega storil, kar je bil storiti dolžan, ta naj se nikar na božje usmiljenje ne zanaša, ker bi sam sebe goljufal“. Toda pokažite mi človeka, ki bi bil vse storil, kar je premogel! Resnično, izmed nas navadnih ljudi bi se dobil med tisuč komaj eden! Mi vsi bi gotovo lahko več dobrega storili, le volje nam manjka!

3. Ako bi me kdo vprašal, s čim se vtegne umirajoči najbolj tolažiti, bi mu odgovoril: S sveto mašo. Vesel spomin, da je v zdravih dneh sv. mašo visoko čislal, pobožno slušal in je brez silne potrebe nikoli ni zamudil; — ta vesel spomin je bolniku gotovo največje tolažilo za smertno uro! To bom dokazal iz sv. pisma; v 4. psalmu beremo: „Darujte darove pravice in zaupajte v Gospoda!“ Dar pravice pomenja daritev sv. maše, ktera kazni za greh po pravici plačuje in Bogu za prizadjano sramoto po pravici zadostuje. Darovi starega zakona te moči niso imeli in se zato prav za prav niso mogli imenovati „darovi pravice“. To poterjuje tudi Forner v razlagi psalma „Usmili se“, kjer beremo: „Tedaj boš sprejemal darove pravice“.

4. Če toraj David kliče: „Darujte darove pravice in zaupajte v Gospoda!“ s tem v duhu kristijane, zlasti duhovne, k daritvi sv. maše opominja in sv. mašo „dar pravice“ imenuje. „Pobožno obhajajte daritev sv. maše“ nam pravi „zraven pa zaupajte v Gospoda, ker s tem darom pravice bote vtolažili jezo božjo in oprali dolgove svojih grehov!“ Da je naše razlaganje pravo, kaže psalm 4. (v. 8.): „Obogateli so s sadom žita, vina in olja“. Duhovni, ki so bili s sv. oljem pomaziljeni, darujejo namreč pri sv. mašah sad pšenice in vina, le-ta sad v Kristusovo telo in kri spreminjajo ter si nabirajo s to prijetno daritvijo zasluženja in čednosti pri vsemogočnem Bogu. David nadaljuje: „V miru na to spim in počivam; zakaj ti, o Gospod! si me posebno poterdil v upanji!“

5. Te besede govori psalmist v imenu kristijanov in hoče z njimi pokazati, na kaj imajo najbolj zaupati pri svoji smerti. Da se nanašajo te besede na umirajoče, priča tudi sv. cerkev, ki jih je iz Davidovih ust vzela in pravi o umerlih: „Naj v miru počivajo“. David govori: „V miru počivam“ in cerkev pravi: „Naj v miru počivajo!“ Vsak umirajoč, ki se je v življenju lepo po Davidovem svetu ravnal ter večkrat, dà! vsak dan, to daritev pravice Bogu prinašal, naj toraj terdno na božje usmiljenje upa ter z Davidom govori: „Z zaupanjem na daritev sv. maše hočem v miru zaspati in počivati v grobu do sodnjega dne. Ne bojim se smerti, zakaj ti, o Gospod! si me posebno poterdil v upanju! Ne morem si misliti, da bi me vekomaj zavergel,

saj sem ti, moj Bog, tolikokrat najprijetnišo daritev pravice prinašal, da se zdaj terdno nadjam tvoje pomoči. Z daritvijo sv. maše sem ti skazoval neskončno čast in prijetno službo. Delal sem ti z njo neskončno veselje ter popravljal krivico, ki sem ti jo storil s svojimi grehi. Zato si mi dodelil upanje večnega življenja in s tem upanjem hočem v Gospodu zaspati; s tem upanjem bom v miru počival, s tem upanjem stopil pred tvojo ostro sodbo".

6. Na ta način se lahko vsak umirajoči v svoji malovernosti tolaži, to tolažilo ga bo varovalo obupnosti in spoznal bo, da je zidal svoje upanje na terdno podlago. Pri vsem tem vendar nikar ne mislimo, da bi ne bilo treba živeti tudi po uku in zgledu tistega, ki je za nas to daritev na lesu sv. križa opravil ter ukazal, da se ima njegova kervava daritev ponavljati pri nekervavi daritvi sv. maše.

7. Posebno v mestih se sv. maša lahko vsak dan sluša in vsak stan se je lahko vdeleži. Zgodnja jutranja maša je pripravna za posle, poznejše maše za gosposke, otroci imajo tako skoraj povsod lastno mašo. Z majhnim trudom si sprosi toraj vsak srečno smert, milostljivo sodbo božjo in neskončno plačilo v nebesih. Kdor pa ne more vsak dan k sv. maši priti, naj, če mu je mogoče, vsaj četert ure časa Bogu daruje ter tačas mašne molitve opravi. V naslednjem bom dokazal, da ga ni močnejšega pripomočka si smertno uro olajšati, kakor vsakdanje slušanje sv. maše.

8. Naša vera nam pravi, da se ne moremo na nobeno reč terdneje zanašati, kakor na zasluženje

Kristusovega terpljenja in njegove smerti. To zasluženje se pa ravno pri sv. maši nahaja in vsi pri sv. maši pričujoči zanj prosijo ter ga darujejo nebeškemu Očetu. Še več! Vsi, ki so brez smertnega greha, postanejo tega zasluženja deležni, preobilno deležni. Kdor toraj v sv. mašo zaupa, ta zaupa v terpljenje Kristusovo in smert njegovo.

9. Znal bi kdo reči: Saj se tudi z vrednim prejemanjem sv. pokore in svetega rešnjega Telesa zasluženje Kristusovega terpljenja in smerti dobiva, tedaj se ravno tako lahko upa v zakramente, kakor v daritev sv. maše. Temu odgovarjam: Velik razloček je med tem, ki sv. zakramente prejema in med tem, ki je nazoč pri sv. maši. Uni jih mora namreč vredno prejeti, t. j. spoved mora s pravim kesom opraviti in sv. rešnje Telo z veliko pobožnostjo prejeti. Kdor tega ne stori, nima le samo nobenega deleža pri Kristusovem zasluženju, marveč nov greh, božji rop, stori. In ker ne more brez posebnega božjega razodenja noben človek vediti, je-li vredno prejel sv. zakramente: se tudi na-nje tako terdno zanašati ne more, kakor na daritev sv. maše, bati se mu je veliko več, če jih ni morebiti nevredno prejel in s tem nov smerten greh storil.

10. Nasproti slušanje sv. maše ne zahteva ravno, da je pričujoči v gnadi božji; ker kdor jo sluša v smertnem grehu, ni kriv zavoljo tega novega smertnega greha, ampak zadobi celo, ako le hoče, milost spreobernenja. Da, lahko ima terdno upanje, da se bo z darovanjem tega predragega daru vrednega storil usmiljenja božjega. Kdor pa

je brez smertnega greha pri sv. maši pričujoč, ta naj terdno veruje, da mu bo darovanje telesa in kervi Kristusove pomnožilo gnade in zbrisalo mnogo zasluženih kazni.

11. Zopet znaš reči: Saj mora vendar vsak umirajoč na Kristusovo terpljenje in smert terdno zaupati, ker zato ravno je Kristus toliko terpel, da bi naše grehe zaterl in nas večne smerti obvaroval. Odgovarjam: Ako smo sad in zasluženje Kristusovega terpljenja resnično zadobili, smemo in moramo upati na njegovo terpljenje; ako pa tega sadu nismo prejeli, se zastonj zanašamo na njegovo zadostenje. Kaj pomaga velikim grešnikom, da je Kristus zanje terpel in umerl, ako bodo kljub temu pogubljeni. Zakaj bodo pogubljeni? Zato ker niso deležni postali Kristusovega zasluženja. In zakaj tega niso deležni postali? Zato ker so ga bili nevredni. S čim postanemo vredni Kristusovega zasluženja? S pravim kesom, z vrednim prejemanjem sv. zakramentov, zlasti pa s pobožnim branjem in slušanjem sv. maše. Sv. cerkev uči v tridentinskem zboru (Sess. 22. c. 2.): „Nekervava daritev sv. maše nam v obilni meri donaša sad kervave daritve na križu“. In v pervem poglavju govori: „Kristus je zato daritev sv. maše postavil, da bi se po nji zasluženja Kristusove kervave daritve na križu vdeležili in da bi nam bili po nji grehi odpušeni“. Ker se nam toraj pri sv. maši v bogati meri deli Kristusovo zasluženje, stavimo veliko zaupanje va-njo.

12. Vsak človek tedaj, ki je v svojem življenju pogostoma, rad in goreče slušal sv. mašo, ob

svoji smertni uri s tolažila polnim sercem lahko govori: „Ali bi bilo mogoče, da bi se Bog na-me serdil, ko sem mu vsaj z daritvijo sv. maše neskončno prijetno službo opravljal in mu dragocene darove prinašal, kteri so mu bili dragi nad vse nebeške in pozemeljske darove? Ali bi bilo mogoče, da bi se še vedno mojih grehov spominjal ter s kaznijo me pričakoval, ko sem ga saj vsak dan tako ponižno odpušenja prosil in mu v plačilo svojih dolgov daroval bogato zasluženje preljubega Sina njegovega? Ali bi bilo mogoče, da bi ne bil moje molitve uslišal, ko ga je saj njegov serčno ljubljeni Sin z mano vred prosil ter mu za mene svoje svete rane in svojo kri daroval?“

13. Kdor ima tako upanje, se ne zanaša sam na se ali na svoja lastna zasluženja; zanaša se na Kristusa in na njegovo zadostenje! Kdor toraj v sv. mašo upa, stavi svoje upanje v Kristusovo terpljenje, ktero se pri sv. maši ponavlja in nadaljuje; stavi svoje upanje v preblago kri Kristusovo, ktera se pri sv. maši nad njega razliva; stavi svoje upanje v Kristusovo zasluženje, kterega se pri sv. maši vdeležuje; stavi svoje upanje v najdražji dar, kteri se je pri sv. maši po mašnikovih rokah daroval in kterega je tudi božja dobrota hvaležno sprejela; stavi svoje upanje v molitev, ktero je Kristus za njega molil in daroval v njegov blagor Bogu Očetu! V to moramo upati, na to se smemo in tudi hočemo zanašati.

14. To upanje je tako terdno, da govori učeni Sanchez (in Thesar. Missae c. I.): „Sv. maša nam

daje tako gotovo upanje večnega življenja, da potrebujemo daru nadnatorne vere, ako se hočemo tega upanja terdno deržati". S tem hoče reči: „Kdor moč sv. maše prav spozna in ve, kako zdatno upanje večnega življenja nam podeluje: se mora čuditi in klicati: Nikoli bi ne bil tega verjel, ako bi mi ne bila božja luč tega odkrila. Prav dobro so to sveti očetje spoznali ter se zato s pobožnim branjem in slušanjem sv. maše na srečno smert pripravljali.

15. O sv. Teodoru Studita, imenitnem in mogočnem branitelju katoliške vere, piše Baronij: Ležal je na smert bolan in prosil v zadnjih zdihljejih Boga te edine milosti, naj bi mu življenje le toliko podaljšal, da bi mogel še eno sv. mašo brati ter se z njo za srečno večnost pripraviti. Bolezen res toliko odneha, da v začudenje vseh iz postelje vstane in se poda v cerkev. Tukaj s tako pobožnostjo mašuje, da se začne sam in vsi pri sv. maši pričujoči solziti. To je bila njegova zadnja in najbolja priprava na smert. Po dokončani sv. maši se v posteljo vleže ter mirno v Gospodu zaspi.

16. Enako pripoveduje Baronij o sv. Taraziju, carigrajskem očaku, da mu niso mogli vsakdanjega branja sv. maše zabraniti, akoravno mu je njegova zadnja bolezen že skoraj vso moč odvzela. Dan na dan je z gorečo ljubeznijo maševal ter se ni nič zmenil za hude bolečine. Ko so ga moči tako zapustile, da več stati ni mogel, je s persmi na altarju ležé maševal. Do konca svojega življenja je

Bogu ta prijetni dar opravljal, s tem si pa tudi srečno smert in večno življenje zaslužil.

17. Veliko pobožnih mašnikov sedanjega časa je ravno tako vnetih za sv. mašo, ker jim je znano, da je ni bolje priprave k smerti, kakor vsakdanje branje sv. maše. Posvetnim se z dovoljenjem v domačih kapelicah ali celo v sobi, kjer bolnik leži, sveta maša bere, da Boga srečne smerti prosijo. Blagor tistim, ki so do zadnjega izdihljeja vneti do sv. maše; čeznatorna moč sv. maše jih bode branila napadov hudobnega duha ter jih obvarovala večnega pogubljenja. To tolažilo jim daje tudi papež Gregorij (lib. 4. Dial. c. 58.), ki piše: „Daritev sv. maše varuje dušo večne smerti“. In ako je že nadangelj Rafael Tobiju (12. 9.) rekel: „Milošnja reši smerti, zbrisuje grehe in pomaga najti milost in večno življenje; koliko bolj velja vse to o presveti daritvi!

18. Zapomni si zdaj, kako veliko obljubo je dal sam Kristus tistim, ki pobožno slušajo sv. mašo. Rekel je sv. Mehtildi (lib. 3. Revel. c. 19.): „Povem ti, da bom tistemu, ki se bo s pobožnostjo svetih maš vdeleževal, ob njegovi smertni uri toliko svetnikov poslal, kolikor sv. maš je goreče slušal; le-ti bodo spremljevali njegovo dušo s tega sveta pred sodnji stol božji“. O sladke besede, o tolažilna obljuba? Kdo si ne želi njene spolnitve? Te besede niso sicer verska resnica; nahajajo se vendar v razodenju sv. Mehtildi, in bogoljubne duše so jih vedno imele za resnične. Ah, ljubi Jezus! če se bo ta tvoja obljuba nad mano spolnila, bom v smertnih

težavah z Davidom (ps. 26.) prepeval: „Gospod je moja luč in pomoč; koga se bom bal? Gospod je varh mojega življenja; pred kom se bom tresel?“ Če mi boš poslal k smertni postelji toliko svetnikov za varhe in tolažnike, kolikor sv. maš sem pobožno slušal ali vsaj pobožno slušati želel: ne bom se bal druhali hudob, ker zamore en sam svetnik vse peklenske duhove zapoditi. Spolni zato, moj Jezus, na meni svojo obljubo in v mojem upanju me nikar ne osramoti! Da bom pa te spolnitve vreden, hočem z največjo vnemo vsak dan pri sv. maši biti ter ti jo po mašnikovih rokah darovati v večjo čast in slavo! —

19. Tako se loči duša polna upanja s tega sveta ter stopi potolažena pred sodnji stol Kristusov. Hočeš mar tudi vediti, kaj se s tako dušo godi, ko stopa k sodnjemu stolu večnega sodnika? Tega ti ne morem drugače razložiti, kakor z neko povestjo, ktero je sv. Bonifacij, mogunški nadškof, svoji sestri pisal (Baron. Tom. 9. ad ann. 716. num. 18.). V mogunškem samostanu je bil nek brat zopet k življenju obujen in le-ta je sam sv. Bonifaciju pravil, kako se mu je po smerti godilo. Rekel je: „Ko sem šel k božji sodbi, mi pridejo vsi moji storjeni grehi kakor osebe naproti; zelo gerdo so izgledali ter mi očitali: Jaz sem prazna čast, s ktero si se nad druge ljudi povzdigoval; jaz sem laž, s ktero si se pregrešil, smo nepotrebne misli, ki si jih imel v cerkvi in zunaj cerkve. In tako so mi hodili vsi moji grehi naproti, kterih iz lenobe, pozabljivosti ali nevednosti pri spovedi nisem razodel; s strašnim gla-

som so kričali in me tožili. Tudi hudiči so bili pričujoči ter s svojim spričevanjem dokazovali, kdaj in kje sem storil vse te grehe. Za temi me sreča nekoliko dobrih del, ktera sem v življenju doprinašal in ktera me zaporedoma nagovarjajo. Jaz sem pokoršina, ktero si skazoval predstojnikom; jaz sem post, s kterim si meso krotil; jaz sem molitev, ktero si opravljal itd. Nazoči angeli so vse to poterjevali in zelo poviševali moja dobra dela".

20. Kar se je temu pobožnemu bratu zgodilo, se bo zgodilo gotovo tudi tebi, meni in vsem ljudem. Storjeni grehi te bodo v strašnih podobah srečevali, storjena dobra dela te bodo pa podpirala in tolažila. In če si pobožno veliko svetih maš slušal, ti bodo le-te naproti prišle najlepšim nebeškim devicam podobne; ves strah ti bodo odvzele ter ti ljubeznjivo prigovarjale: „Me smo svete maše, kterih si se z gorečnostjo vdeleževal. S tabo bomo pred ostrega božjega sodnika stopile, ter pred njim zagovarjale in pričale, kako veliko vnemo si imel pri sv. mašah, koliko grehov si z njimi zbrisal in koliko kazen poplačal. Zato se ničesar ne boj, ker bomo sodnikov serd vtolažile in ti pri njem milost sprosile". Kako tolažilo bo tvoji stiskani duši, ako boš veliko takih devic našel pred sodnjim stolom božjim!

21. Upaj, da se ti bo potem to zgodilo, kar piše 1241. l. Rajnald o Nankeru, vratislavškem škofu. Nanker je sv. mašo visoko čislal in je vsak dan, če je le mogel, vse svete maše slušal, ktere so se brale v njegovi cerkvi. Ko je umiral, je

slišala neka pobožna gospa sladko in premilo, da, rajsko angelsko petje. Rada bi zvedila, kaj ima to pomeniti; tu začuje glas: „Duša škofa Nankera se je ravnokar od telesa ločila in angeli jo nesó proti nebu“. Gospa vpraša: „S čim si je škof to veliko čast in milost zaslužil?“ Glas ji odgovori: „Z daritvijo sv. maše, do ktere je imel posebno spoštovanje“. Na tem imamo toraj gotovo zelo tolaživen zgled; spodbuja naj nas k enaki gorečnosti do presvete daritve. Glej, škof Nanker je bil sprejet brez kakega poprejšnjega očiševanja v sv. nebesa; da, angeli so ga nesli tje gori z veliko slavo in s sladkim petjem. Zakaj? Zato, ker je ves za sv. mašo gorel, si z njo svoje dolgove izbrisoval ter si srečno smert in božji raj zaslužil. Če hočeš tudi ti tako veliko milost doseči, če se nočeš dolgo časa v vicah mudíti, ampak kmalo v nebesa priti: posnemaj ga v pobožnem slušanju sv. maše! Ako ti ne pripuša priložnost pri toliko svetih mašah biti, kakor je on bil: nosi vsaj željo v svojem sercu po toliko in še po več mašah! Taka želja ti je gotovo mogoča! Ljubi Bog bo tudi tvoje volje vesel in ti zato srečno smert naklonil.

Dva in dvajseto poglavje.

Sveta maša je največja tolažba umerlim.

1. Koliko verne duše v vicah terpe, zdaj še ne moremo razumeti in tudi ne zadosti verovati; toda skusiti znamo kdaj to terpljenje. Sv. očetje nam na več krajih vica popisujejo; sv. Avguštin eden najimenitnejih in najstarejih, nam o njih (Tom. 10. serm. 41. de Ss.) piše: „Z ravno tistim ognjem se bodo očiševali izvoljeni in zaverženi. Ogenj je huji, kakor vse, kar moremo misliti, viditi in čutiti na zemlji“. Če bi nobenega drugega spričevanja o vicah ne imeli, kakor samo to: bi že potem grozne muke vic lahko spoznali in se tresli. Toda sv. Avguštin nam hoče to strašno terpljenje globokeje v serce vtisniti, ker on govori dalje: „Če ravno ogenj vic ni večen, presega vendar vse kazni in bolečine, ktere smo že kdaj na svetu terpeli. Akoravno so bili sv. mučenci grozno terpinčini, si vendar še nihče ni takega terpinčenja zmislil, kakoršno imajo prestajati verne duše v vicah“. Pomisli nekoliko bolj natanko te besede sv. Avguština in poglej v življenje svetnikov, kako strašno so bili mučeni. Spoznal boš, kako grozovitne in nečloveške muke terpe uboge duše v vicah.

2. Ako sv. Avguštinu ne veruješ, ti povem več drugih sv. očetov, ki so z njim enakih misli. Tako piše sv. Ciril, aleksandrijski očak (citatus ab Horn. conc. 27.): „Vsak človek bi gotovo raji do smerti vsakoršno drugo terpljenje prestajal, kakor se znajdel le en dan v vicah“. O Bog! kake nesterpljive kazni nas čakajo v vicah, kjer se v enem dnevu več terpi, kakor bi se na zemlji do sodnjega dneva terpelo! Sv. Tomaž Akvinski (in 4. Sent. dist. 20. 9. I. c. 2.) piše: „Iskrica ognja iz vic je veliko huja kakor vsako drugo pozemeljsko terpljenje“. O strašne in skoraj neverjetne besede! Ljubi Bog! kako bomo mi revni grešniki prestajali, ako pridemo po smerti v vice, v ta grozno-žgeči ogenj? Ah, koliko bomo morali terpeti! Kako se bomo v skelečem plamenu vili; milo ječali in zdihovali! In beržkone ne bomo mogli priti brez teh muk v nebesa, ker nismo ne sveti, ne dosti popolni, mi, preobloženi s hudobnimi mislimi in nečistimi željami!

3. Še z mnogimi izreki svetih očetov bi lahko terpljenje v vicah dokazoval, vendar samo besede sv. Bernardina (Tom. 2. serm. 15.) tu sem postavim, ki tako-le govori: „Med našim natornim ognjem in med ognjem vic je tak razloček, kakor med naslikanim in pravim ognjem“. Sv. Magdalena Paciška, ki je vice večkrat vidila in svojega brata v njih najdla, terdi, da je velik zemeljski ogenj prijazen vert proti ognju vic. Te primere, kterih sicer drugod nikjer nisem bral, naj nas priganjajo za grehe na tem svetu zadostovati, da jih nam ne bo treba še le z groznimi mukami v vicah oprati.

Zraven tega serčno milujmo uboge verne duše, ki morajo toliko v vicah terpeti.

Ostrost teh kazni razvidimo tudi iz tega, ker so dušne kazni, in mi vsi že na tem svetu vidimo, da je dušno terpljenje veliko hujše od telesnega. Ogenj vic ne bo žgal zunaj, kakor navadni ogenj, razprostiral se bo marveč znotraj v duši.

4. Več pomočkov imamo sicer, s kterimi lahko terpeče duše iz vic rešujemo, toda ni ga tako močnega in koristnega, kakor je daritev sv. maše. To spričuje katoliška cerkev v tridentinskem zboru (Sess. 25.): „Vesoljni zbor uči, da se dušam v vicah z molitvijo vernikov, zlasti pa z daritvijo svete maše, pomoč donaša“. To je nauk cerkve in verska resnica, kteri se ne sme nasprotovati. Ta nauk nam pravi, da se vernim dušam najzdatniše z daritvijo sv. maše pomaga, naj že mašnik sami za-nje daritev opravljajo ali katoliški kristjani pobožno pri sv. maši za-nje molijo. Ravno to je še sv. Tomaž Akv. 200 let poprej učil govoreč (in 4. sent. dist. 45.): „Z nobeno drugo daritvijo se umerli poprej iz vic ne rešijo, kakor z daritvijo sv. maše“.

5. Zakaj ima vendar sv. maša tudi za mertve tako veljavo? Zato ker tukaj mašnik in z njim pričujoči vsemogočnega Boga odrešenja duš prosijo, zraven tega pa tudi božji pravici zaostali dolg umerlih plačujejo ter božjo jezo vtolažujejo. Če namreč sodnik koga zavoljo dolgov v ječo verže, mu ne naklonijo rešitve samo prošnje drugih, ampak njegovi prijatli morajo dolg plačati, potem se še le izpusti. Revne duše v vicah ne živé v jezi, temuč v milosti

božji, saj so ohladile s kesom in spovedjo jezo božjo; kazni jih terpinčijo le zavoljo neplačanih dolgov in zavoljo nepopolne dušne snažnosti. Če iz miloserčnosti za-nje pobožno moliš in jim zasluženje svoje molitve daruješ, s tem sicer nekoliko njihovih velikih dolgov plačuješ, ali težko jih boš bridkega terpljenja rešil, ker vedi, da je sodnik sam nad njim sodbo izrekel, rekoč: „Resnično, povem ti, ne pojdeš od ondod, dokler ne plačaš zadnjega vinarja“. (Mat. 5. 26.) Spoznaj iz teh Kristusovih besed, kako je oster in natančen! Glej, hlapcu, ki mu je dolžan tisoč zlatov, še vinarja, še zadnjega vinarja ne prizanese. Če pa za kako verno dušo sv. mašo slušaš in jo Bogu daruješ: vselej velik del dolgov te duše izbrišeš.

6. Ne vemo pa, koliko kazen se z eno sv. mašo plačuje, tega Bog ni razodel: znano nam je le to, da ima sv. maša veliko več moči, ako jo človek sam za-se v življenju daruje in da ne izbriše mertvemu toliko kazen, kolikor bi mu jih živemu izbrisala. V tem oziru pravi sv. Ambrož (citat. a Fornero conc. 83. in Miser.): „Ako se je kdo sv. maše v življenju vdeležil, mu ta sv. maša več pomaga, kakor po njegovi smerti veliko za njega branih“. Za kogar se v življenju sv. maša bere ali samo sluša, zadobi po nji zvikšanje nebeške slave, kar se pa po smerti ne zgodi.

7. Če v svojem življenju sv. mašo slušaš ali jo za sebe brati daš, smeš upati, da ti bo Bog — če bi bil tudi v grehu — usmiljenje skazal, te po svoji milosti k spoznanju in kesu tvojih grehov pri-

peljal ter ti posvečujočo gnado božjo dodelil; takošne milosti pa ne pričakuj več po smerti. Ako bi ti bila gotova ura v smert odločena in bi ravno ob tem času ne bil v gnadi božji, ti zna tvoje pobožno slušanje sv. maše za smert kako drugo uro odločiti, o kteri bi se pa znajdel v gnadi. Sv. maše, ktere pred smertjo slušaš ali brati daš, te na unem svetu pričakujejo, kjer te bodo k sodbi spremile ter ondi milosti za-te prosile, one te bodo vic ali popolnoma obvarovale ali ti vsaj toliko pomagale, da ne boš moral nar hujših kazni prestajati. Ako nasproti sv. maše po svoji smerti brati daš, ti bodo sicer gotovo, pa manj koristile. Zasluženja namreč, ktero je odmenil Kristus pri sv. maši pričujočim, si sam ne moreš več pridobiti; prijatel pa, kteri po tvoji smerti za-te maše sluša, s tem tvoji duši le toliko pomaga, kolikor njegova priprošnja premore, ker to priprošnjo Bog lahko ali usliši ali zaverže.

8. Ako v zdravih dneh za sv. maše kak dar podeliš, ta dar samemu sebi vzameš, takorekoč svojim ustom pritergaš ter ga prostovoljno svojemu Bogu izročiš. Toda po smerti si ga ne moreš več pritergati, ker blago, kar si ga zapustil, ni več tvoja lastnina, ampak lastnina dedičev. Glej že iz tega vzroka bi ti znal Bog le pičlo plačilo dati, in manj bi ti znale koristiti sv. maše po smerti. Slednjič tudi to pomisli, da ti premore sv. maša v tvojem življenju več kazni zbrisati, kakor njih veliko po tvoji smerti, ker vedi, da je na zemlji čas milosti, in na unem svetu čas pravičnosti. Veliko ložje se zato z ostrim sodnikom tukaj spraviš, kakor v več-

nosti. V tem pomenu pravi sv. Bonaventura (in Brevil. par. I. c. 2.): „Pri Bogu veliko več velja majhna, prostovoljna in v življenju storjena pokora, kakor zelo huda in neprostovoljna na unem svetu, ker kos zlata ima večo vrednost, kakor kos svinca“.

9. Iz tega se učimo, da po smerti brana sv. maša terpljenje vic olajša; vendar o tem nič gotovega reči ne moremo, ker nam manjka določnega razodenja; zadostuje naj nam to vediti, da daritev sv. maše čas očiševanja v vicah prikrajšuje.

10. Misel, da moremo svojim umerlim bratom iz vic pomagati, nas bo gotovo gnala, vsako priložnost porabiti v dosego tega namena. In kdo izmed nas si ne bo prizadeval, umerlim zlasti z daritvijo sv. maše stati na strani, ko vsi vemo, da je to najkoristnejši pomoček? Kdor te priložnosti ne rabi, z njo svojim terpečim bratom iz vic pomagati noče, more li reči o sebi, da ima ljubezen do bližnjega? Če pa ljubezni do bližnjega nima, tudi Boga ljubiti ne more! V resnici! grozno žalostno znamenje dušnega stanu je, ako koga hudo terpljenje duš v vicah ne gane in jim ne pomaga s sv. mašo.

11. Vedi vendar, da ni prav lahko dušam v vicah pomagati in poslušaj zato naslednjo dogodbo: („Epherem. Dominicorum“ ad Diem XI. Octobris): Oče sv. Bertranda je bil vradnik, ki je mislil stopiti v mladih letih v red Kartajzarjev, pa ni storil. Prikazala sta se mu dvakrat sv. Brunon in sv. Vincencij in mu ukazala se oženiti. Res se oženi in v zakonu dobi sina Bertranda, kteri hoče iti že v

svojem 17. letu v dominikanski samostan. Starši s tem niso bili zadovoljni, ter so Bertrandu ostro branili. Čez nekaj let oče nevarno zboli. Sin njegov sv. Bertrand mu zvesto v bolezni streže, zraven pa tudi serčno Boga prosi za zveličanje njegove duše. Ko oče umerje, se Bertrand s tem tolaži, da je očetova duša, ki se je s toliko vdanostjo v voljo božjo s tega sveta ločila, gotovo v nebesih. Toda nekega dne jo zagleda v duhu v vicah in jo sliši milo klicati pomoči. Noč in dan misli Bertrand na to žalostno podobo v svojem sercu ter si na vse moči prizadeva, da bi rešil svojega ljubega očeta. Zato se začne zelo pokoriti; vsak dan se posti ob kruhu in vodi, po noči se kervavo biča, sv. maše zanj opravlja ter s svojimi samostanskimi brati vred neprenehoma za njega moli. Ali z vsem tem ne more zadostiti božji pravici, kajti čez nekaj časa mu je razodeto, da njegov oče že osem let v vicah pokoro dela za svoje pregreške. V njegovo veliko veselje se mu prikaže vendar kmalo potem odrešena očetova duša, se mu za skazano miloserčnost lepo zahvali ter mu pove, da bi se bila morala še veliko več let v vicah pokoriti, ako bi ne bil Bertrand imenovanih dobrih del zanjo opravljal. Ta dogodba naj nas s strahom in čudenjem napolnuje. Glej, ako je moral pobožen mož, kteremu sta se dva svetnika prikazala in za kterega je njegov sveti sin toliko sv. maš in pokoril daroval — ako je moral tak pobožen mož toliko v vicah prestati: kaj še le nas čaka?

12. Učimo se iz tega za mertve neprenehoma

moliti ter se ne tolažiti z goljufivim upanjem, da so že v nebesih, ker duše se ne sprejemajo tako kmalo v nebesa, kakor si mi to domišljujemo. Če ne moreš dati za-nje sv. maše brati, vsaj pri sveti maši za-nje moli in tudi svoje prijatle prosi, da se bodo te ali une duše v svojih molitvah spominjali. Takošen svèt je dal Tamberin neki revni vdovi, tožeči mu, da iz revšine ne more dati nobene svete maše za svojega umerlega moža brati. Rekel ji je: „Slušaj veliko svetih maš ter jih za zveličanje svojega moža Bogu daruj, ker s pobožnim slušanjem veliko svetih maš bi mu znala več pogamati, kakor če bi dala eno za njega brati in bi pri nji ne bila nazoča". Tudi Gobat (in Alph. Sacrific. casu 5. in fine) ta svet odobruje, ravno to je moja misel; Bog daj, da bi se je deržali vsi revni, ki ne morejo dati sv. maše brati! Res je sicer, da imaš takorekoč veči zaklad v oblasti, ako se sv. maša v tvoj namen obhaja; res je pa tudi, da že stanovitna molitev pri sv. maši marsikaj premore ter vernim dušam veliko koristi donese, ako se jih pri sv. maši spominjaš in sveto kri Kristusovo na-nje razlivaš.

13. O kako bi se mi vsi čudili nad čudežem godečim se pri sv. maši, ako bi mogli viditi s svojimi tesnimi očmi, kako se izlivajo milostipolni studenci z altarja doli v kraj očiševanja in kako veliko ohlajenje donašajo vernim dušam v vicah. Vidili bi lahko, kako le-ti milostipolni studenci naše umerle brate in sestre okrepčujejo, da, viditi bi znali, s kakim veseljem naši ljubi prijatli brezno

skelečega ognja zapuščajo ter hite gori v Očetovo hišo.

14. Iz tega vzroka opominjam vse tiste, ki v prid vernih duš sv. maše opravljajo ali slušajo, da naj delajo to z največjo gorečnostjo, ker le tisti dobiček sv. maše darujejo za duše v vicah, ki ga z lastno pobožnostjo zaslužijo; tedaj lahko vedo, da toliko večje milosti sprosijo duši, ki želi njih pomoči, kolikor pobožniši so pri sv. maši pričujoči.

15. Posebno tolaživno je dušam v vicah, če za-nje pri sv. maši darujemo sv. Rešnjo kri Kristusovo, oblivaje jih ž njo. To je bilo že predpodobljeno v stari zavezi (Lev. 17. 11.); Bog je govoril: „Kri sem vam dal, da bi po nji na altarji spravo zadobivali svojim dušam in da bi bila kri duši v spravo“. Te besede razlaga sv. Tomaž Akvinski (opusc. 58.) tako-le: „Te besede nam pričajo, da se Kristusovo telo in njegova kri daruje v prid dušam v vicah. Ker je namreč Bog živalsko kri Judom dal, da se očistijo grehov, zato je tudi nam ravno v ta namen podaril kri Jezusa Kristusa; in če je kri zaklanih in Bogu darovanih kozlov in telet očiščevala njihove duše, ali ne bode te in še neskončno večje moči imela predraga kri Jezusova, ki se na altarji posveti in daruje? ali ne bode vzela nam, pa tudi dušam v vicah vseh grešnih madežev ter nas rešila zasluzene kazni?“

16. Ko je sv. Rešnja kri vpervič tekla na sv. križu, je vse duše v vicah rešila iz strašne ječe. To priča prerok Caharija (9. 11.), ki pravi o Kristusu: „Izpustil si po kervi svoje zaveze svoje

jetnike iz jame". S temi besedami naznanja, da je vesoljna rešitev duš sad prelite kervi Kristusove. In kakova je moč sv. maše, pri kteri se vedno ravno tista rešnja kri nove zaveze posvečuje ter v odpuščenje naših grehov preliva? Gotovo ima toliko moč, da poživlja, očiščuje in zveličuje drage duše. Kako pokrepča in poživi požirek merzle vode žejo zevajočega bolnika! pa še veliko bolj krepi, poživlja, očiščuje in zveličuje predraga kri Jezusa Kristusa, ki se pri sv. maši duhovno razliva na duše v vicah.

17. V življenju čast. Henrika Suza, mašnika iz pridigarskega reda, beremo, da se je zavezal z nekim ljubljenim očetom, ko je bil še dijak v Koloniji, da tisti, ki bi dalje živel, opravi nekaj sv. maš za umerlega. Dokončavši nauke, ostane Suzo v Koloniji, zaveznika pa pošljejo na Švabsko. Nekaj let preteče, kar umerje le-ta menih na Švabskem, njegovo smert izve kmalo Suzo. Precej se spomni obljube, pa ne more je koj spolniti, ima še veliko drugih sv. maš opraviti. Mnogo moli, ostro se posti in dela pokoro, da bi rešil drago mu dušo. Pa kmalo vidi v prikazni, kako napačno ravna, in kako pomanjkljivo vsa spokorna dela to nadomestujejo, kar je nekdaj prijatlu obljubil. Hitro se oberne do prednika proseč ga, naj mu odvzame nekaj sv. maš, da bi kmalo spolnil obljubo. Ko je opravil več sv. maš za blagor ranjcega, mu zopet razodene prikazen, da je duša njegovega prijatla rešena, ter se vsled presvetih daritev preselila v raj, kjer vživa večni mir. (Ephrem. Dominic. ad diem 25. Jan.)

18. Jako zanimljiv je le-ta zgled, ker nam kaže, koliko premore pri sv. maši posvečena Kristusova kri, kako krepča in poživlja drage duše, če se pri sv. maši za-nje daruje. Pobožna molitev blaženega Henrika Suza, moža tako ponižnega in svetega, ni imela tolike moči, da bi bila kmalo rešila dušo iz vic, kako malo vspeha pa ima še le naša molitev, ki jo tako raztreseno, tako mlačno opravljamo! Vse drugačna pa je njena moč, kedar pri sv. maši molimo združevaje svojo molitev z mašnikovo. Daruj tedaj pri sv. maši sv. Rešnjo kri vernim dušam v prid, oblij jih ž njo, le tako jim lajšaš grozne muke, le tako jih poživljaš.

19. Da bi pa toliko rajši za ranjce molil pri sv. daritvi, ter za-nje daroval sv. maše, naj dostavim še, kar sv. Hieronim o tem pravi (Missale defunct. Venetiis. 1869 impressum): „Duše v vicah, za ktere mašnik pri sv. maši moli, ne terpe muk med sv. mašo, ki se zanje opravlja“. To poterjuje tudi sv. Gregor (lib. 4. Dial. c. 56.): „Ranjcim, za ktere se bere sv. maša, in za ktere mašnik posebno moli, se odpuste muke, ali pa se jim zmanjšajo“. In takih izrekov je še mnogo.

20. Kako čudovito je to, kar nam ta dva velika cerkvena učenika, sv. Gregor in sv. Hieronim, povesta, da med sv. mašo ne občutijo terpljenja tiste duše, za ktere se opravlja, pa tudi one, za ktere mašnik posebno moli, spominjaje se jih po povzdigovanji.

Tri in dvajseto poglavje.

O molitvah mašnikovih za pričujoče pri sv. maši.

1. Pobožni ljudje večidel tožijo, da ne morejo prav zbrano moliti, da jih posvetne misli preveč nadlegujejo. Njim svetujem, naj hodijo k sv. maši, kjer naj svojo pomanjkljivo molitev združijo z molitvijo Kristusovo in mašnikovo; takovo združenje požlahni človeško molitev, slabotno in malovredno spremeni v plemenito in cenjeno molitev. To priča Forner (Conc. 83. in Miser.): „Molitev, združena s sv. mašo, prekosi vse še toliko ur dolge in pobožne molitve“. Vzrok temu bom razložil v tem poglavji.

2. Mašniki morajo za vse pričujoče vernike moliti ter sv. mašo njim v zveličanje darovati vsemogočnemu Bogu. Vsakemu mašniku je naravnost zapovedano, to storiti za vse nazoče; dotične molitve bere v mašnih bukvah ter jih nikakor ne sme opustiti. Za pričujoče se opravljajo vse molitve pri začetku sv. maše, tihe molitve po darovanji, molitve po zavživanji, pa tudi vse tiste molitve, ki se v imenu mnozih glasé. Če si tedaj pri sv. maši, se molijo tudi za-te in ti ravno toliko koristijo, kot bi bil z mašnikom sam v cerkvi. Da pa veš, ktere

in koliko molitev se opravlja za-te, ti jih bom v tolažbo povedal.

3. Najprej moli strežaj v imenu vseh pričujočih očitno spoved, na-to da mašnik vsem sv. odvezo rekoč: „Usmili se vas vsemogočni Bog, odpusti naj vam pregrehe ter naj vas vpelje v večno življenje!“ Strežaj odgovori namesto pričujočih: „Amen“ t. j. „Bog daj!“ Potem nadaljuje mašnik: „Pomilostenje, odvezo in odpuščenje naših grehov naj nam dodeli vsemogočni in usmiljeni Bog!“ in zopet ponovi strežaj: „Amen“. Stopaje po stopnicah k altarju moli mašnik za se in vse pričujoče: „Odvzemi od nas, o Bog! naše pregrehe, da čistega serca vstopimo v svetišče, po Kristusu, Gospodu našem. Amen“.

4. „Gospod usmili se“, s kterim na pomoč kliče presv. Trojico in hvalni spev „Slava Bogu na višavah“, pa tudi molitve moli mašnik za-se in za-te in za vse pričujoče. Okoli altarja zbrane vernike večkrat pozdravlja s sv. pozdravom: „Gospod bodi z vami!“ To je že v sv. pismu navadni pozdrav, pozdravljali so se tako nekdaj angeli in ljudje; tako beremo v sv. pismu stare zaveze (Sodn. 6.; Rut. 2.; II. Paral. 15.). S tem pozdravom, ki ga mašnik večkrat ponavlja, vošči ljudstvu naj večjo dobroto, t. j. Boga; pa tudi ljudstvo odzdravljaje: „in s tvojim duhom“ želi, da bi bil ravno tisti Gospod Bog v sercu mašnikovem; tako eden drugega pozdravljaje se neločljivo združita v Bogu ljudstvo in mašnik in vselej, kedar se mašnik oberne k pričujočim rekoč: „Gospod bodi z vami“, prosi za se in za ljudstvo. Ravno tako moli mašnik tudi vero v imenu

svojem in vseh pričujočih vernikov, ki žele po nji živeti, umreti in večno se zveličati.

5. Darovaje sv. hostijo govori: „Vzemi sveti Oče, vsemogočni Bog! ta prečisti dar, kterega jaz, tvoj nevredni služabnik, darujem tebi, svojemu živemu in pravemu Bogu, za brezštevilne grehe, zamere in zanikernosti in za vse pričujoče, pa tudi za vse verne kristjane, žive in mertve. Daj da bo meni in njim v zveličanje in v večno življenje. Amen".

6. Vlivaje vodo v kelih moli: „Bog! kteri si človeka v blagem stanu čudno stvaril, in ga, ko je bil grešil, še bolj čudno prenovil, daj nam po skrivnosti te vode in tega vina združenim biti z božjo natoro tistega, ki se je ponižal deležen biti naše človeške: Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod itd."

7. Kelih z vinom darovaje prosi tako-le: „Darujemo ti, Gospod! kelih zveličanja ter prosimo tvojo milost, da gre pred obličje tvojega božjega veličastva v prijeten dar za zveličanje naše in vsega svetá. Amen."

8. Umivši si roke moli mašnik: „Sprejmi, sv. Trojica! to daritev, ktero ti darujemo v spomin terpljenja, vstajenja in vnebohoda Gospoda našega Jezusa Kristusa in v čast sv. Marije, vselej Device, sv. Janeza Kerstnika, sv. aposteljnov Petra in Pavla, njih in vseh svetnikov. Naj bo njim na čast, nam pa v zveličanje, in naj prosijo v nebesih za nas, kterih spomin na zemlji obhajamo. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen".

9. Po darovanji sledé tihe molitve, polne

skrivnosti, njih opravlja mašnik tihoma za blagor ljudstva; navadno so tri, včasih tudi pet, ob vélikih praznikih le ena. V predglasji, ki je vselej času primerno, glasno hvali mašnik v svojem in v imenu ljudstva najvišega Boga. Ta hvalni spev obsega vse, kar le zamore človeški jezik izgovoriti vzvišenega in blagega, v slovesnih glasovih se dviga proti nebesom, veličastno done njegove veličastne in resne besede, ki so ob navadnih godovih svetnikov te-le:

10. „Gospod bodi z vami! Povzdignimo serca! Zahvalujmo Gospoda svojega Boga! Zares, spodobno in pravično, dobro in zveličavno je, da ti vselej in povsod zahvalo dajemo, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog! po Kristusu, Gospodu našem. Po kterem tvoje veličastvo hvalijo angeli, molijo gospostva, trepečejo pred njim oblasti; nebesa in moči nebeške, ter blaženi serafi z združenim radovanjem preslavljajo. Z njimi, prosimo, zapovej zediniti tudi naše glasove, ki te ponižno spoznavamo in kličemo: Svet, svet, svet Gospod Bog vojskinih trum! Nebo in zemlja sta polna tvoje slave; hosana na višavah! Hvaljen bodi, kteri pride v imenu Gospodovem; hosana na višavah!“

11. Sedaj se začenja kanon ali tiha maša, tu bom povedal le tiste molitve, s kterimi se pričujoči verniki posebno priporočajo Bogu. Spominjevaje se živih moli mašnik tako-le: „Spomni se tudi, Gospod! svojih služabnikov in služabnic I. I.“ Sedaj prosi mašnik v duhu za vse, za ktere opravlja sv. mašo in za tiste, ki jih želi posebno deležne storiti

daritve sv. maše. Potem pa nadaljuje: „Spomni se tudi, o Gospod! vseh pričujočih, kterih vero poznaš in pobožnost vidiš, za ktere ti darujemo: ali kteri ti darujejo ta hvalni dar za se in vse svoje v odrešenje svojih duš, v upanje zveličanja in varnosti svoje: in ti pošiljajo svoje želje, tebi večnemu in pravemu Bogu".

O teh besedah govori nek duhovni učenik takole: „Uči se iž njih, da ti ni treba žal biti, če zavoljo svoje ubožnosti ne moreš najemati svetih maš; saj daruje mašnik sv. mašo, pri kteri si pričujoč, v tisti namen, ki ga ti imaš in prosi Boga, da dodeli tebi in vsem, kterih se spominjaš, toliko sadu presvete daritve, kolikor si s svojo pobožnostjo in gorečimi željami zaslužil". (P. Marianus Schott in Fundam. perfect. tract. 2. cap. 6. §. 12.)

12. Po spominu živih govori mašnik: „Sklenjeni z vso družbo izvoljenih in obhajajoči spomin častite vselej device Marije, matere našega Boga in Gospoda Jezusa Kristusa, pa tudi tvojih sv. apostoljnov in mučencev Petra in Pavla i. t. d., po kterih zasluženji in prošnjah daj, da bomo v zavetji tvoje pomoči obvarovani pri vseh rečeh. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen".

13. Stegnivši roke nad kelih moli mašnik: „Prosimo te tedaj, o Bog! potolažen sprejmi ta dar, kterega ti darujemo tvoji služabniki in z nami vred vsa tvoja družina; daj nam v tvojem miru preživeti naše dni, reši nas večnega pogubljenja in daj nam štetim biti med svoje izvoljene. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen".

14. Povzdignivši kelih prosi mašnik: „Po tem povelji tedaj obhajamo, o Gospod! mi tvoji hlapci in tvoje sv. ljudstvo spomin presvetega terpljenja, vstajenja in častitega vnebohoda ravno tega Kristusa, Sina tvojega, Gospoda našega, in darujemo tvojemu prečudnemu veličastvu, od tvojih darov in daril ta čisti † dar, ta sveti † dar, ta brezmadežni † dar, sveti † kruh večnega življenja in kelih † večnega zveličanja. Poglej na te dari s potolaženim in milostivim obličjem in sprejmi jih, kakor si bil sprejel dari svojega hlapca, pravičnega Abelna in daritev našega očaka Abrahama in pa sveto daritev in brezmadežno posvečbo, ktero ti je daroval tvoj veliki duhovnik Melkizedek“.

15. Globoko se prikloni mašnik, ter nadaljuje: „Ponižno te prosimo, vsemogočni Bog, reci prinesti te dari po rokah svojega svetega angela na svoj visoki altar, pred svoje božje veličastvo, da bomo vsi, kar nas je deležnih tega altarja in zavžilo presveto † telo in presveto † kri tvojega Sina, napolnjeni z vso nebeško dobroto in milostjo. Po ravno tem Kristusu, Gospodu našem. Amen“.

16. Odmolivši le-to se spominja mašnik ranjcih ter daruje sv. mašo posebno za tiste duše, ktere so mu priporočene, potem pa za vse one, ktere hoče posebej priporočiti božji milosti. Po „spominu mertvih“ govori: „Tudi nam grešnikom, svojim služabnikom, ki v tvoje veliko usmiljenje zaupamo, daj kaj deleža in družbo s svojimi aposteljni in mučenci I. I., v kterih družbo nas vzemi, ne za-

voljo našega zasluženja, ampak zavoljo svoje milosti. Po Kristusu, Gospodu našem".

17. Potem moli mašnik „Oče naš" za-se in za vse kristjane ter pristavi: „Reši nas, prosimo, Gospod, vseh zlegov: preteklih, sedanjih in prihodnjih in na prošnjo svete, častite vselej device in božje matere Marije, svojih svetih aposteljnov Petra in Pavla, Andreja in vseh svetnikov, daj milostljivo mir v naših dneh, da bomo s pomočjo tvoje milosti podpirani vselej brez greha ter obvarovani vse zmote. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen".

18. „Jagnje božje" izgovarja mašnik trikrat tako-le: „Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ, usmili se nas".

Molitve pri zavživanji govori sam za-se. Zadnje molitve po zavživanji pa moli zopet za-se in za vse pričujoče ter jim pridene to-le molitev: „Naj ti dopade, sveta Trojica, opravilo moje službe, in daj, da bo daritev, ki sem jo nevredni človek pred očmi tvojega veličastva daroval, Tebi prijetna, za me pa in za vse, za ktere sem jo opravil, po tvoji milosti spravna. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen". Naposled blagoslovi mašnik vse pričujoče v imenu Kristusa in sv. cerkve ter konča sv. mašo z evangelijem sv. Janeza.

19. Glej, to so molitve, ki jih mašnik za te opravlja, kedar si pri sv. maši. Veliko moč in krepost imajo v sebi, ker navdihnjen od sv. Duha jih je vpeljal sv. apostelj Peter in drugi njegovi nasledniki; sam sv. Duh je posvetil te molitve. Mašnik jih ne zgovarja v svojem imenu, temveč v imenu

in v osebi Kristusa in vsega kerščanstva, čegar poslanec je. Vesoljna katoliška cerkev namreč t. j. vsi katoliški kristjani pošljejo mašnika kot izvoljenega poslanca k sv. altarju, izročé mu svoje prošnje, da jih opravljaje sv. djanje položi pred obličje božje ter se poteguje za njihovo časno in večno srečo, pa tudi za blagor vesoljnega kerščanstva in za rešenje ubogih duš.

20. Kedar toraj mašnik pride k altarji ter se postavi pred božje obličje, tedaj ga Bog Oče ne sprejme kot ubogega grešnika, temveč kot častitljivega poslanca svoje cerkve, tedaj milostljivo posluša njegove priprošnje ter mu spolni vse, kar želi. Celo časti ga kot poslanca svojega preljubega Sina, čegar osebo mašnik pri altarji tako rekoč nadomestuje, čegar terpljenje pri sv. maši ponavlja in v čegar imenu zgovarja pri spreminjevanji sv. besede: „To je moje telo. To je kelih moje kervi“. Ker tedaj mašnik pri altarji nadomestuje Kristusovo osebo, zato toliko velja njegova molitev pri Bogu, saj jo Kristus sam nese pred obličje svojega nebeškega Očeta. Mašnik pri altarji ne moli samo, tudi daruje neprecenljivi biser, namreč spremenjeno telo in kri Kristusovo, zatoraj Bog Oče ne more zavreči tako dragega daru, ali prezreti mašnikove prošnje. Skleni tedaj svojo slabo molitev z mašnikovo, ker se ondaj popravi, požlahni in dvigne s to vred proti nebesom. Tako ti pomaga mašnik moliti; kar ne premore tvoja pobožnost, to nadomesti krepka molitev mašnikova.

21. Vedi pa tudi, da mašnik gori omenjenih

molitev ne moli le za-te, ampak tudi nad te t. j. vse njegove molitve te blagoslavljajo. Blagoslovi sploh že sami na sebi mnogo premorejo, še veči moč pa imajo, kedar so združeni z najsvetejšo daritvijo. Tudi dva evangelija in mnoge molitve zgovarja mašnik nad te in naposled dvigne še enkrat roko, da te blagoslovi ter odverne od tebe čez dan vse hudo, želeč ti časni in večni blagor.

§. 1.

Ali so vse sv. maše enako dobre?

22. Tu moraš na dvoje paziti, na daritev samo, in na pobožnost, s ktero se daruje. Če toraj vprašaš, je li daritev ravno tako dobra, naj jo opravlja dober ali slab mašnik, ti moram odgovoriti: „Da, ravno tako!“

Sv. kerst je veljaven, naj ga podeli grešnik ali pravičnik, krivoverec, kristjan ali turk ali nevernik, če le od cerkve zapovedane besede zgovarja ter ima voljo kerstiti; enako je tudi pri sv. maši, vendar pa mora biti darovalec postavno posvečen in ne izobčen iz cerkvenega občestva, tudi mora imeti namen presv. daritev darovati in sicer s tistimi besedami in šegami, ki jih je vpeljala sv. cerkev. Kedar bi tedaj rad najel sv. mašo, ti ni treba nikoli dvomiti, bi li prosil tega ali onega mašnika, zakaj vsi darujejo enako sveto, enako mogočno, enako vspešno daritev, in dar najsvetejšega mašnika ni sam na sebi kar nič boljši od daritve naj slab-

šega. Dobroto sv. maše same na sebi imenujejo učenjaki „iz doprinešenega dela“ (ex opere operato).

Ali pa vsi mašniki — vprašaš nadalje — daritev sv. maše enako pobožno, enako zbrano, enako spodbudljivo opravljajo? Odgovoriti ti moram: „Nikakor ne“. Tega je vsak mašnik sam prepričan; ve, da je sedaj zbran, sedaj zopet razmišljen, včasih goreč v veri, drugikrat mlačen, in zato prav mnogokrat sam sebe opominja med sv. mašo. Umivši si roke po darovanji kruha in vina v znamenje, da se želi popolnoma očistiti, se oberne celo k ljudstvu milo proseč: „Molite bratje!“ s tem če reči: Predragi bratje in sestre, začel sem prevažno djanje, preslab sem in ne morem ga dostojno izveršiti; zatorej prosim vas vse skupaj, da mi pripomorete pri molitvi in daritvi, ker dar je ravno tako vaš, kot moj, daruje se v vaš in v moj blagor. Zakaj če prav in spodobno opravim daritev, izvira vam iz tega velik blagor, ker tudi vas spodbujam k pobožnosti; če pa nemarno veršim sv. daritev, imate tudi vi kaj malo koristi od tega, ker tudi vam dajem slab zgled, tudi vi ste razmišljeni in moteni. Le to loči mašnike, da nas ta bolj vnema k pobožnosti drugi manj, gotovo boš tedaj rajši pri sv. maši, ki jo opravlja pervi, kot pri daritvi drugega. Resno pa te svarim, da ne delaj prevelikega razločka, varuj se, da ne sodiš prederzno mašnikov ter tako ne zgubiš še pred sv. mašo njen sad; pervi pogoj vdeležiti se milosti sv. maše je namreč ljubezen, in zoper njo bi se pregrešil s krivično sodbo. S tem nevarnim presojevanjem in zbiranjem mašnikov

bi ničesar ne dosegel, saj je tudi naj pobožniši mašnik mnogokrat pri sv. daritvi raztresen. Moral bi tedaj izbrati ne le posameznega mašnika, temveč pri vsakem tudi dneve, kedar ni razmišljen.

23. Znameniti primer, ki poterjuje naše mnenje, beremo v neki knjigi, ki popisuje življenje imenitnih mož iz reda cistercijenskega. Nek mašnik je že mnogo let bral sv. mašo posebno spodbudljivo, jako je vnemal s svojo pobožnostjo ovčice svoje; pa tudi sam se je čutil močnega ter užival nepopisljivo sladkost, obhajaje to veliko skrivnost. Kar se zgodi, da mu sosedova čeda veliko škodo napravi na polji. Prijazno in resno opominja soseda, naj bolje pazi na živino; pa vse zastonj! Sklene tedaj, sam se odškodovati, ubije eno živinče, ter si ga priderží hoté si ž njim popraviti škodo, ki se mu je godila; zato ne plača ubite živali sosedu. Ne dela si vesti zavoljo tega, misleč, da mu je sedaj velika škoda le nekoliko povernjena; drugi dan gre brez pomisleka v cerkev. Ko opravlja sv. mašo, se mu zdi, da je ves drug človek, prečudno je mlačen, mertev in razmišljen. Ravno tako se čuti tudi neka pobožna duša, kteri je Bog med sv. mašo tega duhovnika že večkrat dodelil velike milosti. Tudi njej manjka pobožnosti, tako zaspana, tako mlačna je. Nemirna zavoljo tega gre k mašniku ter mu pove, kako čudno ji je bilo med sv. mašo, pa sama ne ve, zakaj? Sedaj spregleda duhovnik, spozna, kako napačno je ravnal s sosedom in da je le-to vzrok, da se milosti niso tako razlivale na-nj in vernike,

kakor navadno; šel je k sosedu ter se spravil ž njim povernivši mu storjeno krivico.

24. Iz tega zgleda lahko spoznaš, da se tudi sv. maše, ki jih pobožen duhoven mašuje, ločijo med seboj. Takov razloček dokazuje tudi sv. papež Aleksander (in Cap. Ipsi Sacerdotes) rekoč: „Čim vredniši so mašniki, tim ložje so uslišani v prid tistih, za ktere prosijo“. Sv. Bonaventura (Tom. 7. de Sacram. virt. lib. 76. c. 18.) pravi: „Vse sv. maše so enako dobre v oziru na Kristusa; če pa se ozremo na mašnike, si niso enaki, eden je boljši od drugega; da smo bolj vneti k pobožnosti, je tedaj boljše biti pri maši pobožnega kot mlačnega mašnika“. Kardinal Bona (cap. I. §. 3. de Missa) ravno to poterjuje: Čim svetejši in Bogu prijetniši je mašnik, tim prijetniša je tudi njegova molitev in daritev, in čim večja je njegova pobožnost, tim koristniša je pričujočim tudi sveta maša. Saj so tudi druga dobra dela pobožnega človeka tim vspešniša, čim pobožniše jih je opravljal; ravno tako je tudi pobožno doveršena sveta maša mnogo koristniša mašniku in vsem, za ktere se je posebno darovala. To je vzrok, zakaj mašnik tolikokrat med sv. mašo prosi ljubega Boga, da bi njegov dar milostljivo sprejel v prid in blagor njemu in ljudstvu.

§. 2.

Kako angeli pri sv. maši za nas prosijo.

25. Gotovo in neovergljivo je, da so angeli pričujoči pri sv. maši. To uči sv. katoliška cerkev in spričuje psalmist rekoč: „Svojim angelom je zavoljo tebe ukazal, da te varujejo na vseh tvojih potih“. Iz tega sledi, da nas povsod obdajajo in branijo. Kako radi nas spremljajo k sv. maši! kako se vesele, če smo pobožno pri nji pričujoči! kako krepko odbijajo od nas navale hudobnih duhov, ki bi nas radi motili v pobožnosti! Angelov je toraj naj manj toliko pri sv. maši, kolikor ljudi se je vdeležuje, ker vsakdo ima svojega angela varha pri sebi, ki mu pomaga moliti in Kristusa na altarji darovati. Prosi tedaj svojega angela varha, da s teboj in za te moli pri sv. maši, da te priporoči Kristusu, njemu daruje, njega na pomoč kliče, prosi ga, da nadomesti tako tvojo pomanjkljivo molitev in darovanje ter stori na ta način presveto daritev Bogu tim prijetnišo.

26. Razun teh nebeških duhov, ki so ljudem odločeni v varstvo in se ž njimi vred vdeležujejo sv. maše, je še mnogo drugih angelov, ki strežejo pri altarji, zatorej mašnik po spreminjevanji prosi nebeškega Očeta tako-le: „Ponižno te prosimo, vsemogočni Bog, reci prinesti te dari po rokah svojega sv. angela na svoj visoki altar i. t. d.“ Kralj angelskih trum je osebno pričujoč na altarji in opravlja tu najimenitniše delo božje vsemogočnosti, spodobi

se tedaj, da ga obdajajo kraljevi služabniki in mu kot svojemu gospodu skazujejo dolžno službo.

27. To lahko dokažemo iz besed sv. Pavla (Hebr. 12. 22.), ki pravi: „Pristopili ste k množici veliko tisoč angelov in k Jezusu, sredniku nove zaveze“. Te besede se lahko obračajo na sv. mašo, pri kteri je Kristus pričujoč, opravljaje prevažno službo kot naš zvesti srednik, obdan z neštevilnimi angeli. Če si tedaj pri sv. maši, kličeš z Davidom (ps. 137. 1.): „Vpričo angelov ti bom prepeval, moj Bog! Molil te bom proti tvojemu tempeljnu in slavil tvoje ime“. Tu klečiš v sredi angelov, povsod na okoli te obdajajo, s teboj vred se vdeležujejo sv. maše vneto proseči za-te. Med kerubi in serafi stojiš, obnašaj se tedaj tako, da jih ne žališ z razmišljenostjo, razveseluj jih marveč s pravo pobožnostjo.

28. Da ljubi angeli za nas prosijo, jasno priča sv. Janez Zl. (lib. 6. de Sacerd.): „Mašnika opravljajočega častitljivo daritev sv. maše obdajajo angeli in vesoljni zbor nebeških duhov prepeva hvalno pesem onemu v čast, ki se daruje“. In (Hom. 3. de incomp. Dei natura) pristavi: „Ko se to godi, ne molijo le ljudje, tem več tudi angeli se priklanjajo pred Bogom in nadangeli molijo zanje. To je pripraven čas zanje, saj imajo tu najsvetejši dar pred seboj, tu prosijo angeli in govoré: „Za tiste te prosimo, Gospod! ki jih je tvoj Sin tako ljubil, da je smert prestal za-nje; za one molimo, za ktere je tvoj Sin svojo kri prelil; onim prosimo milost, za ktere se je tvoj Sin na lesu sv. križa daroval“.

Glej, kako vneto ljubi angeli za vse pričujoče vernike molijo, kako milo prosijo za vse uboge grešnike, da bi se jih Bog usmilil. Angelska molitev mnogo več premore, kot človeška; saj so angeli polni ljubezni božje, gledajoči Boga od obličja do obličja; oni molijo iz dna svojega sv. serca. Zato so pa tudi pri Bogu mnogo prej uslišani, kot mi ubogi grešniki s svojimi mlačnimi, razmišljenimi in nemarnimi molitvami. Če tedaj pri sv. maši svojo molitev združiš z angelsko, predere z njo vred oblake in mnogo poprej si uslišan, kot če bi doma molil.

29. Ljubi angeli niso pri sv. maši le pričujoči, temveč tudi darujejo presv. daritev z našo molitvijo vred vsemogočnemu Bogu. To razvidimo iz skrivnega razodenja sv. Janeza, ki (8. 3.) piše: „In drugi angel je prišel in se je vstopil pred altar, imel je zlato kadilnico, in mu je bilo dano veliko kadila, da bi položil od molitev vseh svetnikov na zlati altar, ki je pred sedežem božjim. In dim kadila se je kviško valil z molitvami svetnikov iz roke angelov pred Boga". Te besede nam kažejo, kako ljubeznjivi angeli v cerkvi jemljo molitve pobožnih ljudi z njih jezika hiteči ž njo v nebesa, kjer jo darujejo kot blagodišeče kadilo na zlatem altarji stoječem pred prestolom božjim, da se razširja preblaga vonjava okoli in okoli.

30. Da se molitev posebno med sv. mašo daruje, to naznanja sv. Janez rekoč: „Angel se je vstopil pred altar v svetišči". Gotovo bi angel ne stal pred altarjem, če bi ne bilo sv. maše pri njem.

In zakaj je postavil blago kadilo molitev svetnikov na nebeški altar, ki se dviga pred božjim sedežem? Gotovo zato, da je s kadilom vred tudi prinesel tje daritev sv. maše. Le temu in nobenemu drugemu altarju je namenjena, le na-nj se postavlja vsak dan daritev sv. maše, to poterjujejo prej omenjene besede iz mašnih bukev: „na tvoj visoki altar“, to je oni altar, o kterem smo rekli, da angeli kadilo t. j. molitev vernikov in daritev na-nj pokladajo.

31. Iz tega, kar smo ravno kar omenili, lahko posnamemo, da ljubi angeli sv. mašo z molitvami vred, ki se pri nji opravljajo, radostno neso proti nebesom, kjer jo presv. Trojici kot naj prijetnišo vonjavo darujejo. Molitev toraj, ki se moli pri sv. maši, je krepkejša od one, ki se opravlja sicer z enako pobožnostjo pa ne pri sv. maši. Hodi tedaj vsak dan pridno k sv. maši, pridruži se v molitvi angelom, ki te okoli in okoli obdajajo, izroči jim svojo molitev, da jo priporočé najvikšemu Bogu ter nadomesté s svojo pobožnostjo, kar si zakrivil z razmišljenostjo.

Štiri in dvajseto poglavje.

Vdeleževanje sv. maše ne zaderžuje dela, marveč ga pospešuje.

1. Glavni vzrok, zakaj ljudje premalo hodijo k sv. maši, je delo, ž njim se vkvarjajo noč in dan; vse ure, ki jih brez dela preživé, menijo, da so zgubljene. Posebno se jim zdi škoda časa, kedar so pri sv. maši ali pri kaki drugi božji službi. O kako neznansko se motijo, kako gerdo sami sebe goljufajo! Nekdo izmed njih gre na polje delat, med potom pa ga morda dober prijatel sreča, pripoveduje mu mnogo novic, rad ga posluša pol ure in še dalje in kar nič na delo ne misli. Vse drugače pa bi ga skerbelo, če bi si nekaj časa vzel ter šel k sv. maši, kako bi komaj čakal, da se poverne k delu, ki ga je po njegovih mislih toliko zamujenega. Drugemu zopet gredočemu na svoj posel ponudi prijatel piti, rad pije in prav nič se mu ne bode zdelo škoda časa; kako bi pa tarnal po zapravljeni pol uri, ki bi jo v to obernil, da začne delo s sv. mašo.

2. Glej, kako se napenja satan hote nas na vsak način odverniti od sv. maše. Bom dokazal, da nam vdeleževanje sv. maše kar nič ne škoduje,

temveč zelo koristi, da nas ne opovira pri delu, marveč ga jako pospešuje.

3. Naj boljši dokaz temu so besede J. Kr. samega, ki (Mat. 6. 33.) kaznovavši preveliko skerb ljudi za telesno hrano pristavi: „Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo, (kar za ohranitev telesa potrebujete) vam bo priverženo“. Ta izrek obračajo razlagavci sv. pisma na vdeleževanje sv. maše; Kristus je hotel naravnost reči: „Ne skerbite preveč za telesno hrano, molite in priporočujte se Bogu, pojdite vselej, predno začnete delati, k sv. maši, storite Bogu to službo, vidili bote, da vam poverne to s telesno hrano“. Če kdo kakemu imenitnemu in ljubeznjivemu gospodu kaj velikega in prijetnega stori, ali meniš, da ga ne poplača zato? Obilno ga bo nadaril. Ravno tako je tudi pri tebi; kedar si pri sv. maši prav pobožno pričujoč ter jo Bogu daruješ, opravljaš s tem Bogu veliko službo, neskončno ga častiš, neskončno ga razveseljuješ, daruješ mu dragoceni dar, ki prekosi vse nebeško bogastvo. Kaj meniš, da ti prehvaležni Gospod ne poverne te službe in tega bogatega daru? Kaj misliš, da te bo zavolj te zveste službe škoda zadela? To ni mogoče, tega ne morem verjeti. Zakaj Bog poplača vse dobro, kako bi toraj mogel prezreti naj večje dobro, ter ga ne poverniti, in če bi to zares storil, bi lahko ta in oni rekel sodnji dan: „Gospod! tebi v čast sem bil pri sv. maši, pa mi nisi dal plačila zato, še celo škodo sem moral terpeti zavoljo tega“. Da mu pa nihče kaj takega ne oporeče, vsakemu že

sedaj obilno povračuje sv. maše, ki mu jih daruje, še obilneje pa jih poverne po smerti. Vendar nikar ne misli, da ti Bog vselej dodeli za opravljeno sv. mašo kako časno dobroto; premnogokrat ti vendar blagoslovi imetje, ki si ga pridobiš, da raste, ter se množí. Pa tudi vidno je Bog premnoge poplačal, ker so pridno hodili k sv. maši; to naj razjasnijo nekteri zgledi.

4. Spominjam se znane prigodbe, ki jo pripoveduje sv. Janez, milošnjar, in ktero beremo v njegovem življenjepisu. V Aleksandriji sta živela dva čevljarja; eden je imel ženo in otroke ter hodil vsak dan k sv. maši; Bog ga je zato blagoslovil, opomogel si je iz svoje ubožnosti. Drugi pa je bil sicer oženjen pa brez otrok, in ni bil nikoli med tednom pri sv. maši, delal je noč in dan, pa vse zastonj, nič se mu ni poznalo. Čudé se, gre nekdaj k svojemu sosedu in mu pravi: „Ljubi sosed! ne vem, kako je to, da dan za dnevom bogatejši prihajaš, saj imaš ženo in otroke, in se še toliko ne trudiš, kot jaz. Otrok nimam, noč in dan delam in spravljam vkupej, pa sem vsak dan na slabejem, vsak dan sem ubožniši“.

Pobožni čevljar odgovori na to: „Jaz sem najdel nebeški zaklad in vsak dan si ga nekoliko prilastim, in to mi pomaga, da sem vedno bolj in bolj pri moči“. „Predragi tovariš! — pravi uni — pokaži mi ta zaklad in privošči mi saj nekaj malega od njega“. „Dobro! — odverne le-ta — jutri zjutraj pridi k meni in pokažem ti kraj, kjer je tolik zaklad zakopan, da bi lahko vse naše mesto obo-

gatelo". Drugo jutro na vse zgodaj pride ubogi čevljar ves vesel ter prosi soseda, naj ga pelje tjekaj, kjer je zaklad skrit. Ta pa mu reče: Poprej pojdiva k sv. maši in potem še le k zakladu. Po sv. maši ga odpravi domu veleč mu, naj drugo jutro zopet pride. Nekoliko nevoljen ga uboga, pa pride drugo jutro vnovič, zopet gresta skupej k sv. maši, potem pa praznih rok domu. In to se ponovi tudi tretje jutro, nevoljen reče tedaj ubogi čevljar: „Pot v cerkev mi je dovelj znana in tudi pri sv. maši biti znam že dalj časa; ni se ti treba norčevati, če mi nečeš pokazati zaklada". Tedaj ga zaverne pobožni tovariš: „Ne jezi se zarad mene, dragi sosed! nisem se šalil s teboj, temveč pokazal sem ti kraj, kjer je zaklad. Ta kraj je cerkev in zaklad je sv. maša, ona mi da vsak dan toliko dobrega, da moja hiša ne terpi pomanjkanja. Stori tudi ti tako, in prejemal boš gotovo tudi take dobrote od Boga. Da je res, kar sem govoril, to priča Kristus sam, ki govori v evangelji tako-le: „„Iščite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice in časno vam bo priverženo"". Precej v začetku stopivši v zakonski stan sem iskal božjega kraljestva z vsakdanjim vdeleževanjem sv. maše in spoznal sem, da mi je za časne stvarí Bog poskerbel; ti se pa nisi zmenil za ta svèt Kristusov, opuščal si sv. mašo zavoljo dela in glej! Bog te ni blagoslovil v časnih stvareh, poslal ti je zato ubožnost". Te opominjevalne besede spreobernejo posvetnega čevljarja, zanaprej je vsak dan hodil k sv. maši in Bog ga je blagoslovil.

5. Ime pripovedovalčevo nam svedoči, da je resnična ta dogodba in iz nje se lahko mnogo učimo. Popolnoma prav ima pobožni čevljar imenovaje sv. mašo zaklad, saj to je v resnici, sveta maša je takov zaklad, kakor beremo v sv. pismu (Modr. 7. 14.): „Ona je ljudem nezmeren zaklad; kteri si ga v prid obračajo, so deležni prijaznosti božje“. Zlat rudnik je, iz kterega se koplje nebeško in pozemeljsko zlato, vsakdo namreč, ki je v stanu gnade božje, se vdeleži pri nji zasluženja Kristusovega in gre vselej bogatejši iz cerkve, kot je stopil vanjo. Zadobi tudi blagoslov svojega nebeškega Očeta in sicer mnogo zdatniši blagoslov, kot ga je podelil Izak svojemu sinu Jakobu rekoč (Gen. 27. 28.): „Bog ti daj rose neba in debelosti zemlje, žita in vina“. Ta blagoslov se je oziral le na časnost, blagoslov pa, ki ga prejmeš pri sveti maši, je tudi nebeški, vsaj prosi mašnik po spreminjevanji: „Da bomo vsi, kar nas bo deležnih tega altarja in zavžilo presveto † telo in presveto † kri tvojega sina, napolnjeni z vso nebeško † dobroto in milostjo“. Moč te molitve in pa daritev svete maše te blagoslovi in osreči na duši in telesu, pri vseh tvojih delih in opravilih, v časnih in večnih zadevah in spolni se nad teboj blagoslov božji (Deut. 28. 6.), ki se glasi: „Blagoslovljen boš ko prideš in odideš; blagoslovljen boš v mestu in na polji in blagoslovljena naj bodo vsa dela tvojih rok“.

6. Znan in resničen je pregovor: Z Bogom začni vsako delo in bo dober tek imelo. To sku-

šajo vsi rokodelci in kmetovalci. Naj se še toliko trudijo pri delu, vse nič ne pomaga, če jim Bog ne da svojega blagoslova. Naj krajši pot izprositi si milostni blagoslov božji je pa ravno vdeleževanje sv. maše. Pri sv. maši te ne blagoslovi le mašnik, Kristus sam te blagoslovi; tako je sv. Brigita nekdaj očitno vidila Kristusa pri povzdigovanji blagoslavljajočega z desnico ljudstvo, čula je njegove blagrovalne besede: „Blagoslovim vas vse, ki v me verujete“. Tako blagoslovi Kristus vse pri sv. maši pričujoče vernike, blagoslovi tudi njihova dela, njih opravila. Kolikorkrat pa zavoljo dela opustiš sv. mašo, vselej odbijaš od sebe blagoslov božji in tvoje delo, brez božjega blagoslova začeto in končano, bode imelo kaj malo teka.

7. Še drug zgled naj tu navedem. Enej Silvij (in descript. Europae c. 21.) pripoveduje o nekem štajarskem, plemenitažu, ki sicer ni pregrešno živel, le eno napako je imel, premalo je zahajal k sv. maši; zato mu je Bog odtegnil svoj blagoslov in vsa prejšnja sreča je splavala po vodi. Zelo je obožal, ni mu bilo več mogoče po svojem stanu živeti; zapusti tedaj mesto in se naseli v neki vasi, kjer si kupi kmetijo. Težko in nepoterpežljivo prenaša svojo ubožnost, vda se maloserčnosti, naposled obupa. Hudič ga mami, naj se obesi ter se tako reši velikega pomanjkanja. Skušnjava je tako silna, da se je komaj vbrani, nevarnost samomora je velika. Zateče se k duhovnikom in svetnim, ravna po njih svetu, ali vse zastonj. Kar ga obiščeta dva duhovnika, njima potoži veliko nadlogo proseč jih

sveta. Priporočita mu, naj vsak dan gre k sveti maši ter naj potoži Bogu svoje žalostno stanje; zagotovita ga, da je to naj boljši pripomoček, zatreti skušnjave in si pridobiti božji blagoslov. Plemenitaž stori, kar sta svetovala, vsak dan hodi k sveti maši in jo Bogu daruje za svoj blagor. Skušnjava pojenjuje in blagoslov božji se zopet vseli v njegovo hišo. Spoznavši, kako koristno je, vdeleževati se sv. maše, si poišče duhovnika, da mu vsak dan v hišni kapeli mašuje. To vsakdanjo pobožnost pridno nadaljuje, Bog mu odvzame zato skušnjavo, razun tega pa mu dodeli vse, kar le potrebuje. Proti koncu pervega leta ga prosi tamošnji dušni pastir, naj bi dovolil svojemu duhovniku, da na žegnansko nedeljo v farni cerkvi pervo mašo bere, da bi bili pri sv. maši tudi njegovi posli in bi potem pripravljali pojedino za povabljene goste. Akoravno nerad, naposled vendar privoli v to pod pogojo, da ga počakajo z veliko sv. mašo. Drugo jutro vstane na vse zgodaj ter odjezdi čez goro k farni cerkvi. Med potjo pa ga sreča sluga z jako važnimi pismi, na ktera mora precej odgovoriti, če neče velike zgube terpeti. Verne se tedaj in naglo spiše odgovor; že jezdi zopet navkreber proti vasi, kjer je cerkev, kar mu pride nasproti kmet, ki mu pove, da je bil v vasi pri sv. maši, pa pridiga še ni minila. Plemenitnika zelo prestraši ta novica, tako tarna, kot bi ga zadela naj večja nesreča. Kmet se mu posmehuje rekoč: „Čudim se vam, gospod! da se tako neumnega delate, kot bi vam zares toliko bilo za eno sv. mašo. Bog ve, koliko

sv. maš sem svoje dni zamudil, pa nisem nikdar takih neumnost počel". „Ali ne čislaš sv. maše?" ga vpraša plemenitaž. „Spoštujem jo sicer — mu odgovori kmet — ali koristi imam prav malo od nje. Kaj mi pomaga, da sem bil danes pri sveti maši? Nič nisem bogatejši in ne srečniši, vse eno je, če bi tudi ne bil v cerkvi". „Jaz pa jako cenim sv. mašo — pravi uni — in če mi prepustiš blagoslov božji in zasluženje, ki si ga pri današnji sv. maši zaslužil, ti podarim zato svoj plajš". Kmetu je to prav všeč, da dobi plajš oddavši plemenitniku prejeti blagoslov in zasluženje. Veselo prijezdi le-ta v vas, božja služba je že končana, pritoži se duhovnu, zakaj ni spolnil obljube ter ga čakal s sv. mašo. Ta pa se opravičuje rekoč: S službo božjo sem čakal prav dolgo, naposled sem vendar moral pristopiti ter mislil, da ste kje drugej pri sv. maši. Odkosivši odjezdi plemenitaž s svojim kaplanom, med potjo mu pripoveduje, kaj ga je tako dolgo zadrževalo in da si je od kmeta kupil zasluženje sv. maše. Pozneje se je razvedilo, da so onega kmeta ravno take skušnjave usmertiti se napadale, kakor prej plemenitnika, žalibog! da se jim ni dosti zoperstavil; našli so ga na drevesu obešenega s plajšem, za ki ga je prodal sv. mašo, v svarilni zgled vsem zaničevalcem daritve sv. maše. To zgodbo je plemenitaž povsod pravil, ter povsod javno poveličeval moč sv. maše; sam pa si je to naj bolj k sercu vzel ter se vedno goreče vdeleževal daritve sv. maše; ki ga ni le rešila groznih skušnjav,

dodelila mu je v obilnosti vsega, česar si je v časni in večni prid želel.

8. Uči se tudi ti iz tega zgleda ter posnemaj plemenitaža, ki si je z opuščenjem sv. maše nakopal uboštvo in obupnost, z vsakdanjim vdeleževanjem sv. maše pa si zopet sprosil božjega blagoslova ter zopet prišel k moči. Če malokdaj hodiš k sv. maši ter z družino vred pomanjkanje terpiš, vedi, da si sam vzrok temu; ker si skop proti Bogu, je tudi on proti tebi. Ker mu ne privoščiš velikega veselja in dopadajenja, ki bi mu ga storil z večkratno pobožno pričujočnostjo pri sv. maši, zato ti tudi on odteguje svoj blagoslov.

9. Varuj se toraj, da ne posnemaš kdaj omenjenega kmeta rekoč: Kaj mi pomaga k sv. maši hoditi? S tem ne obogatim in tudi ne postanem srečniši, saj mi nič ne koristi, če sem pri sv. maši ali ne. Tako govore tisti, ki ne vedo, kaj je sv. maša. Ti pa si se dovolj prepričal prebiraje to knjigo o njeni čeznatorni moči, in o njenem sadu. Pobožna pričujočnost pri sv. maši ne koristi le duši, ampak tudi telesu, ne pospešuje le duhovnih, temveč tudi časne dobrote. Zato pravi Forner (in Miser. conc. 83.): „Jed, ki jo vživaš tisti dan, ko si bil pri sv. maši, ti bolje tekne, delo, ki ga po sv. maši doveršiš, ima večji blagoslov, in tako se pomanjša nadloga, ki te tare“.

10. Enako govori tudi pobožni Discipul (Serm. 48.): „Kdor je bil pri sv. maši, ta je srečniši tisti dan pri svojem delu, rokodelstvu, kupčiji, na potovanji. Gospod ga pokrepča na duši in na telesu;

angeli so veliko rajši pri njem in še zvestejše ga varujejo. Ako bi ta dan, ko si bil pri sv. maši, nagle smerti umerl, bo Kristus pri tebi v zadnjih trenutkih, kakor si bil ti med sv. mašo pri njem". Tako nas Discipul spodbada k vdeleževanju svete maše.

11. Obiskovanje sv. maše nam nič ne škoduje pri delu, temveč ga še le pospešuje, to sem sam skusil, to so skusili tudi drugi. O sv. Izidorji, španjskem kmetu, se bere v njegovem življenji, da se je pogodil z nekim bogatinom, da mu za malo plačilo na leto obdeluje njivo. Prav pridno je delal, zraven pa ni opuščal svojih navadnih pobožnost, hodil je vsako jutro od cerkve do cerkve, kjer so se brale sv. maše; molil je tako nektere ure pri sv. daritvah. Njegova pobožnost je Bogu tako všeč, da mu pošlje svoje angele, ki mu pomagajo pri delu, da nič ne zamudi. Večkrat vidi njegova žena, ko mu jedi na polje prinese, dva angela z belimi voliči in dvema plugomo, kako pomagata možu orati. Tega pa ni vidil sv. Izidor in tudi žena mu tega ne razodene, da bi ga obvarovala prevzetnih misli. Nekteri bogatinovi podložniki pa, ki so bili svetniku nevošljivi, ga tožijo gospodu rekoč: „Vedite, gospod! da Izidor, ki ste mu izročili polje obdelovati, vsako jutro vse mestne cerkve oblazi ter tako pozno pride na delo, da komaj pol tega stori, kar mi doveršimo na dan. To vam naznanimo zvesti podložniki hoté odverniti od vas veliko škodo". Gospodarja to silno razjezi, gre k najemniku ter ga hudo ošteje, češ da je nezvest de-

lavec. Izidor pa mu prav mirno odverne: „Gospod! jaz sicer vem, da sem vaš podložnik, vendar pa sem dolžan tudi kralju vseh kraljev služiti ter ga nikakor ne zanemarjati. Če se bojite škode, ki bi vam jo morda storil pozno prihajaje na delo, sem pripravljen vse vam poverniti o žetvi“. Prijazni odgovor potolaži bogatina, pobožnemu Izidoru dovoli še zanaprej hoditi k sv. maši. Vendar ga pa zelo mika poizvediti, kdaj se navadno dela loti; zatoraj gre neko jutro na polje, skrivši se za skalo, opazi, da Izidor zares jako pozno začenja orati. Zelo ga jezi to, že se napoti na njivo, delavca dobro oštevat, kar zagleda tjekaj gredoč še dva druga orača z belimi voliči zraven Izidorja. Jako se začudi, na mestu obstoji gledaje bele vole in neznana delavca. Naposled pristopi bliže, da bi si ju natančneje ogledal, pa glej! komaj se jima približa, zgineta z volmi in plugoma vred. Še bolj se zavzame, prišedši k Izidorju, ga prijazno pozdravi rekoč: „Predragi! povej mi za Boga, kdo sta moža, ki ti pomagata orati.“ Svetnik se smeje, ne vede, kaj bi odgovoril. Na to pravi bogatin: „Za terdno ti povem, da sem še dva druga vidil s teboj vred orati; ko sem se jima pa približal, sta mi zginila spred oči.“ „Pred Bogom ti povem — odgovori Izidor — da nisem imel nobenega pomagača pri tem poljskem delu, le Boga sem prosil, naj mi pomaga“. Iz teh besed spozna bogatin, da sta bila oratarja angela; zelo se veseli, da ima tako sv. delavca. (Henschenius in Actis Sanct. ad diem XV. Maji.)

Ta zgodba naj te uči, da obiskovanje sv. maše

dela ne opovira, temveč ga še pospešuje; Bog namreč blagoslovi naše delo, da se po sreči izide ter ima boljši vspeh. Čas, ki ga ne obernemo v delo, temveč v najvikšo službo božjo, čas, ki ga Bogu darujemo, čas, kedar ne iščemo svojega dobička, marveč pospešujemo božjo čast, ta čas ni zgubljen, dobro smo ga porabili in Bog nam ga poplača na tem in unem svetu. Kako že Bog časno poverne vdeleževanje sv. maše, naj pojasni ta-le znamenita dogodba.

12. Na Španjskem je živel nekdaj blag vitez, Fernando Antolin po imenu, ki je imel toliko veselje do sv. maše, da je ni noben dan opustil, naj je imel opravkov še toliko. Takrat so si divji afrikanski Mavri podvergli velik del Španjskega in neznansko stiskali kristjanske prebivalce. Okoli 982. l. p. Kr. zvolijo Španjci omenjenega Fernanda kot načelnika kerščanski vojski; s svojimi četami zelo nadleguje Mavre in jim veliko škodo prizadeva. Sovražniki izvedo po ogleduhih, da Fernando vsaki dan k sv. maši hodi. Zato napadejo neko jutro v naglici španjski tabor, morijo in palijo vse, kar dosežejo. Častniki hitro pošljejo po načelnika proseč ga, da prihiti na pomoč ter vdari na Mavre. Fernando se zelo prestraši čuvši žalostno novico, vendar pa sporoči častnikom, da prej ne pride, preden se ne skonča sv. maša. Na to se odpravijo častniki sami k njemu v cerkev, pregovarjajo ga, naj jim pride na pomoč, drugač poginejo. „Ne bojte se, preljubljeni bratje! — pravi Fernando — saj nas brani Bog, ki mu služim. Ne bom pa cerkve za-

pustil, dokler se sv. maša ne dokonča. Častniki so šli žalostni proč, mislé, da je gotovo že ves tabor razdjan in vojšaki pobiti. Pa bilo je ravno nasprotno; ko so prišli do tabora, jezdil je poveljniku čisto podoben vitez na njegovem konji in z njegovim orožjem opravljen pred vojsko in jo zbujal k pogumu in serčnosti. Vitez napade sovražno vojsko, jo žene na desno in levo, predere njih verste in kar ni bežalo, bilo je pobito. Kristjanski vojšaki so sterme pa s toliko večjim pogumom šli za svojim vojskovodjem in v pol ure so sovražnika sijajno premagali. Vsi so zmago pripisovali Fernandu in ko so ga iskali, da bi mu srečo vošili in se mu zahvalili, ga ni bilo najti; zginil je spred njih oči. Mislé, da se je šel morebiti Bogu za zmago zahvalit, gredo v lepem redu proti cerkvi. Fernando o zmagi še nič ne ve in gre po dokončani sv. maši iz cerkve, da bi se pripravil za boj. Častniki gredo k njemu in mu z velikim spoštovanjem vošijo srečo zavoljo zmage in hvalijo njegov pogum. Fernando se čudi in ne ve, kaj bi jim odgovoril. „Ljubi bratje! — kliče potem — jaz ne vem, kaj hočete z manoj; ali se šalite, ali kaj“. „Kako si moreš, hrabri vodja, od nas kaj takega misliti“, mu odgovorijo častniki. „Nismo li v bitvi tvojî zvesti služabniki in spremljevalci bili in imamo zdaj vzrok, ti srečo vošiti, kjer je k zmagi največ tvoja hrabrost pripomogla? Vsa naša vojska bi bila potolčena, ko bi ne bil ti z osebno pričujočnostjo in hrabrostjo sovražnikov v beg zapodil“. „Verjemite mi, ljubi bratje, pravi Fernando, da da-

nes še nisem bil v bitvi, ampak do konca sv. maše v cerkvi". Častniki pa mu le še ne verjamejo in pravijo: „Z lastnimi očmi smo te vidili, ko si jezdil pred vojšaki in Mavre podil na vse strani". Čudé se pravi vojskovodja: „Če je tako, kakor pravite, nisem storil tega jaz, ampak kdo drugi". Zdaj pripelje eden Fernandovega konja, ki je brez jezdeca po polji dirjal. Vsi so stermeli, ko so vidili konja vsega penastega in obodenega; orožje poveljnikovo na konja privezano je bilo vse kervavo in poznalo se je, da so ga na več krajih pušice zadele, pa od njega zopet odletele. Ves začuden pravi Fernando: „Ker danes jaz še nisem bil na konji, se je nedvomljivo moj angel varh vojskoval s sovražniki med tem, ko sem jaz pri maši bil. Spoznajte tedaj moji preljubi bratje, kako prijetno je Bogu, če hodimo k sv. maši in kolike koristi nam iz nje izvirajo. Ker ko bi po vaši želji jaz ne bil šel k sv. maši, bi ne bil prišel moj angel varh se zame vojskovat, in mi sami bi gotovo ne bili zmagali. Spoznajte iz te povesti, da sv. maša naših opravil ne zaderžuje, ampak dušne in telesne dobrote pomnoži in nam nebeški blagoslov pridobi". (Mariana Hist. Hisp. lib. 8. c. 9.) Iz te povesti lahko spoznaš, kako blagoslovi Bog čas, kterega mu daruješ, če greš k sv. maši; in da pridobiš, kar po mislih ljudi zgubiš.

Ljubi Bog nam je to sam obljubil z besedami (Mat. VI.): „Išite naj poprej božjega kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo priverženo". To božjo zapoved naj bolj spolnujemo, če hodimo

vsak dan, predenj začnemo vsakdanje delo, k sv. maši ali se je vsaj duševno vdeležimo.

Pet in dvajseto poglavje.

Način sv. mašo darovati.

1. Beri, pobožna duša, to poglavje posebno pazljivo in vtisni si v spomin; ker v njem je veliko koristnega za tvojo dušo. Vedi, da je sveta maša prava, edina in naj višja daritev kristjanska, in da vsi, ki so pobožno pri sv. maši, to daritev naj višjemu, večnemu Bogu darujejo. Tako piše Gobat (Alphab. Sacr. aud. n. 220.): „Če gremo k sv. maši, molimo in darujemo na edino vredni način, ker opravimo z mašnikom božjo daritev. Najvikši duhoven ali darovalec pa je Kristus, ki vse sv. maše, kolikor se jih bere, svojemu Očetu daruje. Za njim, in sicer njegovo orodje, roka in jezik je mašnik, kteri sv. daritev opravlja. V 3. versti mašništva nove zaveze so vsi ljudje pri daritvi sv. maše pričujoči; tudi oni imajo moč, sv. mašo darovati in sicer tako, da nekteri z večjo pobožnostjo in dušno čistostjo sv. daritev opravijo, kot mašnik sam. V 4. versto bi postavil tiste, ki dajo sv. mašo brati, ali kteri k daritvi potrebno posodje in oblačilo napravijo, postavim: kelih, mašni plajš i. t. d.; tudi so deležni sv. maše, ki so sicer z opravili zader-

žani, pa se v duhu vdeležijo. Vsi ti so deležni dobrot, ktere izvirajo iz daritve sv. maše že zavoljo daritve same na sebi, ker tako rekoč pomagajo darovati; dobrote sv. maše vtegnejo tudi drugim v korist oberniti". Vse to lepo in tolažilno uči Gobat, na kar nam je dobro paziti.

2. Mislim, da je Bog skazal preimenitno milost pravovernim, da ne samo duhovni, ampak tudi možje, žene in otroci smejo naj vrednejšo in višjo daritev svete maše božjemu veličastvu darovati. Judom Bog tolike milosti ni skazal; ker neduhovnom ni bilo dopuščeno klavne daritve opraviti in še celo kadila v svetišču niso smeli zažigati. Dovoljeno, celo zapovedano jim je bilo, k vsaki žgavni in mirni daritvi kadila pridevati, pa v svetišču ga niso smeli zažigati. Hudo se je pregrešil, kdor je nalašč kaj takega storil.

3. Zato beremo v sv. pismu (II. kron. 26. 18.), da so se duhovni kralju Oziju ustavili, ko je hotel na altarji kadilo zažigati rekoč: „Ni tvoje opravilo, Ozija, da bi zažigal kadilo Gospodu, ampak duhovnov, ki so posvečeni v tako službo. Pojdi iz svetišča, ne zaničuj ga; ker ti to ne bo šteto v čast pri Bogu". Ozija se razserdi in deržé kadilnico v roki preti duhovnom. Zdajci ga Gospod obsuje z gobami in duhovni to viditi izženejo ga iz svetišča. Ozija pa je ostal gobov do smerti. Poglej toraj, kako plačilo je dobil kralj, ki je hotel zoper postavo starega zakona Bogu kadilo zažigati in darovati.

4. V novem zakonu pa je vse drugač; zdaj je vsakemu dovoljeno darovati kadilo in vsako verstne

žgavne in spravne daritve in celo presveto telo in kri Kristusovo pri sv. maši. Poslušaj, kako sveti Peter kristjansko prostost povzdiguje (I. Pet. 2. 9.): „Vi ste izvoljen rod, kraljevo duhovstvo in imate oblast, Bogu prijetne daritve opravljati po J. Kr.“.

5. S temi besedami hoče sv. Peter reči, da so vsi verni obojega spola pri sv. maši v duhovnem pomenu mašniki in imajo oblast, to daritev Bogu opravljati. Če pa sv. mašo z mašnikovimi rokami darujejo, je ne darujejo samo v duhu, ampak tudi telesno, ker ravno tisto darujejo, kar ima mašnik v rokah, kar bomo poznej dokazali. Gotovo velika milost je za vse ljudi, da jim je dovoljeno brez stroškov naj dražji zaklad telesa in kervi Kristusove kupiti in brez truda, z malo besedami v svoj največji dobiček darovati. Posluži se večkrat te milosti, pobožni kristjan! ker po tem lahkem sredstvu dobiš veliko bogastvo. To darovanje je naj imenitniše delo, ktero storiš pri sv. maši in brez njega ne moreš vredno pri sv. maši biti.

6. Tako pravi o. Anton (de Spir. S. in direct. Conf. Sect. I. disp. 2. de Missa): „Ne zadostuje, da smo pri sv. maši pričujoči, ampak treba je, da z mašnikom sv. mašo darujemo“. Pomisli dobro te besede, če želiš, da bi bil prav in v prid pri sveti maši. Dalje pravi omenjeni učenik: „Vsi verni zamorejo sv. mašo darovati, ali ne sami, ampak z mašnikovimi rokami. Da pa zamorejo nemašniki darovati, treba je, da sv. mašo najmejo, pri nji služijo, ali jo slušajo. Vsi tisti pa, ki so samo telesno pri sv. maši, med njo na druge reči mislijo,

ne darujejo, če so ravno udje sv. cerkve; potrebno je, da se je z djanjem vdeležijo".

7. Tako misli slaven učenik; toraj ni zadosti, če smo pri sv. maši samo osebno pričujoči, ampak z mašnikom moramo presv. daritev Bogu darovati. Ker je sv. maša daritev, je bistveno potrebno, da jo Bogu darujemo in zato so vsi tisti, ki z besedami ali z djanjem sv. maše ne darujejo (akoravno cerkveno zapoved spolnijo, če opravijo druge molitve, v kterih pa darovanje ni izrečeno), brez deleža pri daritvi, in imajo samo tisti dobiček, ki ga z vsakim drugim dobrim delom zaslužijo.

8. V dokaz sledeče. Ko bi kdo veliko rožnih vencov molil in jih Bogu in Materi božji daroval, bi storil gotovo zelo dobro delo in bi smel veliko plačilo pričakovati; ko pa bi drug bil pri sv. maši in bi jo daroval Bogu, vprašamo: kteri bi bil Bogu boljši dar prinesel in bi smel večje plačilo pričakovati? Nedvomljivo bi bil drugi boljši dar prinesel in bi smel večje plačilo pričakovati. Ker kaj stori pervi z darovanjem veliko rožnih vencev? Daruje sicer naj svetejše molitve, ktere nas je Bog sam učil, vendar te molitve imajo le toliko vrednost, kolikor pobožno jih je molil. Pa ko bi jih z naj večjo pobožnostjo molil, so in ostanejo vendarle nepopolna darila in molitve. Kaj pa stori nasprotno oni s sveto mašo? Daruje čeznatorna, naj popolniša darila; daruje meso Kristusovo, bolečine Kristusove, smert Kristusovo in vse zasluge Kristusove. Ali niso to naj svetejša, popolniša in Bogu Očetu prijetniša darila?

9. Morebiti bo kdo rekel: „Kdor daruje svojo molitev in svoje rožne vence, daruje lastna, s svojim trudom pridobljena darila; kdor pa daruje sv. mašo, ali zasluge Kristusove, ne daruje svojih, ampak ptuja darila, ki jih je Kristus pridobil. Jaz pa pravim, da tisti, ki sv. mašo ali zasluge Kristusove daruje, ne daruje ptujih, ampak svoja lastna darila; ker pri sv. maši postanejo zasluge Kristusove njegova lastnina. O tem beremo (Paedagogus Christ. par. 2. c. 9. §. 2.): „Pri nekervavi daritvi sv. maše si pridobimo vse, kar je Kristus s svojim terpljenjem, s svojo smertjo in kervjo zaslužil“. O kako vesele so za nas te besede: Če bi pa tem besedam ne hotel verjeti, verjeti moraš, kar uči sv. cerkev v tridentinskem zboru (s. 22. c. 2.): „Zasluge kervave daritve na križu se zadobijo v obilni meri pri nekervavi daritvi sv. maše“. S temi besedami uči sv. cerkev, da vsak, ki hodi k sv. maši, zadobi zasluge Kristusovega terpljenja in sicer v obilni meri. Kar se ti podari, je pa ravno tako tvoje, kakor kar sam pridobiš in zato zamoreš pri sv. maši Bogu Očetu zasluge Kristusove ravno tako darovati, kakor bi bile tvoje.

10. Pomisli tedaj, koliko milost ti Kristus skazuje, ko te pri sv. maši stori mašnika v duhu in ti da oblast, da daruješ sv. mašo, mašniku podoben, sebi in drugim v prid. Tako piše Forner (in Miser. conc. 78.): „Svete maše ne daruje samo mašnik za-se in za druge, ampak daruješ jo lahko tudi ti in sploh vsak kristjan, kolikorkrat si pri sv. maši, za-se in za svoje prijatle“. To poterjuje

sv. cerkev z besedami, ki jih mašnik po sanktusu moli: „Spomni se, o Gospod! svojih služabnikov in služabnic in vseh pričujočih, za ktere darujemo, ali pa kteri sami darujejo hvalni dar za se in za vse svoje i. t. d.“. Te besede jasno kažejo, da zamore vsak, če je pri sv. maši, sv. daritev Bogu darovati, pa ne samo za se, ampak tudi za vse svoje prijatle in dobrotnike, za vse žive in mertve.

11. To poterjujejo tudi besede, ktere mašnik po umivanji rok k ljudstvu obernjen govori: „Molite, bratje, da bi bila moja in vaša daritev prijetna Bogu, vsemogočnemu Očetu!“ S temi besedami mašnik naravnost izreče, da sv. daritev ni samo njegovo delo, ampak delo vseh pričujočih. Proti ljudstvu obernjen hoče reči: „Molitev, ki jo hočem zdaj opraviti, je tudi vaša molitev, in moja daritev tudi vaša daritev; ker je toraj daritev tudi vaša, pomagajte mi darovati“. Ko kelih vzdigne, pravi: „O Gospod! mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo, darujemo tvojemu neskončnemu veličastvu čisto, sveto, neomadeževano klavno daritev i. t. d.“. Tukaj zopet pravi mašnik, da čiste klavne daritve ne daruje sam, ampak z njim vred tudi ljudstvo; ker z besedami „mi, tvoji služabniki“ zaznamnja namreč vse somašnike; z besedami „tvoje sv. ljudstvo“ pa vse pri sv. daritvi pričujoče. Če toraj pričujoči z besedami, ali v mislih sv. maše ne darujejo, ne goljufajo samo mašnika, ampak tudi sebe, ker si velike zasluge kratijo. Forner namreč pravi (loc. cit.): „Poslušajte in pazite dobro, koliko dobrot si prikratite, če greste le malokrat k sv. maši,

ali pa če tudi hodite, je pa za se in za svoje ne darujete".

12. Te besede naj bi vsi ljudje dobro premišljevali, ker ne samo tisti, ki iz nemarnosti ne gredo k sv. maši, si zelo škodujejo, ampak tudi tisti, ki so samo telesno pri sv. maši, vsakdanje molitve opravijo, sv. maše pa ne darujejo; ker darovanje sv. maše je največ vredno in kolikor pogostneje in pobožniše sv. mašo darujemo, toliko bolj razveseljujemo Boga, polajšamo kazen za grehe in toliko večje plačilo bome v nebesih dosegli. Kolikorkrat praviš „darujem", pomeni pri Bogu „plačam". Plačam za odpušenje grehov; kupim nebeške darove, odkupujem duše iz vic.

13. Ne samo pri sv. maši, ampak v veliko zasluženje sploh lahko rečemo: „Gospod, darujem ti tvojega ljubega Sina; darujem ti njegovo terpljenje in smert; darujem ti njegove kreposti in zasluge; vendar ima tako darovanje manjšo vrednost, kot če ga opravimo pri sv. maši; ker tako darovanje je le v besedah in v duhu, pri sv. maši pa se godi v resnici. Pri sv. maši je Kristus osebno pričujoč in spremljajo ga vse čednosti in zasluženja. Pri sv. maši se še enkrat daruje in ponavlja svoje terpljenje in smert. Pri sv. maši deli svoja zasluženja v obilni meri, nam samega sebe daruje, da bi ga mi njegovemu Očetu darovali. Kristus je rekel sv. Jederti (l. 4. c. 25.): „Če je kdo še tako velik grešnik, vendar zamore pričakovati, da mu bodo grehi odpušeni, če Očetu moje terpljenje daruje". Če imajo toraj te besede tolik vspeh, zadobi gotovo

še veliko večje milosti resnično darovanje terpljenja Kristusovega pri sv. maši.

Tudi sv. Mehtildi je rekel Kristus med sveto mašo (l. I. c. 14.): „Glej! dam ti svojo božjo ljubezen, pobožnost in grenkost terpljenja. Vse te reči ti dam v last, da jih kot svoje zopet meni dati zamoreš. In ko mi jih potem zopet ti daruješ, povernem ti jih jaz vselej dvojno; to je stoterni sad, ki se na tem svetu dobi, na unem pa večno življenje“. Kristus toraj ni samo sv. Mehtildi podaril svojega zasluženja pri sv. maši, ampak deli ga tudi nam, da mu ga v svoj dobiček zopet darujemo.

Vrednost daritve sv. maše.

14. Učeni Sanchez pravi (thes. missae c. 24.): „V nobenem delu sv. maše in v nobeni njeni molitvi ni izrečena tolika tolažba in toliko veselje, kakor v besedah, ki jih mašnik po povzdigovanji keliha moli. Darovaje jagnje božje, ki grehe sveta odjemlje nebeškemu Očetu govori: „„O Gospod, mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo, darujemo tvojemu neskončnemu veličastvu či † sto, sve † to in neoma † deževano klavno daritev i. t. d.““. Ljudstvo se imenuje sveto, ker ga sv. maša posvečuje po Kristusovih lastnih besedah (Jan. 17. 19.): „Za nje sam sebe posvečujem, da so tudi oni posvečeni v resnici“. Posvečuje tudi nazoče, ker jih poškropi s svojo sveto kervjo, ktero je po povzdigovanji keliha na nje razlil, po besedah sv. Pavla (Hebr. 13. 12.): „Da bi posvetil s svojo kervjo ljudstvo“.

15. O kako imenitne so besede, s kterimi mašnik po povzdigovanji v imenu ljudstva sv. mašo Bogu daruje: „O Gospod! mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo, darujemo tvojemu neskončnemu veličastvu čisto klavno daritev, sveto daritev, neomadeževano daritev i. t. d.“. O koliko vrednost ima daritev, ki jo mašnik in vsak kristjan božjemu veličastvu daruje! kako zelo razveseli vsemogočnega Boga in nebeščane! Čista, sveta in neomadeževana klavna daritev je pravo meso, presveta duša in neomadeževana kri Jezusova, ki se dá za nas na altarju zaklati, ne sicer telesno in v bolečinah, ampak duhovno in čeznatorno. Kristusova človeška natora je prava klavna daritev, ki jo Bogu mašnik in nazoči darujejo, če z besedami, ali v duhu izgovarjajo: „O Gospod! darujem ti tvojega ljubega Sina po mašnikovih rokah v podobi, ki jo ima na altarju“.

16. Vprašal bi kdo, kaj pa daruje mašnik in ljudstvo pri sv. maši. Večkrat že sem rekel, da je dar, ki ga najvišjemu Bogu darujejo, več vreden, kot vse zlato in vsi biseri sveta. Vrednost je še večja: „Ko bi bil kdo pravi in resnični posestnik celega sveta in ko bi to svoje posestvo daroval Bogu vsemogočnemu, bi bil vendar še njegov dar manj vreden, kot je sv. maša. In ko bi bil gospod nebes in bi zamogel zapovedovati vsem nebeščanom, in bi vse to daroval, vendar bi se ne dalo primerjati z daritvijo sv. maše“. To je že veliko, pa povem še več.

17. Kaj damo toraj Bogu, če mu pri sv. maši

Kristusa darujemo? Damo mu tako imenitno darilo, da je toliko vredno, kakor vsemogočni, neskončni Bog z vso popolnostjo in vsem veličastvom. Višje sv. maše ne morem ceniti, ker kaj višjega najti ali misliti ne morem, kot je Bog. Pomisli sedaj, kako važno je darilo, ki po vrednosti presega nebo in zemljo; lahko si tudi misliš, da cena darila v enaki meri povikšuje tudi daritev samo. Če komu iz ljubezni podeliš košček kruha, je že nekaj vredno; vrednost je veliko večja, če kralj podeli vse svoje zaklade revežem, posebno če to stori iz ljubezni do Boga in bližnjega; če pa mašnik in ljudje samega Sinu božjega z njegovo človeško naturo darujejo vsemogočnemu Bogu, je cena take daritve še veliko večja, je neskončno velika. V pojasnilo sledeča primera.

18. Ko bi dalo bogato kraljestvo iz naj lepšega in dražjega zlata preumetno narediti kozarec in bi ga izbrano poslanstvo svojemu kralju podarilo v znamnje spoštovanja in ljubezni, bi bil kralj takega darila gotovo prav vesel in bi se svojim podložnim kolikor mogoče hvaležnega skazal. Ko bi pa kraljestvo v kozarec še biser neprecenljive vrednosti položilo in oboje svojemu kralju podarilo, bila bi čast, ki jo bi ljudstvo skazalo, še večja in hvaležnost njegova bi bila gotovo višja.

19. Primerjajmo to darilo z daritvijo sv. maše. Pri sv. maši darujemo Bogu Očetu Kristusovo človeško naturo, ki je tako blaga in veličastna stvar, da bi Bog imenitniše ne mogel ustvariti, ker se popolnost ne da zvikšati. Imenujmo Kristusovo člo-

veško natoro kozarec, ali kelih velike vrednosti. Ta predragi kelih toraj daruje Bogu vsak pri sv. maši, če po povzdigovanji sledeče besede govori: „O moj Bog! darujem ti tvojega ljubega Sina, ki je zdaj na tem altarju pričujoč“. Lahko spoznaš vrednost in imenitnost takega darila. Denimo v ta dragi kelih biser, po vrednosti enak neskončnemu Bogu.

Kaj pa je ta biser? Ta biser je Kristusova božja natora, sklenjena s človeško. Sv. Pavel (Kol. 2. 9.) pravi: „V Kristusu prebiva vsa polnost božestva telesno“. Pri sv. maši Bogu sicer ne darujemo božestva, ampak človeštvo Kristusovo, namreč njegovo telo, dušo in kri; ker pa je njegovo človeštvo z božestvom neločljivo zedinjeno, darujemo tudi božestvo sklenjeno s človeštvom. Če toraj pri sv. maši Bogu Očetu daruješ Kristusa, daruješ mu naj dražji biser — božestvo — v naj lepšem kozarcu — človeštvu — in to darilo presega po vrednosti nebo in zemljo, ker to darilo je Bog sam. O človek! kako zelo razveseljuješ nebeškega Očeta s tako dragim darilom. Daruješ mu ravno tistega Jezusa, o kterem sam pravi (Mat. 17. 5.): „Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadajenje“. In kako obilno ti bo povernil nebeški Oče, ki je naj dobrotljivši in hvaležniši v nebesih in na zemlji! Koliko dolgov boš lahko poplačal z daritvijo, ki je več vredna, kot si dolžen!

20. Ta dar je naša lastnina, ker sta ga nam Bog Oče in Bog Sin dala in ga še zmiraj dajeta pri vsaki sv. maši, kar mašnik poterjuje z besedami, da daritev telesa in kervi Kristusove, ki jo

opravlja, ni samo njegova daritev, ampak daritev vseh pričujočih. Ker je pri sv. maši Kristus naša lastnina, so tudi vsa njegova nezmerna bogastva naša. Iz tega vidimo, kako lahko pri sv. maši obogatimo. Zato pravi Sanchez (thes. Missae c. 24.): „Če smo pobožno pri sv. maši, zadobimo v nji večje bogastvo, kakor v kterikoli drugi stvari". Posebno na to pri sv. maši pazi, da Bogu Očetu njegovega Sina večkrat daruješ.

21. Pazi tudi na to, da boš vsako sv. mašo po mašnikovih rokah Bogu daroval, rekoč: „O Gospod! darujem ti po mašnikovih rokah tvojega preljubega Sina". S temi besedami izrečeš: „O Gospod! nisem vreden pristopiti k altarju in tvojega Sina vzeti v neposvečene roke; zato pristopim samo v duhu in pomagam mašniku sv. hostijo in kelih povzdigniti". O angleškem kralji Henriku I. piše Rajnald (ad an. 1341, n. 34.), da je bil vsak dan pri treh sv. mašah in je na stopnjicah pred altarjem klečal. Pri povzdigovanji sv. hostije in keliha je mašnika prijel za roke in z njim v svoje veliko veselje povzdigoval presv. zakrament. Ko bi bilo to še v navadi, bi gotovo vsak hitel, da bi bil pervi v cerkvi in bi z mašnikom povzdigoval; ker pa to zdaj ni več v navadi, je dovolj, če rečemo: „O Gospod! darujem ti po mašnikovih rokah tvojega preljubega Sina".

22. V naše veliko zasluženje je tudi, če ne darujemo samo sv. hostije, ampak tudi kri Kristusovo. V življenji sv. Magdalene Paciške (c. 101.) beremo: „Ti svetnici je Bog razodel, koliko moč

ima darovanje sv. kervi Kristusove, ki pravično, z grehi zasluženo jezo božjo potolaži. Bog se je proti nji pritožil, da je tako malo ljudi, ki bi skušali njegovo jezo potolažiti. Opomnil jo je tudi, da naj ona to stori. V ta namen je darovala velikokrat, navadno 50krat na dan presv. kri Kristusovo za žive in mertve; v plačilo ji je Kristus večkrat razodel, da je z daritvijo presv. kervi več grešnikov spreobernila in duš iz vic rešila".

23. Rekla je tudi večkrat: „Naša lenoba je kriva, da se grešniki tako malokrat spreobernejo. Ko bi mi večkrat za nje molili in kri Kristusovo darovali, bi se gotovo zopet k Bogu obernili in rešili večnih kazen. Darujmo toraj vedno kri Kristusovo za spreobernjenje grešnikov". Iz tega sprevidiš, predragi kristjan, da lahko z majhno rečjo potolažiš božjo jezo, spreoberneš grešnike, rešiš terpeče in zadostiš za svoje grehe. Sveto kri lahko daruješ povsod, posebno pa pri sv. maši, pri kteri se daritev ne opravlja samo z besedami, ampak v djanji. Mašnik ima presv. kri v kelihu in je ne daruje samo v svojem imenu, ampak v imenu vesoljne cerkve, posebno vseh pričujočih. Kdor tedaj pri sv. maši reče: „O Gospod! darujem ti po mašnikovih rokah presv. kri Kristusovo", daruje zares presv. kri, ker daruje to, kar ima mašnik v kelihu in ima več zasluženja, kakor če sicer samo z besedami daruje.

24. O vrednosti take daritve beremo v življenji poprej omenjene svetnice (Florent. p. 3. §. 5.): „Z daritvijo presv. kervi daruje človek tako nepre-

cenljiv dar, da ga Bog tako rekoč še poverniti ne more in ostane dolžen svojim stvarem". Je li mogoče, da je daritev presv. kervi toliko vredna, da Bog nima daru, s kterim bi jo mogel poverniti? In vendar je tako; ker razun Boga ni v nebesih in na zemlji tako drage reči, kakor je kri Kristusova. Ena sama kaplja njegove kervi je več vredna, kot kri vseh mučencev. „Ena sama kaplja, — pravi sv. Tomaž Akv. — zamore izbrisati grehe vsega sveta". Ko bi ti Bog za to daritev vse grehe odpustil, bi vendar ne storil še zadosti, ker zamore ena sama kaplja izbrisati grehe vseh grešnikov. Ko bi ti zavoljo sv. kervi dal nebesa, bi te vendar še ne poplačal po vrednosti, ker presv. kri zamore zveličati vse grešnike.

25. Ko bi bil s toliko ljubeznijo do Jezusa, kakor jo imaš zdaj, stal na gori Kalvariji in bi bil v roke vjel kervi Kristusove in jo z velikim zaupanjem in spokornim sercem Bogu Očetu daroval: ali bi ne bil za terdno upal, da ti bo Bog vse grehe in kazni odpustil? Glej, ta tvoj odrešenik je na altarju osebno pričujoč, kaže svojemu nebeškemu Očetu zopet in v resnici križanje, kakor se je godilo na gori Kalvariji, in njegova presveta kri teče iz ran v kelih. Če toraj ravno tisto sv. kri v duhu vzameš v roke in jo tako pobožno, kakor bi bil na gori Kalvariji, Bogu daruješ, boš imel ravno tako zasluženje, kakor bi ga bil takrat imel; ker presv. kri Kristusova opere vse grehe in poplača vse dolgove. Božja kri zamore več očistiti, odpustiti in poplačati, kakor ves svet zagrešiti in zadolžiti. S

terdnim zaupanjem daruj toraj pri sv. maši Bogu presv. kri Kristusovo. Prosi tudi angelje, kakor priporočuje sv. Magdalena Paciška, da bi presv. kri Bogu za te darovali in sprosili odpušenje grehov.

Šest in dvajseto poglavje.

Mnogo svetim mašam se priporočevati je koristno.

1. Da me ne boš napčno razumel, hočem ti naj poprej razložiti, kaj je mogoče storiti in kaj ne, ako si v cerkvi, v kteri se ob enem več sv. maš bere. Pri več sv. mašah ob enem ne moreš biti, da bi vsako popolnoma in veljavno daroval. Nekteri ljudje sicer res mislijo, da zamorejo vse maše, kolikor se jih v kaki cerkvi ob enem bere, darovati in je vse eno, kakor ko bi bili zaporedoma pri toliko sv. mašah. Da to ni tako, ti bom dokazal.

2. Vsaka sv. maša je za-se celota, toraj posameznih delov ne moremo darovati. Tako je tudi pri drugih rečeh, posebno takih, ki več razuma potrebujejo. Urar ne more več ur ob enem zložévati, govornik o dveh rečeh ob enem govoriti in poslušalec dveh poslušati. Kakor mašnik na altarju samo eno daritev opravlja in vse dušne moči napenja, da se kaj ne pregreši, tako zamoreš tudi ti ob enem pri eni maši biti in jo Bogu darovati.

3. O tem govori sv. Alfonz Ligv. (Homo ap. tr. VI.) v razlaganji cerkvene zapovedi: „Bodi ob nedeljah in praznikih pri sv. maši“; on pravi, in z njim več drugih, ki so o tem pisali, da ste posebno dve reči potrebne, če hočemo to zapoved spolnovati: a) namen (intentio) to storiti in b) pazljivost (attentio) pri opravljanji sv. daritve. Kdor tedaj med sv. mašo na druge rečí misli, ali celo ne ve, kaj se godi, zapovedi ne zadostuje. Sv. Alfonz, sv. Tomaž Akv., Laymann in drugi zahtevajo, da se mora v duhu paziti na skrivnosti daritve ali besede in dela darujočega mašnika. Če se po besedah imenitnih in učenih mož samo z notranjo in zunanjo pazljivostjo cerkvena zapoved spolnuje, lahko sprevidiš, da ni mogoče biti ob enem pri dveh ali več sv. mašah.

4. Omenjeni sv. možje tudi terdé, da ne zamoreš posameznih delov sv. maše darovati. Pri ravno tisti priložnosti (homo ap. tr. VI. c. III. punct. 1. §. 27, 28, 34) pravi sv. Ligvorjan, da ne velja slišati polovici dveh maš in ji skleniti v eno mašo. Da zapoved spolnimo, moramo biti pazljivo pri celi maši. Ko bi kdo prišel v cerkev, v kteri bi ravno dva duhovna maševala in bi bil pri njegovem prihodu eden pri povzdigovanji, drugi bi pa ravno začel maševati, vendar ne sme reči, da je bil pri sv. maši, če bi bil tudi pri pervi do konca in pri drugi do povzdigovanja pričujoč. Bil je sicer pri službi božji in če je bil med tem časom zbrano in pobožno pričujoč, ima, če je tudi le malo časa Bogu daroval,

veliko zasluženje; ali daritve ni opravil, ktera mora biti vsa in nerazdeljena.

5. Vprašaš, ali ni boljše, če smo pri več sv. mašah ob enem? Odgovorim ti: Svojo dolžnost si storil, če si pri eni, ker od več sv. maš ob enem zamoreš le eno darovati; — ali molitev, ki jo vsi mašniki za te opravljajo in daritev nebeškega Srednika J. Kr., kterega vsi mašniki tudi za te darujejo nebeškemu Očetu, je v tvojo veliko srečo, če si pri več sv. mašah ob enem pričujoč. Vendar naj te ne moti cerkveni šum, ki navadno nastane, če se več sv. maš ob enem v eni cerkvi bere. Če pa te vsaka reč od sv. daritve, ki jo s tem, ali unim izmed mašnikov opravljaš, odvrača, pojdi rajši v tako cerkev, v kteri se samo ena maša na enkrat opravlja in bodi pri tisti z vso pobožnostjo pričujoč.

6. Zdaj toraj veš, da ni veljavno ob enem več sv. maš darovati in da ne boš napčno razumel razlaganja o zasluženji, ktero zadobimo, če smo pri več sv. mašah pričujoči. V 23. poglavji smo dokazali, da vsi mašniki pri vseh sv. mašah za vse pričujoče molijo, vse sv. maše za nje darujejo in darovati morajo. Če je samo en mašnik pri altarji, moli in daruje samo eden za te; če sta dva ob enem pri altarju, molita in darujeta za te oba; če so trije, ali jih je več pri altarjih, mašujejo vsi za te in na ta način se stori za te več molitve, kakor ko bi bil pri maši samo enega mašnika.

7. V 23. poglavji smo tudi dokazali, da angeli, ki so pri vsaki sv. maši, za vse pričujoče pro-

sijo, in če je ob enem več sv. maš, je tudi več angelov pričujočih in imaš pri Bogu več priprošnikov. Tretjič smo dokazali, da Kristus, najvišji duhoven, pri vsaki sv. maši za svojo cerkev, posebno pa za pričujoče moli in se za vsakega posebej daruje. Kakor je Kristus ob enem za vse ljudi terpel, tako je terpel tudi za vsakega posebej. Sv. Pavel piše Galačanom (2. 20.): „Kristus me je ljubil in dal sam sebe za me“. Kakor je rekel sv. Pavel, reče lahko vsak človek, da ga je Kristus ljubil in se zanj daroval; Kristus je namreč za vsakega posebej in za vse skupaj terpel. Ravno tako dela na altarju, kjer za vse skupaj in vendar za vsakega posebej moli.

8. Če se tedaj samo ena sv. maša v pričo tebe opravlja, moli Kristus samo pri tistem altarju za tebe; če se ob enem več sv. maš bere, moli Kristus za te pri vsaki posebej, in ne moli samo, ampak daje ti od vsakega altarja del svojega zasluženja, daje ti v duhu jesti in piti svoje lastno meso in kri; deli ti nebeške milosti in očetovski blagoslov. Vse te in še več druzih milost prejmeš pri vsaki sv. maši, če si v gnadi božji; kolikor večkrat si pri sv. maši, toliko bolj se ti množé božje milosti; zato je za te velika sreča, če si v cerkvi, ko se več sv. maš ob enem bere.

9. V dokaz, kako Bog poplača pobožno pričujočnost pri sv. maši, naslednji zgled. Pripovest je vzeta iz življenja sv. Elizabete, portugalske kraljice. Nek kraljev služabnik pokliče sina k smertni postelji in mu reče: „Moj sin! umerl bom v zaupanji na božje usmiljenje in tebi izročim vsa svoja

posestva; pred vsem pa ti priporočujem, da hodi vsak dan k sv. maši in če prideš na moje mesto, kralju zvesto služi". Po smerti očetovi je prišel sin na kraljevi dvor in kraljica ga je vzela za svojega služabnika. S posebno pobožnostjo si je pridobil blagovoljnost kraljičino, ki mu je večkrat lepe nauke dajala in po njem delila milošnjo revežem po mestu. Imela pa je kraljica še drugega mladenča, ki pa je imel več nerodnost; sovražil je svojega pobožnega sodruga in mu zavidal kraljičino prijaznost. Da bi ga spodrinil, ga kralju obrekuje ter sumiči, da se proti kraljici nepošteno obnaša in k nji pogosto zahaja. Kralj ne verjame, ker je prepričan o poštenosti in čistosti svoje žene. Hudobni mladeneč pravi, da hoče kralja na tak kraj peljati, kjer bo lahko sam vidil, ko bo služabnik iz kraljičine sobe prišel. Ko to kralj nekega dne res vidi, se hudo raztogoti nad kraljico, ter ugiba, kako bi mladenča vsmertil. Nekega dne pride jahajoč zunaj mesta do apnenice; pokliče apnarja in mu reče: „Jutri zjutraj pošljem nekega, ki te bo prašal, če si moje povelje spolnil; ti pa ga zgrabi in verzi v gorečo peč, če se bo tudi izgovarjal; če ne boš storil po mojem povelji, dal bom tebe v peč vreči". Apnar obljubi povelje spolniti. Drugo jutro pokliče kralj pobožnega mladenča k sebi in mu reče: „Pojdi k apnarju zunaj mesta, vprašaj ga, če je moje povelje spolnil in prinesi mi hitro odgovor". Mladeneč obljubi, da hoče povelje spolniti in gre precej proti mestnim vratom, zelo pa ga boli, ko se spomni, da še ni bil pri sv. maši in da mu

danes morebiti več mogoče ne bo. Med tem gre mimo cerkve, v kteri je ravno k povzdigovanju pozvanjalo; vstopi, moli Kristusa in ga daruje nebeškemu Očetu v svoj časni in večni prid. Ko je odmolil, gre zopet naprej vesel, da je bil vsaj pri enem delu sv. maše. Čez nekaj časa pride do druge cerkve, v kteri zopet k povzdigovanju pozvanja, kar ga močno veseli. Zopet gre notri, opravi navadne molitve, pa ker se mu mudi, gre poprej iz cerkve, kot je sv. maša minula. Ko pride do 3. cerkve, zopet zvoni k povzdigovanju in gre še v tretje k sv. opravilu. Od samega veselja, da mu je bilo mogoče v tako kratkem času biti pri treh sv. mašah, ostane v ti cerkvi do konca sv. opravila. Med tem bi kralj rad vedil, ali je apnar njegovo povelje spolnil, toraj pošlje hudobnega mladenča vprašat. Vesel, ker vedoč, kaj to pomeni, leti in pride prej ko pervi do apnenice; apnarja vpraša, če je kraljevo povelje spolnil. Do zdaj še ne, pa se bo koj spolnilo". Mladenča zgrabijo ga slečejo, roke in noge zvežejo in akoravno vpije, da se motijo o njem, ga veržejo v peč. Komaj je to storjeno, kar pride pobožni mladeneč in vpraša, če je kraljevo povelje spolnjeno. Apnar pravi: „Ko bi bil ti malo poprej prišel, bi bil vidil goreti svojega tovariša, akoravno je terdil, da bi imel ti, in ne on sožgan biti". Mladeneč se ustraši, ne vedoč kaj bi bil pregrešil. Ko se verne, kralj stermi in se čudi, da še živi, ga vpraša, če je bil pri apnarji. Mladeneč pade kralju pred noge, pove mu, da mu je oče na smertni postelji zapovedal iti vsak dan k sv. maši in pre-

svitlemu kralju zvesto služiti; ker je imel danes priložnost, biti pri treh sv. mašah, se je toliko zamudil, da je poznej prišel k apnenici, kot njegov tovariš. Kralj spozna nedolžnost mladenčevo, pelje ga k kraljici in zve, da mu je k sebi prihajati sama dovolila, ker mu je dajala skrivaj milošnjo za uboge.

10. Posnemaj pobožnega mladenča in hodi rad k sv. maši, da boš Bogu potrebno čast skazal. Kako imenitna in skrivnostna je daritev sv. maše, bom poznej dokazal. Zdaj ti hočem razložiti, kako si več sv. maš ob enem v prid oberniti.

11. Učeni še niso edini o nauku, koliko zasluženja prejemamo, ako se v sv. mašo priporočujemo. Nekteri mislijo, da se lahko vse sv. maše v prid obernejo, od kolikor vémo, da se berejo in se jim priporočujemo. Drugi mislijo, da je priporočevanje sicer dobro in milostipolno, ali človek si dobrot sv. maše ne more v prid oberniti, ker k nji nič ne pripomore. Ker ko bi se zamogli samo z željo vseh sv. maš vdeležiti, bi ne bilo treba ob delavnikih iti k sv. maši, ampak bili bi lahko doma, in imeli vendar ravno tak dobiček.

12. Dokazal sem že, da vtegneš biti samo pri eni sv. maši, ko bi se jih tudi ob nem v tisti cerkvi 100 bralo. Če pa se vsem drugim sv. mašam priporočiš, in si v duhu pri vseh pričujoč, in ko z enim mašnikom presv. daritev popolnoma in z zbrano pobožnostjo opraviš, molijo za te vsi drugi mašniki, ki ob enem sv. mašo v tisti cerkvi berejo. Nedvomljivo je tako priporočevanje zelo imenitno in

veliko vredno; je prav, se pri vsaki priložnosti v sv. maše priporočevati. Stara navada je, da se duhoven duhovnu v daritev priporočuje, in če se že mašniki drug drugemu priporočujejo, moraš se še veliko bolj ti, ki nisi tako blizo Boga kot mašnik, če si še tako pobožno pri sv. maši. Omenjena navada mašnikov je sledeča: Predenj mašnik iz zakristije k altarju gre, prosi vse navzoče duhovne za blagoslov z besedami: „blagoslovite me!“ drugi odgovoré: „Bog te blagoslovi!“ in pristavijo: „priporočujemo se tvoji daritvi“, ali: „spomni se nas pri altarju“. Tako se lahko tudi ti veliko sv. mašam priporočuješ in če si pričujoč pri opravljanji daritve, ali ne, gotovo ti bo veliko koristila, ker priporočilo je želja biti pri prav veliko sv. mašah; ker se pa ne moremo razdeliti, da bi pri več altarjih z mašnikom sv. daritev opravljali, bo gotovo že sama želja imela pri Bogu veliko veljavo, kakor je Kristus sam sv. Jederti (lib. 4. c. 15.) rekel.

O kako veliko srečo lahko zadobimo, če se priporočujemo več sv. mašam. Lahko veš, da se o tem času v tej cerkvi veliko sv. maš bere; glej, vsem se lahko priporočuješ in ko tam mašnik za vse pričujoče moli, moli tudi za te, ker si v duhu pričujoč.

13. V posebno tolažbo je to vsem samostanskim ljudem, ker ne morejo biti pri toliko sv. mašah, kakor bi bili radi, in vsem tistim, ki samo k eni maši, ali zavoljo posebnih opravil še k eni ne hodijo. Če ti toraj ni mogoče iti k sv. maši, vendar pa doma mašne molitve opraviš z namenom,

biti pri vseh sv. mašah, za kolikor veš, da se jih ob tisti uri bere, in Kristusa na vseh altarjih, na kterih je pričujoč, moliti in darovati; zagotovim te, da se ravno tako sv. maš vdeležiš, kakor ko bi se v eni cerkvi med časom, ko si bil v nji pri sveti maši, več sv. maš darovalo; ker v duhu si pri vseh sv. mašah, daruješ jih z vsemi mašniki in vsi mašniki, ki v tisti uri mašujejo, darujejo svoje daritve tudi za te. Velika tolažba je to bolnim, jetnikom in vsem, ki ne morejo k sv. mašam iti, ker zamorejo zasluženje imeti od vsih svetih maš, kterim se priporočujejo, če doma mašne molitve opravijo in sploh tisti čas tako porabijo, kakor bi bili pri sveti maši.

14. Vprašanje: Zakaj praviš, da zamoremo samo od tistih sv. maš zasluženje imeti, kterih čas in kraj daritve vémo in se jim toraj v resnici priporočiti vtegnemo? Ali ni boljše, se vsem svetim mašam, kolikor se jih na zemlji bere, priporočevati; tedaj ne samo sv. mašam enega dneva, ampak vsega življenja?

Odgovor: Tvoja misel je sicer prav lepa in veliko ljudi jo ima za pravo in resnično, ali da se dobrot sv. maš vdeležimo, moramo na kakoršni koli način k daritvi pripomoči. Po vseh cerkvah na zemlji pa še z mislimi ne moreš biti, veliko manj kaj k daritvam pripomoči. Če ti tudi ne morem tvoje misli poterditi, vendar imaš veliko tolažbo. Ker vsako sv. mašo daruje le katoliška cerkev in je mašnik le njen služabnik in posebno za njo daruje, ima od sv. maše pervi in glavni dobiček sv.

cerkev. Če si toraj dober kristjan in dobivaš življenje iz njenega življenja, vdeležiš se dobrot vseh sv. maš. Bodi toraj pobožen kristjan in sv. cerkev ti bo delila milosti, ktere dobiva iz daritev sv. maš.

15. Drugač je z mašami, ki se o tvoji nazočnosti v cerkvi opravljajo in če si se jim od začetka priporočil. Če prav samo eno sv. mašo z enim mašnikom darovati zamoreš, pripomoreš vendar tudi k drugim vsaj v duhu in se vdeležiš mašnikovih molitev, v kterih se spomni pričujočih in vseh, ki so se njegovi daritvi priporočili.

16. Pristavim še besede o. Mariana (Schott in fund. perf. tr. 2. c. 6 §. 12.): „Velika sreča je zate, če se te mašnik vsak dan pri sv. maši spomni in vsakega prosi za to; ker na ta način imaš duhovne, ki za te mašujejo in ti odpirajo Kristusove zaklade“. Res je, da Kristus pričujočim velike milosti deli, pa tudi tisti, ki je v duhu in po priporočenji pri sv. maši, ima veliko zasluženje.

Sedem in dvajseto poglavje.

Vsak dan k sveti maši iti je posebno koristno.

1. Če si te bukve pazljivo bral in njih zapopadek premišljeval, upam, da si že spoznal, kako

koristno je iti vsak dan k sv. maši. Vendar naj te sledeče besede še posebno spodbujajo k pridnemu in pobožnemu obiskovanju sv. maše.

2. Naj poprej to zagotovim, da je najbolj porabljen čas vsega dneva tisti, v kterem si pri sveti maši in presv. Trojici daruješ sv. opravilo! Ta čas je za te v resnici zlata ura in dobra dela, ki jih storiš pri sv. maši, se svetijo kakor zlato. Zasluženja, ki jih pridobiš med dnevom, so proti temu času le navadna kovina in vse drugo, kar čez dan za telo pridobiš, je le majhna reč proti zakladu sv. maše! — Morebiti pa praviš: „Delati je bolj potrebno, kot k sv. maši iti, ker brez dela se ne morem preživeti“. Jaz pa pravim: „K sv. maši iti je bolj potrebno, kakor delati, ker se boš brez nje težko zveličal“. Ne rečem, da ne smeš delati, ampak da si moraš pri delu toliko časa pritergati, da boš Bogu sv. mašo daroval; delo bo imelo potem večji vspeh in božji blagoslov. Če pa zavoljo posvetnega dobička, ali iz nerodnosti ne greš k sveti maši, zgubiš zlati čas in imaš neizrečeno škodo, zgubiš stokrat večji dobiček, kakor bi ga bil ves dan z delom pridobil. Kristus govori (Mat. XVI.): „Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo terpi“. Če o delavnikih sveto mašo zavoljo posvetnega dobička zamudiš, škoduješ svoji duši neizrečeno veliko in vendar ne poslušaš sveta Kristusovega, ampak hitiš za posvetnim dobičkom.

3. O, ko bi si pač delavci, kteri zavoljo majhnega dobička ali zavoljo slabega dela sv. mašo zamudijo, to prav k sercu vzeli, bi gotovo to na-

pačno navado v boljšo spremenili in k sv. maši hiteli. Koliko zasluži kmetovalec z obdelovanjem svoje njive ali pa rokodelec pri svojem opravilu v pol uri? Gotovo ne dvajset krajcarjev; ker bi sicer v dvanajstih urah čez dva goldinarja zaslužil in hitro obogatel. Kaj more ženska ali dekla s svojim predenjem v pol uri zaslužiti? Ali ni rokodelec, ki rajši sv. mašo kakor nekoliko krajcarjev zamudi, nespameten? Ali je ženska modra, ki rajši zamudi dragoceno sveto mašo zavoljo nekoliko polovičarjev? Ker s pobožno nazočnostjo pri eni sami sv. maši bi si pridobili lahko tak zaklad, s kterim bi si lahko nebesa kupili. Toda rajši zapravijo ta mogočni zaklad, kakor da bi pustili nekoliko krajcarjev, dasiravno ne verjamem, da kaj zamudé, temveč sem prepričan, da radodarni Gospod to zgubo zopet nadomesti z blagoslovljenjem naslednjega dela.

4. Naj še nekaj pristavim, s čemur se jasno dokaže nespametnost takih ljudi. Če bi zlato od neba padalo, ali bi ne popustil vsakoršnega dela, letel na ceste in zlato pobiral? Če bi pa rajši svoje delo nadaljeval, kakor zlato pobiral, ali te ne bi po pravici vsi ljudje zasmehovali? Gotovo pa je, da pri vsaki sv. maši ne iz oblakov, ampak s samih nebes doli, ne zemeljsko, temveč nebeško zlato v veliki obilnosti kapljá, in slehern ga sme popolnoma prosto pobirati. Hočeš vediti, kako zlato da pada med sv. mašo, poslušaj čuda: Rosí pomnoženje nebeške gnade; rosí pomnoženje čednost in zasluženja; rosí pomnoženje nebeške slave; rosí nebeška tolažba in pobožnost; rosí nebeški blagoslov

čez časno premoženje; rosí odpuščenje odpustljivih grehov; rosí spregledanje veliko zadolženj in kazen; rosí vdeleževanje Kristusovih zaslug; da, rosí doli sama sreča in blagor, gnada in usmiljenje. Ali ni to vse samo čisto zlato? Če toraj zavoljo pičlega truda, kterega moraš prestati, ali zavoljo slabega dobička, kterega moraš zgubiti, ako si pri sv. maši, ob delavnikih zamudiš sv. mašo, ravnaš bolj nespametno, kot tisti, ki rajši dela med tem, ko zlato kapljá, kakor da bi ga pobiral.

5. Eligij piše (lib. 34. cap. 22.): „Sveta maša prekosi vse pobožnosti, in če se opušča, razkadila se bo vsa notranja pobožnost“. Kakor kaže solnce vsem premičnicam pot, tako sveti ponižna nazočnost pri sv. maši vsem drugim pobožnostim. Solnčna svetloba je jasneja, njena gorkota je večja in njena moč zemlji veliko bolj koristna, kakor svit, gorkota in vse moči neštevilnih premičnic. Ravno tako je pobožna nazočnost pri sv. maši Bogu ljubša, tebi koristneja, svetu blagonosneja in dušam v vicah tolažljivša, kot vsa druga tvoja dobra dela in molitve celega dné. S temi skažeš Bogu veliko dopadajenje, s sv. mašo pa mu skažeš neskončno čast; naj večo dopadljivost. S svojimi dobrimi deli razveseliš angele in svetnike; s sveto mašo pa jih še veliko bolj zveseliš. S svojimi dobrimi deli doseže za-se velik dobiček, s sv. mašo pa zaslužiš z malim trudom neskončno veče plačilo. To ti bom zdaj s priliko dokazal.

6. Delavca gresta v vinograd, da bi tam sekala in kopala. Eden najde zaklad, drugi pa ne.

Ta dela celi dan v potu svojega obraza; zvečer pa ne dobi večega plačila, kot navadno. Drugi pa se je bil po najdbi zaklada vlegel in celi dan postaval, a zvečer je imel vendar stokrat več, kot njegov tovariš. Ravno tako je s tvojimi dobrimi deli, ktera opraviš, kolikor moreš, pobožno; vendar ne zaslužiš več, kakor dnevno plačo, namreč toliko, kolikor so ravno vredna tvoja dobra dela. Če si pa pri sv. maši, najdeš zaklad, namreč zaklad Kristusovih zaslug, ki se delí pri vsaki sv. maši, in s tem več prejmeš, kakor si moreš domišljevati. Zato pravi Forner (miser. conc. 83.): „Sv. maša je zlata jama“, ker tu navaden delavec več zasluži, kakor pa oskerbnik kakega kamnoloma. Tako tedaj pobožno pri sv. maši nazočni bolj bogat postane, kakor tisti, ki druga spokorna dela opravlja. Da je pa sv. maša najsvetejše opravilo, priča sv. cerkev (trid. s. 22 in Decr.) z besedami: „Prisiljeni moramo spoznati, da verni kristjani ne morejo nobenega tako svetega in tako božjega dela opravljati, kakor daritev sv. maše“. Ker je tedaj sv. maša naj bolj sveto in božje opravilo, zato je tudi naj bolj zaslužno in koristno sredstvo, s kterim moremo doseči nebeška bogastva. Zato beremo (Paedagog. part. 2. c. 9. §. 1.): „Vsak naj pazi, da se ne pusti zaderževati od vsakdanje nazočnosti pri sv. maši, ker če bi se sv. maša cenila po vrednosti zemeljskega zlata, gotovo ne bi bilo nikogar, ki bi jo zamudil. Kaj pa je vse zlato zemeljsko proti neizmernim dušnim dobrotam, ki izvirajo iz pobožne nazočnosti

pri sv. maši". Modri mož izrekoma govori (Sap. 7. 9.): „Vse zlato je v primeri z njo slab pesek".

7. Zato vas ponižno in prijazno prosim, vsakdanje sv. maše, če je le mogoče, ne opustiti, ampak pridno obiskovati. Spomni se vendar, da te je Bog zato stvaril, da bi mu služil ter ga častil. Tega pa ne moreš z ničemur drugim bolje spolnovati, kakor če hodiš vsak dan k sv. maši; sv. maša je namreč naj viša služba božja. — Spomni se, da si dolžan svojemu Bogu spodobno se zahvaliti za toliko telesnih in dušnih dobrot; tega pa ne moreš z ničemur bolje opraviti, kakor če si vsak dan pri sv. maši, ker je sv. maša naj dražja zahvalna daritev. Spomni se, da si zato na svetu, da bi božje veličastvo spodobno slavil; tega pa boljše ne moreš storiti, kakor s sv. mašo, ki je naj spodobniša slavivna daritev. Spomni se, da je Kristus rekel (Mat. 7.): „Vsako drevo, ki ne prinaša dobrega sadu, se bo posekalo in v ogenj verglo". Ne moreš pa boljšega sadu doprinašati, kakor če si v stanu gnade božje pri sv. maši, ker je ona naj boljše opravilo. Spomni se, da si svojemu Bogu zelo veliko dolžan. Tega dolga ne moreš boljše poplačati, kakor če si goreče pri sv. maši nazoč, ker je sv. maša naj bogatejša zadostivna daritev. Spomni se, da si vsak dan v nevarnosti v grehe in nesrečo zabresti! Tega ne moreš z nobenim sredstvom bolje odverniti, kakor s sv. mašo, ki je naj močneji prosivna daritev.

Spomni se, da so ti vedno za petami smert in satan, da bi ti življenje vzela in pogreznila v pe-

kel; zoper te se pa ne moreš z nobenim ščitom oborožiti, kakor s sv. mašo, ki je naj boljša bramba pred vsem hudim. Konečno pomisli, da boš pri svoji smerti zelo potreboval pomoči ljubih svetnikov; te pa z nobeno drugo rečjo gotovejše ne dosežeš, kakor ravno s pobožno nazočnostjo pri sveti maši. V tem obziru govori Kristus k sv. Mehtildi (lib. 2. rev. c. 4.): „da bom vsakemu pri njegovi smerti toliko svetnikov poslal na pomoč in tolažbo, kolikorkrat je bil pobožno nazočen pri sv. maši". Vzemi si toraj ta opomin k sercu in terdno skleni od danes, da boš vsak dan, če bo mnogoče pri sv. maši.

8. Če ti pa tvoj stan ne dopušča vsak dan iti k sv. maši, skerbi, da se bo včasih za-te sv. maša brala, da s tem dotečeš, kar si v službi božji zamudil in se tako odkupiš hudih kazen, ki si jih zaslužil s svojimi grehi. Ako si pa reven in nimaš sredstev, da bi dal za sv. mašo, ti pa nekaj drugega svetujem, ki ti bo prav koristno. Kakor hvaležni podložniki za dobre vladarje mnogo molijo in večkrat sv. mašo darujejo; to njim in vsi deželi mnogo milost prinaša, ravno tako si tudi ti lahko revnega moža, ženo ali celo stiskano družino hvaležno storiš, če jim v svojih prostih urah pri delu pomagaš. Ako jim rečeš: „bodite za-me včasih pri sv. maši, ker mi moja dela ne dopusté, ob delavnikih iti v cerkev", ako jim to rečeš, gotovo, radi bodo to storili ali sami ali pa kterega svojih otrok v cerkev poslali, in ti vživaš veselje, da imaš, med tem ko delaš, namestnika pri sv. maši. Koliko pa

ti koristi, če reven človek sv. mašo mesto tebe sluša in daruje, ne morem dosti dopovedati; lahko pa iz tega posnameš, če se spomniš na zgled v 19. poglavju, kjer je bil ubog delavec mesto bogatega gospoda pri sv. maši in je bil ta s tem časne in večne smerti obvarovan. Ker, če te drugi namestuje pri sv. maši, podari ti del svojega dobička, kterega je prejel od sv. maše, in ti pridobi tudi posebno gnado od Boga, ktera te obvaruje časne in dušne nesreče.

9. Vprašanje: Ali se more biti pri sv. maši namesto druzega? Odgovor: Brez dvombe in še veliko bolje, kakor če bi šel mesto drugega k sv. obhajilu. Ker to drugo se mi ravno tako zdi, kakor bi hotel mesto drugega se nasititi. Obhajilo pa ni nič druzega, kakor zakrament in dušna hrana. Gotovo pa je, da ne morem nobenega zakramenta za druzega prejeti; tudi je gotovo, da jaz svoje dušne hrane kakor tudi gnade božje, ktero duša v obhajilu prejme, nikomur drugemu dati ne morem. Če se pa vendar reče: „jaz darujem to sv. obhajilo za revne duše v vicah“, se to ne sme drugače umevati, kakor: z vžitjem nar Svetejšega prejmem posebno stopinjo gnade in to od Boga zavolj zakramenta podeljeno mi priložnost porabim v to, da posebno priserčno in zato tudi vspešno molim za uboge duše. Drugači se ne sme umevati. Ker sem tedaj po sv. obhajilu v gnadi božji, lože tudi za druzega gorkejše molim in izprosim zaželjeno gnado.

10. Drugače je to pri sv. maši; sv. maša je namreč za to postavljena, da jo dá ne samo za-se,

ampak tudi za druge brati ali da je pri njej mesto drugega nazoč.

Mašnik namreč tako-le moli po sanktusu: „Spomni se, o Gospod! svojih služabnikov in služabnic in vseh nazočnih, za ktere ti darujemo, ali kteri ti sami to hvalno daritev darujejo za-se, in za vse svoje“. Glej, te mašnikove besede kažejo, da tisti, ki so nazočni pri sv. maži, jo ali za sebe ali svoje darujejo in izprositi zamorejo z daritvijo premnogo milost. Zraven prejme vsak, ki je nazočen pri sv. maši, dober del zasluženj ali zadostenj, ktere lahko drugemu, posebno tistemu, za kterega je pri sv. maši, daruje, in zato se meni zdi bolje, namesto koga biti pri sv. maši, kakor zanj prejeti sveto obhajilo.

Nimaš pa tudi zato priložnosti, da bi si koga hvaležnega storil, da bi te namestoval pri sv. maši, naj te še na to opomnim, kar sem že omenil, namreč: da se priporočiš kteremu mašniku, ali da si samo duhovno nazočen pri sv. mašah, o kterih veš, kedaj in kje se bodo brale. Na tak način si tudi naj ubožniši lahko pomaga.

Zgledi svetnikov nas spodbujajo biti vsak dan pri sv. maši.

11. Navadni pregovor se glasi: „Besede mičejo, zgledi pa vlečejo“. Če te moje prejšnje besede niso nagnile, da bi bil vsak dan pri sv. maši, naj ti razne zglede svetnikov navedem, kteri dasiravno obloženi s težkimi opravili, niso opuščali vsak-

danje sv. maše, ti te naj spodbujajo, da boš vsak dan hodil k sv. maši.

12. Baronij, imenitni zgodovinar, pripoveduje (ad an. 940. n. 6.), da je bilo v starih časih mašnikom dovoljeno, tolikokrat maševati, kolikorkrat se jim je potrebno zdelo. Zato piše (an. 816. n. 45.) o sv. papežu Leonu III., da v svojih stiskah ni vedil boljšega pomočka, kakor ravno sv. mašo, ktero je vsak dan ne samo enkrat ali dvakrat, ampak večidel sedemkrat, včasih tudi devetkrat z veliko pobožnostjo daroval. Sv. škof Ulrik je na dan, kakor se bere v njegovem življenji, po tri sv. maše pel, če ga ni zaderžavala telesna bolezen ali važno opravilo. Ne dvomim, da bi se tudi v sedanjem času mnogo pobožnih duhovnov našlo, ki bi posnemali ta zgled, če bi še bila ta navada v cerkvi božji. Ta navada pa se je 1073. l. odpravila in papež Aleksander II. jo je omejil vsak dan samo na eno sv. mašo.

13. Sv. Hedviga, poljska vojvodinja, je tako spoštovala in cenila sv. mašo, da je bila vsak dan pri več sv. mašah in če ni dosti duhovnov v njeni dvorni kapeli maševalo, poklicala jih je več ter jim trud plačala. O sv. Ludoviku, kralju francozkem piše Rajnald (a. 1270. n. 19.), da je bil vsak dan pri dveh, večkrat treh, včasih pri štirih sv. mašah. Dvorni strežaji so nad tem godernjali rekoč: „Ne spodobi se, da je naš kralj, kakor samotarec, celo jutro v cerkvi. Bolje bi bilo, če bi deržavna opravila opravljal in mašnikom njih maše prepustil“. Kralj to zvediti reče: „Čudim se, da moji strežniki

nad menoj godernjajo zavolj moje pogostne nazočnosti pri sv. maši, ko bi gotovo nobeden ne tožil, če bi dvakrat toliko časa presedel pri igri ali potratil na lovu". Resnično izversten odgovor, ki se ne tiče samo kraljevih služabnikov, ampak nas vseh. Mi namreč mislimo zavoljo zalezovanja satanovega, da veliko časa in dobička zgubimo, če smo ob delavnikih pri eni ali dveh sv. mašah. Če pa eno ali dve uri potratimo z blebetanjem, igro, popivanjem ali spanjem, si nič s tega ne storimo, temveč mislimo, da smo zgubljene, da! zapravljene ure dobro obernili. To je velika slepota!

14. O Henriku I., angležkem kralju, piše Rajnald (an. 1271 n. 61.), da je bil vsak dan pri treh sv. mašah, akoravno je bil preobložen s težkimi deržavnimi opravili. Nekdaj pride francozki kralj k njemu, se pomenkova z njim o taki nazočnosti pri sv. maši in med drugim pravi: „Ne smemo biti samo pri sv. mašah, ampak treba večkrat tudi pridige poslušati". Henrik prijazno odgovori: „Raj prijatla gledam kot o njem govoriti slišim". Tega mnenja sem jaz in sem mnogim vpraševalcem, ali je bolje, pri sv. maši biti ali pridigo slišati, odgovoril, da je oboje potrebno in dobro, vendar boljše, pri sv. maši biti kot pa pridigo poslušati. Velikim grešnikom pa so pridige tako potrebne, da s tem dospejo k spoznanju in studu svojih grehov.

15. Blaženi brat Anton Stronkonski ni nobene pobožnosti bolj ljubil, kakor sv. mašo. Bil je in stregel pri njej s tako pobožnostjo in občutil tako serčno veselje, da je pozabil na jed in pijačo. Da,

če bi se bile maše brale od zore do mraka, ne bi bil šel proč, ampak zmirom v cerkvi ostal. Ko že zelo star ni mogel več v cerkev hoditi, je vendar še hotel biti pri sv. maši. Še pred smertjo vstane iz postelje in gre k sv. maši. Drugi bratje mu svetujejo, naj opusti sv. mašo, ko mu moči zavoljo hoje zelo pešajo; pa on jim odgovori: „Če bi vedili, kolik dobiček da prejme duša od sv. maše, ne bi tako govorili“. (P. R. Bollandus ad diem VII. Febr.) Nad tem bratom, ki je bil iz reda sv. Frančiška in v 1690. l. med blažene prištet, se naj vsi zgledujemo in zajemamo novo gorečnost do sv. maše.

16. O Lotarji, rimskem cesarji, piše Baronij (ad an. 1137 n. 22), da je bil, akoravno že na bojnem polji, vse eno trikrat na dan pri sv. maši. O Karolu V. pripoveduje Surij (ad an. 1459), da je ves čas svojega življenja bil vsak dan pri sv. maši in samo enkrat to opustil v afrikanski vojski. Rimski brevir pravi o sv. Kazimiru, da je bil pri duhovnem opravilu tako serčno ganjen, da so mislili ljudje, da je zamaknjen.

17. O sv. Venceslavu beremo to-le: „Ko je sklical cesar Oton v Regensburgu deržavni zbor in vsem knjezom in gospodom napovedal, da se naj drugo jutro na vse zgodaj zbero, gre sv. Venceslav popred k sv. maši ter do konca pri njej ostane. Cesar in knjezi dolgo čakajo nanj nevoljno in ko ga ni, reče cesar: „Le začnimo in če Venceslav pride, naj mu nobeden ne vstane in prostora napravi“. Po končani sv. maši pride Venceslav, in cesar vidi iti z njim dva angela, zato se koj vzdigne

s svojega prestola, mu gre naproti ter ga objame z obema rokama. Knjezi se serdé nad cesarjem, da je sam zoper svojo zapoved ravnal. Cesar se pa opravičuje in reče, da je videl dva angela zraven njega iti in da ga je gnalo k tisti častitvi. Potem mu podari kraljevo krono, in venča za pervega českega kralja.

18. Slavni vojskovod Tili je bil tako navajen vsak dan biti pri sv. maši, da je ni opustil tudi v naj veči nevarnosti. Kako ljubo je to bilo Bogu, se nam pripoveduje v mični povesti, ktero je zapisal o. Gobat (in Alph. aud. Sanc. num. 254.) in se je za njega med ljudstvom pripovedovala. Ko se je Tili 1623. l. zoper krivoverce bojeval, in nekega jutra v skednju bil pri sv. maši, ktero je služil njegov spovednik, prihiti k njemu častnik Lindelo in pravi, da je Kristijan, brunšviški vojvoda že na potu in da namerava napasti cesarski šotor. Tili reče: „Dragi Lindelo, saj vidiš, kako važno opravilo me zaderžuje, zato se naglo verni v šotor, razpostavi vojake v red, in po končani sv. maši pridem za tabo“. Lindelo jaha hitro k šotoru in ko tje dospé, vidi generala Tilija na njegovem konju jahati med armado, vsem serčnost buditi in napadati krivoverce. Kmalo je sovražno konjištvo razperšeno, pešči, katerih je bilo trideset tisuč, so večidel pomorjeni in drugi zajeti. Po sv. maši se Tili zavihti na svojega konja, hitro jaha na bojišče in vidi v svoje začudenje, da je že zmagana sovražna armada. Ko je zmaga popolnoma dobljena in bogat plen razdeljen, praša Tili Lindela, odkod ta slavna zmaga; ta mu

pa odgovori: „Vojskovodjeva nazočnost je vojake tako navdušila; ker ko sem nazaj prišel k vojski, sem te že vidil prodirati v sovražne čete in s „teboj tudi naše konjike“. Tili spozna v tem nebeško pomoč; ker je dobro vedil, da je pridirjal še le konec bitve; da bi se pa samopridni slavi izognil, je o tem molčal. Mašnik pa je pričal, da je bil Tili do konca pri sv. maši, tako se je spoznalo in verovalo, da se je angel varh Tilijev mesto njega bojeval.

19. Če so tedaj tako visoki kralji in knjezi, ki so bili preobloženi z mnogimi težkimi opravki, vsak dan bili pri eni, ali mnogi pri več sv. mašah s pobožnostjo, kako se bomo mi mogli opravičiti pred Bogom, ki prav leno zamujamo zavoljo majhnih in nepotrebnih opravil toliko sv. maš? Ne vem, kako bomo pred Bogom obstali, in bojim se, da bo pri sodbi o nas rekel: „Nepridnega hlapca zgrabite, zvežite mu roke in noge ter veržite ga v vnanjo temo; tam bo jok in škripanje z zobmi“. (Mat. 25. 30.)

20. Znal bi pa vprašati: „Kako me pa more Bog zavreči zavoljo zamujenih sv. maš, ker ni zapovedano ob delavnikih biti pri sv. maši?“ Odgovor: „Bog te ne zaverže zavoljo zamujene sv. maše ob delavniku, ampak ker si bil len v njegovi službi in nisi prav obernil podeljenega talenta njegovih milost. Ravno za to je bil nepridni hlapec veržen v vnanjo temo, ker ni rabil podeljenega mu talenta. Ni ga zapil ali zapravil ali zaigral, ampak ga je

zopet svojemu gospodu izročil, pa je vendar moral biti zaveržen.

21. Pri zamudi sv. maše ni toliko gledati na našo škodo, kakor na škodo božjo in svetnikov. Kolika pa je ta škoda, se piše (Paed. christ. 2. c. 9. §. 1) tako le: „Častitljivi Beda (de Euch.) govori: Če je mašnik brez smertnega greha v dobrem sklepu in brez pravega zaderžka, in ne iz spoštljivosti, ampak po nemarnosti mašo opusti, tako odvzame, kolikor je na njem, sv. Trojici hvalo in slavo, angelom veselje, grešnikom odpuščenje, pravičnim pomoč, dušam olahčanje, cerkvi duhovno dobroto, in samemu sebi zdravilo. To je zares velika zguba, ki izvira iz malomarnosti mašnikove; ne manjša pa je škoda tistega, ki opusti nebeške skrivnosti, dasiravno bi bil lahko pri njih nazočen“.

22. Ravno to priča tudi sv. Bonaventura (tom. 7. de praep. ad Miss. c. 5.). S tem hoče, da bi spoznali, kako veliko škodo nemaren duhoven napravi z opuščanjem vsake sv. maše nebesom, zemlji in vicam. Ne kakor da bi jim kaj odvzel, ampak ker jim ne da, kar bi jim lahko dal in po čemur tako serčno hrepené. Ne ravno tolike, pa vendar še dosti veliko škodo vzroči vsak človek nebesom, zemlji in vicam, ki opusti iz lenobe ali zavoljo majhnega vzroka med tednom sv. mašo. Zato pravi Forner (in Pass. conc. 72.): „Vedi, da tisti dan naj večo škodo terpiš, ob kterem opustiš sv. mašo“. Če bi tebi tvoj hlapec ali dekla vsak dan toliko škodovala, kakor ti škoduješ z opuščanjem sv. maše svojemu Bogu, ali ju ne bi kot malovredna služab-

nika odpravil? Ravno tako se tudi boj, da bo tebe Bog enkrat odpravil, ker si mu marsikako škodo storil na njegovi časti in njegovi slavi.

23. Lahko bi še veliko zgledov povedal o takih, ktere je Bog kaznoval zavoljo zamude svete maše; pa samo eden naj zadostuje. Avguštin Mani (in Select. Hist. c. 145.) piše, da se je po zimi 1570. l. v Rimu to-le zgodilo: Tri tergovci so šli iz Evgubija v Cisterno na somenj ter so skup prenočevali v neki kerčmi. Po končanem somnji, ko veliko skupijo, rečeta dva tretjemu: „Jutri bomo na vse zgodaj odšli, da zvečer že pridemo v Evgubijo“. Tretji pa pravi: „Tega predloga ne odobravam, ampak mislim, da bi jutri za rana, ker je nedelja, šli k sv. maši in potem šli v božjem imenu“. Ona dva pa se ne strinjata s tem nasvetom, marveč hočeta na vse zgodaj zasesti svoja konja, da bi v enem dnevu prišla domu. Tretji reče: „Mar hočeta opustiti na jutranjo nedeljo sv. mašo?“ Odgovorita: „Kako drugo nedeljo bova že nadomestila to sveto mašo, in Bog nama ne bo v zlo štel, če iz tako važnih vzrokov, opustiva sv. mašo“. Tretji si zelo prizadeva svoja tovariša pregovoriti, da bi šla k sv. maši, ker pa vse nič ne pomaga, ju pusti odjezdariti; sam pa gre k maši, zajuterkova ter hitro potem jaha za njima. Ko prideta ona dva v Korfuone, dve milji od Cisterna in hočeta jezditi čez leseni most, se ta zavoljo naraslega potoka zruši in ona se potopita. Konja priplavata sicer na suho, skupljeni denar pa se s tergovcema zgubi.

Tako sta zgubila ob enem življenje in denar,

in Bog hotel, da bi tudi njune duši ne bile zgubljene! — Mertve trupli potegnejo na suho. Ko pride tretji tergovec eno uro pozneje v Korfuone, sliši žalostno prigodbo od kmetov in vidi trupli pri potoku ležati. To ga zelo pretrese, spozna ostro sodbo božjo in se zahvali Bogu, da ga je rešil zavolj nazočnosti pri sv. maši enake smerti. Srečno dokonča svoj pot in je pervi, ki tergovčevima družinama obširno pripoveduje žalostno dogodbo".

24. Zguba teh dveh tergovcev naj te zmodrí; glej, da zavoljo dobička nikdar ne zamudiš ob nedeljah in praznikih iti k sv. maši, kar še zdaj toliko tergovcev brez spodtikljeja opusti. Ne morejo se pa oprostiti smertnega greha, ker ni dovoljeno zarad časnega dobička opustiti zapovedano sv. mašo. Pa tudi kupci naj to mislijo, da ne smejo, ako hočejo kaj kupiti, ob nedeljah in praznikih sv. maše zamuditi, tudi ne na tak kraj se podati, kjer ne morejo biti pri sv. maši; ker bi sicer s svojim blagom kupili peklenske muke, izvzemši, če je reč velike važnosti, ki se brez velike škode celo pogrešati ne more.

25. Ako stariši svoje otroke brez velike sile zaderžujejo od sv. maše, smejo ti posnemati sv. Genovefo Parižko, o kteri beremo, da jo je enkrat njena mati Geruncija ob enem prazniku brez potrebe hotla zaderžati od sv. maše ter ji velela doma ostati. Ta pa reče: „Draga mati! ne morem danes z dobro vestjo zamuditi sv. maše, zato hočem rajši vas razžaliti kakor ljubega Boga". Nad temi besedami se mati tako razserdi, da svojo hčer vdari

in z jeznimi besedami očita njeno nepokorščino. Po božji sodbi koj oslepi in mora dve leti biti slepa, dokler ne spozna svoje krivice in svojo hčer ponižno prosi, da ji od Boga prejšnji vid sprosi, kterega koj prejme. Otroci naj tedaj rekó staršem, če jih ti brez važnega vzroka zaderžujejo od svete maše: „Dolžen sem Boga bolj slušati, kakor vas.

26. Hišni očetje in matere so dolžni svoje otroke in podložne k pobožnosti in vsemu dobremu nagibovati, in če to opuste, se bolj pregrešé, kakor pa mislijo. Tega ne rečem iz sebe, ampak z besedami sv. Pavla, ki tako-le govori (I. Tim. 5.): „Če kdo ne skerbi za svoje, zlasti za domače, ta je vero zatajil in je hujši od nevernika“. To so znamenite, da! celo strašne besede, ktere sv. Krizostom (Hom. 14. Tom. I.) tako razlaga: „Z besedo „skerb“ hoče sv. Pavel naznaniti ne samo preskerbljenja telesa, ampak tudi duše“. Ker če tistega gospodarja, ki svojim otrokom in družini živeža in obleke ne preskerbi, Bog huje obsodi kot nevernika, koliko bolj bo Gospod onega imel kot zatajevavca vere in ga huje kot nevernika obsodil, kteremu ni skerb za dušni blagor njegovih otrok in domače družine.

27. Spereli, škof evgubijski, piše v svojem razlaganji sv. maše (cap. 12.), da je sv. maša eno nar imenitniših dobrih del, s kterim se dušni blagor pospeši, in da bi vsi hišni očetje morali zapovedati svojim otrokom in podložnim vsak dan, če je sicer mogoče, iti k sv. maši. Zoper to se pregrešé ne tako kmetje, ktere velika oddaljenost od cerkve opravičuje, ampak posebno mnogo meščanov, kjer

pač dosti redovnikov živi in vsak dan na vse zgodaj mašujejo. Škoda, ktero ima Bog in oni z zamudo sv. maše, se ne more primerjati s časno zgubo, kakor se razvidi iz prejšnjega poglavja.

28. Hišni očetje in matere, ki odvračajo svoje otroke, hlapce in dekle od sv. maše, hočejo tako rekoč zapovedati: Ne smeš Bogu služiti, ampak meni. Cel teden moraš samo meni delati, ker ti moram jaz, ne Bog, dati hrano in plačo. Tega sicer ne rekó z besedami, marveč z djanjem in ne dovolé svojim podložnim cel teden ne ene ure, da bi Bogu služili; zato so pa taki možje in žene tudi, po izreku sv. Pavla, gorji mimo nevernikov in zatajevavci vere. Kdor se za to ne briga, bo v svoji smerti spoznal, kako težko da se je pregrešil zoper svojega Boga.

Osem in dvajseto poglavje.

Opomin k pobožnosti pri sv. maši.

1. Obžalovanja vredno je, da imajo ljudje v obče tako malo prave pobožnosti pri sv. maši in so pri njej prav nemarni in brez gorečnosti. Množina takih ljudi zija krog sebe, ogleduje vse pri- in odhajajoče, moli samo z ustmi brez serčnega ganjena, sedí cel čas leno in brezmišljeno v stolih, nima razuma za opravilo, ki se na altarju verši in

sploh kaže, da je vera v naj višo daritev sv. maše globoko zakopana med vsakdanjo šego, in da v tem obziru ne zaslužijo več katoličani se imenovati. Ako si take ljudi ogledamo, ne moremo dosti med tem žalovati. Pripravno se mi toraj zdi, poseben oddelek tu postaviti in jih k pobožnosti opominjati, če so pri sv. maši.

2. S kako spoštljivostjo moramo biti pri sv. maši, nam pokaže katoliška cerkev, ko govori (Trid. s. 22. in Decr. de obser. in Missa): „Ker moramo očitno spoznavati, da nobenega drugega opravila ne morejo kristjani opraviti tako svetega, da! božjega, kakor ravno to, pobožen strah vzbujajočo skrivnost, v kteri se ona življenje dajoča klavna daritev, po kteri smo bili z Bogom Očetom spravljeni, vsak dan daruje na altarji po mašnikovih rokah, je dosti jasno, da se mora ves trud in vsa pridnost na to obračati, kako bi mogli opraviti z naj večjo notranjo serčno čistostjo, unanjo pobožnostjo in spodbudnostjo. Ni ravno potrebno, da bi kazal počutno pobožnost, ampak zadostuje, če imaš gorečo voljo, pri tej prečastiti daritvi biti s pravo pazljivostjo in spoštljivostjo. To povzemi iz naslednjega zgleda.

3. Bere se v bukvah o. Ivana, prednika zelenodolskega, da so nekdaj tri nune pred altarjem klečé bile pri sv. maši pobožno in da so goreče molile; za njimi je klečala pobožna gospa, ki je bila tudi pri sv. maši. Po povzdigovanju vidi z lastnimi očmi, da je lep otrok stopil z altarja in pervo teh objel in serčno poljubil. Potem stopi k drugi ter se jej prijazno nasmehlja. Na zadnje

stopi k tretji, jo resno pogleda, udari z ročico na lice in z nožicami tapta. Po tem zopet gre na altar in omenjena gospa ga ni več vidila. Nad tem se pa zelo začudi in si misli, tretja devica mora velika grešnica biti, ker se je otrok tako zaničevalno proti nji obnašal. Ker ne more te skrivnosti nikakor razumeti, prosi Boga, naj bi jej jo razodel. Kristus jej reče: „Perva devica, kteri sem se prijaznejega kazal, je zelo slaba in neodločna proti meni; če bi do nje ne bil tako prijazen, bi se morda od mene obernila in k svetu vernila. Druga devica je zadovoljna, če jej skažem le majhna sladkost in malo duhovnega okusa. Tretja devica pa je moja ljuba nevesta, ki mi je zmir zvesta in neomahljiva, če jej tudi pošljem razne grenkosti in preganjanja". Iz tega odgovora gospa sprevidi svojo pomoto ter spozna, v čem da obstoji prava pobožnost. (Specul. Exempl. V. Triculatio Exemp. VI.)

4. Iz tega spoznaj, da prava pobožnost ne obstoji v sladkosti, marveč v serčni gorečnosti, svojemu Bogu služiti in stanovitno pri njem ostati, če mu tudi ne obudi nikakovega notranjega čutila. Ako bi bil rad med sv. mašo pobožen, a vendar nimaš pobožnosti in pazljivosti, ne obupaj zato, ampak pomisli, da nisi pobožnosti vreden, in vendar nadaljuj svojo molitev prav stanovitno. Če pa nimaš pobožnosti in tudi ne hrepeniš po njej ali si je dobiti ne prizadevaš, si odvzameš drago zaslugo in tolažbo, kakor lehko razvidiš iz naslednje zgodbe. (Rev. S. Mecht. I. 2. cap. 19.)

5. Ko je bila sv. Mehtilda enkrat pri sv. maši,

je vidila Kristusa sedeti na visokem kristalnem prestolu, spod kterega sta izvirala kaj čista in lepa studenca. Ko se nad tem čudi, jej Kristus razodene, „da en studenec pomeni odpuščenje grehov, drugi pa dušne tolažbe in pobožnosti, ktere gnade prejme vsak, kdor je pri sv. maši, z močjo Kristusove nazočnosti in veliko lože, kakor pa zunaj sv. maše“. Zapazi si te spomina vredne in tolažilne besede; ker nam kažejo, da z močjo telesne nazočnosti Kristusove pri sv. maši veliko lože, kakor zunaj sv. maše zadobimo odpuščenje grehov in pravo pobožnost. Sv. Mehtilda nadaljuje: „Ko je mašnik sv. hostijo povzdignil, vstane Kristus s kristalnega prestola in vzdigne svoje sv. serce z obema rokama na kviško; serce pa je bilo čisto jasno in polno drazega mazila, krog in krog se cedečega, ki pa se ni vendar nič zmanjševalo. Serca vseh nazočnih ljudi so plavala pod Kristusovim sercem v zraku, kterih ena so bila že polna olja in dragega mazila in svetlo plamtela. Druga serca pa so bila narobe obernjena, prav prazna in brez luči“. Razodelo se jej je, da so goreča serca tistih, ki so s pobožnostjo in hrepenenjem bili pri sv. maši; narobe obernjena serca so pa bila tistih, ki se niso trudili za pravo pobožnost.

6. Iz te prikazni spoznaš zdaj razloček med pobožnimi in nepobožnimi serci. Kakor so bila namreč ona napolnjena z balzamom iz Jezusovega serca kapljajočim, z ognjem njegove pobožnosti razžarena in z gorečo željo bila nagnjena ljubemu Bogu največo službo skazovati, tako so bila serca

drugih k zemlji obernjena, s posvetnimi mislimi napolnjena in popolnoma prazna olja pobožnosti. Razodenje ne pravi, da taki ljudje nimajo nikake pobožnosti, ampak pravi: da so zamudili se povzdigniti v pobožnosti, da so namreč bili počasni v povzdigi svojega serca, ali da si niso prizadevali za pobožnost. Koliko serc v cerkvi narobe plava, pobožnosti prazna, merzla v ljubavi in oropana sleherne dušne tolažbe in gorečnosti!

7. Vprašanje: „Kaj pa mi je storiti, če včasih med sv. mašo nisem pobožen in se tudi ne morem za pobožnost vneti?“ Odgovor: Posnemaj svet, kterega je Kristus dal sv. Jederti, o kteri v njenih bukvah (lib. 3. c. 25.) naslednje beremo: Ko si enkrat prizadeva, da bi v zboru pazljivo pela, ker je bila iz človeške slabosti večkrat raztrešena, pravi pri sebi: „Kakšen dobiček pač more izhajati iz tako nestanovitne molitve; saj je bolje, ako jo opustim“. Ko hoče oditi, se jej prikaže Kristus, derži svoje serce v rokah rekoč: „Glej! tu ti izročam svoje serce v tvojo strežbo, da mu vse, kar sama ne moreš, storiti zapoveš; ker potem se bo vse pred mojimi očmi popolnoma zdelo“. Nad tem se zelo začudi in nedostojno se jej zdi, da bi to tako blago serce njene nepopolnosti dopolnilo. Kristus pa jej pove to priliko: „Kakor bi se ti, če bi prav lep glas imela in rada pela, jezila, če bi te druga, slab glas imajoča, ne pustila za-se peti, ravno tako zahteva moje božje serce z velikim hrepenenjem, da bi mu ti, če ne z besedami, pa saj z migljejem naložila, kar ti ne moreš obvladati“. O, kako to-

lažilne besede! kako izversten uk! kako lahen pomoček, nemarnost poboljšati! Če si tedaj pri sveti maši prav razmišljen in ne moreš biti zbran, prosi: „Ljubi Jezus! serčno mi je žal, da sem tako raztrešen v svoji molitvi; zato jo priporočim tvojemu najslajšemu sercu ter prosim, da bi nadomestilo moje pomanjkanje“.

8. Da boš pa s pobožnostjo nazoč pri sv. maši, se tako-le zaderži: Če greš k sv. maši, pomisli, kam da greš in kaj hočeš početi. Ti ne greš s farizejem in cestninarjem v cerkev, da bi tam molil, ampak greš z Davidom k daritvi, ki pravi v 53. (8.) psalmu: „Radovoljno ti bom daroval“, in v 115. ps. (7.): „O Gospod! tvoj hlapec sem; tebi bom daroval hvalni dar in bom klical tvoje ime“. Ti greš tje, svojemu Bogu darovat in naj večo čast skazovat. Greš tje, da bi mu opravil tako blag dar, ki mu je tako ljub, kakor on sam sebi. Čuj, kaj o tem pravi o. Gobat (in Alph. Sacr. aud. num. 220.): „Nazočnost pri sv. maši prav za prav ni molitev, ampak daritev, ali opravljanje nebeške daritve; ker vsi pri sv. maši v resnici nazočni naj z mašnikom darujejo“. Kaj se pa pravi darovati, razlaga (Alph. Sacrf. n. 5.): „Darovati ali daritev opravljati, je nar imenitniše delo ali vadba med vsemi nravnimi čednostmi. Ker če darujemo, tedaj smo voljni s svojim darovanjem spoznati, da je Bog naj viši Gospod, kteremu gre neskončna čast in slava, in da smo mi njegovi podložni, s kterimi lahko po svoji volji ravna in dela“. Zato je daritev med vsemi

čednostnimi deli Bogu naj ljubša ter nam ljudem naj koristnejša.

9. Pazi toraj, kako izverstno opravilo da je daritev in premisli, kako bi naj blažje delo dosti dostojno opravljal, ker je na vredni izveršitvi neskončno veliko ležeče. Pri začetku sv. maše obudi krepko misel, da bi rad s koristjo bil pri sv. maši. Ako imaš potem obljubljene in resno sklenjene molitve opraviti, moli jih do povzdigovanja zmirom pazé na mašnika. Pri povzdigovanju v teh molitvah prenehaj in z mašnikom vred Kristusa moli in daruj; ker samo te in ne drugih molitev po povzdigovanju opravljaj, če hočeš velik dobiček imeti od sv. maše.

10. Pa poreče š: Vest mi ne dá, da bi zavoljo mašnih molitev svoje dnevne opustil. Odgovor: Nasproti naj ti vest vznemirja, če opuščaš zarad vsakdanjih mašne molitve, ker so te mimo vsakdanjih molitev toliko boljše, kolikor boljše je zlato od kovine. Vsakdanje molitve lahko opravljaš po maši, da celo popoldan, mašnih molitev pa ne moreš nikjer tako koristno opraviti, kakor pri sv. maši. Če pa en dan ne moreš opraviti svojih prostovoljnih molitev, ti ne bo njih opuščanje prineslo tolike škode, kakor pa opuščeno darovanje mašne daritve. Kakor se mašna daritev odlikuje pred vsemi pobožnostmi in duhovnimi vajami, tako se odlikujejo tiste mašne molitve, ki obsegajo močno darovanje, pred drugimi molitvami.

11. Pri očitni spovedi se trikrat poterkaj na persi in obudi tako velik kes in žalost nad vsemi

grehi, kolikor ti je le mogoče. Predočuj si, kako je Kristus na oljski gori na obrazu ležal in tvoje storjene grehe s kervavimi solzami objokoval ter s kervavim potom izbrisal. Potem sledi molitvam mašnikovim; posebno bodi zbran in tudi ti daruj, ko duhoven kruh in vino daruje in se spomni svoje grešnosti, v kteri se sam ne upaš Bogu Očetu se predstaviti. Pri „Sanktusu“ se prikloni in moli ponižno sv. Trojico; ker te besede so nad vse svete, serafi jih v nebesih govoré, kakor prerok Izaija (6. 3.) piše. Zato zvončka pri vseh sv. mašah pri teh besedah, da se vsak priklone in Boga moli.

12. Po Sanktusu se začne Kanon ali tiha maša, ktera se zato tiho moli, da bi se visoke skrivnosti, ki so zapopadene, ne zaničevale, ampak v časti ostale. Kaj naj potem začnemo, nas uči sv. apostelj Jakob v svojem obredoslovji z besedami: „Vsak človek naj tu molči, naj se straha trese, in ne misli posvetnega, ker se približuje kralj vseh kraljev; Gospod vseh gospodov, da bi bil zaklan in vernim dan v hrano. Pred njim se verste angelski zbori z vso močjo in mogočnostjo, zakrivaje si obraze ter pevaje slavne pesmi z veliko radostjo“.

13. O teh slavnih pesmah piše sv. Brigita (l. 8. c. 96.): „Ko je nek duhoven maševal in prišel do povzdigovanja, sem vidila, kako se je solnce, luna in zvezde z vsemi premičnicami, kako so se vsa nebesa v svojem teku in premikanju z verstivnimi glasovi združila tako rekoč v en sladkodoneč zbor in njih petje se je daleč slišalo. Tudi nebrojna množica nebeških pevcev je bila nazočna, ktere

trume sladkega petja človeška pamet ne more razumeti, ne stvarjeni jezik izreči. Angelski zbori so gledali mašnika in se mu priklanjali s spoštovanjem in častenjem. Hudobe pa so se tresle in strahoma bežale".

14. Kdo se ne čudi vsej tej veliki pripravi, ktero nebesa delajo za povzdigovanje, da bi se naj veči čudež in naj globokeja skrivnost doprinesla z naj večjo vrednostjo. Mi revni ljudje pa smo brez spoštljivosti pri tej božji skrivnosti, si ne domišljujemo nič nadnatornega ter menimo, da je ta visoka spremenitev kruha in vina samo prazen obred. O, ko bi nam ljubi Bog oči odperl, kakor jih je sv. Brigiti, kaka čuda bi gledali, kako bi pač pazili na to veličastno opravilo! Vidili bi, kako se vsa nebesa dostojno pripravljajo k novemu predočevanju življenja, terpljenja in smerti Kristusove. Vidili bi z največjim veseljem in začudenjem, kako solnce, mesec in zvezde svetijo k tej skrivnosti in kako poveličujejo nebesa s svojim tekom in premikanjem, in tudi angeljski zbori s svojim petjem presveto opravilo. Če bi to pripravo v duhu viditi mogli, bi se po besedah sv. Jakoba straha tresli, in nič posvetnega, nič časnega ne mislili.

Dozdaj smo govorili o pripravljanju k povzdigovanju, zdaj naj pa o povzdigovanju ali prav za prav o spremenjenju nekoliko omenimo. Ko se ima nezapopadljiva skrivnost izveršiti, odpro se nebeška vrata, božji Sin se bliža v lastni osebi z velikim veličastvom, da bi ponovil delo našega odrešenja.

Kako pa da pride, to se mu je dopadlo razodeti sv. Mehtildi (lib. 3. rev. c. 38.):

15. „Pervič pridem tako ponižno, da ga ni pri sv. maši tako zaničljivega, h kteremu bi se pohlevno ne pripognil in k njemu prišel, če le želi. Drugič pridem s tako veliko poterpežljivostjo, da ni nobeden mojih sovražnikov tako velik, kterega ne bi poterpežljivo prenašal, in če želi se z menoj spraviti, mu z veseljem vso krivico odpustim. Tretjič pridem s tako veliko ljubeznijo, da ni nobeden tako merzel in terd, kterega ne bi, če le hoče, s svojo ljubeznijo vnel in serca mu omečil. Četertič pridem s tako radodarnostjo k sv. maši, da ni nobeden tako reven, kterega ne bi čez mero obogatil. Petič pridem s tako sladko jedjo, da ni nobeden tako potreben in lačen, kterega bi jaz zadosti ne pokrepčal in nahranil. Šestič pridem s tako svetlobo tje, da ni nobeno serce tako zaslepljeno in otemnjeno, da bi ga moja pričujočnost ne razsvetlila in očistila. Sedmič pridem s tako obilnostjo svetosti in gnade, da ni nobeden tako len, tako nepobožen in čmeren, kterega bi ne mogel zdramiti iz njegovega spanja“.

16. Glej toraj, na kako prijazen način nebeški Zveličar pride k sv. maši, in kako serčno želi, vse zaničljive sprejeti, vse sovražnike spraviti, vse zastarele omečiti, vse revne obogatiti, vse lačne nasititi, zaslepljene razsvetliti in vse raztresene zdramiti. To spolnuje, kar je sam o sebi rekel (Luk. 19.): „Sin človekov je prišel iskat in zveličat, kar je bilo zgubljenega“. In zopet (Jan. 3.): „Bog ni

poslal svojega Sina na svet, da bi svet sodil, ampak da bi se svet po njem zveličal". Ne pride k sv. maši, da bi grešnike kaznoval in preklel, ampak da bi jih zopet milostno sprejel in jim skazal gnado in usmiljenje; ravno zato naj se noben grešnik ne boji k sv. maši iti; ker ne gre k svojemu sodniku, temveč k svojemu sredniku. Tudi ne stori novega smertnega greha, če je vedoma pričujoč pri sveti maši v smertnem grehu; ampak spodobnega se stori s pričujočnostjo pri sveti maši (ex congruo) k prestopu v stan posvečujoče gnade zavoljo usmiljenosti. Človek se tudi odpustljivega greha deležen ne stori, če je iz človeške slabosti pri sv. maši nepobožen in razmišljen, posebno če je pred sv. mašo resno sklenil, s pobožnostjo pričujoč biti.

17. Prišli smo k povzdigovanju. Kaj pač občuti Kristusovo človeštvo, če se vidi pomnoženo skozi moč posvečevalnih besed in samo sebe gleda pod podobami sv. hostije! Kristus se ne ogleduje, kakor človek v kakem zerkalu; ker ta vidi le svojo zunanjo podobo. Kristus pa vidi pomnoženo svojo osebno pričujočnost, kakor da bi bil v tistem hipu novi Kristus postal, ko vendar ni drug, ker se ni on, ampak njegova pričujočnost pomnožila. On se gleda na tolikih krajih, v koliko se spremenitev godi. Brez dvoma se s tem njegova radost in blaženost pomnoži; brez dvoma samega sebe gleda na toliko krajih z največo prijaznostjo. Te visoke skrivnosti ne more razumeti noben človeški um, te visoke sladkosti ne more občutiti nobeno stvarjeno serce.

18. O povzdigovanji govori sv. Brigita (lib. 8. c. 56.), kar je vidila v duhu: „Ko je mašnik izrekel besede spremenjenja, postal je kruh živo jagnje; jagnje je imelo obraz, kakor človek, prikazal se je goreč plamen v in zunaj jagneta. Vsi pričujoči angeli so ga molili in mu stregli; teh angelov je pa bilo neštevilno. Bila je tudi pričujoča tolika množica sv. duš, da jih moj obraz ni mogel spregledati v daljavi, širjavi in višavi". O Bog, kako veličastna je morala biti ta slavnost, pri kteri je bilo toliko angelov in svetnikov? Nobeden ni bil preveč, nobeden nekoristen, nobeden brez opravka. Kaj pa so delali? Sv. Brigita odgovori: „Molili so jagnje in mu služili". Kako pa so mu služili, ne pove, ampak prepusti, da si sami mislimo. Brez dvombe vsak je imel svoje opravilo.

19. Če bi samo enkrat vidili, kaj se med povzdigovanjem na altarju godi, o Bog, kako bi se tresli! Čuj, kaj o tem govori sv. Frančišek (Tom. I. ep. 12.): „Ves človek naj oterpne, ves svet naj se trese, in vsa nebesa naj stermé, ko je Sin živega Boga na altarji v mašnikovih rokah. O čudežne visokosti in pohlevne ponižnosti! ker se edinorojeni Sin božji, Gospod vsega stvarjenja, tako zelo poniža, da se zavolj zveličanja ljudi skrije pod majhnimi podobami kruha!" Ker pa tega ne vidimo s telesnimi očmi, ne pazimo na to. Angeli pa, ki to vidijo, se tresejo, kakor se poje v predglasji: „tresejo se oblasti". Da! hudobe se bojé te velike skrivnosti in bežé, kakor je Kristus sam razodel sv. Brigiti (lib. 4. c. 58.) rekoč: „Kakor so zarad

ene besede, ktero sem izustil: Jaz sem, moji sovražniki popadali na zemljo; ravno tako bežé, ko se izrečejo besede: To je moje telo, hudobe proč in nehajo nadlegovati duše darujočih".

20. Iz teh reči toraj smo slišali, kako velike skrivnosti se veršé pri povzdigovanji, in kako častitljivo se opravljajo.

Ali nismo dolžni tudi mi, kakor si prizadevajo vsi angeli in svetniki Kristusu služiti in se te prečastitljive daritve vdeležiti, vse storiti in napeti vse dušne in telesne moči, da bi božja daritev v svoji največi časti prinesla naj bogatejši sad. Nam katoličanom pamet pove, da moramo jenjati od drugih molitev, svoje oči povzdigniti proti altarju, obuditi živo vero, ponižno moliti nebeško jagnje; njegovemu nebeškemu Očetu resno darovati take in enake pobožnosti, dokler je Kristus na altarju pričujoč, goreče nadaljevati.

21. Dasiravno bi morali vsi ljudje to storiti, vendar jih je malo, ki storé, ker množina tudi med povzdigovanjem sv. skrivnosti nadaljuje svoje navadne molitve in se proti Kristusu obnašajo, kakor da ne bi bil pričujoč. Kako nedostojno da je to, hočem pokazati v priliki: Če bi te bil tvoj prijatel večkrat pismeno prosil, da bi ga vendar enkrat obiskal, se z njim v njegovo tolažbo prijazno pomenkoval, in ti bi se bil dal preprositi, bi daljno pot storil iz ljubavi do prijatla, in če bi predenj stopil, on pa bi te ne pozdravil, veselo ne sprejel, ne govoril s teboj besede, ampak te pustil stati, kakor bi te ne poznal: ali bi te ne zbodla ta su-

rovost prijatlova? Ali bi se v resnici ne kesal, da si šel tako daljno pot njemu na ljubav? Zdaj pazi, kam meri ta prilika. Kristus pride pri vseh sv. mašah tebi na ljubav z visokih nebes, da bi te obiskal, tolažil in oblagodaril. Pred tabo stoji na altarju, gleda te z lastnimi očmi ter pričakuje, kaj mu boš rekel in kako se proti njemu obnašal. Toda viditi in skusiti mora, da se proti njemu tako obnašaš, kakor da bi ne bil pričujoč. Ne pozdraviš ga, in ne moliš, nikake časti mu ne skažeš, marveč se tako deržiš, kakor bi se sv. maša ne darovala.

22. Vprašanje: Kaj naj pa storim, ko mašnik izgovori spremenilne besede? Odgovor: Stori, kar vidiš, da dela mašnik. Koj ko duhovnik sv. besede izreče, pade na koleno in moli svojega Boga v svojih rokah. Ravno to stori tudi ti; globoko prikloni svojo glavo, spomni se, da je tvoj Bog resnično pričujoč pod podobo sv. hostije; ga s spoštovanjem moli kakor svojega Boga; to si mu dolžen, in pamet ti veleva, da moraš svojemu najvišemu Gospodu in Bogu dostojno čast skazovati. To priča sv. pismo na mnogih krajih, posebno pri sv. treh kraljih, o kterih pravi sv. Matevž (2. 9.): „So šli v hišo, so našli dete in njegovo mater ter padli in ga molili“. Ko sliši sleporojeni iz Kristusovih ust, da je Sin božji, je padel in ga molil (Jan. 9.). „Ko so učenci Kristusa vidili na gori v Galileji, so ga molili“ (Mat. 28. 17.). Ravno to stori tudi ti, ko mašnik klečé moli Kristusa; ker to zahteva tvoja dolžnost; če tega ne storiš, bi te skoro greha prostega ne imenoval.

Devet in dvajseto poglavje.

Kaka pobožnost je med povzdigovanjem primerna.

1. Povzdigovanje je središče in naj imentniši del sv. maše. Da se more vse ljudstvo priserčno in prav pri tem vdeleževati, je sv. cerkev po posebnem navdihnjenji sv. Duha zaukazala povzdigovanje sv. podob J. Kr. in dozdaj zmirom spolnovala z največo pobožnostjo in koristjo. Kako primeren obred je to, če se sv. hostija in posvečeni kelih na altarju povzdigne! Kako veselje nastane v nebesih, in kak blagor izhaja iz tega za zemljo! Kako poživljenje izvira iz tega za vice, in kak strah prevzame pekel! O, kako blag dar, kako neprecenljivo daritev prinese mašnik presv. Trojici, če sveto hostijo povzdigne in po rokah svetih angelov nebesom kot dar ponudi! O, kako umetno podobo kaže duhoven naj višjemu Bogu, ko povzdigne naj svetejšo hostijo, in jo postavi pred njegove božje oči! O kako neizrekljivo veselje občuti tisti neskončni Bog, če to častislavno podobo in podoba njega gleda!

2. Ali pa veš, kakošna podoba da je to, ktero mašnik predočuje pri povzdigovanju Bogu Očetu? To je v božestvo povzdignjeno človeštvo njegovega edinorojenega Sina. To je naj bolj izverstna in tudi

resnična podoba presv. Trojice. To je naj veči dragocenost, kakoršna se ne more dobiti med vsemi zakladi zemeljskimi. Boga — človeka kaže mašnik sv. Trojici, pa ne samo v eni, ampak v več podobah.

Kaže ga, kakor bi se vnovič včlovečil in rodil. Kaže nebeško človeštvo Jezusa Kristusa v podobi, kakor bi šlo zopet po potu terpljenja, kervavega potu, venčanja, križanja in smerti. Kaže ga v onem stanu, ko stopi posredovalno med Boga in grešni svet, odrešivno med večnega Očeta in grešni človeški rod, plačaje dolg med pravičnega sodnika in revnega dolžnika. Kaže Bogu največjo nedolžnost, največjo ponižnost, neskončno poterpežljivost, priserčno ljubezen, popolno pokoršino in brezštevilne čednosti, kar je storil njegov sin njemu v ljubo na zemlji ter daroval svojemu Očetu kot najvišjo daritev. Kako veselje, kako priserčno dopadajenje ima Bog Oče nad to sv. daritvijo svojega edinorojenega sinu!

3. Pa ne le mašnik, Kristus sam se predstavi tu svojemu očetu, daruje se mu tako visoko in skrivnostno, da stvarjena pamet tega umeti ne zamore; tako namreč beremo (lib. 4. c. 26. Rev. S. Gert.): Pri povzdigovanji sv. hostije je vidila sv. Jedert, da se je Jezus sam kazal svojemu očetu in se mu daroval tako neposnemljivo za svoje verne, da nihče stvarjenih tega razumeti ne more. Kaj stori tu Bog Oče, kaj občuti, ko mu kaže in daruje najsvetejšo daritev Kristus z mašnikom? Bog! kdo bode to razumel? Kdo si more to predočiti? Ta

skrivnost je tako visoka in globoka, da je ne umejo in dosežejo najvišji serafi. Bog Oče dobi novega sinu, ker se pomnoži njegova osebna pričujočnost; vidi pred sabo novo ogledalo, v kterem se neskončno razveseljuje. Kaj govori Bog Oče svojemu Sinu, kaj Bog Sin svojemu Očetu, koliko ljubezen si skazujeta, o tem človek ne more govoriti, mora molčati. Gotovo govori Bog Oče, kar je govoril nekdaj pri Kristusovem kerstu: „Ti si moj ljubljeni Sin, nad kterim imam dopadajenje“. Brez dvoma govori tudi Bog Sin: „Ti si moj ljubljeni Oče, nad kterim imam svojo radost in veselje“.

4. Sv. Bonaventura (Tom. 7. in expos. mis.) piše, da ondaj naj govori mašnik in ljudstvo: „Glej, o večni Oče! ta tvoj edinorojeni Sin, kterega ne more obseči ves svet, je zdaj naš jetnik. Ne spustimo ga, ako ne prejmemo po njem, kar te vedno prosimo. Prosimo tedaj odpušenje grehov, odpušenje kazen, pomnoženje tvoje milosti, pomnoženje čednost in veselja v večnem življenji“. Po pravici sme reči mašnik med povzdigovanjem ljudstvu: „Glejte, ljubi kristjani, tukaj je naš zveličar, naš odrešenik, naš posvečevalec. Glejte ga s pravo vero, odprite mu svoja serca. Srečne oči, ki vidijo, kar vi vidite“. Srečne in presrečne so oči, ki gledajo pobožno presveto hostijo in terdno verujejo, da je pod to podobo skrit ljubi Jezus. Vsakdo iz med nas sme reči z očakom Jakobom (Gen. 32. 30.): „Boga sem vidil od obličja do obličja in oteta je moja duša“. Z večjo pravico smeš ti reči, kot očak Jakob; ker on je vidil le od Boga poslanega an-

gela, ti pa si vidil svojega pravega zveličarja skritega pod podobo kruha. Ako tedaj živo veruješ in mu skažeš dolžno čast, ti bo izviral od tod velik blagor in reči boš smel z očakom Jakobom: „Vidil sem Boga od obličja do obličja in oteta je moja duša“.

5. Med povzdigovanjam naj gleda ljudstvo na altar in presveti zakrament. Kako je to Bogu všeč in ljudem koristno, je razodel Kristus sv. Jederti, ko ji je rekel (lib. 4. Rev. c. 25.): „Kolikorkrat pogleda človek posvečeno sv. hostijo, ali, če se to ne more zgoditi, vsaj želi, tolikorkrat pomnoži svoje zasluženje za nebesa in toliko posebnega veselja bode imel v večnem zveličanji“. Glej in poslušaj, kako bogato povračilo ti obljubi Kristus za vsak pobožen pogled sv. hostije; ne opusti tedaj tega nikoli iz nemarnosti.

6. Pri ti priložnosti moram grajati slabo navado toliko ljudi, ki se med posvečevanjem in posebno povzdigovanjem presv. zakramenta tako zelo sklonijo k tlam, da jim je nemogoče gledati svojega zveličarja. Tudi mašniki ne ravnajo prav, ki ne povzdignejo sv. podob nad glavo; sv. cerkev razločno veleva: „Ko moli mašnik sv. hostijo, se vzdigne, povzdigne kviško, da jo lahko vsi vidijo in jo pokaže z nanjo obernjenimi očmi vernim, da jo molijo“. Ravno tako je tudi s sveto Rešnjo kervjo.

7. Iz teh besed sledi, da je misel in volja sv. cerkve, da mašnik sv. hostijo in posvečeni kelih tako visoko nad glavo povzdigne, da ljudstvo oboje

lahko vidi in tako dolgo derži povzdignjene, da ljudstvo lahko moli. Zoper to zapoved papeža Pija V. se pregrešijo vsi mašniki, ki brez tehtnega vzroka dosti ne povzdignejo sv. hostije in keliha nad glavo ali zopet prehitro položijo na altar, da ljudstvo časa nima pogledati in moliti.

8. Kako koristen je ta pobožen pogled, nam je Bog pokazal nekdaj v podobi, ker pisano je v 4. Mojzesovih bukvah (21. 5.): „Ko je ljudstvo govorilo zoper Boga in Mojzesa, je poslal Gospod ognjenih kač med nje, in ko jih je bilo prav veliko pičenih in umorjenih, so prišli k Mojzesu in prosili za pomoč. Mojzes je molil za ljudstvo. Gospod mu je rekel: Naredi bronasto kačo ter jo postavi v znamnje; kdor koli bo pičen in jo bo pogledal, bo živel. Mojzes je tedaj naredil bronasto kačo in jo postavil v znamnje in ko so pičeni pogledali, so bili ozdravljeni“. Da je bila ta kača predpodoba Kristusova, spričuje sam, ko govori pri sv. Janezu (3. 14.): „Kakor je Mojzes povišal kačo v pušavi, tako mora povišan biti Sin človekov na križu“. Ker je tedaj imela ta bronasta kača moč rešiti jude časne smerti, kteri so bili pičeni od strupenih kač, koliko bolj bode ozdravel pobožen pogled na Kristusa, ko se povzdigne pri sv. maši, od strupa greha ranjene duše in poživil ter tolažil žalostna in obupljiva serca!

9. Potem, ko Kristusa pogleda in že med tem naj vsak obudi prav živo vero, t. j. terdno naj veruje, da je pod podobo sv. hostije J. Kr., naš odre-

šenik, osebno pričujoč in se daruje na altarju svojemu Očetu za nas revne grešnike.

To obujenje vere je zelo krepostno in zaslužljivo, ker verujemo, kar ne vidimo, ne okusimo, ne primemo in ne ruzumemo. Človeška pamet ne ume, da se po petih malih besedicah spremeni kruh v telo in vino v kri Kristusovo. Turki, neverniki in kalvinski krivoverci nas zasmehujejo kot nespametne, ker to verujemo, pa vendar zvesti ostanimo veri in prenašajmo zasramovanje zavoljo Kristusa. Kaj si pa z vero zaslužimo, je povedal Kristus (Jan. 20.): „Blagor jim, ki ne vidijo, pa verujejo“. S tem hoče reči: Ki me ne vidijo v presv. zakramentu, pa vendar terdno verujejo v mojo pričujočnost, storijo toliko delo, da si s tem lahko zaslužijo večno zveličanje. Če se večkrat in živeje vadimo v ti čednosti vere, večjo stopinjo milosti in slave si zaslužimo v nebesih in na zemlji.

10. To lahko spoznamo iz naslednje povesti, ki se bere v življenji nekega učenika Hugona (a s. Victore). Ta pobožni mašnik si je dolgo in večkrat želel viditi Kristusa v podobi sv. hostije in je večkrat goreče prosil, da bi mu dodelil Jezus to milost. Slednjič je bila uslišana njegova prošnja in spolnila se je njegova serčna želja. Ko bere neki dan sv. mašo, vidi ljubo dete Kristusa v popolni podobi ležati na mašnem pertu. Veliko je njegovo veselje in sladkost, kar precej časa gleda. Poslednjič reče dete: „Ker si me hotel Hugon viditi s telesnimi očmi, si zgubil veliko zasluženje svoje vere“; po teh besedah zgine dete in pusti mašnika

žalostnega zarad zgube. Ta zgled naj te poterdi v veri in naj te zagotovi, da si zaslužiš vselej pri Bogu veliko plačilo, kadar obudiš vero pri pogledu sv. hostije.

11. To je dobro vedil sv. Ludovik, francoski kralj, in ni hotel zgubiti tega zasluženja. Ko so mu povedali, da se pokaže ne daleč od Pariza med sv. mašo nekega mašnika Jezus v vidljivi in telesni podobi in ga silili, naj gre pogledat ta čudež, jim je rekel: „Naj gredo gledat Gospoda Jezusa Kristusa s telesnimi očmi v pravi telesni podobi, ki tega ne verujejo; jaz pa verujem v njegovo osebno pričujočnost in ne potrebujem iti in viditi“.

Gotovo je imel kralj natorno željo viditi dete Jezusa (kaj slajšega se zamore komu na svetu prigoditi, kakor viditi najlepše dete?), pa vendar, da bi ne zgubil zasluženja, ni dovolil svojim očem te radosti in veselja, da bi pridobil svoji duši večjo stopinjo slave. Posnemaj kralja in akoravno imaš veliko željo viditi Kristusa v presv. hostiji, se vendar zadovolji z živo vero in tolaži se, da boš vidil in gledal svojega Jezusa toliko lepšega v prihodnji slavi.

12. Gotovo je imel tudi sv. Paskal, brat iz reda sv. Frančiška, posebno ljubezen in veselje pri pogledu sv. hostije, ker v popisu njegovega življenja to le beremo: Ko so postavili v dan pokopa njegovo truplo v cerkev in je med tem nek mašnik sv. mašo pel, odpre merlič oči, ko pride mašnik do povzdigovanja presv. hostije, jo ljubo pogleda ter kaže pri tem pogledu posebno veselje. Vsa nazoča

množica gleda ta čudež z velikim veseljem in začudenjem, kar jo zelo gane in poterdi v veri.

13. Znamenito je tudi, kar piše Forner (in Miser. conc. 78.) o izverstnem junaku Simonu Montfortu, ki je bil vsaki dan z največjo pobožnostjo pri sv. maši ter se razveseljeval nad pogledom sv. hostije ter večkrat zaklical s Simeonom: „Zdaj, o Gospod, spustiš svojega hlapca v miru, ker moje oči so vidile tvojega zveličarja“. Ko se je bojeval s pomočjo Nemcev in Francozov 12 let s krivovernimi Albigenci, in je bilo veliko kervi prelite, napadejo krivoverci, vedoči, da hodi vodja vsak dan zjutraj k sv. maši, naenkrat šotorišče katoličanov ter napravijo veliko zmešnjavo in strah. Simon je v kapeli pri sv. maši in zasliši naenkrat veliko vpitje; precej pristopijo tudi častniki ter mu naznanijo, da so krivoverci v šotor priderli in ljudstvo je v največi nevarnosti. Prosijo ga, naj pusti sv. mašo in hiti na pomoč stiskanemu ljudstvu. Vojvoda pa jim reče: „Pustite, naj božje reči višje cenim kot človeške ter skažem svojemu odrešeniku pri sv. maši dolžno čast“. Ko odpravi te častnike, pristopijo drugi ter mu naznanijo nesrečo, ki se je že zgodila; vojvoda pa pravi: „Ne grem od tod, dokler ne vidim svojega zveličarja in ga ne molim“. Med tem priporoči Kristusu pričujočo nevarnost in ga prosi, naj po veliki moči sv. maše pomaga ljudstvu. Ko je mašnik povzdignil presv. zakrament, izlije svoje serce pred njim, moli ponižno zveličarja, daruje nebeškemu Očetu telo in kri in celo življenje Kristusovo v čast in po povzdigovanju keliha

reče: „Zdaj, o Gospod, spustiš svojega služabnika v miru, ker moje oči so vidile tvojega zveličarja“. Po teh besedah vstane in reče častnikom: „Pojdimo tedaj in umrimo, ako je volja božja zanj, ki se je ponižal za nas umreti na križu“. Nato si opaše svoje orožje, zavihti se na konja ter razdeli konjike in pešce v tri oddelke in se bojuje v imenu presv. Trojice z neizmerno množico krivovercev, ktere je vodil grof iz Toloza, ki mu na pomoč je prišel Peter kralj Aragonski, grofov svak. To neizmerno množico zgrabi verli junak Simon Montfort pogumno, pobije jih silno veliko in druge zapodi v beg.

To slavno zmago so pripisovali Montfortu, ki je pa premagal sovražnika z močjo sv. maše, ne s svojo slabo vojsko. Po zgledu tega junaka obudi tudi ti vselej pri sv. maši pri povzdigovanju živo vero v resnično pričujočnost svojega zveličarja, moli ga ponižno in klečé, prosi ga s skesanim terkanjem na persi odpušenje grehov, ter ga daruj prav resno in zaupljivo nebeškemu očetu, da zadobiš njegovo milost.

14. K ti zgodbi moram še pristaviti, kar piše omenjeni Forner (in Miserere conc .84.) o Robertu, kralju francoskem: Ko je oblegal uporno in močno mesto Meldun na Francoskem, ni zamogel nikakor nagniti stiskanih in terdovratnih meščanov, da bi se vdali. Ko je pa bil pri sv. maši ter prosil Jezusa pri povzdigovanju hostije, ktero je mašnik dolgo časa kviško deržal, prav priserčno za zmago, glej! tu je naenkrat mestno zidanje samo razpadlo (ka-

kor nekdaj pri Jerihi) in kralj je šel prosto v mesto. Iz tega je spoznal veliko vrednost povzdigovanja sv. hostije pri sv. maši in jo je potem še bolj častil.

15. Ko smo vero obudili in molili Jezusa v sv. hostiji, ondaj še darujmo, o čem smo govorili v 25. poglavji. Tukaj pristavim le še izrek sv. Jederti, ki pravi (lib. 3. Revel. c. 14.): „Daritev presv. hostije je pravo in najmočneje zadostenje za ves človeški dolg“; to je: z ničemur se razserjeni Bog gotoveje in ložje ne spravi, kakor če se mu daruje pri sv. maši presv. hostija telesa in kervi njegovega Sinu.

Na to naj dobro pazijo vsi grešniki ter naj darujejo med, ali precej po povzdigovanju sv. hostijo z vso močjo svojega serca v odpušenje grehov. Da, ne le veliki grešniki, vsi, ki so pri sv. maši, naj med posvečevanjem keliha Bogu Očetu njegovega Sinu darujejo v podobi sv. hostije.

16. Po tem darovanju sledi povzdigovanje keliha, ki je drugi najimenitneji obred svete maše ter ima poseben pomen in čeznatorno moč. Ker tukaj se draga kri Kristusova duhovno zopet preliva ter se pokrope vsi verni. To sledi jasno iz besed posvečevanja, ktere je sprejel sv. Jakob v svojo mašo: „To je moja kri nove zaveze, ki bo prelita za vas in za mnogo v odpušenje grehov“. Ravno te besede so tudi v maši sv. evangelista Marka in nam kažejo jasno, da se sv. kri v resnici duhovno pri sv. maši preliva. Ako si tedaj pri sv. maši, se udeležiš milosti, kakor bi bil na gori Kalvariji stal skesano

pod križem in bil poškropljen s presv. kervjo. Kakor bi bil ondi očišen dušnih madežev, tako si pri sv. maši duhovno poškropljen s sv. kervjo Kristusovo in očišen bodeš madežev, ako imaš pravo kesanje.

17. Izraelcem je rekel Bog (Exod. 12. 6, 13.): „Vsa množica Izraelovih otrok naj zakolje jagnje in pomaže z njegovo kervjo podboja in naddurje hiš! in ko bom vidil kri, bom šel memo vas in ne bo med vami pokončevavne šibe, kadar bom moril po egiptovski deželi“. Ako je pa kri velikonočnega jagnjeta namazana na podboja rešila šibe morilnega angela, kolikor bolj nas bode rešila kri nedolžnega jagnjeta, ki je bila prelita na sv. križu in se škropi vsak dan na nas pri sv. maši, hudobnega duha, ki hodi kakor rjoveč lev okoli in išče, kogar bi požerl“. (1. Petr. 2.)

18. Kaj naj pa storijo oni, ki so zunaj cerkve in ne morejo ali nočejo biti pri sv. maši? Takim v prid in korist je vpeljala sv. cerkev modro navado, da se pri povzdigovanju sv. hostije in keliha pozvanja, da vsi bližnji slišijo in vejo, da se povzdiguje pri sv. maši naš Gospod. Pri tem glasu naj vsi doma in na polju pokleknejo, se obernejo proti cerkvi in molijo svojega Gospoda v mašnikovih rokah. Ta lepa in koristna navada je v mnogo krajih vdomačena in vpeljala naj bi se po vseh deželah sveta; to namreč služi v večjo čast božjo in v naš blagor, kar hočem pokazati v zgledu.

19. Imenitni pisatelj Gabriel Biel piše (ad Fer. 3. Hebdom. S.), da je živela o njegovem času

revna ženica, ki je imela zelo hudobnega moža, ki je vse zapravljal in jo neusmiljeno pretepal. Žena terpi dolgo časa to s ponižnostjo in misli, mož se bode spreobernil in poboljšal. Ko pa vendar z žalostjo vidi, da je vedno huji, jo obide maloserčnost in slednjič obupnost ter misli sama pri sebi: ker ni upanja poboljšanja mojega moža in ker me vedno huje muči, ne vem boljega sredstva, kakor da se obesim in tako oprostim vsega zlega. Vzame tedaj verv, priveže jo na žebelj, ki je tičal v tramu njene spalnice, stopi na stol ter si dene verv v obupnosti okoli vratu. Ko pa hoče odturniti stol izpod nog, k njeni sreči zazvoni v bližnji cerkvi k povzdigovanju. Imela je pa ženica navado, da je vselej, ako ni vtegnila k sv. maši iti, pri znamnji povzdigovanja pokleknila ter ponižno molila svojega Zveličarja in te lepe navade tudi o konci svojega življenja noče opustiti, toraj odloži verv od vratu, poklekne proti cerkvi obernjena ter govori: „Gospod Jezus, vsak dan sem te povzdignjenega pri sv. maši molila in prosila usmiljenja. Zdaj te zadnjič molim in te darujem nebeškemu Očetu. Ker me pa ne uslišiš in ne rešiš hudega, se hočem v obupnosti obesiti in se rešiti zlega. Komaj te besede zgovori, se zlomi tram, kjer je bil žebelj zabit, na kterem je visela verv in pade ji verv na roko. Začudenja ostermi in ne ve, kaj bi si mislila in kaj govorila. Med tem pa zasliši strašen glas, ki ji ne prešini le ušeš, ampak tudi serce: „Ko bi svojega Boga na altarju ne bila molila, bi bila že to noč v peklu terpela“. Žena spozna, da je glas hudičev,

se strese groze, spozna svojo hudobijo in strašno nevarnost večnega pogubljenja, v kteri je bila. Skesano obžaluje svojo hudobijo, ponižno prosi dobrotljivega Boga odpušenje in se mu mnogokrat zahvali, da jo je tako čudovito rešil pogubljenja. Na to se poda k možu, mu resno očita njegovo obnašanje in mu reče brez strahu: „O neusmiljeni mož, kaj si storil, kam si pripravil mene nesrečno; s svojo grozovitostjo si me pripravil v tak obup, da sem se hotla obesiti. Ko sem pa pri povzdigovanju zvoniti zaslišala in pokleknila, v prah se zdrobi tram, na kterem je visela verv in pade pred me. Ob enem sem slišala tudi hudičev glas, ki mi je klical: Ko bi ne bila molila svojega Boga na altarju, bi bila že to noč terpela v peklu. Spoznaj tedaj, brezbožni mož, svojo hudobijo in pomisli, kako se bodeš nekdaj odgovarjal pred ostrim sodnikom, ker si mene revno ženo pripravil v obup in bi me bil pahnil v pekel, ko bi me ne bil ljubi Bog tega obvaroval“. Mož se trese pri teh besedah svoje žene, spozna po milosti božji svojo hudobijo ter prosi Boga in ženo odpušenje, se poboljša, ima potem posebno pobožnost do sv. maše ter tudi druge spodbuja s svojim zgledom.

20. Spolnuj tudi ti navado žene, poklekni v hiši, ako ne vtegneš v cerkev k sv. maši, ko zaslišiš zvonenje k povzdigovanju, pa ne skrivaj, temuč očitno, oberni se proti cerkvi, moli svojega ljubega Boga v mašnikovih rokah in daruj ga njemu. Ne zmeni se za zasramovanje hudobnih ljudi, timveč pomisli na izrek Kristusov (Mat. 10.): „Kdor me

bo spoznal pred ljudmi, tega bom spoznal jaz pred svojim Očetom". Potem: „Kdor se bo sramoval mene in mojih besed, tega se bode sramoval sin človekov, ko bo prišel v svojem veličastvu in v veličastvu Očeta in svetih angelov". (Luk. 9.) Zavoljo napačne sramote mnogi ljudje veliko opuste, ne skažejo Bogu dolžne hvale, ter se oropajo velikega zasluženja; kdor namreč Kristusa med povzdigovanjem moli in daruje, obudi čednost vere, ponižnosti, pobožnosti ter se vdeleži sadu svete maše.

21. V letopisu zgodovine kapucinov 1715. l. se bere, da je imel brat Bonaventura posebno pobožnost do sv. maše ter pri nji stregel mašniku z največjim veseljem in pobožnostjo. Ko opravlja nekdaj v kuhinji in iz tehtnih vzrokov ne more biti pri družbini maši, zasliši zvon pri povzdigovanji, se oberne proti cerkvi in pobožno moli Kristusa. Ta pobožnost je Kristusu tako všeč, da jo poveliča s čudežem; stori namreč, da zid in stene ne delajo zapreke in brat vidi iz kuhinje tako na altar, kakor bi bil zid odpravljen, toraj vidi presv. hostijo in kelih. Koliko veselje in pobožnost občuti pobožni brat zarad tega velikega čudeža in kako priserčno moli sv. telo in sv. kri, si lahko mislimo. Ko konča svojo molitev, se zidovje zopet sklene, da ni bilo več znamnja razdelitve. Na pobožnem bratu pa se je vidilo, da se je nekaj posebnega zgodilo; zatoraj ga prednik vpraša in zve resnico. Zato imajo kapucini še vedno navado, da pri povzdigovanji vsi, ki niso v koru, proti altarju ober-

njeni pokleknejo ter povzdignjeno sv. telo in kri pobožno molijo. To pobožno navado naj bi vsi ljudje posnemali in molili Zveličarja med povzdigovanjem.

22. Česka zgodovina nam pripoveduje znamenito zgodbo o materi sv. Venceslava, neverni vojvodinji Drahomiri, ki je češke kristjane ostro preganjala in jih skušala zatreti. Zato je sklenila peljati se s kočijo iz Prage v Žatec, da bi ondi na grobu svojega nevernega očeta prisegla, da iztrebi vse kristjane. Ko pride na Hradšinu do kapelice, stoječe pri cesti, se ravno pozvanja k povzdigovanju, voznik skoči na tla, poklekne pred kapeličina vrata ter moli povzdignjeni presveti zakrament. Vojvodinja vpije nad voznikom, naj se vsede in vozi urno dalje. Ko pa tega precej ne stori, strašno preklinja ne le katoliškega voznika, temuč tudi najsvetejši zakrament. Med tem bogoklétnim rotenjem leze voz in konji vedno nižje. Vojvodinja in njena spremljevalka vpijete na pomoč, pa bilo je vse zastonj, ker pogreznile ste se popolno in še sledu od nju niso našli. Voznik se serčno veseli, da je skočil raz voza in molil Kristusa na altarju. Ko bi tega ne bil storil in ostal na vozu, bi bil gotovo z unimi poginil. (Hagec. in Chron. Bohem. ad an. 930.) Iz te povesti lahko spoznaš, kako prijetno je Bogu, ako pri povzdigovanju pokleknemo in mu skažemo dolžno čast. Ako ob delavnikih ne vtegneš biti pri celi sv. maši, potrudi se vendar da bodeš vsaj pri povzdigovanju sv. hostije in keliha pričujoč, da bodeš daroval pravo telo in kri Kristu-

sovo Bogu Očetu, kar je tako veliko in zaslužljivo delo. Ako greš mimo cerkve, kjer je sv. maša blizo povzdigovanja, stopi notri, poklekni in kleči toliko časa, da se povzdigovanje konča.

Kaj naj storimo po povzdigovanji?

23. Dolgo smo se zadeŕževali pri povzdigovanji presv. podob; poslušajmo tedaj, kaj naj storimo po povzdigovanji. Mnogi imajo navado, da v čast peterih svetih ran pet očenašev in češenamarij molijo, kar je lepa vendar neprimerna navada. Drugi, ki imajo veliko moliti, molijo vsakdanje molitve, na sveto mašo pa ne pazijo. Po vaseh imajo nekteri navado, da med povzdigovanjem ali po povzdigovanji pojó sv. pesmi, kar je zoper cerkveno navado, ki zapoveduje od „sanktusa“ do „očenaša“ tihoto, da zamore ljudstvo v miru in brez motenja premišljevati najvišjo skrivnost in si jo oberniti v prid, da Kristusa moli, ga daruje in se mu priporočuje. Ako se pa precej po povzdigovanji poje, se mašnik in pevci, pa tudi drugo ljudstvo v pobožnosti moti, se odvrača in zavira pri daritvi in premišljevanji presv. daritve, ki je neskončno več vredna, kakor petje. Toraj bi duhovni ne smeli dovoliti, da se po povzdigovanji do očenaša poje, priporočuje naj se vernim, da povzdigujejo svoja serca k Kristusu, ki je na altarju resnično pričujoč.

24. Prašanje: Kaj naj storim po povzdigovanji? Odgovor: Ne vem ti bolje svetovati, kakor storiti, kar stori mašnik, ker dar je tvoj, kakor mašnikov,

in ti ravno tako daruješ, kakor mašnik. Akoravno že pred povzdigovanjem daruje Bogu sv. mašo, akoravno daruje posebno med povzdigovanjem telo in kri Kristusovo, vendar tudi po povzdigovanji nadaljuje svoje darovanje; ne zamore namreč storiti boljega, kakor darovati Bogu ta najdražji dar in mu povikšati z večkratnim darovanjem veselje in dopadljivost. Mašnik moli: „Zatoraj, o Gospod, darujemo mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo, tvojih darov in daril tvojemu neskončnemu veličastvu čisti † dar, sveti † dar, brezmadežni † dar, sveti † kruh večnega življenja in kelih † večnega zveličanja". O tem pravi Sanchez (in Thesaur. Missae c. 24.): „V celi sveti maši ne zgovori mašnik tolažljiveje daritve, kakor takrat, ko govori po povzdigovanji: Gospod! mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo, darujemo tvojemu veličastvu čisto daritev i. t. d., ker pri sv. maši ne zamore storiti boljega, pa tudi mi ne, kakor darovati našemu Bogu sv. mašo". Ako se pa precej po povzdigovanji verneš k svojim navadnim molitvam, odstopiš od daritve sv. maše in hočeš darovati Bogu namesto daritve sv. maše svojo slabo molitev, ki je manj zaslužljiva.

25. Kaj imamo mi, revni ljudje, da bi zamogli darovati bogatemu Bogu? Akoravno smo revni v čednostih in milostih, imamo vendar v sv. maši tako bogat zaklad, da zamoremo obogatiti nebo in zemljo. Ta zaklad nam kaže sv. Pavel (Rom. 8. 32.): „Bog je dal svojega edinorojenega Sinu za nas vse; kako da bi nam ne bil tudi z njim vsega podelil?"

Bog tega ni le enkrat storil, ampak pri vsaki sveti maši nam svojega Sinu zopet da (kar je bilo v teh bukvah večkrat dokazano), in z njim nam podeluje tudi vse svoje bogastvo, da mu ga darujemo v plačilo za svoje dolge in kupimo nebeške zaklade. Ako hočeš tedaj biti prav pri sv. maši; da boš s sv. mašo veliko zaslužil in zelo obogatel, se moraš poslužiti tega zaklada in ga Bogu večkrat darovati. Ki znajo brati, dobijo način darovanja v mašnih molitvah; ki brati ne znajo, naj vse, kar vejo od Kristusa, darujejo Bogu tako ali enako:

„Nebeški Oče, darujem ti to presv. mašo; darujem ti tvojega ljubega Sinu; darujem ti njegovo včlovečenje; darujem ti njegovo rojstvo; darujem ti njegovo bridko terpljenje; darujem ti njegov kervav pot; darujem ti njegovo venčanje; darujem ti njegov križ; darujem ti njegovo grenko smert; darujem ti njegovo kri; darujem ti vse, kar je tvoj ljubi Sin za me storil in terpel, kar ponavlja zopet pri sv. maši. Vse to ti darujem v tvojo večjo čast in v zveličanje svoje duše. Amen".

26. To je sicer priprosta, pa zelo močna molitev, ktero se lahko vsak iz glave nauči in pri sv. maši moli po povzdigovanji; to jim bode prav veliko koristilo, kar je razodel Kristus sv. Mehtildi (lib. I. c. 15.): „Glej, dam ti vso grenkost svojega terpljenja, kakor tvojo lastnino, da mi jo kakor svojo zopet daruješ. Ako kdo to stori, mu zopet dvojno povernem". Iz teh Kristusovih besed spoznaš, koliko moč ima ta daritev in koliko zaslužimo, ako jo večkrat ponavljamo, posebno pa če

darujemo terpljenje in smert Kristusovo, ktero on vsakemu dá pri sv. maši kot lastnino.

27. Tako naj storijo, ki brati ne znajo, po povzdigovanji in darujejo naj sv. mašo ljubemu Bogu, kar jim bode več koristilo, kakor če navadne molitve opravijo; za te imajo tudi zunaj sv. maše časa. Prosijo naj tudi vselej Kristusa, naj nadomesti njih pomankljivost in daruje namesto njih sv. mašo nebeškemu Očetu. Koliko je to vredno, spoznamo iz naslednjega razodenja. Ko je molila nekdaj sv. Mehtilda v čast deveterim korom angelov devet očenašev in hotla prositi svojega angela varha, naj to daruje nebeškemu Očetu, ji reče Kristus (lib. I. c. 53.): „Zapovej meni, naj jaz to storim; to me razveseli neskončno in vsako daritev, ki se meni priporočuje, izročujem nebeškemu Očetu, ker ji podelim veliko vrednost“. Te misli naj premisli vsak dobro in govori med sv. mašo: Preljubi Jezus! ker ne znam prav darovati sv. maše, jo izročim tebi in te prosim, daruj jo zame svojemu Očetu.

28. Slednjič te opomnim, da bodi kolikor mogoče pobožno pri sv. maši in ne stori nič nespodobnega. Varuj se smejati ali pogovarjati; tudi ne sedi od povzdigovanja do sv. obhajila brez potrebe. Nespodobno je sedeti vpričo J. Kr., ki se za nas ponižuje. Spodobi se pa, da klečiš in se ponižaš pred onim, ki je zavoljo tebe prišel z nebes. Kdor pri sv. maši greši, je njegov greh veliko večji, ker onečasti najvišjo službo božjo in v pričujočnosti svojega zveličarja, ki ponavlja najvišje delo svojega odrešenja, prederzno greší. Sv. Krizostom pravi

(Hom. 40. ad pop.): „da oni, ki se pri sveti maši smejajo in pogovarjajo, zaslužijo, da jih v cerkvi strela ubije“. Pretí tem, kakor tudi onim, ki takih ne kaznujejo, božja sodba. To žuganje zadeva posebno starše, ki ne kaznujejo svojih otrok, ko se smejajo ali šepetajo pri sv. maši. Po mnogih krajih je, žali Bog! gerda navada, da se ne samo otroci, temuč tudi odraščeni med sv. mašo slabo obnašajo. Starši to vidijo in slišijo, pa jih ne strahujejo in k molitvi ne napotujejo, naj se spomnijo, kako je Bog Helita kaznoval.

29. O. Gobat, pravi (Alph. aud. Sacram. num. 211.), da so deklice, ki so 8 ali 9 let, in dečki, ki so 9 ali 10 let stari, pod smertnim grehom zavezani, ob nedeljah in praznikih pobožno pri sv. maši biti. Ako pa taki dečki in deklice med sveto mašo ne molijo, ne pazijo na sv. mašo, ampak šepetajo ali se šalijo, storijo smerten greh in njihovi starši in dušni pastirji, ki jih ne svarijo, se ga vdeležijo.

Trideseto poglavje.

Kako spoštljivo moramo biti pri sv. maši in kako zelo se pregrešijo, ki so brez spoštovanja pričujoči.

1. Sv. Tridentinski zbor uči (sess. 22. c. 9.): „Ker moramo spoznati, da verni kristjani nimajo tako svetega in veličastnega dela, kakor je neskončna skrivnost, v kteri mašniki vsak dan na altarju prinašajo živo daritev, je zadosti razvidno, da si moramo z vso pridnostjo in močjo prizadevati, da smo z največjo pobožnostjo in notranjo čistostjo pričujoči“. To so imenitne besede, ki ne zavezujejo le duhovnov, ampak vse pričujoče ljudstvo, da uni z največjo pobožnostjo sveto mašo berejo, ti pa darujejo.

O judovskih daritvah piše zgodovinar Jožef Flavij, da je vsak dan služilo v svetišču sedem sto duhovnikov in levitov, ki so darivne živali klali, čistili, razsekavali in na altarju sožigali. To se je godilo s takim spoštovanjem in tako tihoto, kakor bi bil en sam duhoven v svetišču. Ako so tedaj judje svojim živalskim daritvam skazovali tako spoštovanje, ki so bile le predpodoba naše daritve sv. maše, koliko čast in spoštovanje moramo skazovati mi kristjani presv. daritvi sv. maše, pri kteri se

jagnje božje v resnici v naše zveličanje duhovno zakolje; kako naj bomo pazljivi in molčeči!

2. Po zgledu judovskih duhovnov so se ravnali tudi pervi kristjani, o kterih piše sv. Krizostom (Homil. 3. in 2. Corinth.): „da so v cerkev stopivši ponižno poljubili prag in bili med sv. mašo tako tihi, kakor bi nihče ne bil v cerkvi“. To zapoveduje tudi sv. ap. Jakob v svojem obredniku, ko pravi: „Vsi ljudje naj molčijo, stojijo naj v strahu in trepetu, pozabijo naj na vse pozemeljsko, ker prišel bode kralj vseh kraljev, naš Gospod J. Kr., da bode zaklan svojim vernim v živež“. To je natanko spolnoval sv. škof Martin, kakor se bere v njegovem življenji; v cerkvi ni nikdar sedel, ampak klečal ali stal je in molil z boječim obličjem. Ko ga nekdo vpraša po vzroku tega, mu odgovori: „Se li naj ne bojim, ko stojim pred svojim Bogom in Gospodom?“ Tak strah je imel tudi David, ko je molil (ps. 5. 8.): „Stopil bom v tvojo hišo in molil v tvojem strahu v tvojem tempeljnu“.

3. Tu smem navesti besede, ktere je govoril Bog Mojzesu iz gorečega germa: „Sezuj svoje čevlje s svojih nog; zakaj mesto, na kterem stojiš, je sveta zemlja“. Veliko svetejši pa je vsaka cerkev, ktero posveti škof z mnogimi obredi in molitvami, (kar smo že povedali v 2. pogl. §. 1.); in ktera se vsak dan posvečuje po daritvi sv. maše. Ako je tedaj stopil David s strahom in trepetom v hišo božjo, kjer se je hranila skrinja zaveze, s koliko večjim strahom in trepetom moramo stopiti mi revni grešniki v posvečeno cerkev, kjer se hrani najvišji

zakrament, kjer se daruje sv. maša, s koliko pobožnostjo moramo biti pri sv. maši. Zato govori vsemogočni Bog (Lev. 19. 30.): „Mojega svetiša se bojte“. To velja toliko bolj od naših cerkev, kakor od šotora Izraelcev, tudi Jakobova lestva in kraj Betel sta bolj predpodobovala naše cerkve, kakor Salamonov tempel, ker očak Jakob (Genes. 28. 17.) govori: „Kako strašen je ta kraj, v resnici, tukaj ni drugega, kakor hiša božja in vrata nebeška“. Vse to sem pa zato omenil, da vsakdo spozna, kako svete so naše cerkve in naša božja služba, s kako pobožnostjo in s kakim spoštovanjem moramo v nje iti in ondi moliti.

4. Iz tega lahko sodiš, kako slabo delajo tisti, ki se v cerkvi obnašajo, kakor doma, in ne pomislijo, da je cerkev hiša božja in da v nji stanuje Sin božji. Nekteri so še celo tako prederzni, da se med službo božjo, med sv. mašo, pri kteri angeli strahu in spoštovanja na obrazu ležé, ozirajo, prihajajoče in odhajajoče štejejo, na posvetne reči mislijo, se od nepotrebnih reči pogovarjajo in šepetajo. Po vsi pravici zamore reči Kristus o takih, kar je rekel prodajalcem v tempeljnu (Mat. c. 21.): „Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo naredili kraj šepetanja, jamo razbojnikov“. O tem govori tudi Kornelij a Lapide: „Katoliške cerkve so v resnici hiše božje, ker v njih resnično stanuje Kristus“. Kakor je pa Kristus z bičem spodil jude iz tempeljna, tako bode nekdaj kristjane bičal, ki onečastijo njegovo hišo s šepetanjem, s prederznim oziranjem, z nečistimi pogledi!

5. O radovednem oziranji v cerkvi med sveto mašo pripoveduje zveličana devica Veronika iz Venaska naslednjo povest: „Ko nekdaj med sv. mašo neko pri altarju klečečo sestro radovedno pogledam, glej! tu me angel Gospodov, ki je vedno pri meni, tako ostro pokara, da me strahu obidejo smertne bridkosti. O kako strašno me pogleda, kako z ostrimi besedami me pokara rekoč: Zakaj pustiš svoje serce prosto? zakaj gledaš radovedna svojo sestro? V resnici, nisi se malo s tem pregrešila zoper Boga. To in še več mi reče angel in mi na višje povelje naloži tako ostro pokoro, da sem zato tri dni brezštevilne solze pretakala. Kadar sem pri sv. maši, nisem več tako prederzna, ne obračam radovedno glave, ker bojim se zameriti božjemu veličastvu“. (P. Bollandus in vita ejusdem 13. Jan. lib. 3. cap. 9.)

6. Iz teh besed bogoljubne duše spoznaj, kako zelo Boga žali, ako se med sv. mašo radovedno oziramo, prihajajoče in odhajajoče opazujemo in po ljudeh gledamo, kako so oblečeni, kako molijo, kratko: vse, kar se godi v cerkvi, opazujemo. Opraviti imamo zadosti, da berzdamo svoje misli, da moremo pazljivo moliti. Kdor se pa radovedno ozira, se nalašč raztrese in si napravlja nepotrebne misli, kar je prederzen greh, samovoljna raztresenost in očitna nepobožnost. Da to veliko zlo odpraviš, spomni se večkrat na zveličano Veroniko.

7. Če je že radovedno oziranje greh, kak greh je moteče šepetanje v cerkvi med sv. mašo? Lažje

krotimo usta kot oči, zato je večja prederznost in večji greh v cerkvi šepetati, kakor ozirati se. Sv. škof Cezarij (Homil. 12.) pravi, da storijo manji greh, ki sv. mašo popolno zamudijo, kakor ki so sicer pričujoči, pa se pogovarjajo, s svojim šepetanjem druge pohujšujejo in v molitvi motijo. Ti sicer praviš: Saj moram odgovoriti, ki me vprašajo. Jaz pa ti rečem: Samo odgovoriti ni greh, pa večkrat in dalje časa ob nedeljah in praznikih med sv. mašo od posvetnih reči pogovarjati se, je greh. To navado imajo večkrat imenitniše osebe in zavolj šepetanja niso ob nedeljah in praznikih pri sv. maši. Kako težka bo nekdaj odgovornost za take ljudi!

8. Pa je znabiti kdo tako priprost, da bi si mislil: Kaj pa je, ako svojemu sosedu to ali uno hitro, na uho povem? Nikomur ne storim krivice, nikomur ne škodujem, vse je le malenkost, da ni vredno govoriti o nji. Takemu odgovorim s sv. pismom (Mat. 12.), da bomo morali od vsake nepotrebne besede odgovor dati. Gotovo si želiš, da bi angeli vse tvoje dobre pogovore, vse dobre misli zaznamovali; v tvojo tolažbo ti povem, da se vse to v resnici zgodi; pa spomni se na besede ostrega odgovora od vsake nepotrebne besede.

9. Ko sem vse to naštel, moram tudi omeniti, da moramo pri sv. maši klečati z velikim spoštovanjem, kar sledi iz besed sv. Pavla (Philipp. 2. 10.): „V imenu Jezusovem naj se vsako koleno pripogne v nebesih, na zemlji in pod zemljo“. Koliko več naj se pripognejo vsa kolena, ko je Jezus na altarju resnično pričujoč in ponavlja delo

našega odrešenja. Mnogo ljudi ima slabo navado, da vso sv. mašo stojijo, med povzdigovanjem sicer pokleknejo, pa potem precej zopet vstanejo, kakor bi Jezus ne bil več pričujoč, kar je nespodobno in zoperkeršansko. Kdor ne more med sv. mašo klečati, naj stoji do povzdigovanja; od tu pa, dokler mašnik ne zaužije presv. kervi, naj kleči. Mnogi duhovni učeniki sicer dovoljujejo, naj se med molitvijo složno postavimo, da se duh ne moti v svojem premišljevanji; pa pri sv. maši ne smemo pozabiti na to, da smo v pričo božjega veličastva in da zahteva pričujočnost božja največje spoštovanje v obnašanju. Pri ženskah je druga, nikakor hvale vredna navada, da se precej v klopi vsedejo in med sv. mašo, celo od povzdigovanja do zauživanja sedijo, s čimur pokažejo, da je njih vera majhna. Če se morajo zavoljo slabosti vsesti, naj sedijo od začetka sv. maše do povzdigovanja, potem pa naj klečijo. Male otroke naj pustijo doma in rajši naj mati sv. mašo zamudi, kakor da prinese jokajoče otroke saboj, ki ne motijo le matere s svojim vpitjem, ampak tudi mašnika in drugo ljudstvo.

10. Ne le slaba, timveč gerda navada in malovredna razvada je, pse saboj v cerkev voditi. Te živali čutijo, da niso na svojem mestu, ker tekajo semtertje. Kako pa s tem božjo službo motijo in vse pričujoče, večkrat tudi mašnika pri altarju, se lahko prepričamo iz stare navade pri velikih cerkvah, kjer je bil za plačilo nastavljen človek, da je pse odganjal. V zadnjem poglavju skrivnega razodenja sv. Janeza se bere: „vun pse!“ Vem sicer, da to

pomeni hudobne ljudi, pa bodi mi dovoljeno, naj vsem prijatlom psov zakličem „vun pse“, da ne bodo slišali na sodnji dan iz sodnikovih ust strašnih besed: „vun pse!“ V sramoto nam je reči, da so v ti zadevi vsa druga verstva pred nami, ki ne jemljo svojih psov saboj v svetišče.

11. Slednjič je še velika razvada pri nas, da se ženske, ko grejo v cerkev, tako nališpajo, kakor bi šle na ples ali v gledišče. To prepoveduje sv. Pavel (1. Cor. 11. 5.) z besedami: „Vsaka žena, ktera moli z nepokrito glavo, nečast dela svoji glavi“. Sv. papež Lin je po teh besedah sv. ap. Pavla dal postavo, da morajo ženske, ko grejo v cerkev, imeti zakrito obličje. Sv. Karol Boromej je zapovedal, naj se ženske, ki nimajo pokritih obrazov, ne pustijo v cerkev. Sv. Klemen Aleksandrijski (lib. 2. Paedag. c. 10.) pravi o tem: „Ženskam je bilo to zapovedano, ker se ne spodobi, da bi motile drugi spol“.

12. Zapoved sv. Pavla, sv. Lina, sv. Boromeja ne zadeva kmečkih žen in deklic, tudi ne meščanskih, ki se spodobno oblačijo, temuč tiste gosposke, ki se kinčijo in lepotičijo, da bi jih drugi gledali in častili. Neki taki ženski, ki se je zelo lišpala, je rekel nekdaj zveličani Tomaž Morus: „Ako ti ne dá pravični Bog v plačilo za tvojo pridnost pekla, ti stori veliko krivico“. Ravno to rečem tudi jaz vsem nališpanim ženskam. Sv. Krizostom je neki taki djal: „Greš znabiti kot nevesta na ženitovanje? Ali greš zato v cerkev, da bi kazala ljudem svojo lepoto in lišp? Ako pa greš v cerkev, da bi pro-

sila Boga odpušenje, čemu se lišpaš? To ni obleka spokorne grešnice! S svojo lepoto ne zaslužiš le odpušanja grehov, temuč si jih še zelo pomnožiš in si vnovič nakladaš jezo božjo". Tako je govoril sv. Krizostom, in imel je prav.

13. Take nališpane ženske navadno več hudega napravijo v cerkvi, kakor dobrega; one so vzrok, da se radovedni moški več ozirajo po njih, kakor na altar, da opazujejo njihovo lepoto, so raztreseni v molitvi, navdajajo jih hudobne želje. „Take dajejo moškim strup, ako bi ga kdo hotel piti", pravi sv. Hieronim. (Epist. ad Nepotian.) Kakor ima tisti, ki strup da, smerten greh, akoravno drug strupa ne pije, tako so tudi nališpane ženske težko brez smertnega greha, akoravno se nikdo ne vjame, ker vsakemu ponujajo strup, zbujajo v njem nečiste misli, in to v posvečeni cerkvi, med daritvijo sv. maše, kjer naj bi prosile odpušenje grehov. Zato pravi sv. Ambrož (in I. Tom. 2. c.): „Kolikor bolj so nališpane pred ljudmi, toliko gerje so pred Bogom, kolikor bolj jih hvalijo ljudje, toliko bolj jih Bog sovraži in zaničuje". Bog ima gnjusobo nad takimi osebami, zama ši si ušesa nad njih molitvijo.

14. Tomaž Kantiprat (lib. 2. Apum. c. 28.) piše: da je šel na Nizozemskem nekdaj sedem let star deček s svojo bogato oblečeno materjo v cerkev; tam vidi lep križ in pokaže nanj s perstom rekoč: „Glej, ljuba mati! Kristus visi popolno gol na križu, oškropljen s svojo kervjo. Ti pa se ne sramuješ z drago obleko njemu v sramoto iti v cerkev k sv. maši. Glej in boj se, da te ne verže z

novo obleko v večen ogenj“. Te besede se zdijo materi, kakor bi govoril Bog po dečkovih ustih. Po sv. maši hiti domu, verže od sebe ves lišp, se meščansko obleče in po smerti svojega moža postane redovnica; njen sin pa redovnik. Vse bogato oblečene ženske naj bi se pri pogledu križa sramovale in zdelo naj bi se jim, da govori Kristus: „Glej, moja hči! ves sem gol, poln ran in kervi visim na križu in plačujem lepoto tvojega oblačila tako drago. Ti pa se meni v sramoto tako drago in nepotrebno oblačiš in se ne sramuješ biti v taki obleki pri sv. maši vpričo mene in pohujševati pobožne ljudi s svojim zgledom. Glej in pazi, da te jaz, tvoj prihodnji sodnik, ne veržem s tvojo obleko vred v večni ogenj“.

15. Tako žuganje Kristusovo se ti, nališpana ženska, prav lahko pripeti in mnogim se je že pripetilo, kar se pripoveduje v verjetnih zgodbah. Ker kinč obleke je velik greh, ki se težko odpusti, ker ga malokdo obžaluje, se ga spove in poboljša. Ako se že spoveš, da si se lepo oblačila in imela posebno veselje nad tem, ti vendar ni žal in ne misliš na to, da bi se poboljšala in odpravila lepo obleko; terden sklep imaš krasno živeti, krasno umreti, krasen pogreb imeti. Da spoznaš velikost tega greha, pomisli, koliko časa in ur potrebuješ, da se oblečeš, koliko dopadljivost imaš nad lišpom, kako veselje imaš, ako drugi tvojo lepoto hvalijo, koliko ljudi s tem pohujšaš, koliko oseb zapelješ, da te posnemajo, v kolikih zbudiš zavist, ker so revne in te ne morejo posnemati, koliko moških zapelješ, da te gle-

dajo in zbujaš v njih pregrešne misli. Teh grehov se še ne spomniš, jih ne obžaluješ, se jih ne spoveš; z vsemi temi bodeš prišla pred ostro sodbo božjo in največja nevarnost ti žuga pogubljenje.

16. O. Joan mlajši, pobožen dominikanec, piše v svojih bukvah (Spec. exempl. verbo vestis) resno o ti reči, pa resnično, ko pravi, da človek zraven pobožne čistosti, velike dobrotljivosti in spokornega življenja večkrat ljubi lišp; ta greh se mora pa primeriti s peklenskim ognjem, ki vse žge, pa nič ne sožge. Ker z lišpanjem telesa in z lepo, bogato obleko zapeljujejo ženske ne le grešnikov, ampak tudi pravične v pogubljenje. Zato pravi: „Prevzetno lišpanje in obleka je bakla, ki prižge vsak ogenj pregrehe; je izdajalec, ki proda posestvo božje hudiču, podoba je večnega pogubljenja“.

17. Prestrašile naj bi se teh besed pobožnega moža vse prevzetne in nališpane ženske in spoznale naj bi nevarnost pogubljenja. Ker živi čista, dobrodelna in spokorna ženska samo zavoljo svojega lišpa v grehih in zavoljo svoje prevzetnosti v veliki nevarnosti se pogubiti, kako pa bo z onimi ženskami, ki se nalašč v pohujšanje in zapeljivost lišpajo? Če lišp že pravične omami, kaj še le neprevidne mladenče? Ker se pa to godi v cerkvi med sv. mašo, kaj to ni greh? Vsaj že nakinčane ženske gledajo po nališpanih ženskah.

Tudi je več ljudi pri sv. maši zavolj tega razmišljenih, ker ne vejo kako moliti in ker mašnika ne razumejo. Da bi ta zaderžek odpravil, sem prestavil sveto mašo tako, kot jo bere mašnik.

S tem končujem razlago sv. maše ter serčno želim, da bi mnogim koristila, kar bo gotovo, ako se tega derže, kar so brali. Kteri so mlačni, naj bero in premišljujejo ter Boga za razsvitljenje prosijo; kteri se za sv. mašo ne zmenijo, za te nimam besed, ker ne bero in ne poslušajo; molimo pa za njih spreobernjenje. Vsem pobožnim pa povem, kar pišejo o sv. maši naslednji učeniki: O Segneri: „Maševati ali pri sv. maši biti je toliko kot storiti, da ta Jezus, ki je za vse ljudi na križu umerl, za me, za te, za slehernega, ki je pri sv. maši, skrivnostno zopet umerje“. Sv. Tomaž Akv.: „Pri vsaki sv. maši se najde ves sad in ves prid, ki ga je Kristus veliki petek s svojo smertjo zaslužil“. Sveti Frančišek Sal. kliče: „Sv. maša je solnce duhovnih vadb, brezno božjega usmiljenja, studenec božje ljubezni, serce pobožnosti, duša bogaboječnosti, naj drajši pripomoček gnade zadobiti“.

Tako prosim ljubega Boga po Jezusu Kristusu njegovem Sinu in v moči sv. Duha, da vsem, ki bodo te bukve brali, um razsvetli, voljo nagne in serce omeči, da preveliko delo božje, sv. mašo, pobožno obiskujejo in se v svoji molitvi vseh spominjajo, ki so kaj pripomogli, da se je ta razlaga v domačem jeziku na svitlo spravila. Naj bo toraj v čast presvete Trojice in v zveličanje naših duš! Amen.

Pristavek.

Jutranja molitev.

V imenu Boga † Očeta in † Sina in sv. † Duha. Amen.

Presveta Trojica: Oče, Sin in sv. Duh, moj Bog in vse! pred sedežem tvojega veličastva jaz tvoja stvar tebe molim in častim v nar večji ponižnosti in se ti prav serčno zahvaljujem, da si me stvaril in odrešil in me ohraniš; da si postavil sv. zakramente in sv. mašo, me k pravi veri poklical; da deliš neštevilne dobrote meni in vesoljnemu svetu. Posebno se ti zahvaljujem, da me si preteklo noč vsega hudega obvaroval. Naj te z manoj hvalijo vsi angeli in svetniki, naj te slavé vse stvari in naj poveličujejo tvoje slavno ime na vekomaj.

O moj Bog! vse, kar bom dans mislil, delal, prenašal in terpel, darujem tebi po tvojem preljubem Sinu Jezusu Kristusu v moči sv. Duha; naj bo vsak moj dihljej tebi v čast; zatoraj studim vsak greh in želim, da bi te ne žalili ne jaz ne drugi s kakim grehom. Kakor želim, da bi ti meni odpustil moje grehe, tako odpuščam tudi jaz vsem svojim zopernikom.

Da bom pa dobro delal in se greha varoval, prosim te, ljubeznjivi Oče! blagoslovi me;

naj me vodi tvoja Očetova mogočnost, naj me oživlja Sinova modrost in naj me razsvitljuje moč sv. Duha.

O Marija, mati Zveličarjeva in moja, ti si moje zaupanje in pribežališče, ti si tolažba žalostnih in pomoč kristjanov, tebi sebe in vse kristjane v varstvo priporočujem; sprosi nam pravično živeti in srečno umreti.

Sv. Angel varh! ker me je Bog tvojemu varstvu izročil, prosim te, vodi me slabega, podučuj me nevednega, oserčuj me omahljivega, budi me zaspanega, posebno stoj mi na strani, kadar me skušnjave motijo, da srečno dosežem svoj namen v nebesih!

Tudi tebi, sveti Jožef, tebi, moj patron, in vam vsem svetnikom in svetnicam se priporočujem, da mi sprosite v gnadi božji živeti in umreti, da se bom z vami enkrat na vso večnost veselil! Amen.

Oče naš. Češenamarija in apostoljska vera.

Večerna molitev.

O presveta Trojica! pred tvojim veličastnim obličjem pokleknem, te molim, slavim in želim, da te vse stvari z manoj poveličujejo. Zahvaljujem se ti nebeški Oče za vse dobrote, ktere mi si ta dan tako milostno in mnogo skazoval, da-si jih nisem vreden, ker sem te tolikokrat žalil vedno in nevedno, zatoraj te v ponižnosti svojega serca prosim, odpusti mi

moje grehe, daj mir mojemu sercu, tolažbo moji duši, da prepričan tvoje gnade mirno in sladko zaspim.

O moj Jezus! tebi izrekujem dolžno zahvalo, ker ti si za nas ljudi se včlovečil, rodil, terpel in umerl; ti si nam v zveličanje kazal pot, življenje in resnico, ti si nam zapustil nebeški nauk, postavil nam presv. zakramente in spomin zadnje večerje — sv. mašo, — ti si nas izročil svoji nevesti sv. cerkvi, kako se ti morem zadostno zahvaliti! O da bi te ne žalil, ampak živel po tvoji volji! In tebi, o sv. Duh! naj se zahvaljujem v imenu svojem in vseh ljudi, ker ti nas nagibaš, razsvitljuješ, vterjuješ; ti nam daješ spoznanje in gnade, da se grehu odpovemo in za dobro odločimo; bodi ti vsa hvala in čast!

Ker se bom podal k počitku, prosim te, presv. Trojica, odpusti mi revnemu grešniku vse, s čimur sem te dans razžalil; ne upam svojih oči k tebi povzdigniti, pa kam hočem bežati, kje se pred taboj skriti? Da-si sem nevreden tvoj sin, vendar nimam razun tebe drugega očeta; pri tvojih nogah klečeč prosim: Odpusti mi, prizanesi mi posebno zavolj Jezusa Kristusa, čigar življenje, terpljenje in smert sem pri sv. maši obhajal in zdaj vse to in sebe tebi darujem.

Presladko serce Jezusovo! podpiraj mojo prošnjo, ker terdno obljubim po tvojih zapovedih živeti.

O Marija, prečista devica, mati božja! ti si pribežališče grešnikov, zdravje bolnikov, mati usmiljenja, jaz kličem tvojo materno varstvo na pomoč; ker si mati Odrešenika in Sodnika, bodi tudi mati popotnika in grešnika, tebi se priporočujem; zatoraj sprosi mi milost pri Jezusu.

Preljubi angel varh, moj patron, vsi ljubi prijatli božji v nebesih! vam se to noč izročujem, varite me, in ko bom jaz počival, hvalite Boga namesto mene; bodite mi na strani, varujte me na duši in telesu! Amen.

Oče naš, Češenamarija, apost. vera.

Sveta maša.

(Kakor jo mašnik bere.)

Vstopna molitev.

Stopil bom pred božji altar; — pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost. Sodi me, o Bog! in razsodi mojo pravdo zoper nesveto ljudstvo; krivičnega in zapeljivega človeka me reši; — ker ti, o Bog! si moja moč; zakaj si me zavergel in zakaj hodim žalosten, ko me sovražnik stiska? Pošlji svojo luč in svojo resnico; da me peljete in pripeljete na tvojo sveto goro in v tvoje šotorje. In stopil bom pred božji altar, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost.

Hvalil te bom s citrami, o Bog, moj Bog! Zakaj si žalostna, moja duša in zakaj me motiš? Zaupaj v Boga; zakaj še ga bom hvalil, on je pomoč mojega obličja in moj Bog. Čast bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu. Kakor je bilo od začetka, zdaj in vselej in na vekomaj. Amen. Stopil bom pred božji altar; — pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost. Naša pomoč je v imenu Gospodovem, ki je stvaril nebo in zemljo.

Izpovem se Bogu vsemogočnemu, sveti Mariji vselej devici, svetemu Mihaelu nadangelu, svetemu Janezu Kerstniku, svetima apostelj-noma Petru in Pavlu, vsem svetnikom in vam, bratje, ker sem veliko grešil z mislijo, besedo in djanjem: moj dolg, moj dolg, moj prevelik dolg. Zatoraj prosim sv. Marijo vselej devico, sv. Mihaela nadangela, sv. Janeza Kerstnika, sveta apostelina Petra in Pavla, vse svetnike, in vas, bratje, da molite za me pri Gospodu, Bogu našem.

Usmili se vas vsemogočni Bog, in po odpuščenih vaših grehih pripelji vas v večno življenje. Amen.

Prizanesljivost, odvezo in odpuščenje naših grehov nam dodeli vsemogočni Bog! Amen.

Bog! obernil se boš k nam in nas poživil, in tvoje ljudstvo se bo veselilo v tebi. Skaži nam, Gospod! svoje usmiljenje, in daj nam svoje zveličanje. Gospod, usliši mojo molitev, in moje

vpitje naj k tebi pride. Gospod z vami, — in s tvojim duhom.

Molimo. Odvzemi nam, prosimo, Gospod, naše pregrehe, da zaslužimo stopiti s čistim sercem v tvoje svetišče. Amen. Prosimo te, Gospod, po zasluženji tvojih svetnikov, kterih svetinje so tukaj, in vseh svetnikov, da blagovoliš odpustiti vse moje grehe. Amen.

Vhod.

Češčena bodi sv. Trojica in nerazdeljiva enota: hvalimo jo, ker nam je skazala svoje usmiljenje. Gospod, naš Gospod! kako čudovitno je tvoje ime po vsi zemlji. Čast bodi Očetu in Sinu in sv. Duhu. Kakor je bilo od začetka, zdaj in vselej in na vekomaj. Amen. Češčena bodi sv. Trojica in nerazdeljiva enota: hvalimo jo, ker nam je skazala svoje usmiljenje.

Gospod, usmili se nas! — Gospod, usmili se nas! — Gospod, usmili se nas! — Kriste, usmili se nas! — Kriste, usmili se nas! — Kriste, usmili se nas! — Gospod, usmili se nas! — Gospod, usmili se nas! — Gospod, usmili se nas!

Glorija.

Slava Bogu v višavah in na zemlji mir ljudem dobre volje. Hvalimo te, častimo te, molimo te, povišujemo te, zahvaljujemo se ti zavolj tvoje velike slave. Gospod Bog, kralj

nebeški, Bog vsemogočni Oče. Gospod edinorojeni Sin Jezus Kristus; Gospod Bog, Jagnje božje, Sin Očetov; ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas; ki odjemlješ grehe sveta, sprejmi našo prošnjo; ki sediš na desnici Očetovi, usmili se nas! Ker ti sam si svet, ti sam Gospod, ti sam naj višji Jezus Kristus, s sv. Duhom v slavi Boga Očeta. Amen.

Gospod z vami — in s tvojim duhom.

Molimo. Vsemogočni, večni Bog! ki si svojim služabnikom v pričevanji prave vere dal spoznati slavo večne Trojice in v mogočnosti veličastva moliti enoto: prosimo, da se po terdnosti iste vere obvarujemo vselej vseh zopernost. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, ki s taboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj. Amen.

Berilo iz lista sv. Pavla do Rimljanov.

(11. 33 — 36.)

O globočina bogastva, modrosti in znanja božjega! Kako nerazumljive so njegove sodbe in neizvedljiva njegova pota! Zakaj kdo je spoznal misel Gospodovo, ali kdo je bil njegov svetovalec? Ali kdo mu je pred kaj dal in se mu bo povernilo? Ker je vse iz njega, in po njem in v njem; njemu čast in slava na veke. Amen.

Slava Bogu.

Češen bodi Gospod, kteri pregledueš glo-

bočine in sediš nad Kerubi. Češčen bodi na terdnjavi neba in hvaljiv na veke. Češčen bodi Gospod Bog naših očetov in hvaljiv na veke.

V sredi altarja.

Očisti moje serce in moja usta, vsemogočni Bog, ki si očistil usta preroka Izaija z razbeljenim ogljem, tako blagovoli me očistiti s svojo nezasluženo milostjo, da morem vredno oznanovati tvoj sveti evangelij. Po Kristusu Gospodu našem. Amen. Ukaži Gospod blagosloviti. Gospod bodi v mojem sercu in v mojih ustih, da vredno in spodobno oznanujem njegov evangelij. Amen.

Evangelij.

Gospod z vami — in tvojim duhom.

Evangelij sv. Matevža (28. 18 — 20).

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Toraj pojdite in učite vse narode, in keršujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Učite jih spolnovati vse, kar koli sem vam zapovedal. In glejte! jaz sem z vami vse dni do konca sveta.

Po evangeljskih besedah naj se zbrišejo naše pregrehe. — Hvala tebi, Kriste!

Vera.

Verujem v enega Boga, Očeta vsemogočnega, stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih reči. In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, Sina božjega edinorojenega, in iz Očeta rojenega pred vsemi veki: Boga od Boga, luč od luči, pravega Boga od pravega Boga, rojenega ne stvarjenega, z Očetom istega bitja; po kterem je vse vstvarjeno. Kteri je zavolj nas ljudi in zavolj našega zveličanja z nebes prišel. In včlovečil se je po sv. Duhu iz Marije Device ter postal človek. Tudi križan bil je za nas, terpel pod Poncijem Pilatom in pokopan. In tretji dan je zopet vstal po pismih, in je šel v nebesa, sedi na desnici Očeta in bo zopet prišel s slavo sodit žive in mertve, čigar kraljestva ne bo konca. In v sv. Duha, Gospoda in Oživljavca, ki izhaja iz Očeta in Sina, ki se z Očetom in Sinom enako moli in časti, ki je govoril po prerokih. In v eno, sveto, katoliško in apostoljsko cerkev. Spoznam en kerst v odpuščenje grehov, in pričakujem vstajenje mertvih, in življenje prihodnjega veka. Amen.

Darovanje.

Gospod z vami — in tvojim duhom.

Molimo. Češčen bodi Bog Oče, in edinorojeni Sin božji pa sv. Duh, ker je storil z nami svoje usmiljenje.

Sprejmi sv. Oče, vsemogočni večni Bog, ta neomadežni dar, ki ga jaz nevreden tvoj služabnik darujem tebi svojemu živemu in pravemu Bogu za svoje neštevilne grehe in razžalitve in zanikernosti, in za vse nazoče, pa tudi za vse verne kristjane žive in mertve, da koristi meni in njim k zveličanju v večno življenje. Amen.

Bog, ki si čudapolno vredno stvaril človeka in čudapolniše prenovil; daj nam po skrivnosti te vode in vina združenim biti z božestvom tistega, ki je blagovolil deležen postati našega človeštva, Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod, ki s taboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj. Amen.

Darujemo ti, Gospod! kelih zveličanja proseči tvojo milost, da se vzdiguje s prijetnim duhom pred obličjem tvojega božjega veličastva za zveličanje naše in vsega sveta. Amen.

V duhu ponižnosti in v skesanem sercu sprejmi nas, o Gospod, in naj postane naša daritev dans taka, da ti je všeč, Gospod Bog.

Pridi posvečevalec vsemogočni večni Bog, in blagoslovi ta dar, pripravljen tvojemu svetemu imenu.

Umivanje perstov.

Umil bom med nedolžnimi svoje roke in obdajal tvoj altar, Gospod, da poslušam hvalni glas in oznanujem vsa tvoja čuda. Gospod,

ljubil sem lepoto tvoje hiše in kraj, kjer prebiva tvoje veličastvo. Ne pogubi s hudobnimi, Bog, moje duše in s kerviželjnimi mojega življenja, v čigar rokah je krivica, njih desnica je polna daril. Jaz pa sem hodil v svoji nedolžnosti; reši me in usmili se me. Moja noga je stala na ravnem; v zbiralih te bom hvalil, o Gospod! Čast bodi Očetu i. t. d.

Vzemi, sv. Trojica! to daritev, ktero ti darujemo v spomin terpljenja, vstajenja in vnebohoda Jezusa Kristusa, Gospoda našega; v čast blažene Marije vselej device, sv. Janeza Kerstnika, svetih aposteljnov Petra in Pavla, istih in vseh svetnikov, da bo njim v čast, nam pa v zveličanje; naj prosijo v nebesih za nas, kterih spomin obhajamo na zemlji. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Molite, bratje, da bo moja in vaša daritev prijetna pri Bogu, vsemogočnem Očetu. Naj sprejme Gospod dar iz mojih rok v hvalo in slavo svojega imena, tudi v prid naš in vse svoje sv. Cerkve. Amen.

Tiha molitev.

Posveti, prosimo, Gospod naš Bog, po klicanji svojega svetega imena to daritev in po nji pripravi nas sebi večni dar. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, ki s taboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha.

Predglasje.

Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.
Gospod z vami — in tvojim duhom.
Serca kviško — imamo pri Gospodu.
Hvalo dajajmo Gospodu našemu Bogu. — Vredno in prav je.

Res je vredno in prav, spodobno in koristno, da ti vselej in povsod hvalo dajemo, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog! ki si z edinorojenim Sinom svojim in sv. Duhom en Bog, en Gospod, ne v enoti ene osebe, ampak v Trojici enega bitja. Kar namreč po tvojem razodenji o tvoji slavi verujemo, to mislimo brez razločka o tvojem Sinu, to o sv. Duhu. Da se v spoznanji pravega in večnega božestva moli v osebah različnost, v bitju pa enota in v veličastvu enakost: ktero hvalijo angeli in nadangeli, tudi kerubi in serafi, ki ne nehajo klicati vsak dan enoglasno rekoč:

Svet, svet, svet, Gospod Bog Šabaot! Polna so nebesa in zemlja tvoje slave. Čast v višavah! Češen, ki pride v Gospodovem imenu; čast v višavah!

Kanon ali tiha maša.

Tedaj te, premilostni Oče po Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, ponižno prosimo, da sprejmeš in posvetiš te ponudbe, te darove, te svete čiste daritve, zlasti ktere ti darujemo za

tvojo sveto katoliško cerkev, ktero blagovoli vmiriti, varovati, zediniti in vladati po vsem svetu; ob enim za tvojega služabnika našega papeža I., našega škofa I., našega cesarja I. in za vse pravoverne in spoznovalce katoliške in apostoljske vere.

Spomni se, Gospod! svojih služabnikov in služabnic I. I. in vseh nazočih, kterih vero poznaš in vidiš pobožnost, za ktere ti darujemo ali kteri ti darujejo ta hvalni dar za se in vse svoje, za odrešenje svojih duš, za upanje svojega zveličanja in varnosti ter pošiljajo svoje želje tebi živemu in pravemu Bogu.

Združeni in obhajajoči spomin sosebno častite vselej Device Marije, matere našega Boga in Gospoda Jezusa Kristusa, pa tudi tvojih zveličanih aposteljnov in mučencev: Petra in Pavla, Andreja, Jakoba, Janeza, Toma, Jakoba, Filipa, Jerneja, Matevža, Simona in Tadeja; Lina, Kleta, Klementa, Siksta, Kornelija, Ciprijana, Lavrencija, Krizogona, Janeza in Pavla, Kozma in Damijana in vseh tvojih svetnikov, po kterih zasluženju in prošnjah daj, da bomo obvarovani pri vsem v pomoči tvojega zavetja.

Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Prosimo te tedaj, o Gospod, da potolažen sprejmeš ta dar svojih hlapcev pa tudi vse svoje družine, daj nam v svojem miru preživeti naše dni, reši nas večnega pogubljenja in

daj nam štetim biti v čedi tvojih izvoljenih. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Prosimo, blagovoli o Bogu storiti, da bo ta dar ves posvečen, sprejet, poterjen, resničen in prijeten, da nam postane telo in kri tvojega preljubega Sina, Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki je predvečer svojega terpljenja vzel kruh v svoje svete in častitljive roke, ter vzdignil oči proti nebu k tebi, svojemu vsemogočnemu Očetu, te zahvalil, ga posvetil, razlomil ter dal svojim učencem rekoč: Vzemite in jejte vsi od tega:

Zakaj to je moje telo.

Ravno tako je vzel po večerji tudi ta prečudni kelih v svoje svete in častitljive roke, tebe zopet zahvalil, ga posvetil ter dal svojim učencem rekoč: Vzemite in pite vsi iz njega:

Zakaj ta je kelih moje kervi nove in večne zaveze, skrivnost vere, ktera se bo za vas in za mnoge prelila v odpuščenje grehov.

Kolikorkrat bote to storili, storite v moj spomin.

Po povzdigovanji.

Zavolj tega tedaj, Gospod, se spominjamo mi tvoji hlapci pa tudi tvoje sveto ljudstvo tako svetega terpljenja, od smerti vstajenja in veličastnega vnebohoda istega Kristusa, tvojega Sina, Gospoda našega, in darujemo tvojemu pre-

čudnemu veličastvu od tvojih darov in dobrot čisti dar, brezmadežni dar, sveti kruh večnega življenja in kelih večnega zveličanja. — Blagovoli pogledati na te darove s potolaženim in milostnim obličjem in jih sprejeti, kakor si sprejel darove svojega hlapca, pravičnega Abelna in daritev našega očaka Abrahama in sveto in brezmadežno daritev, ktero ti je daroval tvoj veliki duhoven Melkizedek. Ponižno te prosimo, vsemogočni Bog, ukaži prinesti te darove po rokah svojega sv. angela na svoj visoki altar pred svoje božje veličastvo, da bomo vsi, kar nas bo deležnih tega altarja in zavžilo presv. telo in kri tvojega Sina, napolnjeni z vso nebeško dobroto in milostjo. Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Spomni se tudi, Gospod! svojih služabnikov in služabnic I. I., ki so šli pred nami z znamnjem vere in spijo v miru. Tem, Gospod, in vsem, ki v Kristusu počivajo, podeli, te prosimo, kraj okrepčanja, luči in miru. Po istem Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Tudi nam grešnikom, svojim služabnikom, ki v tvoje veliko usmiljenje zaupamo, podeli kaj deleža in družbe s svojimi svetimi aposteljni in mučenci: z Janezom, Štefanom, Matijem, Barnabom, Ignacijem, Aleksandrom, Marcelinom, Petrom, Felicito, Perpetvo, Agato, Lucijo, Nežo Cecilijo, Anastazijo in z vsemi svojimi svetniki, v kterih družbo te prosimo nas vzemi ne zavolj našega zasluženja, ampak zavolj svoje

prizanesljivosti. Po Kristusu, Gospodu našem, po kterem vse te dobrote, Gospod, vselej stvarjaš, posvetuješ, oživljaš, blagoslavljaš in nam deliš. Po njem in z njim in v njem je tebi Bogu vsemogočnemn Očetu v edinosti sv. Duha vsa čast in slava od vekomaj do vekomaj. Amen.

Molimo. Z zveličavno zapovedjo opomnjeni in z božjim naukom podučeni si upamo reči: Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime; pridi k nam tvoje kraljestvo; zgodi se tvoja volja kakor v nebesih tako na zemlji. Daj nam danes naš vsakdanji kruh; odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom; in ne pelji nas v skušnjavo, temuč reši nas hudega. Amen.

Reši nas, prosimo, Gospod, vseh zlegov preteklih, sedanjih in prihodnjih, in na prošnjo blažene in slavne vselej Device in matere božje Marije, svojih sv. apostoljnov Petra in Pavla in Andreja in vseh svetnikov, daj milostljivo mir v naših dnevih, da bomo s pomočjo tvoje milosti podpirani vselej greha prosti in vse zmote obvarovani. Po istem Gospodu našem Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, ki s taboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Mir Gospodov bodi vedno z vami — in s tvojim duhom.

Ta zmes in posvečenje telesa in kervi našega Gospoda Jezusa Kristusa bodi nam prejemnikom v večno zveličanje. Amen.

Proti obhajilu.

Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ, usmili se nas! Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ, usmili se nas! Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlješ, daj nam mir!

Gospod Jezus Kristus, ki si rekel svojim aposteljnom: mir vam zapustim, svoj mir vam dam, ne oziraj se na moje grehe, ampak na vero svoje cerkve, in daj ji po svoji volji mir in edinost. Ki živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, ki si po Očetovi volji s pomočjo sv. Duha svet s svojo smertjo oživil; reši me s tem presvetim svojim telesom in kervjo vseh mojih pregreh in vseh zlegov, in daj, da se vselej tvojih zapovedi deržim in ne dopusti, da bi se kdaj od tebe ločil, ki z istim Bogom Očetom in s sv. Duhom živiš in kraljuješ, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Gospod Jezus Kristus, vžitje tvojega telesa, ktero prejeti se jaz nevreden človek prederznem, ne bodi mi v sodbo in pogubljenje, temuč naj mi bo po tvoji dobroti bramba in zdravje duše in telesa. Ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Obhajilo.

Kruh nebeški bom prejel in klical ime Gospodovo.

Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša (trikrat se to govori).

Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa naj ohrani mojo dušo v večno življenje. Amen.

Kaj bi povernil Gospodu za vse, kar mi je dal? Kelih zveličanja bom vzel in klical Gospodovo ime. Klical bom Gospoda in hvalil ter bom varen pred svojimi sovražniki.

Kri Gospoda našega Jezusa Kristusa naj ohrani mojo dušo v večno življenje. Amen.

Kar smo z ustmi prejeli, Gospod, naj s čistim sercem zavžijemo in časni dar nam bodi v večno zdravilo.

Tvoje telo, Gospod, ktero sem zavžil, in kri, ktero sem pil, naj se sklene z mojim sercem in daj, da ne ostane madež pregrehe v meni, ki ga so čiste in svete skrivnosti okrepčale. Ki živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Amen.

Po Obhajilu.

Častimo Boga nebes in slavimo ga pred vsemi živečimi, ker je storil z nami svoje usmiljenje.

Gospod z vami — in s tvojim duhom.

Molimo. Naj nam koristi v prid telesa in duše, Gospod, naš Bog, vžitje tega zakramenta; in češčenje večne sv. Trojice in iste nerazdeljive enote. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, ki s taboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Gospod z vami — in s tvojim duhom.

Pojdite, maša je minula. Hvala Bogu!

Naj ti bo všeč, sv. Trojica, opravilo moje službe in daj, da bo daritev, ktero sem jaz nevreden vpričo tvojega veličastva opravil, tebi prijetna, za me pa in za vse, za ktere sem jo opravil, po tvoji milosti spravna. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Blagoslovi vas vsemogočni Bog: Oče in Sin in sv. Duh. Amen.

Zadnji evangelij.

Gospod z vami — in s tvojim duhom.

Začetek evangelija po sv. Janezu (1.1—14.).

Čast tebi, Gospod.

V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po nji storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega. V nji je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudi. In luč v temi sveti in tema

je ni zapopadla. Bil je človek poslan od Boga, kteremu je bilo ime Janez. Ta je prišel v pričevanje, da je pričeval od luči, da bi vsi verovali po njem. On ni bil luč, ampak da bi pričeval od luči. Bila je prava luč, ktera razsvetli vsakega človeka, kteri pride na svet. Na svetu je bil, in svet ga ni spoznal. V svojo lastino je prišel in njegovi ga niso sprejeli. Kolikor pa jih ga je sprejelo, jim je dal oblast božjim otrokom biti; njim, kteri verujejo v njegovo ime; kteri niso iz kervi, ne iz volje mesa, ampak iz Boga rojeni. In Beseda se je včlovečila in med nami prebivala, in smo vidili njeno čast, kakor čast Edinorojenega od Očeta, polna gnade in resnice.

Hvala Bogu!

Sv. maša od terpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Vstopna molitev.

Ponižal je sam sebe Gospod Jezus Kristus do smerti, smerti pa na križu; zato ga je tudi Bog povišal in mu dal ime, ktero je čez vsa imena. (Filip. 2. 8—9.)

Gospodovo usmiljenje bom vekomaj prepeval od roda do roda. (Ps. 88. 1.)

Čast bodi Očetu in Sinu i. t. d.

Ponižal je sam sebe Gospod J. Kr. (kot perva verstica).

Glorija.

(Kadar se moli, kot na strani 445.)

Molimo. Gospod Jezus Kristus, ki si prišel z nebes na zemljo iz naročja Očetovega in si prelil svojo predrago kri v odpuščenje naših grehov; ponižno te prosimo, da bi v dan sodbe na tvoji desnici slišati zaslužili: Pridite blagodarjeni. Ki živiš in kraljuješ i. t. d.

Berilo po preroku Cahariji.

(12. 10—11; 13. 6—7.)

Tako govori Gospod: Izlil bom na Davidovo hišo in na Jeruzalemske prebivalce Duha gnade in prošnjá, in gledali bodo v mene, kterega so prebodli, in močno bodo jokali po njem, kakor po edinorojenem, in žalovali bodo po njem, kakor se po navadi žaluje ob smerti pervorojenega. Tisti dan bo veliko plakanje v Jeruzalemu in se bo reklo: Kaj so tiste rane na sredi tvojih rok? In poreče: S temi sem bil ranjen v hiši tistih, ki so me ljubili. Meč, vzdigni se nad mojega pastirja in nad moža, kteri se mene derži, pravi Gospod vojskinih trum; udari pastirja in ovce se bodo razkropile, govori vsemogočni Gospod. — Hvala Bogu!

Moje serce pričakuje zasramovanja in reve; pričakoval sem ga, da bi me miloval, pa ga ni; in da bi me tolažil, pa ga ne najdem. In dajejo mi žolča v jed, in v moji žeji me napajajo s kisom. (Ps. 68. 21.)

Bodi pozdravljen naš kralj; ti sam si se naših zmot usmilil; Očetu pokoren si bil peljan k križanju, kot krotko jagnje v mesnico.

(V sredi altarja kot stran 447.)

Evangelij.

Evangelij sv. Janeza. (19. 28—35.)

V tistem času ker je Jezus vedil, da je vse dokončano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: Žejen sem! Stala je pa ondi posoda polna kisa. Oni pa so gobo s kisom napojili in na hisop nataknili, ter mu jo k ustom podali. Kadar je bil tedaj Jezus kisa vzel, je rekel: Dopolnjeno je! tu je glavo nagnil in je dušo iz sebe dal. Judje tedaj (ker je bil dan pripravljanja), da bi ne ostala na križu trupla v saboto (bil je namreč velik tisti sabotni dan), so Pilata prosili, da bi se jim kosti sterle in da bi se sneli. Vojaki so toraj prišli in so pervemu sicer sterli kosti, in drugemu, kteri je bil z njim križan. Ko so pa do Jezusa prišli, so vidili, da je že mertev, in mu niso kosti sterli; ampak eden vojakov je s sulico njegovo stran odperl in zdajci je tekla kri in voda iz

nje. In kteri je vidil, je pričeval, in resnično je njegovo pričevanje.

Hvala tebi, Kriste!

(Vera, kadar se moli, kot na strani 448.)

Darovanje.

Vzdignili so se zoper mene krivični možje; brez usmiljenja so me hotli umoriti; mi niso prizanesli pljuvati v moj obraz; s svojimi sulicami so me ranili in vse moje kosti so se pretresle.

Tiha molitev. Tebi Gospod prinešena daritev naj nas na posredovanje terpljenja tvojega edinorojenega Sina vedno oživlja in varuje. Ki s taboj živi in kraljuje i. t. d.

Predglasje.

Res je vredno in prav, spodobno in koristno, da ti vselej in povsod hvalo dajemo sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog: Ki si zveličanje človeškega rodu na lesu križa ustanovil, da bi od ondot, od koder je smert prišla, tudi življenje vstalo, in da bi zmagovalec z lesa tudi na lesu premagan bil. Po Kristusu, Gospodu našem. Po kterem tvoje veličastvo hvalijo angeli, molijo gospostva, se tresejo oblasti; poveličujejo nebesa in nebeške moči in blaženi serafi z združenim radovanjem.

S kterimi daj, prosimo, tudi naše glasove sprejeti, ker s ponižnim spoznanjem kličemo:
Svet, svet, svet i. t. d.

Po obhajilu.

Moje roke in moje noge so prebodli; vse moje kosti so razšteli. (Ps. 21. 17—18.)

Molimo. Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, ki si ob 6. uri za zveličanje sveta na lesu križa visel in svojo rešnjo kri v odpuščenje naših grehov prelil: ponižno te prosimo, daj, da bomo po naši smerti veseli šli v sveti raj. Ki živiš in kraljuješ i. t. d.

Sveta maša v čast preblažene Marije Device.

Vhod. Bodi pozdravljena sveta mati, ti si rodila kralja, ki vlada nebo in zemljo od vekomaj do vekomaj. — Iz serca mi vre dobra beseda, svojo pesem pojem kralju (psalm 44. 1.). Čast bodi Očetu i. t. d. Bodi pozdravljena sv. mati (kot zgoraj).

Molimo. Dodeli nam, prosimo te, Gospod Bog, da dušno in telesno zdravje vživamo in da bomo po mogočni priprošnji blažene Marije vselej Device sedanje žalosti rešeni in večnega veselja deležni. Po Gospodu našem i. t. d.

Berilo iz bukev Sirahovih.

(24. 14 — 26.)

Od začetka in pred veki sem stvarjena in nikdar ne bom nehala in v svetem prebivališču sem pred njim služila. In tako sem v Sionu uterjena in v svetem mestu ravno tako počivam in v Jeruzalemu je moja oblast. In vkoreninila sem se med častitim ljudstvom in v mojem Bogu je njegov del in v družbi svetnikov je moje stanovanje. — Hvala Bogu.

Češena in častitljiva si ti Devica Marija, ki si devica ostala in postala mati Zveličarjeva, Devica, božja porodnica, ki ga ves svet ne mora obseči, se je v tvoje serce zaperl in včlovečil. Po rojstvu si ostala devica brezmadežna; božja porodnica prosi za nas.

Evangelij sv. Luka.

(11. 27 — 28.)

Tisti čas, ko je Jezus množicam govoril, je povzdignila neka žena glas zmed množice in mu je rekla: Blagor telesu, ktero je tebe nosilo, in persim, ktere si sesal! On pa je rekel: Veliko bolj blagor tistim, kteri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo.

Darovanje.

Češena Marija, milosti polna, Gospod je s taboj; blažena si ti med ženami in blažen je sad tvojega telesa.

Tiha molitev. Po tvoji milosti, Gospod, in priprošnji blažene Marije vselej Device naj nam bo ta daritev v večni in sedanji blagor in mir. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu itd.

Predglasje.

Res je vredno in prav, spodobno in koristno, da ti vselej in povsod hvalo dajemo sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, in te v češčenji blažene Marije vselej Device hvalimo, slavimo in poveličujemo, ktera je tudi tvojega edinorojenca z obsenčenjem sv. Duha spočela in, ko ji je čast devištva ostala, svetu rodila večno luč Jezusa Kristusa, Gospoda našega; po kterem tvoje veličastvo hvalijo angeli, molijo gospostva, se tresejo oblasti. Nebesa in nebeške moči in blaženi serafi te slavijo z združenim radovanjem. S kterimi daj, prosimo, tudi naše glasove sprejeti, ker s ponižnim spoznanjem kličemo:

Svet, svet, svet i. t. d.

Po obhajilu.

Blaženo telo Marije Device, ktero je nosilo Sinu večnega Očeta.

Molimo. Ker smo zavžili pomočke našega zveličanja, daj, prosimo, da se vedno nahajamo pod varstvom blažene Marije vselej Device, v ktere češčenji smo tvojemu veličastvu te darove prinesli. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu itd.

Sveta pokora.

Molitve pred sv. spovedjo.

1. Po zgledu sv. Petra.

K tebi, moj Gospod Jezus, se ponižno vračam, ko sem se z grehi od tebe tolikokrat odstranil; kam hočem iti, ako ne k tebi? Ako me ti zaveržeš, kdo me sprejme? ako me ti pogubiš, kje dobim odpuščenje? Terdno sem že poprej sklenil, tvoje zapovedi spolnovati in se grehov ogibati; pa ah, nestanoviten sem; po poželjivosti zapeljan sem se zopet pregrešil, tebe zapustil; kaj mi je storiti? kam se naj obernem jaz revež, ako ne k tebi, v kterem je rešenje, življenje in naše vstajenje? Ozri se na me, moj Jezus, kot si se ozerl na Petra, usmili se me! Da bi pričal po njegovem zgledu s toliko solzami žalost svojega serca! V tvoje usmiljenje, o Gospod, zaupam, ker je večje, kot moja pregreha; vsaj ti vtegneš več odpustiti kot jaz grešiti. Ne zaverzi me spred svojega obličja. Reci moji duši: „Jaz sem tvoja pomoč“. (Ps. 34, 3.)

2. Po zgledu sv. Marije Magdalene.

Kdo bo dal moji glavi vode in mojim očem studenec solz, da objokujem noč in dan svoje grehe, s kterimi sem te, preljubi Jezus, tolikokrat žalil! Z Magdaleno padem k tvojim nogam, jih objemam in poljubujem, ter ponižno usmiljenja prosim. Prizanesi, o Gospod, mojim grehom; da bi jih s tako obilnimi solzami opral, kot Magdalena! Mojo pomanjkljivost nadomesti, o Jezus, s svojo presveto kervjo, ktero si tako obilno prelil. Od tvojih nog se ne odmaknem, dokler me ne blagosloviš in ne slišim tolažljivih besed: „Tvoji grehi so ti odpuščeni“. (Mat. 9, 2.)

3. Po zgledu zgubljenega sina.

Oče, grešil sem zoper nebesa in tebe; nisem vreden se imenovati tvoj sin. Svoji grešni poželjivosti sem se vdal in tebe prezvestega Očeta zaničeval. Kopal sem si vodnjake zemeljskega veselja, luknjaste vodnjake, ki vode ne deržé, in zapustil sem tebe studenec žive vode. Iskal sem v stvareh veselja, ki se le v tebi nahaja. Zares, brezbožnik nima mirú! Zatoraj se vračam k tebi, preljubljeni Oče, ki ga usmiljenje je neskončno in dobrota prevelika. Zopet kličem: Oče, grešil sem zoper nebo in tebe; poverni meni, da-si nevrednemu

svojemu sinu, obleko milosti, ktero sem s svojimi grehi zgubil; daj mi perstan svoje ljubezni, ki ga sem z ljubeznijo stvari zapravil, da tako oblečen sem vreden tvoje večerje in se s taboj na veke skleniti. „Za me pa je dobro, da se Boga deržim“. (Ps. 72, 28.)

4. Po zgledu Caheja.

Tožim sebe krivičnika tebi, o Gospod; krivično sem delal ne samo zoper čast tvojega veličastva, ampak tudi zoper ljubezen do bližnjega, ki ga ljubiti si mi ukazal. Spoznam, da sem mnogokrat tvojo zapoved hudo prelomil; polakomil sem se časnih reči v škodo drugih; častiželjen sem druge zaničeval. Kaj mi pomaga, ako ves svet pridobim, na duši pa škodo terpim! kaj mi pomaga svetna slava, ako se pa pogubim? kaj naj pričakujem od neba, kaj od zemlje, ako tebe, o Bog, žalim? Spoznam, da sem do zdaj krivično ravnal, in bližnjemu, mnogotero škodo storil; pa odpusti mi, ker spoznam svoje zadolženje; v zadostenje in spolnovanje tvoje volje sklenem, da bom s tvojo pomočjo popravil vsem, kar sem jim škodoval na časti in premoženji, kolikor mogoče, in poverh bom milošnjo delil. Odstrani od mene, kar sem dozdaj ljubil, kamnito, terdo, nevošljivo serce, in daj mi človeško, mehko serce, podobno tvoji dobrotljivosti, da bom vreden prištet biti med tvoje izvoljene

sinove. „Ker ti si prišel zveličat, kar je zgubljeno“. (Mat. 18, 11.)

5. Po zgledu desnega razbojnika.

Pozno pridem k tebi, o križani Jezus! je čas, da se s taboj spravim. Koliko mladih in starih je smert pokosila, med tem ko sem jaz grešil? Ali bi ne bil tudi jaz lahko umerl in se na veke pogubil? Kaj te je, ljubi Jezus, nagnilo, da si meni izmed mnogih prizanašal, če ne tvoja neskončna milost! Ne zaverzi me toraj zdaj; vsaj resničen spokornik ne pride k tebi prepozno. V zadnjem trenutku si razbojniku s križa odpustil, kar je svoje dni zagrešil in si ga tisti dan v sveti raj sprejel. Po tem prevelikem znamnju tvojega usmiljenja in prizanesljivosti te ponižno prosim z razbojnikom (o da bi imel enako žalost in ljubezen): O Jezus Nazarenski, usmili se me in sprejmi, dasi sem nevreden, v svojo milost. Spoznam, da moji grehi so krivi tvojega grenkega terpljenja in britke smerti na križi; obžalujem jih in terdno sklenem, da s pomočjo tvoje gnade ne bom več grešil. Usmili se me, o Jezus, usmili se mene, „ki se usmiliš vseh zavoljo pokore“. (Modr. 11, 24.)

6. Po zgledu zgubljene ovčice.

Taval sem kot zgubljena ovčica, o dobri pastir, o mili Jezus; išči svojega hlapca, in pelji me na pot svojih zapoved. Ti si rekel (Eceh. 34, 16): Jaz bom obiskal svoje ovce; zgubljeno bom poiskal, izgnano nazaj pripeljal, ranjeno obezal, slabo okrepčal. Ozri se na rane mojih grehov, kterih je neštevilno, in ozdravi me. Zadeni me, dasi nevrednega, na svoje rame in pripelji me k čedi svojih zvoljenih; tam „bom Gospodovo usmiljenje vekomaj prepeval“. (Ps. 88, 2.)

7. Po zgledu napadenega popotnika.

Jaz revež! ki sem šel iz Jeruzalema v Jeriho; ki sem kraj pravega miru zapustil in hodil za goljufivimi sladkostmi svetá in mesa ter padel v roke peklenskih razbojnikov, ki mi so vzeli obleko nedolžnosti in dušo do smerti ranili! Ozri se milostno na me, o ti usmiljeni Samarijan! usmili se me, ki se valjam v kervi svojih grehov. Ni ga, ki bi mi podal svojo rešivno roko, le ti, o Jezus, vtegneš pomagati, v tebe zaupam; ti si edini zdravnik moje duše, vlij ji vina svoje ljubezni in olja svojega usmiljenja in pripelji jo v rano svoje svete strani. „To je moje počivališče vekomaj in vekomaj, tukaj bom stanoval, ker sem ga izvolil“. (Ps. 131, 14.)

Molitev kralja Manasa.

Vsemogočni Gospod! kdo prenaša veličastvo tvoje slave in togoto tvojega žuganja zoper grešnike: pa tudi neizmerno je usmiljenje tvoje obljube, ker ti si nar višji, dobrotljiv, poterpežljiv in usmiljen. Ti, Gospod, si obljubil po svojem usmiljenji odpuščenje tistim, ki te so razžalili in si postavil pokoro v zveličanje, ne pravičnim, ampak grešnikom: glej, mojih grehov je kot peska v morji, moje hudobije so se pomnožile, da se ne upam povzdigniti svojih oči proti nebesom. Zdaj pred te padem in prosim milost. Grešil sem, o Gospod, spoznam svoje pregrehe; kličem in prosim: odpusti mi, ne pogubi me, vsaj si ti Bog spokornikov; reši me, na veke te bom hvalil, ker nebeške moči te hvalijo in tvoja slava je na veke. Amen.

Zdaj prašaj svojo vest, kaj si se pregrešil zoper božje in cerkvene zapovedi; kako si zapopaden v 7 poglavitnih grehih; v 6 grehih zoper sv. Duha; v 4 vnebovpijočih grehih; v 9 ptujih grehih; premisli, če si se kaj pregrešil v delih zoper usmiljenje in zoper dolžnosti svojega stanu. Potem moli naslednje molitve.

Molitev k Mariji, Materi Božji.

Pozdravljam te, kraljica nebes in zemlje; tebe je Bog zvolil mater svojemu Sinu od vekomaj. Po tebi je hotel Jezus Kristus rojen biti in nebo z zemljo skleniti; ti si vrata milosti, ti zavetje proti viharjem; ti nar varniše zavetje in pomoč grešnikov. V tebe zaupajoč

se k tebi zatečem, ne zaverzi me. Spoznam, da sem mnogokrat in hudo tvojega Sina razžalil, pa zdaj obžalujem, da sem grešil; zdaj njega, nar večjo dobroto, ljubim, in vpričo tebe obljubim poboljšanje. Prosim te, pridobi mi odpuščenje grehov in milost od Boga. Vsaj ti oznanuješ ljudem tisto milost, ktero si sama našla. O ljubeznjiva Gospa, moja tolažba, prosi za me revnega grešnika, zdaj spokornika, prosi, o prosi! Amen.

Obudenje upanja.

Gospod, hudo sem grešil, pa ne obupam; ker kadar so se pomnožile pregrehe, premagala je milost. Kdor zavolj grehov obupa, taji tvojo usmiljenost; kdor ne zaupa, greši. Ako se tvoje smerti spominjam, me grehi ne strašijo. Žeblji in sulica mi kličejo, da sem s taboj spravljen, ako te ljubim. Longin mi je tvojo stran odperl, jaz sem vstopil in mirno počivam. Nar močneji nagib, tebe ljubiti, je tvoja smert, s ktero me si odkupil; nagnil si glavo, da me spokornika poljubiš; raztegnil si svoje roke, da me objameš. V tvojem naročji želim živeti in umreti. Amen.

K e s.

Moj Bog in Gospod, da bi te jaz nad vse ljubil iz vsega svojega serca, iz vse svoje duše

in iz vseh svojih moči! Da bi imel ljubezen serafov in v nji ostal! Ti Gospod veš, da te ljubim in še bolj ljubiti želim; raj stokrat umerjem, kot še grešim. O kako se kesam, da sem tebe, nar večjo dobroto, žalil. Da bi te vsaj nikoli več ne žalil, ker ti si vse hvale, slave in ljubezni vreden; želim tvojo voljo zvesto spolnovati. Amen.

Molitve po sv. spovedi.

1. Molitev.

Prosim te, o Gospod, naj ti bo vseč moja spoved po zasluženji Marije vselej Device in vseh tvojih svetnikov; in kar je bilo pomanjkljivega v spoznanji in kesanji, naj nadomestuje tvoje usmiljenje in prijaznost. Tako imi me mojih grehov odvezanega tudi v nebesih. Amen.

2. Zahvala po zgledu gobovega.

Vernem se k tebi, o premili Jezus, in se ti zahvaljujem, ker si me očistil ostudnih gob mojih grehov. Naj se tvoje sveto ime hvali na veke. Resnično, o Jezus, ti Odrešenik, nikogar še tako hudobnega ne zametuješ; sprejemaš vse, ki se zares pokorijo, v svojo milost in jih prištevaš svojim izvoljenim. Tvoje usmiljenje spoznam in se ga oklenem in se posve-

čujem popolno tvoji službi. Pomagaj, prosim te, moji slabosti, da nikdar té meni skazane dobrote ne pozabim, nikdar v prejšnje grehe ne padem in se od tebe ločim. Moje serce in mojo dušo tako terdno saboj skleni, da porečem s sv. Pavlom: „Kdo me bo ločil od ljubezni Kristusove?“ (Rim. 8, 35.)

Molitve pred sv. Obhajilom.

1. Molitev.

O ljubeznjivi Jezus, k tvoji večerji bom jaz spokornik pristopil, nimam dobrih del, pa v tvojo milost in dobroto zaupam. Serce in telo sem z mnogo grehi oskrunil, jezika in nagnjenja nisem dosti varoval. O večno veličastvo, k studencu tvojega usmiljenja se jaz v stiski zatečem, k tebi hitim se ozdravit, pod tvojo brambo pribežim, in ki ga ne morem prestajati Sodnika, ga želim Odrešenika. Tebi, Gospod! kažem svoje rane, tebi odkrijem svojo sramožljivost. Vidim in se bojim svojih mnogoterih grehov; pa zaupam v tvoje neizmerno usmiljenje. Ozri se z milostnim očesom, o Jezus, večni kralj, ti Bog-človek, ki si bil zavolj človeka križan. Usliši me, ki v tebe upam, usmili se me, ki sem poln nadlog in grehov, ti, ki ga studenec milosti nikdar ne vsahne. Pozdravljam te, zveličavna daritev, ki si bila za me in ves človeški rod križana. Pozdrav-

ljam te, presveta Rešnja kri, ki si tekla iz ran križanega Jezusa Kristusa in si oprala grehe vsega sveta. Spomni se, Gospod, svoje stvari, ktero si s svojo kervjo odkupil. Mi je žal, da sem grešil; rad bi popravil, kar sem zagrešil. Odvzemi, milostljivi Oče, od mene vse pregrehe in krivice, da na duši in telesu očiščen te vredno prejmem, in daj, da zavžitje tvojega telesa in kervi mi je v odpuščenje grehov, v prenovljenje dobrih misel in v terdno brambo pred sovražniki duše in telesa. Amen.

2. Molitev sv. Tomaža Akvinskega.

Vsemogočni, večni Bog! glej, pristopil bom k mizi tvojega edinorojenega Sina. Bližam se slab in bolan k dušnemu zdravniku, nečist k studencu milosti, slep k luči večnega veselja, ubog in reven k Gospodu nebes in zemlje. Prosim toraj tvojo neskončno radodarnost, da ozdraviš mojo bolezen, opereš ostudnost, obogatiš revščino, oblečeš golost, da tebe, Gospoda angelov, kralja kraljev, prejmem s takim spoštovanjem, ponižnostjo, kesom in pobožnostjo, čistostjo in vero, sklepom in namenom, kot koristi v zveličanje moje duše. Daj mi, Gospod, užiti ne samo zakramenta presv. telesa in kervi, ampak tudi moč sv. zakramenta. O usmiljeni Oče, daj mi telo svojega edinorojenega Sinu, ki ga je vzel iz Marije Device, tako sprejeti, da se z njim duhovno sklenem. Daj, da, ko

zdaj v življenji tvojega Sina skritega prejemam, enkrat ga vekomaj od lica do lica gledam. Amen.

Trije zdihljeji k Jezusu.

a) Vžgi, o Jezus! z ognjem svoje ljubezni moje serce, ki ti ga darujem, ugasni plamen zemeljske ljubezni, da mi nič na svetu ne bo ljubo, razun tebe. V ljubezni do tebe želim živeti in umreti.

b) Tvoj klic, o Jezus, je: Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom okrepčal. Z razpetimi rokami na križi me pričakuješ. Glej, pridem, prosim te, o Jezus, sprejmi me in naj bom vekomaj v ljubezni s taboj sklenjen.

c) Mi ukazuješ, da pred te ne smem priti prazen. Pa kaj ti bom dal, moj Jezus! sprejmi darove svoje dobrotljivosti, zmožnosti moje duše: spomin, pamet, voljo; posvečujem jih v tvojo službo. Naj se le tebe spominjam, naj le tebe ljubim in v vsaki zadevi naj velja tvoja volja, ne moja. Amen.

O dobrotljivi Jezus! po svoji milosti usmili se me, ker pri tisti Rešnji kervi, ktero si za nas grešnike prelil, te prosim, reši me, usmili se me, odpusti mi; ne pogubi me, ki sem iz nič stvarjen; naj me ne pogubi moja hudobija, ki me je stvarila tvoja vsemogočnost; spoznaj, kar je tvojega, in odpravi, kar je ptujega; usmili se me, ko je še čas; če sem pogubljen,

ali te bom hvalil? Daj mi tiste čednosti, ki me vrednega storé tebe prejeti. Amen.

Moj Gospod! pravi Bog in človek; spoznam in verujem, da si v sv. Rešnjem telesu resnično pričujoč; ponižno te molim; o da bi te premišljeval, spoznal, ljubil, hvalil in poveličeval, kakor te slavé angeli z nar večjim veseljem v nebesih! Koliko sem ti dolžan, ker iz ljubezni do mene si nebesa zapustil, na svet prišel in se na križi daroval. V vedni spomin svoje ljubezni si se mi v presv. Rešnjem telesu v jed zapustil. Kako ti naj toliko ljubezen povernem! Amen.

Zdaj, o kralj veličastva Jezus Kristus, se vsedem k tvoji mizi jaz reven in umazan, ki bi te prejeti ne upal, ako bi me tvoja dobrota ne podpirala. Ozri se na mojo revščino in potrebnost, ktero odpraviti zamore le tvoja gnada, in za to te prosim pri zavžitji presv. zakramenta, ki mojo željo z dobrotami napolnuje. Amen.

Po sv. Obhajilu.

1. Po sv. Tomažu Akvinskem.

Zahvaljujem se ti, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, ki si blagovolil nasititi z mesom in kervjo Jezusa Kristusa mene nevrednega grešnika, svojega hlapca brez mojega zasluženja iz čistega usmiljenja. Te prosim,

naj mi to sv. obhajilo ne bode v kazen, ampak v odpuščenje; naj mi bo orožje vere in škit dobre volje; naj iztrebi iz mene napčnosti in odpravi poželjivost; naj pomnoži v meni ljubezen in poterpežljivost, ponižnost in pokorščino; naj me brani napadov vidnih in nevidnih sovražnikov; naj umiri v meni dušne in telesne počutke, da se tebe terdno deržim in srečno umerjem. Prosim te, pripelji me slednjič k svoji večerji v nebesih, kjer si ti svojim svetnikom prava luč, popolno nasitenje, večno veselje, doveršena radost in dopolnjena blagovitost. Amen.

2. Po sv. Bonaventuri.

Vtisni, sladki Jezus, v moje serce rano svoje prijetne in zveličavne ljubezni, da moja duša hrepení in se topí po tvoji ljubezni, želi umreti in biti pri tebi. Daj, da moja duša hrepeni po tebi, kruhu angelskem, po okrepčanju svetih duš, po našem vsakdanjem nadnatornem kruhu, ki ima vso sladkost in prijetnost in okusnost v sebi, ki ga gledati angeli koperné; naj hrepeni in vživa moje serce tebe in naj sem te vedno napolnjen; naj žejim po tebi studencu življenja, modrosti, učenosti, večne luči; po potoku radosti; po bogastvu hiše božje; naj tebe iščem, najdem, k tebi pridem, tebe premišljujem, o tebi govorim in vse delam v tvojo hvalo in slavo; naj ostanem sta-

noviten v tvoji službi, ker ti si moje upanje, moje zanašanje, moje bogastvo, moja radost in moje veselje, moj mir in pokoj; moja jed in moje okrepčanje, moje pribežališče in moja pomoč. Naj se moje serce v tebi nepremakljivo ukorenini. Amen.

3. Molitev.

Tvojo neizrekljivo milost, Gospod Jezus, ponižno prosim, da zakrament presv. telesa in kervi, kar sem jaz nevreden prejel, me očisti hudobije, vterdi slabost, poterdi zoper nevarnosti, sprosi odpuščenje, pridobi gnado, ozdravlja življenje, spominja me tvojega terpljenja, naj bo okrepčalo zoper slabost in popotnica mojega življenja. Ako hodim, naj me vodi; ako se motim, naj me pelje; ako se vernem, naj me sprejme; ako se opotekam, naj me derži; ako padem, naj me vzdigne; in ako sem stanoviten, naj me vpelje v večno slavo. O visoki Bog, naj pričujočnost tvojega telesa in kervi moje serce tako prevzame, da razun tebe ne čuti nobene druge sladkosti, ne ljubi nobene lepote, ne želi nobene tolažbe; ne išče nobene časti in se nikogar ne boji. Amen.

Najdel sem, ki ga ljubi moja duša, ga deržim in ne spustim. Tebe, moj Jezus, objemam in veselje svoje ljubezni hranim. Deržim tebe zaklad svojega serca, v kterem imam vse. Naj občuti moja duša tvojo nazočnost; naj po-

kusi tvojo sladkost, da v tvoji ljubezni vjeta razun tebe nič ne išče in ljubi. Ti si moj kralj, ne pozabi moje revščine in stiske. Ti si moj sodnik, prizanesi mi in usmili se me; ti si moj zdravnik, ozdravi vse moje slabosti; ti si ženin moje duše, zaroči se z manoj na veke; ti si moj sodnik in branitelj, postavi me poleg sebe; ti si se za me žertvoval, in jaz tebe hvalim in poveličujem; ti si me odrešil, reši me pogubljenja in zveličaj me; ti si moj Bog in vse. Kaj imam v nebesih in kaj na zemlji razun tebe? Ti si Bog mojega serca in moj delež na veke. Tebi toraj, moj Jezus, moj začetek in konec, moj Bog in Zveličar, naj bo čast in hvala! Amen.

Litanije od presv. Serca Jezusovega.

Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!
Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!

Oče nebeški, vsemogočni Bog,
Sin, vsega sveta rešnji Bog,
Sveti Duh, resnični Bog,
Sveta Trojica, sami Bog,
Presveto serce Jezusovo,
Serce Jezusa, Sina živega Boga,

usmili se nas!

Serce Jezusa, Sina prečiste Device,
Serce Jezusovo, dopadajenje nebeškega Očeta,
Serce Jezusovo, tempelj sv. Duha,
Serce Jezusovo, večna ljubezen presvete Trojice,
Serce Jezusovo, raj božjega veselja,
Serce Jezusovo, studenec nebeške sladkosti,
Serce Jezusovo, sedež večne milosti,
Serce Jezusovo, morje usmiljenja,
Serce Jezusovo, zaklad vsega bogastva božjega,
Serce Jezusovo, vir sv. ljubezni in sv. kesanja,
Serce Jezusovo, konec vsega usmiljenja nebeškega Očeta,
Serce Jezusovo, visokost božje modrosti in božjega znanja,
Serce Jezusovo, potok, ki razveseljuje mesto božje,
Serce Jezusa, našega nebeškega kralja,
Serce Jezusa, našega dobrega pastirja,
Serce Jezusa, našega usmiljenega brata,
Serce Jezusa, našega preljubega učenika,
Serce Jezusa, nar ljubeznjivšega ženina naših duš,
Serce Jezusovo, zgled krotkosti in ponižnosti,
Serce Jezusovo, studenec miru in sv. pokoja,

usmili se nas!

Serce Jezusovo, nar bolj popolnoma podoba našega življenja,
Serce Jezusovo, tolažba žalostnih,
Serce Jezusovo, pribežališče v skušnjavah in nadlogah,
Serce Jezusovo, veselo prebivanje čistih duš,
Serce Jezusovo, veselje vseh izvoljenih,
Serce Jezusovo, studenec vseh sv. misel in želj,
Serce Jezusovo, luč popotnikov,
Serce Jezusovo, altar sprave,
Serce Jezusovo, ognjeni studenec božje ljubezni,
Serce Jezusovo, hrepenenje in nar slajša ljubezen vseh sv. duš,
Serce Jezusovo, zavolj nas na Oljski gori žalostno in otožno do smerti,
Serce Jezusovo, oslabljeno od kervavega potu,
Serce Jezusovo, na križu s sulico prebodeno,
Serce Jezusovo, upanje umirajočih,
Serce Jezusovo, večno veselje vseh svetnikov v nebesih,
Serce Jezusovo, krona vseh stvari božjih,

usmili se nas!

Bodi nam milostljivo; zanesi nam, o Serce Jezusovo!
Bodi nam milostljivo; usliši nas, o Serce Jezusovo!

Vsega greha,
Zanemarjanja presvetega navdajanja,
Vse nepobožnosti in mlačnosti,
Vse merzlote do tvoje božje ljubezni,
Vseh nečistih misel in želj,
Vse slepote in terdovratnosti serca,
Po svoji čudni krotkosti in ponižnosti,
Po svoji nar večji čistosti,
Po svojem usmiljenji in prizanesljivi milosti,
Po svojem skrivnem življenji,
Po svoji revščini in sveti pokorščini do smerti na križi,
Po svojem preljubeznjivem obnašanji med ljudmi,
Po svojem notranjem miru,
Po svoji usmiljeni ljubezni do nas grešnikov,
S kervjo in vodo, ki si jo v naše očiščenje in posvečenje prelilo,

reši nas, o Serce Jezusovo!

Mi grešniki,
Da svojo sveto in čisto ljubezen v naše serce vliješ,
Da naša serca k posnemanju svojih čednost vlečeš,
Da nam pravo ponižnost, krotkost in notranji mir dodeliš,
Da vse misli in želje našega serca očistiš in posvetiš,
Da nas in vse ljudi razsvetliš in k spoznanju svoje božje ljubezni pripelješ,

prosimo te, sliši nas!

Da nas v britkostih tega življenja milostljivo poživiš in poterdiš,
Da svojo sveto ljubezen v nas vedno pomnožiš,
Da ob naši smertni uri naše duše v svojih svetih ranah skriješ,
Da nas v veličastvo svojih izvoljenih sprejmeš,
O presladko Serce Jezusovo,

prosimo te, sliši nas!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; zanesi nam, o Serce Jezusovo!
Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; usliši nas, o Serce Jezusovo!
Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; usmili se nas, o Serce Jezusovo!

Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!
Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!

Oče naš, kteri si v nebesih . . Češčena si Marija . .

Pomagaj svojim služabnikom, o Gospod!
Ki si jih s svojo drago kervjo odrešil!
Gospod, usliši mojo molitev!
In moje vpitje naj k tebi pride!

Molimo.

Ozri se, prosimo, vsemogočni večni Bog, na preljubeznjivo Serce svojega Sina, nad kte-

rim imaš dopadajenje, ter odpusti nam zavoljo tega preljubeznjivega Serca naše grehe, odverni od nas zasluženo šibo, vlij v naša serca svojo ljubezen, ohrani, vladaj in pripelji nas v večno življenje. Amen.

Zdihljeji k Jezusovemu sercu.

O usmiljeni Jezus, usliši me!
Gnada tvojega Serca spreoberni me!
Svetloba tvojega Serca razsvetli me!
Žalost tvojega Serca omeči me!
Rana tvojega Serca prešini me!
Kri tvojega Serca spravi me!
Voda tvojega Serca očisti me!
Zasluženje tvojega Serca posveti me!
Križ tvojega Serca poterdi me!
Ternjeva krona tvojega Serca ozaljšaj me!
Usmiljenje tvojega Serca skrij me!
Duh tvojega Serca oživi me!
Ogenj tvojega Serca ogrej me!
Plamen tvojega Serca užgi me!
Ljubezen tvojega Serca vnemi me!
Vrednost tvojega Serca povzdigni me!
Lepota tvojega Serca spremeni me!
Veselje tvojega Serca zveličaj me!
Bogastvo tvojega Serca nasiti me!
V tvojem Sercu, o Jezus, živim in umerjem.
Svoje serce tvojemu dam, in ljubim te.
O sladko Serce! osreči me
Tukaj in tam vekomaj. Amen.

Darovanje samega sebe Jezusovemu presv. Sercu in hrepenenje po njem.

O preljubeznjivi Jezus, nič nimam, kar bi bilo tebi všeč, sam od sebe tudi ne morem nič storiti, kar bi te veselilo. Imam pa serce, ki si mi ga ti dal, da tebe ljubim. O Jezus, vzemi to moje serce, in daj mi nazaj svoje Serce in svojo ljubezen. Ne želim ne bogastva, ne časti, ne posvetnega veselja, temuč le po tvojem Sercu in po tvoji ljubezni hrepeni moje serce. Vžgi v meni, o ljubeznjivi Jezus, ta neugasljivi ogenj svoje ljubezni, da bom jaz tvoj in ti moj.

O ženin moje duše, odpri mi vrata svojega Serca, vrata usmiljenja, ter nerazvezljivo skleni moje serce s svojim Sercem, da prebivaš ti v meni in jaz v tebi; vsaj nobenega grešnika ne izključiš, boš toraj tudi mene sprejel. Vzemi toraj moje serce, da le tebe ljubi in vse drugo zametuje; o da bi moje serce le z nebeškimi rečmi opraviti imelo! zatoraj raztergaj vezi, ki moje serce na svetne reči vežejo, da ga časnim rečem odtegnem in večnim posvečujem. Daj mi toraj svojo ljubezen, vžgi jo v mojem sercu, da za tebe živim in umerjem. Amen.

Litanije od Marijinega presvetega Serca.

Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!
Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!
Oče nebeški, vsemogočni Bog, usmili se nas!
Sin, vsega sveta rešnji Bog, usmili se nas!
Sv. Duh, resnični Bog, usmili se nas!
Sv. Trojica, sami Bog, usmili se nas!

Sveto Marijino Serce,
Serce Marijino, brez madeža spočeto,
Serce Marijino, gnade polno,
Serce Marijino, blaženo med vsemi serci,
Serce Marijino, za sercem Jezusovim nar čistejše,
Serce Marijino, tempelj presv. Trojice,
Serce Marijino, sedež modrosti,
Serce Marijino, podoba pravice,
Serce Marijino, stol usmiljenja,
Serce Marijino, zapopadek vse svetosti,
Serce Marijino skrinja miru in sprave,
Serce Marijino, vrata nebeška,
Serce Marijino, častitljivo,
Serce Marijino, mogočno,
Serce Marijino, usmiljeno,
Serce Marijino, verno,
Serce Marijino, hvale vredno,
Serce Marijino, ljubeznjivo,

za nas Boga prosi!

Serce Marijino, krotko,
Serce Marijino, ponižno,
Serce Marijino, poterpežljivo,
Serce Marijino, za nas z bolečinami prebodeno,
Serce Marijino, luč zmotenih,
Serce Marijino, pribežališče grešnikov,
Serce Marijino, moč pravičnih,
Serce Marijino, tolažba žalostnih,
Serce Marijino, terdnost v skušnjavi,
Serce Marijino, upanje umirajočih,
Serce Marijino, pomoč v vseh naših nadlogah,
Serce Marijino, zastava obljub Jezusovih,
Serce Marijino, popolni žgavni dar božje ljubezni,
Serce Marijino, veselje vseh serc,
Serce Marijino, s častjo v nebesih venčano,

} za nas Boga prosi!

Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; zanesi nam, o Jezus!
Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; usliši nas, o Jezus!
Jagnje Božje, ki grehe sveta odjemlješ; usmili se nas, o Jezus!

Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!

Oče naš . . . Češčenamarija.

Prosi za nas sveto Marijino serce!
Da bomo vredni te serčno ljubiti!

Molimo.

O Bog, ki si Serce prečiste Device Marije z nar gorečnišo ljubeznijo vžgal, z vso milostjo napolnil in z nar lepšimi čednostmi ozaljšal, da je z nar večjim dopadajenjem v njem prebival tvoj edinorojeni Sin, naš Gospod Jezus Kristus, dodeli meni in vsem, kteri to prelepo in prečisto Sercé časté, da se tudi naša serca od te ljubezni do tebe vžgó ter zadobé nekoliko tistih obilnih gnad in lepih čednost, s kterimi si obdaril Serce naše preljubeznjive Matere Marije, da brez čednost in dobrih del pred tvoje obličje ne pridemo, temuč da bomo kot tvoji zvesti otroci v tvoje kraljestvo sprejeti, kjer te bomo z Marijo, tvojo presveto Materjo, in z vsemi svetniki častili in hvalili vekomaj. Amen.

Serčni zdihljeji k Marijinemu Sercu.

Tvoje Serce, o Marija, odpri se!
Tvoja moč varuj me!
Tvoja ponižnost uči me!
Tvoja revščina obogati me!
Tvoja poterpežljivost prenašaj me!
Tvoja pokorščina podverzi me!
Tvoja nedolžnost posveti me!
Tvoja ljubezen vžgí me!
Tvoje usmiljenje obdaj me!

Tvoja ljubeznjivost zamakni me!
Tvoja lepota vnemi me!
Tvoja nagnjenja naj vodijo me!
Tvoje solze naj omečijo me!
Tvoje terpljenje presuni me!
Tvoje bolečine naj ranijo me!
Tvoje veselje zveličaj me!
O Devica Marija, usliši me!
V svoje presladko Serce skrij me!
V življenji in smerti varuj me!
Da čedalje bolj ljubim te!
Tukaj in tam vekomaj. Amen.

Vse v slavo in zahvalo presveti Trojici!

Litanije vseh svetnikov.

Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!
Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!

Bog Oče nebeški, usmili se nas!
Bog Sin, Odrešenik svetá, usmili se nas!
Bog sveti Duh, usmili se nas!
Sveta Trojica, en sam Bog, usmili se nas!

Sv. Marija,
Sv. Mati Božja,
Sv. devic Devica,
Sv. Mihael,
Sv. Gabriel,
Sv. Rafael,
} za nas Boga prosi!

Vsi sveti angeli in arhangeli, za nas Boga prosite!
Vse svete verste zveličanih duhov, za nas Boga prosite!

Sv. Janez kerstnik,
Sv. Jožef,
} za nas Boga prosi!

Vsi sveti očaki in preroki, za nas Boga prosite!

Sv. Peter,
Sv. Pavel,
Sv. Andrej,
Sv. Jakop,
} za nas Boga prosi!

Sv. Janez,
Sv. Tomaž,
Sv. Jakop,
Sv. Filip,
Sv. Jernej,
Sv. Matevž,
Sv. Simon,
Sv. Tadej,
Sv. Matija,
Sv. Barnaba,
Sv. Lukež,
Sv. Marka,
za nas Boga prosi!

Vsi sveti aposteljni in evangelisti, za nas Boga prosite!

Vsi sveti učenci Gospodovi, za nas Boga prosite!

Vsi sveti nedolžni otroci, za nas Boga prosite!

Sv. Štefan,
Sv. Lavrenci,
Sv. Vincenci,
za nas Boga prosi!

Sveta Fabijan in Sebastijan,
Sveta Janez in Pavel,
Sveta Kozma in Damijan,
Sveta Gervazi in Protazi,
za nas Boga prosita!

Vsi sveti marterniki, za nas Boga prosite!

Sv. Silvester,
Sv. Gregori,
Sv. Ambrož,
Sv. Avguštin,
Sv. Jeronim,
Sv. Martin,
Sv. Nikolaj,
za nas Boga prosi!

Vsi sveti škofje in spoznovavci, za nas Boga prosite!
Vsi sveti učeniki, za nas Boga prosite!
Sv. Anton,
Sv. Benedikt,
Sv. Bernard, } za nas Boga prosi!
Sv. Dominik,
Sv. Frančišek,
Vsi sveti mašniki in leviti, za nas Boga prosite!
Vsi sveti mnihi in pušavniki, za nas Boga prosite!
Sv. Marija Magdalena,
Sv. Agata,
Sv. Lucija,
Sv. Neža, } za nas Boga prosi!
Sv. Cecilija,
Sv. Katarina,
Sv. Anastazija,
Vse svete device in vdove, za nas Boga prosite!
Vsi svetniki in svetnice Božje, za nas Boga prosite!
Bodi nam milostljiv; zanesi nam, o Gospod!
Bodi nam milostljiv; usliši nas, o Gospod!
Vsega hudega,
Vsega greha,
Svoje jeze,
Nagle in neprevidene smerti,
Skušnjav hudičevih,
Jeze, sovraštva in vse hude volje,
Duhá nečistosti,
Treska in hudega vremena,
Šibe potresa, } reši nas, o Gospod!

Kuge, lakote in vojske,
Večne smerti,
S skrivnostjo svojega svetega včlovečenja,
S svojim prihodom,
S svojim rojstvom,
S svojim kerstom in svetim postom,
S svojim križem in terpljenjem,
S svojo smertjo in svojim pokopom,
S svojim svetim vstajenjem,
S svojim čudovitnim vnebohodom,
S prihodom Tolažnika svetega Duha,
V dan sodbe,
reši nas, o Gospod!

Mi grešniki,
Da nam zanesi,
Da nam odpústi,
Da nas k pravi pokori pripelji,
Da svojo sveto cerkev vladaj in ohrani,
Da pastirja apostoljskega in vse cerkvene stanove v svoji sveti veri ohrani,
Da sovražnike svete cerkve ponižaj,
Da našega cesarja obvaruj,
Da keršanskim kraljem in oblastnikom mir in pravo enovoljnost daruj,
Da vsemu keršanskemu ljudstvu mir in edinost dodeli,
Da nas vse v svoji sveti službi poterdi in ohrani,
Da naše misli k nebeškim željam povzdigni,
Da vsem našim dobrotnikom večne dari dodeli,
Da duše naše in naših bratov, bližnjih in dobrotnikov večnega pogubljenja reši,
prosimo te, sliši nas!

Da sad zemlji daj in ohrani,
Da vsem vernim dušam večni pokoj dodeli,
Da nas usliši,
Sin Božji,
} prosimo te, sliši nas!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ; zanesi nam, o Gospod!
Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ; usliši nas, o Gospod!
Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ; usmili se nas, o Gospod!

Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!
Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!

Oče naš . . . . . (tiho.)

M. In nas ne vpelji v skušnjavo.
Lj. Temuč reši nas hudega. Amen.

Molitve po litanijah

pri popoldanji službi Božji ob nedeljah in praznikih, ki niso Matere Božje.

Kadar je sv. rešnje telo izpostavljeno.

V. Kruh z nebes si jim dodelil.
O. Ki ima vso sladkost v sebi.

Molimo.

O Bog! kteri si nam v prečudnem zakramentu spomin svojega terpljenja zapustil, daj nam, te pro-

simo, svete skrivnosti tvojega telesa in tvoje kervi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo. Kteri živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha Bog vekomaj. Amen.

Za odvernenje vseh nadlog in nevarnost.

Vsegamogočni, večni Bog! nebeški Oče! poglej z očmi svoje neskončne milosti naše reve in nadloge. Usmili se vseh vernih kristjanov, za ktere se je tvoj edinorojeni Sin, naš Gospod in Zveličar Jezus Kristus, voljno grešnikom v roke dal, in je tudi svojo drago kri na lesu svetega križa prelil. Po tem Gospodu Jezusu odverni, milostljivi Oče! zaslužene šibe, sedanje in prihodnje nevarnosti, punte, vojsko, kugo, lakoto, dragino, bolezni in žalostne revne čase.

Vsegamogočni, večni Bog! usmili se svojega služabnika našega papeža I., in vodi ga po potu večnega življenja, da bo s tvojo pomočjo, kar je tebi prijetno, želel in z vso močjo storil.

O Bog! pastir in vladar vseh vernikov, glej milostljivo na svojega služabnika našega škofa I., ki si ga pastirja naši škofiji postavil; dodeli mu, da tistim, čez ktere je postavljen, z besedo in z djanjem k dobremu služi, in tako s čedo, ki mu je izročena, večno življenje doseže.

Bog, varh vseh kraljestev, dodeli svojemu služabniku našemu cesarju I., spoznati in častiti tvojo moč, s ktero se sovražnik premaga, da bo, ker je iz tvoje volje cesar postal, tudi v tvojem varstvu vselej mogočen.

Razsvetli in poterdi v vsem dobrem duhovske in deželske oblastnike in gosposke, da nas bodo na vse to napeljevali, kar more k tvoji Božji časti, k našemu zveličanju in k miru in sreči vsega keršanstva pripomoči.

Prosimo tudi, kakor hočeš, da nam je prositi, za svoje prijatle in neprijatle, za zdrave in bolne, za vse žalostne in revne kristjane, za žive in mertve.

Vsegamogočni, večni Bog, ki gospoduješ čez žive in mertve, in se usmiliš vseh, ktere iz vere in dobrih del za svoje spoznaš, pohlevno te prosimo, da vsi, za ktere smo se namenili moliti, kteri so še pri življenji, ali pa so se že s sveta ločili, na prošnjo vseh tvojih svetnikov od tvoje dobrote odpušenje vseh svojih grehov dosežejo.

Dodeli nam, o Bog mirú! pravo edinost v veri brez vsega razdertja in ločitve. Preoberni naše serca k pravi pokori in poboljšanju našega življenja. Vžgi v nas ogenj svoje ljubezni. Daj nam goreče želje po vsi pravičnosti, da ti bomo kakor tvoji pokorni otroci v življenji in v smerti prijetni in dopadljivi.

Tebi, o Gospod! bodi vedno priporočeno vse naše djanje in nehanje, naše delo in opravilo, naše življenje in naša smert. Daj nam tvojo milost tukaj vživati, in tamkaj z vsemi izvoljenimi doseči, da te bomo v večnim veselji in zveličanji hvalili in molili. To nam dodeli, Gospod nebeški Oče! po Jezusu Kristusu, svojem ljubem Sinu, Gospodu našem in Odrešeniku, kteri s teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha Bog vekomaj. Amen.

V. Božja pomoč ostani vselej pri nas.
O. Amen.

Oče naš. Češena Marija (petkrat.)

Lavretanske litanije.

Ob praznikih Matere Božje in ob sabotah.

Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!
Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!

Bog Oče nebeški,
Bog Sin, Odrešenik svetá,
Bog sveti Duh,
Sveta Trojica, en sam Bog,
} usmili se nas!

Sv. Marija,
Sv. Mati Božja,
Sv. devic Devica,
Mati Kristusova,
Mati milosti Božje,
Mati prečista,
Mati brez madeža,
Mati nedolžna,
Mati presveta,
Mati ljubeznjiva,
Mati prečudna,
Mati našega Stvarnika,
Mati našega Odrešenika,
Devica modra,
Devica častitljiva,
Devica hvale vredna,
Devica mogočna,
} za nas Boga prosi!

Devica usmiljena,
Devica verna,
Podoba pravice,
Sedež modrosti Božje,
Začetek našega veselja,
Posoda duhovna,
Posoda časti vredna,
Posoda vse svetosti,
Skrivnostna roža,
Turn kralja Davida,
Turn slonokosteni,
Hiša zlata,
Skrinja mirú in sprave,
Vrata nebeške,
Zgodnja danica,
Zdravje bolnikov,
Pribežališe grešnikov,
Tolažnica žalostnih,
Pomoč kristjanov,
Kraljica angelov,
Kraljica očakov,
Kraljica prerokov,
Kraljica apostelnov,
Kraljica marternikov,
Kraljica spoznovavcev,
Kraljica devic,
Kraljica vseh svetnikov,
Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta,

za nas Boga prosi!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ; zanesi nam, o Gospod!

Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ; usliši nas, o Gospod!
Jagnje Božje, ki grehe svetá odjemlješ; usmili se nas, o Gospod!
Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!
Oče naš i. t. d. Češena Marija i. t. d.

Molitve.

1. K presv. rešnjemu Telesu.

(Kadar je izpostavljeno.)

V. Kruh z nebes si jim dodelil.
O. Kteri ima vso sladkost v sebi.

Molimo.

O Bog! kteri si nam v prečudnem zakramentu spomin svojega terpljenja zapustil, daj nam, te prosimo, svete skrivnosti tvojega telesa in tvoje kervi tako častiti, da sad tvojega odrešenja vedno v sebi čutimo. Kteri živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti svetega Duha Bog vekomaj. Amen.

2. K sv. Devici, Materi Mariji.

Pod tvojo pomoč pribežimo, o sveta Božja porodnica! ne zaverzi naših prošenj v naših potrebah, temuč reši nas vselej vseh nevarnost. O častitljiva in blažena devica, naša gospa; naša srednica; naša besednica; naša pomočnica! S svojim

Sinom nas spravi, svojemu Sinu nas priporoči, svojemu Sinu nas izroči.

V. Prosi za nas, sveta Božja porodnica!

O. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

Molimo.

Dodeli nam, svojim služabnikom, prosimo, Gospod Bog! da vedno zdravje na duši in na telesu vživamo; in da bomo po častitih prošnjah presvete Marije vselej Device sedanje žalosti rešeni in večnega veselja deležni.

Češena bodi, Kraljica, Mati milosti, življenje, sladkost in upanje naše, bodi češena! K tebi vpijemo zapušeni Evini otroci, k tebi zdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Oh, oberni tedaj, naša pomočnica! svoje milostljive oči v nas; in pokaži nam po tem revnem življenji Jezusa, blaženi sad tvojega telesa; o milostljiva, o dobrotljiva, o sladka Devica Marija!

V. Prosi na nas, sveta Božja porodnica!

O. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

Molimo.

Vsegamogočni, večni Bog! ki si dušo in telo častite Device Matere Marije, da bi vredno prebivališe tvojega Sina biti zaslužila, s pomočjo svetega Duha pripravil, daj, da bomo, ki se njenega spomina veselimo, po njenih milostljivih prošnjah prihodnjega zlega in večne smerti rešeni.

3. K svetemu Jožefu.

Glejte, zvesti in modri hlapec, kterega je postavil Gospod čez svojo družino.

V. Prosi za nas, sveti Jožef!

O. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

Molimo.

Naj nam, prosimo, Gospod! zasluženje ženina tvoje presvete Matere Marije pomaga, da, kar naša slabost ne premore, nam bode po njegovih prošnjah dodeljeno.

4. Za vse potrebe.

Gospod! ponižno te prosimo, razveži po svoji milosti naših grehov vezi, in ohrani po prošnjah svoje izvoljene Matere, ljube Device Marije in vseh svojih svetnikov nas svoje služabnike, naše dobrotnike in naše pohištvo v vsi svetosti; očisti tudi vso našo rodovino in naše prijatle od hudobe in grehov, in napolni jih z lepimi čednostmi; dodeli nam mir in zdravje, odverni od nas vidne in nevidne sovražnike, in odženi vse hude želje; daj nam zdravo vreme in dobro letino, skaži milost našim prijatlom in neprijatlom, in obvaruj to duhovnijo z vsemi, kteri v njej prebivajo, kuge, lakote, vojske, ognja, potresa, povodnji, in dodeli milostljivo vsem vernim kristjanom, živim in mertvim, v nebeškem kraljestvu večno življenje, mir in pokoj. Obvaruj našega papeža I., našega škofa I., našega cesarja I., in vso našo duhovsko in deželsko gosposko, in vse keršansko ljudstvo vseh nadlog in vsega zlega. In tvoj blagoslov pridi z nebes na nas,

in bodi vselej nad nami. Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, kteri s teboj živi in kraljuje v edinosti svetega Duha Bog vekomaj. Amen.

V. Božja pomoč ostani vselej pri nas.

O. Amen.

Oče naš i. t. d. Češena si Marija i. t. d. (petkrat).

Sveti križev pot.

1. O moj Jezus in moj sodnik, za mene k smerti obsojen, da bi moja sodba milostna bila, — daj iz ljubezni do tebe krive sodbe mirno poslušati, nikogar ne soditi, enkrat pa milostljivo sojenim biti.
2. O Jezus, moj zgled! ki radovoljno križ objameš, da bi ga za mene nesel, — pomagaj mi, iz ljubezni do tebe svoj križ voljno nositi, proti bližnjemu zanesljiv, proti sebi oster biti, in po smerti plačilo resničnih spokornikov zadobiti.
3. O Jezus, moja podpora! ki slab postaneš, da pod križem padeš, meni moč v skušnjavah pridobiti, — derži me, da ne padem; daj mi usmiljenje do slabih bratov, da jih vzdigujem; povzdiguj moje misli k nebeškim željam in povzdigni enkrat mojo dušo k nebeškim sladkostim.
4. O Jezus in Marija, moja zvesta spremljevavca! zavoljo žalosti, ktero sta občutila, kadar sta se srečala, — me spremljajta

po vsih mojih potih, da steze v obljubljeno deželo ne zgrešim.

5. O prevbogi Jezus! ki pomoč Simonovo hvaležno sprejmeš, — ne daj mi v vboštvu godernjati, v bogastvu se prevzeti, vbogih zaničevati in nebeškega bogastva pozabiti.

6. O Jezus, ženin čistih duš! ki ti je dar čiste Veronike toliko dopadljiv, — podpiraj me, da vse nečiste želje v sebi poterem, in tako vreden postanem, tvoje lepo obličje v družbi čistih angeljev vekomaj gledati.

7. O poterpežljivi Jezus! ki ne zapustiš križa, dasi te ravno na tla meče, — daj, da ne obupam zavolj premnogih grehov, v ktere tolikrat padem, ampak da poterpežljivo pri tebi zdravila išem, dokler vsem nevarnostim odidem.

8. O milostljivi Jezus! ki sam poln težav, žalostne žene tolažiš, — potolaži mojo dušo, kadar si svetovati ne ve, in pripelji v presrečni kraj, v kterem solze več ne teko.

9. O Jezus, stanovitni vojšak, ki še križ za me objemaš, ker ga nesti več ne moreš, — daj se mi tako dolgo serčno vojskovati, dokler vseh sovražnikov svojega zveličanja ne premagam.

10. O Jezus, ti zaničevan kralj, ki se sleči in z žolčem pojiti pustiš, — naj mirno poslušam, ako me bližnji z žolčem zani-

čevanja poji, in krotko prenašam, ako oblačilo dobrega imena z mene terga, da plačilo krotkih zadobim.

11. O Jezus, z britkostjo napolnjen! ker ti vse ude grozovitno razpenjajo, in roke in noge neusmiljeno na križ pribijajo, — naj iz ljubezni do tebe vse težave umerjočega života voljno prenašam, da mi ga boš sodni dan poveličal.

12. O Jezus, ti krotko jagnje božje! ki se radovoljno v našo spravo v smert daš, — naj sebi in svetu odumerjem, in le tebi živim zdaj in vekomaj.

13. O Jezus, moje življenje, ki v naročji Marije mertev ležiš, da bi jaz vekomaj živel, — naj bom z Marijo rad pri tebi, ne le v veselji, ampak tudi v težavah, ker je to gotovo znamnje zvestega učenca.

14. O Jezus, moja hrana! ki iz ljubezni do mene v grobu ležiš, v tabernakeljnu prebivaš in do prebivanja v mojem sercu hrepeniš, — daj, da bo moja duša nebeške hrane tvojega presvetega telesa in kervi vedno lačna, daj, da bo to moja nar slajša hrana, moja radost, moja popotnica, da obilen sad prinesem za večno življenje. Amen.

Opazka. Ako se pred vsako molitev postavi: „Molimo te, o Kristus! in te hvalimo, — ker si s svojim križem svet odrešil“ in na koncu molitve moli en Očenaš in Češena Marija in pridene: „Usmili se nas, o Gospod, usmili se nas! — velja taka obhaja za križev pot.

Poduk o preganjanju,

po sv. Tereziji.

Kakor moja mesena natora preganjanje občuti in težko prenaša, si vendar duša tako malo iz njega stori, da ne umem, kako more oboje skup obstati. Se mi dozdeva, kakor da bi bila moja duša o preganjanju in terpljenju na kakem sedežu in bi vse to za podnožje imela. Če pomislim sodbo, ktera je bila nekdaj nad našim Zveličarjem storjena, spoznam, da je vse, kar bi se zoper mene moglo reči, skoraj nič. Od kar sem se molitve terdno prejela, nisem čutila nobene nevolje nad svojimi preganjavci. Če so me njih krivice včasi še nekoliko motile, v nevoljo in jezo me niso mogle več pripraviti. Le mesenega, grešnega človeka v nas se morejo naši sovražniki lotiti in po zasluženji naj terpí, da le naša duša nepoškodovana ostane. Kadar se je duša popolno Bogu vdala, je več ne gane ne dobro ne hudo, kar od nje govorijo.

Vsako preganjanje in terpljenje se duši polajša, kadar se srečno čuti, da se terpljenja Jezusovega vdeležuje. Ali se pravi križ objemati, ako nar manjšega opravljanja prenašati ne moremo; tudi takrat ne, ko moramo spoznati, da je resnično? Če tudi preganjanja kot valovi bijejo, in včasi na videz naš Odrešenik spi; zapoveduje le vendar viharju in mu mnogokrat reče, ko nar huje divja, naglo umolkniti. Gospod hoče, da ga kličemo, ker

njegova ljubezen vse poskuša nas poboljšati. Vse hudo, kar so od mene govorili, mi je dalo spoznati, da bi se bilo po vsi pravici še veliko več lahko reklo; zakaj če tudi tisto, kar so rekli, ni bilo res, sem pa v toliko drugih rečeh Boga razžalila, da so še prav prizanesljivo z manoj ravnali. Ena krivična obtožba, če jo molče in voljno poterpimo, zda več pri naših zopernikih, ko nar lepša opominjevanja. Da si ravno bi bilo včasi pripuščeno izgovarjati se, postavim, kadar bi se sicer vtegnilo pohujšanje dajati, je vendar treba modrosti in ponižnosti, da se razloči, ali bi bilo to v resnici koristno, ali nas le lastna ljubezen k temu žene. — Misel in upanje, da smo od Boga odpuščenje vseh grehov zadobili, nam polajša drugim odpustiti in z razžaljivci spraviti se. Če molitev duše ne nakloni h krotkosti in prizanašljivosti, in v nji ne obrodi terdnega sklepa odpustiti sleherno preganjanje, je molitev brez cene, in pobožnost takega človeka je videzna.

Molitev sv. Terezije

za gnado popolne čistosti.

O Jezus, naj čistejši ženin duš in začetnik vse čistosti in nedolžnosti, dodeli mi milost, da se sleherno meseno nagnjenje iz mojih muzgov in udov prežene. In ker si mi dal dušo tako plemenito in duhovito, da je zmožna čistosti tvojih svetih v nebesih, dodeli

mi, da jih od te ure naprej posnemam in da kot tvoja zvesta hči s pomočjo te čednosti njim in Tebi podobna postanem. Ako bi se pa v meni kaka poželjivost vnela, ki je tem nebeškim čednostim nasprotna, raj me terpinči, naj se nad manoj mašuje, naj me zavolj storjenih nerodnost nadleguje in mojo dušo kot v razbeljeni peči čisti! Naj mi tudi v to služi, da previdniše živim, sebi ne zaupam, v vseh rečeh le tebi se zaupam in se te oklenem. Tudi me naj spodbuja, da v svojih dobrih željah in namenih popolne čistosti toliko gorečniši ostanem, kot v zaupanji na tvojo božjo pomoč terdno sklenem, se vseh pomočkov poslužiti, ki me v tej čednosti pospešujejo! Amen.

Daritev svete maše aposteljnom in njih naslednikom zročena.

Jezus je djal pri zadnji večerji svojim aposteljnom: „To storite v moj spomin“. S temi besedami je hotel aposteljnom in nam reči: Glejte, tako veliko ljubezen imam do vas. Zdaj grem za vas v smert, da bi vi v večno smert ne prišli. Pa za vse to drugega od vas nočem, kakor da se me spominjate, kadar se boste znašli pri daritvi, ktero vam zapustim. Spomnite se moje ljubezni do vas in glejte, da mi ljubezen z ljubeznijo povračujete in mi zvesti ostanete. Kdo izmed nas bi ne bil Jezusu s solznimi očmi obljubil, ljubiti ga in sicer do zadnjega zdihljeja, ko bi mi bili z aposteljni okoli njega sedeli, kadar je tako milo od njih slovo jemal? Ljubimo ga toraj in

sicer nad vse! Kako bi mogli Jezusove smerti pozabiti, po kteri nam je tolika sreča došla! Kako bi mogli Jezusu ljubezen odreči, ki nas je tolikanj ljubil, da je za nas umerl! Vender bi pa ne bilo dovolj le takrat na Jezusa misliti, kadar smo pri daritvi sv. maše, ali kadar k sv. Obhajilu pristopimo, ali ako bi naša ljubezen do Jezusa le v nerodovitnih svetih občutljejih obstala; ampak še kaj več je treba, ker sv. Pavel piše: „Kolikorkrat bote jedli kruh, in kelih pili, bote smert Gospodovo oznanovali, dokler ne pride". Hoče reči: Ni zadosti le pri sv. maši ali zunaj nje Jezusovo smert premisljevati, ampak treba Jezusovega duha imeti, grehu odmreti, grešno poželjenje krotiti, dobro delati in keršanske čednosti si pridobiti, in sploh tako živeti, da ne bomo mi, ampak da bo Kristus v nas živel, da se bo toraj Jezusovo življenje v nas kazalo; da se bodo iz našega djanja Jezusove čednosti: ponižnost, čistost, zmernost, poterpežljivost in druge svetile; da se bo vsak, ki vidi naše življenje, spomnil Jezusovega življenja. To se pravi Gospodovo smert oznanovati. In k temu se zavežemo, kadar smo pri sv. maši, še bolj, kadar sv. Obhajilo prejmemo. Vedno toraj pomnimo besed sv. aposteljna Pavla: „Kolikorkrat bote jedli kruh in kelih pili, bote smert Gospodovo oznanovali, dokler ne pride", in ne pozabimo, kaj se pravi Gospodovo smert oznanovati.

Duhovno obhajilo.

O moj Jezus! nad vse te ljubiti, čistost serca ohraniti, tvojo sveto voljo dopolniti, to jaz hočem, to jaz želim; zato ti svoje serce odprem, te ljubeznjivo povabim in prosim: Pridi k meni, da boš brez vsega odložka storil in dal, kar te prosim. Amen.

Hvalna pesem sv. Ambroža.

Tebe Boga hvalimo, Gospoda te častimo.
Tebe večnega Očeta časti vsa zemlja.
Vsi angelji, nebesa in vse moči.
Kerubi, serafi tebi neprenehoma pojo:
Svet, svet, svet, Gospod, Bog vojsknjih trum.
Polna so nebesa in zemlja slave tvojega veličastva.
Tebe hvali častiti zbor apostelnov.
Prerokov hvaljeno število.
Mučencev v belo oblečena truma.
Po vesoljnem svetu cerkev te časti.
Očeta nezmernega veličastva.
Prečastitega tvojega pravega edinega Sina.
Tudi svetega Duha poterdnika.
Ti Kriste, Kralj častí.
Ti večni Očetov Sin!
Ker si hotel zarad odrešenja se včlovečiti, se nisi bal Device telesa.
Zmagal si zelo smerti in odperl vernikom nebeško kraljestvo.
Na desnici božji sediš v časti Boga Očeta.
Da imaš sodit priti, verujemo.
Prosimo te tedaj, pridi na pomoč svojim služabnikom, ktere si z drago kervijo odrešil.
Daj nam v časti štetim biti med tvojimi svetniki.
Zveličaj, Gospod, svoje ljudstvo, in blagoslovi svojo dedšino.
Vladaj jih in povišuj na veke.
Slednji dan te častimo.
In hvalimo tvoje ime od veka do veka.
Daj nas, Gospod, današnji dan milostljivo brez greha ohraniti.
Usmili se nas, o Gospod! ker zaupamo v te.
V te, Gospod! upam, ne bom osramoten na veke. Amen.

Kazalo.

		Stran
Predgovor.		
1. poglavje.	O bistvu sv. maše	1
2. „	O preimenitnosti sv. maše	17
3. „	O skrivnosti sv. maše	54
4. „	Pri sv. maši ponavlja Kristus svoje včlovečenje	74
5. „	Pri sv. maši ponovi Kristus svoje rojstvo	84
6. „	Pri sv. maši ponavlja Kristus svoje življenje	100
7. „	Pri sv. maši ponavlja Kristus svojo molitev	110
8. „	Pri sv. maši se ponavlja terpljenje Kristusovo	120
9. „	Pri sv. maši se ponavlja smert Kristusova	137
10. „	Pri sv. maši Kristus zopet preliva svojo kri	147
11. „	Sv. maša je naj imenitniša žgavna daritev	170
12. „	Sv. maša je naj višja hvalna daritev .	178
13. „	Sv. maša je naj večja zahvalna daritev	190
14. „	Sv. maša je naj krepkejša prosivna daritev	198
15. „	Sv. maša je naj močnejša spravna daritev	210
16. „	Sv. maša je najpopolniša zadostovalna daritev	236
17. „	Sv. maša je najimenitnejše delo sv. Duha	249
18. „	Sv. maša je veselje Matere Božje . .	259
19. „	Sv. maša je za verne največji dobiček	275
20. „	Sv. maša povikša milost in nebeško slavo	285
21. „	Sv. maša je upanje umirajočih . . .	301
22. „	Sv. maša je največja tolažba umerlim	313
23. „	O molitvah mašnikovih za pričujoče pri sv. maši	324

24. poglavje. Vdeleževanje sv. maše ne zaderžuje dela marveč ga pospešuje 340
25. „ Način sv. mašo darovati 354
26. „ Mnogo sv. mašam se priporočevati je koristno 368
27. „ Vsak dan k sv. maši iti je posebno koristno 377
28. „ Opomin k pobožnosti pri sv. maši . . 395
29. „ Kaka pobožnost je med povzdigovanjem primerna 409
30. „ Kako spoštljivo moramo biti pri sv. maši in kako zelo se pregrešijo, ki so brez spoštovanja pričujoči . . . 429

Pristavek.

Jutranja molitev 440
Večerna molitev 441
Sveta maša (navadna) 443
Sv. maša od terpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa 459
Sveta maša v čast preblažene Marije Device . . . 463
Sveta pokora. Molitev pred sv. spovedjo 466
Molitev kralja Manasa 471
Molitev k Mariji Materi Božji 471
Molitve po spovedi 473
Molitve pred sv. Obhajilom 474
Po sv. Obhajilu 477
Litanije od presvetega Serca Jezusovega 480
Litanije od Marijinega presvetega Serca 487
Litanije vseh svetnikov 491
Lavretanske litanije 498
Sveti križev pot 503
Poduk o preganjanju, po sv. Tereziji 506
Molitev sv. Terezije za gnado popolne čistosti . . 507
Daritev sv. maše apostoljnom in njih naslednikom zročena 508
Duhovno obhajilo 509
Hvalna pesem sv. Ambroža 510

Natisnil R. Milic v Ljubljani.

COBISS %042:00
NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
00000428413

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

390284

